

ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΤΟΣ: 2014 (22ο)

ΕΚΔΟΣΗ
ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΑΡΘΡΑ - ΜΕΛΕΤΕΣ - ΑΠΟΨΕΙΣ

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ ΚΑΙ ΦΥΣΗ ΤΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΚΟΥ ΘΕΣΜΟΥ*

Σταμάτη ΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΥ, Εισαγγελέα Εφετών Αθηνών

- | -

Το 1984 εκδόθηκε το κλασικό σήμερα, πρωτοποριακό τότε, συγγραφικό έργο του αειμνήστου Κωνσταντίνου Σταμάτη, Εισαγγελέως του Αρείου Πάγου και Καθηγητή του Ποινικού Δικαίου στη Νομική Σχολή Αθηνών.

Γνωστός ο τίτλος του : «Η προκαταρκτική εξέταση στην ποινική διαδικασία και οι αρχές της νομιμότητας και της σκοπιμότητας». Αποτέλεσε σπουδαία πράγματι επιστημονική μελέτη που με δογματική πληρότητα «προσπάθησε να κρατήσει ζωντανό το θεσμό της προκαταρκτικής εξέτασης» - πριν τη σημαντική ενδυνάμωσή του με το Ν. 3160/2003 - κατά τη χαρακτηριστική έκφραση του Νικολάου Ανδρουλάκη στη γενική εισήγησή του στο 11ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Ελληνικής Εταιρίας Ποινικού Δικαίου που έγινε στην Αθήνα το Δεκέμβριο 2010 με κεντρικό θέμα την ποινική προδικασία. Στο πρώτο και εισαγωγικό κεφάλαιο αυτού του έργου με τίτλο «Ο εισαγγελικός θεσμός, η διαμόρφωσή του και η λειτουργική του αρμοδιότητα» ο συγγραφέας με εξαίρετη επιστημονική τεκμηρίωση αναδεικνύει τη θεσμική αποστολή του εισαγγελέα ως δικαστικού λειτουργού υπό το φως του μόλις επί εννέα ετή ισχύοντος τότε - κατά την έκδοση αυτού του βιβλίου - Συντάγματός μας.

Οι θέσεις και οι απόψεις εκείνης της μελέτης αναφορικά με το κεντρικό ζήτημα της λειτουργικής αποστολής του εισαγγελέα και της φύσης του εισαγγελικού θεσμού - που είναι και η θεματική της παρούσης εισήγησης - έμελλε να εδραιωθούν 19 χρόνια αργότερα με τη σημαντική νομοθετική παρέμβαση στο θεσμό της προκαταρκτικής εξέτασης με το Ν. 3160/2003.

Έτσι η νέα σύγχρονη μορφή της προκαταρκτικής εξέτασης και οι προϋποθέσεις για την άσκηση της ποινικής δίωξης μετά το νόμο αυτόν συμβάλλουν σημαντικά στην προσέγγιση της φύσης του εισαγγελικού θεσμού, παράλληλα με τις λοιπές δικονομικές διατάξεις σχετικά με τη λειτουργική αποστολή του εισαγγελέα τόσο στην ποινική προδικασία όσο και στην κυρία διαδικασία στο ακροατήριο.

Συνακόλουθα λοιπόν τα άρθρα 43 και 47 του ΚΠΔ, όπως ισχύουν και μετά τον σχετικά πρόσφατο και πολυσυζητημένο Ν. 4055/2012, που δεν απέστη όμως της βασικής δογμα-

* Εισήγηση σε σεμινάριο επιμόρφωσης δικαστικών λειτουργών που διοργάνωσε η Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών στη Θεσσαλονίκη στις 30 και 31 Ιανουαρίου 2014.

τικής του καινοτόμου τότε Ν. 3160/2003 σε όποιες τροποποιήσεις επέφερε σ' αυτά, μαζί με την § 2 του άρθρου 31 ΚΠΔ που ρυθμίζει θεσμικά τη σύγχρονη πλέον μορφή της προκαταρκτικής εξέτασης, προσδίδοντας σ' αυτή κομβικά το χαρακτήρα μίας πλέον σημαντικής ανακριτικής λειτουργίας της ποινικής προδικασίας και μάλιστα πριν την ποινική δίωξη, οι παραπάνω λοιπόν διατάξεις αναβάθμισαν σημαντικά τη λειτουργική αποστολή του εισαγγελέα όπως την αξιώνει το Σύνταγμά μας.

Το πλέγμα των παραπάνω διατάξεων και η δογματική τους θέση αναφορικά με τον εισαγγελέα καθώς και η νοηματική επεξεργασία τους συμβάλλουν κατά πολύ στην προσέγγιση της φύσης του εισαγγελικού θεσμού και τον προσδιορισμό της λειτουργικής αποστολής του στη σύγχρονη ελληνική έννομη τάξη.

- II -

Η δικαιοδοτική κρίση είναι αναμφίβολα το πρωταρχικό και κύριο έργο του δικαστικού λειτουργού. Κατά το άρθρο 88 του Συντάγματος δικαστικοί λειτουργοί είναι οι δικαστές και οι εισαγγελείς, οι οποίοι κατ' άρθρο 87 αυτού απονέμουν δικαιοσύνη μέσω των δικαιοδοτικών τους κρίσεων κατά τους κανόνες της εκάστοτε δικονομίας.

Ας έρθουμε τώρα στην ποινική δίκη. Όπως είναι γνωστό τρία είναι τα κομβικά σημεία της ποινικής διαδικασίας: α) η επιλογή - δικαιοδοτική - αποκλειστικά του εισαγγελέα για άσκηση ή μη ποινικής δίωξης, β) η επιλογή, και αυτή δικαιοδοτική, αποκλειστικά του εισαγγελέα στα πλημμελήματα, εισαγγελέα και προέδρου εφετών στα κακουργήματα του άρθρου 308Α ΚΠΔ ή του αρμοδίου κατά περίπτωση δικαστικού συμβουλίου μετά πρόταση του εισαγγελέα, όπου η ποινική δικονομία προβλέπει, για παραπομπή ή μη του κατηγορουμένου σε δίκη και γ) η απόφαση του ποινικού δικαστηρίου μετά την εισαγγελική αγόρευση. Σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις η θεσμική λειτουργία του εισαγγελέα υπό την ισχύ των παραπάνω συνταγματικών και δικονομικών διατάξεων είναι χωρίς καμία αμφιβολία καθαρά δικαιοδοτική ως δικαστικού λειτουργού.

Ειδικότερα, το σύγχρονο δικονομικό μας σύστημα που ρυθμίζει την ποινική προδικασία μετά τις προαναφερθείσες νομοθετικές παρεμβάσεις, αξιοποιώντας τον εισαγγελέα καθαρά ως δικαστικό λειτουργό, όπως ορίζει το Σύνταγμα, περιβάλλει πλέον με μείζονες εγγυήσεις τη σημαντική για την ποινική διαδικασία δικαιοδοτική κρίση του περί άσκησης ή μη ποινικής δίωξης, αναγνωρίζοντας παράλληλα και την ιδιαίτερη κοινωνική σημασία που έχει να αποκτήσει ένας πολίτης την ιδιότητα του κατηγορουμένου. Στα πλαίσια αυτά δύο παράμετροι είναι προσδιοριστικοί σ' αυτό το δικονομικό στάδιο της λειτουργικής αποστολής του εισαγγελέα, που βοηθούν και για την κατανόηση της φύσης του εισαγγελικού θεσμού και της εισαγγελίας γενικότερα ως ανεξάρτητης δικαστικής αρχής.

Η πρώτη παράμετρος καθορίζεται ευθέως από το νόμο και αφορά στις προϋποθέσεις για την άσκηση της ποινικής δίωξης απ' τον εισαγγελέα, ενώ η δεύτερη προκύπτει ερμηνευτικά και αφορά στην εγγυητική λειτουργία του εισαγγελέα στην προκαταρκτική εξέταση.

Θα πάρουμε ως αφετηρία την τελευταία που βρίσκεται σε προηγούμενο δικονομικό στάδιο σε σχέση με την ποινική δίωξη. Όταν η προκαταρκτική εξέταση ενεργείται από γε-

νικό ή ειδικό ανακριτικό υπάλληλο κατά τα άρθρα 31 § 1, 33 και 34 ΚΠΔ μετά γραπτή παραγγελία του εισαγγελέα, θεσμικά και πρακτικά την εποπτεία για την ασφαλή κατοχύρωση και υλοποίηση των γνωστών μας δικαιωμάτων που η § 2 του άρθρου 31 του ίδιου Κώδικα αναγνωρίζει στο πρόσωπο κατά του οποίου στρέφεται η προκαταρκτική εξέταση (και τα οποία δικαιώματα πράγματι προσιδιάζουν με αυτά του κατηγορουμένου) την έχει ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών, ο οποίος διευθύνει και εποπτεύει την προκαταρκτική εξέταση. Για το λόγο αυτό και με βάση όσα προεκτέθηκαν μπορούμε να νοήσουμε εδώ μια μορφή προσφυγής αυτού κατά του οποίου ενεργείται η προκαταρκτική εξέταση ενώπιον του εισαγγελέα πλημμελειοδικών. Με αυτήν θα ζητεί την ικανοποίηση οποιουδήποτε απ' τα δικαιώματά του που του αναγνωρίζει κατά την προκαταρκτική εξέταση η §2 του άρθρου 31 ΚΠΔ, αν του το στέρησε ο ανακριτικός υπάλληλος που τη διενεργεί (λ.χ. αν του αρνείται προθεσμία για να ετοιμάσει τους υπερασπιστικούς ισχυρισμούς του ή δεν του χορηγεί αντίγραφα της δικογραφίας αν και του τα ζήτησε). Σ' αυτές τις περιπτώσεις με δεσμευτική για τον ανακριτικό υπάλληλο διάταξή του, στηριζόμενη στα ανωτέρω άρθρα, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών θα αποκαταστήσει την ικανοποίηση του παραβιασθέντος δικαιώματος. Διότι ο εισαγγελέας εδώ είναι εγγυητής των κατ' άρθρο 31 §2ΚΠΔ δικαιωμάτων αυτού που του αποδίδεται η τέλεση της ερευνώμενης αξιόποινης πράξης.

- III -

Θα επιχειρήσουμε τώρα να προσεγγίσουμε την πρώτη και σπουδαιότερη παραπάνω παράμετρο για τη διακρίβωση της φύσης του εισαγγελικού θεσμού και της λειτουργικής αποστολής του εισαγγελέα. Θα εξετασθεί δηλαδή η λειτουργία του εισαγγελέα υπό το πρίσμα των σύγχρονων δικονομικών διατάξεων κατά την επιλογή της κρίσιμης δικαιοδοτικής κρίσης του για άσκηση ή μη ποινικής δίωξης.

Με δεδομένη την αρχή του δικονομικού μας συστήματος στο ποινικό δίκαιο ότι χωρίς ποινική δίωξη για συγκεκριμένες πράξεις δεν νοείται ποινική δίκη γι' αυτές, - θεμελιώδη αρχή που αν παραβιασθεί προκαλείται απόλυτη ακυρότητα κατ' άρθρο 171 περ. 1β' ΚΠΔ - γίνεται σαφές ότι το ουσιαστικό δικαίωμα της πολιτείας για την κατηγορία κατά των αξιοπίνων πράξεων τίθεται σε κίνηση μόνον από τον εισαγγελέα που αποτελεί ανεξάρτητη δικαστική αρχή, ο οποίος με την άσκηση της ποινικής δίωξης κινεί τη διαγνωστική διαδικασία της ποινικής δίκης, η οποία πλέον έχει αναχθεί σε έννομη σχέση κατά την επιτυχή έκφραση του Κωνσταντίνου Σταμάτη στο προαναφερθέν πόνημά του.

Για να γίνει αυτό και να προκληθεί έτσι ποινική δίκη απαιτούνται ορισμένες ουσιαστικές προϋποθέσεις (θετικές ή αρνητικές λ.χ. συνδρομή επαρκών ενδείξεων ή μη εξάλειψη του αξιοποίου με παραγραφή) αλλά και ορισμένες δικονομικές (λ.χ. μη ύπαρξη δεδικασμένου κατ' άρθρο 57 ΚΠΔ που κωλύει νέα ποινική δίωξη για την ίδια πράξη). Την κρίση περί συνδρομής ή μη αυτών των προϋποθέσεων ο νόμος την αναθέτει ευθέως μόνον στον εισαγγελέα στα πλαίσια των άρθρων 43 και 47 ΚΠΔ.

Η σύγχρονη μορφή αυτών των διατάξεων μετά τους Νόμους 3160/2003, 3904/2010 και 4055/2012 είναι σημαντικά προσδιοριστική της λειτουργικής αποστολής του εισαγγελέα ως

δικαστικού λειτουργού και της φύσης του εισαγγελικού θεσμού και γενικά της εισαγγελίας ως ανεξάρτητης δικαστικής αρχής. Κατ' αρχήν ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών, εφετών και του Αρείου Πάγου κατά τα άρθρα 31 και 35 ΚΠΔ έχει δικαίωμα πάντοτε, πέραν του υποχρεωτικού επί κακουργημάτων, εφόσον το κρίνει απαραίτητο, να ενεργεί την αναβαθμισμένη πλέον προκαταρκτική εξέταση μετά μήνυση, έγκληση, αναφορά, είδηση ή άλλη πληροφορία, έστω κατ' εξαίρεση και ανώνυμη κατά τη νέα § 4 του άρθρου 43 ΚΠΔ (όπως αυτή ισχύει μετά την αντικατάσταση του άρθρου αυτού με το άρθρο 27 § 3 Ν. 4055/2012) για να διερευνήσει την τέλεση τυχόν αξιοποίων πράξεων. Δηλαδή ως ανεξάρτητη δικαστική αρχή ο εισαγγελέας με τις μείζονες εγγυήσεις του ανεξάρτητου δικαστικού λειτουργού κινεί μια σημαντική ανακριτική λειτουργία στην ποινική προδικασία, μετά το πέρας της οποίας θα αχθεί στην κομβική δικαιοδοτική του κρίση περί άσκησης ή μη ποινικής δίωξης απ' την οποία και μόνον εξαρτάται, όπως ήδη λέχθηκε, αντιστοίχως η ύπαρξη ή μη ποινικής δίκης. Η σύγχρονη ποινική επικαιρότητα (αλλά και η παλαιότερη) ανέδειξαν πράγματι σημαντικότατες εισαγγελικές έρευνες στα πλαίσια της προκαταρκτικής εξέτασης που αποκάλυψαν και τεκμηρίωσαν με αιτιολογημένες εισαγγελικές αναφορές τη συνδρομή επαρκών ενδείξεων προς άσκηση ποινικών διώξεων για σοβαρά εγκλήματα ιδιαίτερης κοινωνικής απαξίας που αφορούσαν και στο δημόσιο βίο της χώρας. Συνακόλουθη η καθοριστική για την ποινική δίωξη ανακριτική λειτουργία του εισαγγελέα να προβαίνει στη συλλογή των αποδείξεων στα πλαίσια της αναβαθμισμένης με τους παραπάνω νόμους σύγχρονης προκαταρκτικής εξέτασης και κατόπιν η αξιολόγηση απ' αυτόν των αποδεικτικών στοιχείων που συγκέντρωσε, ώστε με βάση αυτά, αφού κρίνει το νομικά και ουσιαστικά βάσιμο της κατηγορίας, να προβαίνει στη δικαιοδοτική του κρίση για άσκηση ή μη ποινικής δίωξης, προσδιορίζουν καθαρά τη φύση του εισαγγελικού θεσμού και της εισαγγελίας ως ανεξάρτητης δικαστικής αρχής και το φορέα της εισαγγελέα ωςα νεξάρτητο δικαστικό λειτουργό.

Τη θέση αυτή, που συνιστά και συνταγματική επιταγή, ενισχύει και η ανάλυση του τρόπου που λειτουργεί ο εισαγγελέας στα πλαίσια των κρίσιμων διατάξεων των άρθρων 43 και 47 ΚΠΔ. Όπως είναι γνωστό ο Ν. 3160/2003 πρωταρχικά, εφόσον είχε προηγηθεί προκαταρκτική εξέταση, επέφερε μια ρωγμή στα παλαιό επί δεκαετίες ισχύον μοντέλο διαβάθμισης των αποδείξεων κατά το οποίο αρκούσε η συνδρομή απλών ενδείξεων για την κίνηση της ποινικής δίωξης, ενώ απαιτούνταν επαρκείς ενδείξεις (οι παλαιότερα καλούμενες αποχρώσεις) για την παραπομπή του κατηγορουμένου σε δίκη. Ήδη σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 43 § 3 και 47 § 2 ΚΠΔ, αν έχει διενεργηθεί προκαταρκτική εξέταση (ή οι άλλες ρητά κατονομαζόμενες στο νόμο έρευνες), απαιτούνται επαρκείς ενδείξεις για την άσκηση ποινικής δίωξης.

Εδώ πρέπει να εξαρθεί η ακόλουθη λειτουργία του εισαγγελέα: Αν στις παραπάνω περιπτώσεις, συναξιολογώντας τα αποδεικτικά στοιχεία της δικογραφίας σε συνδυασμό με τους ισχυρισμούς του προσώπου κατά του οποίου στρέφεται η έρευνα, κρίνει δικαιοδοτικά ότι δεν υφίστανται επαρκείς ενδείξεις, αρχειοθετεί την υπόθεση με αναφορά στον εισαγγελέα εφετών ή εκδίδοντας διάταξη απορριπτική της έγκλησης κατά τα άρθρα 43 και 47 ΚΠΔ αντι-

στοίχως. Εδώ εξωτερικεύει αυτή την κρίση του και στις δύο περιπτώσεις με ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία. Κατ' αυτήν προσδιορίζει, αξιολογεί και συνεκτιμά τα αποδεικτικά στοιχεία. Δηλαδή ο εισαγγελέας στις περιπτώσεις αυτές λειτουργεί δικαιοδοτικά, όπως το δικαστικό συμβούλιο, το οποίο στην αντίστοιχη περίπτωση αποφαίνεται με βούλευμά του να μη γίνει κατηγορία (δηλαδή αν ήδη υφίσταται ποινική δίωξη).

Από όσα προηγήθηκαν εύλογα διαφαίνεται μία - ήδη επικριθείσα - αστοχία του Ν. 4055/2012 χάριν μίας κακώς νοούμενης επιτάχυνσης της ποινικής προδικασίας, η οποία αστοχία δεν είναι συμβατή με την παραπάνω δικαιοδοτική λειτουργία του εισαγγελέα και το θεσμικό του ρόλο ως δικαστικού λειτουργού και επιπλέον αντιβαίνει στα άρθρα 93 § 3 του Συντάγματος και 139 του ΚΠΔ που επιβάλλουν ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία και στις εισαγγελικές διατάξεις, προεχόντως μάλιστα όταν αυτές κρίνουν το νομικά ή ουσιαστικά αβάσιμο της κατηγορίας. Αναφέρομαι στο άρθρο 47 § 1 ΚΠΔ μετά την αντικατάστασή του με τον παραπάνω Νόμο (δηλαδή με το άρθρο 28 § 2 Ν. 4055/2012) που προβλέπει συνοπτική αιτιολογία κατά την έκδοση απορριπτικής της εγκλήσεως διατάξεως απ' τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών. Η ρύθμιση αυτή δεν είναι αποδεκτή συνταγματικά και ευτυχώς δεν ακολουθήθηκε στην πράξη. Είναι γεγονός - πρέπει να σημειωθεί εδώ - ότι και πριν και μετά το Ν.4055/2012 υπάρχουν εξαίρετα δείγματα εισαγγελικών αναφορών και διατάξεων των άρθρων 43 και 47 ΚΠΔ των οποίων σε αρκετές περιπτώσεις την αιτιολογία τους θα ζήλευε και ένα καλογραμμένο απαλλακτικό βούλευμα.

- IV -

Με αυτό το δικαιοδοτικό έργο του εισαγγελέα που καταδεικνύει το θεσμικό του ρόλο ως δικαστικού λειτουργού εδώ υποκαθίσταται από αυτόν ένα πολυπρόσωπο δικαστικό όργανο, το δικαστικό συμβούλιο. Με τον τρόπο αυτόν αποφεύγονται πλέον αβασάνιστες ποινικές διώξεις με όλες τις δυσμενείς συνέπειες σε κοινωνικό και προσωπικό επίπεδο για τον πολίτη και με μια μεγαλύτερη εναρμόνιση με το τεκμήριο αθωότητας. Αυτό γίνεται φανερό διότι με το παλαιό σύστημα διαβάθμισης των αποδείξεων, δηλαδή πριν το Ν. 3160/2003, ασκούνταν ποινικές διώξεις μόνον με απλές ενδείξεις και το δικαστικό συμβούλιο έκρινε μετά την τυχόν μη συνδρομή επαρκών ενδείξεων, αυτό που τώρα κρίνει μόνος του ο εισαγγελέας, εφόσον έχει βέβαια προηγηθεί προκαταρκτική εξέταση (ή αστυνομική προανάκριση ή ένορκη διοικητική εξέταση ή οι λοιπές έρευνες που ορίζονται στην § 1 του άρθρου 43 ΚΠΔ) και πάντως πριν την ποινική δίωξη.

Ομοίως δικαιοδοτική λειτουργία επιτελεί ο εισαγγελέας στο ίδιο παραπάνω στάδιο της ποινικής προδικασίας όταν, μετά την αξιολόγηση και επεξεργασία του αποδεικτικού υλικού καταστρώνει πλέον τον δικανικό συλλογισμό με τη μείζονα και ελάσσονα πρότασή του. Τότε προβαίνει στην επιστημονική ερμηνεία των ποινικών νόμων για να καταλήξει στην ενδεδειγμένη *in concreto* νομική υπαγωγή του πραγματικού στην εφαρμοστέα ποινική διάταξη ώστε τελικά να κρίνει το νομικά βάσιμο ή μη της κατηγορίας, στα πλαίσια των άρθρων 43 και 47 ΚΠΔ ή την συνδρομή ή μη των θετικών ή αρνητικών δικονομικών προϋποθέσεων για την άσκηση της ποινικής δίωξης.

Στο παραπάνω έργο του Κωνσταντίνου Σταμάτη και στο εισαγωγικό του κεφάλαιο που προαναφέραμε ορθά με έμφαση επισημαίνεται και η κατοχυρωμένη στα άρθρα 16 § 1 α', 87 § 2 και 93 § 4 του Συντάγματος επιστημονική ελευθερία του εισαγγελέα στην ερμηνεία και εφαρμογή των σχετικών κατά περίπτωση διατάξεων για το σχηματισμό της τελικής δικαιοδοτικής κρίσης του για άσκηση ή μη ποινικής δίωξης. Η επιστημονική αυτή ελευθερία του εισαγγελέα διέπει τη λειτουργική αποστολή του, - τονίζει ο συγγραφέας - οπωσδήποτε και στο παραπάνω κομβικό σημείο της ποινικής διαδικασίας απ' το οποίο εξαρτάται η ύπαρξη ποινικής δίκης, αφού χωρίς ποινική δίωξη δεν υφίσταται αυτή, αλλά και στα επόμενα στάδια αυτής, τόσο κατά τις παρεμπίπουσες κρίσεις (λ.χ. περί προσωρινής κράτησης, περιοριστικών όρων, κατάσχεσης κ.λ.π.) όσο και κατά το τελικό στάδιο της γραπτής ή της προφορικής ανάπτυξης του θέματος στο δικαστικό συμβούλιο ή στο δικαστήριο. Έτσι, σ' αυτές τις μετά την ποινική δίωξη και σε επόμενα δικονομικά στάδια δικαιοδοτικές κρίσεις του εισαγγελέα, δηλαδή στα δύο επόμενα κομβικά σημεία της ποινικής δίκης που είναι η παραπομπή ή μη του κατηγορουμένου στο ακροατήριο και η καταδίκη ή αθώωση αυτού στο δικαστήριο, ο εισαγγελέας ως δικαστικός λειτουργός εξετάζει και διερευνά απολύτως ισότιμα τόσο τα επιβαρυντικά όσο και τα ελαφρυντικά ή απαλλακτικά στοιχεία για τον κατηγορούμενο. Άλλωστε είναι αξιοσημείωτο ότι το δικονομικό μας σύστημα προβλέπει στο άρθρο 490 ΚΠΔ δικαίωματου κατά περίπτωση αρμοδίου εισαγγελέα να προσβάλλει με έφεσή του κάθε καταδικαστική απόφαση πέραν απ' τις περιπτώσεις του άρθρου 489 ΚΠΔ είτε υπέρ είτε εναντίον αυτού που καταδικάστηκε.

- V -

Από όλα όσα προηγήθηκαν αλλά και από τις εμπειρίες της πράξης χωρίς αμφιβολία οι σύγχρονες τάσεις της θεωρίας επιζητούν δικαίως περαιτέρω αναβάθμιση της λειτουργικής αποστολής του εισαγγελέα στο σύγχρονο ποινικό δικονομικό δίκαιο. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί μία ιδιαίτερα αξιόλογη πρόταση *de lege ferenda* που ως κεντρική ιδέα περιέχεται στη γενική εισήγηση του Νικολάου Ανδρουλάκη στο προαναφερθέν 11ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Ελληνικής Εταιρίας Ποινικού Δικαίου (Δεκέμβριος 2010). Κατ' αυτήν προτείνεται με αξιοσημείωτη επιχειρηματολογία και με επίκεντρο τη θεσμική αποστολή του εισαγγελέα, όπως ήδη αναλύθηκε παραπάνω, η μετεξέλιξη και περαιτέρω αναβάθμιση της προκαταρκτικής εξέτασης σε μία, όπως την αποκαλεί, «συνολική εισαγγελική προδικαστική διερεύνηση των ποινικών υποθέσεων» με πιο έκδηλη την προσωπική εμπλοκή του εισαγγελέα και αντίστοιχη συρρίκνωση έως και κατάργηση της σημερινής κυρίας ανάκρισης. Μάλιστα προτείνεται ότι και το κατηγορητήριο θα συντάσσεται απ' τον εισαγγελέα - αυτό που κάνει τώρα ο ανακριτής - προκειμένου να απολογηθεί ο κατηγορούμενος, αν ασκηθεί μετά την παραπάνω διευρυμένη εισαγγελική έρευνα ποινική δίωξη. Μόνον κατά την απολογία του κατηγορουμένου, κατά την ίδια πρόταση, θα συμπαρίσταται με τον εισαγγελέα ένας δικαστής ανάκρισης και για την τυχόν λήψη μέτρων δικονομικού καταναγκασμού, όπως προσωρινής κράτησης ή περιοριστικών όρων. Κατά τον εισηγητή αυτής της πρότασης η διατήρηση μόνης αυτής της εισαγγελικής διερεύνησης - ανάκρισης, όπως συμβαίνει στη

Γερμανία και την Ιταλία, θα επιφέρει και επιτάχυνση στην ποινική προδικασία (η πρόταση αυτή εμπεριέχεται σε ειδική μελέτη του ανωτέρω συγγραφέα στα Ποινικά Χρονικά του έτους 2011 σελ. 161 και επομ.).

Αλλά ανάλογος προσανατολισμός περαιτέρω αναβάθμισης του θεσμικού ρόλου και της λειτουργικής αποστολής του εισαγγελέα ενυπάρχει και στο νέο σχέδιο του Κ.Π.Δ., που εκπονείται και σχεδόν έχει ολοκληρωθεί από την επιτροπή που προεδρεύει ο καθηγητής Λάμπτρος Μαργαρίτης, ιδίως αναφορικά με τους τομείς της ποινικής συνδιαλλαγής όπου εκεί κυριαρχεί ο θεσμικός ρόλος του εισαγγελέα και της παραπομπής του κατηγορουμένου σε δίκη με πιο απλουστευμένες πλέον διαδικασίες απ' τις ισχύουσες σήμερα.

- VI-

Από όλα όσα προεκτέθηκαν, που εδραιώνουν τη λειτουργική αποστολή του εισαγγελέα ως ανεξάρτητου δικαστικού λειτουργού σε όλες τις στάσεις της ποινικής δίκης, αναδεικνύεται διαχρονικά και η μεγάλη ιστορική σημασίας αξία για το σύγχρονο δικαιικό μας σύστημα που είχε η εισαγωγή του εισαγγελικού θεσμού στην ποινική δίκη, αξία η οποία εύγλωττα συνοψίζεται στο παραπάνω κλασικό έργο του Κωνσταντίνου Σταμάτη με την εξής ιστορική διαπίστωση, που αντί επιλόγου την παραθέτω απ' το βιβλίο του αυτολεξεί: «Με τη διαμόρφωση και την εισαγωγή του εισαγγελικού θεσμού γίνεται δυνατή από τη μια μεριά η φιλελευθεροποίηση της παλιάς εξεταστικής δίκης και του ποινικού δικονομικού δικαίου γενικά και από την άλλη η θετική κατοχύρωση της θέσεως του κατηγορουμένου τόσο απέναντι στο δικαστή, αφού από αντικείμενο της ποινικής δίκης γίνεται πια υποκείμενο με δικαιώματα και υποχρεώσεις, όσο και απέναντι στις αστυνομικές αρχές, αφού αυτές ελέγχονται στα θέματα αυτά απ' τον εισαγγελέα».

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

ΤΡΙΜΕΛΟΥΣ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

102/2013

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας
Εισηγήτρια: Ευαγγελία Καρδάση
Δικηγόροι: Άγις Παπαστεργίου, Νίκ.
Πρίτσινας, Ζωή Περιλή

Επί ανακοπής κατά πίνακα κατάταξης ανάγκη περιγραφής της προς κατάταξη απαίτησης και του προνομίου. Επί αμφισβήτησης της απαίτησης ή του προνομίου του καθού αυτός βαρύνεται με απόδειξή τους.

Σε δίκη περί την εκτέλεση η προσκομιζόμενη δίκ. απόφαση που βεβαιώνει τη σχέση εκ της οποίας παρέχεται στο διάδικτο δικαίωμα εκτέλεσης αποδεικνύει πλήρως την απαίτηση έναντι του οφειλέτη και τρίτων, ανατροπή της δε μόνο από αντίθετο περιεχόμενο των πρακτικών ή με προσβολή της ως πλαστής.

Η βάσει ενός απρόσβλητου πίνακα ικανοποίηση της απαίτησης του δανειστή ματαιώνει την κατάταξή του σε άλλον, ο δε ανακόπτων που προβάλλει μερική απόσβεση αυτής πρέπει να επικαλεσθεί και το κατατεθέν δημόσια προς τούτο ποσό του πλειστηριάσματος.

{...} Από τις διατάξεις των άρθρων 979 § 2, 933 επ. και 585 § 2 ΚΠολΔ, σε συνδυασμό προς εκείνες των άρθρων 216 § 1 και 217 του ιδίου Κώδικος, προκύπτει ότι το δικόγραφο της ανακοπής κατά του πίνακα κατάταξης πρέπει να περιέχει, εκτός

από τα στοιχεία των άρθρων 118 και 120 ΚΠολΔ, και ακριβή περιγραφή της απαιτήσεως, της οποίας ζητείται η κατάταξη και του προνομίου της, με παράθεση των πραγματικών περιστατικών που θεμελιώνουν την απαίτηση και το προνόμιο του ανακόπτοντος, με βάση το οποίο επιδιώκει την κατάταξη της απαιτήσεώς του πριν από την απαίτηση του καθ' ου η ανακοπή, ώστε να παρέχεται η δυνατότητα στον καθ' ου να αμυνθεί και στο δικαστήριο να διαγνώσει τη βαρύτητα της απαιτήσεως και του προνομίου (βλ. ΑΠ 1949/09 ΤΝΠΔΣΑ, ΑΠ 849/09 ΝοΒ 2009. 2171, ΑΠ 440/04 ΝοΒ 2005. 873, ΑΠ 1708/02 Νόμος). Οι λόγοι της ανακοπής κατά του πίνακος κατατάξεως μπορεί να ανάγονται είτε στο ουσιαστικό δίκαιο, εφόσον αναφέρονται στις απαιτήσεις των αναγγελθέντων δανειστών, είτε στο δικονομικό δίκαιο, εφόσον αφορούν τη διαδικασία της κατατάξεως από την αναγγελία και μέχρι τη σύνταξη του πίνακα κατάταξης. Από την § 2 του άρθρου 979 ΚΠολΔ προκύπτει ότι, αν ο λόγος της ανακοπής κατά του πίνακα κατάταξης συνίσταται σε απλή αμφισβήτηση και άρνηση από τον ανακόπτοντα της απαίτησης του καθ' ου που έχει καταταγεί ή του προνομίου της, αρκεί και μόνο η άρνηση αυτή για το ορισμένο του λόγου της ανακοπής, δεδομένου ότι ο καθ' ου η ανακοπή βαρύνεται με την επίκληση και την απόδειξη των παραγωγικών της απαιτήσεώς του ή του προνομίου της πραγματικών γεγονότων. Δηλαδή στην περίπτωση αυτή ο

καθ' ου η ανακοπή οφείλει κατά την πρώτη ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου συζήτηση να επικαλεσθεί και να αποδείξει την ύπαρξη, το περιεχόμενο και το μέγεθος της απαίτησής του, για την οποία έχει καταταγεί καθώς και τον προνομιακό χαρακτήρα της. Αν ο καθ' ου η ανακοπή δεν ανταποκριθεί στο βάρος αυτό η ανακοπή γίνεται δεκτή (βλ. ΑΠ 650/11 Νόμος, ΑΠ 1311/09 NoB 2010. 161, ΑΠ 1843/05 Δην 2006. 473). Ωστόσο, και στην περίπτωση που ο λόγος της ανακοπής συνίσταται σε απλή αμφισβήτηση της απαίτησης ή του προνομίου του καθ' ου η ανακοπή, και πάλι είναι αναγκαίο για το ορισμένο αυτής να εξειδικεύεται η απαίτηση του ανακόπτοντος με παράθεση των πραγματικών περιστατικών που θεμελιώνουν την απαίτηση και το προνόμιο (βλ. ΑΠ 1949/09 Νόμος, ΑΠ 1515/99 EEN 2001. 278, ΕφΑΘ 267/12 Νόμος). Περαιτέρω, κατά τις διατάξεις του άρθρου 312 § 1 και 2 ΚΠολΔ «Το περιεχόμενο της απόφασης αποτελεί πλήρη απόδειξη ... και για τη γνώμη που έχει εκφέρει το δικαστήριο (παρ. 1). Η κατά την § 1 αποδεικτική δύναμη του περιεχομένου της απόφασης μπορεί να ανατραπεί με το πρακτικό της συζήτησης ή με την προσβολή της απόφασης ως πλαστής» (παρ. 2). Από τις διατάξεις αυτές σαφώς προκύπτει ότι η δικαστική απόφαση αποτελεί, έναντι πάντων, πλήρη απόδειξη για την κρίση που εξέφερε σ' αυτήν το δικαστήριο για την ύπαρξη ή ανυπαρξία της έννομης σχέσης που αποτέλεσε το αντικείμενο της δίκης. Συνεπώς, όταν αυτή προσκομίζεται για την απόδειξη της ύπαρξης της έννομης σχέσης, ως εκ της οποίας παρέχεται στο διάδικο, υπέρ του οποίου βεβαιώθηκε με

αυτήν η ύπαρξη της σχέσης αυτής, δικαίωμα να προβεί σε εκτέλεση κατ' εκείνου σε βάρος του οποίου έγινε η βεβαίωση αυτή, σε δίκη που αφορά την εκτέλεση, αποδεικνύει πλήρως τη βεβαιούμενη απαίτηση, για την οποία η εκτέλεση, όχι μόνο έναντι του οφειλέτη, αλλά και των στη δίκη αυτή συμμετεχόντων τρίτων, όπως επί πλειστηριασμού των αναγγελθέντων σ' αυτόν δανειστών, για τους οποίους δε γεννάται ζήτημα επεκτάσεως του από την απόφαση αυτή δεδικασμένου, αφού δεν πρόκειται εκτέλεσή της κατ' αυτών, αλλά κατά του οφειλέτη του επισπεύδοντος ή άλλου συνδανειστή τους, και οι οποίοι μπορούν να ανατρέψουν την αποδεικτική δύναμη της απόφασης μόνο από το τυχόν αντίθετο περιεχόμενο των πρακτικών της δίκης, στην οποία εκδόθηκε (ως αντίθετο, ως προς τα πραγματικά περιστατικά στα οποία στηρίχθηκε η κρίση της αποφάσεως), ή με την προσβολή της απόφασης ως πλαστής. Εξάλλου, η τελεσίδικη δικαστική απόφαση, η οποία δεν εκφέρει γνώμη της έννομης σχέσης που συνιστά το αποδεικτέο γεγονός σε άλλη δίκη, δεν αποτελεί πλήρη απόδειξη ως προς το γεγονός αυτό, αλλά η αποδεικτική αυτής δύναμη είναι τέτοια με των λοιπών δικαστικών τεκμηρίων και των καταθέσεων των εξετασθέντων μαρτύρων (βλ. ΑΠ 650/11 Νόμος).

{...} Και ναι μεν οι ανωτέρω τελεσίδικες αποφάσεις που μετ' επικλήσεως προσκόμισαν οι εκ των καθ' αν η ανακοπή - εκκαλούντες προς απόδειξη των άνω απαίτησεών τους κατά της καθ' ης η εκτέλεση δεν παράγουν δεδικασμένο έναντι του ανακόπτοντος που δεν ήταν διάδικος στις δίκες στις οποίες εκδόθηκαν, όμως, για

τις βεβαιωμένες με αυτές απαιτήσεις των καθ' αν, οι αποφάσεις αυτές, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στη μείζονα σκέψη, αποτελούν πλήρη απόδειξη και έναντι του ανακόπτοντος, εφόσον δεν ανέτρεψε την αποδεικτική τους δύναμη επικαλούμενο αντιθέτου περιεχομένου πρακτικά της δίκης στην οποία εκδόθηκαν, ή με την προσβολή τούτων ως πλαστών. Μετά ταύτα, ο λόγος της ανακοπής, με τον οποίο το ανακόπτον αμφισβήτησε την ύπαρξη και το μέγεθος των επιδίκων απαιτήσεων των καθ' αν που κατετάγησαν ως άνω, με τον προσβαλλόμενο πίνακα, προς ικανοποίηση εκ του επιτευχέντος πλειστηριάσματος, έπρεπε να απορριφθεί κατ' ουσίαν ως προς τους εκ των καθ' αν η ανακοπή - εκκαλούντες. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, όμως, με την εκκαλουμένη απόφαση δέχθηκε ως βάσιμο το λόγο αυτό της ανακοπής και αυτή στο σύνολό της κατ' ουσίαν και στη συνέχεια μεταρρύθμισε τον πίνακα και προέβη στην κατάταξή του ανακόπτοντος για το σύνολο της απαιτήσεώς του, ενώ τους καθ' αν η ανακοπή απέβαλε. Συνεπώς, έσφαλε και πρέπει, δεκτής γενομένης της έφεσης, η εκκαλουμένη απόφαση να εξαφανισθεί ως προς τους εκ των καθ' αν η ανακοπή εκκαλούντες. Ακολούθως, αφού κρατηθεί η υπόθεση από το Δικαστήριο τούτο, πρέπει ο άνω λόγος της ανακοπής να απορριφθεί και να ερευνηθούν περαιτέρω οι μη εξετασθέντες λόγοι της ανακοπής αυτής, καθόσον δεν δικάζεται πλέον η έφεση, αλλά η ανακοπή (βλ. ΑΠ 117/04 ΝοΒ 2004. 1401, ΑΠ 628/01 Δνη 2002. 1407, ΑΠ 1142/99 Δνη 2000. 419).

{...} Περαιτέρω, από τις διατάξεις των άρθρων 972, 979 και 980 ΚΠολΔ προκύ-

πτει ότι η τυχόν προγενέστερη κατάσχεση ή αναγγελία και γενικά η συμμετοχή του αναγγελούμενου σε άλλη διαδικασία κατατάξεως ή εκτελέσεως κατά του ίδιου οφειλέτη ή άλλου συνοφειλέτη δεν αποστερεί το δανειστή από την ευχέρεια να αναγγελθεί για την ίδια απαίτησή του σε άλλο πλειστηριασμό, αφού με μόνη την κατάταξη δεν επέρχεται απόσβεση της απαιτήσεώς του. Αν, όμως, στη συνέχεια ο δανειστής κατατάχθηκε σε ορισμένο πίνακα και η κατάταξή του αυτή έγινε τελικά απρόσβλητη (με την έννοια της εκτελεστότητας του πίνακα αυτού), τότε, λαμβάνοντας υπόψη ότι το πλειστηριάσμα έχει κατατεθεί δημόσια υπέρ των δανειστών, επέρχεται απόσβεση της σχετικής απαίτησής του, σύμφωνα με το άρθρο 432 ΑΚ. Συνεπώς, η με έναν πίνακα ικανοποίηση του δανειστή, υπό τις άνω προϋποθέσεις, ματαιώνει την κατάταξή του σε άλλους πίνακες για την ίδια απαίτηση και παρέχει δικαίωμα ανακοπής στους λοιπούς δανειστές ως προς τη νέα κατάταξή του για απαίτηση που ήδη ικανοποιήθηκε, οπότε στη θέση του κατατάσσονται οι ανακόπτοντες (βλ. ΑΠ 590/08 Νόμος, ΑΠ 1561/00 Δνη 2001. 1302, ΑΠ 458/98 Δνη 1998. 1300, Εφθεσ 2529/08 ΕΠολΔ 2009. 222). Ωστόσο, ο ανακόπτων που προσβάλλει την καταταγέσια απαίτηση του καθ' ου η ανακοπή με πραγματικούς ισχυρισμούς που αποτελούν την ιστορική βάση ενστάσεων, φέρει το βάρος απόδειξης αυτών, εφόσον ο καθ' ου η ανακοπή τους αμφισβητεί, κατά το άρθρο δε 262 §1 ΚΠολΔ η ένσταση πρέπει να περιλαμβάνει ορισμένη αίτηση και σαφή έκθεση των γεγονότων που τη θεμελιώνουν (βλ. ΑΠ 1355/98 Δνη 1999. 287, ΕφΑΘ 910/04

Δνη 2005. 531). Έτσι, εφόσον προβάλλει μερική απόσβεση, κατ' άρθρ. 432 ΑΚ, της απαιτήσεως του καθ' ου η ανακοπή, λόγω της κατάταξής του για την ίδια απαίτηση σε άλλο πίνακα, που έχει καταστεί απρόσβλητος, πρέπει, για το ορισμένο του ισχυρισμού του, να επικαλεσθεί, εκτός των άλλων, και το ποσό ειδικότερα εκ του επιπευχθέντος πλειστηριάσματος που κατατέθηκε δημοσίως με βάση τον πίνακα αυτό προς μερική ικανοποίηση της απαίτησεως του καθ' ου (πρβλ. ΑΠ 178/10 Δνη 2010. 743, ΑΠ 1320/08 Δνη 2008. 1426, ΑΠ 1405/06 Δνη 2009. 1725).

{...} Το ανακόπτον ισχυρίζεται ότι οι καθ' ου η ανακοπή για μέρος των αναγγελθεισών ως άνω απαιτήσεών τους έχουν ικανοποιηθεί με άλλον πίνακα, και δη τον με αριθ. .../7.6.2004 πίνακα κατατάξεως της ίδιας ως άνω συμβ/φου Π.Α.-Κ., ο οποίος έχει καταστεί απρόσβλητος, γεγονός που οι 1η έως και 15ος των καθ' ου απέκρυψαν και δεν ανέφεραν στις επίδικες αναγγελίες τους, και ως εκ τούτου οι αναγγελίες τους αυτές είναι αόριστες. Ωστόσο, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στη μείζονα σκέψη, η ικανοποίηση του αναγγελθέντος δανειστή με άλλον πίνακα δεν καθιστά την αναγγελία του αόριστη, αλλά ματαιώνει την κατάταξή του στο νέο πίνακα για το ποσόν την αναγγελθείσας απαίτησής του που ικανοποιήθηκε. Συνεπώς, ο σχετικός περί αοριστίας της αναγγελίας των άνω καθ' ου λόγος της ανακοπής πρέπει να απορριφθεί. Αν δε, ήθελε υποτεθεί ότι στο λόγο αυτό ανακοπής εμπεριέχεται και ισχυρισμός περί ματαιώσεως της κατατάξεως στον προσβαλλόμενο πίνακα των αναγγελθεισών απαιτήσεων των καθ' ου,

κατά το μέρος που ικανοποιήθηκαν με τον προηγούμενο ως άνω πίνακα, αυτός είναι αόριστος και, ομοίως, απορριπτέος, καθόσον δεν προσδιορίζεται το ποσόν μέχρι του οποίου ικανοποιήθηκαν οι καθ' ου με τον εν λόγω πίνακα και στο οποίο ζητεί το ανακόπτον να καταταγεί με τον προσβαλλόμενο πίνακα, κατόπιν αποβολής των καθ' ου. Εξάλλου, το ανακόπτον ουδόλως απέδειξε το απρόσβλητο του ανωτέρω πίνακα, καθόσον δεν επικαλέσθηκε, ούτε προσκόμισε αποδεικτικά στοιχεία από τα οποία να προκύπτει ότι έχει τελεσιδικήσει. Ανεξαρτήτως τούτου, ωστόσο, ενώψει του ότι οι εκ των καθ' ου 16η έως και 48ος και 51ος έως και 62ος (που σημειωτέον συνδέονται με τους λοιπούς καθ' ου με σχέση απλής ομοδικίας και οι πράξεις ή παραλείψεις τους, όπως και η ομολογία, δεν ωφελούν ούτε βλάπτουν, κατ' άρθρ. 75 § 1 ΚΠολΔ, τους τελευταίους, βλ. ΑΠ 506/01 ΕΕΝ 2002. 587, ΑΠ 354/01 Δνη 2002. 150, ΑΠ 1510/05 Δνη 2006. 134, ΑΠ 71/05 Δνη 2005. 1704, ΑΠ 1321/09 Νόμος, Γέσιου Φαλτσή II § 63, αριθ. 34, Νίκα, Δίκαιο Αναγκ. Εκτελ, Ειδικό Μέρος, εκδ. 2012, § 56, αριθ. 16, σελ. 557), συνομολογούν ότι ικανοποιήθηκαν για μέρος των αναγγελθεισών απαιτήσεών τους με τα αναφερόμενα στην αναγγελία τους ποσά, για τα οποία κατετάγησαν στον προηγούμενο πίνακα, ζητώντας να αφαιρεθούν κατά την κατάταξή τους στον προσβαλλόμενο πίνακα, τα ποσά αυτά θα αφαιρεθούν, επι τη βάσει της αιτήσεώς τους, κατ' ανάλογο μέρος, από τα ποσά για τα οποία έπρεπε να καταταγούν στον προσβαλλόμενο πίνακα, όπως θα εκτεθεί κατωτέρω. {...}

132/2013

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας
Εισηγήτρια: Ειρήνη Γκορτσίλα
Δικηγόροι: Ελένη Ευσταθίου, Αχιλ.
Γαλαζούλας

Υποχρεωτική έγγραφη πρόσκληση του επί του πλειστηριασμού υπαλλήλου προς τον επισπεύδοντα, τον καθού και τους αναγγελθέντες δανειστές για να λάβουν γνώση του πίνακα και όχι ανακοίνωση του περιεχομένου του. Αν ο συμβολαιογράφος κοινοποίησε, αντί για πρόσκληση, αντίγραφα του πίνακα, δεν δικαιούται δικαιώματα για την έκδοσή τους.

{...} Περαιτέρω, το άρθρο 979 παρ. 1 ΚΠολΔ επιβάλλει τη γνωστοποίηση του πίνακα κατάταξης. Προς τούτο καλούνται με έγγραφα από τον επί του πλειστηριασμού υπάλληλο, ο επισπεύδων, ο καθ' ου η εκτέλεση και οι αναγγελθέντες δανειστές να λάβουν γνώση του συνταγέντος πίνακα. Ο νόμος αρκείται σε απλή έγγραφη πρόσκληση προς τους ανωτέρω να λάβουν γνώση του πίνακα και δεν απαιτείται έγγραφη ανακοίνωση του περιεχομένου του πίνακα, ούτε κοινοποίηση αντιγράφου αυτού. Αν ο συμβολαιογράφος αντί να κοινοποιήσει προς τους ανωτέρω, όπως πρέπει, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, έγγραφη πρόσκληση για να λάβουν γνώση του πίνακα, κοινοποιήσει σ' αυτούς αντίγραφα του συνταγέντος πίνακα, δεν δικαιούται να εισπράξει δικαιώματα για την έκδοση αντιγράφων του πίνακα, εφόσον κατά νόμο δεν απαιτείται η έκδοση και κοινοποίηση αυτών, σε περίπτωση δε που από υπερβάλλουσα πρόνοια της συμβολαιογρά-

φου εκδοθούν για κοινοποίηση προς τους ανωτέρω αντίγραφα του πίνακα, η σχετική δαπάνη δεν εμπίπτει στα έξοδα εκτέλεσης και δεν βαρύνει το πλειστηρίασμα, αλλά εκείνους που τα λαμβάνουν (Ι. Μπρίνιας, Αναγκ. Εκτέλεση άρθρο 979 παρ. 429, σελ. 1160 επ., Βασ. Βαθρακοκοίλης, ΚΠολΔ, τομ. Ε' σελ. 968, ΕφΑθ 2875/07 Νόμος, ΕφΠατρ 283/06 ΑχΝομ 2007. 299, ΕφΠατρ 559/05 ΑχΝομ 2006. 387, ΕφΑθ 2189/99 Δνη 42. 198).

{...} Περαιτέρω, η τρίτη των καθ' ου η ανακοπή συμβολαιογράφος, όπως προκύπτει από τον πίνακα κατάταξης (βλ. 6η σελίδα αυτού υπό στοιχ. 5 ε' και ζ') προαφαίρεσε για τον εαυτό της το ποσό των 274,70 Ε για τη σύνταξη του πίνακα κατάταξης και εξόδων αντιγράφων αυτού, καθώς και το ποσό των 280 Ε για έξοδα επίδοσης (αμοιβή δικαστικών επιμελητών) της πρόσκλησης και του πίνακα κατάταξης. Όμως, όπως στην προηγηθείσα νομική σκέψη αναφέρθηκε, ο νόμος δεν απαιτεί έγγραφη ανακοίνωση του περιεχομένου του πίνακα, ούτε κοινοποίηση αντιγράφου αυτού και η σχετική δαπάνη για έξοδα αντιγράφων του πίνακα και έξοδα επίδοσης (αμοιβή δικαστικού επιμελητή) αυτού στον καθ' ου η εκτέλεση, την επισπεύδουσα δανείστρια και το αναγγελθέν Ελληνικό Δημόσιο, που από υπερβάλλουσα πρόνοια έγινε από τη συμβολαιογράφο, δεν εμπίπτει στα έξοδα εκτέλεσης. Δικαιούται, όμως, η υπάλληλος του πλειστηριασμού συμβολαιογράφος, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 74.084/23.10.1996 Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Δικαιοσύνης περί καθορισμού δικαιωμάτων των συμβολαι-

οιγράφων, που νομίμως δημοσιεύθηκε (ΦΕΚ Β 995/1.11.1996), η οποία ίσχυε κατά το χρόνο σύνταξης του πίνακα: για τη σύνταξη του πίνακα κατάταξης, από 6 φύλλα 15.000 δρχ. Στο ποσό αυτό πρέπει να προστεθούν 5.000 δρχ για τα πέντε φύλλα πλην του πρώτου (5 X 1000 δρχ), δρχ 550 για χαρτοσήμανση των φύλλων, δρχ 100 υπέρ του ΤΑΧΔΙΚ, ήτοι συνολικά 20.650 δρχ ή 60,60 Ε. Συνεπώς, εσφαλμένα αφαιρέθηκε το ποσό των 274,70 Ε, αλλά θα έπρεπε να αφαιρεθεί μόνον το ποσό των 60,60 Ε. {...}

168/2013

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας
Εισηγητής: Περικλής Αλεξίου
Δικηγόροι: Κων. Ευθυμίου, Θεοδώρα Ντέρη

Εκούσια επανάληψη δίκης από τον κληρονόμο θανόντος διαδίκου και με επίδοση κλήσης για συζήτηση.

Άτυπη η σύμβαση εντολής, κι αν αφορά ακίνητο. Για το κύρος της πρέπει η ανατιθέμενη πράξη να μην αντιβαίνει σε απαγορευτική δ/ξη νόμου ή τα χρηστά ήθη.

Επί αποδοχής κληρονομίας επ' αφελεία απογραφής, ευθύνη κληρονόμου για τα χρέα έως το ενεργητικό της. Η ανεπάρκεια της κληρονομικής περιουσίας δεν εμποδίζει τους δανειστές της να ασκήσουν αγωγή επιδίκασης των απαιτήσεών τους, ο δε κληρονόμος δεν μπορεί να τη ματαιώσει προσφέροντας σε χρήμα την αξία των κληρονομιάων κατά το χρόνο επαγωγής, επωφελούμενος τυχόν διαφορά από τη μεγαλύτερη μεταγενέστερη αξία τους.

Αυτεπάγγελτη εξουσία δικαστηρίου για ορθή νομική υπαγωγή των περιστατικών, χωρίς να συνιστά ανεπίτρεπτη μεταβολή αγωγικής βάσης.

Η αγωγή του εντολέα κατά του εντολοδόχου να αποδώσει ό,τι έλαβε για εκτέλεση της εντολής ή απέκτησε από την εκτέλεσή της, ανεξαρτήτως τρόπου κτήσης, στηρίζεται στο 719 ΑΚ, χωρίς ανάγκη επίκλησης αδικ. πλουτισμού.

Μη αοριστία αγωγής εντολέα επί μη μνείας για ποίον λόγο καταβλήθηκε το ποσό, αν η εντολή δεν εκτελέστηκε.

Η σύμβαση ανάθεσης στον εντολοδόχο να μεσολαβήσει για να αγοράσει ο εντολέας από τρίτον συντελεστή δόμησης ακινήτου δεν αφορούσε πράξη απαγορευμένη, αλλά προβλεπόμενη σε νομοσχέδιο που ψηφίστηκε.

20ετής παραγραφή της άνω αξίωσης. Απορριπτέα ένσταση κληρονόμου με απογραφή για περιορισμό του αιτήματος σε μικρότερο ενεργητικό ποσό της κληρονομιαίας περιουσίας με αφαίρεση της αξίας οικοπέδων που χαρακτηρίσθηκαν ως χώρος πρασίνου, διότι η απαλλοτρίωση θα γίνει με καταβολή αποζημίωσης.

I. Από τις διατάξεις των άρθρων 286 § 1, 287 και 290 ΚΠολΔ προκύπτει ότι η δίκη διακόπτεται, μεταξύ άλλων περιπτώσεων, αν πεθάνει ο διάδικος. Για να επέλθει η διακοπή της δίκης, απαιτείται να γνωστοποιηθεί στον αντίδικο το γεγονός που επιφέρει τη διακοπή. Η γνωστοποίηση γίνεται από πρόσωπο που έχει δικαίωμα να επαναλάβει τη δίκη, ή από αυτόν που ήταν, όταν επήλθε ο λόγος της διακοπής, πληρε-

ξούσιος δικηγόρος του διαδίκου, στο πρόσωπο του οποίου επήλθε ο λόγος της διακοπής. Η γνωστοποίηση πρέπει να γίνει με επίδοση δικογράφου προς τον αντίδικο ή με προφορική δήλωση στο ακροατήριο του δικαστηρίου ή εκτός του ακροατηρίου, όταν επιχειρείται διαδικαστική πράξη, και όχι με τις προτάσεις. Η διακοπή επέρχεται από τη στιγμή που γνωστοποιείται ο λόγος της στον αντίδικο εκείνου του προσώπου, υπέρ του οποίου επήλθε η διακοπή. Ο κληρονόμος του θανόντος διαδίκου μπορεί να επαναλάβει τη δίκη εκούσια, με ρητή ή σιωπηρή δήλωσή του. Σιωπηρή δήλωση συνιστά και η επίδοση κλήσης για περαιτέρω συζήτηση της επίδικης υπόθεσης. Στην κλήση αυτή δεν είναι ανάγκη να διατυπώνεται πανηγυρικά η ιδιότητα του καλούντος ως κληρονόμου του θανόντος διαδίκου, αλλά αρκεί να προκύπτει από το όλο περιεχόμενό της (βλ. ΑΠ 194/12 Νόμος).

Στην επίδικη υπόθεση αποδεικνύεται ότι ο αρχικός εφεσίβλητος, Σ. Τ., απεβίωσε στις 16.1.2009, αλλά η εκκαλούσα αγνοούσε το γεγονός αυτό και άσκησε την ένδικη έφεσή της εναντίον του. Παρόλα αυτά οι ήδη καλούσες, ως μόνες εξ αδιαθέτου κληρονόμοι του αρχικού εφεσίβλητου, γνωστοποίησαν το ανωτέρω γεγονός στην εκκαλούσα με την από 10.12.2010 κλήση τους, η οποία κατατέθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου τούτου αυθημερόν και έλαβε αριθμό έκθεσης κατάθεσης 1164/10. Με την κλήση αυτή οι καλούσες γνωστοποίησαν στην εκκαλούσα την ιδιότητα αυτών ως εξ αδιαθέτου κληρονόμων του θανόντος εφεσίβλητου και την πρόθεσή τους να επαναλάβουν εκούσια τη δίκη που άρχισε με την άσκηση της ένδικης

έφεσης, και κάλεσαν την εκκαλούσα να συμμετάσχει στη συζήτηση της ένδικης έφεσης, η οποία είχε ήδη οριστεί, με φροντίδα της πληρεξούσιας δικηγόρου των καλουσών, να διενεργηθεί στη δικάσιμο της 21.9.2012. Συνεπώς, η δίκη τούτη επαναλαμβάνεται νόμιμα από τις ήδη καλούσες, ως μόνες εξ αδιαθέτου κληρονόμους του θανόντος εφεσίβλητου.

{...} III. Στην πιο πάνω αγωγή του με ημερομηνία 8.11.2007 και αριθμό έκθεσης κατάθεσης δικογράφου 1470/6.12.07 ο αρχικός εφεσίβλητος, Σ. Τ., ιστόρησε τα εξής: Ότι κατά το μήνα Μάρτιο 2002 συμφώνησε με τον Λ. Κ. του Α., αδελφό της εναγομένης, ο οποίος ήταν πολιτικός μηχανικός και απεβίωσε αιφνίδια στις 21.6.2002, να μεσολαβήσει εκείνος, ώστε να αγοράσει ο ενάγων συντελεστή δόμησης ακινήτου. Ότι ο ενάγων κατέβαλε στον αντισυμβαλόμενό του, καταθέτοντας σε τραπεζικούς λογαριασμούς του, στις 7.3.2002 το ποσό των 2.934,70 Ε και ακολούθως το ποσό των 39.618,49 Ε, ήτοι, συνολικά, το ποσό των 42.553,19 Ε, η συναλλαγή όμως διακόπηκε εξαιτίας του αιφνίδιου θανάτου του αδελφού της εναγομένης. Ότι η εναγομένη κληρονόμησε τον αδελφό της και αποδέχθηκε την επαχθείσα σε αυτή κληρονομία με το ευεργέτημα της απογραφής, με τον τρόπο που αναφέρεται στην αγωγή, αρνείται όμως να καταβάλει στον ενάγοντα το ως άνω ποσό παρά τις κατ' εξακολούθηση οχλήσεις αυτού προς αυτή. Για τους λόγους αυτούς ζήτησε να υποχρεωθεί η εναγομένη να καταβάλει σ' αυτόν το ποσό των 42.553,19 Ε, εντόκως από την κοινοποίηση της αγωγής, άλλως από την έκδοση της απόφασης. Το πρωτοβάθμιο δικα-

στήριο δέχτηκε την ένδικη αγωγή με την ήδη εκκαλούμενη απόφασή του και υποχρέωσε την εναγομένη να καταβάλει στον ενάγοντα το ποσό των 42.553,19 Ε, με το νόμιμο τόκο από την επομένη της ημέρας οπότε επιδόθηκε η αγωγή, μέχρι την εξόφληση. Ήδη η εναγομένη παραπονείται με την ένδικη έφεσή της ότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο έσφαλε ως προς την εκτίμηση των αποδείξεων και την εφαρμογή του νόμου και, ειδικότερα, ότι υπέπεσε στις πλημμέλειες που αναφέρονται στην έφεση λεπτομερώς, και ζητεί να εξαφανιστεί η εκκαλούμενη απόφαση και να απορριφθεί η ένδικη αγωγή ολικά.

IV. Από τη διάταξη του άρθρου 713 ΑΚ, με την οποία ορίζεται ότι «Με τη σύμβαση της εντολής ο εντολοδόχος έχει υποχρέωση να διεξαγάγει χωρίς αμοιβή την υπόθεση που του ανέθεσε ο εντολέας», προκύπτει ότι η εντολή είναι ενοχική σύμβαση, με την οποία ο εντολοδόχος αναλαμβάνει την υποχρέωση να διεξαγάγει την υπόθεση που του ανέθεσε ο εντολέας, χωρίς αμοιβή. Περαιτέρω, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 719 ΑΚ «Ο εντολοδόχος έχει υποχρέωση να αποδώσει στον εντολέα καθετί που έλαβε για την εκτέλεση της εντολής ή απέκτησε από την εκτέλεσή της», ανεξάρτητα από τον τρόπο κτήσης αυτού που απέκτησε, ή τη φύση του αντικειμένου που απέκτησε. Επομένως, έχει υποχρέωση να αποδώσει και το πράγμα που αγόρασε σε εκτέλεση της εντολής. Η σύμβαση της εντολής, ακόμη και αν αφορά ακίνητο, δεν υπόκειται σε τύπο και μπορεί να συναφθεί είτε εγγράφως, με δημόσιο ή ιδιωτικό έγγραφο, είτε προφορικά, ρητά ή σιωπηρά (βλ. άρθρο 158 ΑΚ, ΟΛΑΠ 104/75). Για να

είναι έγκυρη η σύμβαση εντολής, πρέπει η πράξη που ανατίθεται στον εντολοδόχο να ενεργήσει, να μην αντιβαίνει σε απαγορευτική διάταξη νόμου ή στα χρηστά ήθη, διότι, διαφορετικά, η σύμβαση εντολής είναι άκυρη (βλ. άρθρα 174, 178, 180 ΑΚ, ΑΠ 533/07, ΑΠ 241/12 Νόμος).

Περαιτέρω, από τις διατάξεις των άρθρων 1901, 1902, 1904, 1905, 1907 ΑΚ προκύπτει ότι ο κληρονόμος, αφού κάνει στο γραμματέα του δικαστηρίου της κληρονομίας δήλωση ότι αποδέχεται την κληρονομία με το ευεργέτημα της απογραφής, δεν απαλλάσσεται από την ευθύνη του για τα χρέα της κληρονομίας, αλλά εξακολουθεί να ευθύνεται για αυτά, μόνο όμως έως το ενεργητικό της κληρονομίας, δηλαδή μόνο με τα στοιχεία της κληρονομίας και εφόσον επαρκούν αυτά (*cum viribus hereditatis*), χωρίς να ευθύνεται και με την ατομική περιουσία του, από την οποία έχει αποχωριστεί η περιουσία του κληρονομούμενου και αποτελεί χωριστή ομάδα. Ενδεχόμενη ανεπάρκεια της κληρονομικής περιουσίας προς ικανοποίηση των απαιτήσεων των κληρονομικών δανειστών δεν επηρεάζει ούτε τη νομιμοποίηση των δανειστών να ασκήσουν εναντίον του εξ απογραφής κληρονόμου αγωγή για την επιδίκαση των απαιτήσεών τους ούτε τη βασιμότητα αυτής της αγωγής (βλ. ΑΠ 1163/81). Απλώς, η αποδοχή κληρονομίας με το ευεργέτημα της απογραφής έχει ως συνέπεια ότι, για να ικανοποιηθούν οι ανωτέρω απαιτήσεις των κληρονομικών δανειστών, δεν επιτρέπεται να γίνει αναγκαστική εκτέλεση στην ατομική περιουσία του κληρονόμου, αλλά μόνο στα περιουσιακά στοιχεία της κληρονομίας (βλ. ΑΠ

630/09, ΑΠ 1311/11 Νόμος). Ο κληρονόμος με απογραφή δε μπορεί να ματαιώσει τη δικαστική ενάσκηση των δικαιωμάτων των δανειστών της κληρονομίας, προσφέροντας σε χρήμα την αξία των κληρονομιών κατά το χρόνο επαγωγής της κληρονομίας, για να ωφεληθεί τη διαφορά από τη μεγαλύτερη μεταγενέστερη αξία των κληρονομιών σε βάρος των δανειστών της κληρονομίας, (βλ. ΑΠ 750/11 Νόμος).

Περαιτέρω, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 106, 111 § 2, 216 § 1, 337, 338, 559 αριθμ. 1, 8 και 10 ΚΠολΔ προκύπτει ότι ο χαρακτηρισμός των περιστατικών, στα οποία θεμελιώνεται το αίτημα ένδικης αγωγής, δεν είναι δεσμευτικός για το δικαστήριο της ουσίας, το οποίο οφείλει να προβεί αυτεπάγγελτα στην ορθή νομική υπαγωγή των εννόμων σχέσεων που διαφαίνονται από τα επικαλούμενα πραγματικά περιστατικά, όπως αυτά στη συνέχεια βεβαιώνονται από την ανέλεγκτη περί πραγμάτων κρίση του δικαστηρίου από τις αποδείξεις που διενεργήθηκαν, έστω και διαφορετική από εκείνη στην οποία προβαίνει ο ενάγων, χωρίς αυτό να συνιστά ανεπίτρεπτη μεταβολή της βάσης της αγωγής, η οποία συγκροτείται από τα πραγματικά περιστατικά που θεμελιώνουν το αίτημα της αγωγής, σε αντιδιαστολή προς το νομικό χαρακτηρισμό τους που αποδίδεται από τον ενάγοντα, χωρίς, επίσης, να θεωρείται ότι στη διαφορετική αυτή νομική εκτίμηση το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη του πράγματα που δεν προτάθηκαν ή λαμβάνει υπόψη του πράγματα ως αληθινά χωρίς απόδειξη (βλ. ΑΠ 241/12 Νόμος).

Στην ένδικη αγωγή του ο αρχικός εφεσί-

βλητος, Σ. Τ., ιστόρησε, μεταξύ άλλων, τα εξής: Ότι κατά το μήνα Μάρτιο 2002 συμφώνησε με τον Λ. Κ. του Α. αδελφό της εναγομένης, ο οποίος ήταν πολιτικός μηχανικός και απεβίωσε αιφνίδια στις 21.6.2002, να μεσολαβήσει εκείνος, ώστε να αγοράσει ο ενάγων συντελεστή δόμησης ακινήτου. Ότι ο ενάγων κατέβαλε στον αντισυμβαλλόμενό του, καταθέτοντας σε τραπεζικούς λογαριασμούς του, στις 7.3.2002 το ποσό των 2.934,70 Ε και ακολούθως το ποσό των 39.618,49 Ε, ήτοι, συνολικά, το ποσό των 42.553,19 Ε, η συναλλαγή όμως διακόπηκε εξαιτίας του αιφνίδιου θανάτου του αδελφού της εναγομένης. Ότι η εναγομένη κληρονόμησε τον αδελφό της και αποδέχθηκε την επαχθείσα σε αυτή κληρονομία με το ευεργέτημα της απογραφής, με τον τρόπο που αναφέρεται στην αγωγή, αρνείται όμως να καταβάλει στον ενάγοντα το ως άνω ποσό παρά τις κατ' εξακολούθηση οχλήσεις αυτού προς αυτή. Για τους λόγους αυτούς ζήτησε να υποχρεωθεί η εναγομένη να καταβάλει σ' αυτόν το ποσό των 42.553,19 Ε, εντόκως από την κοινοποίηση της αγωγής, άλλως από την έκδοση της απόφασης. Έχοντας το ανωτέρω περιεχόμενο και αίτημα, η ένδικη αγωγή έχει το αναγκαίο περιεχόμενο, ώστε να θεμελιωθεί νομικά (και, συνεπώς, θεμελιώνεται νομικά) στις διατάξεις των άρθρων 713 κ.ε. ΑΚ, τα οποία αναφέρονται στη σύμβαση εντολής, ιδίως, μάλιστα, των άρθρων 713 και 719 ΑΚ. Αντίθετα, η ένδικη αγωγή δεν έχει το αναγκαίο περιεχόμενο, ώστε να θεμελιωθεί νομικά στις διατάξεις των άρθρων 648 κ.ε. ΑΚ, τα οποία αναφέρονται στη σύμβαση εργασίας, ή στις διατάξεις των άρθρων 681 κ.ε. του ίδιου Κώδικα, τα

οποία αναφέρονται στη σύμβαση έργου, ή στις διατάξεις των άρθρων 703 κ.ε. του ίδιου Κώδικα, τα οποία αναφέρονται στη σύμβαση μεσιτείας. Περαιτέρω, ως προς την παθητική νομιμοποίηση της εναγομένης, ως μόνης κληρονόμου του θανόντος αδελφού της, στη δίκη που άρχισε με την άσκηση της ένδικης αγωγής, η αγωγή έχει το αναγκαίο περιεχόμενο, ώστε να θεμελιωθεί νομικά (και, συνεπώς, θεμελιώνεται νομικά) στις διατάξεις των άρθρων 1710, 1902, 1904 ΑΚ. Συνεπώς, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο αποφάνθηκε με την εκκαλούμενη απόφασή του ότι η ένδικη αγωγή είναι ορισμένη και νόμιμη, στηριζόμενη ως προς το κύριο αίτημά της στις διατάξεις των άρθρων 713, 726, 719, 721, 1710, 1902 ΑΚ, δεν έσφαλε ως προς την ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου, όπως παραπονείται η εκκαλούσα με τον 1ο λόγο της ένδικης έφεσής της, με τον οποίο παραπονείται, ειδικότερα, ότι από το περιεχόμενο της αγωγής δεν προκύπτει η παθητική νομιμοποίησή της στη δίκη ούτε ότι είναι μοναδική κληρονόμος του Λ. Κ., δεν αναφέρεται για ποιο λόγο καταβλήθηκε το επίδικο χρηματικό ποσό ούτε διευκρινίζεται αν τα χρήματα καταβλήθηκαν ως αμοιβή ή ως έξοδα ή ως χρήματα που θα καταβάλλονταν προς τρίτο πρόσωπο, ούτε αναφέρεται το ποσοστό συντελεστή δόμησης που επιθυμούσε ο ενάγων να αγοράσει. Το γεγονός ότι δεν αναφέρεται στην αγωγή για ποιον ακριβώς λόγο καταβλήθηκε το επίδικο χρηματικό ποσό ούτε διευκρινίζεται αν τα χρήματα καταβλήθηκαν ως αμοιβή ή ως έξοδα του θανόντος ή ως χρήματα που θα καταβάλλονταν προς τρίτο πρόσωπο, ούτε αναφέρεται το ποσο-

στό συντελεστή δόμησης που επιθυμούσε ο ενάγων να αγοράσει, δεν καθιστά την αγωγή αόριστη, διότι τα στοιχεία αυτά είναι περιττά στην επίδικη υπόθεση, όπου αναζητείται το επίδικο ποσό, επειδή «η συναλλαγή διακόπηκε» (και, συνεπώς, η εντολή δεν εκτελέστηκε), με συνέπεια να ανακύπτει υποχρέωση του εντολοδόχου (και, μετά το θάνατο αυτού, της εναγομένης κληρονόμου του) να αποδώσει στον εντολέα κάθε τι που έλαβε για την εκτέλεση της εντολής (βλ. άρθρα 719, 726 ΑΚ). Επίσης, το γεγονός ότι ιστορείται στην αγωγή ελλιπώς ότι η εναγομένη κληρονόμησε: «α) Ατομικά, ως εξ αδιαθέτου κληρονόμος, την κληρονομία του αδελφού της σε ποσοστό 3/16 εξ αδιαιρέτου, β) Ως νόμων υπόχρεη για λογαριασμό της μητέρας της, Μ. Κ., η οποία απεβίωσε στις 19.11.2002, χωρίς να προβεί σε πράξη αποδοχής κληρονομίας, τα 3/16 του υιού της, γ) Ως νόμων υπόχρεη για λογαριασμό του αδελφού της μητέρας της την κληρονομία που περιήλθε στον Λ. Κ. από τον πατέρα 6/16 ή 3/8», δεν μπορεί να οδηγήσει σε χαρακτηρισμό της ένδικης αγωγής ως αόριστης, αφού το ανωτέρω τμήμα της αγωγής μπορούσε να παραλειφθεί ολοσχερώς, χωρίς να μειώνεται η επαρκής πληρότητα και σαφήνεια της αγωγής. (Άλλωστε, γίνεται αντιληπτό ότι το ποσοστό 3/16 στις παραγράφους α'-β' αναγράφηκε από παραδρομή, αντί του ορθού 3/6, και οι λέξεις «του αδελφού της μητέρας της» στην παράγραφο γ' αναγράφηκαν από παραδρομή, αντί του ορθού «του αδελφού της»). Συνεπώς, ο 1ος λόγος της ένδικης έφεσης πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος. Με την ίδια αιτιολογία, ήτοι ως ουσιαστικά αβάσιμος, πρέπει

να απορριφθεί και ο δος λόγος της ένδικης έφεσης, με τον οποίο παραπονείται η εκκαλούσα ότι επιτείνεται η αιοριστία της αιγαγής, διότι «ουδέν περί του συνόλου της συμβατικής σχέσης και της εξέλιξής της διαλαμβάνει, ώστε να εξευρεθεί η νομική βάση, αφού ουδεμία αναφορά περί αδικαιολογήτου πλουτισμού διατυπώνεται». Όπως ήδη αναφέρθηκε, στην ένδικη αιγαγή ιστορείται με επαρκή σαφήνεια η συμφωνία των συμβαλλομένων και η διακοπή της συμφωνημένης συναλλαγής εξαιτίας θανάτου του αδελφού (και δικαιοπαρόχου) της εναγομένης, με συνέπεια να διέπεται η επίδικη σύμβαση, με βάση το ιστορικό της, από τις διατάξεις των άρθρων 713 κ.ε. ΑΚ και να αποβαίνει ανώφελη η αναφορά στις διατάξεις των άρθρων 914 κ.ε. ΑΚ ή του άρθρου 375 ΠΚ ή των διατάξεων για τον αδικαιολόγητο πλουτισμό, όπως ισχυρίζεται η εκκαλούσα με τον δο λόγο της ένδικης έφεσης.

V. Από την εκτίμηση των αποδεικτικών μέσων ... αποδείχθηκαν τα εξής πραγματικά περιστατικά: Στη διάρκεια του έτους 2002 ο ενάγων, Σ. Τ., κύριος οικοπέδου, το οποίο βρίσκεται στην περιοχή του Μ.-Α., αποφάσισε να ανεγείρει στο οικόπεδό του τριώροφη οικοδομή, ώστε να καλύψει τις ανάγκες στέγασης της οικογένειάς του, η οποία αποτελούνταν από αυτόν, από τη σύζυγό του Β., και από τις τρεις θυγατέρες τους, Ε., Β. και Κ., ηλικίας τότε 27, 26 και 20 ετών αντίστοιχα, επειδή όμως είχε διαπιστώσει ότι δεν ήταν δυνατό να ανεγείρει στο οικόπεδό του οικοδομή με επαρκές εμβαδόν, όπως επιθυμούσε, αποφάσισε να αγοράσει συντελεστή δόμησης ακινήτου, ώστε να καταστεί δυνατή η ανέγερση οικο-

δομής, μεγαλύτερης ως προς το εμβαδόν από αυτή που ήταν δυνατό να ανεγερθεί στο οικόπεδο χωρίς την προηγούμενη αγορά συντελεστή δόμησης ακινήτου. Η παραδοχή των ανωτέρω περιστατικών ως αποδειγμένων, μολονότι αυτά δεν ιστορούνται στην αιγαγή, δεν αποτελεί πλημμέλεια του Δικαστηρίου, ήτοι, ειδικότερα, «λήψη υπόψη πραγμάτων που δεν προτάθηκαν, αλλά έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης», όπως ισχυρίζεται η εκκαλούσα, διότι τα ανωτέρω περιστατικά δεν αποτελούν «πράγματα» με την έννοια του νόμου, δηλαδή αυτοτελείς πραγματικούς ισχυρισμούς, οι οποίοι τείνουν σε θεμελίωση, κατάλυση ή παρακώλυση του δικαιώματος που ασκείται με την αιγαγή, ανταγωγή, ένσταση ή αντένσταση (βλ. άρθρο 559 αριθμ. 8 ΚΠολΔ, ΑΠ 1182/12, ΑΠ 898/11), αλλά πραγματικά γεγονότα που ανάγονται στα παραγωγικά αίτια, τα οποία οδήγησαν τον ενάγοντα στην απόφαση να αγοράσει συντελεστή δόμησης, και δεν έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης τούτης. Συνεπώς, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο δέχτηκε τα ίδια περιστατικά ως αληθή και αποδειγμένα, δεν έσφαλε ως προς την εφαρμογή του νόμου, «λαμβάνοντας υπόψη του πράγματα που δεν προτάθηκαν, αλλά έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης», όπως παραπονείται ήδη η εκκαλούσα με τον 3ο λόγο της ένδικης έφεσης, γεγονός που πρέπει να οδηγήσει σε απόρριψη αυτού του λόγου έφεσης ως ουσιαστικά αβάσιμου.

Προκειμένου να καταστεί δυνατή η νόμιμη ανέγερση της επιθυμητής οικοδομής, ο ενάγων απευθύνθηκε στη διάρκεια του

Μαρτίου του έτους 2002 στον πολιτικό μηχανικό Λ. Κ. του Α., αδελφό της εναγομένης, ο οποίος ήταν φίλος του, και, αφού έλαβε υπόψη του όσα εξέθεσε ο Λ. Κ. σ' αυτόν, αποφάσισε να αναθέσει στον Λ. Κ. να μεσολαβήσει, ώστε να αγοράσει αυτός (ο ενάγων) συντελεστή δόμησης ακινήτου. Στη διάρκεια του έτους 2002 αναμενόταν η ψήφιση νόμου, σχετικού με τη μεταφορά συντελεστή δόμησης, και ενόψει αυτού του γεγονότος πολλοί ιδιοκτήτες ακινήτων ανέθεταν σε μελετητές να εκπονήσουν μελέτη ως προς τη μεταφορά συντελεστή δόμησης. Επίσης, στη διάρκεια του ίδιου έτους δημοσιεύονταν αγγελίες μεσιτών στις εφημερίδες, σχετικές με ακίνητα που επιδέχονταν μεταφορά συντελεστή δόμησης (βλ. ως προς τα ανωτέρω περιστατικά την κατάθεση του μάρτυρα ανταπόδειξης, Θ. Δ.). Συνεπώς, η επίδικη σύμβαση εντολής δεν είχε ως αντικείμενο πράξη απαγορευμένη, ως αντίθετη σε απαγορευτική διάταξη νόμου, αλλά πράξη, η οποία αναμενόταν να είναι σύμφωνη προς τις διατάξεις του νέου νόμου, του οποίου αναμενόταν η ψήφιση. Πράγματι, στις 27.8.2002 τέθηκε σε ισχύ ο Ν. 3044/2002 με τίτλο «Μεταφορά Συντελεστή Δόμησης και ρυθμίσεις άλλων θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων», στο άρθρο 2 § 1 του οποίου ορίζεται ότι «Το δικαίωμα για μεταφορά Σ.Δ. ενσωματώνεται σε τίτλο, ο οποίος εκδίδεται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων. Ο τίτλος είναι ονομαστικός και μεταβιβάζεται ελεύθερα, το δικαίωμα δε που ενσωματώνεται σε αυτόν είναι διαιρετό». Προκειμένου να καταστεί δυνατή η αγορά του συντελεστή δόμησης

ακινήτου, ο ενάγων κατέβαλε στον αντισυμβαλλόμενό του, Λ. Κ., καταθέτοντας σε τραπεζικούς λογαριασμούς του, τα χρηματικά ποσά των 2.934,70 και 39.618,49 Ε. Ειδικότερα, στις 7.3.2002 κατέβαλε το ποσό των 2.934,70 Ε, το οποίο αντιστοιχούσε στο ποσό των 1.000.000 δρχ, καταθέτοντας το ποσό αυτό στον τραπεζικό λογαριασμό αριθμ., τον οποίο τηρούσε ο Λ. Κ. στην Ε. Τράπεζα, με την αιτιολογία «για αγορά ΣΔ», ήτοι για την αιτία που αναφέρθηκε, και ακολούθως, στις 21.5.2002, κατέβαλε το ποσό των 39.618,49 Ε, το οποίο αντιστοιχούσε στο ποσό των 13.500.000 δρχ, καταθέτοντας το ποσό αυτό στον τραπεζικό λογαριασμό αριθμ., τον οποίο τηρούσε ο Λ. Κ. στην Ε. Τράπεζα, με την αιτιολογία «για εξόφληση συντελεστή δόμησης». Έτσι, για το σκοπό που αναφέρθηκε, ο ενάγων κατέβαλε στον αντισυμβαλλόμενό του, Λ. Κ., το συνολικό ποσό των 42.553,19 Ε, το οποίο αντιστοιχούσε στο αξιόλογο ποσό των 14.500.000 δρχ, αλλά, τελικά, η συμφωνημένη συναλλαγή, ήτοι η μεσολάβηση του Λ. Κ., ώστε να αγοράσει ο ενάγων συντελεστή δόμησης, δεν πραγματοποιήθηκε, διότι ο Λ. Κ. απεβίωσε αιφνιδίως στις 21.6.2002, ήτοι 30 μόλις ημέρες μετά τις 21.5.2002, οπότε ο ενάγων κατέθεσε στον τραπεζικό λογαριασμό του Λ. Κ. το ποσό των 39.618,49 Ε. Η ανωτέρω συμφωνία (σύμβαση), η οποία καταρτίστηκε ανάμεσα στον ενάγοντα και στον Λ. Κ., συμπληρώνει όλα τα στοιχεία της σύμβασης εντολής, διότι δεν αποδείχθηκε ότι η μεσολάβηση του Λ. Κ., ώστε να αγοράσει ο ενάγων, Σ. Τ., συντελεστή δόμησης ακινήτου, θα γινόταν έναντι αμοιβής. Αντίθετα, αποδείχθηκε ότι ο Λ. Κ. θα

λάμβανε αμοιβή για την έκδοση της άδειας οικοδομής και, συνεπώς, τεκμαίρεται ότι ως μελετητής της οικοδομής που επιθυμούσε να ανεγείρει ο ενάγων, υποσχέθηκε να μεσολαβήσει αφιλοκερδώς, ώστε να αγοράσει ο ενάγων τον αναγκαίο συντελεστή δόμησης ακινήτου. Συνεπώς, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο ορθά έκρινε ότι η επίδικη σύμβαση ήταν σύμβαση εντολής, με συνέπεια να αποβαίνει ουσιαστικά αβάσιμος ο 4ος λόγος της ένδικης έφεσης, με τον οποίο παραπονείται η εκκαλούσα ότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο έσφαλε, διότι «στην προκειμένη περίπτωση δεν προσήκει ο χαρακτηρισμός της άμισθης εντολής, αλλά της σύμβασης έργου ή εργασίας, επειδή η διαδικασία μεταφοράς συντελεστή δόμησης είναι περίπλοκη, χρονοβόρα και εξειδικευμένη, και σε καμία περίπτωση δε μπορούσε να είναι άμισθη». Περαιτέρω, αφού αποδείχθηκε ότι η επίδικη σύμβαση είναι σύμβαση εντολής, αποβαίνει αλυσιτελής ο ισχυρισμός της εκκαλούσας ότι «παρήλθε χρόνος μείζων της πενταετίας και ότι έχει παραγραφεί πλέον η επίδικη απαίτηση του αντιδίκου της», διότι, αφού δεν ορίζεται διαφορετικά, η επίδικη αξιωση εμπίπτει στην εικοσαετή παραγραφή του άρθρου 249 ΑΚ. Συνεπώς, ο ανωτέρω (4ος) λόγος έφεσης πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος.

Είναι προφανές ότι, αν δεν είχε αποβιώσει ο εντολοδόχος, Λ. Κ., στις 21.6.2002, θα μπορούσε να πραγματοποιήσει έρευνα αγοράς και να μεσολαβήσει, όπως είχε συμφωνηθεί μεταξύ των συμβαλλομένων, ώστε μετά την ισχύ του Ν. 3044/2002, δηλαδή μετά τις 27.8.2002, να αγοράσει ο Σ. Τ. «συντελεστή δόμησης ακινήτου», δηλα-

δή τίτλο μεταφοράς συντελεστή δόμησης, ο οποίος θα παρείχε στον αγοραστή το δικαίωμα να μεταφέρει συντελεστή δόμησης στο ανωτέρω οικόπεδό του. Συνεπώς, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο, χρησιμοποιώντας διαφορετική αιτιολογία, η οποία αντικαθίσταται από την ανωτέρω αιτιολογία, αποφάνθηκε ότι «η μεταφορά συντελεστή δόμησης δεν προσέκρουε σε απαγορευτική διάταξη νόμου, μολονότι η διάταξη που την πρόβλεπε κρίθηκε ως αντισυνταγματική», δεν έσφαλε κατ' αποτέλεσμα, με συνέπεια να αποβαίνει ουσιαστικά αβάσιμος ο 2ος λόγος της ένδικης έφεσης, με τον οποίο παραπονείται η εκκαλούσα ότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο «έπρεπε να κρίνει ως απαγορευμένη και, συνεπώς, ως άκυρη τη σύμβαση περί αγοράς συντελεστή δόμησης και, ελλείπουσας της βάσης του αδικαιολόγητου πλουτισμού, να απορρίψει την αγωγή στο σύνολό της». Άλλωστε, όπως ήδη αναφέρθηκε, ο εντολοδόχος έχει υποχρέωση, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 719 ΑΚ, να αποδώσει στον εντολέα καθετί που έλαβε για την εκτέλεση της εντολής. Η υποχρέωση αυτή του εντολοδόχου θεμελιώνεται απευθείας στην ανωτέρω διάταξη νόμου, χωρίς να είναι αναγκαία η επίκληση των διατάξεων περί αδικαιολόγητου πλουτισμού. Επομένως, ακόμη και αν η επίδικη σύμβαση εντολής είχε ως αντικείμενο πράξη απαγορευμένη, με συνέπεια να αποβαίνει άκυρη η σύμβαση εντολής και αδύνατη η εκτέλεσή της, ο εντολοδόχος (και μετά το θάνατο αυτού η εναγομένη, ως μόνη κληρονόμος του) όφειλε να αποδώσει στον εντολέα, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 719 ΑΚ, τα ανωτέρω χρηματικά

πιοσά, τα οποία είχε λάβει για την εκτέλεση της εντολής. Συνακόλουθα, ο 2ος λόγος της ένδοικης έφεσης πρέπει να απορριφθεί για όσους λόγους αναφέρθηκαν.

Λίγες ημέρες μετά το θάνατο του Λ. Κ., ήτοι στις 19.7.2002, η σύζυγος αυτού, Μ., το γένος Δ. Κ., αποποιήθηκε νόμιμα την κληρονομία του θανόντος. Στη συνέχεια, μέσα στη νόμιμη προθεσμία και μετά από άδεια του αρμόδιου δικαστηρίου, οι ανήλικες θυγατέρες του θανόντος, Ε. και Α., αποποιήθηκαν, επίσης, την κληρονομία του θανόντος πατέρα τους, γεγονός που είχε ως συνέπεια να κληθούν ως κληρονόμοι του θανόντος οι κληρονόμοι της δεύτερης τάξης, ήτοι η μητέρα αυτού, Μ. Κ., το γένος Ρ., και η αδελφή αυτού, Π. Δ., το γένος Κ., ήδη εναγομένη. Η μητέρα του θανόντος απεβίωσε στις 19.11.2002, χωρίς να αποδεχθεί την κληρονομία του θανόντος γιου της, Λ.Κ., με συνέπεια να απομείνει ως μόνη εξ αδιαθέτου κληρονόμος του Λ. Κ. η ήδη εναγομένη αδελφή του. Η εναγομένη αποδέχτηκε την κληρονομία του θανόντος αδελφού της επ' αφελεία απογραφής, υποβάλλοντας στις 13.3.2003 σχετική δήλωση (δήλωση αποδοχής κληρονομίας επ' αφελεία απογραφής) ενώπιον της Γραμματέα του Πρωτοδικείου Αθηνών, η οποία έλαβε αριθμό Στη συνέχεια η εναγομένη πραγματοποίησε απογραφή της κληρονομιάς περιουσίας και σχετικά με αυτή την ενέργεια συντάχθηκε στις 11.7.2003 η έκθεση απογραφής κληρονομιάς περιουσίας αριθμ. ενώπιον της συμβολαιογράφου Π.Κ.-Χ. Σύμφωνα με την έκθεση αυτή το σύνολο του ενεργητικού της κληρονομίας ανερχόταν στο ποσό των 106.093,53 Ε και το

σύνολο του παθητικού της ανερχόταν στο ποσό των 17.353,06 Ε. Στο ενεργητικό της κληρονομίας περιλαμβάνονταν, μεταξύ άλλων: Ι) Τα 3/8 εξ αδιαιρέτου μιας οικίας, εμβαδού 70 μ2, με υπόγεια αποθήκη, εμβαδού 40 μ2, η οποία κείται στην Η.-Α. Η αξία του ακινήτου αυτού εκτιμήθηκε ότι ανέρχεται στο ποσό των 40.516 Ε, ΙΙ) Τα 3/8 εξ αδιαιρέτου ενός οικοπέδου, εμβαδού 327,55 μ2, το οποίο κείται μέσα στο εγκεκριμένο σχέδιο πόλης του δήμου Η.-Α. Η αξία του ακινήτου αυτού εκτιμήθηκε ότι ανέρχεται στο ποσό των 28.017 Ε, ΙΙΙ) Τα 3/8 εξ αδιαιρέτου ενός οικοπέδου, εμβαδού 318,45 μ2, το οποίο κείται μέσα στο εγκεκριμένο σχέδιο πόλης του δήμου Η.-Α.. Η αξία του ακινήτου αυτού εκτιμήθηκε ότι ανέρχεται στο ποσό των 25.222 Ε. Στη συνέχεια η εναγομένη πραγματοποίησε νέα απογραφή της κληρονομιάς περιουσίας και σχετικά με αυτή την ενέργεια συντάχθηκε στις 5.5.2004 η έκθεση απογραφής κληρονομιάς περιουσίας αριθμ. ενώπιον της συμβολαιογράφου Π.Κ.-Χ. Σύμφωνα με την έκθεση αυτή το σύνολο του ενεργητικού της κληρονομίας ανερχόταν στο ποσό των 106.107,53 Ε και το σύνολο του παθητικού της ανερχόταν στο ποσό των 17.353,06 Ε και ότι, μετά την αφαίρεση του παθητικού από το ενεργητικό, το σύνολο του (καθαρού) ενεργητικού ανερχόταν στο ποσό των 88.754,47 Ε. Είναι προφανές ότι, με βάση τις ανωτέρω εκθέσεις απογραφής κληρονομιάς περιουσίας, το ενεργητικό της επίδικης κληρονομίας είναι σημαντικά μεγαλύτερο από το παθητικό της, με συνέπεια να επαρκεί η κληρονομία, ώστε να αποδοθεί στον ενάγοντα, Σ. Τ., και ήδη στις κληρο-

νόμους του, το επίδικο χρηματικό ποσό που έλαβε ο εντολοδόχος, Λ. Κ., για την εκτέλεση της επίδικης εντολής. Συνεπώς, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο αποφάνθηκε παρόμοια δεν έσφαλε. Ήδη η εκκαλούσα παραπονείται με τον 50 λόγο της ένδικης έφεσης ότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο «εσφαλμένα έκρινε ότι το ενεργητικό της κληρονομίας, μετά την αφαίρεση του παθητικού, ανέρχεται σε 88.745,47 Ε», ότι «έπρεπε να δεχθεί την ένσταση περιορισμού του ενεργητικού και της ευθύνης της μέχρι το ποσό των 23.498,91 Ε, διότι η αξία του ενεργητικού ανέρχεται στο ποσό των 106.107,53 Ε, αλλά από το ποσό αυτό πρέπει να αφαιρεθεί η συνολική αξία των οικοπέδων, ποσού 53.239 Ε, διότι αυτά χαρακτηρίστηκαν με διοικητικές πράξεις ως χώρος πρασίνου, και οι καταβολές προς τρίτους, ποσού 29.369,62 Ε, με συνέπεια να απομένει καθαρό ενεργητικό 23.498,91 Ε», όπως ισχυρίστηκε αυτή (η εκκαλούσα), ως εναγομένη, πρωτόδικα, υποβάλλοντας ένσταση περιορισμού του αιτήματος του αντιδίκου της στο ποσό των 23.498,91 Ε. Στη διάρκεια της δίκης αποδείχθηκε ότι στα ανωτέρω οικόπεδα επιβλήθηκε αναγκαστική απαλλοτρίωση, προκειμένου να διαμορφωθούν αυτά ως χώρος πρασίνου, ήδη όμως η εκκαλούσα έχει ασκήσει προσφυγή ενώπιον του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών και ζητεί να αρθεί η απαλλοτρίωση. Συνεπώς, ακόμη και αν απορριφθεί η προσφυγή της εκκαλούσας, δεν δικαιολογείται η αφαίρεση της αξίας των οικοπέδων, η οποία εκτιμήθηκε με το μικρό ποσό των 53.239 Ε, από το ενεργητικό της επίδικης κληρονομίας, διότι η απαλλοτρίωση θα γί-

νει μετά από καταβολή ανάλογης αποζημίωσης. Επομένως, ο ανωτέρω (5ος) λόγος έφεσης πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος. Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι η εναγομένη, μολονότι κληρονόμησε τον αδελφό της ως μόνη κληρονόμος αυτού και αποδέχθηκε την κληρονομία του, της οποίας το ενεργητικό επαρκεί για την εξόφληση της επίδικης οφειλής, αρνείται να καταβάλει στον ενάγοντα το επίδικο χρηματικό ποσό, μολονότι αυτός την όχλησε επανειλημμένα.

VI. Σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, το Δικαστήριο άγεται στα εξής συμπεράσματα: 1) Η ένδικη έφεση πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη, διότι η εκκαλούμενη απόφαση δεν παρουσιάζει τις πλημμέλειες, οι οποίες αποδίδονται σε αυτή με τους λόγους της έφεσης...

199/2013

Πρόεδρος: Δήμητρα Τσουτσάνη
Εισηγητής: Λεων. Χατζησταύρου
Δικηγόροι: Διαμαντής Παπανικολάου,
 Αθαν. Ψάλτης

Προσυμφωνία αγοράς μηχανημάτων χωρίς προσδιορισμό της αξίας τους που θα γινόταν αργότερα. Κατόπιν πειθούς της πωλήτριας για υπαγωγή της σύμβασης σε επενδυτικό σχέδιο με επιδότηση, έκδοση από αυτήν εικονικών ως προς το τίμημα τιμολογίων και χορήγηση σε αυτήν από τον ενάγοντα (ομόρρυθμο μέλος της αγοράστριας) επιταγής του με το υπερτιμολογημένο τίμημα προς εξασφάλιση ότι η αγοράστρια θα προμηθευόταν τα μηχανήματα από την πωλήτρια. Εκβιαστική απαίτηση της πωλήτριας

για καταβολή του εικονικού τιμήματος, άλλως ποσού για επιστροφή της επιταγής, δίχως υλοποίηση της πώλησης.

Άσκηση αγωγής για ανυπαρξία της οφειλής του ενάγοντος εκ της επιταγής και επιστροφή της. Η διηγηματική έκθεση ότι ο ενάγων εξαπατήθηκε ως προς τη δυνατότητα επιδότησης, χωρίς όμως επίκληση και αίτημα περί εφαρμογής των εκ τούτου έννομων συνεπειών, δεν προσδίδει στην αγωγή νομικό χαρακτήρα αξίωσης εξ απάτης ή υπαναχώρησης, αφού βάση της είναι η εικονικότητα των εγγράφων, η δε δηλωθείσα υπαναχώρηση προδήλως αναφέρεται στη μέλλουσα σύμβαση αγοράς.

Εικονικότητα παραστατικών εν γνώσει των μερών, αφού δεν υπήρξε πώληση, παράδοση εμπορευμάτων ή καταβολή τιμήματος.

{...} Με την από 27.10.2007 αγωγή τους ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας οι ενάγοντες ιστορούσαν ότι τον Απρίλιο του 2009 η δεύτερη εξ αυτών, της οποίας ομόρρυθμο μέλος είναι ο πρώτος, συμφώνησε με το δεύτερο των εναγομένων, ήδη εφεσιβλήτων, που ενεργούσε ως νόμιμος εκπρόσωπος της πρώτης εναγομένης, να αγοράσει από αυτήν τα αναφερόμενα μηχανήματα για τη μονάδα παρασκευής τσίπουρου που προετοίμαζε να λειτουργήσει, πλην όμως η εξειδίκευση της αγοραπωλησίας αυτής ως προς τους ακριβείς τύπους των μηχανημάτων και τη συνολική τους αξία θα γινόταν αργότερα, μετά την ολοκλήρωση του σκελετού των κτιριακών εγκαταστάσεών της, που ανε-

γείρονταν. Ότι ο δεύτερος εναγόμενος με απατηλές παραστάσεις έπεισε τον ενάγοντα ότι αποτελούσε συνήθη πρακτική και ήταν ευχερές, εφόσον η ενάγουσα υπαγόταν σε επενδυτική σχέδιο, να επωφεληθεί μεγάλου ύψους της σχετικώς χορηγούμενης επιδοτήσεως με υπερτιμολόγηση των τιμολογίων αγοράς, που επρόκειτο να εκδοθούν. Ότι προς τούτο συμφωνήθηκε να εκδοθούν από την πρώτη εναγομένη εταιρεία τα απαιτούμενα έγγραφα (προτιμολόγιο, τιμολόγιο, δελτίο αποστολής, εξοφλητική απόδειξη), τα οποία όμως θα ήταν εικονικά ως προς τον τύπο των μηχανημάτων και το ύψος του τιμήματός τους, επιπλέον δε, προς εξασφάλιση της πρώτης εναγομένης και για τη διασφάλιση της ότι τα μηχανήματα που πράγματι θα αγόραζαν οι ενάγοντες στη συνέχεια θα τα προμηθεύονταν από την εναγομένη, συμφωνήθηκε να παραδοθεί από τον ενάγοντα στους ως άνω εναγομένους μία επιταγή εκδόσεώς του σε διαταγή της πρώτης εναγομένης, ποσού 149.625 Ε, ήτοι αυτού που θα εμφανιζόταν εικονικώς ως τίμημα στα ανωτέρω έγγραφα. Ότι, αφού πράγματι υλοποιήθηκαν τα ανωτέρω, οι ως άνω εναγόμενοι κατά παράβαση των συμφωνηθέντων αξίωσαν την καταβολή του ως άνω εικονικώς εμφανιζόμενου ως τιμήματος ποσού των 149.625 Ε. Ότι κατόπιν αυτού οι ενάγοντες κάλεσαν τους ανωτέρω σε συνεννόηση και συμφωνία για τα μηχανήματα που πράγματι χρειάζονταν και θα αγόραζαν και στην επιστροφή της ως άνω επίδικης επιταγής, διαφορετικά δήλωσαν ότι, μετά την πάροδο τεσσάρων ημερών, υπαναχωρούν από τη σύμβαση. Ότι κατόπιν αυτού οι ως άνω εναγόμενοι απαί-

τησαν εκβιαστικά το ποσό των 40.000 Ε προκειμένου να επιστρέψουν την ως άνω επιταγή. Ότι μετά την άρνηση των ιδίων (εναγόντων) να αποδεχθούν τον ως άνω εκβιασμό, η πρώτη εναγομένη μεταβίβασε με οπισθογράφηση στην τέταρτη εναγομένη εταιρεία, της οποίας νόμιμοι εκπρόσωποι και συνδιαχειριστές είναι ο τρίτος και ο πέμπτος των εναγομένων, την ως άνω επιταγή με σκοπό τη ματαίωση προβολής των ενστάσεων τους λόγω της ανυπαρξίας υποκειμενής αιτίας, στη συνέχεια δε η επιταγή αυτή εμφανίσθηκε προς πληρωμή πλην όμως δεν πληρώθηκε και σφραγίσθηκε κατόπιν της ανακλήσεως στην οποία προέβη ο εκδότης της. Ενόψει των ανωτέρω οι ενάγοντες ζητούσαν να αναγνωρισθεί ότι δεν υφίσταται οποιαδήποτε αξίωση των εναγομένων σε βάρος τους γενικώς και ειδικώς αξίωση προερχόμενη από την επίδικη επιταγή, καθόσον αυτή εκδόθηκε για ανύπαρκτη αιτία, επιπλέον δε ζητούσαν να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να αποδώσουν στον πρώτο εξ αυτών το σώμα της ως άνω επιταγής. Με την προσβαλλόμενη απόφαση απορρίφθηκε η ως άνω αγωγή. Κατά της αποφάσεως αυτής παραπονούνται τώρα οι εκκαλούντες για λόγους που ανάγονται σε εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων και ζητούν να εξαφανιστεί και ακολούθως να γίνει δεκτή η αγωγή τους.

Με τον πρώτο λόγο της έφεσης οι εκκαλούντες ισχυρίζονται ότι κακώς απορρίφθηκαν ως αόριστες οι επικουρικώς προβαλλόμενες βάσεις της αγωγής τους, που στηρίζονται στην απάτη και στην υπαναχώρηση. Όπως όμως προκύπτει από το

ιστορικό της ως άνω αγωγής, σ' αυτήν δεν εμπεριέχονται τέτοιες βάσεις. Συγκεκριμένα, σ' αυτήν διηγηματικώς εκτίθεται ότι οι ενάγοντες εξαπατήθηκαν από τους δύο πρώτους εναγομένους ως προς τη δυνατότητα επιδοτήσεώς τους διά της υπερτιμολογήσεως των τιμολογίων που επρόκειτο να εκδοθούν, χωρίς όμως περαιτέρω να επικαλούνται και να ζητούν την εφαρμογή των σχετικών έννομων συνεπειών που απορρέουν από το γεγονός αυτό. Εξάλλου, εφόσον η βάση της αγωγής των εναγόντων είναι η εικονικότητα των ως άνω εγγράφων, η δηλωθείσα υπαναχώρησή τους προδήλως αναφέρεται στη μελλοντική σύμβαση αγοράς, που είχαν συμφωνήσει να συνάψουν, μετά την ολοκλήρωση της κατασκευής του σκελετού των εγκαταστάσεων τους. Επομένως, η εκκαλούμενη απόφαση, που απέρριψε τα ανωτέρω αν και με διαφορετική αιτιολογία, που πρέπει να αντικατασταθεί με την παρούσα, δεν έσφαλε, γι' αυτό είναι αβάσιμος και απορριπτέος ο παραπάνω πρώτος λόγος της εφέσεως.

Από την εκτίμηση της ένορκης ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Το Δεκέμβριο του 2008 ο εκκαλών Γ. Κ. με τον αδελφό του Σ. Κ. συνέστησαν την εκκαλούσα ομόρυθμη εταιρεία με την επωνυμία Σ. Κ. και ΣΙΑ Ο.Ε. με έδρα στο ... χλμ της Ε.Ο. Λ.-Τ. και με σκοπό την αγορά και εμπορία σταφυλιών και στέμφυλων για την παραγωγή τσίπουρου και την ίδρυση και λειτουργία καθετοποιημένης μονάδας απόσταξης, τυποποίησης, παραγωγής και εμφιάλωσης τσίπουρου και την εμπορία αυτού, καθώς και το εμπόριο συναφών προϊόντων. Με την υπ' αριθμ. 7159/86233/

Π05/00134/E/21.10.2008 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Θεσσαλίας εγκρίθηκε η από 7.4.2008 αίτηση της υπό σύσταση τότε εταιρείας - εκκαλούσας για την υπαγωγή της σε επενδυτικό σχέδιο σύμφωνα με το ν. 3299/2004. Στις αρχές Απριλίου 2009 ο εκκαλών ήρθε σε επαφή με το δεύτερο των εφεσιβλήτων Γ. Π., νόμιμο εκπρόσωπο της πρώτης των εφεσιβλήτων ετερόρρυθμης εταιρείας με την επωνυμία Γ. Π. και Σιά Ε.Ε., η οποία είναι εμπορική επιχείρηση με αντικείμενό της τις βελτιώσεις της ποιότητας του ύδατος, αποσκληρύνσεις, αφαλατώσεις, απιονισμούς, οζονισμούς κλπ, και συμφώνησαν τα ακόλουθα: Για τη λειτουργία της ως άνω καθετοποιημένης μονάδας η εκκαλούσα είχε ανάγκη, μεταξύ άλλων, ενός μηχανήματος αντίστροφης όσμωσης, μιας γεννήτριας παραγωγής διοξειδίου του χλωρίου και ενός φίλτρου καθαρισμού πόσιμου νερού, τα οποία θα προμηθευόταν από την πρώτη εφεσιβλήτη. Συγκεκριμένα, συμφωνήθηκε ότι η σύναψη της συμβάσεως πωλήσεως μεταξύ των μερών με τον ακριβή προσδιορισμό του τύπου, της μάρκας, της χώρας προελεύσεως, των προδιαγραφών και της αξίας των επιμέρους μηχανημάτων θα γινόταν μετά την ολοκλήρωση του σκελετού των κτιριακών εγκαταστάσεων της εκκαλούσα, η ανέγερση των οποίων βρισκόταν σε εξέλιξη, η παράδοσή τους θα γινόταν εντός δύο μηνών από την ολοκλήρωση των κτιριακών εγκαταστάσεων και η καταβολή του τιμήματος θα γινόταν αργότερα με τη λήψη της χρηματοδότησης. Ειδικότερα, η εκκαλούσα η οποία, όπως προαναφέρθηκε είχε υπαχθεί σε επενδυτική σχέδιο, μπορούσε

να χρηματοδοτηθεί από το Δημόσιο με επιδότηση κατά ένα μέρος επί της αξίας του επενδυόμενου κεφαλαίου και στην προκειμένη περίπτωση επί της αξίας των ως άνω μηχανημάτων, που θα εγκαθιστούσε, πλην όμως ήταν αναγκαία η προηγούμενη εγκατάσταση των μηχανημάτων αυτών. Ο δεύτερος εφεσιβλήτος λοιπόν έπεισε τον εκκαλούντα ότι αποτελούσε συνήθη πρακτική και ήταν ευχερές σε νέες εταιρείες υπαγόμενες σε επενδυτικά σχέδια, να γίνεται υπερτιμολόγηση των εκδιδόμενων από την πωλήτρια τιμολογίων προκειμένου να εισπράττεται από την αγοράστρια το επιπλέον φερόμενο ως τίμημα, το οποίο αυτή επωφελείται ως επιδότηση. Πράγματι, ο εκκαλών, ενεργώντας ως νόμιμος εκπρόσωπος της εκκαλούσας, συμφώνησε να υπάρξει αυτή η μεθόδευση σε σχέση με την αγορά των ως άνω μηχανημάτων από την πρώτη εφεσιβλήτη. Προς τούτο καταρχήν ο Γ. Π. παρέδωσε στο Γ. Κ. στις 24.4.2009 υπερτιμολογημένα προτιμολόγια συνολικής αξίας 149.625 Ε με αναλογούντα ΦΠΑ 28.428,75 Ε, προκειμένου να τα προσκομίσει στην αρμόδια Δ.Ο.Υ.Τ. και να απαλλαγεί η εκκαλούσα από το ΦΠΑ. Συγκεκριμένα, του παρέδωσε τα ακόλουθα προτιμολόγια της πρώτης εφεσιβλήτης: α) το υπ' αριθμ. ... για μία αντίστροφη όσμωση παραγωγής 16 κμ/ώρα φερόμενης αξίας 89.250 Ε πλέον ΦΠΑ 16.957,50 Ε ήτοι συνολικά 106.207,50 Ε και μίας γεννήτριας παραγωγής διοξειδίου του χλωρίου 5-130 γρ./ώρα, φερόμενης αξίας 28.875 Ε πλέον Φ.Π.Α. 5.486,25 Ε ήτοι συνολικά 34.361,25 Ε και β) το υπ' αριθμ. ... για ένα φίλτρο καθαρισμού πόσιμου νερού με ικανότητα φίλτρανσης 30 κμ/ώρα, φερόμενης

αξίας 31.500 Ε πλέον Φ.Π.Α. 5.985 Ε ήτοι συνολικά 37.485 Ε. Τα προτιμολόγια αυτά προσκομίσθηκαν στη Δ.Ο.Υ. Τ. με την υπ' αριθμ. .../2009 αίτηση και εκδόθηκε σχετικώς η υπ' αριθμ. .../24.4.2009 βεβαίωση της ως άνω υπηρεσίας. Εξάλλου, στις 30.4.2009 ο Γ. Π., ενεργώντας ως νόμιμος εκπρόσωπος της πρώτης εφεσίβλητης, εξέδωσε και παρέδωσε στους εκκαλούντες α) το υπ' αριθμ. .../20.4.2009 τιμολόγιο πώλησης των ως άνω μηχανημάτων συνολικής αξίας με το Φ.Π.Α. 149.625 Ε, β) το υπ' αριθμ. .../30.4.2009 δελτίο αποστολής των ανωτέρω εμπορευμάτων με φερόμενο τόπο φορτώσεως τη Χ. (έδρα της πρώτης εφεσίβλητης) και φερόμενο τόπο προορισμού τον Τ. (έδρα της εκκαλούσας), γ) την υπ' αριθμ. .../30.4.2009 απόδειξη είσπραξης ποσού 149.625 Ε για την εξόφληση του ως άνω τιμολογίου.

Όμως, όλα αυτά τα παραστατικά ήταν εικονικά εν γνώσει αμφοτέρων των μερών, αφού ούτε σύναψη πωλήσεως υπήρξε, ούτε παράδοση εμπορευμάτων, ούτε βέβαια καταβολή του τιμήματος. Εκδόθηκαν δε αυτά αποκλειστικά προς επίτευξη της πέραν του δέοντος επιδοτήσεως της εκκαλούσας. Επειδή όμως από τα παραπάνω έγγραφα φαινόταν ότι δήθεν η εταιρεία Γ. Π. και ΣΙΑ Ε.Ε. είχε εισπράξει ως τίμημα των δήθεν πωλούμενων εμπορευμάτων το ποσό των 149.625 Ε, ο δεύτερος εφεσίβλητος, προς εξασφάλιση του ιδίου και της εταιρείας του αλλά και προς διασφάλισή τους ότι η πραγματική αγορά των σχετικών εμπορευμάτων θα γινόταν εκ μέρους των εκκαλούντων από την πρώτη των εφεσίβλήτων, ζήτησε από αυτούς (εκκαλούντες) να του παραδώσουν μία ισό-

ποση τραπεζική τους επιταγή. Πράγματι, οι εκκαλούντες παρέδωσαν στους ανωτέρω την υπ' αριθμ. ... τραπεζική επιταγή της ΑΤΕ, εκδόσεως του Γ. Κ., σε διαταγή της πρώτης εφεσίβλητης, ποσού 149.625 Ε, με φερόμενη ως ημερομηνία εκδόσεως την 31.1.-2009. Περαιτέρω όμως, προς διασφάλιση των εκκαλούντων σε σχέση με την ως άνω επιταγή και τον προαναφερόμενο χαρακτήρα της, ο Γ. Π. υπέγραψε την από 30.4.2009 υπεύθυνη δήλωση, με θεωρημένο το γνήσιο της υπογραφής του, που συνυπέγραψε και ο Σ. Κ., στην οποία ο ανωτέρω δήλωνε: «Έχω λάβει από τον κ. Κ. Σ. με Α.Τ. ... επιταγή Α.Τ.Ε. με αριθμό ... ποσού 149.625 Ε, η οποία δεν οπισθογραφείται και δεν μεταβιβάζεται, για τα τιμολόγια Νο ... της 30.4.2009 και Δ.Α. Νο ... της 30.4.2009. Η κανονική παραγγελία θα γίνει κατόπιν συνεννόησης με τον κ. Κ. Σ.». Σαφέστατα προκύπτει και από τη δήλωση αυτή η εικονικότητα των προαναφερόμενων περιστατικών, ο λόγος εκδόσεως της ως άνω επιταγής, που δεν ήταν βέβαια η πληρωμή του τιμήματος της πωλήσεως των εμπορευμάτων, που περιέχονται στο ως άνω υπ' αριθμ. .../30.4.2009 τιμολόγιο, αφού τέτοια πώληση δεν υπήρξε, αλλά η διασφάλιση των δύο πρώτων εφεσίβλητων κατά τα προαναφερόμενα και η συμφωνία μεταξύ των μερών ότι η «κανονική» συμφωνία, η οποία βέβαια έτσι αντιδιαστέλλεται προς την ως άνω εικονική, θα συναφθεί στο μέλλον μεταξύ των μερών κατόπιν συνεννοήσεως του Γ. Π. και του Σ. Κ.. Σημειώνεται ότι, πέραν όλων των άλλων, η εικονικότητα των ως άνω παραστατικών καθίσταται πρόδηλη και από το γεγονός ότι, ενώ η εκκαλούσα σχεδίαζε να

λειτουργήσει ως μία μικρομεσαία οικογενειακή επιχείρηση παραγωγής τσίπουρου, η παραγωγική δυνατότητα των μηχανημάτων, που εφέροντο ως αγοραζόμενα από αυτήν ήταν τεράστια και συγκεκριμένα 30 κ.μ. ήτοι 30 τόνοι ανά ώρα για το φίλτρο καθαρισμού πόσιμου νερού και 16 κ.μ. ήτοι 16 τόνοι ανά ώρα για την αντίστροφη όσμωση. Ενώ όμως η εικονικότητα των ανωτέρω είναι αποδεδειγμένη και αναμφισβήτητη, δεδομένου ότι για την είσπραξη της επιδότησης έπρεπε προηγουμένως τα μηχανήματα να βρίσκονται τοποθετημένα σε λειτουργία και να ελεγχθούν από υπαλλήλους του Υπουργείου Ανάπτυξης, δεν προέκυψε σαφώς (πράγμα που όμως δεν είναι κρίσιμο για την προκειμένη υπόθεση) εάν ο δεύτερος των εφεσιβλήτων απλώς εξαπάτησε το Σ. Κ. για τη δυνατότητα διεκπεραίωσης της μεθόδους που πρότεινε, ή αν πράγματι ο Γ. Π. είχε υπόψη του την εφαρμογή κάποιας άλλης (παρανομής) μεθόδου για την επίτευξη του ως άνω σκοπού (π.χ. εγκατάσταση κατά τον έλεγχο των αναφερομένων μηχανημάτων στα εικονικά παραστατικά και αντικατάστασή τους στη συνέχεια, συνεννόησή του με τους ελεγκτές κλπ).

Εξάλλου, αποδείχθηκε ότι, όταν στις αρχές Ιουνίου 2009 ο Σ. Κ. συνάντησε το Γ. Π. στη Χ. για να συζητήσουν την κανονική αγοραπωλησία των εμπορευμάτων, που θα προμηθεύοταν η εκκαλούσα, ο τελευταίος απαίτησε την καταβολή του ποσού των 149.625 Ε δηλώνοντας ότι διαφορετικά θα προέβαινε στη σφράγιση της ως άνω επιταγής. Κατόπιν αυτού στις 9.6.2009 ο Γ. Κ. προέβη προς την ΑΤΕ σε ανάκληση της εντολής για πληρωμή της ως

άνω επίδικης επιταγής. Μετά δε την ανταλλαγή εξωδίκων μεταξύ των μερών, το Σεπτέμβριο του 2009 ο Γ. Π. ζήτησε από τους εκκαλούντες να του καταβάλουν το ποσό των 40.000 Ε, διαφορετικά απειλούσε ότι θα οπισθογραφούσε σε τρίτο την επιταγή, που εντέλει θα σφραγίζοταν. Επειδή όμως οι εκκαλούντες δεν ενέδωσαν και μετά ταύτα δήλωσαν ότι δεν πρόκειται να προβούν σε οποιαδήποτε αγορά μηχανημάτων από την πρώτη εφεσιβλητή στο μέλλον, στις 30.4.2009 η πρώτη εφεσιβλητή μεταβίβασε με οπισθογράφηση την επίδικη επιταγή στην εταιρεία I.V.D. ΕΠΕ, της οποίας ο τρίτος των εφεσιβλήτων Ν. Π. είναι νόμιμος εκπρόσωπος και συνδιαχειριστής, ενώ ο πέμπτος των εφεσιβλήτων Η. Π. είναι επίσης νόμιμος εκπρόσωπος και συνδιαχειριστής της. Σημειώνεται εξάλλου ότι ο Ν. Π., ο οποίος είναι ετερόρρυθμος εταίρος της πρώτης εφεσιβλητης, είναι πατέρας του Γ. Π. και του Η. Π. Καθίσταται δε προφανές ότι η επίδικη επιταγή μεταβιβάσθηκε με οπισθογράφηση στην τέταρτη εφεσιβλητη εταιρεία εν γνώσει αυτής για την έλλειψη υποκείμενης αιτίας και προκειμένου να ματαιωθεί η προβολή των σχετικών ενστάσεων κατ' αυτής εκ μέρους των εκκαλούντων. Εν τέλει δε στις 30.9.2009 η επίδικη επιταγή εμφανίσθηκε προς πληρωμή στην ΑΤΕ Α.Ε. από την εταιρεία I.V.D. ΕΠΕ δια του συνδιαχειριστή της Ν. Π. και σφραγίσθηκε λόγω μη υπάρξεως υπολοίπου αλλά και της ως άνω από 9.6.2009 δηλώσεως για ανάκλησή της. Στη συνέχεια, κατόπιν αιτήσεως της εταιρείας I.V.D. ΕΠΕ, εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 924/2011 διαταγή πληρωμής του Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, βάσει της οποίας

υποχρεώνεται ο Γ. Κ. να καταβάλει στην αιτούσα νομιμοτόκως το ποσό της ως άνω επιταγής, ποσού 149.625 Ε.

Ενώπιοι των ανωτέρω κρίνεται ότι οι εφεσίβλητοι δεν έχουν οποιαδήποτε απαίτηση κατά των εκκαλούντων, ειδικότερα δε ως προς την επίδικη επιταγή, δεν υφίσταται κάποια αξίωση απ' αυτήν, διότι δεν υπάρχει υποκείμενη αιτία γι' αυτήν και συνεπώς η πληρωμή της θα είναι αχρεώστητη, η δε πρώτη εφεσίβλητη κατέστη πλουσιότερη χωρίς νόμιμη αιτία, ενώ η τέταρτη εφεσίβλητη κατά την κτήση της επιταγής ενήργησε εν γνώσει προς βλάβη της εκκαλούσας. Επομένως πρέπει να γίνει δεκτή η αγωγή ως βάσιμη κατ' ουσίαν. Έσφαλε συνεπώς η εκκαλούμενη απόφαση, που απέρριψε την αγωγή. Γι' αυτό, κατά το βάσιμο περί τούτου δεύτερο λόγο της έφεσης πρέπει να εξαφανισθεί. Ακολούθως, πρέπει να γίνει δεκτή η υπό κρίση έφεση ως βάσιμη κατ' ουσίαν και αφού κρατηθεί η υπόθεση στο δικαστήριο αυτό και ερευνηθεί κατ' ουσίαν, πρέπει να γίνει δεκτή η αγωγή...

216/2013

Πρόεδρος: Ιωάνν. Μαγγίνας

Εισηγήτρια: Μαρία-Μάριον Δερεχάνη

Δικηγόροι: Γεώρ. Διαμαντόπουλος,
Χρ. Γούλας

Η εν όλω αναιρεθείσα απόφαση αποβάλλει την ισχύ μη παράγουσα δεδικασμένο, οι δε διάδικοι επανέρχονται στην πριν την έκδοσή της κατάσταση. Αν πριν την αναιρεθείσα οριστική απόφαση του Εφετείου είχε εκδοθεί προδικαστική με την οποία διατάχθηκε επανάληψη της συζήτησης για

αποδείξεις χωρίς αυτή να αναιρεθεί, σημείο εκκίνησης της διαδικασίας στο Εφετείο της παραπομπής είναι εκείνο της προηγηθείσας διαδικασίας κατά την οποία είχε αρχίσει η συζήτηση της έφεσης.

Επί επαναλαμβανόμενης συζήτησης επαναφορά της υπόθεσης στο σύνολό της όπως είχε κατά την προηγούμενη, συγκρότηση δε του Δικαστηρίου από διαφορετική σύνθεση αν η ίδια είναι αδύνατη.

Αν το Εφετείο, χωρίς να εξαφανίσει την εκκαλουμένη, διέταξε επανάληψη, μη δυνατή άσκηση προσθέτων λόγων.

Πρόσθετη παρέμβαση σε κάθε στάση της δίκης ως την έκδοση αμετάκλητης απόφασης, προς υποστήριξη ή απόκρουση της εκκρεμούς αίτησης παροχής προστασίας και όχι προς υποβολή νέας.

ΔΙΚ. τεκμήριο υπεύθυνη δήλωση ή βεβαίωση διαδίκου προς τον αντίδικο αν δεν έγινε για χρήση στη δίκη, δυνάμενη να θεωρηθεί και ως εξώδικη ομολογία.

Μαχητό τεκμήριο ότι ο τεμαχισμός, διάτρηση ή διαγραφή εγγράφου έγινε για να εκμηδενιστεί η αποδεικτική του δύναμη, οπότε δεν λαμβάνεται υπόψη ούτε ως μη πληρούν το νόμο μέσο, ο δε επικαλούμενος το έγγραφο πρέπει να αποδείξει ότι αυτά έγιναν από παραδρομή, φθορά, πλάνη. Η υπό της εκκαλουμένης λήψη υπόψη και τέτοιου εγγράφου δεν άγει σε εξαφάνισή της, αν και χωρίς αυτό οδηγείται σε ισοδύναμο διατακτικό.

Μη δυνατή επανάληψη συζήτησης για προσκόμιση μη επικαλούμενου εγγράφου.

Η έλλειψη μείζονος πρότασης δεν δικαιολογεί εξαφάνιση της απόφασης, αρκεί οι (έστω μη μνημονεύμενες) δίξεις που στηρίζουν το αγωγικό αίτημα να δικαιολογούν το διατακτικό. Απορριπτέο αίτημα διαγραφής εκ των προτάσεων, ως δήθεν υβριστικών, των χαρακτηρισμών «κακόβουλη» και «ψεύδος ολκής», ως μη παραβιαζόντων τα ακραία όρια ευπρέπειας.

Κατά το άρθρο 579 παρ. 1 ΚΠολΔ «Αν αναιρεθεί η απόφαση, οι διάδικοι επανέρχονται στην κατάσταση που υπήρχε πριν από την απόφαση που αναιρέθηκε και η διαδικασία πριν από την απόφαση αυτή ακυρώνεται μόνο εφόσον στηρίζεται στην παράβαση για την οποία έγινε δεκτή η αναίρεση. Κάθε απόφαση που στηρίζεται σ' αυτή που αναιρέθηκε αναιρείται, εφόσον οι λόγοι της αναίρεσης αναφέρονται και σ' αυτήν», κατά δε το άρθρο 581 παρ. 1 εδ. α και 2 ΚΠολΔ «1. Στο δικαστήριο της παραπομπής η υπόθεση εισάγεται και συζητείται με κλήση. ... 2. Η υπόθεση συζητείται μέσα στα όρια που διαγράφονται με την αναιρετική απόφαση και αφού κατατεθούν προτάσεις κατά το άρθρο 237». Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει ότι αν η απόφαση αναιρεθεί στο σύνολό της αποβάλλει πλήρως την ισχύ της, μη παράγουσα δεδικασμένο επί οποιουδήποτε ζητήματος έκρινε αυτή, οι διάδικοι επανέρχονται στην προ της εκδόσεως αυτής κατάσταση. Στο σύνολό της θεωρείται ότι αναιρείται η απόφαση όταν η αναιρετική, κατά το διατακτικό της, δεν περιορίζει με σχετική διάταξη αυτού την αναίρεση σε ορισμένο ή ορισμένα κεφάλαια της όλης δίκης ή

ως προς μερικούς μόνον από τους διαδίκους (ΟΛΑΠ 27/07 ΝοΒ 2007. 1830). Ο προσδιορισμός του σταδίου από το οποίο αρχίζει η ενώπιον του δικαστηρίου της παραπομπής διαδικασία γίνεται με βάση την αρχή ότι οι διάδικοι μετά την αναίρεση της απόφασης επανέρχονται δικονομικώς στην κατά το χρόνο της τελευταίας συζήτησης υπάρχουσα κατάσταση. Η πριν από την αναιρεθείσα απόφαση διαδικασία ενώπιον του Εφετείου (εάν η αναιρεθείσα απόφαση είναι εφετείου) ακυρώνεται μόνο εφόσον στηρίζεται στην παράβαση για την οποία έγινε δεκτή η αναίρεση (ΑΠ 1421/02 ΧρΙΔ 2003. 145, ΑΠ 1411/99 Δνη 41. 738). Αυτό αφορά τις προδικαστικές αποφάσεις και τις αποδείξεις που έχουν διεξαχθεί (ΑΠ 1421/02 ό.π.). Ανάλογα δε με το σημείο εκκίνησης της διαδικασίας στο δικαστήριο της παραπομπής καθορίζονται και οι δικονομικές δυνατότητες των διαδίκων, μεταξύ των οπίων και η της άσκησης πρόσθετων λόγων έφεσης (ΑΠ 1411/99 ό.π.). Έτσι, αν πριν από την αναιρεθείσα οριστική απόφαση του Εφετείου είχε εκδοθεί προδικαστική απόφαση τούτου, με την οποία, αφού έγινε τυπικά δεκτή η έφεση, αναβλήθηκε η έκδοση οριστικής απόφασης και διατάχθηκε επανάληψη της συζήτησης για αυτοπρόσωπη εμφάνιση των διαδίκων στο Εφετείο ή για συμπληρωματικές αποδείξεις, χωρίς όμως η τελευταία αυτή απόφαση να αναιρεθεί, σημείο εκκίνησης της διαδικασίας ενώπιον του Εφετείου, μετά την παραπομπή σ' αυτό, είναι εκείνο σε συνέχεια της προηγηθείσης διαδικασίας κατά την οποία είχε αρχίσει η συζήτηση επί της εφέσεως (ΑΠ 1411/99 ό.π., Κ. Παπαδόπουλος «Η Αναι-

ρετική Διαδικασία», 1997, σελ. 773, παρ. 521 και σελ. 798 παρ. 532).

Εν προκειμένω, η ενάγουσα και ήδη εκκαλούσα Ε. Κ. με την από 25.1.2002 (υπ' αριθ. εκθ. καταθ. 99/25.1.02) (διεκδικητική) αγωγή της ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, ισχυριζόμενη ότι είναι κυρία ενός ακινήτου, που βρίσκεται στον Τ. Λ. και κατά τα λοιπά περιγράφεται σ' αυτή, αποκτήσασα την κυριότητα αυτού με έκτακτη χρησικτησία και ότι η εναγομένη και ήδη εφεσίβλητη Β. Π. - Κ., το έτος 2000, το κατέλαβε και έκτοτε το κατέχει, ζήτησε να αναγνωριστεί κυρία αυτού και να υποχρεωθεί η εναγομένη να της το αποδώσει. Επί της αγωγής αυτής εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 220/2003 απόφαση του ως άνω Δικαστηρίου, η οποία την απέρριψε ως ουσιαστικά αβάσιμη. Κατά της αποφάσεως αυτής η ενάγουσα άσκησε, ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, την από 30.7.2003 (αριθμ. εκθ. κατ. 327/03) έφεση και τους από 20.12.2004 (αριθμ. εκθ. κατ. 1489/04) πρόσθετους λόγους αυτής, που απορρίφθηκαν ως ουσιαστικά αβάσιμοι με την υπ' αριθμ. 259/2005 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού. Κατά της αποφάσεως αυτής η εκκαλούσα - ενάγουσα άσκησε ενώπιον του Αρείου Πάγου αναίρεση, η οποία έγινε δεκτή με την υπ' αριθ. 1911/2006 απόφαση του εν λόγω Δικαστηρίου (όπως διορθώθηκε με την υπ' αριθ. 594/2007 απόφαση αυτού ως προς τον αριθμό της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης) και αναιρέθηκε στο σύνολό της η ανωτέρω απόφαση του Δικαστηρίου τούτου, παραπέμφθηκε δε η υπόθεση για περαιτέρω εκδίκαση στο ίδιο Εφετείο συντιθέμενο από άλλους δικαστές. Η υπό-

θεση επαναφέρθηκε, με κλήση της εκκαλούσας - ενάγουσας, προς συζήτηση στο Δικαστήριο τούτο, ενώπιον του οποίου αυτή (εκκαλούσα) άσκησε, επίσης, τους από 10.12.2007 (αριθμ. εκθ. κατ. 1502/07) πρόσθετους λόγους εφέσεως, ενώ με την από 12.12.2007 (αριθμ. εκθ. κατ. 1512/07) πρόσθετη παρέμβαση, παρενέβη προσθέτως υπέρ αυτής (εκκαλούσας), ως δικονομική της εγγυήτρια, η Ε. Π. - Κ. Επ' αυτών, εκδόθηκε η υπ' αριθ. 286/2008 παρεμπίπτουσα απόφαση του Δικαστηρίου τούτου, η οποία, αφού συνεκδίκασε την έφεση, (αμφότερους) τους πρόσθετους λόγους αυτής και την πρόσθετη παρέμβαση και έκρινε το παραδεκτό αυτών, διέταξε την επανάληψη της συζήτησεως προκειμένου να εμφανιστούν αυτοπροσώπως οι διάδικοι και οι εξετασθέντες πρωτοδίκως μάρτυρες προς παροχή διασαφήσεων από τους πρώτους και επανεξέταση των δευτέρων. Ακολούθησε, κατόπιν κλήσεων της εκκαλούσας και της προσθέτως υπέρ αυτής παρεμβαίνουσας, νέα συζήτηση της υπόθεσης κατά τη δικάσιμο της 10.4.2009 (βλ. τα υπ' αριθ. 50/09 πρακτικά του Δικαστηρίου τούτου), κατά την οποία υλοποιήθηκε το διατακτικό της προηγούμενης απόφασης, πλην όμως δεν κατέστη δυνατή η έκδοση απόφασης διότι μεσολάβησε ο θάνατος του προέδρου της συνθέσεως του Δικαστηρίου. Επακολούθησε επανάληψη της συζήτησεως, κατά το άρθρο 307 ΚΠολΔ, και εκδόθηκε η υπ' αριθ. 115/2010 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου, με την οποία απορρίφθηκαν η έφεση, οι πρόσθετοι λόγοι αυτής και η πρόσθετη παρέμβαση ως κατ' ουσίαν αβάσιμοι. Κατά της αποφάσεως αυτής η εκκαλούσα - ενάγουσα άσκησε

ενώπιον του Αρείου Πάγου αναίρεση (και πρόσθετους λόγους αυτής), η οποία έγινε δεκτή με την υπ' αριθ. 871/2011 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού και αναιρέθηκε στο σύνολό της η ανωτέρω απόφαση του Δικαστηρίου τούτου, λόγω μη νομίμου συνθέσεως αυτού (άρθρο 559 αρ. 2 ΚΠολΔ), και παραπέμφθηκε η υπόθεση για περαιτέρω εκδίκαση στο ίδιο Εφετείο συντιθέμενο από άλλους δικαστές. Ήδη, με την από 14.11.2011 (αριθμ. εκθ. κατ. 952/11) κλήση της εκκαλούσας - ενάγουσας και την από 5.10.2012 (αριθμ. εκθ. κατ. 761/12) κλήση της προσθέτως υπέρ αυτής παρεμβαίνουσας, νομίμως επαναφέρεται για συζήτηση η υπόθεση (έφεση και πρόσθετοι λόγοι αυτής και πρόσθετη υπέρ της εκκαλούσας παρέμβαση αντιστοίχως) ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, σύμφωνα με το άρθρο 581 παρ. 1 ΚΠολΔ, στο σύνολό της, επανερχομένων δικονομικώς των διαδίκων, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στη μείζονα σκέψη, στην κατά το χρόνο της τελευταίας συζήτησης ενώπιον του παρόντος Δικαστηρίου (Εφετείου) κατάσταση, δηλαδή στο σημείο εκείνο της διαδικασίας που είναι σε συνέχεια της προηγηθείσης διαδικασίας κατά την οποία είχε αρχίσει η συζήτηση επί της εφέσεως (579 παρ. 1 ΚΠολΔ), ενόψει του ότι, με την ανωτέρω αναιρετική απόφαση, δεν αναιρέθηκε και η προαναφερόμενη προεκδοθείσα υπ' αριθ. 286/2008 προδικαστική απόφαση του δικαστηρίου τούτου (με την οποία είχαν γίνει τυπικά δεκτή η έφεση, οι πρόσθετοι αυτής λόγοι και η πρόσθετη παρέμβαση και διατάχθηκε επανάληψη της συζητήσεως για συμπληρωματικές αποδείξεις), αφού η διαδικασία ενώπιον

αυτού δεν στηρίχθηκε στην παράβαση για την οποία έγινε δεκτή η αναίρεση της μεταγενέστερης ως άνω οριστικής αποφάσεως του αυτού δικαστηρίου. Πρέπει να σημειωθεί ότι παρά το ότι στην κλήση της εκκαλούσας - ενάγουσας γίνεται μνεία για επαναφορά της εφέσεως της και των υπ' αριθ. εκθ. καταθ. 1502/2007 πρόσθετων λόγων αυτής, χωρίς να αναφέρονται και οι υπ' αριθ. εκθ. καταθ. 1489/2004 ασκηθέντες από αυτή πρόσθετοι λόγοι της εφέσεως, η υπόθεση επαναφέρεται στο σύνολό της, δηλαδή επαναφέρονται και οι τελευταίοι, όπως ακριβώς είχε κατά την προηγούμενη συζήτηση (έφεση, αμφότεροι οι πρόσθετοι λόγοι αυτής και πρόσθετη παρέμβαση), ενόψει του ότι η επαναλαμβανόμενη συζήτηση αποτελεί συνέχεια της προηγούμενης (άρθρο 254 παρ. 1 εδ. γ' ΚΠολΔ - ΟΛΑΠ 30/97 Δνη 1997. 1522 = ΝοΒ 1998. 188, ΑΠ 360/12, ΑΠ 1336/02 αμφότερες σε Τ.Ν.Π. Νόμος) και όχι νέα συζήτηση, με την προαναφερόμενη δε απόφαση του Δικαστηρίου τούτου (286/2008), που διέταξε την επανάληψη της συζητήσεως, είχε διαταχθεί και η συνεκδίκαση όλων των ανωτέρω και το Δικαστήριο είχε αποφανθεί για το παραδεκτό όλων αυτών. Το Δικαστήριο τούτο, αν και επιλαμβάνεται της επαναλαμβανόμενης συζήτησης, συγκροτείται από διαφορετική σύνθεση, ενόψει του ότι η συγκρότηση με την ίδια σύνθεση είναι αδύνατη (άρθρο 254 παρ. 3 εδ. β ΚΠολΔ), αφού οι συμετέχοντες στη σύνθεση του Δικαστηρίου που διέταξε την επανάληψη της συζητήσεως, τότε πρόεδρος εφετών Ι. Π., έχει προαχθεί στο βαθμό του αρεοπαγίτη και ως εκ τούτου αδυνατεί να συμμετέχει σε σύνθεση τριμελούς εφετείου, όπως εν

προκειμένω, ο εφέτης Γ. Π., έχει ήδη προαχθεί στο βαθμό του προέδρου εφετών και υπηρετεί εκτός της έδρας του Δικαστηρίου τούτου και ο τότε εφέτης και εισηγητής Ν. Ζ. έχει ήδη προαχθεί στο βαθμό του προέδρου εφετών και αδυνατεί να συμμετέχει στη σύνθεση του Δικαστηρίου με το βαθμό που κατείχε κατά την έκδοση της ανωτέρω αποφάσεως. Επομένως, οι, επαναφερόμενες με τις ανωτέρω κλήσεις, έφεση, πρόσθετοι λόγοι αυτής και πρόσθετη παρέμβαση, πρέπει να συνεκδικιαστούν λόγω της μεταξύ τους συνάφειας (άρθρα 246, 524 παρ. 1, 581 παρ. 1 ΚΠολΔ) και να εξεταστεί η υπόθεση περαιτέρω.

Κατά το άρθρο 520 παρ. 2 ΚΠολΔ «πρόσθετοι λόγοι έφεσης ως προς τα κεφάλαια της απόφασης που έχουν προσβληθεί με την έφεση και εκείνα που αναγκαστικά συνέχονται με τα κεφάλαια αυτά ασκούνται μόνο με ιδιαίτερο δικόγραφο που κατατίθεται στη γραμματεία του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου και, αφού συνταχθεί έκθεση κάτω από το δικόγραφο αυτό, κοινοποιείται στον εφεσίβλητο τριάντα ημέρες πριν από τη συζήτηση της έφεσης». Από τη διάταξη αυτή προκύπτει με σαφήνεια ότι για την άσκηση των προσθέτων λόγων της έφεσης απαιτείται να συντελεσθούν και οι δύο ως άνω, συμπλεκτικώς οριζόμενες, διαδικαστικές πράξεις, της καταθέσεως δηλαδή του περιέχοντος αυτούς δικογράφου στη γραμματεία του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου και της κοινοποίησεως στον εφεσίβλητο, οι οποίες αποτελούν την έγγραφη προδικασία της ασκήσεως, κατά την έννοια του άρθρου 111 ΚΠολΔ και, εφόσον δεν ορίζεται άλλως, πρέπει αμφότερες να λάβουν χώρα πριν από την τιθέμενη αποκλειστική προθεσμία

των τριάντα ημερών προ της συζητήσεως της εφέσεως. Από την ίδια ως άνω διάταξη του άρθρου 520 παρ. 2 ΚΠολΔ, σε συνδυασμό προς εκείνες των άρθρων 242 παρ. 1 και 281 του ίδιου Κώδικα, προκύπτει περαιτέρω ότι ως ημέρα συζητήσεως της υποθέσεως για τον υπολογισμό της προθεσμίας καταθέσεως και κοινοποίησεως του δικογράφου των προσθέτων λόγων εφέσεως, νοείται εκείνη κατά την οποία εκφωνήθηκε η υπόθεση και άρχισε η εκδίκαση αυτής, ανεξάρτητα αν αυτή είναι η, κατά τα άρθρα 226 παρ. 1 και 498 παρ. 1 του αυτού Κώδικα, από το γραμματέα του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου αρχικώς ορισθείσα προς συζήτηση ή μεταγενέστερη που προσδιορίστηκε μετά από αναβολή ή ματαίωση (ΟΛΑΠ 27/07 ΝοΒ 2007. 1830, ΑΠ 1616/00 Νόμος). Στην περίπτωση, επομένως, που χώρησε συζήτηση της εφέσεως και το δευτεροβάθμιο δικαστήριο, χωρίς να εξαφανίσει την εκκαλούμενη απόφαση, διέταξε νέες ή συμπληρωματικές αποδείξεις ή επανάληψη της συζητήσεως, κατ' άρθρον 254 ΚΠολΔ, δεν υπάρχει πλέον περιθώριο για άσκηση προσθέτων λόγων και οι ασκούμενοι τοιούτοι είναι απαράδεκτοι (ΑΠ 884/07 ΧρΙΔ 2008. 52, ΑΠ 1616/00 ό.π., Κ. Μακρίδου «Πρόσθετοι λόγοι εφέσεως κατά τον ΚΠολΔ», έκδοση 2000, σελ. 222, Ν. Νίκας «Πολιτική δικονομία», τόμος III «Ένδικα μέσα», έκδοση 2007, παρ. 112, αρ. 93, σελ. 187), και ειδικώς, στην τελευταία περίπτωση (της επανάληψης της συζήτησης), διότι, κατά τη ρητή αναφορά του άρθρου 254 ΚΠολΔ, η επαναλαμβανόμενη συζήτηση θεωρείται συνέχεια της προηγούμενης και εκ τούτου παρέπεται ότι η αρχική και η επαναλαμβανόμενη συζήτηση συνθέτουν

μία συζήτηση και, επομένως, η συζήτηση της εφέσεως έχει ήδη αρχίσει με την προηγούμενη (αρχική) συζήτηση (ΑΠ 884/07 ό.π., Κ. Μακρίδου ό.π.).

Στην προκειμένη περίπτωση, η εκαλούσα με το από 22.10.2012 δικόγραφο πρόσθετων λόγων (αριθμ. εκθ. κατ. 867/30.10.12), που κοινοποίησε στην εφεσίβλητο στις 31.10.2012 (βλ. την υπ' αριθ. .../31.10.12 έκθεση επιδόσεως της δικαστικής επιμελητρίας Ο.Μ.-Σ.), ασκεί πρόσθετους λόγους εφέσεως. Όμως, όπως προαναφέρθηκε, με την υπ' αριθ. 871/2011 απόφαση του Αρείου Πάγου αναιρέθηκε στο σύνολό της η υπ' αριθμ. 115/2010 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου, χωρίς, όμως, να αναιρεθεί και η προεκδοθείσα αυτής υπ' αριθμ. 286/2008 προδικαστική απόφαση του ιδίου Δικαστηρίου, με την οποία, αφού έγινε τυπικά δεκτή η έφεση, οι προαναφερόμενοι πρόσθετοι λόγοι έφεσης και η πρόσθετη παρέμβαση, αναβλήθηκε η έκδοση οριστικής απόφασης και διατάχθηκε η επανάληψη της συζητήσεως στο ακροατήριο, κατ' άρθρο 254 ΚΠολΔ, για να εμφανιστούν αυτοπροσώπως οι διάδικοι στο ακροατήριο προς παροχή διευκρινίσεων και να επανεξεταστούν οι εξετασθέντες πρωτοδίκως μάρτυρες (όπως και πράγματι έγινε κατά τη δικάσιμο της 10.4.2009, χωρίς όμως να καταστεί δυνατή η έκδοση απόφασης, για τους αναφερόμενους ανωτέρω λόγους) και, επομένως, σημείο εκκίνησης της διαδικασίας ενώπιον του παρόντος Δικαστηρίου, μετά την παραπομπή σ' αυτό από τον Άρειο Πάγο, είναι εκείνο σε συνέχεια της προηγηθείσης διαδικασίας κατά την οποία είχε αρχίσει η συζήτηση επί της εφέσεως, επί της οποίας

εκδόθηκε η ανωτέρω υπ' αριθ. 286/2008, διατάξασα την επανάληψη της συζητήσεως, απόφαση του Δικαστηρίου τούτου (και εν συνεχείᾳ υλοποιήθηκε το διατακτικό αυτής) και, συνεπώς, οι πρόσθετοι λόγοι της εφέσεως, που ασκούνται, με το ανωτέρω δικόγραφο, κατά την επαναλαμβανόμενη συζήτηση, είναι, σύμφωνα με τα ανωτέρω, απαράδεκτοι και πρέπει, αφού συνεκδικαστούν με τις ανωτέρω έφεση, πρόσθετους λόγους αυτής και πρόσθετη παρέμβαση, λόγω της πρόδηλης μεταξύ τους συνάφειας, εκ του παρακολουθηματικού χαρακτήρα αυτών (πρόσθετων λόγων εφέσεως) εν σχέσει με την έφεση, να απορριφθούν, και τούτο ανεξαρτήτως του ότι η υπόθεση επανεισάγεται στο Δικαστήριο τούτο, ως Δικαστήριο παραπομπής μετά την αναίρεση της ως άνω εφετειακής αποφάσεως στο σύνολό της, αφού για να είναι επιτρεπτή η από τον εκκαλούντα άσκηση προσθέτων λόγων εφέσεως το πρώτον ενώπιον του δικαστηρίου της παραπομπής, πρέπει να συντρέχουν οι όροι και οι προϋποθέσεις του άρθρου 520 παρ. 2 ΚΠολΔ (ΟΛΑΠ 27/07 ό.π.), πράγμα που δεν συμβαίνει εν προκειμένω, αφού, όπως προαναφέρθηκε, έχει ήδη αρχίσει η συζήτηση της εφέσεως με την προηγούμενη (αρχική) συζήτηση (εφ' ης η ανωτέρω προδικαστική απόφαση) και, επομένως, οι πρόσθετοι λόγοι ασκούνται κατά τη διάρκεια της (μοναδικής) συζήτησης, σύμφωνα με τα προπαρατιθέμενα.

Από τη διάταξη του άρθρου 80 ΚΠολΔ, κατά την οποία «αν, σε δίκη που εκκρεμεί μεταξύ άλλων, τρίτος έχει έννομο συμφέρον να νικήσει κάποιος διάδικος, έχει δικαίωμα έως την έκδοση αμετάκλητης από-

φασης να ασκήσει πρόσθετη παρέμβαση για να υποστηρίξει το διάδικο αυτόν», προκύπτει ότι με την πρόσθετη παρέμβαση δεν υποβάλλεται αυτοτελής αίτηση παροχής εννόμου προστασίας, αλλά απλώς σκοπείται η υποστήριξη ή η απόκρουση της εκκρεμούς αρχικής αίτησης παροχής προστασίας και η ικανοποίηση του επιδιωκόμενου σκοπού του κυρίου διαδίκου (Β. Βαθρακοκοίλης ΚΠολΔ, Α' τόμος, 1994, υπό άρθρο 80, αρ. 1, 8, Ν. Νίκας Πολιτική Δικονομία τόμος I, 2003, παρ. 29 αρ. 1, σελ. 376 επ.). Η πρόσθετη παρέμβαση ασκείται σε κάθε στάση της δίκης έως την έκδοση αμετάκλητης απόφασης (άρθρο 80 ΚΠολΔ - Ν. Νίκας ο.π., αρ. 7, σελ. 381), σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για την αγωγή, δηλαδή με κατάθεση ιδιαίτερου δικογράφου και κοινοποιείται σε όλους τους διαδίκους (άρθρο 81 παρ. 1 ΚΠολΔ). Εν προκειμένω, η Ε. Π., η οποία, όπως προαναφέρθηκε, παρενέβη προσθέτως υπέρ της εκκαλούσας (ενάγουσας), το πρώτον στο Δικαστήριο τούτο (εφετείο) κατά τη συζήτηση της ενδίκου εφέσεως επί της οποίας εκδόθηκε η προαναφερόμενη υπ' αριθμ. 286/2008 (προδικαστική) απόφαση του Δικαστηρίου τούτου, ήδη με το από 22.10.2012 (αριθμ. εκθ. κατ. 868/30.10.12) δικόγραφο, που τιτλοφορείται «πρόσθετοι λόγοι πρόσθετης παρέμβασης (άρθρο 80 ΚΠολΔ)» και επιδόθηκε στους κυρίως διαδίκους την 1.11.2012 και στις 31.10.2012 αντιστοίχως (βλ. τις υπ' αριθ. .../1.11.12 και .../31.10.12 εκθέσεις επιδόσεως των δικαστικών επιμελητών Μ. Μ.-Χ. και Ο. Μ.-Σ. αντιστοίχως), ασκεί πρόσθετους λόγους πρόσθετης παρέμβασης. Το δικόγραφο όμως αυτό είναι απα-

ράδεκτο, ενόψει του ότι από καμία διάταξη της κείμενης νομοθεσίας δεν προβλέπεται η δυνατότητα του προσθέτως παρεμβαίνοντος να ασκήσει πρόσθετους λόγους πρόσθετης παρέμβασης. Ούτε, εξάλλου, μπορεί να εκτιμηθεί ως άσκηση πρόσθετης παρέμβασης, ενόψει του ότι η ασκήσασα αυτούς έχει ήδη παρέμβει παραδεκτώς προσθέτως υπέρ της εκκαλούσας, όπως προαναφέρθηκε, η δε πρόσθετη παρέμβασή της (με το από 12.12.2007, με αριθ. εκθ. καταθ. 1512/07, δικόγραφο) κρίθηκε τυπικά δεκτή με την παραπάνω υπ' αριθ. 286/2008 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου και ήδη επαναφέρεται προς συζήτηση με την προαναφερόμενη κλήση αυτής. Επομένως, αφού οι πρόσθετοι λόγοι της προσθέτου παρεμβάσεως συνεκδικαστούν με τις ανωτέρω έφεση, πρόσθετους λόγους αυτής και πρόσθετη παρέμβαση, λόγω της πρόδηλης μεταξύ τους συνάφειας, πρέπει να απορριφθούν.

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 270 παρ. 2 εδ. γ' ΚΠολΔ, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 12 του ν. 2915/2001, που εφαρμόζεται και στη διαδικασία της δευτεροβάθμιας δίκης (άρθρο 524 παρ. 1 ΚΠολΔ), «ένορκες βεβαιώσεις ενώπιον ειρηνοδίκη ή συμβολαιογράφου λαμβάνονται υπόψη το πολύ τρεις για κάθε πλευρά και μόνον αν έχουν διθεί ύστερα από κλήτευση του αντιδίκου δύο τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες πριν από την βεβαίωση...». Κατά την έννοια της διάταξης αυτής, ενώπιον των πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων δικαστηρίων είναι παραδεκτές, ως αποδεικτικό μέσο, και ένορκες βεβαιώσεις ενώπιον ειρηνοδίκη ή συμβολαιογράφου (οι οποίες, εξάλλου, συμπε-

ριελήφθησαν στα απαριθμούμενα στη διάταξη του άρθρου 339 ΚΠολΔ επιτρεπτά αποδεικτικά μέσα, με την τροποποίηση αυτού με το άρθρο 36 του ν. 3994/2011), εφόσον έχουν δοθεί πριν από τη συζήτηση της υπόθεσης και ύστερα από κλήτευση του αντιδίκου δύο τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες πριν από τη βεβαίωση. Συνεπώς, απαραίτητη προϋπόθεση για τη λήψη υπόψη των ενόρκων βεβαιώσεων από το δικαστήριο της ουσίας είναι να έχουν δοθεί ύστερα από προηγούμενη, πριν δύο τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες, κλήτευση του αντιδίκου του διαδίκου που τις επικαλείται και τις προσκομίζει, ο οποίος και οφείλει να ισχυρισθεί και να αποδείξει, με την επίκληση και προσκομιδή των σχετικών αποδεικτικών επίδοσης της σχετικής κλήσεως, ότι νομότυπα και εμπρόθεσμα είχε καλέσει τον αντίδικό του να παραστεί κατά τη δόση των ενόρκων βεβαιώσεων, εκτός αν ο τελευταίος παραστάθηκε κατ' αυτήν. Την τήρηση της αναγκαίας αυτής προϋπόθεσης ερευνά αυτεπαγγέλτως το δικαστήριο της ουσίας, αφού η έλλειψή της έχει ως συνέπεια ότι η ένορκη βεβαίωση δεν είναι απλώς άκυρη, αλλά ανύπαρκτη ως αποδεικτικό μέσο και δεν λαμβάνεται υπόψη (ΑΠ 948/11 ΕΠολΔ 2011. 519, ΑΠ 320/12 Νόμος, ΑΠ 1361/08 Δην 2011. 403, 477). Ωστόσο, η παράσταση του αντιδίκου ή του πληρεξουσίου του δικηγόρου κατά την εξέταση του μάρτυρα ενώπιον ειρηνοδίκη ή συμβολαιογράφου καλύπτει την τυχόν έλλειψη της κλήτευσής του (ΑΠ 1909/07 ΝοΒ 2008. 964). Όσον αφορά, όμως, τις ένορκες βεβαιώσεις, οι οποίες έχουν ληφθεί εξ αφορμής άλλης προηγούμενης (πριν από την άσκηση της αγωγής) δίκης και προ-

σκομίζονται με επίκληση κατά τη συζήτησή της, αυτές δεν αποτελούν ιδιαίτερα αποδεικτικά μέσα, ώστε να απαιτείται ειδική μνεία αυτών στην απόφαση, αλλά αποτελούν απλά έγγραφα που συνεκτιμώνται για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων, ακόμα και αν δεν έχουν τηρηθεί οι τασσόμενες γι' αυτές διατυπώσεις, εφόσον βέβαια δεν λήφθηκαν για να χρησιμεύσουν ως αποδεικτικά μέσα στη συγκεκριμένη δίκη (ΑΠ 554/12, ΑΠ 137/12, ΑΠ 399/09, άπασες σε ΤΝΠ Νόμος). Εξάλλου, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 270 παρ. 1 και 2 και 524 παρ. 1 ΚΠολΔ προκύπτει ότι στη δευτεροβάθμια δίκη που διεξάγεται όταν έχει ασκηθεί έφεση εναντίον απόφασης μονομελούς πρωτοδικείου, η οποία είχε εκδοθεί κατά τη διαδικασία στην οποία ήταν εφαρμοστέα η διάταξη του άρθρου 270 παρ. 2 εδ. α' ΚΠολΔ, λαμβάνονται επιτρεπτώς υπόψη και αποδεικτικά μέσα μη πληρούντα τους όρους του νόμου (ΑΠ 887/90 Δην 32. 985, ΑΠ 459/88 Δην 30. 961) ακόμα και άκυρα για οποιοδήποτε λόγο έγγραφα (ΑΠ 2039/09 ΝοΒ 2010. 984). Περαιτέρω, από τις διατάξεις του άρθρου 8 του ν. 1599/1986 και 339 ΚΠολΔ προκύπτει ότι η υπεύθυνη δήλωση ή βεβαίωση τρίτου (μαρτυρία τρίτου), η οποία δεν δόθηκε κατά τον υπό του νόμου οριζόμενο τρόπο, εφόσον έγινε επίτηδες για να χρησιμεύσει ως αποδεικτικό μέσο στη μεταξύ άλλων πολιτική δίκη, αποτελεί ανεπιτρεπτο αποδεικτικό μέσο και δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη ούτε προς συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων (ΟΛΑΠ 8/87 ΝοΒ 1988. 75, ΑΠ 743/11 Νόμος, ΑΠ 370/04 Δην 2005. 1416). Αντίθετα, όμοια δήλωση ή βεβαίωση διαδίκου που απευθύνεται

προς τον αντίδικό του, αν δεν έγινε για να χρησιμοποιηθεί στη δίκη ως αποδεικτικό μέσο, ως έγγραφο μπορεί να εκτιμηθεί προς συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων ακόμα και να θεωρηθεί, κατά την κρίση του δικαστηρίου, ως εξώδικη ομολογία (ΑΠ 370/04 ό.π.).

Εν προκειμένω, η εκκαλούσα - ενάγουσα προσκομίζει και επικαλείται, πλην άλλων, και τα εξής αποδεικτικά μέσα: 1) Την υπ' αριθ. .../4.7.00 ένορκη βεβαίωση της Δ. χήρας Σ. Κ. - Β. ενώπιον της συμβολαιογράφου Π. Α. - Κ. Η ένορκη αυτή βεβαίωση, η οποία λήφθηκε πριν την έναρξη της δίκης, χωρίς προηγούμενη κλήτευση της αντιδίκου της εναγομένης, συνιστά, σύμφωνα και με τα προπαρατιθέμενα στη μείζονα σκέψη, απαράδεκτο αποδεικτικό μέσο και δεν θα ληφθεί υπόψη του δικαστηρίου κατά την εκτίμηση των αποδείξεων, ούτε για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων, διότι λήφθηκε για να χρησιμεύσει ως αποδεικτικό μέσο στη συγκεκριμένη δίκη, όπως συνάγεται από το ότι η ενόρκως βεβαιούσα, μητέρα των διαδίκων, συνέταξε συγχρόνως (την ίδια ημέρα και ενώπιον της ίδιας συμβολαιογράφου) το, προσκομιζόμενο και επικαλούμενο από την εκκαλούσα υπ' αριθ. .../4.7.2000 δικαστικό πληρεξούσιο, με το οποίο χορήγησε στην ήδη εκκαλούσα - ενάγουσα την εξουσία να ασκήσει αγωγή κατά της εναγομένης για την ακύρωση της συμβάσεως γονικής παροχής του επιδίκου ακινήτου προς την τελευταία, που τελέστηκε με το υπ' αριθ. .../1984 συμβόλαιο της συμβολαιογράφου Α. Τ. - Λ. και η οποία, κατά τα αναφερόμενα κατωτέρω, στο κεφάλαιο των αποδείξεων, συνιστά τη βάση της

αντιδικίας των διαδίκων της παρούσας δίκης, και επιπροσθέτως από το ότι, κατά το χρόνο που δόθηκε η ένορκη αυτή βεβαίωση, στην οποία γίνεται μνεία ότι θα χρησιμοποιηθεί για «κάθε νόμιμη χρήστη», είχε ήδη αρχίσει ουσιαστικά η αντιδικία των διαδίκων και η τυπική της έναρξη έγινε στις 18.12.2001 με την κατάθεση παρόμοιας αγωγής της ενάγουσας (αριθ. 1537/2001), από την οποία παραιτήθηκε με την κρινόμενη. 2) Τις από 8.4.08, 8.4.08, 6.3.03, 19.1.05, 1.10.07 και 14.6.03 «βεβαιώσεις» αντίστοιχα των: Ε. Μ. - Μ., Κ. Γ., Μ. χήρας Σ. Μ., επίσης Μ. χήρας Σ. Μ., Ε. Κ.-Π. και Σ. Σ. - Ν. Οι ανωτέρω βεβαιώσεις δόθηκαν, κατά τη διάρκεια της δίκης σε διάφορα στάδια, ανάλογα με τα αποδεικτικά ζητήματα που ανέκυπταν, επίτηδες για να χρησιμεύσουν ως αποδεικτικό μέσο στη μεταξύ των διαδίκων συγκεκριμένη πολιτική δίκη και, επομένως, σύμφωνα με τα προαναφερόμενα στη μείζονα σκέψη, αποτελούν ανεπιτρέπτο αποδεικτικό μέσο και δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη ούτε προς συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων. Επίσης, η εφεσίβλητη - εναγομένη προσκομίζει και επικαλείται την υπ' αριθ. .../24.1.08 ένορκη βεβαίωση του Π. Γ., η οποία δόθηκε ενώπιον της συμβολαιογράφου Π. Α. - Κ., μετά από προηγούμενη κλήτευση της ενάγουσας στις 22.1.08 (έκθεση επιδόσεως .../22.1.08 της δικαστικής επιμελητρίας Δ. Ν.). Η κλήτευση όμως αυτή, όπως βάσιμα ισχυρίζεται η εκκαλούσα - ενάγουσα, δεν υπήρξε νόμιμη, διότι δεν έγινε πριν από δύο εργάσιμες ημέρες, όπως απαιτεί το άρθρο 270 παρ. 2 εδ. γ' ΚΠολΔ. Ωστόσο, από την επισκόπηση της εν λόγω βεβαιώσεως προκύπτει ότι κατά τη λήψη αυτής

«ήταν παρούσες οι διάδικοι», άρα και η ενάγουσα. Επομένως, σύμφωνα και με τα προαναφερόμενα στη μείζονα σκέψη, η παράσταση της ενάγουσας κατά τη λήψη της ένορκης βεβαίωσης ενώπιον του συμβολαιογράφου καλύπτει την έλλειψη της εμπρόθεσμης κλήτευσης και, επομένως, αυτή παραδεκτώς λαμβάνεται υπόψη ως αποδεικτικό μέσο και η σχετική ένσταση της εκκαλούσας - ενάγουσας περί απαραδέκτου αυτής πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη. Πρέπει να σημειωθεί ότι δεν προσκομίζονται, αν και γίνεται επίκληση, α) από την εκκαλούσα: i. η υπ' αριθμ. .../26.6.03. ένορκη βεβαίωση της Ε. Κ. - Π. ενώπιον του Ειρηνοδίκη Χαλανδρίου Αττικής και ii. η από 13.03.03 βεβαίωση της Σ. Λ. Ν. ή Κ. και β) από την εφεσίβλητη: i. η υπ' αριθ. .../07 ένορκη βεβαίωση των Ε. Κ. και Γ. Κ. ενώπιον της συμβολαιογράφου Π.Α.-Κ. και ii. η από 19.12.07 ένορκη εξέταση κατ' οίκον της Σ. Σ.

Σύμφωνα με το άρθρο 433 ΚΠολΔ, ο τεμαχισμός, η διάτρηση ή η διαγραφή ενός εγγράφου τεκμαίρεται ότι έγινε για να εκμηδενιστεί η αποδεικτική του δύναμη, εκτός αν αποδειχθεί το αντίθετο. Τέτοιες επεμβάσεις επί ενός εγγράφου υποδηλώνουν κατά κανόνα τη βούληση του κατόχου ή του συντάκτη του να καταλύσει την αποδεικτική του δύναμη. Το τεκμήριο όμως αυτό είναι μαχητό. Έτσι ο διάδικος που επικαλείται και προσκομίζει ένα τέτοιο έγγραφο, για να ανατρέψει το τεκμήριο και να καταστήσει το έγγραφο ισχυρό ώστε να ανακτήσει την αποδεικτική του δύναμη, πρέπει να επικαλεστεί και να αποδείξει ότι δεν υπήρχε σκοπός εκμηδένισης της αποδεικτικής του δύναμης, διότι λ.χ. η διάτρη-

ση, κατάτμηση κλπ έγινε από παραδρομή, από τυχερό γεγονός, από φυσιολογική φθορά, από πλάνη, από τον αντίδοκο του ή άλλη παρόμοια αιτία. Αν δεν ανατραπεί το τεκμήριο, το δικαστήριο προχωρεί στην εκτίμηση των λοιπών αποδείξεων χωρίς να λάβει υπόψη του το έγγραφο αυτό ούτε ως αποδεικτικό μέσο «που δεν πληροί τους όρους του νόμου» κατά την έννοια του άρθρου 270 παρ. 2 ΚΠολΔ (Β. Βαθρακοίλης, ΚΠολΔ, τόμος Β', 1994, υπό άρθρο 433 αρ. 1 και 3).

Εν προκειμένω, η εναγομένη και ήδη εφεσίβλητη, προς απόδειξη του ισχυρισμού της ότι η νομή του επιδίκου οικοπέδου παραδόθηκε, το έτος 1957, στα πλαίσια άτυπης πωλήσεως μεταξύ της Δ. Κ. (μητέρας της) και της Ε. Κ., από την τελευταία στην πρώτη, η οποία στη συνέχεια μεταβίβασε την κυριότητά του σ' αυτήν με γονική παροχή, προσκομίζει και επικαλείται την από 18.11.1957 χειρόγραφη απόδειξη, την οποία εξέδωσε η Ε. Κ. και στην οποία αναφέρονται τα ακόλουθα: «Απόδειξη 19 χρυσών λιρών Αγγλίας και 630 δρχ. Έλαβον η κάτωθι υπογεγραμμένη Ε. Θ. Κ. παρά της Δ. Α. Κ. τας άνω δέκα εννέα (19) χρυσάς λίρας Αγγλίας και εξακοσίας τριάκοντα (630) δρχ ... Εν Τ. τη 18 Νοεμβρίου 1957, Η λαβούσα, Ε. Θ. Κ. (υπογραφή)». Το έγγραφο αυτό, του οποίου η γνησιότητα δεν αμφισβητείται από την ενάγουσα και ήδη εκκαλούσα, φέρει εμφανώς σημαντική εν μέρει διάτρηση και εν μέρει τεμαχισμό. Κατ' αρχήν έχει τεμαχιστεί στα δύο και αποκόπηκε το κάτω δεξιό άκρο του. Έχει, επίσης, διατρηθεί (και γι' αυτό δεν είναι αναγνώσιμο) το τμήμα που περιέχει την αιτία, για την οποία έγινε η ως άνω κατα-

βολή. Η αιτία της καταβολής δεν συνομολογείται, αλλά αποτελεί αντικείμενο έριδας μεταξύ των διαδίκων μερών. Σύμφωνα με τα αναφερόμενα στη μείζονα σκέψη, από τη διάτρηση και τον τεμαχισμό του ανωτέρω εγγράφου τεκμαίρεται η βούληση του κατόχου του, δηλαδή αρχικά της μητέρας των διαδίκων, στην οποία παραδόθηκε από την εκδότρια, αλλά και της εναγομένης που το κατέχει σήμερα, ότι οι επεμβάσεις αυτές έγιναν για να εκμηδενιστεί η αποδεικτική του δύναμη. Η εναγομένη, κατά την επίκληση του εγγράφου, ισχυρίζεται, όπως ο σχετικός ισχυρισμός της εκτιμάται από το Δικαστήριο, ότι η κατάστασή του οφείλεται σε φυσιολογική λόγω του χρόνου φθορά. Ο ισχυρισμός της αυτός συνιστά ένσταση ανατροπής του τεκμηρίου, η οποία όμως πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη, ενόψει του ότι, από το σύνολο των αποδεικτικών μέσων που μνημονεύονται κατωτέρω, δεν προέκυψε μία τέτοια φυσιολογική λόγω του χρόνου φθορά αυτού. Αντίθετα, από την επισκόπηση του εγγράφου εμφανώς συνάγεται ότι η διάτρηση του (κρίσιμου για την αποδεικτική του αξία) τμήματος έγινε με σκοπό να αποτραπεί η δυνατότητα κατανοήσεως της αιτίας της καταβολής του αναφερόμενου σ' αυτό ποσού. Επομένως, η διάτρηση και τεμαχισμός αυτός αναιρεί καθολικά την αποδεικτική δύναμη του ανωτέρω εγγράφου και καθιστά ανεπιτρεπτή τη συνεκτίμησή του ακόμη και ως αποδεικτικού μέσου που δεν πληροί τους όρους του νόμου, σύμφωνα άλλωστε και με τα προαναφερόμενα. Επομένως, το έγγραφο αυτό δεν πρέπει να ληφθεί καθόλου υπόψη από το Δικαστήριο κατά την

εκτίμηση των αποδείξεων. Η εκκαλούμενη απόφαση, που, όπως προκύπτει από το περιεχόμενό της, δεν το απέκλεισε και άρα το έλαβε υπόψη ως αποδεικτικό μέσο, έσφαλε, όπως βάσιμα υποστηρίζει η εκκαλούσα με το τελευταίο σκέλος του πέμπτου λόγου εφέσεως και τον τέταρτο πρόσθετο λόγο εφέσεως του από 10.12.2007 (αριθμ. εκθ. κατ. 1502/07) δικογράφου προσθέτων λόγων, με το οποίο επικαλείται τη διαδικαστική αυτή παράβαση. Το Δικαστήριο τούτο (εφετείο) δεν θα λάβει υπόψη του το έγγραφο αυτό και θα προχωρήσει στην ουσιαστική έρευνα της υποθέσεως με βάση τα λοιπά αποδεικτικά μέσα. Τότε μόνο θα εξαφανίσει την εκκαλούμενη απόφαση για το ανωτέρω σφάλμα της, όταν, χωρίς το έγγραφο αυτό, οδηγηθεί πλέον σε διατακτικό διαφορετικό από εκείνο της εκκαλουμένης. Αν όμως κρίνει ότι και χωρίς το ανωτέρω έγγραφο οδηγείται στο ίδιο ή ισοδύναμο διατακτικό αναφορικά με το αίτημα της αγωγής, η έφεση θα απορριφθεί και θα αντικατασταθούν οι αιτιολογίες της (Α. Μπακόπουλος, «Ζητήματα από την κατ' έφεση δίκη», Δην 33. 1137 επ., ιδίως 1138, 1140).

Περαιτέρω, η εκκαλούσα - ενάγουσα, με τον πέμπτο πρόσθετο λόγο εφέσεως του ιδίου ως άνω δικογράφου, επικουρικώς, δηλαδή για την περίπτωση που ήθελε κριθεί ότι η ανωτέρω από 18.11.1957 ιδιόχειρη απόδειξη, παρά τη διάτρησή της, εξακολουθεί να έχει αποδεικτική δύναμη, προσβάλλει αυτή (απόδειξη) ως πλαστή και συγκεκριμένα νοθευμένη ως προς το περιεχόμενό της, υποστηρίζοντας ότι η νόθευση (διά της κατατμήσεως μέρους του περιεχομένου της) έγινε από την ενα-

γομένη, την οποία και κατονομάζει ως πλαστογράφο. Όμως, ενόψει του ότι δεν συνέτρεξε η προϋπόθεση, από την οποία εξαρτήθηκε η επικουρικότητα της ενστάσεως αυτής (αφού, σύμφωνα με τα αμέσως ανωτέρω αναφερόμενα, κρίθηκε ότι η παραπάνω απόδειξη δεν θα ληφθεί καθόλου υπόψη κατά την εκτίμηση των αποδείξεων), η ένσταση αυτή δεν θα ερευνηθεί.

{...} Το, υποβληθέν με τις προτάσεις της παρούσας συζήτησης, αίτημα της προσθέτως παρεμβαίνουσας να διαταχθεί η επανάληψη της συζητήσεως ώστε να προσκομίσει η καθ' ης η πρόσθετη παρέμβαση - εφεσίβλητος την, ανύπαρκτη κατά τους ισχυρισμούς της, απόδειξη καταβολής του τιμήματος που αναγράφεται στο υπ' αριθ. .../1972 πωλητήριο συμβόλαιο, πέραν του ότι δεν είναι νόμιμο, αφού δεν μπορεί να διαταχθεί επανάληψη συζητήσεως για την προσκόμιση εγγράφου του οποίου δεν γίνεται επίκληση (άρθρα 106, 237 παρ. 1 και 559 αρ. 11 ΚΠολΔ - πρβλ. ΑΠ 338/07 Νόμος), πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμο, ενόψει του ότι δεν υφίστανται κενά ή αμφίβολα σημεία που να χρειάζονται συμπλήρωση ή επεξήγηση, ώστε να διαταχθεί η επανάληψη της συζητήσεως, αντιθέτως υπάρχουν ασφαλείς αποδείξεις από τα προαναφερόμενα αποδεικτικά μέσα και το δικαστήριο, για το σχηματισμό της κρίσης του, δεν κρίνει αναγκαία την προσκόμιση της σχετικής αποδείξεως, η οποία μάλιστα, κατά τους ισχυρισμούς της υποβάλλουσας το αίτημα προσκόμισης αυτής, δεν υπάρχει.

Σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, εφόσον αποδείχθηκε ότι η ενάγουσα δεν νεμήθηκε το επίδικο ακίνητο από το έτος

1959 επί χρόνο μεγαλύτερο της εικοσαετίας, έπρεπε η ένδικη αγωγή της, η οποία έχει ακριβώς αυτή τη βάση, να απορριφθεί, ως ουσιαστικά αβάσιμη. Όμοια έκρινε και η εκκαλούμενη απόφαση με συνοπτικότερες και εν μέρει διαφορετικές αιτιολογίες. Το ότι έλαβε υπόψη της και την προαναφερόμενη από 18.11.1957 (διάτρητη) απόδειξη, που όπως ανωτέρω αναφέρεται δεν λαμβάνεται υπόψη κατά την εκτίμηση των αποδείξεων, δεν μπορεί να οδηγήσει σε εξαφάνιση αυτής, σύμφωνα με τα προπαρατιθέμενα, αφού και χωρίς την απόδειξη αυτή το Δικαστήριο οδηγείται σε ισοδύναμο διατακτικό αναφορικά με το αίτημα της αγωγής. Επομένως δεν έσφαλε ως προς την εκτίμηση των αποδείξεων και πρέπει όλοι οι λοιποί (πλην των ανωτέρω και αμέσως κατωτέρω ειδικώς αναφερομένων) λόγοι της εφέσεως και των δικογράφων των προσθέτων αυτής λόγων, που συγκλίνουν στην εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων, να απορριφθούν ως ουσιαστικά αβάσιμοι. {...}

Ο τιτλοφορούμενος δεύτερος λόγος της εφέσεως, με τον οποίο η εκκαλούσα παραπονείται για την παράλειψη παράθεσης στην εκκαλούμενη απόφαση του προσήκοντος άρθρου του ΑΚ, στο οποίο στηρίζεται το αγωγικό αίτημα, είναι απορριπτέος ως μη νόμιμος, ενόψει του ότι η παράλειψη αυτή (παράθεσης των διατάξεων στις οποίες βρίσκει έρεισμα το αγωγικό αίτημα, δηλαδή η έλλειψη μείζονος πρότασης), και αν ακόμη υποτεθεί αληθινή, δεν δικαιολογεί την εξαφάνιση της απόφασης, αρκεί οι διατάξεις που στηρίζουν το αγωγικό αίτημα, έστω και αν δεν μνημονεύονται στην προσβαλλόμενη απόφαση,

να υφίστανται και να δικαιολογούν, βάσει των ουσιαστικών παραδοχών της, το διατακτικό της, όπως εν προκειμένω (άρθρα 974, 976, 1000, 1045, 1046, 1051, 1094 ΑΚ - ΑΠ 176/11, ΑΠ 1724/10, αμφότερες σε ΤΝΠ Νόμος, ΑΠ 1310/08 ΝοΒ 2009. 2141).

{...} Η προσθέτως παρεμβαίνουσα, με την προσθήκη των προτάσεων της, ζητεί να διαγραφούν οι φράσεις που αναφέρονται στις από 13.12.2012 προτάσεις, ενώπιον του Δικαστηρίου τουύτου, της αντιδίκου της - εφεσιβλήτου, τις οποίες θεωρεί ανάρμοστες και υβριστικές για το πρόσωπό της και οι οποίες είναι οι εξής: α) ο χαρακτηρισμός της προσθέτου παρεμβάσεως ως «κακόβουλη» και β) ο χαρακτηρισμός του ισχυρισμού της (παρεμβαίνουσας) περί εικονικότητος του με αριθμό .../1972 συμβολαίου ως «ψεύδος ολκής και αποκύημα της φαντασίας της». Το αίτημά της όμως αυτό πρέπει να απορριφθεί, ενώπιον του ότι οι φράσεις αυτές, ακόμη και με την εκδοχή ότι δεν ήταν αναγκαίες για την προσήκουσα υπεράσπιση των απόψεων της εφεσιβλήτου στην ένδικη διαφορά, ναι μεν ενέχουν υπερβολή, όμως, στα πλαίσια της αντιδικίας, δεν παραβιάζουν τα ακραία όρια του επιβαλλόμενου μέτρου ευπρέπειας και κοσμιότητας και εντεύθεν δεν είναι ανάρμοστες κατά την έννοια του άρθρου 206 ΚΠολΔ, ούτε υβριστικές, αφού με αυτές δεν εκδηλώνεται καταφρόνηση κατά της προσθέτως παρεμβαίνουσας (ΑΠ 1386/08 Νόμος, ΑΠ 1590/03 ΝοΒ 2004. 970, Γ. Διαμαντόπουλος «Οι ποινές τάξης των άρθρων 2005-2007 ΚΠολΔ», Δην 48. 16, 21-22, Ν. Νίκας, ό.π. τόμος II, 2005, σελ. 788 -789)....

220/2013

Πρόεδρος: Ιωάν. Μαγγίνας

**Εισηγήτρια: Αρχοντούλα Σταυρίδου
Δικηγόροι: Στέφ. Παντζαρτζίδης, Κων.
Καραλής**

Έφεση νικήσαντος διαδίκου εφόσον έχει έννομο συμφέρον αυτεπάγγελτα ερευνώμενο, αν εκ των αιτιολογιών της απόφασης παράγεται βλαπτικό δεδικασμένο ως προς στοιχείο του δικαιώματος που κρίθηκε και στηρίζει το διατακτικό και όχι ως προς ζητήματα κριθέντα πλεοναστικά.

Δικαίωμα συζύγου, επί άσκησης αγωγής διαζυγίου ή ακύρωσης του γάμου ή αποκτημάτων, να ζητήσει από τον άλλο σύζυγο ή τους κληρονόμους του παροχή ασφάλειας αν υπάρχει βάσιμος φόβος ότι κινδυνεύει η αξίωσή του. Ειδική και αυτοτελής ενοχική αξιώση παροχής ασφάλειας που μπορεί να είναι υποθήκη, ενέχυρο ή εγγύηση και καθορίζεται από το Δικαστήριο.

Μη έννομο συμφέρον για άσκηση της ένδικης έφεσης κατά της εκκαλουμένης που απέρριψε στην ουσία αγωγή παροχής ασφάλειας, καθόσον η επικαλούμενη πλημμέλεια της αιτιολογίας περί ύπαρξης αξιώσης συμμετοχής στα αποκτήματα αναφέρεται σε ζήτημα κριθέντα πλεοναστικά.

Σύμμετρη ευθύνη πλειόνων εν αμφιβολίᾳ, ήτοι αν δεν συνάγεται άλλως από ρητή ρύθμιση ή έμμεσα από τη δικαιοπραξία ή το νόμο που προβλέπει την πολυπρόσωπη ενοχή. Μη νόμιμο αίτημα εις ολόκληρον καταδίκης χωρίς επίκληση νόμιμου ή συμβατικού λόγου που το δικαιολογεί.

{...} Με την υπ' αριθμ. 19/2011 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων συνεκδικάστηκαν: 1) η με αριθ. κατάθ. 248/2009 αγωγή, με την οποία ο ενάγων - εκκαλών στην πρώτη έφεση και εφεσίβλητος στη δεύτερη έφεση Ε. Γ. ζητούσε να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι σε αυτή και ήδη εφεσίβλητοι - εκκαλούντες στη δεύτερη έφεση Κ. Κ. και Β. Κ., οι οποίοι είναι γονείς της συζύγου του Π. Κ., να του καταβάλουν εις ολόκληρον ο καθένας το συνολικό ποσό των 25.000 Ε, που τους χορήγησε στα πλαίσια δύο προφορικών συμβάσεων δανείου, που συνήφθησαν μεταξύ τους, ύψους 5.000 Ε και 20.000 Ε αντίστοιχα, το οποίο συμφώνησαν, ότι θα του αποδώσουν το αργότερο έως τις 30.9.2008, 2) η με αριθ. κατάθ. 249/2009 αγωγή, με την οποία ο ίδιος ως άνω ενάγων - εφεσίβλητος στη δεύτερη έφεση, ζητούσε, επικαλούμενος τη διάταξη του άρθρου 1402 ΑΚ, να του χορηγηθεί από το Δικαστήριο το δικαίωμα να εγγράψει προσημείωση υποθήκης, άλλως υποθήκη μέχρι του ποσού των 62.000 Ε σε βάρος της ακίνητης περιουσίας της εναγομένης συζύγου του, με την οποία βρίσκονται σε διάσταση από το Μάιο του 2008 και έχουν αμφότεροι ασκήσει αγωγές διαζυγίου, προς εξασφάλιση του δικαιώματός του απόδοσης της συνεισφοράς του στην επαύξηση της περιουσίας της εναγομένης και 3) η με αριθ. κατάθ. 1117/2009 αγωγή με την οποία ο ίδιος ως άνω ενάγων - εκκαλών στην πρώτη έφεση Ε. Γ. στρεφόμενος κατά της εναγομένης και ήδη εφεσίβλητης συζύγου του Π.β.Κ. ζητούσε να υποχρεωθεί η

τελευταία να του καταβάλει το ποσό των 8.000 Ε, που της χορήγησε στα πλαίσια προφορικής σύμβασης δανείου που συνήφθη μεταξύ τους κατά το χρόνο που βρίσκονταν σε διάσταση, καθώς και το ποσό των 4.947,57 Ε κατά το οποίο αυτή κατέστη αδικαιολογήτως πλουσιότερη σε βάρος της περιουσίας του κατά τα ειδικότερα στην αγωγή εκτιθέμενα. Περαιτέρω ζητούσε να αναγνωρισθεί κύριος τριάντα χρυσών λιρών Αγγλίας που η εναγομένη παρακρατά και να υποχρεωθεί η τελευταία να του τις επιστρέψει, άλλως να του καταβάλει το ισόποσο αυτών σε ευρώ ύψους την 21.9.2009 5.555,10 Ε. Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο με την εκκαλουμένη απόφασή του έκανε δεκτή ως κατ' ουσίαν βάσιμη τη με αριθ. κατάθ. 248/2009 αγωγή, πλην του αιτήματος της εις ολόκληρον ευθύνης των εναγομένων, το οποίο απέρριψε ως μη νόμιμο, και υποχρέωσε καθέναν από αυτούς να καταβάλουν στον ενάγοντα το ποσό των 12.500 Ε, νομιμοτόκως από 1.10.2008, απέρριψε δε τις με αριθ. κατάθ. 249/2009 και 1117/2009 αγωγές. Κατά της παραπάνω απόφασης παραπονούνται ήδη οι εκκαλούντες με τις υπό κρίση αντίθετες εφέσεις τους, ζητώντας με αυτές ο μεν εκκαλών - ενάγων Ε. Γ. την εξαφάνιση της εκκαλουμένης κατά το μέρος που απέρριψε τις αγωγές του ώστε να γίνουν εξολοκλήρου δεκτές, οι δε εκκαλούντες - εναγόμενοι στη με αριθ. κατάθ. 248/2009 αγωγή Κ. Κ. και Β. Β. συζ. Κ.Κ. την εξαφάνιση της εκκαλουμένης κατά το μέρος που έκανε δεκτή την παραπάνω αγωγή του ενάγοντος ώστε αυτή να απορριφθεί στο σύνολό της. Η εκκαλούσα - εναγομένη στη με αριθ. κατάθ. 249/2009 αγωγή, η οποία

απορρίφθηκε πρωτοδίκως στην ουσία της, στρεφόμενη με την υπό κρίση έφεσή της κατά της εκκαλουμένης, πλήρτει αυτή ως προς την αναφερόμενη στην ελάσσονα σκέψη της αιτιολογία και ειδικότερα κατά το μέρος της απόφασης που δέχεται ότι ο ενάγων έχει βάσιμη σε βάρος της αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα.

Από τη διάταξη του άρθρου 516 ΚΠολΔ συνάγεται ότι για την άσκηση έφεσης απαιτείται έννομο συμφέρον, το οποίο κρίνεται από το χρόνο άσκησης του ένδικου μέσου, ελέγχεται αυτεπαγγέλτως και υπάρχει όταν ο διάδικος ηττήθηκε εν όλω ή εν μέρει στην πρωτόδικη δίκη, διότι απορρίφθηκαν οι αιτήσεις και προτάσεις του ή αντιθέτως έγιναν δεκτές οι αιτήσεις και προτάσεις του αντιδίκου του. Έτσι όταν η αγωγή απορρίφθηκε από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο ως ουσία αβάσιμη, ο εναγόμενος με αυτή δεν έχει έννομο συμφέρον για την άσκηση έφεσης κατά της απορριπτικής αυτής απόφασης. Κατ' εξαίρεση έφεση έχει δικαίωμα να ασκήσει και ο διάδικος που νίκησε, εφόσον έχει έννομο συμφέρον, τέτοιο δε υπάρχει όταν από τις αιτιολογίες της απόφασης παράγεται βλαπτικό των συμφερόντων του δεδικασμένο, όταν δηλαδή η αιτιολογία της απόφασης αναφέρεται σε στοιχείο του δικαιώματος, που κρίθηκε στη δίκη και στηρίζει το διατακτικό της και όχι ως προς τα ζητήματα που κρίθηκαν χωρίς ανάγκη και πλεοναστικώς (βλ. ΑΠ 1459/00 Δνη 2001. 744, Εφλ 489/10 ΤΝΠ ΔΣΑ). Περαιτέρω σύμφωνα με το άρθρο 1402 ΑΚ με την επιφύλαξη της διάταξης του άρθρου 1262 αρ. 4, ο καθένας από τους συζύγους έχει το δικαίωμα σε περίπτωση που ασκήθηκε αγωγή διαζυγίου ή ακύρω-

σης του γάμου ή που ο ίδιος άσκησε με αγωγή την αξίωση του άρθρου 1400 να ζητήσει από τον άλλο σύζυγο ή από τους κληρονόμους του την παροχή ασφάλειας, αν εξαιτίας της συμπεριφοράς τους υπάρχει βάσιμος φόβος ότι κινδυνεύει αυτή η αξίωσή του. Η ανωτέρω διάταξη αναγνωρίζει ειδική και αυτοτελή ενοχική αξίωση για παροχή ασφάλειας στον καθένα από τους συζύγους κατά του άλλου ή των κληρονόμων του. Προϋποθέσεις της ενοχικής αυτής αξίωσης είναι α) να έχει ασκηθεί (από οποιονδήποτε από τους συζύγους) αγωγή διαζυγίου ή ακύρωσης του γάμου ή να έχει ασκηθεί (από το σύζυγο που ζητεί την ασφάλεια) η αγωγή του άρθρου 1400 ΑΚ και β) να υπάρχει βάσιμος φόβος ότι κινδυνεύει η αξίωση του άρθρου 1400 ΑΚ εξαιτίας της συμπεριφοράς του υπόχρεου. Η ασφάλεια που μπορεί να ζητηθεί είναι η υποθήκη, το ενέχυρο ή η εγγύηση κάθε μορφής, το είδος της δε τελικά καθορίζεται από το Δικαστήριο.

Ενώπιε των ανωτέρω δεν υφίσταται στην προκειμένη περίπτωση έννομο συμφέρον της εκκαλούσας Π. Κ. για την άσκηση της υπ' αριθ. κατάθ. 32/2011 έφεσής της κατά της εκκαλουμένης απόφασης που απέρριψε στην ουσία της την υπ' αριθμ. 249/2009 αγωγή του ενάγοντος - εφεσιβλήτου Ε. Γ. κατ' αυτής, καθόσον προϋπόθεση για τη χορήγηση ασφάλειας κατ' άρθρο 1402 ΑΚ είναι, ως προελέγχθη, η άσκηση μίας εκ των αναφερομένων σε αυτή αγωγών και η ύπαρξη βάσιμου φόβου ότι κινδυνεύει η αξίωση του άρθρου 1400 ΑΚ, από την αναφερόμενη δε πλημμέλεια της απόφασης ως προς την αιτιολογία της και ειδικότερα από την

επικαλούμενη εσφαλμένη κρίση περί της ύπαρξης βάσιμης αξίωσης συμμετοχής του ενάγοντος στα αποκτήματα του γάμου τους δεν παράγεται βλαπτικό των συμφερόντων της δεδικασμένο, καθόσον η αιτιολογία αυτή δεν αναφέρεται σε στοιχείο του δικαιώματος που κρίθηκε στη δίκη και στηρίζει το διατακτικό της, αλλά σε ζήτημα που κρίθηκε χωρίς ανάγκη και πλεοναστικώς. Επομένως δεν δικαιολογείται έννομο συμφέρον της εναγομένης αυτής για την άσκηση της υπό κρίση έφεσής της (αρ. κατ. 32/2011) και συνεπώς πρέπει αυτή να απορριφθεί, να καταδικαστεί δε η εκκαλούσσα στα δικαστικά έξοδα του εφεσιβλήτου του παρόντος βαθμού δικαιοδοσίας.

Περαιτέρω κατά τη διάταξη του άρθρου 480 ΑΚ, αν περισσότεροι οφείλουν διαιρετή παροχή ή αν περισσότεροι έχουν δικαίωμα σε διαιρετή παροχή, σε περίπτωση αμφιβολίας κάθε οφειλέτης έχει την υποχρέωση να καταβάλει και κάθε δανειστής έχει δικαίωμα να λάβει ίσο μέρος. Κατά το επόμενο άρθρο 481 του ίδιου Κώδικα οφειλή εις ολόκληρον υπάρχει όταν σε περίπτωση περισσότερων οφειλετών της ίδιας παροχής καθένας από αυτούς έχει την υποχρέωση να την καταβάλει ολόκληρη, ο δανειστής όμως έχει το δικαίωμα να την απαιτήσει μόνο μία φορά. «Περίπτωση αμφιβολίας», που κατά την πρώτη των ανωτέρω διατάξεων στηρίζει την υποχρέωση των περισσότερων οφειλετών να καταβάλει ο καθένας ίσο μέρος της παροχής υπάρχει, αν δεν συνάγεται κάτι άλλο είτε άμεσα λόγω ρητής ρυθμίσεως, είτε έμμεσα από τη δικαιοπραξία που δημιουργεί ή από το νόμο που προβλέπει την πολυτρόσωπη ενοχή. Όστε, αν κάτι άλλο συνάγεται

κατά τρόπο σαφή, η παροχή των περισσότερων οφειλετών δεν είναι διαιρεμένη (ΑΠ 454/06, ΑΠ 122/05 Δνη 46. 1706). Στην προκειμένη περίπτωση ο ενάγων - εκκαλών Ε. Γ. ζήτησε με την υπ' αριθμ. 248/2009 αγωγή του να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι σε αυτή εις ολόκληρον ο καθένας να του καταβάλουν την ένδικη χρηματική οφειλή. Ωστόσο, δεν επικαλέσθηκε κανένα εξαιρετικό (νόμιμο ή συμβατικό) λόγο που να δικαιολογεί το αίτημά του για την εις ολόκληρον καταδίκη των εναγομένων. Από την επισκόπηση της αγωγής του προκύπτει ότι δεν διαλαμβάνεται σε αυτή ισχυρισμός περί ρητής συμφωνίας για την εις ολόκληρον ενοχή των εναγομένων. Ορθά, επομένως, η εκκαλουμένη απόφαση έκρινε ότι το αίτημα αυτό δεν ήταν νόμιμο και το απέρριψε. Ως εκ τούτου η έφεση του ενάγοντος - εκκαλούντος κατά το μέρος που στρέφεται κατά των εναγομένων στην υπ' αριθμ. 248/2009 αγωγή, με την οποία (έφεση) ο ενάγων υποστηρίζει ότι εσφαλμένα το Πρωτόδικο Δικαστήριο απέρριψε το αίτημά του για την εις ολόκληρον καταδίκη των εναγομένων, πρέπει να απορριφθεί ως κατ' ουσίαν αβάσιμη. {...}

236/2013

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας
Εισηγητής: Λεων. Χατζησταύρου
Δικηγόροι: Βασ. Κόκκαλης, Κλεοπάτρα Τσιτιρίδου

Ανάκληση άδειας λειτουργίας της ΑΤΕ, θέση της σε ειδική εκκαθάριση και μεταβίβαση στην Τράπεζα Πειραιώς όλων των περιουσιακών στοιχείων και συμβατικών της σχέσεων,

πλην των ειδικά εξαιρουμένων όπως καθυστερούμενες δανειακές συμβάσεις.

Κατά την ειδική εκκαθάριση αναλογική εφαρμογή του ΠτωχΚ και αναστολή των ατομικών καταδιωκτικών μέτρων. Παραδεκτή συζήτηση έφεσης αφού η δίκη δεν αφορά ατομική δίωξη κατά της εφεσίβλητης - καθής η ανακοπή ΑΤΕ.

Το απόσπασμα βιβλίων Τράπεζας μπορεί, κατόπιν συμφωνίας, να χρησιμεύσει ως αποδεικτικό μέσο των κονδυλίων της σύμβασης και της οφειλής του αντισυμβαλλομένου. Κρίση ότι ο συμβατικός όρος αναφέρεται σε ενδεχόμενη εκτέλεση της ΑΤΕ και δεν εμπεριέχει συμφωνία καθορισμού του αποσπάσματος των βιβλίων ως μέσου απόδειξης κονδυλίων της σύμβασης.

{...} Με την από 3.7.2007 ανακοπή τους ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας οι ανακόπτοντες ζητούσαν, για τους αναφερόμενους σ' αυτήν λόγους, την ακύρωση της υπ' αριθμ. 460/2007 διαταγής πληρωμής του Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, με την οποία κατόπιν αιτήσεως της καθ' ης η ανακοπή, ήδη εφεσίβλητης, υποχρεώθηκαν οι ανακόπτοντες (ο πρώτος ως πρωτοφειλέτης και οι λοιποί ως εγγυητές) να καταβάλουν σε ολόκληρο σ' αυτήν 610.000 Ε ο πρώτος και 605.535,33 Ε οι λοιποί, που προέρχονται από δύο συμβάσεις, τις οποίες συνήψαν με την καθ' ης. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο δέχθηκε εν μέρει την ανακοπή και μόνο κατά το ποσό των 4.464,67 Ε, κατά το οποίο ακύρωσε την ως άνω διατα-

γή πληρωμής. Κατά της αποφάσεως αυτής παραπονούνται τώρα οι εκκαλούντες για λόγους που ανάγονται σε εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων και ζητούν να εξαφανισθεί, προκειμένου να γίνει εξ ολοκλήρου δεκτή η ανακοπή τους και ακολούθως να ακυρωθεί η ως άνω διαταγή πληρωμής.

Με την υπ' αριθμ. 46/27.7.2012 απόφαση της Επιτροπής Πιστωτικών και Ασφαλιστικών Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος, που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 2208/27.7.12 τ. Β' ανακλήθηκε η άδεια λειτουργίας της εφεσίβλητης εταιρείας με την επωνυμία Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Τ.Ε., η οποία τέθηκε σε ειδική εκκαθάριση σύμφωνα με το άρθρο 68 του ν. 3601/2007. Επίσης, δυνάμει της υπ' αριθμ. 4/27.7.2012 αποφάσεως της Επιτροπής Πιστωτικών και Ασφαλιστικών Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος, που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 2209/27.7.12 τ. Β' δόθηκε εντολή στον ειδικό εκκαθαριστή για μεταβίβαση προς την Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε. όλων των περιουσιακών της στοιχείων και των συμβατικών της σχέσεων πλην των ειδικώς καθοριζομένων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται ιδίως οι καθυστερούμενες δανειακές ή άλλου είδους πιστοδοτικές συμβάσεις. Τέτοιες συμβάσεις είναι και αυτές, που έχει συνάψει η εφεσίβλητη με τους εκκαλούντες. Η εφεσίβλητη ισχυρίζεται ότι, εφόσον κατ' άρθρο 68 παρ. 2 ν. 3601/2007, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 5 Ν. 4021/2011, κατά τη διαδικασία της ειδικής εκκαθάρισης εφαρμόζονται αναλογικώς οι διατάξεις του πτωχευτικού κώδικα, πρέπει, κατά το άρθρο 25 του κώ-

δίκα αυτού, που προβλέπει την αναστολή των ατομικών καταδιωκτικών μέτρων, να διαταχθεί η αναστολή της προκειμένης διαδικασίας και να κηρυχθεί απαράδεκτη η συζήτηση της υπό κρίση εφέσεως. Όμως, ο ισχυρισμός αυτός είναι αβάσιμος και απορριπτέος διότι η προκειμένη δίκη δεν αφορά σε ατομική δίωξη κατά της εφεσίβλητης προς ικανοποίηση απαίτησεων των εκκαλούντων, αλλά το αντίθετο, δηλαδή σε αξίωση της ίδιας της υπό ειδική εκκαθάριση εταιρείας.

Το απόσπασμα των εμπορικών βιβλίων της Τράπεζας, αν και δεν περιλαμβάνεται στα αποδεικτικά μέσα, που προβλέπονται στα άρθρα 444 παρ. 1 και 448 παρ. 1 ΚΠολΔ ή σε άλλη διάταξη νόμου και κατ' ακολουθίαν δεν έχει αποδεικτική δύναμη, κατ' εξαίρεση μπορεί να χρησιμεύσει ως απόδειξη της απαίτησης της τράπεζας όπως π.χ. του καταλοίπου αλληλόχρεου λογαριασμού (βλ. ΑΠ 578/05 Αρμ 2006. 406, ΑΠ 1022/03 ΧρΙΔ 2004. 432), του δανείου (βλ. ΑΠ 60/05 Δνη 2005. 1424, ΑΠ 491/94 Δνη 36. 1239, ΕφΠειρ 469/09 ΕΕμπΔ 2010. 664), της εγγυητικής επιστολής (βλ. ΑΠ 2206/09 Νόμος), της πιστωτικής κάρτας (βλ. ΑΠ 925/2002 Δνη 2003. 1298) υπό την προϋπόθεση ότι στη σχετική σύμβαση έχει περιληφθεί ρήτρα με την οποία καθορίζεται αυτό ως αποδεικτικό μέσο για την απόδειξη των επιμέρους κονδυλίων της συμβάσεως και της οφειλής του αντισυμβαλλομένου της Τράπεζας. Η συμφωνία αυτή, ως δικονομική σύμβαση, είναι έγκυρη, καθόσον δεν προσκρούει στη δημόσια τάξη.

Από την εκτίμηση των ενόρκων καταθέσεων ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα: Κα-

τόπιν αιτήσεως της εφεσίβλητης εκδόθηκε από το Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας η υπ' αριθμ. 460/2007 διαταγή πληρωμής, με την οποία υποχρεώθηκαν οι εκκαλούντες σε ολόκληρο να της καταβάλουν νομιμοτόκως ο μεν πρώτος 610.000 Ε, οι δε λοιποί 605.535,33 Ε. Ειδικότερα, το ποσό των 605.535,33 Ε επιδικάσθηκε βάσει της υπ' αριθμ. .../18.11.1997 συμβάσεως μεταξύ των διαδίκων, βάσει της οποίας αναγνωρίσθηκε από τους εκκαλούντες ότι οφείλουν προς την εφεσίβλητη το ποσό των 150.000.000 δρχ, προερχόμενο από βραχυπρόθεσμα δάνεια χοηγηθέντα στον πρώτο των εκκαλούντων, από 18.3.1996 έως 28.8.1996, συνολικού ύψους 135.222.345 δρχ (βάσει της υπ' αριθμ. .../6.3.1996 συμβάσεως μεταξύ τους προς παροχή πιστώσεων), για την αποπληρωμή των οποίων είχαν εγγυηθεί και οι λοιποί εκκαλούντες. Με την ίδια από 18.11.1997 σύμβαση έγινε και ρύθμιση της αποπληρωμής από τους εκκαλούντες της αναγνωρισθείσας οφειλής τους μέχρι τις 30.9.2004, ορίσθηκε δε σ' αυτήν ότι αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ως άνω υπ' αριθμ. .../6.3.1996 σύμβασης. Στο άρθρο 17 της συμβάσεως αυτής, δηλαδή της υπ' αριθμ. .../6.3.1996, αναφέρονται τα ακόλουθα: «Η Τράπεζα για να ικανοποιήσει κάθε απαίτησή της από τη σύμβαση αυτή μπορεί να ζητήσει την εφαρμογή των νόμων και κανονισμών που τη διέπουν του ν.δ. της 17.7.1923, καθώς και κάθε άλλης προνομιακής γι' αυτήν διάταξης και να προβεί σε εκτέλεση είτε κατά του πιστούχου είτε κατά των εγγυητών με όλα τα μέσα που επιτρέπονται σ' αυτήν, με βάση αυτή τη σύμβαση, που πάντα είναι

τίτλος εκτελεστός. Οι απαιτήσεις της θεωρούνται εκκαθαρισμένες από αυτήν, είτε με βάση τη σύμβαση είτε τα υπογραφόμενα εντάλματα ή άλλα αποδεικτικά έγγραφα για τη χρήση της πίστωσης είτε με βάση μόνο τα βιβλία της και χωρίς κοινοποίηση αποσπάσματος από τα βιβλία της, ενώ ο πιστούχος και οι εγγυητές παραιτούνται από τώρα κάθε αντίρρησης κατά της τέτοιας εκτέλεσης, όπως και αν αυτή γίνεται». Όπως προκύπτει από τον ανωτέρω όρο, αυτός αναφέρεται σε ενδεχόμενη εκτέλεση της εφεσίβλητης κατά των αντιδίκων της βάσει των ειδικών διατάξεων των άρθρων 40 επ. του ν.δ. 17.7/13.8.1923 και ουδόλως εμπεριέχεται σ' αυτόν δικονομική σύμβαση καθορισμού του αποσπάσματος των εμπορικών βιβλίων της εφεσίβλητης ως αποδεικτικού μέσου για την απόδειξη των χρεωπιστωτικών κονδυλίων της ως άνω συμβάσεως της με τους εκκαλούντες και του τελικώς οφειλομένου ποσού για τη δικαστική διεκδίκηση αυτού. Όπως προκύπτει από την ως άνω διαταγή πληρωμής η απόδειξη των χρεωπιστώσεων της ως άνω συμβάσεως μεταξύ των διαδίκων και το ποσό της προβαλλόμενης από την εφεσίβλητη οφειλής τους στηρίχθηκε στα προσκομισθέντα αποσπάσματα των εμπορικών βιβλίων αυτής. Αυτό όμως συνέβη ανεπίτρεπτα, διότι, όπως προαναφέρθηκε, δεν είχε υπάρξει τέτοια δικονομική σύμβαση μεταξύ των μερών. Έσφαλε επομένως η εκκαλούμενη απόφαση, η οποία απέρριψε το σχετικό λόγο της ανακοπής των εκκαλούντων. Γι' αυτό, κατά το βάσιμο περί τούτου δεύτερο λόγο της έφεσης, πρέπει να εξαφανισθεί...

238/2013

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας

Εισηγήτρια: Μαρία Τζέρμπου

Δικηγόροι: Κων. Μπανάκας

Αν ο εφεσίβλητος δεν κλητεύθηκε νόμιμα και εμπρόθεσμα, δεν μπορεί να προσέλθει αυτοβούλως και να επιμείνει σε συζήτηση της υπόθεσης ερήμην του επισπεύσαντος αυτήν εκκαλούντος, καθόσον η μη κλήτευση του εφεσίβλητου και η μη παράσταση του εκκαλούντος υποδηλώνουν μεταμέλεια του για συζήτηση της υπόθεσης που ο ίδιος έθεσε σε κίνηση και τυχόν συζήτηση αντιβαίνει στη θεμελιακή αρχή της διάθεσης.

Από τις διατάξεις των άρθρων 226 § 2 και 498 §§ 1 και 2 ΚΠολΔ προκύπτει ότι μετά την άσκηση της έφεσης κάθε διάδικτος μπορεί να ζητήσει τον προσδιορισμό δικασίμου, αν προσαγάγει στη γραμματεία του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου αντίγραφο του δικογράφου της έφεσης και της προσβαλλόμενης απόφασης, ο δε γραμματέας, με βάση τη σημείωση στο αντίγραφο της έφεσης της ημέρας και ώρας συζήτησής της, την εγγράφει στο πινάκιο του δικαστηρίου, όπου σημειώνει το όνομα και το επώνυμο των διαδίκων και των πληρεξουσίων τους, καθώς και το αντικείμενο της δίκης. Η επίσπευση της έφεσης για συζήτηση γίνεται με κλήση, κάτω από το αντίγραφο του δικογράφου της έφεσης που έχει κατατεθεί ή και με αυτοτελές δικόγραφο που επιδίδεται στον αντίδικο του καλούντος εξήντα ημέρες πριν από τη δικάσιμο αν αυτός διαμένει στην Ελλάδα και ενενήντα ημέρες αν διαμένει στο εξωτερι-

κό ή είναι άγνωστης διαμονής η οποία δεν αναπληρώνεται από την με οποιοδήποτε άλλο τρόπο γνώση του προσδιορισμού της δικασίου από το διάδικο που δεν κλητεύθηκε. Περαιτέρω, από τις διατάξεις των άρθρων 524 § 1 και 271 § 2 ΚΠολΔ, το τελευταίο από τα οποία εφαρμόζεται αναλόγως και στην κατ' έφεση δίκη, συνάγεται ότι, αν ο εκκαλών δεν εμφανιστεί ή δεν λάβει μέρος κανονικά στη συζήτηση, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο έχει υποχρέωση να ερευνήσει την ύπαρξη ή μη της κλήτευσής του και αν μεν δεν κλητεύθηκε ή δεν κλητεύθηκε νομίμως ή εμπροθέσμως για να παραστεί κατά τη συζήτηση της έφεσης, το δικαστήριο κηρύσσει τη συζήτηση απαράδεκτη. Αν δε αντιθέτως επισπεύδει αυτός τη συζήτηση ή κλητεύθηκε νομίμως και εμπροθέσμως να παραστεί σε αυτή, η έφεση απορρίπτεται. Ήτοι, πριν από την πιο πάνω έρευνα, πρέπει να προηγηθεί από το δικαστήριο η διακρίβωση του ποίος από τους διαδίκους επισπεύδει τη συζήτηση, γιατί αν επισπεύδων είναι ο απολειπόμενος διάδικος, τότε δεν απαιτείται κλήτευσή του, ενώ αντίθετα απαιτείται τέτοια κλήτευση, όταν τη συζήτηση επισπεύδει ο παριστάμενος διάδικος. Σε περίπτωση αδυναμίας διακρίβωσης του διαδίκου που επισπεύδει τη συζήτηση, αυτή κηρύσσεται απαράδεκτη, διότι λείπει η απαιτούμενη προδικασία της κλήσης προς συζήτηση (ΑΠ 549/07, ΑΠ 441/06, ΕφΑθ 2896/07, ΕφΑθ 4422/03 Δην 2004. 592, ΕφΑθ 1535/01 ΑρχΝ 2001. 563). Ειδικότερα, κατ' εφαρμογή των θεμελιακών δικονομικών αρχών της εκατέρωθεν ακρόασης και της τήρησης προδικασίας (άρθ. 110 § 2 και 111 ΚΠολΔ), σε περίπτωση απουσί-

ας οποιουδήποτε διαδίκου, εξετάζεται και αυτεπάγγελτα από το δικαστήριο αν νομίμως φέρεται προς συζήτηση η υπόθεση στο δικαστήριο, η οποία μετά την άσκηση του ένδικου μέσου της έφεσης συντελείται, κατά το άρθρο 498 ΚΠολΔ, με κλήση, κατά την προσδιορισθείσα με επιμέλεια του διαδίκου δικασίμο, η οποία επιδίδεται στον αντίδικο και δεν αρκεί μόνο ο προσδιορισμός δικασίου αλλ' απαιτείται και επίδοση της κλήσης, η οποία έχει τα ίδια αποτελέσματα και για εκείνον με παραγγελία του οποίου έγινε (ΑΠ 85/94 Δην 1995. 346, ΑΠ 1207/85 ΝοΒ 1986. 516, Μαργαρίτη σε ΕρμΚΠολΔ Κεραμέα / Κονδύλη / Νίκα άρθ. 518 αριθ. 5) και υποδηλώνει τη βούλησή του ότι επιθυμεί την εκδίκασή της, ενώ η μη επίδοσή της υποδηλώνει την αντίθετη προς τούτο βούληση του διαδίκου. Έτσι, αν ο εφεσίβλητος δεν κλητεύθηκε από τον εκκαλούντα, αλλά τυχαίως αυτός έλαβε γνώση της συζήτησης, δεν μπορεί να προσέλθει αυτοβούλως και να επιμείνει στη συζήτηση της υπόθεσης ερήμην του εκκαλούντος, αν δεν τον έχει ο ίδιος κλητεύσει νομίμως και εμπροθέσμως, καθόσον ο προσδιορισμός δικασίου της έφεσης με επιμέλεια του εκκαλούντος και η στη συνέχεια μεταμέλειά του για μη κλήτευση του εφεσίβλητου και μη παράσταση του ίδιου στη συζήτηση υποδηλώνει μεταμέλεια για συζήτηση της υπόθεσης που ο ίδιος έθεσε σε κίνηση και επομένως η συζήτησή της θα ήταν αντίθετη προς τη θεμελιακή αρχή της διάθεσης (ΑΠ 658/74 ΝοΒ 1975. 273, ΕφΠειρ 145/09 Νόμος).

Στην προκειμένη περίπτωση πρόκειται για έφεση κατά της υπ' αριθ. 243/3009 αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικεί-

ου Λάρισας, η οποία εκδόθηκε κατά την τακτική διαδικασία επί ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ του εφεσιβλήτου κατά του εκκαλούντος και του Β. Γ. Η έφεση ασκήθηκε από τον καθού η ανακοπή Κ. Θ. Ωστόσο ο εκκαλών δεν εμφανίστηκε κατά τη συζήτηση της εφέσεως του. Πλην όμως δεν διευκρινίζεται από κανένα έγγραφο ποίο από τα διάδικα μέρη επισπεύδει τη συζήτηση. Ούτε πάλι ο παριστάμενος εφεσιβλήτος επικαλείται και αποδεικνύει ότι αυτός επισπεύδει τη συζήτηση της έφεσης. Πρέπει λοιπόν, σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, να κηρυχθεί απαράδεκτη η συζήτηση της έφεσης.

249/2013

Πρόεδρος: Αθαν. Καγκάνης

Εισηγήτρια: Σοφία Πανουτσακοπούλου

Δικηγόροι: Κων. Ευθυμίου

Συνταγματική υποχρέωση Διοίκησης προς συμμόρφωση στις ακυρωτικές αποφάσεις διοικ. δικαστηρίων, άλλως ευθύνη για αποζημίωση. Υποχρέωσή της να θεωρήσει ανίσχυρη την ακυρωθείσα διοικ. πράξη, αλλά και να ανακαλέσει ή τροποποιήσει τυχόν εκδοθείσες ενδιάμεσα πράξεις ή να εκδώσει άλλες με αναδρομική ισχύ. Η ακυρωτική ή τροποποιητική απόφαση ισχύει μεν από τη δημοσίευσή της, ανατρέχει όμως στο χρόνο έκδοσης της ακυρωθείσας ή τροποποιηθείσας πράξης, που θεωρείται μηδέποτε εκδοθείσα ή ως εκδοθείσα με το περιεχόμενο που διαμόρφωσε η τροποποιητική.

Παραχώρηση στην ενάγουσα δικαι-

ώματος εκμετάλλευσης περιπτέρου. Άτυπη εκμίσθωση της άδειας στον εναγόμενο, με άκυρη σύμβαση μίσθωσης ελλείψει εγγράφου και έγκρισης αρμοδίως. Επί τελεσίδικης ακύρωσης ΥΑ που ανακάλεσε την απόφαση παραχώρησης του δικαιώματος εκμετάλλευσης περιπτέρου, η ενάγουσα θεωρείται ότι ουδέποτε έχασε το δικαίωμα, δικαιούμενη αντάλλαγμα από το μισθωτή που το χρησιμοποιούσε, καταστάς πλουσιότερος σε βάρος της χωρίς νόμιμη αιτία.

{...} Κατά το άρθρο 95 παρ. 5 του Συντάγματος, η Διοίκηση έχει υποχρέωση να συμμορφώνεται προς τις ακυρωτικές αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας, η παράβαση δε της υποχρεώσεως αυτής δημιουργεί ευθύνη για κάθε υπαίτιο όργανο, όπως ο νόμος ορίζει. Εξάλλου, στο άρθρο 50 του π.δ. 18/1989 (Α' 8) ορίζεται ότι η απόφαση που δέχεται την αίτηση ακυρώσεως απαγέλλει την ακύρωση της προσβαλλομένης πράξεως και συνεπάγεται τη νόμιμη κατάργησή της έναντι όλων, είτε πρόκειται για κανονιστική είτε πρόκειται για ατομική πράξη (παρ. 1), και ότι οι διοικητικές αρχές, σε εκτέλεση της υποχρεώσεως που επιβάλλει το ανωτέρω άρθρο 95 παρ. 5 του Συντάγματος, πρέπει να συμμορφώνονται, αναλόγως σε κάθε περίπτωση, προς το περιεχόμενο της αποφάσεως του Συμβουλίου, είτε με θετική ενέργεια είτε απέχοντας από κάθε ενέργεια αντίθετη προς τα κριθέντα από το Δικαστήριο αυτό. Ο παραβάτης, εκτός από τη δίωξη κατά το άρθρο 259 του Ποινικού Κώδικα, υπέχει και προσωπική ευθύνη για

αποζημίωση (παρ. 4). Τέλος, με το άρθρο 1 του ν. 702/1977 (Α' 268) υπήχθησαν στην αρμοδιότητα του τριμελούς διοικητικού εφετείου αιτήσεις ακυρώσεως κατά ορισμένων ατομικών διοικητικών πράξεων. Κατά το άρθρο 4 παρ. 1 του ιδίου νόμου, ενώπιον των διοικητικών εφετείων, δικαζόντων επί αιτήσεων ακυρώσεως κατά το νόμο τούτο, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις που αφορούν το ένδικο αυτό μέσο ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, όπως ισχύουν εκάστοτε.

Κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων η Διοίκηση έχει υποχρέωση να συμμορφώνεται προς τις ακυρωτικές αποφάσεις των διοικητικών δικαστηρίων κατά τον τρόπο που έχει υποχρέωση να συμμορφώνεται και προς τις ακυρωτικές αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας. Περαιτέρω δε, όταν η Διοίκηση συμμορφώνεται προς ακυρωτική απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας ή του Διοικητικού Εφετείου, έχει υποχρέωση όχι μόνο να θεωρήσει ανίσχυρη και μη υφιστάμενη νομικώς τη διοικητική πράξη που ακυρώθηκε, αλλά και να προβεί με θετικές ενέργειες στην αναμόρφωση της νομικής καταστάσεως που δημιουργήθηκε στο μεταξύ βάσει της ακυρωθείσας πράξης, ανακαλούσα ή τροποποιούσα τις σχετικές εκδοθείσες εν τω μεταξύ πράξεις ή εκδίδουσα άλλες με αναδρομική ισχύ, για να αποκαταστήσει τα πράγματα στη θέση στην οποία θα ευρίσκοντο αν εξ αρχής δεν είχε εκδοθεί η ακυρωθείσα πράξη (ΣτΕ 748/07 Νόμος).

Τέλος η ακυρωτική ή τροποποιητική απόφαση ισχύει μεν από τη δημοσίευσή της, ανατρέχει όμως στον χρόνο έκδοσης της ακυρωθείσας ή τροποποιηθείσας πρά-

ξης η οποία έτσι θεωρείται ως μηδέποτε εκδοθείσα, ή ως εκδοθείσα με το περιεχόμενο που διαμόρφωσε η τροποποιητική απόφαση, δηλαδή στην περίπτωση της ακύρωσης επαναφέρεται η νομική και πραγματική κατάσταση, η οποία υφίστατο πριν από την έκδοση της πράξης, στην περίπτωση δε της τροποποίησης διαμορφούται αναδρομικώς το περιεχόμενο της πράξης (πρβλ. ΣτΕ 2841/80).

Στην προκειμένη περίπτωση, από τις ένορκες καταθέσεις ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα: Με την .../24.4.2001 απόφαση του Νομάρχη Λάρισας, που εγκρίθηκε από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας Θεσσαλίας με την .../16.8.2001 απόφασή του, παραχωρήθηκε στην ενάγουσα το δικαίωμα εκμετάλλευσης κατά ποσοστό 50% ενός περιπτέρου που βρίσκεται στην πλατεία Ο. Λ. Στη συνέχεια η ενάγουσα προέβη σε άτυπη εκμίσθωση της εν λόγω άδειας στον εναγόμενο, ο οποίος έκανε χρήση του περιπτέρου από τον Απρίλιο 2001 έως και την 31.1.2007, χωρίς όμως να υπάρχει έγκυρη σύμβαση μίσθωσης, αφού αυτή δεν είχε γίνει εγγράφως και δεν είχε υποβληθεί προς έγκριση στη Νομαρχία Λάρισας. Περαιτέρω, κατά της ως άνω απόφασης του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Θεσσαλίας, που ενέκρινε την ως άνω απόφαση του Νομάρχη Λάρισας, ασκήθηκαν προσφυγές από άλλους ενδιαφερόμενους υποψηφίους δικαιούχους, με συνέπεια η ενάγουσα να χάσει το δικαίωμα εκμετάλλευσης του περιπτέρου δυνάμει της .../8.12.2001 απόφασης του Υπουργού Εθνικής Άμυνας. Κατά της απόφασης αυτής η ενάγουσα άσκησε προσφυγή στο Διοικητικό Πρωτοδικείο Λάρισας που δι-

καίωσε αυτήν με την 216/2006 απόφασή του και ακύρωσε την ως άνω απόφαση του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας. Στη συνέχεια, μετά από έφεση κατά της ως άνω απόφασης από τους Υπουργούς Οικονομικών και Εθνικής Άμυνας, επελήφθη της υπόθεσης το Διοικητικό Εφετείο Λάρισας, το οποίο με την 229/2008 απόφασή του απέρριψε την έφεση των Υπουργών, δικαιώνοντας τελεσίδικα την ενάγουσα. Τα παραπάνω δέχθηκε η εκκαλούμενη απόφαση και δεν εκκαλείται ως προς αυτά. Σύμφωνα λοιπόν με τα προεκτεθέντα με την ως άνω απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Λάρισας (που επικυρώθηκε από το Εφετείο Λάρισας) ακυρώθηκε η .../8.12.2001 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, που ακύρωσε την .../16.8.2001 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Θεσσαλίας και την .../24.4.2001 απόφαση του Νομάρχη Λάρισας. Με την ακύρωση της ως άνω απόφασης του Υπουργείου Εθνικής άμυνας, όπως εκτέθηκε στη νομική σκέψη της παρούσας, επανέρχεται η νομική και πραγματική κατάσταση που υφίστατο προ της ακυρωθείσας πράξης η οποία θεωρείται ουδέποτε εκδοθείσα και έτσι η ενάγουσα θεωρείται ότι ουδέποτε έχασε το δικαίωμα εκμετάλλευσης του ως άνω περίπτερου, δικαιούμενη τα σχετικά μισθώματα.

Περαιτέρω, όπως προέκυψε, ο εναγόμενος για το διάστημα από τον Απρίλιο 2001 έως 18.12.2001 κατέβαλε ως μίσθωμα για το ένδικο περίπτερο το ποσό των 2.375,36 Ε στο Ταμείο Αρωγής Αναπτήρων και Θυμάτων Πολέμου, το οποίο (ταμείο) συμμορφούμενο με την απόφαση του Δικαστηρίου επέστρεψε στην ενάγουσα

ως δικαιούχο το ήμισυ του ποσού αυτού (1.187,68 Ε), που της αναλογεί βάσει του ποσοστού της (50%) στην εκμετάλλευση του περιπτέρου. Επίσης, ο εναγόμενος κατέβαλε για την ίδια αιτία και για το διάστημα από 18.12.2001 έως και τον Οκτώβριο 2002 στο ως άνω Ταμείο το ποσό των 4.850,82 Ε από το οποίο επεστράφη στην ενάγουσα επίσης το ήμισυ (2.425,41 Ε) (βλ. το από 3.7.2007 έγγραφο του ως άνω Ταμείου προς την ενάγουσα). Για το μετέπειτα χρονικό διάστημα (Νοέμβριο 2002 έως Μάρτιο 2006) ο εναγόμενος δεν κατέβαλε μισθώματα παρότι χρησιμοποιούσε το περίπτερο, γινόμενος έτσι πλουσιότερος σε βάρος της ενάγουσας χωρίς νόμιμη αιτία. Όπως έκρινε το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, για το χρονικό διάστημα από 8.3.2006 έως Ιανουάριο 2007 οφείλεται από τον εναγόμενο στην ενάγουσα το ποσό των 8.250 Ε (750 Ε μηνιαίο μίσθωμα X 11 μήνες). Κατά το σκέλος αυτό δεν εκκαλείται η απόφαση. Για το προηγούμενο διάστημα που οφείλονται μισθώματα (Νοέμβριος 2002 έως και Φεβρουάριος 2006) πρέπει να καθορισθεί το ύψος των καταβλητέων στην ενάγουσα μισθωμάτων στο ποσό των 405 Ε το μήνα για τους μήνες Νοέμβριο και Δεκέμβριο 2002 (ισο με αυτό που καταβλήθηκε από τον εναγόμενο για το ίδιο έτος στο Ταμείο Αρωγής Αναπτήρων), στο ποσό των 440 Ε για το έτος 2003, και στο ποσό των 450 Ε για το έτος 2004, 2005 και Ιανουάριο και Φεβρουάριο 2006 (βλ. και την κατάθεση της μάρτυρα ανταπόδειξης στο πρωτοβάθμιο Δικαστήριο). Δηλαδή συνολικά οφείλεται στην ενάγουσα για μισθώματα από το Νοέμβριο 2002 έως και το Φεβρουάριο του

2006 το ποσό των 17.790 Ε (2 μήνες X 405 Ε + 12 μήνες X 440 Ε + 12 μήνες X 450 Ε + 12 μήνες X 450 Ε + 2 μήνες X 450 Ε). Στο ποσό αυτό πρέπει να προστεθεί και το ποσό των 8.250 Ε για τα μισθώματα από 8.3.2006 έως Ιανουάριο 2007 που ορίσθηκαν με την εκκαλούμενη απόφαση, ώστε το συνολικό ποσό που δικαιούται η ενάγουσα από τον εναγόμενο για την άνω αιτία ανέρχεται σε 26.040 Ε. Επομένως, το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο που επιδίκασε στην ενάγουσα το ποσό των 8.250 Ε, μόνο για τα αναλογούντα στο χρονικό διάστημα 8.3.06 μέχρι 31.1.07 χρονικό διάστημα, κρίνασα ότι «η ενάγουσα δεν έχει έννομο συμφέρον στην αναζήτηση των μισθωμάτων του χρονικού διαστήματος Οκτωβρίου 2002 / 7.3.06», αντί του ορθού 17.790 Ε, εσφαλμένα ερμήνευσε το Νόμο και εκτίμησε τις αποδείξεις, γι' αυτό και πρέπει κατά παραδοχή της έφεσης ως ουσιαστικά βάσιμης να εξαφανισθεί η εκκαλούμενη απόφαση και, αφού κρατηθεί η υπόθεση από το παρόν Δικαστήριο και δικασθεί στην ουσία, να γίνει δεκτή η αγωγή ως ουσιαστικά βάσιμη κατά ένα μέρος και να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να καταβάλει στην Α. Κ., η οποία συνεχίζει τη δίκη ως μοναδική κληρονόμος της αποβιώσασας ενάγουσας, το ποσό των 26.040 Ε με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής...

262/2013

Πρόεδρος: Αθαν. Καγκάνης
Εισηγήτρια: Ελένη Πολυχρόνου
Δικηγόροι: Παναγιώτα Νοχού - Γρίβα,
Αθαν. Αντωνόπουλος

Αν πρωτοδίκως διάδικοι ήταν οι

ασκούντες τη γονική μέριμνα ανηλίκου ενηλικιωθέντος μετά την έκδοση της απόφασης, η έφεση, με ποινή απαραδέκτου, απευθύνεται κατ' αυτού εφόσον ο εκκαλών έλαβε γνώση της ενηλικίωσης, επί δε μη γνώσης του παραδεκτή η έφεση κατά του νόμιμου αντιπροσώπου εφόσον κατά τη συζήτηση εμφανιστεί ο ενήλικος και προβάλει επί της ουσίας υπεράσπιση.
 Η παραίτηση εκ του δικογράφου αγωγής από το γονέα για λ/σμό ανηλίκου δεν απαιτεί άδεια δικαστηρίου.

Το άρθρο 528 ΚΠολΔ [όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή του με το άρθρο 44 παρ. 2 του Ν. 3994/2011 και το οποίο εφαρμόζεται, εν προκειμένω, λόγω του ότι η συζήτηση της ένδικης εφέσεως, (που ασκήθηκε στις 22.9.2010, δηλ. πριν την έναρξη ισχύος του ως άνω νόμου στις 25.7.2011 (ΦΕΚ 165Α/25.7.11), έλαβε χώρα μετά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, σύμφωνα με τη μεταβατική διάταξη του άρθρου 72 παρ. 4, εδ. τελευταίο του ως άνω νόμου, σε συνδυασμό με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου], ορίζει: «Αν ασκηθεί έφεση από το διάδικο που δικάσθηκε ερήμην, η εκκαλούμενη απόφαση εξαφανίζεται μέσα στα όρια που καθορίζονται από την έφεση και τους πρόσθετους λόγους, ανεξάρτητα από τη διαδικασία που τηρήθηκε. Ο εκκαλών δικαιούται να προβάλει όλους τους ισχυρισμούς που μπορούσε να προτείνει πρωτοδίκως.». Κατά το άρθρο 127 ΑΚ όποιος έχει συμπληρώσει το δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας του (ενήλικος) είναι ικανός για κάθε δικαιοπραξία, κατά δε το άρθρο 63 παρ. 1 ΚΠολΔ όποιος

είναι ικανός για οποιαδήποτε δικαιοπραξία μπορεί να παρίσταται στο δικαστήριο με το δικό του όνομα. Από τις διατάξεις αυτές σε συνδυασμό και με εκείνη του άρθρου 286 ΚΠολΔ, κατά την οποία η διακοπή της δίκης, συνεπεία μεταβολής στο πρόσωπο του διαδίκου, επέρχεται μόνο αν η μεταβολή αυτή συμβεί έως ότου τελειώσει η προφορική συζήτηση μετά την οποία εκδίδεται η οριστική απόφαση, συνάγεται ότι στην περίπτωση κατά την οποία διάδικοι στην πρωτόδικη δίκη ήσαν οι ασκούντες τη γονική μέριμνα ανηλίκου, που όμως ενηλικιώθηκε, μετά την έκδοση της οριστικής απόφασης, η έφεση κατά της τελευταίας πρέπει ν' απευθύνεται κατά του ενηλικιώντος διαδίκου, υπό την προϋπόθεση ότι ο εκκαλών μέχρι την άσκηση της έφεσης έλαβε γνώση της ενηλικίωσης αυτού και όχι κατά των νομίμων αντιπροσώπων του, οι οποίοι δεν νομίμοποιούνται πλέον παθητικά, αλλιώς αυτή είναι απορριπτέα ως απαράδεκτη κατ' άρθρο 532 ΚΠολΔ (ΑΠ 833/05 Νόμος, ΕφΑθ 2103/95 Δνη 1998. 385, ΕφΑθ 3689/85 Δνη 1985. 1169, ΕφΑθ 654/87 Δνη 1987. 1114, ΕφΑθ 2822/90 Δνη 1992. 899, Σ. Σαμουήλ, Η έφεση, Δ' έκδοση (1993) αριθ. 49 σελ. 24). Αν όμως ο εκκαλών μέχρι την άσκηση της εφέσεως δεν είχε λάβει γνώση ότι ο αντίδικός του απέκτησε την ικανότητα να παρίσταται στο δικαστήριο τότε η έφεση παραδεκτά στρέφεται κατά του νόμιμου αντιπροσώπου, με την προϋπόθεση όμως ότι κατά τη συζήτηση θα εμφανιστεί με την ιδιότητα του εφεσίβλητου ο ενήλικος και θα προβάλει υπεράσπιση για την ουσία της διαφοράς (ΕφΑθ 2103/95 ο.π.).

Η ένδικη υπ' αρ. εκθ. κατ. 65/22.9.2010

έφεση των πρωτοδίκων ηττηθέντων εναγομένων κατά της υπ' αρ. 17/2010 οριστικής απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας, που εκδόθηκε, ερήμην των εναγομένων, κατά την τακτική διαδικασία, έχει αισκηθεί σύμφωνα με τις νόμιμες διατυπώσεις και εμπροθέσμως, εφόσον οι διάδικοι δεν επικαλούνται, ούτε άλλωστε προκύπτει από τα προσκομιζόμενα έγγραφα ότι έλαβε χώρα επίδοση της εκκαλούμενης αποφάσεως (αρθρ. 495 παρ. 1, 511, 518 παρ. 1 ΚΠολΔ). Η ως άνω έφεση απευθύνεται κατά του ενάγοντος Α. Τ. ατομικά και ως νομίμου εκπροσώπου των ανηλίκων τέκνων του Ε., Γ., Α. και Ι.-Ε. Τ. Ο ανωτέρω Ε. Τ., ο οποίος γεννήθηκε στις 25.11.1991, ενηλικιώθηκε μετά τη συζήτηση στο Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο και κατά την άσκηση της ένδικης εφέσεως ήταν ενήλικος. Την ενηλικίωσή αυτή, εμμέσως πλην σαφώς, ισχυρίζονται οι εκκαλούντες ότι αγνοούσαν. Ο ανωτέρω διάδικος Ε. Τ. παρέστη νομίμως στην παρούσα συζήτηση της εφέσεως και δεν προέβαλε ισχυρισμό ότι οι εκκαλούντες γνώριζαν την ενηλικίωσή του πριν από την άσκηση της ένδικης εφέσεως. Επίσης οι ανωτέρω διάδικοι Γ. Τ. και Α. Τ., οι οποίοι ενηλικιώθηκαν μετά την άσκηση της ένδικης εφέσεως (γεννήθηκαν στις 18.1.1993 και 7.2.1994, αντίστοιχα), παραστάθηκαν νομίμως με το δικό τους όνομα κατά τη συζήτηση της εφέσεως ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου. Κατόπιν αυτών και ενόψει όσων εκτίθενται στις παραπάνω νομικές σκέψεις, η ένδικη έφεση είναι παραδεκτή και νόμιμα προχωρεί η συζήτηση αυτής με τους ανωτέρω εφεσιβλήτους.

{...} Κατά τα άρθρα 294, 295 και 297

ΚΠολΔ ο ενάγων μπορεί να παραιτηθεί από το δικόγραφο της αγωγής χωρίς τη συναίνεση του εναγόμενου πριν αυτός προχωρήσει στην προφορική συζήτηση της ουσίας της υποθέσεως και με δήλωσή του που καταχωρίζεται στα πρακτικά ή με δικόγραφο που επιδίδεται στον αντίδικο, η δε παραίτηση αυτή έχει ως αποτέλεσμα ότι η αγωγή θεωρείται ότι δεν ασκήθηκε και η δίκη καταργείται. Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από τα προσκομιζόμενα από τους διαδίκους με επίκληση έγγραφα, μετά την άσκηση της ένδικης αγωγής, ο ενάγων Α. Τ. ατομικά και ως εκπρόσωπος των ανηλίκων τότε τέκνων του Ε., Γ., Α. και Ι.-Ε., κατέθεσε ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας (συνταχθείσας από τον αρμόδιο γραμματέα της υπ' αρ. 106/2006 εκθέσεως καταθέσεως) το από 28.8.2006 δικόγραφο, το οποίο στρέφεται κατά των ως άνω εναγομένων και υπογράφεται από τον έχοντα σχετική προς τούτο πληρεξουσιότητα - δικηγόρο του Β. Θ. (υπ' αρ. .../23.8.2006 πληρεξούσιο του συμβολαιογράφου Π. Β.). Με το δικόγραφο αυτό ο ανωτέρω Α. Τ. ατομικά και ως εκπρόσωπος των ανωτέρω τέκνων του δηλώνει ότι παραιτείται από το δικόγραφο της ως άνω υπ' αρ. κατ. 120/2005 αγωγής. Το εν λόγω δικόγραφο - δήλωση παραίτησεως επιδόθηκε νομότυπα στους εναγομένους, όπως τούτο προκύπτει από τις προσκομιζόμενες με επίκληση υπ' αρ. ... και .../31.8.2006 εκθέσεις επιδόσεως δικαστικού επιμελητή Β. Μ. Κατόπιν τούτων και ενόψει του ότι αφενός η παραίτηση από το δικόγραφο της αγωγής δεν περιλαμβάνεται στις απαριθμούμενες στα άρθρα 1624 και 1625 ΑΚ

πράξεις, οι οποίες για να επιχειρηθούν από το γονέα στο όνομα των ανηλίκων τέκνων του απαιτείται, κατ' άρθρο 1526 ΑΚ, προηγούμενη άδεια του δικαστηρίου και αφετέρου δεν προβάλλεται αντίρρηση από τους εναγομένους, η ως άνω δήλωση παραίτησης είναι έγκυρη και επέφερε τα αποτελέσματά της, δηλαδή η ένδικη αγωγή θεωρείται αναδρομικά ότι δεν ασκήθηκε και αντίστοιχα καταργείται η δίκη, όπως βάσιμα υποστηρίζουν οι εναγόμενοι με την έφεσή τους...

277/2013

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας

Εισηγήτρια: Τρανή Κυριακίδου

Δικηγόροι: Στ. Μαλακασιώτης, Στεφ.

Τσικελούδης, Κυριάκος Παπαγεωργίου

Ο νόμος προστασίας καταναλωτών δεν υποκαθιστά τις δ/ξεις πώλησης ελαττωματικού πράγματος. Καταναλωτής ο τελικός αποδέκτης προϊόντος προσωπικής ή επαγγελματικής χρήσης. Επί περιπτώσεων ευθύνης παραγωγού που συντελέστηκαν μέχρι 10.7.07, αξίωση ηθικής βλάβης κατά τις περί αδικοπραξιών δ/ξεις και όχι το ν. 2251/94.

Υποχρέωση παραγωγού για λήψη μέτρων προστασίας των τρίτων με έλεγχο της ελαττωματικότητας και πληροφόρηση των χρηστών, άλλως αποκατάσταση της αιτιώδους ζημίας. Βάρος απόδειξης επί αξίωσης ηθικής βλάβης καταναλωτή κατά παραγωγού ελαττωματικού προϊόντος κατά το ν. 2251/94. Μη υποχρέωση ενάγοντος για επίκληση πταίσματος του πα-

ραγωγού, στον οποίο απόκειται να αποδείξει μη πταίσμα ή μη πλημμελή κατασκευή ή συντήρηση. Αντίθετα, για θεμελίωση αδικοπρακτικής ευθύνης κατά το κοινό δίκαιο απαιτείται συμπεριφορά υπαίτια και παράνομη, όπως η αντίθετη στη γενική υποχρέωση πρόνοιας.

Ευθύνη για τη διάθεση ελαττωματικού πετρελαίου θέρμανσης της εναγομένης, που αγοράζει, επιθέτει σε αυτό το σήμα της και το διανέμει με δικό της δίκτυο διανομής όπως με το ναυλωθέν παλαιάς τεχνολογίας πλοίο που δεν διέθετε ηλεκτρονικό σύστημα ασφαλείας, με αποτέλεσμα να προκληθεί ανάμιξη βενζίνης στο πετρέλαιο θέρμανσης. Ευθύνη και του πρατηριούχου που μπορούσε λόγω εμπειρίας να αντιληφθεί από την έντονη οσμή ότι το πετρέλαιο περιείχε βενζίνη, που το καθιστούσε επικίνδυνο.

{...} Ο ενάγων με την από 23.3.2006 αγωγή του ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, επικαλούμενος ότι ποσότητα πετρελαίου θέρμανσης, το οποίο προμηθεύτηκε από τον πρώτο των εναγομένων και το οποίο κυκλοφόρησε υπό το σήμα της δεύτερης εναγομένης, ήταν επικίνδυνο, λόγω της ποσότητας βενζίνης που περιείχε και ότι από την πώληση του άνω προϊόντος διέτρεξε κίνδυνο ο ίδιος και η οικογένειά του, ζητούσε, κατόπιν παραδεκτού περιορισμού του αγωγικού του αιτήματος από καταψηφιστικό σε αναγνωριστικό, να αναγνωρισθεί ότι οι εναγόμενοι, ευθυνόμενοι σε ολόκληρο, υποχρεούνται να του καταβάλουν το συνολικό ποσό των 60.000 Ε ως χρηματική του ικανοποίηση

για την ηθική βλάβη που υπέστη από τη σε βάρος του αδικοπραξία. Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, με την εκκαλούμενη απόφασή του, αφού απέρριψε την αγωγή κατά του πρώτου εναγομένου δέχθηκε εν μέρει την αγωγή ως ουσία βάσιμη κατά της δεύτερης εναγομένης και αναγνώρισε ότι η τελευταία οφείλει να καταβάλει στον ενάγοντα για την ηθική του βλάβη το ποσό των 200 Ε, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής μέχρις εξοφλήσεως. Κατά της αποφάσεως αυτής παραπονείται ο ενάγων της πρωτοβάθμιας δίκης με την ένδικη έφεσή του για τους σ' αυτήν αναφερόμενους λόγους, που ανάγονται σε εσφαλμένη ερμηνεία του νόμου και εκτίμηση των αποδείξεων από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο όσον αφορά την απόρριψη της αγωγής του κατά του πρώτου εναγομένου, αλλά και σχετικά με το ύψος της επιδικασθείσας χρηματικής ικανοποίησης και ζητεί την εξαφάνιση της εκκαλούμενης, ώστε να γίνει δεκτή η αγωγή του στο σύνολο της.

Κατά το άρθρο 6 «Ευθύνη του παραγωγού για ελαττωματικά προϊόντα» του ν. 2251/1994, όπως οι παράγραφοι 1-7 ίσχυαν πριν την αντικατάσταση των παρ. 6 και 7 με τις διατάξεις των παρ. 2 και 3 του άρθρου 7 του ν. 3587/2007 (ΦΕΚ Α' 152/10.7.2007), καταλαμβάνοντας περιπτώσεις που τα παραγωγικά αίτια υπαγωγής σε αυτές είχαν συντελεστεί μέχρι τις 10.7.2007 (κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 25 ΕισΝΑΚ) «1. Ο παραγωγός ευθύνεται για κάθε ζημία που οφείλεται σε ελάττωμα του προϊόντος του. 2. Ως παραγωγός θεωρείται ο κατασκευαστής τελικού προϊόντος, πρώτης ύλης ή συστατικού, καθώς και κάθε πρόσωπο που εμφανίζε-

ται ως παραγωγός του προϊόντος επιθέτοντας σε αυτό την επωνυμία, το σήμα ή άλλο διακριτικό του γνώρισμα ... 4. Όταν η ταυτότητα του παραγωγού είναι άγνωστη, κάθε προμηθευτής του προϊόντος θεωρείται για την εφαρμογή του νόμου αυτού παραγωγός, εκτός αν μέσα σε εύλογο χρόνο ενημερώσει τον καταναλωτή για την ταυτότητα του παραγωγού ή εκείνου που του προμήθευσε το προϊόν. Το ίδιο ισχύει και για τον προμηθευτή προϊόντων εισαγωγής, όταν η ταυτότητα του εισαγωγέα είναι άγνωστη, έστω και αν η ταυτότητα του παραγωγού είναι γνωστή. 5. Ελαττωματικό κατά την έννοια αυτού του άρθρου είναι το προϊόν, αν δεν παρέχει την εύλογα αναμενόμενη ασφάλεια εν όψει όλων των ειδικών συνθηκών και ιδίως της εξωτερικής εμφάνισής του, της εύλογα αναμενόμενης χρησιμοποίησής του και του χρόνου κατά τον οποίο τέθηκε σε κυκλοφορία. Δεν είναι ελαττωματικό ένα προϊόν για μόνο το λόγο ότι μεταγενέστερα τέθηκε σε κυκλοφορία άλλο τελειότερο. 6. Στη ζημιά της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου περιλαμβάνεται η ζημιά λόγω θανάτου ή σωματικής βλάβης, καθώς και η βλάβη ή καταστροφή, εξαιτίας του ελαττωματικού προϊόντος, κάθε περιουσιακού στοιχείου του καταναλωτή, εκτός από το ίδιο το ελαττωματικό προϊόν και μόνο για το ποσό της βλάβης ή καταστροφής άνω των 500 Ε, εφόσον κατά τη φύση του προορίζοταν και πραγματικά χρησιμοποιήθηκε από το ζημιωθέντα για προσωπική του χρήση ή κατανάλωση. 7. Η ικανοποίηση της ηθικής βλάβης διέπεται από τις διατάξεις που ισχύουν για τις αδικοπραξίες. Το ίδιο ισχύει και για την ψυχική οδύνη λόγω θανάτου».

Από τα ανωτέρω σαφώς προκύπτει ότι ο νόμος περί προστασίας των καταναλωτών δεν σκοπεί να υποκαταστήσει το πλέγμα των νομικών διατάξεων που ρυθμίζει τις συνέπειες από την πώληση ελαττωματικού πράγματος, αλλά θεσμοθετεί την ευθύνη του παραγωγού που διέθεσε στην αγορά προϊόντα μη ασφαλή, από τη χρήση των οποίων προέκυψε ζημιά στον καταναλωτή, ο οποίος νοείται, κατ' άρθρο 1 § 4 στοιχ, α' του ίδιου νόμου, ως κάθε πρόσωπο που είναι τελικός αποδέκτης του προϊόντος, άσχετα αν η χρήση για την οποία προορίζεται είναι προσωπική ή επαγγελματική (Εφθεσ 1215/08 ΕπισκΕμπΔ 2008. 1154, ΕφΑθ 2302/07 ΔΕΕ 2008. 1001). Από την παρ. 7 του άρθρου 6 του ειδικού αυτού νόμου, υπό την ανωτέρω διατύπωσή της, που όπως προαναφέρθηκε καλύπτει περιπτώσεις ευθύνης παραγωγού που συντελέστηκαν μέχρι τις 10.7.2007, συνάγεται ότι η ικανοποίηση της ηθικής βλάβης διεπόταν μέχρι την προαναφερόμενη ημερομηνία από τις διατάξεις που ισχύουν για τις αδικοπραξίες και ως εκ τούτου οι αξιώσεις καταβολής χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης για βλαπτικό αποτέλεσμα που προκλήθηκε από ελαττωματικό προϊόν κατά του παραγωγού αυτού δεν περιλαμβάνεται στο ρυθμιστικό πεδίο του ν. 2251/1994 και μπορούν να θεμελιωθούν μόνο στις διατάξεις του κοινού αδικοπρακτικού δικαίου. Εξάλλου, ο παραγωγός, σύμφωνα με τις αρχές της καλής πίστεως και των χρηστών συναλλακτικών ηθών (άρθρα 281, 288, 914 ΑΚ), οφείλει κατά την παραγωγή και θέση σε κυκλοφορία των προϊόντων του να λαμβάνει όλα τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία των

τρίτων από εγγενείς κινδύνους πρόκλησης βλαβών, που τυχόν ενέχουν τα προϊόντα αυτά, στα οποία (μέτρα) περιλαμβάνεται ο έλεγχος της ελαττωματικότητας των προϊόντων, είτε κατά το σχεδιασμό, είτε κατά τη διαδικασία της παραγωγής, και η υποχρέωση πληροφόρησης των χρηστών. Η υπαίτια δε παράλειψη των υποχρεώσεων αυτών γεννά, εφόσον επήλθε ζημία αιτιωδώς συνδεόμενη με αυτήν, υποχρέωση αποζημιώσεως και χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης, κατ' άρθρο 932 ΑΚ (ΑΠ 1505/08 Νόμος, ΑΠ 355/08 Νόμος). Περαιτέρω, σύμφωνα με το γενικό κανόνα του άρθρου 338 παρ. 1 ΚΠολΔ, που ρυθμίζει το υποκειμενικό βάρος απόδειξης, με βάση την αρχή ότι κάθε διάδικος οφείλει να αποδείξει τα πραγματικά γεγονότα που είναι αναγκαία για τη θεμελίωση της αυτοτελούς αίτησης ή ανταίτησής του, επί αγωγής για επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης για ηθική βλάβη από αδικοπραξία, ο ενάγων οφείλει, κατ' αρχήν, να επικαλεστεί όλα τα στοιχεία του κανόνα δικαίου του άρθρου 914 ΑΚ, δηλαδή, εκτός από άλλα, και την υπαιτιότητα του εναγομένου ή των προστηθέντων του. Ειδικά, όμως, επί αγωγής καταναλωτή κατά του παραγωγού ελαττωματικού προϊόντος για επιδίκαση τέτοιας ικανοποίησης, ενώπιοι του ότι αυτός είναι ξένος προς τη διαδικασία παραγωγής του ελαττωματικού προϊόντος και, για τον λόγο αυτόν, δεν είναι σε θέση να αποδείξει αιτία του ελαττώματος, που εμπίπτει στη σφαίρα ευθύνης του παραγωγού, ο ίδιος (ο καταναλωτής), κατ' ανάλογη εφαρμογή της διατάξης του άρθρου 925 ΑΚ, βαρύνεται με την επίκληση και απόδειξη της

παραβίασης της συναλλακτικής υποχρέωσης του τελευταίου, δηλαδή της αντικειμενικής βλαπτικής ελαττωματικότητας του προϊόντος, κατά το χρόνο της κατά τον προορισμό αυτού χρήσης του, της ζημίας που επήλθε και της αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της χρήσης αυτής και της ζημίας, χωρίς να απαιτείται επίκληση και απόδειξη και πταίσματος αυτού, στον παραγωγό δε εναπόκειται να επικαλεστεί και να αποδείξει, προς απαλλαγή του, ότι δεν τον βαρύνει πταίσμα ως προς την παραβίαση της συναλλακτικής του υποχρέωσής, από την οποία προήλθε η ηθική βλάβη και, συγκεκριμένα, ότι η, κατά τον παραπάνω χρόνο, ελαττωματικότητα του προϊόντος δεν οφείλεται σε πλημμελή κατασκευή ή συντήρησή του μέχρι την έξοδό του από την επιχείρηση αυτού ή ότι η τυχόν πλημμέλεια κατασκευής ή συντήρησής του δεν οφείλεται σε πταίσμα δικό του ή των προσώπων για τα οποία αυτός ευθύνεται σε όλα τα στάδια της κατασκευής. Επομένως, η υπαιτιότητα (πταίσμα) του παραγωγού δεν αποτελεί, σύμφωνα με το νόμο (δηλαδή τις διατάξεις του ν. 2251/1994, που προαναφέρθηκαν, σε συνδυασμό με εκείνες των άρθρων 914 και 932 ΑΚ), στοιχείο της νομικής βάσης της εν λόγω αγωγής (ΑΠ 1343/12, ΑΠ 1375/10, ΑΠ 1051/04 Νόμος). Αντίθετα, για τη θεμελίωση αδικοπρακτικής ευθύνης του κατά τις κοινές διατάξεις απαιτείται παράνομη και υπαίτια συμπεριφορά του, με την οποία να συνδέεται η (αντικειμενική) βλαπτική ελαττωματικότητα του προϊόντος. Η συμπεριφορά είναι παράνομη, όχι μόνο όταν προσκρούει σε συγκεκριμένο κανόνα δικαίου, αλλά και όταν εξέρχεται από τα όρια

των χρηστών συναλλακτικών ήθων. Σύμφωνα με τα χρηστά συναλλακτικά ήθη και τη γενική επιταγή δημιουργείται για τους μετερχόμενους επικίνδυνες δραστηριότητες γενική υποχρέωση πρόνοιας, δηλαδή λήψης όλων των κατάλληλων μέτρων για την προστασία των έννομων αγαθών των τρίτων, που εύλογα εμπιστεύονται την άσκηση της δραστηριότητας. Τα κατάλληλα μέτρα μπορεί να προκύπτουν άμεσα από διάταξη ουσιαστικού νόμου, διαφορετικά προσδιορίζονται με βάση τις διατάξεις των παραπάνω άρθρων (ΕφΑθ 2216/11 ΕΕμπΔ 2011. 335). Ενόψει των ανωτέρω η αξίωση χρηματικής ικανοποίησης του ενάγοντα για την ηθική του βλάβη κατά του πρώτου εναγομένου, πρατηριούχου, είναι νόμιμη στηριζόμενη όχι στις διατάξεις του Ν. 2251/1994, αλλά στις διατάξεις των άρθρων 914, 932 ΑΚ, αφού για τη θεμελίωση της ευθύνης του τελευταίου κατά τις άνω διατάξεις ο ενάγων επικαλείται πταίσμα (αμέλεια) αυτού στη διάθεση ελαττωματικού και επικίνδυνου προϊόντος και επομένως το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, το οποίο απέρριψε ως μη νόμιμη την αγωγή κατά του πρώτου εναγομένου, έσφαλε. Πρέπει επομένως να γίνει δεκτός ο σχετικός λόγος έφεσης, να εξαφανιστεί η εκκαλουμένη κατά το κεφάλαιο αυτό και να ερευνηθεί περαιτέρω κατ' ουσία.

Από την εκτίμηση των καταθέσεων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η δεύτερη εφεσίβλητη είναι ανώνυμη εταιρία εμπορίας υγρών - στερεών καυσίμων και λιπαντικών, τα οποία εμπορεύεται υπό το σήμα «Ε.», ενώ ο πρώτος των εφεσίβλήτων διατηρεί πρατήριο υγρών καυσίμων στη Γ. Σ.,

στο οποίο εμπορεύεται υγρά καύσιμα, τα οποία προμηθεύεται από τη δεύτερη των εφεσίβλήτων. Στις αρχές Νοεμβρίου του έτους 2003 η δεύτερη των εφεσίβλήτων είχε ναυλώσει για την παράδοση υγρών καυσίμων της εμπορίας της στο νησί της Σ. το παλαιάς τεχνολογίας δεξαμενόπλοιο με την ονομασία «Γ.». Εντός του διημέρου 2-3.11.2003, κατά τη φόρτωση καυσίμων από το παραπάνω δεξαμενόπλοιο σε βυτιοφόρο του πρώτου εφεσίβλήτου, η βάνα του γεμιστηρίου της αμόλυβδης βενζίνης δεν ήταν εντελώς κλειστή κατά το γέμισμα του διαμερίσματος του βυτιοφόρου με πετρέλαιο θέρμανσης, με αποτέλεσμα ο πρώτος εναγομενος να εφοδιαστεί με ποσότητα πετρελαίου θέρμανσης, στην οποία είχε εγχυθεί και αμόλυβδη βενζίνη, όπως αποδείχθηκε σε επιγενόμενο έλεγχο από την αρμόδια Δ' Χημική Υπηρεσία Θεσσαλονίκης του Γ.Χ.Κ., κατά τον οποίο δείγματα της άνω ποσότητας βρέθηκαν να έχουν σημείο ανάφλεξης 220 C αντί τουλάχιστον 550 C και κινιζαρίνη 0,96 mg/l αντί καθόλου, ήτοι επρόκειτο για πετρέλαιο θέρμανσης με βενζίνη και συγκεκριμένα αμόλυβδη βενζίνη 95 RON σε ποσοστό 32%, που το καθιστούσε επικίνδυνο και αποκλειόμενο από την κατανάλωση (βλ. ιδίως το .../29.11.2005 έγγραφο της άνω Υπηρεσίας που διενήργησε την 487 έκθεση χημικής ανάλυσης μετά την 308/2005 έφεση της ήδη δεύτερης εφεσίβλήτου κατά της πρώτης ανάλυσης που είχε όμοια αποτελέσματα, κατά τα εκτιθέμενα στο .../16.11.2005 έγγραφο της ίδιας Υπηρεσίας). Το σφάλμα αυτό δεν έγινε αντιληπτό και στις 3.11.2005 ο πρώτος εφεσίβλητος προχώρησε σε διάθεση μέρους της ποσό-

τητας του άνω καυσίμου στον εκκαλούντα, που σκόπευε να το χρησιμοποιήσει για τις ανάγκες θέρμανσης της οικίας του, και δη ποσότητας 462 λίτρων έναντι τιμήματος 281,84 Ε (βλ. ιδίως την .../3.11.2005 απόδειξη λιανικής πώλησης του πρώτου εφεσιβλήτου). Ο εκκαλών υποπτεύθηκε την ελαττωματικότητά του εξαιτίας της έντονης οισμής βενζίνης που αναδύοταν από τις θερμάστρες που γέμισε με αυτό, προτού τις χρησιμοποιήσει, και ενημέρωσε προς τούτο τον πρώτο εφεσίβλητο, που με τη σειρά του ενημέρωσε τη δεύτερη εφεσίβλητο, η οποία με τη σειρά της μερίμνησε για την άμεση μετάβαση ειδικού επιθεωρητή - δειγματολήπτη στη Σ. με ελικόπτερο στις 4.11.2005, ο οποίος επιβεβαίωσε την ελαττωματικότητα του πετρελαίου, προτού μάλιστα εξαχθούν τα αποτελέσματα των εξετάσεων από το Γ. Χ.Κ. (σχετ. η από 7.11.2005 έκθεση δειγματοληψίας και ανάλυσης φορτίων πετρελαιοειδών της «B. I. H. Ltd»). Μετά την εξαγωγή των ιδιωτικών αυτών αποτελεσμάτων, επιστράφηκε στον εκκαλούντα το τίμημα της παραπάνω αγοράς και αυτός επιμελήθηκε άμεσα για την προμήθεια άλλου πετρελαίου θέρμανσης, έχοντας, όμως, παραμείνει η οικία του επί πενθήμερο χωρίς θέρμανση, ενώ από την πλευρά της η δεύτερη εφεσίβλητος έπαυσε να ναυλώνει το πλοίο «Γ.» και επέλεξε προς τούτο τη διενέργεια θαλασσίων μεταφορών με τα νεότευκτα δεξαμενόπλοια «Α.» και «Ζ.» που διέθεταν ηλεκτρονικά συστήματα ασφαλείας.

Από τα παραπάνω προκύπτει ευθύνη της πρώτης εφεσίβλήτου για τη διάθεση του άνω ελαττωματικού προϊόντος, καθώς αυτή δεν εμπορεύεται απλά ποσότητες πε-

τρελαίου που αγοράζει από διυλιστήρια, αλλά επιθέτει σε αυτές το δικό της σήμα και τις διανέμει προς το καταναλωτικό κοινό με δίκτυο διανομής της δικής επαγγελματικής οργάνωσης, στο οποίο εντασσόταν το ναυλωμένο προς τούτο πλοίο «Γ.», το οποίο, μάλιστα, συνέχιζε να επιλέγει παρά το γεγονός ότι μπορούσε να εντάξει στο δίκτυο διανομής της άλλα νεότερα αυτού πλοία και με ηλεκτρονικά συστήματα ασφαλείας, που θα απέτρεπταν (εκτός ηλεκτρονικής μηχανικής βλάβης) το ενδεχόμενο να μην έχει κλείσει εντελώς το γεμιστήριο βενζίνης ενώ ήταν παράλληλα ανοικτό το γεμιστήριο πετρελαίου θέρμανσης, το οποίο συνέβη στην κρινόμενη περίπτωση προκαλώντας την ελαττωματικότητα του προϊόντος που αγόρασε ο εκκαλών, βαρυνόμενη έτσι με αμέλεια ως προς την επιλογή του, καθώς, ενόψει της επικινδύνοτήτας των υγρών καυσίμων, μια άλλη επιχείρηση του αυτού εμπορικού κύκλου θα είχε επιλέξει τη ναύλωση πλοίων που θα εκμηδένιζαν ουσιαστικά τους όποιους κινδύνους κατά τη διανομή των εμπορευόμενων υγρών καυσίμων. Η ανωτέρω κρίση περί ευθύνης της δεύτερης εφεσίβλήτου δεν κλονίζεται ούτε από όσα κατέθεσε ο μάρτυρας Κ. Μ., διευθυντής πτωλήσεών της κατά τον κρίσιμο χρόνο, που αυτή εξέτασε ως μάρτυρα, ιδίως λαμβανομένου υπόψη ότι ακόμα και αυτός παραδέχτηκε όχι μόνο ότι υπήρξε αμέλεια κατά τη φόρτωση του βυτιοφόρου του πρώτου εφεσίβλήτου, αλλά και ότι ακριβώς επειδή η μεταφορά των καυσίμων είναι στο πεδίο ευθύνης της δεύτερης εφεσίβλήτου αυτή σταμάτησε να ναυλώνει το πλοίο «Γ.». Για την άνω πώληση του επικινδύνου προϊόντος έχει ευθύνη

και ο πρώτος εφεσίβλητος, ο οποίος, εάν επεδείκνυε την οφειλόμενη επιμέλεια του μέσου συνετού προμηθευτού την οποία όφειλε και μπορούσε λόγω της εμπειρίας του και των ικανοτήτων του να καταβάλλει, θα αντιλαμβανόταν από την έντονη οσμή βενζίνης ότι η ποσότητα πετρελαίου την οποία προμηθεύθηκε από τη δεύτερη εφεσίβλητο, μέρος της οποίας στη συνέχεια πώλησε στον εκκαλούντα, περιείχε ποσότητα βενζίνης, η οποία καθιστούσε το προϊόν επικίνδυνο για περαιτέρω διάθεση και χρήση. Ενόψει δε των συνθηκών της συγκεκριμένης περίστασης, κατά την οποία δεν πραγματώθηκε ο κίνδυνος από το ελαττωματικό προϊόν, του πταίσματος των εφεσιβλήτων, της κοινωνικής και οικονομικής κατάστασης των διαδίκων μερών, της στενοχώριας και θλίψης που ο εκκαλών δοκίμασε, ίδιως από τη μη άμεση άρση των υλικών συνεπειών της κρίσιμης αγοράς, η οποία πάντως δεν επιβλήθηκε δικαστικά, το Δικαστήριο κρίνει ότι αυτός έχει βάσιμη αξίωση κατά των εφεσιβλήτων για χρηματική ικανοποίηση ποσού 1.000 Ε, το οποίο, μετά στάθμιση των κατά νόμο στοιχείων, σύμφωνα με τους κανόνες της ανθρώπινης εμπειρίας και λογικής (άρθρο 932 ΑΚ), κρίνεται εύλογο και δίκαιο για την αποκατάσταση της ηθικής βλάβης που υπέστη...

379/2013

Πρόεδρος: Δήμητρα Τσουτσάνη
Εισηγήτρια: Ευαγγελία Καρδάση
Δικηγόροι: Θωμάς Παπαλιάγκας, Ελένη Άγγου

Ιδιωτική η διαφορά εξ αγωγής αποζη-

μίωσης του εργοδότη Δημοσίου λόγω αδικοπραξίας του εργολάβου και των προστηθέντων του.

Απαράδεκτο ενόρκων βεβαιώσεων στην τακτική διαδικασία του ΠολΠρωτ, εφόσον εκδίδεται προδικαστική απόφαση.

Υποχρέωση εργολάβου προς αποκατάσταση ελαττωμάτων.

Η υπεργολαβία διαφέρει από την υποκατάσταση στην οποία ο τρίτος υπεισέρχεται στα δικαιώματα και υποχρεώσεις του εργολάβου έναντι του εργοδότη. Ο υπεργολάβος, ως βοηθός εκπλήρωσης, δεν συνδέεται νομικά με τον εργοδότη.

Έκρηξη και καταστροφή δεξαμενής εξ ανάφλεξης των εντός αυτής αερίων βενζίνης. Υπαιτιότητα υπεργολάβου που προέβη σε εργασίες χωρίς προηγούμενη εκκένωσή της από τα καύσιμα, απαερισμό και έλεγχο με ειδικό μηχάνημα, ως και του εργολάβου που προς ταχεία περάτωση του έργου συναποφάσισε τη συνέχισή του.

{...} Με την από 5.5.1993 (και με αριθ. καταθ. 4941/413/1993) αγωγή, για την οποία εκδόθηκαν οι εκκαλούμενες αποφάσεις κατά τη δέουσα εκτίμηση του δικογράφου της, το ενάγον και ήδη εφεσίβλητο, Ελληνικό Δημόσιο, ισχυρίσθηκε ότι, με τον εναγόμενο και ήδη εκκαλούντα κατήρτισε, στις 23.3.1987, σύμβαση έργου, δυνάμει της οποίας ο τελευταίος ανέλαβε να εκτελέσει τις αναφερόμενες ανακαινιστικές εργασίες σε δεξαμενή καυσίμων, η οποία βρίσκεται στο χώρο της ... πτέρυγας μάχης της Λ. Ότι, από υπαιτιότητα του ίδιου, αλλά και των προστηθέντων προσώπων που χρησιμοποίησε για

την εκπλήρωση της παροχής εκ της μεταξύ τους συμβάσεως, εκδηλώθηκε, καθ' ον χρόνο οι τελευταίοι εργάζονταν εντός της δεξαμενής, έκρηξη, από την οποία η δεξαμενή καταστράφηκε ολοσχερώς. Ότι η δεξαμενή, κατά το χρόνο τα έκρηξης, είχε αξία 3.200.000 δρχ, με συνέπεια το ενάγον να υποστεί ισόποση θετική ζημιά, οφειλομένη στην αδικοπρακτική συμπεριφορά του εναγομένου και των προστηθέντων ως άνω προσώπων που χρησιμοποίησε προς εκπλήρωση της παροχής, για το πταίσμα των οποίων ευθύνεται. Γ' αυτό ζήτησε να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να του καταβάλει ως αποζημίωση το άνω ποσόν των 3.200.000 δρχ, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής μέχρι την εξόφληση. Επί της αγωγής εκδόθηκε η αριθ. 24/1995 προδικαστική απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, που διέταξε τη διεξαγωγή αποδείξεων με κάθε νόμιμο αποδεικτικό μέσο και μάρτυρες. Στη συνέχεια δε εκδόθηκε η αριθ. 50/2011 οριστική απόφαση του ίδιου Δικαστηρίου, με την οποία έγινε δεκτή η αγωγή και υποχρεώθηκε ο εναγόμενος να καταβάλει στον ενάγον, Ελληνικό Δημόσιο, ολόκληρο το ανωτέρω ποσόν των 3.200.000 δρχ και ήδη 9.391 Ε, από την επομένη της επίδοσης της αγωγής (21.5.1993) μέχρι την εξόφληση. Ήδη, ο εναγόμενος, για τους λόγους ειδικότερα που διαλαμβάνονται στο εφετήριο έγγραφο, παραπονείται κατά της εκκαλουμένης και ζητεί να εξαφανισθεί, προκειμένου η αγωγή να απορριφθεί στο σύνολό της.

Σύμφωνα με το άρθρο 94 § 1, 2 του Συντάγματος «Στο Συμβούλιο Επικρατείας και τα τακτικά διοικητικά δικαστήρια

υπάγονται οι διοικητικές διαφορές όπως ο νόμος ορίζει, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Στα πολιτικά δικαστήρια υπάγονται οι ιδιωτικές διαφορές, καθώς και της εκούσιας δικαιοδοσίας, όπως ο νόμος ορίζει». Κατά το άρθρο 1 στοιχ. α' ΚΠολΔ, τα πολιτικά δικαστήρια έχουν δικαιοδοσία προς εκδίκαση ιδιωτικών διαφορών, ιδιωτική διαφορά δε υφίσταται όταν αντικείμενο της δίκης είναι έννομη σχέση ιδιωτικού δικαίου, δηλαδή αμφισβήτηση ή έριδα των διαδίκων περί την ύπαρξη, την έκταση, το περιεχόμενο ή τα υποκείμενα βιοτικής σχέσης συγκεκριμένου προσώπου προς άλλο πρόσωπο ή πράγμα (βλ. ΑΠ 36/11, ΑΠ 1405/08, ΑΠ 28/93 Νόμος). Στην προκειμένη, υπό τα εκτιθέμενα στην αγωγή, η ένδικη υπόθεση, λόγω του αντικειμένου της, με βάση τα διαλαμβανόμενα στη μείζονα σκέψη, δεν αποτελεί διοικητική διαφορά ουσίας, αλλά έννομη σχέση ιδιωτικού δικαίου, καθόσον συνιστά έριδα των διαδίκων μερών ως προς την καταβολή αποζημιώσεως, λόγω της αδικοπρακτικής συμπεριφοράς του εναγομένου και των προστηθέντων προσώπων που χρησιμοποίησε για την εκπλήρωση της παροχής που ανέλαβε έναντι του ενάγοντος με τη μεταξύ τους σύμβαση, η οποία έχει έρεισμα τις διατάξεις των άρθρων 297, 298, 334, 914 ΑΚ και υπάγεται στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων. Αρμοδίως δε καθ' ύλην εισήχθη για να συζητηθεί ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου, ήτοι του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, καθόσον το αντικείμενο της κρινόμενης διαφοράς, κατά το χρόνο κατάθεσης της αγωγής (10.5.1993), υπερέβαινε το ποσόν της αρμοδιότητας του

Μονομελούς Πρωτοδικείου, ήτοι το ποσόν των 1.000.000 δρχ (άρθρ. 14 § 2 ΚΠολΔ, όπως ίσχυε μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 1 Ν. 1478/1984 και προ της τροποποίησεώς του με το άρθρο 7 § 1 και 2 Ν. 2145/1993). Συνεπώς, ο περί του αντιθέτου λόγος της έφεσης πρέπει να απορριφθεί.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 341, 397, 398 και 406-409 ΚΠολΔ, όπως ίσχυαν κατά το χρόνο κατάθεσης της κριονομένης αγωγής (10.5.1993), προκύπτει ότι στην τακτική διαδικασία ενώπιον του πολυμελούς πρωτοδικείου, εφόσον εκδίδεται προδικαστική απόφαση και η απόδειξη διεξάγεται σύμφωνα με το άρθρο 341 ΚΠολΔ, δεν είναι παραδεκτές ως αποδεικτικά μέσα ένορκες βεβαιώσεις μαρτύρων ενώπιον ειρηνοδίκη ή συμβολαιογράφου. Αυτά, όμως, δεν ισχύουν αν πρόκειται για ένορκες βεβαιώσεις που έγιναν πριν από τη δίκη, οπότε μπορούν να ληφθούν για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων, εφόσον έχει επιτραπεί η απόδειξη με μάρτυρες, εκτός αν το δικαστήριο κρίνει ότι έχουν ληφθεί επίτηδες για να χρησιμοποιηθούν ως μαρτυρίες στη δίκη για τα αποδεικτέα θέματα (βλ. ΑΠ 1470/98 Δνη 1999. 1314, ΑΠ 1071/97 Δνη 1998. 1282, ΑΠ 969/96 Δνη 1998. 824). Στην προκειμένη περίπτωση, από τις καταθέσεις των ενόρκως εξετασθέντων μαρτύρων αποδείξεως και ανταποδείξεως στο κατάστημα του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου που περιέχονται στην αριθ. 33/2010 έκθεση του ορισθέντος ως Εισηγητή με την αριθ. 24/1995 προδικαστική εκ των εκκαλουμένων αποφάσεων και όλα ανεξαιρέτως τα έγγραφα που επικαλούνται και νομίμως προσκομίζουν οι διάδικοι είτε

ως αυτοτελή αποδεικτικά μέσα είτε για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων, - εκτός από τις μετ' επικλήσεως προσκομιζόμενες από τον εκκαλούντα - εναγόμενο με αριθ./15.10.2001 και/10.11.2011 ένορκες βεβαιώσεις ενώπιον του Ειρηνοδίκη Λάρισας, οι οποίες είναι απαράδεκτες ως αποδεικτικό μέσο στην τακτική διαδικασία ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου όταν εκδίδεται προδικαστική απόφαση και η απόδειξη διεξάγεται κατ' άρθρ. 341 ΚΠολΔ, όπως στην προκειμένη περίπτωση, και δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη ούτε για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων, διότι έγιναν με την επιμέλεια του εκκαλούντος - εναγομένου μετά την άσκηση της αγωγής, με σκοπό να χρησιμεύσουν ως μαρτυρίες στη δίκη για τα αποδεικτέα θέματα - αποδείχθηκαν, σύμφωνα και με τα διδάγματα της κοινής πείρας τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά:

Μετά από πρόχειρο μειοδοτικό διαγωνισμό που έλαβε χώρα στις 12.1.1987, καταρτίσθηκε, εγγράφως, στις 23.3.1987, μεταξύ του εφεσιβλήτου - ενάγοντος, Ελληνικού Δημοσίου, νομίμως εκπροσωπουμένου από το Σμήναρχο, Σ. Π., Δ/ντη της ... πτέρυγας μάχης, και του εκκαλούντος - εναγομένου, Γ. I., σύμβαση έργου, δυνάμει της οποίας ανέλαβε ο τελευταίος, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1418/1984 και του ΠΔ 609/1985, να εκτελέσει, εντός προθεσμίας 85 ημερών, το δημόσιο έργο «Βελτίωση φρεατίων αποστράγγισης δεξαμενών καυσίμου, καθαρισμός, βαφή και στεγανοποίηση δεξαμενών καυσίμου», αντί εργολαβικού ανταλλάγματος, συνολικού ύψους 2.350.000 δρχ. Στις 11.6.1987 ο εναγόμενος ολοκλήρωσε εντός της προ-

θεσμίας που είχαν συμφωνήσει το ανωτέρω έργο που ανέλαβε για λογαριασμό του ενάγοντος. Όμως, στις 19.8.1987, η Επιτροπή του άρθρου 53 του ΠΔ 609/1985, η οποία ορίσθηκε για την προσωρινή παραλαβή του έργου, διεπίστωσε ότι αυτό, ως προς το σκέλος της στεγανοποίησης της κεντρικής δεξαμενής καυσίμων jp-4 της ... ππέρυγας μάχης, παρουσίαζε ελλείψεις, καθόσον για τη στεγανοποίηση είχε τοποθετηθεί, εξωτερικά και πρόχειρα, ειδικός εποξειδικός στόκος και η δεξαμενή εμφάνιζε διαρροή σε εννιά σημεία της. Κατόπιν αυτού, την ίδια ημέρα συνετάγη το από 19.8.1987 πρωτόκολλο προσωρινής παραλαβής του έργου, στην προτελευταία σελίδα του οποίου περιελήφθη σχετική παρατήρηση της άνω Επιτροπής για την ύπαρξη του ελατώματος και την υποχρέωση του εναγομένου, ως αναδόχου του έργου, να το αποκαταστήσει. Η παρατήρηση ανεγράφη στο πρωτόκολλο συγχρόνως με τη σύνταξη αυτού, δια χειρός του επιβλέποντος το έργο μηχανικού, Χ. Π., και καλύπτεται από τις υπάρχουσες στο τέλος του πρωτοκόλλου υπογραφές των μελών της Επιτροπής, του άνω επιβλέποντος και του εναγομένου, ως αναδόχου. Και ναι μεν αυτός κατά το χρόνο σύνταξης του πρωτοκόλλου νοσηλευόταν στο Γενικό Νοσοκομείο Λ., λόγω κατάγματος στη σπονδυλική στήλη (βλ. το αριθ. πρωτ. .../4.3.2009 πιστοποιητικό του άνω Νοσοκομείου), όμως, γνώριζε ότι η προσωρινή παραλαβή του έργου θα γινόταν κατά τον ανωτέρω χρόνο και την υπογραφή του με το όνομά του έθεσε, κατ' εντολή του, ο αδελφός του, Α. Ι., ως άμεσος αντιπρόσωπός του για λογαριασμό του (βλ. και ΑΠ 399/96 Δην 39.

334). Είναι προφανές ότι, εφόσον τα ελαττώματα που αναφέρονται στις παρατηρήσεις του άνω πρωτοκόλλου προσωρινής παραλαβής αφορούσαν το έργο που είχε αναλάβει ο εναγόμενος, υποχρέωση προς αποκατάσταση τούτων είχε ο τελευταίος στα πλαίσια της ανωτέρω συμβάσεως που είχε συνάψει με το ενάγον, Ελληνικό Δημόσιο. Συνεπώς, η αποκατάσταση των ελαττώμάτων δεν αποτελούσε άλλο έργο ανατεθέν απύπως με ιδιαίτερη σύμβαση από το ενάγον στον αδελφό του εναγομένου, Α. Ι., μετά την υπογραφή του πρωτοκόλλου, ούτε έλαβε χώρα υποκατάσταση του εναγομένου από τον τελευταίο, κατά την έννοια του άρθρου 5 § 6 Ν. 1418/1984, με τη μεταβίβαση δηλαδή των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του εναγομένου από την επίδικη εργολαβική σύμβαση στον αδελφό του, ώστε να υπεισέλθει αυτός στη μεταξύ των διαδίκων εργολαβική σχέση. Άλλωστε, για την ύπαρξη υποκαταστάσεως, κατά τα άρθρα 5 § 6 Ν. 1418/1984 και 51 § 1 ΠΔ 609/1985, απαιτείται έγκριση της Προϊσταμένης αρχής του φορέα κατασκευής του έργου μετά από πρόταση της διευθύνουσας υπηρεσίας τουτου και τήρηση των προϋποθέσεων που διαλαμβάνονται στις ανωτέρω διατάξεις, που δεν επικαλέσθηκε ούτε απέδειξε ο εναγόμενος. Επιπλέον, επί υποκαταστάσεως, απαραίτητη προϋπόθεση για την απαλλαγή του αρχικού αναδόχου από την ευθύνη, κατά το άρθρο 51 § 2 ΠΔ 609/1985, αποτελεί και η κατάθεση από το νέο ανάδοχο νέων ισόποσων εγγυήσεων με τις εγγυήσεις του αρχικού αναδόχου, σε αντικατάσταση των τελευταίων, ενώ στην προκειμένη περίπτωση με την αριθ. .../27.1.1988 απόφαση του Διοικητή

της ... ππέρυγας μάχης, Σμήναρχου, Θ. Δ., που μετ' επικλήσεως προσκομίζει ο εναγόμενος, έλαβε χώρα μείωση μόνον του ποσού της εγγυήσεως καλής εκτέλεσης της επίμαχης εργολαβικής συμβάσεως, το οποίο είχε αυτός καταθέσει, ως ανάδοχος του έργου, και από το αρχικό ποσόν των 117.500 δρχ παρέμεινε ως εγγύηση καλής εκτέλεσης της συμβάσεως το ποσόν των 62.467 δρχ, προφανώς κατ' αναλογίαν προς το μέρος του έργου που απέμεινε προς εκτέλεση από τον εναγόμενο. Συνεπώς, ο ισχυρισμός του εναγομένου ότι η αποκατάσταση των ελαττωμάτων του έργου που ανέλαβε να εκτελέσει, όπως αυτά προσδιορίζονται στο άνω πρωτόκολλο προσωρινής παραλαβής τούτου (ήτοι η αποκατάσταση των ελλείψεων της στεγανοποίησης που είχε πραγματοποιήσει στην κεντρική δεξαμενή καυσίμων της ... ππέρυγας μάχης), συνιστούσε άλλο έργο από αυτό που είχε αναλάβει, το οποίο ανατέθηκε με ιδιαίτερη σύμβαση στον αδελφό του, Α. I., από το ενάγον, δεν αποδείχθηκε ότι ανταποκρίνεται στην αλήθεια.

Είναι, ωστόσο, γεγονός ότι η εργασία στεγανοποίησης της άνω δεξαμενής καυσίμων απαιτούσε ειδικότητα που είχε ο αδελφός του εναγομένου, ήτοι ειδικότητα μηχανολόγου. Έτσι, ενόψει του ότι ήταν συνεργάτες, ο εναγόμενος, τη συγκεκριμένη εργασία ανέθεσε στον αδελφό του, που διέθετε και ειδικό συνεργείο προς τούτο, υπεργολαβικά, με σχετική σύμβαση που καταρτίσθηκε μεταξύ τους, τον Αύγουστο του έτους 1988. Η υπεργολαβία, δηλαδή η σύμβαση με την οποία ο εργολάβος αναθέτει με αμοιβή την εκτέλεση ορισμένων εργασιών του έργου σε τρίτο, διαφέρει

από την υποκατάσταση, με την έννοια που προαναφέρθηκε, διότι στην υποκατάσταση ο τρίτος υπεισέρχεται στα δικαιώματα και στις υποχρεώσεις του εργολάβου έναντι του εργοδότη από την εργολαβική σύμβαση, ενώ ο υπεργολάβος δε συνδέεται με νομικό δεσμό με τον εργοδότη (φορέα του έργου), έναντι δε του εργοδότη μόνος υπεύθυνος για τις εκτελούμενες εργασίες παραμένει ο εργολάβος (βλ. ΑΠ 570/07 Νόμος, ΑΠ 1468/00 Νόμος, ΕφΠατρ 882/04 ΑχΝομ 2005. 581). Έτσι και στην προκειμένη περίπτωση, υπεύθυνος για τις εκτελούμενες εργασίες από τον υπεργολάβο, αδελφό του, έναντι του ενάγοντος, εργοδότη, ήταν ο εναγόμενος, ως εργολάβος - ανάδοχος του έργου, ο οποίος, όμως, είχε γνωστοποιήσει στο ενάγον ότι ο αδελφός του θα εκτελέσει τις άνω εργασίες, ως υπεργολάβος, και δεν είχε διατυπωθεί αντίρρηση από το τελευταίο, καθόσον ήταν γνωστό σ' αυτό από άλλες ανάλογες εργασίες σε δεξαμενές της ... ππέρυγας μάχης, ότι αυτός είχε τα απαιτούμενα προσόντα και διέθετε ειδικό συνεργείο για την προσήκουσα εκπλήρωση της παροχής. Κατόπιν τουών, εφόσον ο εναγόμενος, χωρίς αντίρρηση από το ενάγον, χρησιμοποίησε ως υπεργολάβο τον αδελφό του για την εκτέλεση των προεκτεθεισών εργασιών, έχοντας τέτοιο δικαίωμα, ως εκ της φύσεως των εργασιών αυτών, για την εκτέλεση των οποίων απαιτούνταν ειδικές γνώσεις, των οποίων αυτός εστερείτο, ο αδελφός του, με την άνω ιδιότητα, ήτοι την ιδιότητα του υπεργολάβου, απετέλεσε βοηθό εκπληρώσεως του ενάγοντος, κατά τη διάταξη του άρθρου 334 ΑΚ (βλ. ΑΠ 1871/09 ΝοΒ 2010. 910). Ως εκ τούτου, σύμφωνα

με την ίδια διάταξη, ο εναγόμενος είχε ευθύνη για κάθε ππαίσμα του αδελφού του κατά την εκπλήρωση της παροχής, όπως για δικό του ππαίσμα (ανεξαρτήτως της ευθύνης του αδελφού του, ο οποίος ως βοηθός εκπληρώσεως ευθυνόταν έναντι του ενάγοντος κατά τις διατάξεις για τις αδικοπραξίες) (βλ. Καρδαρά σε Γεωργιάδη - Σταθόπουλο, ΑΚ 684 αριθ. 8-9, σελ. 619-620, Ζέπο, σελ. 383, Γαζή, σελ. 296, 298-299, Απ. Γεωργιάδη, ΕνοχΔ, τομ. II, εκδ. 2007, § II αριθ. 9, σημ. 13, σελ. 271-272).

Περαιτέρω, για την εκπλήρωση της παροχής, και ειδικότερα για την επίτευξη στεγανοποίησης της κεντρικής δεξαμενής της ... ππέρυγας μάχης και την αποκατάσταση των ελλείψεων του έργου εκ μέρους του αδελφού του ενάγοντος, ως υπεργολάβου και βοηθού εκπληρώσεως τούτου, έπρεπε προηγουμένως να εκκενωθεί πλήρως η δεξαμενή από τα υγρά καύσιμα που περιείχε (κροζίνη) και στη συνέχεια να πλυθεί και να καθαρισθεί στο εσωτερικό της καταλλήλως. Έτσι, ο αδελφός του ενάγοντα, με το συνεργείο του, αποτελούμενο από τους Φ. Φ. και Σ. Κ., μετέβη στις 16.8.1988, ημέρα Τρίτη, στο χώρο της δεξαμενής και άρχισε την εκκένωση αυτής από τα υγρά καύσιμα. Η εκκένωση συνεχίσθηκε μέχρι την 18.8.1988, ημέρα Πέμπτη, κατά την οποία ο εναγόμενος, ο οποίος παρακολουθούσε την πορεία των εργασιών εκ του σύνεγγυς, ζήτησε από την τμηματάρχη της ... ππέρυγας μάχης, Ι. Π., να τους διαθέσει βυτιοφόρα της μονάδας για την απομάκρυνση των καυσίμων και, παράλληλα, τον ενημέρωσε ότι την επομένη, ήτοι την 19.8.1988, ημέρα Παρασκευή, δεν θα εκτελούνταν εργασίες στη δεξαμενή, λόγω ανειλημμένων υπο-

χρεώσεων του συνεργείου στην Π. Όμως, άλλαξαν γνώμη και ο εναγόμενος από κοινού με τον αδελφό του αποφάσισαν να σπεύσουν να ολοκληρώσουν τις εργασίες εκκένωσης και καθαρισμού της δεξαμενής την επομένη, προκειμένου να προλάβουν να μεταβούν στην Π. τη Δευτέρα της προσεχούς εβδομάδος. Τούτο ωστόσο εγκυμονούσε κινδύνους, διότι για να εκτελεσθεί με ασφάλεια οποιαδήποτε εργασία στη δεξαμενή, έπρεπε πρώτα να εκκενωθεί εντελώς από τα καύσιμα που περιείχε και να ακολουθήσει απαερισμός της προς διαφυγή των εύφλεκτων αερίων των καυσίμων για τουλάχιστον πέντε ημέρες, ενώ στην προκειμένη περίπτωση είχε απομείνει μία μικρή ποσότητα καυσίμου στη δεξαμενή, η οποία δεν είχε ακόμη απομακρυνθεί. Τον κίνδυνο εν τούτοις αυτοί, καίτοι γνώριζαν, αποφάσισαν να αψηφίσουν και, κατόπιν μεταξύ τους συνεννοήσεως, ο Α. Ι. έδωσε εντολή στα μέλη του συνεργείου του να μεταβούν το πρωί της 19.8.1988 στη δεξαμενή, προκειμένου να αντλήσουν με αντλία κενού αέρος το υπόλοιπο του καυσίμου που ήταν στη δεξαμενή και συγχρόνως να πλύνουν το εσωτερικό αυτής με πλυστικό υδροβιολής. Πράγματι, τα μέλη του συνεργείου μετέβησαν το πρωί της 19.8.1988 στο χώρο της δεξαμενής και, χωρίς την παρουσία του εναγόμενου και του αδελφού του, άρχισαν την προετοιμασία, με την τοποθέτηση εντός της δεξαμενής αφενός υποβρύχιας αντλίας κενού αέρος, με την οποία συνέδεσαν σωλήνα αέρος για την άντληση του καυσίμου και την απομάκρυνσή του από τη δεξαμενή, και αφετέρου πλυστικού μηχανήματος υδροβιολής, με το οποίο συνέδεσαν σωλήνα νερού για

τον εσωτερικό καθαρισμό της δεξαμενής. Πρώτος εισήλθε στη δεξαμενή ο Σ. Κ., χωρίς να προηγηθεί ο επιβαλλόμενος από το άρθρο 94 του ΠΔ 1073/1981 έλεγχος του μίγματος αέρος - αερίου βενζίνης, ώστε να διαπιστωθεί αν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις ασφαλούς διενέργειας εργασιών εντός της δεξαμενής από τα επίπεδα των αερίων της βενζίνης εντός αυτής. Όμως, επειδή προφανώς τα επίπεδα των εν λόγω αερίων ήταν πολύ υψηλά και η ατμόσφαιρα αποπνικτική ο Σ. Κ. δεν μπόρεσε να εργασθεί περισσότερο από 10 λεπτά και εξήλθε με ζάλη από τη δεξαμενή, συμβουλεύοντας το συνάδελφό του, Φ. Φ., να μην εισέλθει σ' αυτή. Ο τελευταίος, ωστόσο, δεν άκουσε τη συμβουλή και τη στιγμή που εισερχόταν στη δεξαμενή έλαβε χώρα έκρηξη και από την πυρκαγιά που εκδηλώθηκε στη συνέχεια υπέστησαν οι άνω εργαζόμενοι εγκαύματα, από τα οποία ως μόνης ενεργού αιτίας επήλθε ο θάνατος του Φ. Φ. και ο σοβαρός τραυματισμός του Σ. Κ., ενώ η δεξαμενή καταστράφηκε ολοσχερώς από την έκρηξη. Πρέπει να σημειωθεί ότι τούτο διεπίστωσε ο εναγόμενος ιδίοις όμμασι, καθόσον κατέφθασε αμέσως μετά το ατύχημα, αναζητώντας τους λόγους της επέλευσής του.

Ενώπιοι των ανωτέρω, αποδείχθηκε ότι η έκρηξη και η συνεπεία αυτής καταστροφή της δεξαμενής προκλήθηκε από ανάφλεξη των εντός της δεξαμενής αερίων της βενζίνης από σπινθήρα κατά τη λειτουργία της ηλεκτροκίνητης αντλίας παροχής ύδατος (πλυστικό υδροβιολής), την οποία, όπως προαναφέρθηκε, είχαν εγκαταστήσει οι άνω εργαζόμενοι στο εσωτερικό της δεξαμενής, λόγω του ότι η αντλία δεν ήταν

αντιεκρηκτικού τύπου και εξέπεμπε σπινθήρες. Οφειλόταν δε η έκρηξη κατά κύριο λόγο στην αμελή συμπεριφορά του αδελφού του εναγομένου, Α. Ι., ο οποίος, ως υπεργολάβος, υποχρέωσε τους εργαζόμενους του συνεργείου του να εκτελέσουν τις ανωτέρω εργασίες εντός της δεξαμενής, χωρίς να προηγηθεί πλήρης εκκένωση αυτής από τα καύσιμα και απαερισμός της δεξαμενής για χρονικό διάστημα τουλάχιστον πέντε ημερών και χωρίς να μεριμνήσει για τη διενέργεια ελέγχου, πριν από την έναρξη των εργασιών από τους άνω εναγομένους, στο μίγμα αέρος - αερίου βενζίνης με ειδικό μηχάνημα (ανίχνευσης ευφλέκτων αερίων), το οποίο διέθετε, ώστε να διαπιστωθούν τα επίπεδα των αερίων βενζίνης στο χώρο της δεξαμενής, αν και γνώριζε ότι η λήψη των ανωτέρω μέτρων ήταν αναγκαία για να αποτραπεί ο κίνδυνος έκρηξης από τα εντός της δεξαμενής εύφλεκτα αέρια της βενζίνης και εντεύθεν για την ασφαλή εκτέλεση των εργασιών εντός αυτής. Ωστόσο, στο ανωτέρω ζημιούντο αποτέλεσμα συνετέλεσε και αμελής συμπεριφορά του ίδιου του εναγομένου, διότι, ενώ παρακολουθούσε εκ του σύνεγγυς την εκτέλεση των εργασιών καθαρισμού και στεγανοποιήσεως της άνω δεξαμενής που είχε αναλάβει ο αδελφός του υπεργολαβικά και γνώριζε ότι η δεξαμενή δεν είχε εκκενωθεί πλήρως από τα υγρά καύσιμα που περιείχε, προκειμένου να ολοκληρωθεί το έργο σύντομα, συναπόφασισε με τον αδελφό του την εξακολούθηση των εργασιών, χωρίς διακοπή, προτρέποντάς τον, κατά την ημέρα που έλαβε χώρα το επίδικο ατύχημα, να πραγματοποιήσει με το συνεργείο του συγχρόνως

εκκένωση της δεξαμενής από τα καύσιμα και πλύσιμο του εσωτερικού της, καίτοι τελούσε σε γνώση ότι οποιαδήποτε εργασία εντός της δεξαμενής προτού επέλθει πλήρης εκκένωση αυτής από τα υγρά καύσιμα και απαερισμός της για τουλάχιστον πέντε ημέρες, εγκυμονεί κινδύνους έκρηξης από τα εύφλεκτα αέρια του καυσίμου. Συνεπώς, ο εναγόμενος ευθύνεται έναντι του ενάγοντος για την καταστροφή της επίδικης δεξαμενής αφενός εξ οικείου πταίσματος και αφετέρου για το πταίσμα του αδελφού του ως βοηθού εκπληρώσεως (άρθρ. 334, 914 ΑΚ). Το δε πρωτοβάθμιο δικαστήριο, που με την 50/2011 οριστική του απόφαση δέχθηκε κατ' ουσίαν την αγωγή του ενάγοντος και υποχρέωσε τον εναγόμενο να του καταβάλει ως αποζημίωση το ποσόν των 3.200.000 δρχ και ήδη 9.391 Ε, στο οποίο αποδείχθηκε ότι ανερχόταν η αξία της δεξαμενής, αν και με εν μέρει εσφαλμένη αιτιολογία που αντικαθίσταται με τις αιτιολογίες της παρούσας (ΚΠολΔ 534), ορθώς κατ' αποτέλεσμα έκρινε και οι περί του αντιθέτου λόγοι της έφεσης πρέπει να απορριφθούν, όπως και η έφεση στο σύνολό της κατ' ουσίαν...

380/2013

Πρόεδρος: Δήμητρα Τσουτσάνη
Εισηγήτρια: Ευαγγελία Καρδάση
Δικηγόροι: Ευαγγελή Πούλιου, Νίκη Παπαγεωργίου

Συρροή συμβατικής και αδικοπρακτικής ευθύνης. Επί αδικοπραξίας ο ενάγων πρέπει να αποδείξει την παρανομία και υπαιτιότητα, τη ζημία και τον αιτιώδη σύνδεσμο, ενώ επί συμβατι-

κής ευθύνης μόνο τη σύμβαση και την παράβαση της υποχρέωσης.

Αντισυμβατική η πλημμελής εκπλήρωση παροχής (για την οποία εφαρμόζονται αναλογικά οι κανόνες αδυναμίας εκπλήρωσης και υπερημερίας), όπως επί αθέτησης παρεπόμενης υποχρέωσης για την, κατά την καλή πίστη, παροχή οδηγιών ή συμβουλών.

Η εκ του νόμου εγγυητική ευθύνη για ελαττώματα καλύπτει μόνο την άμεση εξ αυτών ζημία, ενώ η περαιτέρω αποκαθίσταται κατά τα ισχύοντα επί πλημμελούς εκπλήρωσης.

Επί αιγαγής διαφυγόντων κερδών μη ανάγκη μνείας ότι δεν εξοικονομήθηκε δαπάνη ή προσδιορισμού και αφαίρεσης αυτής, καθώς τούτο θα γίνει βάσει αποδείξεων, και αυτεπάγγελτα, ακόμη και από το Εφετείο αν το ύψος της αποθετικής ζημίας κατέστη αντικείμενο της έκκλητης δίκης.

Παρεπόμενη κατά την καλή πίστη συμβατική υποχρέωση γεωπόνου - πωλητή γεωργικών εφοδίων να παρέχει οδηγίες για τον τρόπο χρήσης τους. Μη απόδειξη ότι η ζημία στην παραγωγή καρπών οφείλεται σε εσφαλμένες συμβουλές του πωλητή.

{...} Από τις διατάξεις των άρθρων 298, 299, 330 εδ. β', 914 και 932 ΑΚ προκύπτει ότι η αδικοπρακτική ευθύνη προς αποζημίωση ή (και) χρηματική ικανοποίηση της ηθικής βλάβης προϋποθέτει συμπεριφορά παράνομη και υπαίτια, επέλευση περιουσιακής ζημίας ή (και) ηθικής βλάβης και ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της συμπεριφοράς του δράστη και της, περι-

ουσιακού ή μη χαρακτήρα, ζημίας. Παράνομη είναι η συμπεριφορά που αντίκειται σε απαγορευτικό ή επιτακτικό κανόνα δικαίου, ο οποίος απονέμει δικαίωμα ή προστατεύει συγκεκριμένο συμφέρον του ζημιωθέντος, μπορεί δε η συμπεριφορά αυτή να συνίσταται σε θετική ενέργεια ή παράλειψη ορισμένης ενέργειας. Για την κατάφαση της παρανομίας δεν απαιτείται παράβαση συγκεκριμένου κανόνα δικαίου, αλλά αρκεί η αντίθεση της συμπεριφοράς στο γενικό πνεύμα του δικαίου ή στις επιταγές της έννομης τάξης. Έτσι, παρανομία συνιστά και η παράβαση της γενικής υποχρέωσης πρόνοιας και ασφάλειας στο πλαίσιο της συναλλακτικής και γενικότερα κοινωνικής δραστηριότητας των ατόμων, δηλαδή η παράβαση της κοινωνικής επιβεβλημένης και εκ της θεμελιώδους δικαιονίκης αρχής της συνεπούς συμπεριφοράς απορρέουσας υποχρέωσης προστασίας των εννόμων αγαθών τρίτων προσώπων και λήψης ορισμένων μέτρων επιμελείας για την αποφυγή πρόκλησης ζημίας σ' αυτά. Αμέλεια, ως μορφή υπαιτιότητας, υπάρχει όταν, εξαιτίας της παράλειψης του δράστη να καταβάλει την επιμέλεια που αν κατέβαλλε - με μέτρο τη συμπεριφορά του μέσου συνετού και επιμελούς εκπροσώπου του κύκλου δραστηριότητας του - θα ήταν δυνατή η αποτροπή του ζημιογόνου αποτελέσματος, αυτός είτε δεν προέβλεψε την επέλευση του εν λόγω αποτελέσματος, είτε προέβλεψε μεν το ενδεχόμενο επέλευσής του, ήλπιζε, όμως, ότι θα το αποφύγει. Εξάλλου, μόνη η αθέτηση προϋφισταμένης ενοχής δεν συνιστά αδικοπραξία. Είναι όμως δυνατόν μία υπαίτια ζημιογόνος πράξη ή παράλειψη, με την οποία παραβι-

άζεται η σύμβαση να θεμελιώσει συγχρόνως και ευθύνη από αδικοπραξία, τούτο δε συμβαίνει, όταν η ενέργεια αυτή, και χωρίς την προϋπάρχουσα συμβατική σχέση, θα ήταν παράνομη, ως αντίθετη προς το γενικό καθήκον, το οποίο επιβάλει το άρθρο 914 ΑΚ, να μην προκαλεί κανείς σε άλλον υπαιτίως ζημία. Η ουσιώδης διαφορά μεταξύ των δύο ανωτέρω αξιώσεων, επί συρροής ενδοσυμβατικής και εξωσυμβατικής ευθύνης, έγκειται στο ότι σε σχέση με την αξιώση που θεμελιώνεται στην αδικοπραξία, ο ενάγων υποχρεώνεται να αποδείξει την παράνομη ενέργεια του υποχρέου, την υπαιτιότητα αυτού, τη ζημία και τον αιτιώδη σύνδεσμο μεταξύ της παράνομης και υπαιτίας συμπεριφοράς και της ζημίας, ενώ σε σχέση με την αξιώση που θεμελιώνεται στην αθέτηση της συμβάσεως, ο ενάγων υποχρεώνεται να αποδείξει μόνο την ύπαρξη της σύμβασης και την παράβαση της ενοχικής υποχρέωσης, εναπόκειται δε στον εναγόμενο οφειλέτη να αποδείξει ότι οι ζημίες δεν οφείλονται σε πταίσμα του, αλλά σε γεγονός για το οποίο δεν υπέχει ευθύνη (ΑΚ 332, 342, 362, νόθος αντικειμενική ευθύνη), (βλ. ΑΠ 1384/09 Νόμος, ΑΠ 1667/07 Νόμος).

Μορφή παραβίασης της συμβατικής υποχρέωσης εκ μέρους του οφειλέτη συνιστά και η πλημμελής εκπλήρωση της από τη σύμβαση παροχής, όπως στην περίπτωση μη προσήκουσας εκπλήρωσης ή αθέτησης παρεπόμενης συμβατικής υποχρέωσης. Έτσι, από την καλή πίστη μπορεί να προκύπτει στη συγκεκριμένη περίπτωση, ως παρεπομένη συμβατική υποχρέωση του οφειλέτη, η υποχρέωση προς παροχή οδηγιών ή συμβουλών

στο δανειστή, με σκοπό τη διαφώτιση, την ασφάλεια ή την προφύλαξη του τελευταίου (βλ. Γεωργιάδη - Σταθόπουλο, ΑΚ 335-348 αριθ. 18-20, σελ. 214-215, Απ. Γεωργιάδη, ΕνοχΔ, Ειδ. Μέρος, εκδ. 1999, § 22 αριθ. 7-8, σελ. 229, και § 26, αριθ. 6, 16, σελ. 281, 285-286). Νομοθετικό έρεισμα για τη θεμελίωση ευθύνης στις περιπτώσεις πλημμελούς εκπλήρωσης της παροχής συνιστά η ΑΚ 330, σύμφωνα με την οποία ο οφειλέτης ενέχεται για κάθε αιθέτηση της υποχρέωσής του από υπαιτιότητα, δηλαδή ανεξάρτητα από τη μορφή που θα λάβει αυτή η αιθέτηση. Το κενό δε που υφίσταται στον Αστικό Κώδικα σχετικά με τις ειδικότερες συνέπειες της πλημμελούς εκπλήρωσης πληρούται με αναλογία δικαίου. Βάση για την αναλογία δικαίου αποτελούν οι αρχές και κανόνες που περιέχονται στις διατάξεις για την αδυναμία εκπληρώσεως και την υπερημερία (ΑΚ 335, 337, 343, 382 και 383) (βλ. Αστ. Γεωργιάδη II, σελ. 81, Σταθόπουλο σε ΑΚ Γεωργιάδη - Σταθόπουλου, Εισαγ. 335 - 348 αριθ. 25, σελ. 217, Φίλιο, σελ. 222, Απ. Γεωργιάδη, ΕνοχΔ, Γεν. Μέρος, § 26 αριθ. 3, σελ. 280). Στις περιπτώσεις δε που ο νόμος καθιερώνει εγγυητική ευθύνη για ελαττώματα όπως στην πώληση (ΑΚ 534 επ.), τη σύμβαση έργου (ΑΚ 688 επ.) κλπ, η εγγυητική ευθύνη καλύπτει μόνο την άμεση ζημία από το ελάττωμα, ενώ η περαιτέρω ζημία από το ελάττωμα σε άλλα (εκτός του ελαττωματικού πράγματος ή έργου) έννομα αγαθά του δανειστή αποκαθίσταται σύμφωνα με τα ισχύοντα επί πλημμελούς εκπληρώσεως (βλ. Απ. Γεωργιάδη, ο.π. § 26, αριθ. 12, σελ. 283). Κατόπιν τούτων, επί πλημμελούς εκπλη-

ρώσεως της παροχής γεννιέται ευθύνη του οφειλέτη να αποκαταστήσει τη ζημία που υπέστη ο δανειστής εξαιτίας της αιθέτησης της συμβάσεως (ανάλογη εφαρμογή ΑΚ 335). Το είδος δε και η έκταση της αποζημιώσεως διέπονται από τις ΑΚ 297 επ. (βλ. Απ. Γεωργιάδη, ο.π. § 26, αριθ. 18, σελ. 285-286).

Κατά τη διάταξη του άρθρου 298 ΑΚ ως αποθετική ζημία ή διαφυγόν κέρδος λογίζεται εκείνο που προσδοκά κανές με πιθανότητα, σύμφωνα με τη συνηθισμένη πορεία των πραγμάτων ή τις ειδικές περιστάσεις, και ιδίως τα προπαρασκευαστικά μέτρα που έχουν ληφθεί. Από την εν λόγω διάταξη και αυτή του άρθρου 216 §1 ΚΠοΔ συνάγεται ότι για την πληρότητα της αγωγής, με την οποία επιδιώκεται η επιδίκαση αποζημίωσης για διαφυγόν κέρδος, αρκεί να αναφέρονται στο δικόγραφό της όλα εκείνα τα περιστατικά, από τα οποία προκύπτει ότι ο ενάγων θα εισέπραττε από την επαγγελματική του δραστηριότητα, με πιθανότητα κατά τη συνηθισμένη και κανονική πορεία των πραγμάτων, το αιτούμενο με την αγωγή του προσόν αποζημίωσης, χωρίς να είναι αναγκαίο να αναφέρεται και ότι δεν εξοικονομήθηκε δαπάνη ή να προσδιορίζεται και να αφαιρείται η τυχόν εξοικονομήσα, διότι ο προσδιορισμός και η αφαίρεση της δαπάνης μπορεί να γίνει με βάση τις αποδείξεις, ύστερα από πρόταση του εναγομένου ή και αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο, ακόμη και το πρώτον από το Εφετείο, εφόσον το ύψος της αποθετικής ζημίας κατέστη αντικείμενο της κατ' έφεση δίκης (βλ. ολΑΠ 22/95 Δνη 36. 1538). Επομένως, δεν απαιτείται να αναφέρονται στην αγωγή τα καθαρά κέρ-

δη (βλ. ΑΠ 1554/08 Νόμος, ΑΠ 849/02 Νόμος, Εφ/Αμ 285/10 Νόμος, Εφ/Αθ 1715/05 Νόμος), αλλά αρκεί το διαφυγόν κέρδος να προσδιορίζεται με βάση ένα αριθμητικό μέγεθος (όπως είναι η αγοραία τιμή ενός πράγματος σε ορισμένο τόπο και χρόνο), το οποίο, κατά την κοινή περί του οντίληψη και το συνήθως συμβαίνον, είναι ή δύναται να γίνει γνωστό στους συναλλασσομένους του επαγγελματικού χώρου των διαδίκων και έτσι να είναι περαιτέρω δυνατόν να αποτελέσει αντικείμενο δικαστικής εκτίμησης και απόδειξης (βλ. ΑΠ 535/10 Νόμος). Εκτός, όμως, από το ύψος της αποθετικής ζημιάς στην αγωγή πρέπει, κατ' άρθρ. 216 ΚΠολΔ, να εκτίθενται και τα περιστατικά που προσδιορίζουν την προσδοκία ορισμένου κέρδους με βάση την κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων πιθανότητα, καθώς και οι ειδικές περιστάσεις, όπως και τα ληφθέντα μέτρα. Δεν αρκεί η απλή επανάληψη των εκφράσεων του άρθρου 298 ΑΚ, ούτε η αναφορά του συνολικά φερομένου ως διαφυγόντος κέρδους, αλλά απαιτείται η εξειδικευμένη κατά περίπτωση μνεία των συγκεκριμένων περιστάσεων και μέτρων, που καθιστούν πιθανό το κέρδος ως προς τα επί μέρους κονδύλια, καθώς και η επίκληση των κονδυλίων αυτών, ώστε να μπορεί να διαταχθεί απόδειξη (βλ. ολΑΠ 20/92 Δνη 1992. 1435, ΑΠ 1612/02 Δνη 44. 715, ΑΠ 535/10 Νόμος, ΑΠ 1379/10 ΔΕΕ 2011. 304).

Στην προκειμένη περίπτωση, με την ανωτέρω αγωγή, για την οποία εκδόθηκε η εκκαλουμένη απόφαση, η ενάγουσα και ήδη εκκαλούσα, κατά τη δέουσα εκτίμηση του δικογράφου της αγωγής, ισχυρίσθηκε ότι διατηρεί θερμοκήπια, συνολικής

εκτάσεως 3.450 τμ, στα οποία καλλιεργεί επιτραπέζια τομάτα, την οποία διαθέτει προς πώληση, με σκοπό το κέρδος. Ότι, το έτος 2008, καλλιέργησε στο θερμοκήπιο της 7.500 φυτά τομάτας, ποικιλίας Belladonna, η οποία θα της απέφερε με μεγάλη πιθανότητα, κατά τη συνηθισμένη και κανονική πορεία των πραγμάτων, παραγωγή 90 τόνων τομάτας, από την οποία τους πρώτους 30 τόνους θα πωλούσε προς 1,5 Ε το κιλό, τους επόμενους 30 τόνους θα πωλούσε προς 0,80 Ε το κιλό και τους υπόλοιπους 30 τόνους θα πωλούσε προς 1,20 Ε το κιλό, με βάση τις συνθήκες της αγοράς του συγκεκριμένου τύπου τομάτας, και ως εκ τούτου κατά το ανωτέρω καλλιεργητικό έτος θα αποκόμιζε συνολικά ως κέρδος από την πώληση της τομάτας το ποσόν των 105.000 Ε. Ότι προαπαιτούμενο για την καλλιέργεια του ανωτέρω τύπου τομάτας ήταν η απολύμανση του εδάφους πριν από τη φύτευση αυτής, με το γεωργικό φάρμακο Basamid, το οποίο, όμως, είναι πολύ τοξικό και απαιτείται μεγάλη προσοχή κατά την εφαρμογή του προς αποφυγή δυσμενών συνεπειών για τα καλλιεργούμενα φυτά. Γι' αυτό η ενάγουσα απευθύνθηκε στον εναγόμενο και ήδη εφεσίβλητο, ο οποίος, ως υπεύθυνος γεωπόνος των θερμοκηπίων της, στα πλαίσια μεταξύ τους συμβάσεως, τη συμβούλευσε, έναντι αμοιβής, περί του τρόπου καλλιεργίας της τομάτας, για την όσο το δυνατόν καλύτερη ποιότητα και απόδοση της καλλιέργειας. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, όμως, από αμέλεια οι συμβουλές και κατευθύνσεις του ως προς την εφαρμογή του ανωτέρω φαρμάκου ήταν εσφαλμένες, καθόσον, σύμφωνα με όσα εκτίθε-

νται ειδικότερα στην αγωγή, της υπέδειξε αφενός να χρησιμοποιήσει μεγαλύτερη από την προβλεπομένη ποσότητα του εν λόγω γεωργικού φαρμάκου ανά στρέμμα και αφετέρου να προβεί στον αερισμό του εδάφους, πριν από την καλλιέργεια της τομάτας, για χρονικό διάστημα μικρότερο από το απαιτούμενο προς τούτο. Ότι από την αντισυμβατική συμπεριφορά του εναγομένου, λόγω πλημμελούς εκπλήρωσης της παροχής που είχε αναλάβει με τη μεταξύ τους σύμβαση, της παροχής δηλαδή των προσηκουσών συμβουλών και κατευθύνσεων για την ασφαλή και αποτελεσματική εφαρμογή του ανωτέρω γεωργικού φαρμάκου, η οποία συνιστούσε συγχρόνως και αδικοπραξία, λόγω παραβίασης της απορρέουσας από την καλή πίστη και τα χρηστά συναλλακτικά ήθη γενικής υποχρέωσης επιμελείας, προνοίας και προστασίας των εννόμων αγαθών της από την πρόκληση ζημίας, οι ποσότητες τομάτας που παρήχθησαν από τα θερμοκηπιά της, κατά την επίμαχη καλλιεργητική περίοδο, ήταν ακατάλληλες προς βρώση και μη εμπορεύσιμες, λόγω της τοξικότητας του επιδίκου γεωργικού φαρμάκου που επέδρασε δυσμενώς στη σύσταση και την ανάπτυξή τους, εξαιτίας της κακής εφαρμογής του. Ότι τούτο είχε ως συνέπεια να ζημιώθει κατά το προεκτεθέν ποσόν των 105.000 Ε, το οποίο με μεγάλη πιθανότητα θα κέρδιζε, όπως προαναφέρθηκε, από την πώληση της παραγωγής των 90 τόνων που θα της απέφεραν τα 7.500 φυτά τομάτας, τα οποία καλλιέργησε στην άνω έκταση των θερμοκηπίων της, κατά τη συνηθισμένη και κανονική πορεία των πραγμάτων, αν δεν μεσολαβούσε η ως άνω

αντισυμβατική και παράλληλα παράνομη και υπαίτια συμπεριφορά του εναγομένου. Γι' αυτό ζήτησε να υποχρεωθεί ο εναγόμενος, ως υπόχρεος από την αθέτηση της μεταξύ τους συμβάσεως και συγχρόνως από αδικοπραξία, να της καταβάλει ως αποζημίωση το ποσόν των 105.000 Ε, για την αποθετική ζημία που υπέστη. Επιπλέον δε ζήτησε να υποχρεωθεί ο εναγόμενος, ως υπόχρεος από αδικοπραξία, να της καταβάλει και το ποσόν των 3.000 Ε, ως χρηματική ικανοποίηση, λόγω της ηθικής βλάβης που υπέστη από την καταστροφή της παραγωγής της, και συνολικά το ποσόν των 108.000 Ε (105.000 + 3.000), νομιμοτόκως από την επίδοση της αγωγής μέχρι την εξόφληση και με προσωπική του κράτηση, ως μέσον αναγκαστικής κατ' αυτού εκτέλεσης της εκδοθησομένης απόφασης. Με το περιεχόμενο αυτό η αγωγή είναι αρκούντως ορισμένη και νόμιμη, ως περιέχουσα όλα τα διαλαμβανόμενα στη μείζονα σκέψη στοιχεία που είναι αναγκαία, κατ' άρθρ. 216 § 1 ΚΠολΔ, προς θεμελίωση αυτής, στις διατάξεις των άρθρων 297, 298, 330, 335 και 346 ΑΚ, ως προς τη βάση της από την αθέτηση της συμβατικής υποχρέωσης του εναγομένου, και στις διατάξεις των άρθρων 297, 298, 299, 330 εδ. β', 346, 914, 932 ΑΚ και 1047 ΚΠολΔ, ως προς τη βάση της από την αδικοπραξία. Συνεπώς, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο που με την εκκαλουμένη απόφαση απέρριψε την αγωγή, ως προς αμφότερες τις βάσεις της, ως αόριστη, σε σχέση με την αξίωση αποζημιώσεως της ενάγουσας για την αποθετική της ζημία και, περαιτέρω, ως μη νόμιμη, κατά τη βάση της από αδικοπραξία, σε σχέση με

την αξίωση χρηματικής ικανοποίησης της ενάγουσας για την ηθική της βλάβη, έσφαλε περί την ερμηνεία και την εφαρμογή του νόμου, και ως εκ τούτου η εκκαλουμένη απόφαση πρέπει να εξαφανισθεί, δεκτής γενομένης της έφεσης στο σύνολό της κατ' ουσίαν. Κατ' ακολουθίαν, αφού κρατηθεί η υπόθεση από το Δικαστήριο τούτο, πρέπει η αγωγή να εξετασθεί περαιτέρω και ως προς την ουσιαστική της βασιμότητα.

Από τις καταθέσεις ... αποδείχθηκαν, σύμφωνα και με τα διδάγματα της κοινής πείρας, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Στην Ε.Ο. Κ.-Σ., αμέσως μετά το «Δ.» του Α. Θ., η ενάγουσα διατηρεί θερμοκήπια συνολικής εκτάσεως 3.450 τμ, στα οποία καλλιεργεί επιτραπέζια τομάτα, την οποία διαθέτει προς πώληση, με σκοπό το κέρδος. Ο εναγόμενος, γεωπόνος το επάγγελμα, διατηρεί στα Σ. Τ. κατάστημα πώλησης γεωργικών εφοδίων και εν γένει αγροτικών προϊόντων. Εξαιτίας της εν λόγω επαγγελματικής του δραστηριότητας, από το έτος 2004, είχε εμπορική συνεργασία με την ενάγουσα, στην οποία πωλούσε γεωργικά προϊόντα και εφόδια, για τις ανάγκες του θερμοκηπίου της, έχοντας παράλληλα και την προκύπτουσα από την καλή πίστη παρεπόμενη συμβατική υποχρέωση όπως της παρέχει και τις αναγκαίες συμβουλές και οδηγίες για τον τρόπο χρήσης των εν λόγω προϊόντων, ενόψει του ότι απαιτούνταν ειδικές γνώσεις προς τούτο, τις οποίες διέθετε αυτός, λόγω της επιστημονικής του κατάρτισης. Το έτος 2008 αποφάσισε η ενάγουσα να καλλιεργήσει στα θερμοκήπια της τομάτα της ποικιλίας Bellandona, που είχε μεγάλη απόδοση, και απευθύνθηκε στον εναγόμενο, ο

οποίος της συνέστησε πριν από την καλλιέργεια να χρησιμοποιήσει το γεωργικό φάρμακο Basamid προς απολύμανση του εδάφους. Το γεωργικό αυτό φάρμακο περιέχει τη δραστική ουσία dazomet, η οποία μέσα στο έδαφος, με την παρουσία ικανοποιητικής υγρασίας, απελευθερώνει ισοθειοκυανικό μεθύλιο, αέριο το οποίο είναι πολύ τοξικό για τα καλλιεργούμενα φυτά. Ως εκ τούτου, απαιτείται, σύμφωνα και με τις οδηγίες χρήσεως του φαρμάκου, η δόση τούτου να μην υπερβαίνει τα 50-60 κιλά ανά στρέμμα. Επίσης, απαιτείται, μετά την εφαρμογή του φαρμάκου, πολύ καλός αερισμός του εδάφους, ο οποίος πρέπει να διαρκεί από 7-45 ημέρες, ανάλογα με τις θερμοκρασίες του περιβάλλοντος, και στη συνέχεια να ακολουθεί η προγραμματισμένη καλλιέργεια. Σημειώνεται ότι το εν λόγω γεωργικό φάρμακο, σύμφωνα με την αριθ. πρωτ. 121515/18.8.2005 απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, με την οποία ανανεώθηκε η έγκρισή του για το από 1.1.2007 έως 31.12.2011 χρονικό διάστημα, κυκλοφορεί στην ελληνική αγορά σε σάκους των 20 κιλών, γεγονός που προκύπτει, επίσης, τόσο από αντίγραφο της συσκευασίας του, όσο και από το από 1.2.2010 έγγραφο της εταιρίας εμπορίας τούτου, με την επωνυμία «Α. Γεωργικά Εφόδια ΑΕΒΕ» (που μετ' επικλήσεως προσκομίζει ο εναγόμενος). Κατόπιν τούτων, αυτός, προκειμένου να προβεί η ενάγουσα στην αναγκαία απολύμανση του εδάφους των θερμοκηπίων της πριν από την καλλιέργεια της άνω ποικιλίας τομάτας, της πώλησε εννιά σάκους του επιδίκου γεωργικού φαρμάκου Basamid των

είκοσι κιλών και συνολικά εκατόν ογδόντα κιλά, πράγμα που δεν αμφισβητεί η ενάγουσα, για την πώληση δε της ως άνω ποσότητας ο ενάγων εξέδωσε στο όνομα της ενάγουσας το αριθ. .../11.2.2008 τιμολόγιο πωλήσεως και το αριθ. .../7.2.2008 δελτίο αποστολής. Σε σχέση με την εφαρμογή του ως άνω γεωργικού φαρμάκου, σύμφωνα με τη σαφή κατάθεση του μάρτυρα αποδείξεως και συζύγου της ενάγουσας, Χ. Τ., ο εναγόμενος συνέστησε στην τελευταία να προβεί σε διασπορά και να διαμοιράσει τούτο αναλόγως με την ποσότητα που αγόρασε, σε ολόκληρη την έκταση των θερμοκηπίων της, ώστε να κατανεμηθεί ισομερώς και ομοιόμορφα στο σύνολο της εκτάσεως (βλ. στις σελ. 5 και 20 των ταυτάριθμων με την εκκαλούμενη απόφαση πρακτικών, όπου σχετικά αποσπάσματα της κατάθεσης του άνω μάρτυρα). Ως εκ τούτου, ενόψει του ότι η αγορασθείσα ποσότητα του φαρμάκου ανερχόταν σε 180 κιλά, η δε έκταση των θερμοκηπίων της ενάγουσας σε 3.450 τμ, ανά στρέμμα της εν λόγω εκτάσεως αναλογούσε ποσότητα 52,17 κιλών του φαρμάκου (180 X 1000/3450). Συνεπώς, η ποσότητα του φαρμάκου που έπρεπε, σύμφωνα με τις οδηγίες του εναγομένου, να ρίξει η ενάγουσα στην άνω έκταση των θερμοκηπίων της, δεν υπερέβαινε τη δόση των 60 κιλών ανά στρέμμα, η οποία προβλεπόταν σύμφωνα με τις οδηγίες του φαρμάκου, και ως εκ τούτου ο ισχυρισμός της ενάγουσας ότι ο εναγόμενος της συνέστησε να αυξήσει τη δόση του εν λόγω γεωργικού φαρμάκου από 60 σε 85 κιλά ανά στρέμμα δεν αποδείχθηκε. Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι, μετά την εφαρμογή του επίμαχου φαρμά-

κου, ακολούθησε αερισμός του εδάφους των θερμοκηπίων της ενάγουσας, ο οποίος, σύμφωνα με την κατάθεση του άνω μάρτυρος αποδείξεως, διήρκεσε περισσότερο από τον προβλεπόμενο. Έτσι, ενώ σύμφωνα με τα ανωτέρω εκτεθέντα, η διάρκεια του αερισμού κυμαινόταν από 7-45 ημέρες, η ενάγουσα, με σκοπό την πλήρη απομάκρυνση των τοξικών αερίων του φαρμάκου, άφησε το έδαφος των θερμοκηπίων της να αεριστεί για δύο μήνες (βλ. την κατάθεση του εν λόγω μάρτυρος στις σελ. 8, 32 και 33 των ταυτάριθμων με την εκκαλουμένη απόφαση πρακτικών του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου). Στη συνέχεια δε, προέβη σε φύτευση 7.650 φυταρίων τομάτας, τα οποία αγόρασε από το κατάστημα του εναγομένου, αντί τιμήματος 4.052,51 Ε (βλ. το αριθ. .../29.4.2008 τιμολόγιο πωλήσεως και το αριθ. .../22.4.2008 δελτίο αποστολής που εξέδωσε ο εναγόμενος), ενώ δεν αποδείχθηκε ότι φύτευσε αυτή επιπλέον και άλλα 3.500 φυτάρια τομάτας, τα οποία της διέθεσε αυτός δωρεάν. Η καλλιέργεια της πρώιμης τομάτας, όπως η ανωτέρω, αρχίζει το πρώτο δεκαήμερο του μηνός Μαρτίου και διαρκεί έως τα μέσα Ιουλίου που ολοκληρώνεται και η συγκομιδή του καρπού της τομάτας, η οποία αρχίζει το πρώτο 10ήμερο του μηνός Μαΐου. Στις 30.6.2008, όμως, κατόπιν αυτοψίας από το γεωπόνο της Δ/νσης Γεωργικής Ανάπτυξης Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Καρδίτσας, Ε. Β., στην εν λόγω καλλιέργεια των θερμοκηπίων της ενάγουσας, διαπιστώθηκε ότι οι δύο πρώτες ταξιανθίες της φυτείας δεν έδωσαν εμπορεύσιμη παραγωγή τομάτας, ενώ στις υπόλοιπες (τρίτη, τέταρτη κλπ) συνεχίσθηκε σε μεγάλο

πισσοστό η μικροκαρπία - ανισοκαρπία, αλλά και η μεγάλη οψίμιση του συνόλου της παραγωγής, παράλληλα δε παρατηρήθηκε ένας παραμορφωτικός σχηματισμός των ταξιανθιών, οι οποίες είτε ήταν ελλιπείς (1-3 άνθη) είτε πολυανθείς με πολυπληθέστατα άνθη που δεν έδιναν εμπορεύσιμο προϊόν, και ως εκ τούτου η τομάτα που παρήχθη κατά τον επίμαχο χρόνο από τα θερμοκήπια της ενάγουσας ήταν ακατάλληλη προς βρώση και μη εμπορεύσιμη. Ωστόσο, στην αριθ. πρωτ. .../30.6.2008 έκθεση αυτοψίας που συνετάγη προς τούτο από τον άνω γεωπόνο της Δ/νσης Γεωργικής Ανάπτυξης Καρδίτσας, εκτός από τη διαπίστωση της ζημίας που υπέστη η ενάγουσα στην παραγωγή τομάτας που καλλιεργούσε ως άνω στα θερμοκήπια της, δεν αναφέρονται και τα αίτια πρόκλησης της ζημίας, αλλά απλώς μνημονεύεται σχετική δήλωση της ίδιας της ενάγουσας, με την οποία η ζημία αποδίδεται σε εσφαλμένη εκ μέρους της χρήση του επιδίκου γεωργικού φαρμάκου Basamid, το οποίο κατά τους ισχυρισμούς της εφάρμοσε με διασπορά στην έκταση των θερμοκηπίων της, σε δόση μεγαλύτερη από την ενδεδειγμένη, σε δόση δηλαδή 85 κιλών ανά στρέμμα, αντί αυτής των 50 έως 60 κιλών ανά στρέμμα, που προβλέπεται σύμφωνα με τις οδηγίες του φαρμάκου. Σύμφωνα, όμως, με το αριθ. πρωτ. .../10.3.2009 έγγραφο του Περιφερειακού Κέντρου Προστασίας Φυτών και Ποιοτικού Ελέγχου Β., Τμήμα Φυτοπροστασίας, του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, που μετ' επικλήσεως προσκομίζει ο εναγόμενος, με φαινολογικές (μακροσκοπικές) παρατηρήσεις δεν δύναται

να αποδειχθεί ότι το έδαφος του θερμοκηπίου ή οι φυτικοί ιστοί της καλλιέργειας τομάτας έχουν υποστεί τη δράση του γεωργικού φαρμάκου Basamid, αλλά απαιτείται προηγουμένως εργαστηριακός έλεγχος του εδάφους του θερμοκηπίου και των φυτών τομάτας από το εργαστήριο υπολειμμάτων του Μπενάκειου Φυτοπαθολογικού Ινστιτούτου. Τέτοιος, όμως, εργαστηριακός έλεγχος δεν έγινε στη συγκεκριμένη περίπτωση. Εξάλλου, από κανένα αποδεικτικό στοιχείο δεν αποδείχθηκε ότι η υπέρβαση της δόσης του άνω γεωργικού φαρμάκου προκαλεί φυτοτοξικά φαινόμενα του είδους και της μορφής αυτών που παρουσίασαν τα επίδικα φυτά τομάτας που καλλιεργούσε η ενάγουσα στα θερμοκήπια της. Συνεπώς, η επικαλουμένη ζημία που υπέστη αυτή στην άνω παραγωγή τομάτας δεν αποδείχθηκε ότι προκλήθηκε πράγματι από κακή εφαρμογή του γεωργικού φαρμάκου Basamid. Σε κάθε δε περίπτωση, η εφαρμογή τούτου σε δόση μεγαλύτερη από την ενδεδειγμένη εκ μέρους της ενάγουσας, δεν αποδείχθηκε ότι οφειλόταν σε εσφαλμένες συμβουλές και κατευθύνσεις του εναγομένου, αλλά αντιθέτως αποδείχθηκε ότι αυτός της υπέδειξε την ενδεδειγμένη δόση, η οποία επεβάλετο, σύμφωνα και με τις οδηγίες του φαρμάκου. Κατ' ακολουθίαν, η υπό κρίση αγωγή της κατά του εναγομένου πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη κατ' ουσίαν. Σημειώνεται ότι η απόφαση αυτή του παρόντος Δικαστηρίου είναι επιβλαβέστερη για την εκκαλούσα, δεν παραβιάζεται, όμως, η διάταξη της § 1 του άρθρου 536 ΚΠολΔ, διότι μετά την εξαφάνιση της πρωτόδικης απόφασης, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο που κρατεί την

υπόθεση για περαιτέρω κατ' ουσίαν συζήτηση, όπως εν προκειμένω, γίνεται κύριο της υπόθεσης και υποκαθιστά το πρωτοβάθμιο δικαστήριο σε όλα τα δικαιώματα, δηλαδή δεν δικάζει πλέον την έφεση, αλλά την αγωγή και μπορεί να εκδώσει επιβλαβέστερη για τον εκκαλούντα απόφαση, σύμφωνα με την § 2 του άρθρου 536 (βλ. ΑΠ 298/10 Νόμος, ΑΠ 1065/09 Νόμος, ΑΠ 1065/05 Δνη 48. 174)...

389/2013

Πρόεδρος: Δήμητρα Τσουτσάνη
Εισηγήτρια: Ειρήνη Γκορτσίλα
Δικηγόροι: Θωμάς Ρογγανάκης, Αθαν. Αντωνόπουλος

Μετά το v. 2915/01, κι αν ακόμη πριν την ισχύ του μπορούσε να υποστηριχθεί ότι η εσφαλμένη εφαρμογή του 214Α ΚΠολΔ (περί υποχρεωτικής απόπειρας συμβιβασμού) αποτελούσε λόγο έφεσης, τέτοια δυνατότητα δεν υπάρχει πλέον. Επί μη προσκόμισης δήλωσης αποτυχίας συμβιβασμού με τις προτάσεις, δυνατή συμπλήρωση και μετά τη συζήτηση.

Επί συγχώνευσης ΑΕ, η συγχωνεύομενη παύει να υφίσταται χωρίς εκκαθάριση, η δε νέα εταιρεία ως διάδοχος συνεχίζει τις εκκρεμείς δίκες.

Ορισμένη αγωγή χωρίς επίκληση συγκεκριμένων κανόνων δικαίου, καθόσον η ανεύρεσή τους και η σε αυτούς υπαγωγή των περιστατικών ανήκουν αυτεπάγγελτα στο δικαστήριο.

Αβασιμότητα αγωγής προσβολής προσωπικότητας, καθόσον οι ενέργειες της εναγομένης χρηματιστηριακής εταιρίας (εξώδικο και αγωγή) έγιναν

προς περιορισμό της ζημίας της από την παράνομη μέχρι τότε πολιτική της να εκτελεί χρηματιστηριακές συναλλαγές χωρίς την εμπρόθεσμη καταβολή του αντιτίμου αυτών και προς προστασία δικαιώματός της, χωρίς ακραίους χαρακτηρισμούς.

{...} Ο ενάγων και ήδη εφεσίβλητος στην από 4.4.2006 αγωγή του ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας (αρ. εκθ. καταθ. 65/4.4.06), την οποία απηύθυνε κατά της ανώνυμης χρηματιστηριακής εταιρείας παροχής επενδυτικών υπηρεσιών με την επωνυμία «Μ. Α.Χ.Ε.Π.Ε.Υ.», και του δευτέρου εναγομένου, ως Προέδρου και διευθύνοντος συμβούλου αυτής, ισχυρίσθηκε ότι τα όσα αναγράφονται στην από 1.12.2005 εξώδικη δήλωση - πρόσκληση - διαμαρτυρία της πρώτης εναγόμενης, που του επιδόθηκε στις 13.12.2005 από το δικαστικό επιμελητή Χ. Φ. καθώς και στη μεταγενεστέρως ασκηθείσα κατ' αυτού υπ' αριθμ. εκθ. καταθ. 1388/2006 αγωγή της ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, που του επιδόθηκε στις 2.3.2006, ότι δηλαδή σε εκτέλεση της καταρτισθείσας μεταξύ τους σύμβασης παροχής επενδυτικών υπηρεσιών, κατόπιν εντολών του η πρώτη εναγόμενη προέβαινε σε χρηματιστηριακές πράξεις αγοράς και πώλησης μετοχών, για τις οποίες τον ενημέρωνε, κατά τους όρους της σύμβασης, από τις οποίες προέκυψε χρεωστικό υπόλοιπο ποσού 59.489,69 Ε, την καταβολή του οποίου αρνείται να της καταβάλει, επιπλέον δε ότι παρά το νόμο και αντίθετα προς τα χρηστά ήθη ζημίας αυτήν κατά το άνω ποσό, είναι ψευδή,

ενώ το αληθές είναι ότι ο ίδιος ουδέποτε κατήρτισε οιαδήποτε σύμβαση με την εν λόγω εταιρεία, ουδέποτε καθ' οιονδήποτε τρόπο και οιοδήποτε μέσο διαβίβασε σ' αυτή εντολή αγοράς ή πώλησης μετοχών ή τίτλων για λογαριασμό του, ουδέ από την ίδια ενημερώθηκε για διενέργεια εκ μέρους της για λογαριασμό του παρόμοιων αγοραπωλησιών μετοχών και ως εκ τούτου ουδέν ποσό οφείλει σ' αυτή. Ισχυριζόμενος, δε, περαιτέρω ότι, παρότι η πρώτη εναγόμενη καθώς και ο δεύτερος εναγόμενος, νόμιμος εκπρόσωπος αυτής, γνώριζαν την αναλήθεια των όσων αναφέρονταν στα εν λόγω διαδικαστικά έγγραφα, μεθόδευσαν τη σύνταξη, άσκηση της αγωγής και επίδοσή τους σ' αυτόν με αποκλειστικό σκοπό να τον συκοφαντήσουν και βλάψουν την τιμή και υπόληψή του, γεγονός που πέτυχαν, αφού το περιεχόμενο των εν λόγω διαδικαστικών εγγράφων έγινε ευρύτερα γνωστό στη μικρή κοινωνία της πόλης των Σ. Κ., με αποτέλεσμα την προσβολή της προσωπικότητάς του, ζήτησε να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι, εις ολόκληρον ο καθένας, με προσωρινά εκτελεστή απόφαση, να του καταβάλουν ως χρηματική ικανοποίηση προς αποκατάσταση της ηθικής βλάβης που υπέστη, συνεπεία της άνω σε βάρος του αδικοπραξίας, το ποσό των 200.000 Ε, με το νόμιμο τόκο υπερημερίας από την επίδοση της αγωγής του και να απαγγελθεί προσωπική κράτηση σε βάρος του δευτέρου εναγομένου. Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο με την υπ' αριθμ. 26/2007 μη οριστική απόφασή του αρχικά ανέστειλε, κατ' άρθρο 249 ΚΠολΔ, τη συζήτηση της προκειμένης αγωγής μέχρι την έκδοση τελεσίδικης απόφασης επί

της άνω ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών υπ' αριθμ. εκθ. καταθ. 1388/2006 αγωγής της πρώτης εναγόμενης εναντίον του. Μετά δε την τελεσιδικία της υπ' αριθμ. 3114/2007 οριστικής απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, με την οποία απορρίφθηκε ως αβάσιμη κατ' ουσίαν η άνω σε βάρος του αγωγή, ο εφεσίβλητος με κλήση του επέσπευσε τη συζήτηση της ένδικης αγωγής στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο με την υπ' αριθμ. 80/2010 οριστική απόφασή του (εκκαλουμένη), αφού έκρινε την αγωγή ορισμένη και νόμιμη, έκανε αυτή δεκτή κατά ένα μέρος ως βάσιμη και κατ' ουσίαν και υποχρέωσε τους εναγομένους, εις ολόκληρον ο καθένας, να καταβάλουν στον ενάγοντα το ποσό των 8.000 Ε με απαγγελία προσωπικής κράτησης διάρκειας πέντε μηνών σε βάρος του δευτέρου εναγομένου, ως μέσου για την αναγκαστική εκτέλεσή της μετά την τελεσιδικία της. Κατά της απόφασης αυτής παραπονούνται ήδη οι εκκαλούντες με την υπό κρίση έφεση και για τους διαλαμβανόμενους σ' αυτή λόγους, που ανάγονται σε εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων, ζητούν την εξαφάνιση της εκκαλουμένης και την απόρριψη της σε βάρος τους αγωγής.

Το άρθρο 214Α παρ. 9 ΚΠολΔ όριζε, στην αρχική του μορφή, ότι «το απαράδεκτο της συζήτησης λόγω παράλειψης της απόπειρας συμβιβαστικής επίλυσης της διαφοράς μπορεί να προταθεί και λαμβάνεται υπόψη και αυτεπαγγέλτως μόνον κατά την πρώτη συζήτηση της διαφοράς στον πρώτο βαθμό. Μετά τη συζήτηση αυτή μπορεί να εξεταστεί μόνον αν προ-

ταθεί εκ νέου από το διάδικο που το είχε προτείνει παραδεκτά στην πρώτη συζήτηση». Επακολούθησε ο ν. 2915/2001, με το άρθρο 3 παρ. 3 του οποίου καταργήθηκε το ανωτέρω δεύτερο εδάφιο της παρ. 9 του άρθρου 214Α. Έτσι, μετά την κατάργηση του εδαφίου αυτού και αν ακόμη, πριν από την κατάργησή του, ενώψει της ανωτέρω διατύπωσής του, μπορούσε να υποστηριχθεί ότι η εσφαλμένη εφαρμογή του άρθρου 214Α αποτελούσε λόγο έφεσης, τέτοια δυνατότητα δεν υπάρχει πλέον μετά την, κατά τα ανωτέρω, κατάργηση του εν λόγω εδαφίου (Εφιλων 146/08 Αρημ 2009. 1718, Εφθεσ 1769/03 Αρημ 57. 1163 και παρατηρήσεις Αρβανιτάκη κάτω απ' αυτήν). Συνεπώς, ο πρώτος λόγος έφεσης, με τον οποίο οι εκκαλούντες αποδίδουν στην εκκαλούμενη απόφαση την πλημμέλεια ότι παρά το νόμο δεν κήρυξε απαράδεκτη τη συζήτηση της αγωγής, δόθι η δήλωση περί αποτυχίας της απόπειρας εξώδικης επίλυσης της διαφοράς δεν κατέθηκε μαζί με τις προτάσεις, ήτοι, κατ' άρθρο 237 παρ. 1 ΚΠολΔ, είκοσι ημέρες πριν από τη συζήτηση, αλλά κατατέθηκε αυτή κατά την πρώτη συζήτηση της αγωγής ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου, πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος. Σε κάθε δε περίπτωση, ενώψει του ότι σκοπός του νομοθέτη, κατά τη θέσπιση του άρθρου 214Α ΚΠολΔ, ήταν να διευκολύνει τους διαδίκους και να αποσυμφορήσει τα πινάκια των δικαστηρίων, ώστε να επιταχυνθεί η απονομή της δικαιοσύνης και όχι για να υποθάλψει φαινόμενα στρεψοδικίας και παρέλκυσης της διαδικασίας, ή να επιφορτιστούν τα δικαστήρια με επιπλέον δικαιοδοτικό έργο (Αρβανιτάκης, δ.π.),

η μη σύννομη προσκόμιση της δήλωσης περί αποτυχίας της απόπειρας εξώδικης επίλυσης της διαφοράς πριν από τη συζήτηση μαζί με τις προτάσεις, ως αφορώσα σε τυπική παράλειψη, θα μπορούσε να αντιμετωπισθεί από το δικαστήριο με τη δυνατότητα που του παρέχεται από το άρθρο 227 ΚΠολΔ, συμπλήρωσης της άνω παράλειψης και μετά τη συζήτηση. Ως εκ τούτου, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο σιγή αντιπαρήλθε τον άνω προταθέντα ισχυρισμό περί απαραδέκτου της συζήτησης της αγωγής, δεν έσφαλε αλλά ορθά το νόμο εφάρμοσε.

Προκειμένης συγχώνευσης ανωνύμων εταιρειών, το άρθρο 75 του ν. 2190/1920, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 11 π.δ. 498/1987, ορίζει ότι «1. Από την καταχώρηση στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών της εγκριτικής απόφασης της συγχώνευσης, που προβλέπεται από το άρθρο 74, επέρχονται αυτοδίκαια και ταυτόχρονα χωρίς καμία άλλη διατύπωση ... τα ακόλουθα αποτελέσματα: α) η απορροφούσα εταιρία υποκαθίσταται σε όλα γενικά τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της ή των απορροφούμενων εταιριών και η μεταβίβαση αυτή εξομοιώνεται με καθολική διαδοχή ... γ) οι απορροφούμενες εταιρίες πταύουν να υπάρχουν ... 2. Οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται αυτοδικαίως από την απορροφούσα εταιρία ή κατ' αυτής, χωρίς καμία ειδικότερη διατύπωση από μέρους της για τη συνέχιση και χωρίς να επέρχεται, λόγω της συγχώνευσης, βιαία διακοπή της δίκης και χωρίς να απαιτείται δήλωση για την επανάληψή της.». Η έννοια της κατά τα άνω συγχώνευσης είναι ότι, με αυτή, η συγχωνεύομενη εταιρία πταύει να

υφίσταται χωρίς να μεσολαβήσει εκκαθάριση, εξαφανιζόμενη ως υποκείμενο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων και ότι η νέα εταιρεία, ως διάδοχος των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, συνεχίζει τις εκκρεμείς δίκες (ολΑΠ 12/99 Δνη 40. 567, ΑΠ 883/12 ΕΕμπΔ 2013. 123, ΑΠ 702/12, ΑΠ 960/11 Νόμος, ΑΠ 433/05 Δνη 46. 1072, ΕφΑθ 5371/07 Δνη 49. 1512, ΕφΑθ 3136/07 Νόμος, ΕφΑθ 6032/05 Δνη 47. 574).

Στην προκειμένη περίπτωση, η υπό κρίση αγωγή του ήδη εφεσιβλήτου στρεφόταν κατά της ανώνυμης χρηματιστηριακής εταιρείας παροχής επενδυτικών υπηρεσιών με την επωνυμία «Μ. Α.Χ.Ε.Π.Ε.Υ.» και του δευτέρου εναγομένου, ως Προέδρου και διευθύνοντος συμβούλου αυτής. Επ' αυτής, όπως προεκτέθηκε, εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 26/2007 μη οριστική απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας, η οποία ανέστειλε τη δίκη μέχρι την έκδοση τελεσίδικης απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών επί της υπ' αριθμ. εκθ. καταθ. 1388/2006 αγωγής της άνω εταιρείας με την επωνυμία «Μ. Α.Χ.Ε.Π.Ε.Υ.» κατ' αυτού (εφεσιβλήτου). Ακολούθως, με την υπ' αριθμ. K2-9217/29.6.2007 απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, η οποία δημοσιεύθηκε στο Φ.Ε.Κ 6674/29.6.2007 ΤΑΕ - ΕΠΕ, εγκρίθηκε η συγχώνευση των εταιρειών «F. F. Α.Χ.Ε.Π.Ε.Υ.» και «Μ. Α.Χ.Ε.Π.Ε.Υ.» δι' απορροφήσεως της δεύτερης από την πρώτη. Επομένως, από 29.6.2007 η ανώνυμη χρηματιστηριακή εταιρεία με την επωνυμία «Μ. Α.Χ.Ε.Π.Ε.Υ.» έπαυσε να υφίσταται ως υποκείμενο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Ήδη οι εκκαλούντες με το δεύτερο λόγο έφεσης υποστηρίζουν ότι,

ενόψει του ότι η από 133/19.6.2009 κλήση του ενάγοντος και ήδη εφεσιβλήτου προς περαιτέρω συζήτηση της αγωγής ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας στρέφονταν κατά της ανώνυμης χρηματιστηριακής εταιρείας με την επωνυμία «Μ. Α.Χ.Ε.Π.Ε.Υ.», η οποία, όμως, ήδη από 29.6.2007, είχε πάυσει να υφίσταται ως νομικό πρόσωπο, γεγονός το οποίο γνώριζε ή σε κάθε περίπτωση όφειλε να γνωρίζει ο ενάγων, εφόσον η άνω μεταβολή είχε νομίμως δημοσιευθεί, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο παρά το νόμο δεν κήρυξε απαράδεκτη την περαιτέρω συζήτηση της αγωγής, αφού αυτή στρεφόταν κατ' ανυπάρκτου νομικού προσώπου και φυσικού προσώπου, του οποίου η εκπροσωπευτική εξουσία είχε παύσει, αλλά προχώρησε στην κατ' ουσία έρευνα αυτής εκδίδοντας την εκκαλούμενη απόφαση. Ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο θα έπρεπε να κηρύξει απαράδεκτη τη συζήτηση, προκειμένου να κληθεί το νέο νομικό πρόσωπο. Εν προκειμένω, όμως, η ανώνυμη εταιρεία «F. F. Α.Χ.Ε.Π.Ε.Υ.», η οποία υπεισήλθε στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της αρχικής εναγόμενης, ως καθολική διάδοχος αυτής, παραστάθηκε στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο, δήλωσε ότι διαδέχθηκε την αρχική διάδοχο και συνεχίζει στη θέση εκείνης τη δίκη (πρβλ. ΑΠ 883/12 ο.π.). Συνεπώς, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο προχώρησε στην κατ' ουσίαν έρευνα της αγωγής, δεν έσφαλε. Εξάλλου, η με το προεκτεθέν περιεχόμενο αγωγή είναι επαρκώς ορισμένη, εφόσον διαλαμβάνει όλα τα αναγκαία στοιχεία του πραγματικού των άρθρων 57, 59, 914, 932 ΑΚ, 363 ΠΚ,

επί των οποίων αυτή θεμελιώνεται, χωρίς να είναι αναγκαία η επίκληση των συγκεκριμένων κανόνων δικαίου. Η ανεύρεση των κανόνων δικαίου και η σ' αυτούς υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών που επικαλείται ο διάδικος, ανήκουν αποκλειστικώς στο δικαστήριο, που ενεργεί αυτεπαγγέλτως, η δε τυχόν από τον εναγόμενο αμφισβήτηση των πραγματικών περιστατικών που θεμελιώνουν την αγωγή αποτελεί θέμα απόδειξης, χωρίς να είναι αναγκαία η αναφορά σ' αυτή και των στοιχείων εκ των οποίων προκύπτει και η βασιμότητά τους, απορριπτομένου ως αβασίμου και του τρίτου σχετικού λόγου έφεσης.

Από τις ένορκες καταθέσεις ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η ανώνυμη χρηματιστηριακή εταιρεία παροχής επενδυτικών υπηρεσιών με την επωνυμία «Μ. Α.Χ.Ε.Π.Ε.Υ.», πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος ήταν ο δεύτερος εκκαλών, με την από 18.5.2001 έγγραφη σύμβαση ανέλαβε, έναντι προμήθειας, την υποχρέωση να διενεργεί χρηματιστηριακές πράξεις κατόπιν εντολής του ήδη εφεσιβλήτου ή να διαβιβάζει περαιτέρω προς εκτέλεση τις εντολές αυτού. Κατά το από 19.5.2001 έως 3.7.2003 χρονικό διάστημα η άνω χρηματιστηριακή εταιρεία, κατόπιν εντολών που της διαβιβάζει ο υπεύθυνος στο υποκατάστημα της Λ. υπάλληλος της Δ. Β., γιος του εφεσιβλήτου, διενήργησε για λογαριασμό του τελευταίου χρηματιστηριακές πράξεις αγοράς και πώλησης μετοχών εταιρειών εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, εκδίδοντας κάθε φορά τα αντίστοιχα πινακίδια εκτέλεσης εντολής, από τις οποίες προέκυψε χρεωστικό σε βάρος του εφεσιβλήτου υπό-

λοιπο, ποσού 59.489,69 Ε, το οποίο αυτός αρνούνταν να της καταβάλει. Για το λόγο αυτό αρχικά με την από 1.12.2005 εξώδικη δήλωση - πρόσκληση - διαμαρτυρία της η άνω χρηματιστηριακή εταιρεία, που επιδόθηκε στον εφεσιβλήτο στις 13.12.2005 από το δικαστικό επιμελητή Χ. Φ., καθώς και με τη μεταγενεστέρως ασκηθείσα κατ' αυτού υπ' αριθμ. εκθ. καταθ. 1388/2006 αγωγή της ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, που επιδόθηκε στον εφεσιβλήτο στις 2.3.2006 από τον ίδιο ως άνω δικαστικό επιμελητή, αξίωσε την καταβολή του άνω ποσού με βάση τη συμβατική τους σχέση, άλλως με βάση τις περί αδικοπραξίας διατάξεις. Η ανωτέρω αγωγή της χρηματιστηριακής εταιρείας σε βάρος του εφεσιβλήτου απορρίφθηκε ως αβάσιμη κατ' ουσίαν διότι, όπως με δύναμη δεδικασμένου κρίθηκε, με την καταστάσα τελεσίδικη υπ' αριθμ. 3114/2007 οριστική απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, αυτός ουδέποτε έδωσε εντολές για εκτέλεση χρηματιστηριακών πράξεων και ουδέποτε έλαβε ενημέρωση για την εκτέλεση αυτών. Γνώστης των πράξεων αυτών ήταν ο γιος του εφεσιβλήτου Δ. Β., ο οποίος ήταν και ο υπεύθυνος υπάλληλος του υποκαταστήματος της άνω χρηματιστηριακής εταιρείας στη Λ. και διαχειρίζοταν το χαρτοφυλάκιο όχι μόνον του εφεσιβλήτου - πατέρα του αλλά και της μητέρας του και λοιπών πλησιεστέρων συγγενών του. Για το λόγο αυτό άλλωστε ο ανωτέρω γιος του εφεσιβλήτου με το από 22.11.2004 συμφωνητικό αναδέχθηκε έναντι της εταιρείας το χρέος των συγγενών του, συμφωνία από την οποία στη συνέχεια η χρηματιστηριακή εταιρεία υπαναχώρησε με την

από 28.11.2005 εξώδικη δήλωσή της. Ο εφεσίβλητος, όπως αναφέρει στην αγωγή του, υπέγραψε τη σύμβαση παροχής επενδυτικών υπηρεσιών, με θεώρηση του γνησίου της υπογραφής του, κατά προτροπή του γιου του, για να τον βοηθήσει ως νέο επαγγελματία. Έκτοτε δε ο γιος του, ως εκ της άνω θέσης που κατείχε, διαβίβαζε στην εταιρεία τις εντολές για διενέργεια των χρηματιστηριακών πράξεων για λογαριασμό του πατέρα του. Εξ ουδενός όμως αποδεικτικού στοιχείου προκύπτει ότι ο νόμιμος εκπρόσωπος της χρηματιστηριακής αυτής εταιρείας και ήδη δεύτερος εκκαλών τελούσε εν γνώσει ότι ο ανωτέρω υπάλληλός της ενεργούσε αποκλειστικά εξ ιδίων και ότι ο εφεσίβλητος πατέρας του αγνοούσε πλήρως ότι ο γιος του διενεργούσε επ' ονόματί του χρηματιστηριακές πράξεις, ώστε να μπορεί να στοιχειοθετηθεί ότι τελέσθηκε σε βάρος του εφεσίβλητου το αδίκημα της συκοφαντικής δυσφήμησης. Η άνω χρηματιστηριακή εταιρεία κάλεσε τον εφεσίβλητο αρχικά με την εξώδικη πρόσκληση - διαμαρτυρία της να της καταβάλει το ανωτέρω οφειλόμενο ποσό και ακολούθως ζήτησε την καταψήφιση του ποσού αυτού με την αγωγή που άσκησε σε βάρος του, επιδιώκοντας τον περιορισμό της ζημίας που είχε υποστεί από την παράνομη μέχρι τούδε ακολουθούμενη πολιτική της να αποδέχεται και να εκτελεί χρηματιστηριακές συναλλαγές χωρίς την αντίστοιχη εντός τριών ημερών, όπως ο νόμος ορίζει, καταβολή του αντιτίμου αυτών. Προέβη ως εκ τούτου στις άνω ενέργειες για την προστασία δικαιώματός της, γεγονός που, κατ' άρθρο 367 ΠΚ, αίρει το άδικο της πράξης της δυσφήμησης και όχι με πρόθεση του

νομίμου εκπροσώπου της δυσφήμησης ή εξύβρισης του εφεσίβλητου, όπως αυτός υποστηρίζει. Εξάλλου, τα γεγονότα των οποίων γίνεται αναφορά τόσον στο άνω εξώδικο, όσον και στην αγωγή, καθώς και οι εκφράσεις που χρησιμοποιούνται συνάδουν απόλυτα με το νομικό ύφος ενός δικογράφου, στο οποίο γίνεται απλή αναφορά των πραγματικών περιστατικών της οικείας διαφοράς, χωρίς αναφορά περιπτών χαρακτηρισμών και εκφράσεων, που να υπερβαίνουν το αναγκαίο μέτρο για την ενάσκηση του αξιούμενου δικαιώματος. Συνεπώς, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, που δέχθηκε ότι τα όσα αναφέρονταν στην αγωγή της χρηματιστηριακής εταιρείας σε βάρος του εφεσίβλητου ήσαν ψευδή και ότι ο νόμιμος εκπρόσωπος αυτής τελούσε σε γνώση της αναλήθειάς τους και ότι με την επίδοση της εξώδικης δήλωσής και της αγωγής προσεβλήθη η προσωπικότητα του εφεσίβλητου, αφού τα όσα αναφέρονταν στα άνω διαδικαστικά έγγραφα ήσαν δυσφημιστικά για το πρόσωπό του, που έγιναν ευρύτερα γνωστά στη μικρή κοινωνία της πόλης των Σ. όπου διαβιοί, και έκανε δεκτή κατά ένα μέρος την αγωγή, επιδικάζοντας σ' αυτόν το ποσό των 8.000 Ε, εσφαλμένα εκτίμησε τις αποδείξεις. Θα πρέπει, συνεπώς, κατά παραδοχή ως βάσιμης και κατ' ουσίαν της έφεσης που άσκησαν οι εκκαλούντες, στη θέση της πρώτης των οποίων, λόγω εξαγοράς της, υπεισήλθε ήδη, ως καθολική διάδοχος αυτής, η ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «Β. Α.Χ.Ε.Π.Ε.Υ.», να εξαφανιστεί η εκκαλούμενη απόφαση και αφού διακρατηθεί η αγωγή και δικαστεί από το δικαστήριο αυτό, να απορριφθεί η αγωγή ως αβάσιμη κατ' ουσίαν...

398/2013

**Πρόεδρος: Δήμητρα Τσουτσάνη
Εισηγήτρια: Τρανή Κυριακίδου
Δικηγόροι: Ανδρ. Βρόντος, Κων. Λέρας**

Επί αγωγής διαφυγόντων κερδών ανάγκη μνείας των προσδοκώμενων κατά συνήθη πορεία εσόδων αλλά και των δαπανών που αποφεύχθηκαν. Όταν ζητείται η αξία απολεσθέντων καρπών ανάγκη μνείας των δαπανών παραγωγής.

Αδικοπρακτική ευθύνη του δηλητηριάσαντος με φυτοφάρμακο λάστιχο ποτίσματος του ενάγοντος διά του οποίου διοχετεύονταν ύδωρ εκ κοινόχρηστης πηγής σε υδατοδεξαμενή αυτού για ποτισμό κηπευτικών. Αναγνώριση της πράξης και ανάληψη της ευθύνης αποκατάστασης με ιδιωτικό συμφωνητικό συμβιβαστικής επίλυσης, από το περιεχόμενο του οποίου συνάγεται εξώδικη ομολογία.

{...} Κατά τη διάταξη του άρθρου 298 ΑΚ η αποζημίωση περιλαμβάνει τη μείωση της υπάρχουσας περιουσίας του δανειστή (θετική ζημία), καθώς και το διαφυγόν κέρδος. Τέτοιο κέρδος λογίζεται εκείνο, που προσδοκά κανείς με πιθανότητα σύμφωνα με τη συνηθισμένη πορεία των πραγμάτων ή τις ειδικές περιστάσεις και ιδίως τα προπαρασκευαστικά μέτρα που έχουν ληφθεί. Εξ άλλου σύμφωνα με τα άρθρα 111 παρ. 2, 118 αρ. 1 και 216 παρ. 1 ΚΠολΔ το δικόγραφο της αγωγής πρέπει να περιέχει με ποινή απαραδέκτου, εκτός από τα άλλα στοιχεία, και σαφή έκθεση των γεγονότων που τη θεμελιώνουν κατά νόμο.

Από το συνδυασμό των παραπάνω διατάξεων προκύπτει ότι για να είναι ορισμένη η αγωγή, με την οποία επιδιώκεται η επιδίκαση διαφυγόντος κέρδους, πρέπει να αναφέρει όλα εκείνα τα περιστατικά που πιθανολογούν κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων την πραγματοποίηση του κέρδους αυτού. Συνεπώς, αν η δραστηριότητα, από την οποία θα επήγαγε το διαφυγόν κέρδος και η οποία ματαιώθηκε από τη συμπεριφορά του εναγόμενου συνεπαγόταν αφενός μεν αποκομιδή εσόδων, αφετέρου δε διενέργεια δαπανών, θα πρέπει για το «ορισμένο της αγωγής να αναφέρονται στο δικόγραφό της τα προσδοκώμενα κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων έσοδα που απολέσθηκαν, όπως και οι αντίστοιχες δαπάνες, η καταβολή των οποίων αποφεύχθηκε λόγω διακοπής της δραστηριότητας, ώστε από την αντιπαραβολή των απολεσθέντων εσόδων και των αποφευχθεισών δαπανών να προκύψει το ύψος του διαφυγόντος καθαρού κέρδους, το οποίο και μόνο αποτελεί περιεχόμενο της σχετικής προς αποζημίωση αξιώσεως (ΑΠ 1409/98 ΕΕΝ 2000. 138). Περαιτέρω όταν ως διαφυγόν κέρδος ζητείται η αξία των απολεσθέντων καρπών πρέπει, για να είναι ορισμένη η αγωγή, να μνημονεύονται και οι δαπάνες που ήταν αναγκαίες για την παραγωγή τους, αφού οι δαπάνες αυτές εμπίπτουν στα ληφθέντα προπαρασκευαστικά μέτρα τα οποία καθιστούν πιθανή την πραγματοποίηση των κερδών (ΑΠ 998/03 Δην 2004. 1597, ΕφΠατρ 30/06 ΑχαΝομ 2007. 28). Ενόψει των ανωτέρω, ο πρώτος λόγος έφεσης (2ης έφεσης) με τον οποίο οι εκκαλούντες επικαλούνται ότι εσφαλμένα το πρωτοβάθμιο δικαστή-

ριο απέρριψε ως αόριστη την αξίωση διαφυγόντων κερδών του επόμενου έτους (2007), διότι στην αγωγή δεν γινόταν μνεία των δαπανών που ήταν αναγκαίες για την παραγωγή των οπωροκηπευτικών και των σχετικών ποσών γι' αυτές, ώστε να μπορεί να υπολογισθεί το κέρδος που θα επερχόταν από την κανονική εξέλιξη των πραγμάτων κατά τη συγκομιδή των παραγομένων προϊόντων, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Από την επανεκτίμηση των ενόρκων καταθέσεων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Την 13.6.2006 ο πρώτος των εναγόντων, Φ. Ρ., εκτελούσε εργασίες διαμόρφωσης στον αύλειο χώρο της οικίας του, που βρίσκεται στο Μ. Κ. Η εναγομένη, η οποία διαμένει σε όμορη οικία, ενοχλήθηκε και τον εξύβρισε. Ακολούθως, σε μη επτακριβώς διαπιστωμένο χρόνο αλλά σε κάθε περίπτωση εντός του χρονικού διαστήματος από 13.6.2006 μέχρι 16.6.2006, η εναγομένη μετέβη στην κοινόχρηστη βρύση, η οποία βρίσκεται σε απόσταση πενήντα περίπου μέτρων από την οικία των εναγόντων, αποσύνδεσε το λάστιχο ποτίσματος, που είχε συνδέσει ο πρώτος των εναγόντων και το οποίο κατέληγε στη δεξαμενή νερού, που διατηρούσε εντός της αυλής της οικίας του για να ποτίζει τα κηπευτικά που καλλιεργούσε, και αφού έριξε άγνωστη ποσότητα φυτοφαρμάκου στην άκρη του λάστιχου ποτίσματος, στη συνέχεια συνέδεσε το λάστιχο στην παροχή νερού προκειμένου το φυτοφάρμακο να καταλήξει στην υδατοδεξαμενή των εναγόντων. Την 19.6.2006 η εναγομένη συνειδητοποίησε τις ενδεχόμενες συνέπειες της πράξης

της, μετέβη στην οικία των εναγόντων και τους ανέφερε την πράξη της, δηλώνοντας αφενός ότι μετάνιωσε για την ανωτέρω πράξη της, αφετέρου ότι ήταν πρόθυμη να τους παρέχει νερό από την δική της παροχή για την άρδευση του κήπου τους μέχρι να καθαρισθεί η υδατοδεξαμενή των εναγόντων, καθώς και να αποκαταστήσει κάθε οικονομική ζημία των εναγόντων, που οφειλόταν στην άνω πράξη της. Τα ανωτέρω πραγματικά περιστατικά αποδεικνύονται πλήρως από τις καταθέσεις των μαρτύρων που εξετάσθηκαν στο ακροατήριο του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου καθώς και από το περιεχόμενο του από 30.6.2006 ιδιωτικού συμφωνητικού εξώδικης επίλυσης διαφοράς, το οποίο συνήψε η εναγομένη με τον πρώτο ενάγοντα, στα πλαίσια προσπάθειας συμβιβαστικής επίλυσης και αποκατάστασης των σχέσεων τους, που είχαν διαταραχθεί από τις πράξεις της εναγομένης, από το περιεχόμενο του οποίου συνάγεται εξώδικη ομολογία της εναγομένης της τέλεσης της προαναφερόμενης αδικοπραξίας από μέρους της και της ανάληψης από αυτήν της ευθύνης αποκατάστασης κάθε ζημίας των εναγόντων που τελούσε σε αιτιώδη συνάφεια με αυτή (αδικοπραξία). Ο πρώτος των εναγόντων μόλις ενημερώθηκε για την ανωτέρω πράξη της εναγομένης σφράγισε τη δεξαμενή και ακολούθως απέστειλε, την 27.6.2006, δείγμα νερού της δεξαμενής στα εργαστήρια της εξειδικευμένης σε χημικές αναλύσεις εταιρίας «A. & E. T. & R. L. ABEE». Το εν λόγω δείγμα κατά την ανάλυσή του, τη 12.7.2006, βρέθηκε να περιέχει τοξικές συγκεντρώσεις της δραστικής ουσίας «Triclopyr» σε ποσότητα 114,00

mrg/l, όταν το μέγιστο κατά το νόμο όριο συγκέντρωσης είναι μόλις 0,01 mrg/l. Η εν λόγω δραστική ουσία περιέχεται στα φυτοπροστατευτικά προϊόντα (ζιζανιοκτόνα) με την εμπορική ονομασία TRIDENT 10 EC και Garlon 48 EC, με περιεκτικότητα στη δραστική ουσία «Triclopyr» 10 % και 48 %, αντίστοιχα. Πρόκειται για επικίνδυνα ζιζανιοκτόνα, η χρήση των οποίων απαγορεύεται σε οποιαδήποτε καλλιέργεια και επιτρέπεται η χρήση τους, διά ψεκασμού, μόνο σε ακαλλιέργητες εκτάσεις, με μεγάλη αραίωση με νερό.

Περαιτέρω, από τα ίδια ως άνω αποδεικτικά μέσα αποδείχθηκε ότι ο πρώτος των εναγόντων, πριν η εναγομένη του γνωστοποιήσει την πράξη στην οποία είχε προβεί, είχε ποτίσει με το νερό της δεξαμενής του, που περιείχε το προαναφερθέν φυτοφάρμακο, τα κηπευτικά που καλλιεργούσε στον κήπο του, εμβαδού 105,00 τμ, με αποτέλεσμα μερικές εβδομάδες αργότερα να διαπιστώσει την καταστροφή των κηπευτικών. Απευθύνθηκε στο γεωπόνο Σ. Κ. ο οποίος μετέβη στην οικία του ενάγοντος και αφού διαπίστωσε την πλήρη καταστροφή των κηπευτικών, τον συμβούλεψε να αποστείλει δείγματα κατεστραμμένων φυτών σε εξειδικευμένο χημικό εργαστήριο, πράγμα και το οποίο έπραξε. Όπως προκύπτει από το από 29.8.2006 πιστοποιητικό ανάλυσης της εταιρίας «A. & E. T. & R. L. ABEE», στα δείγματα μελιτζάνας και φασολιάς που εξετάσθηκαν βρέθηκε η ίδια ως άνω δραστική ουσία σε συγκέντρωση 56,8 mgr/kg όταν το μέγιστο επιτρεπτό όριο είναι μόλις 0,01 mgr/kg. Συνεπεία της προαναφερθείσας πράξης της εναγομένης ο πρώτος των εναγόντων

ζημιώθηκε με τα ποσά των 236,50 Ε και 142,80 Ε, συνυπολογιζομένου του ΦΠΑ ποσοστού 19%, τα οποία κατέβαλε στην προαναφερθείσα εταιρία για την παροχή υπηρεσιών της, ήτοι την ανάλυση δείγματος νερού και κηπευτικών, αντίστοιχα. Επίσης, ζημιώθηκε και με το ποσό των 50 Ε που κατέβαλε στο γεωπόνο Σ. Κ. (βλ. τη με αριθ. .../11.9.2006 απόδειξη είσπραξης του ανωτέρω πραγματογνώμονα), διότι μόνο με τον τρόπο αυτό ήταν δυνατή η διαπίστωση της υπάρχουσας κατάστασης, ήτοι εάν τα κηπευτικά ήταν βρώσιμα καθώς και η ακριβής εκτίμηση του μεγέθους της ζημίας. Περαιτέρω, όπως προκύπτει από την από 26.8.2006 βεβαίωση εκτίμησης ζημίας που συνέταξε ο ανωτέρω, ο πρώτος ενάγων καλλιεργούσε στον κήπο του έκταση 20 τμ με επιτραπέζια τομάτα, 20 τμ με μελιτζάνες (φλάσκες), 50 τμ με φασόλια (κλαρωτά), 5 τμ με αγγούρια και 10 τμ με κρεμμύδια ξερά. Δεδομένου ότι έκταση ενός στρέμματος αποδίδει 9 τόνους τομάτας, 9,5 τόνους μελιτζάνας, 2,8 τόνους φασολιών, 10 τόνους αγγούρια, και 9,5 τόνους κρεμμυδιών, και ότι η μέση τιμή πώλησης των ανωτέρω κηπευτικών κατά το έτος 2006 ήταν 1,00, 1,85, 3,00, 3,50 και 0,45 Ε, αντίστοιχα, ο ενάγων ζημιώθηκε τα ποσά των 180,00, 351,50, 420,00, 175,00 και 42,75 Ε και συνολικά το ποσό των 1.169,25 Ε λόγω της πλήρους καταστροφής των κηπευτικών του, ζημία που οφείλεται στην παράνομη και υπαίτια πράξη της εναγομένης. Η εναγομένη, η οποία ομολογεί ότι έριξε «μικρή» πιστότητα φυτοφαρμάκου στο λάστιχο που συνέδεε την κοινόχρηστη βρύση με την υδατοδεξαμενή των εναγόντων, ισχυρίζεται ότι ενημέρωσε

τους ενάγοντες αμέσως μετά την τέλεση της πράξης της, πριν αυτοί ποτίσουν τον κήπο τους, ισχυρισμός που είναι απορριπτέος ως ουσιαστικά αβάσιμος, καθώς διαψεύδεται από την προαναφερθείσα χημική ανάλυση της εταιρίας «A. & E. T. & R. L. ABEE», από την οποία προκύπτει ότι στα δείγματα μελιτζάνας και φασολιάς που καλλιεργούσε ο πρώτος ενάγων βρέθηκαν υψηλές συγκεντρώσεις της προαναφερθείσας τοξικής ουσίας, κατά τα προαναφερθέντα.

Περαιτέρω, από τα ίδια ως άνω αποδεικτικά μέσα αποδείχθηκε ότι οι ενάγοντες, με τη μεσολάβηση του υιού της εναγομένης, ήρθαν σε προσπάθεια συνεννόησης με την εναγομένη και κατέληξαν στη σύνταξη του από 30.6.2006 ιδιωτικού συμφωνητικού εξώδικης επίλυσης διαφοράς, για το οποίο έγινε ήδη λόγος ανωτέρω, με το οποίο η εναγομένη αφενός ομολογούσε την πράξη της, αφετέρου αναλάμβανε την υποχρέωση αποκατάστασης κάθε ζημίας που τελούσε σε αιτώδη συνάφεια με αυτή (αδικοπραξία). Πλην όμως η εναγομένη δεν αποζημίωσε τους ενάγοντες ως όφειλε, και για το λόγο αυτό οι τελευταίοι της απέστειλαν την από 14.11.2006 εξώδικη διαμαρτυρία - όχληση - δήλωση, η οποία επιδόθηκε στην εναγομένη την 20.11.2006 (βλ. τη με αριθμό .../20.11.06 έκθεση επίδοσης του δικαστικού επιμελητή Σ. Μ.). Η εναγομένη όμως μετά την παραλαβή του εξωδίκου, όχι μόνο δεν αποζημίωσε τους ενάγοντες, όπως όφειλε και όπως είχε ήδη αναγνωρίσει ότι υποχρεούται να πράξει, αλλά κατά το τρίτο δεκαήμερο του μηνός Νοεμβρίου 2010, τους απείλησε με τη φράση «αυτό που δεν πάθατε μέχρι σή-

μερα θα το πάθετε στο μέλλον», προκαλώντας τους όπως είναι λογικό τρόμο και ανησυχία, καθώς είχε προηγηθεί πρόσφατα η ρίψη του ζιζανιοκτόνου στη δεξαμενή άρδευσης των εναγόντων. Για δε την πράξη της αυτή (απειλή) σε βάρος των εναγόντων καταδικάσθηκε με τη με αριθμό 1937/8.12.2009 απόφαση του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Καρδίτσας, αμετάκλητα (βλ. την από 26.11.2010 βεβαίωση της γραμματέως του ποινικού τμήματος του Πρωτοδικείου Καρδίτσας), σε συνολική ποινή φυλάκισης 3 μηνών, ενώ κρίθηκε αιτιώρητη για την πράξη της απόπειρας επικινδυνής σωματικής βλάβης λόγω οικειοθελούς υπαναχώρησης, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 44 § 1 Π Κ και απαλλάχθηκε για την πράξη της αγροτικής φθοράς. Ενόψει των ανωτέρω, η θετική ζημία του πρώτου εναγόντα από την άνω άδικη σε βάρος του πράξη της εναγομένης ανέρχεται στο συνολικό ποσό των 1.598,55 (236,50 + 142,80 + 50 + 1.169,25) Ε. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο με την εκκαλούμενη απόφαση του επεδίκασε για τις άνω αιτίες στον πρώτο των εναγόντων το ποσό των 1.440,55, έσφαλε κατά την εκτίμηση των αποδείξεων και συνεπώς πρέπει να γίνουν δεκτοί οι σχετικοί λόγοι 2ος και 3ος της 2ης έφεσης.

Εξάλλου, οι ενάγοντες, συνεπεία της προαναφερθείσας αδικοπραξίας που τελέσθηκε σε βάρος τους υπέστησαν ηθική βλάβη, για την αποκατάσταση της οποίας δικαιούνται χρηματική ικανοποίηση. Κατά την κρίση του Δικαστηρίου, ενόψει των συνθηκών τέλεσης της αδικοπραξίας, του είδους και της έκτασης της βλάβης, του βαθμού ππαίσματος της εναγομένης

(δόλος), της έλλειψης υπαιτιότητας των εναγόντων, της ψυχικής ταλαιπωρίας των τελευταίων, της ηλικία τους, 78 και 67 ετών αντίστοιχα, σε συνδυασμό και με την κοινωνική θέση και την οικονομική κατάσταση των διαδίκων, πρέπει να επιδικαστεί το ποσό των 3.000 Ε στον καθένα, που μετά στάθμιση των κατά νόμο στοιχείων, σύμφωνα με τους κανόνες της ανθρώπινης εμπειρίας και λογικής, κρίνεται εύλογο (άρθρο 932 ΑΚ). Κατά συνέπεια, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο που με την εκκαλούμενη απόφαση επιδίκασε ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης στους εναγόντες ίδιο ποσό, ήτοι το ποσό των 2.956 Ε, μετά την αφαίρεση από το ποσό των 3.000 Ε του ποσού των 44 Ε το οποίο τους επιδικάστηκε από το προινικό δικαστήριο, δεν έσφαλε ως προς την εκτίμηση των προσδιοριστικών του ύψους της χρηματικής ικανοποίησης στοιχείων και, συνεπώς, οι σχετικοί λόγοι της πρώτης και της δεύτερης έφεσης, με τους οποίους η εκκαλούσα - εναγομένη ζητεί την επιδίκαση μικρότερου ποσού και οι εκκαλούντες ενάγοντες την επιδίκαση μεγαλύτερου - ποσού, είναι αβάσιμοι κατ' ουσίαν. Ενόψει των ανωτέρω η συνολική απαίτηση των εφεσιβλήτων - εκκαλούντων ανέρχεται στο ποσό των 4.554,55 (1.598,55 + 2.956) Ε για τον πρώτο εναγόντα και το ποσό των 2.956 Ε για τη δεύτερη εναγούσα, όπως άλλωστε για τη δεύτερη επιδικάστηκε από το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο.

Πρέπει επομένως, από τις άνω εφεσιες, οι οποίες δεν περιέχουν άλλους λόγους, να απορριφθεί ως αβάσιμη η πρώτη έφεση, να γίνει δεκτή ως βάσιμη κατ' ουσία η δεύτερη, να εξαφανιστεί η εκκαλούμενη

στο σύνολό της, όσον αφορά τον πρώτο εναγόντα, χωρίς να θίγονται οι λοιπές διατάξεις αυτής, στη συνέχεια αφού κρατηθεί η υπόθεση προς εκδίκαση από το παρόν Δικαστήριο (αρθρ. 535 παρ. 1 ΚΠολΔ), να γίνει εν μέρει δεκτή η αγωγή ως βάσιμη κατ' ουσία και να υποχρεωθεί η εναγομένη να καταβάλει στον πρώτο εναγόντα το συνολικό ποσό των 4.554,55 Ε με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής...

400/2013

Πρόεδρος: Δήμητρα Τσουτσάνη

Εισηγήτρια: Τρανή Κυριακίδου

Δικηγόροι: Ελένη Άγγου, Φωτεινή Πατρού, Μιχ. Βασιλικός

Ο εκτελεστής κάθε διαθήκης, ως και τοιαύτης με δίξεις υπέρ κοινωφελών σκοπών, δεν νομιμοποιείται σε δίκες για κληρονομικό δικαίωμα, αλλά μόνο σε όσες έχουν σχέση με τη διαχειριστική του εξουσία για εκκαθάριση της κληρονομίας ή εκτέλεση του κοινωφελούς σκοπού. Δικαίωμά του για παρέμβαση.

Δικαίωμα παρέμβασης του Υπουργού Οικονομικών σε κάθε στάση της δίκης, και με τις προτάσεις, σε δίκες διεκδικησης της υπέρ του σκοπού ταχθείσας περιουσίας, ως και άσκησης ενδίκων μέσων έστω κι αν δεν παρέστη πρωτοδίκιως.

Έφεση από προσθέτως παρεμβάντα, κι αν ο υπέρ ου η παρέμβαση άσκησε έφεση, προτείνοντας και άλλους λόγους.

Επί χρηματικής κατάθεσης στο όνομα καταθέτη και τρίτου σε κοινό λ/σμό, ενεργητική εις ολόκληρον ενοχή μεταξύ

αυτών και της τράπεζας. Επί ανάληψης όλου του ποσού από ένα δικαιούχο, απόσβεση της απαίτησης έναντι της τράπεζας και ως προς τον μη αναλαβόντα, που θα στραφεί κατά του αναλαβόντος για το μισό της κατάθεσης, εκτός αν από την εσωτερική σχέση προκύπτει άλλη αναλογία. Αν η σχέση των συνδικαιούχων είναι σύμβαση εντολής, ο εντολέας, εφόσον προβλέφθηκε ότι ο εντολοδόχος δεν θα προβαίνει σε αναλήψεις χωρίς εντολή του, δικαιούται από αυτόν όλο το αναληφθέν ποσό. Εφόσον ο συνδικαιούχος αναλαμβάνει τα χρήματα στο όνομά του και όχι του εντολέα, μη εφαρμογή του 720 ΑΚ, κατά το οποίο αν ο εντολοδόχος χρησιμοποίησε για τον εαυτό του χρήματα του εντολέα οφείλει από τότε τόκο.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 63 § 1, 64, 68 § 4, 69 § 1,77 § 1, 81, 88, 27, 95 και 97 του α.ν. 2039 της 19/24.10.1939 «περί τροποποιήσεως, συμπληρώσεως και κωδικοποίήσεως των νόμων περί εκκαθαρίσεως και διοικήσεως των εις το Κράτος και υπέρ κοινωφελών σκοπών καταλεπτομένων κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών», που διατηρήθηκε σε ισχύ με το άρθρο 101 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα, καθώς και των διατάξεων των μεταγενέστερων του εν λόγω α.ν. τροποποιητικών νόμων και εκτελεστικών διατάξεων, με τις οποίες ρυθμίστηκαν τα ζητήματα που προκύπτουν από το θεσμό του εκτελεστή διαθήκης, ειδικότερα στην περίπτωση που τα τελευταία αφορούν την εκτέλεση κοινωφελούς σκοπού, προκύπτει ότι ο εκτελεστής διαθήκης στην οποία περιλαμβάνονται διατάξεις υπέρ

κοινωφελών σκοπών, κατά την άσκηση του δημόσιου λειτουργήματος του, δεν εκπροσωπεί ορισμένο πρόσωπο κληρονόμου και, συνακόλουθα, δεν νομιμοποιείται ενεργητικά ή παθητικά, είτε ως ενάγων είτε ως εναγόμενος, να διεξαγάγει συγκεκριμένη δίκη που αφορά κληρονομικό δικαίωμα. Νομιμοποιείται, όμως, ο ίδιος σε άσκηση ή απόκρουση αγωγών που έχουν αντικείμενο εμπίπτον στη διαχειριστική του εξουσία, δηλαδή αναγκαίο για την εκκαθάριση της κληρονομιάς ή την εκτέλεση του κοινωφελούς σκοπού ή έργου. Τα ίδια ισχύουν και σε κάθε άλλη διαθήκη, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 2017, 2020, 2025 και 2026 ΑΚ, καθώς και εκείνη του άρθρου 327 ΚΠολΔ, από τις οποίες προκύπτει ότι ο εκτελεστής διαθήκης, ως μη εκπροσωπών ορισμένο πρόσωπο κληρονόμου ή κληροδόχου, δεν νομιμοποιείται μεν να δικαστεί για κληρονομικό δικαίωμα, ούτε να εναγάγει ή να εναχθεί προς ερμηνεία ή ακύρωση διαθήκης, εφόσον, όμως, έχει τη διαχείριση της κληρονομιάς μπορεί να ασκήσει τις αξιώσεις που απορρέουν από αυτή, όπως και να παρεμβαίνει σε άλλες δίκες (ΑΠ 109/10 Νόμος, ΑΠ 1928/08 ΧρΙΔ 2009. 638). Εξάλλου, κατά το άρθρο 126 του ίδιου ως άνω νόμου κατά την παρ. 1 αυτού, ο Υπουργός Οικονομικών δύναται να παρεμβαίνει κατά πάσαν στάσιν της δίκης και χωρίς την κοινοποίηση εγγράφου παρεμβάσεως αλλά και με τις προτάσεις σε δίκες αφορώσες διεκδίκησιν εν όλω ή εν μέρει της υπέρ του σκοπού ταχθείσης περιουσίας..., κατά δε την παρ. 2 κατά των εκδιδομένων αποφάσεων ο Υπουργός Οικονομικών δύναται να ασκεί αυτοτελώς ένδικα μέσα και αν ακόμη δεν παρέστη κατά

τη συζήτηση της προσβαλλομένης αποφάσεως. Εξάλλου από το άρθρο 516 ΚΠολΔ σαφώς προκύπτει ότι σε άσκηση εφέσεως δικαιούται ο προσθέτως παρεμβάς και αν ο διάδικος, υπέρ του οποίου άσκησε παρέμβαση, έχει ασκήσει αυτοτελή έφεση, προτείνοντας και άλλους λόγους έφεσης, εκτός από αυτούς που προβάλλει ο κύριος διάδικος (ΑΠ 338/73 ΝοΒ 1973. 1170, ΕφΑΘ 9560/91 ΝοΒ 1991. 1407).

Ενώπιον αυτού του Δικαστηρίου φέρονται προς συζήτηση οι εφέσεις: α) από 18.2.2011 (αριθμ. κατ. 45/22.2.11) του προσθέτως παρεμβαίνοντος Ελληνικού Δημοσίου και με την από 7.1.2013 (αριθμ. κατ 15/9.1.13) κλήση της εκ διαθήκης κληρονόμου της αρχικής εφεσιβλήτου - ενάγουσας η οποία απεβίωσε στις 17.11.2011 και η δίκη νομίμως επαναλαμβάνεται από την άνω κληρονόμο της (286, 287, 290 ΚΠολΔ), β) από 10.1.2011 (αριθμ. κατ. 11/10.1.11) του υπέρ ου η πρόσθετη παρέμβαση κατά της υπ' αριθμ. 243/2010 οριστικής αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Βόλου, η οποία εκδόθηκε κατά την τακτική διαδικασία κατ' αντιμωλία των διαδίκων, οι οποίες πρέπει να συνεκδικαστούν σύμφωνα με το άρθρο 246 ΚΠολΔ, το οποίο έχει εφαρμογή και στη δευτεροβάθμια δίκη, κατά το άρθρο 524 παρ. 1 του ιδίου κώδικα, διότι έτσι διευκολύνεται και επιταχύνεται η διεξαγωγή της δίκης και επέρχεται μείωση των εξόδων. Οι εφέσεις αυτές ασκήθηκαν νομότυπα και εμπρόθεσμα (άρθρα 499, 500, 511, 513, 516, 517 και 518 παρ. 2 ΚΠολΔ), αφού από το φάκελο της δικογραφίας προκύπτει ότι η εκκαλούμενη επιδόθηκε στους εκκαλούντες 25.1.2011 (βλ. την .../25.1.11

έκθεση επίδοσης της εκκαλουμένης του δικαστικού επιμελητή Π. Κ.) ενώ η άσκηση (κατάθεση) των εφέσεων έγινε στις 10.1.2011 και 22.2.2011 αντίστοιχα. Συνεπώς αρμοδίως φερόμενες προς συζήτηση ενώπιον αυτού του Δικαστηρίου (άρθρο 19 ΚΠολΔ) πρέπει να γίνουν τυπικά δεκτές και να εξεταστούν περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 533 παρ. 1 ΚΠολΔ, ως προς το παραδεκτό και το βάσιμο των λόγων τους.

Η ενάγουσα με την από 4.5.2006 αγωγή της, επικαλούμενη ότι διατηρούσε τους αναφερόμενους στην αγωγή τραπεζικούς λογαριασμούς με συνδικαιούχο τον αρχικό εναγόμενο αδελφό της, προκειμένου να τη διευκολύνει στις αναλήψεις ποσών από αυτούς, με τη ρητή συμφωνία ότι τα ποσά των άνω λογαριασμών ανήκαν αποκλειστικά στην ίδια, και ότι το Δεκέμβριο του 2005 ο εναγόμενος ανέλαβε το συνολικό ποσό των 87.540 Ε και 16.000 Ε αντίστοιχα από τους άνω λογαριασμούς, χωρίς δική της εντολή και κατά παράβαση των συμφωνηθέντων, από τα οποία της απέδωσε το ποσό των 13.000 Ε, οφείλοντας έτσι συνολικά το ποσό των 90.540 Ε, ζητούσε να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να της καταβάλει το ποσό των 90.540 Ε με το νόμιμο τόκο από τότε που έγινε η ανάληψη του κάθε επιμέρους ποσού, άλλως από την επίδοση της αγωγής και μέχρι την εξόφληση. Μετά το θάνατο του αρχικού εναγομένου στις 12.8.2006 (μετά την άσκηση της αγωγής) και το διορισμό με την .../14.6.2007 απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Θεσσαλίας του Μ. Β., Δικηγόρου Β., ως εκτελεστή της διαθήκης του προαναφερόμενου αρχικού εναγομένου, νόμιμα

επισπεύσθηκε η συζήτηση της αγωγής με κλήση της ενάγουσας μετά τη βίαιη διακοπή αυτής, πριν από τη συζήτηση της οποίας στις 31.5.2010 ο Υπουργός Οικονομικών με τις από 4.5.2010 προτάσεις του, που κατατέθηκαν αυθημερόν, άσκησε πρόσθετη παρέμβαση υπέρ του καθού η κλήση εκτελεστή της διαθήκης και κατά της καλούσας ενάγουσας. Μετά τη συζήτηση της αγωγής και της πρόσθετης παρέμβασης εκδόθηκε από το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο η εκκαλούμενη απόφασή του, με την οποία, αφού απορρίφθηκε η πρόσθετη παρέμβαση, έγινε δεκτή η κύρια αγωγή ως ουσία βάσιμη και υποχρέωσε το Μ. B. με την ιδιότητα του εκτελεστή της διαθήκης του αρχικού εναγομένου να καταβάλει στην ενάγουσα το ποσό των 90.500 Ε., με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής μέχρις εξοφλήσεως. Κατά της απόφασης αυτής παραπονούνται ο προσθέτως παρεμβαίνων και ο Μ. B. με την προαναφέρομενη ιδιότητά του με τις ένδικες εφέσεις τους για τους σ' αυτές αναφερόμενους λόγους, που ανάγονται σε εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο και ζητούν την εξαφάνιση της εκκαλούμενης, ώστε ν' απορριφθεί στο σύνολό της η αγωγή.

Κατά το άρθρο 1 §§ 1 και 2 Ν. 5638/1932, όπως έχει αντικατασταθεί με το άρθρο 1 ΝΔ 951/1971 και διατηρηθεί σε ισχύ με το άρθρο 124 περ. Δ' στοιχ. α' ΝΔ 118/1973, «χρηματική κατάθεσις παρά τραπέζη εις ανοιχτόν λογαριασμόν επ' ονόματι δύο ή πλειοτέρων από κοινού είναι εν τη εννοίᾳ του παρόντος νόμου η περιέχουσα τον όρον ότι του εκ ταύτης

λογαριασμού δύναται να κάμνη χρήσιν, εν όλω ή εν μέρει, άνευ συμπράξεως των λοιπών, είτε εις, είτε τινές και πάντες κατ' ιδίαν οι δικαιούχοι» (άρθρο 1§1). «Η χρηματική κατάθεσις περί ης η προηγούμενη παράγραφος επιτρέπεται να ενεργείται και εις κοινό λογαριασμόν επί προθεσμία ή ταμιευτηρίου υπό προειδοποίησιν» (άρθρο 1§2). Από τις διατάξεις αυτές, συνδυαζόμενες και με εκείνες των άρθρων 2§1 ΝΔ της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιριών», 411, 489, 490, 491 και 493 ΑΚ, προκύπτει ότι, σε περίπτωση χρηματικής κατάθεσης στο όνομα του ιδίου καταθέτη και τρίτου ή τρίτων σε κοινό λογαριασμό και ανεξαρτήτως του εάν τα χρήματα που κατατέθηκαν ανήκαν σε όλους υπέρ των οποίων έγινε η κατάθεση ή σε μερικούς από αυτούς, παράγεται μεταξύ του καταθέτη και του τρίτου αφενός και του δέκτη της κατάθεσης (τράπεζας) αφετέρου ενεργητική εις ολόκληρον ενοχή, με αποτέλεσμα η ανάληψη των χρημάτων της κατάθεσης (είτε όλων είτε μέρους αυτών) από έναν από τους δικαιούχους να γίνεται εξ ιδίου δικαίου, εάν δε αναληφθεί ολόκληρο το ποσό της χρηματικής κατάθεσης από έναν δικαιούχο, επέρχεται απόσβεση της απαίτησης εις ολόκληρον έναντι του δέκτη της κατάθεσης (τράπεζας) και ως προς τον άλλον, δηλαδή το δικαιούχο που δεν ανέλαβε, ο οποίος από το νόμο πλέον αποκτά απαίτηση έναντι εκείνου που ανέλαβε ολόκληρη την κατάθεση, για την καταβολή ποσού ίσου προς το μισό της κατάθεσης, εκτός εάν από τη μεταξύ τους εσωτερική σχέση προκύπτει άλλη αναλογία ή δικαιώμα επί ολόκληρου του ποσού ή έλλειψη δικαιώ-

ματος αναγωγής, από μέρους αυτού που δεν προέβη στην ανάληψη του ποσού (ΑΠ 387/11, ΑΠ 711/09 Νόμος, ΑΠ 1782/07 Δνη 2009. 1089, ΑΠ 1550/07 Δνη 2008. 211, ΑΠ 1462/06 Δνη 2009. 1746). Η δε σχέση που συνδέει τους δικαιούχους κοινού λογαριασμού μπορεί να είναι σύμβαση εντολής, βάσει της οποίας ο εντολέας ορίζει και άλλον ως συνδικαίουχο, αναθέτοντάς του, απλώς προς διευκόλυνση του, να προβαίνει σε ορισμένες ενέργειες σχετικές με την κίνηση του λογαριασμού και τα χρήματα τα οποία έχει καταθέσει σ' αυτόν. Σε αυτή την περίπτωση εφαρμόζονται οι περί εντολής διατάξεις (άρθρα 713 επ. ΑΚ) και ο εντολέας, εφόσον προβλέφθηκε ότι ο εντολοδόχος δεν θα προβαίνει σε αναλήψεις χωρίς προηγούμενη συγκεκριμένη εντολή του, έχει δικαίωμα να απαιτήσει από τον αναλαβόντα την κατάθεση συνδικαίουχο του λογαριασμού ολόκληρο το ποσό του. Ειδικότερα, κατά τις διατάξεις των άρθρων 713, 714 και 719 ΑΚ, με τη σύμβαση της εντολής ο εντολοδόχος έχει υποχρέωση να διεξάγει χωρίς αμοιβή την υπόθεση που του ανέθεσε ο εντολέας, ευθύνεται για κάθε πταίσμα και έχει υποχρέωση να αποδώσει στον εντολέα καθετί που έλαβε για την εκτέλεση της εντολής ή απέκτησε από την εκτέλεση της. Από τις διατάξεις αυτές, σε συνδυασμό και με εκείνες των άρθρων 330, 297, 298 ΑΚ, προκύπτει ότι ο εντολοδόχος, εφόσον ενήργησε παραβαίνοντας τους όρους της εντολής, έχει υποχρέωση να ανορθώσει κάθε ζημία την οποία υπέστη ο εντολέας και η οποία έχει ως γενεσιουργό αιτία το πταίσμα του εντολοδόχου. Θετική ζημία είναι, σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές, η ελάττωση της πε-

ριουσίας του εντολοδόχου που επέρχεται, υπό τις ανωτέρω προϋποθέσεις, και με τη μη προβλεπόμενη από την εσωτερική σχέση της εντολής ανάληψη ποσών από κοινό τραπεζικό λογαριασμό. Επειδή όμως σε αυτή την περίπτωση ο συνδικαίουχος δεν αναλαμβάνει τα χρήματα, που με την κατάθεσή τους είχαν περιέλθει στην κυριότητα της τράπεζας, στο όνομα του εντολέα του, αλλά στο δικό του όνομα, έστω και κατά παράβαση των όρων της σύμβασης εντολής, δεν μπορεί να τύχει εφαρμογής το άρθρο 720 ΑΚ, σύμφωνα με το οποίο, εάν ο εντολοδόχος χρησιμοποιήσε για τον εαυτό του χρήματα του εντολέα, οφείλει για αυτά τόκο από τότε που τα χρησιμοποίησε (Εφθεσ 1832/08 ΕπισκΕμπΔ 2008. 1179).

Από την επανεκτίμηση των ενόρκων καταθέσεων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η ενάγουσα, η οποία γεννήθηκε στις 15.8.1918, όντας χήρα και άτεκνη, άνοιξε δύο κοινούς τραπεζικούς λογαριασμούς, στο όνομα της ιδίας και του ήδη αποβιώσαντος, μετά την άσκηση της αγωγής, αρχικού εναγόμενου, αδελφού της, Δ. Ε., που γεννήθηκε στις 6.10.1935, ως συνδικαίουχων και συγκεκριμένα: α) στις 28.11.2003 τον ... κοινό λογαριασμό ταμιευτηρίου στο κατάστημα ... της τράπεζας «A. BANK» στο Δ. Χ., και β) την 1.12.2004 τον ... κοινό λογαριασμό ταμιευτηρίου στο κατάστημα ... του «T. T.» στο Α. Α. Πριν το διορισμό του αδελφού της ως συνδικαίουχου είχε συμφωνηθεί ρητά, προφορικά, μεταξύ τους ότι ο τελευταίος δεν θα αναλάμβανε οποιοδήποτε χρηματικό ποσό από τους παραπάνω λογαριασμούς, χωρίς προηγουμένως να του το ζητήσει η ίδια και για δική της χρή-

ση, καθόσον τα χρήματα αμφοτέρων των λογαριασμών ανήκαν αποκλειστικά στην ίδια, προερχόμενα από δικές της αποταμιεύσεις, όσον αφορά το λογαριασμό του «Τ. Τ.», και από τις συντάξεις που λάμβανε, όσον αφορά το λογαριασμό της «A. BANK», μόνη δε η αναγκαιότητα ανάληψης χρημάτων, σε περίπτωση αδυναμίας της λόγω της προχωρημένης ηλικίας της, την είχε οδηγήσει στο άνοιγμα των λογαριασμών αυτών ως κοινών και όχι ως ατομικών. Παραμονές των Χριστουγέννων του έτους 2005, όταν η ενάγουσα μετέβη στο κατάστημα Α. του «Τ. Τ.» προκειμένου να αναλάβει χρήματα για την επικείμενη εορταστική περίοδο, διαπίστωσε ότι ο εκεί τηρούμενος κοινός λογαριασμός είχε κλείσει από το κατάστημα του ίδιου πιστωτικού ιδρύματος στο Β., μετά από δήλωση απώλειας του βιβλιαρίου και σε αντικατάστασή του είχε δημιουργηθεί ο λογαριασμός ... στον οποίο απέμεινε διαθέσιμο υπόλοιπο ποσού 172,65 Ε. Στις 6.1.2006 η ενάγουσα μετέβη στο Κεντρικό Τμήμα Καταθέσεων του «Τ. Τ.» στην Α., όπου ενημερώθηκε ότι ο αδελφός της υπέβαλε στο κατάστημα Β. στις 23.11.2005 και ώρα 09.45', δήλωση απώλειας του βιβλιαρίου του παραπάνω κοινού λογαριασμού που εκείνη τη χρονική στιγμή είχε διαθέσιμο πιστωτικό υπόλοιπο 87.540,21 Ε και με το νέο βιβλιάριο που εκδόθηκε αυθημερόν προέβη σε ανάληψη ποσού 57.500 Ε στις 13.12.2005 (που καταχωρίστηκε στο λογαριασμό στις 14.12.2005) και ποσού 30.000 Ε στις 14.12.2005 (που καταχωρίστηκε στο λογαριασμό στις 15.12.2005), με αποτέλεσμα να παραμένει στον καινούριο λογαριασμό που είχε ανοιχθεί σε αντικατάσταση του

παλαιού μόνο το προαναφερόμενο ποσό των 172,65 Ε. Ο εναγόμενος προέβη στις ανωτέρω ενέργειές του, χωρίς η ίδια, που κατείχε το βιβλιάριο του αρχικού λογαριασμού, να του έχει δώσει ουδεμία σχετική εντολή. Έπειτα, στις 27.1.2006, η ενάγουσα διαπίστωσε ότι ο αρχικά εναγόμενος είχε μεταβεί στο κατάστημα Ν. Ι. Β. της «Α. Β.» στις 15.12.2005 και είχε αναλάβει ποσό 16.000 Ε από τον έτερο κοινό λογαριασμό που τηρούταν στην προαναφερόμενη τράπεζα, ομοίως και πάλι χωρίς προηγούμενη δική της εντολή. Διαμαρτυρόμενη για την παραπάνω συμπεριφορά του αδελφού της απέστειλε σε αυτόν την από 9.2.2006 εξώδικη διαμαρτυρία - όχληση - κλήση - γνωστοποίηση, με την οποία τον καλούσε εντός πέντε εργασίμων ημερών από την κοινοποίησή της, που έγινε στις 15.2.2006 (σχετ. η .../15.2.2006 έκθεση επίδοσης του Δικαστικού Επιμελητή Ι. Μ.), να καταθέσει στους παραπάνω λογαριασμούς τα χρηματικά ποσά που αυτοβούλως είχε αναλάβει. Η άνω προθεσμία παρήλθε άπρακτη, ωστόσο στις 24.3.2006 ο αρχικά εναγόμενος προέβη σε κατάθεση ποσού 13.000 Ε στον παραπάνω λογαριασμό της «Α. Β.», λίγες ημέρες μετά την κατάθεση στις 20.3.2006 από την ενάγουσα της από 17.3.2006 έγκλησής της ενώπιον του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών Αθηνών με την οποία τον καταμήνυε για την παραπάνω συμπεριφορά του. Ακολούθως, μέχρι το θάνατό του στις 12.8.2006 και ενώ είχε μεσολαβήσει και η επίδοση της ένδικης αγωγής στις 10.5.2006, ο αρχικά εναγόμενος δεν απέδωσε στην ενάγουσα κανένα άλλο ποσό από το υπόλοιπο συνολικά οφειλόμενο ποσό των (57.500 Ε α'

ανάληψη + 30.000 Ε β' ανάληψη + 16.000 Ε γ' ανάληψη - 13.000 Ε που αποδόθηκαν =) 90.500 Ε.

Τα παραπάνω πραγματικά περιστατικά και δη ότι τα χρήματα που ήταν κατατεθειμένα σε αμφότερους τους κοινούς λογαριασμούς των αρχικών διαδίκων προέρχονταν αποκλειστικά από την ενάγουσα και δη ότι υπήρχε συμφωνία μεταξύ αυτής και του ήδη αποβιώσαντος αδελφού της να μην προβαίνει αυτός σε αναλήψεις χωρίς προηγούμενη εντολή της, προέκυψαν ιδίως από την κατάθεση της μάρτυρος, ενώ επιβεβαιώνονται από τα προσκομιζόμενα έγγραφα, ενισχύονται δε και από τα ακόλουθα περιστατικά: α) από το γεγονός ότι στις 23.3.1982 ο τότε εν ζωή σύζυγος της ενάγουσας, την οποία η μάρτυρας χαρακτήρισε ως πρόσωπο που δεν σπαταλά χρήματα, είχε πωλήσει τμήμα οικοπέδου έκτασης 236 τμ στη θέση Δ. Χ. έναντι αναγραφόμενου τιμήματος 2.200.000 δρχ και με προεκτίμηση της αρμόδιας οικονομικής εφορίας 3.963.000 δρχ (βλ. ίδιως το .../23.3.1982 συμβόλαιο αγοραπωλησίας ακινήτου της Συμβολαιογράφου Γ. Β.), β) την από 29.12.1995 αίτηση - εξουσιοδότηση της ενάγουσας για προθεσμιακή κατάθεση ποσού 14.000.000 δρχ, γ) τα .../1.10.01, .../18.10.02, .../16.4.03, .../13.10.03, .../13.4.04, .../11.10.04 αποδεικτικά εξόφλησης συναλλαγής επί τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου με δικαίωμα επαναγοράς (repos) και το .../1.12.04 αποδεικτικό συναλλαγής επί τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου με δικαίωμα επαναγοράς (repos), ποσών 26.729,878 δρχ ή 78.444,25 Ε, 78.888,80 Ε, 79.928,39 Ε, 80.783,23 Ε, 81.527,94 Ε, 82.232,23 Ε

και 87.324,64 Ε αντίστοιχα, που όλα εκδόθηκαν από το κατάστημα του «Τ. Τ.» στο Α. και που μπορεί σε όλα να αναγράφεται ως συνδικαιούχος της ενάγουσας ο αρχικά εναγόμενος αδελφός της, ωστόσο σε κανένα από αυτά δεν έχει τεθεί υπογραφή του, ενώ με την εξαίρεση του .../2004 τίτλου όπου ως λαβών υπογράφει πρόσωπο με τα δυσανάγνωστα ονοματικά στοιχεία «Γ. Ρ.», σε όλα τα υπόλοιπα ως λαβούσα υπογράφει η ενάγουσα. Η ανωτέρω δικανική πεποιθηση δεν κλονίζεται από τα έγγραφα που προσκομίστηκαν από τους εκκαλούντες, εκτελεστή της διαθήκης του αρχικού εναγόμενου και τον στην πρωτόδικη δίκη προσθέτως υπέρ αυτού παρεμβαίνοντα Υπουργό Οικονομικών, που αρνούνται αιτιολογημένα την αγωγή υποστηρίζοντας ότι τα χρήματα των ανωτέρω κοινών λογαριασμών προέρχονταν από αποταμιεύσεις του αρχικά εναγόμενου που διέθετε σημαντική ακίνητη περιουσία και ότι αυτός απέδωσε μόνο το ποσό των 13.000 Ε ως προϊόν της εκκαθάρισης των οικονομικών του σχέσεων με την ενάγουσα. Ιδιαίτερη βαρύτητα προς απόδειξη των αιτιάσεων αυτών αποδίδεται από την πλευρά τους στην .../17.5.2005 επιστολή της Ε. Τράπεζας προς το Δ. Ε., με την οποία βεβαιώνεται ότι στον ... λογαριασμό του κατατέθηκαν ως προϊόντα εντολών εξωτερικού: α) 66.601,01 δολάρια Η.Π.Α. στις 21.5.1999, β) 49.734,68 δολάρια Η.Π.Α. στις 16.8.2004 και γ) 12.451,46 δολάρια Η.Π.Α. στις 22.12.2004. Ωστόσο, λαμβανομένου υπόψη ότι με το .../2.12.2003 συμβόλαιο αγοραπωλησίας οριζόντιων ιδιοκτησιών του τότε Συμβολαιογράφου Γ. Κ., ο αρχικά εναγόμενος, επαγγέλματος φρου-

τέμπορος, αγόρασε τότε δύο διαμερίσματα, ένα εμβαδού 81,90 τμ και ένα εμβαδού 34,10 τμ, στον πέμπτο όροφο νεόδμητης οικοδομής στη διασταύρωση των οδών Μ. και Β. στο Β., έναντι αναγραφόμενου τιμήματος - αντικειμενικής εκτίμησης αξίας 102.033,60 Ε, από το οποίο μόλις ποσό 21.333,60 Ε αναγράφεται ως εισπραχθέν εκτός του συμβολαιογραφείου, ενώ το υπόλοιπο αναγραφόμενο τίμημα ποσού 80.700,00 Ε πιστώθηκε σε έξι ισόποσες δόσεις των 13.450,00 Ε, καταβλητέες την 1.2.2004, την 1.6.2004, την 1.9.2004, την 1.12.2004, την 1.4.2005 και την 1.9.2005 (βλ. 8° φύλλο του άνω συμβολαίου), δεν καταλείπεται αμφιβολία ότι οι άνω εισροές κεφαλαίων εξωτερικού συνολικού ποσού (66.601,01 + 49.734,68 + 12.451,46 =) 128.787,15 δολαρίων Η.Π.Α. αναλώθηκαν πλήρως για την αγορά των άνω ακινήτων, για την αποπληρωμή του τιμήματος των οποίων θα παρέστη αναγκαία η ανάλωση και άλλων κεφαλαίων. Εξάλλου, η αναγραφή της ενάγουσας ως πρώτου δικαιούχου σε αμφότερους τους κρίσιμους κοινούς λογαριασμούς, που μάλιστα ανοίχτηκαν στον τόπο κατοικίας της και όχι στον τόπο κατοικίας του αδελφού της, συνάδει, κατά τη συνήθη συναλλακτική πρακτική, με τη θέση της ότι αυτή είναι η μόνη αληθής δικαιούχος των χρηματικών καταθέσεων των λογαριασμών αυτών. Ομοίως και η κατοχή από την ίδια του βιβλιαρίου του λογαριασμού του «Τ. Τ.», που εξώθησε τον αρχικό εναγόμενο στην ψευδή δήλωση περί απώλειάς του, προκειμένου να προβεί στις επιγενόμενες αναλήψεις χωρίς εντολή της ενάγουσας, είναι, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας, υποστηρικτική των αγωγ-

κών αιτιάσεων. Σύμφωνα, λοιπόν και με όσα εκτέθηκαν στη μείζονα σκέψη της παρούσας, ο αρχικά εναγόμενος με την παραπάνω συμπεριφορά του, προβαίνοντας στις ανωτέρω αναλήψεις χωρίς προηγούμενη εντολή της ενάγουσας, παρά τη μετάξυ τους σχετική συμφωνία, ζημίωσε αυτήν τελικά (μετά από συνυπολογισμό του ποσού των 13.000 Ε που της απέδωσε) κατά το ποσό των 90.500 Ε, με την αποκατάσταση της οποίας ζημίας βαρύνεται πλέον ο Μ. Β., ως εκκαθαριστής της κληρονομιάς, μετά την αποδοχή του λειτουργήματος του εκτελεστή της διαθήκης του αρχικά εναγόμενου Δ. Ε. Επομένως, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο το οποίο έκρινε ομοίως και έκανε δεκτή κατ' ουσίαν την αγωγή, ορθώς το νόμο ερμήνευσε και εφάρμοσε και σωστά τις αποδείξεις εκτίμησε και επομένως δεν έσφαλε, παρά τα όσα αντίθετα υποστηρίζουν οι εκκαλούντες με τους σχετικούς λόγους των εφέσεων τους, οι οποίοι πρέπει ν' απορριφθούν ως αβάσιμοι όπως και οι κρινόμενες εφέσεις στο σύνολό τους...

411/2013

Πρόεδρος: Δάμητρα Τσουτσάνη

Εισηγητής: Περικλής Αλεξίου

Δικηγόροι: Μαρία Βασιλείου-Τρύφων,
Στέργιος Ροφαλής

Συνταγματικότητα μαχητού τεκμηρίου ωφέλειας παρόδιων ιδιοκτητών, που κρίνεται από το Εφετείο κατά τη διαδικασία του 33 ν. 2971/01, δίχως αναστολή της απαλλοτρίωσης. Εφαρμογή τούτου στις απαλλοτριώσεις που κηρύσσονται μετά, ως και στις μη συντελεσμένες κατά την έναρξη του άνω νόμου, ενώ για τις ήδη συντελεσμένες

η αξίωση ανατροπής του τεκμηρίου στηρίζεται σε αυτοτελή νομική βάση και δικάζεται από το καθ' ύλην αρμόδιο δικαστήριο κατά την τακτική διαδικασία, η δε παραγραφή της υπόκειται στις συνήθεις δίξεις.

Η εκ της ανατροπής του τεκμηρίου αξίωση αποζημίωσης κατά του υπέρ ου η απαλλοτρίωση είναι διαφορετική εκείνης του 105 ΕισΝΑΚ, καθόσον αφορά την αξία τμήματος απαλλοτριώθεντος ακινήτου, ως προς το οποίο τα αρμόδια όργανα ενεργώντας νόμιμα έκριναν ότι αυταποζημιώνεται.

Όταν υπόχρεος αποζημίωσης είναι φορέας υπαγόμενος στη Γενική Κυβέρνηση, η αμοιβή του δικηγόρου των δικαιούχων αυτής, όταν υπολογίζεται με βάση την αξία του αντικειμένου, καθορίζεται έως το ήμισυ των αμοιβών του Κώδικα Δικηγόρων. Εφαρμογή τούτου σε όλες τις δίκες απαλλοτρίωσης. Μη εφαρμογή του περιορισμού των δικ. εξόδων μέχρι του ποσού των 294 Ε, διότι φαλκιδεύεται αντισυνταγματικά η πλήρης αποζημίωση των απαλλοτριώθεντων.

{...} II. Στην πιο πάνω αγωγή τους με ημερομηνία 19.6.2009 και αριθμό κατάθ. 410/24.6.09 οι ήδη εφεσίβλητοι ιστόρησαν τα εξής: Ότι με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Γεωργίας και Π.Ε.ΧΩ.Δ.Ε. κηρύχθηκε η αναγκαστική απαλλοτρίωση εδαφικής έκτασης που βρίσκεται στους νομούς Λ. και Π. και περιγράφεται στην αγωγή λεπτομερώς. Ότι μεταξύ των απαλλοτριωμένων ακινήτων περιλαμβάνονται και τα επίδικα ακίνητα των εναγόντων, με αριθμούς κτηματολογικού πίνακα

393, 404 και 138 αντίστοιχα, τα οποία περιγράφονται στην αγωγή λεπτομερώς. Ότι ήδη συντελέστηκε η απαλλοτρίωση με την παρακατάθεση του ποσού αποζημίωσης και, επίσης, ότι με την απόφαση αριθμ. 540/2004 του Εφετείου Λάρισας καθορίστηκε η οριστική τιμή μονάδας αποζημίωσης των ακινήτων των εναγόντων και η μείωση της αξίας του εναπομέναντος εκτός απαλλοτρίωσης τμήματος αυτών των ακινήτων. Ότι ως προς τα επίδικα ακίνητα των εναγόντων δεν έχει εφαρμογή το τεκμήριο ωφέλειας των παρόδιων ιδιοκτητών για όσους λόγους αναφέρονται στην ένδικη αγωγή αναλυτικά, και ότι το εναγόμενο οφείλει να αποζημιώσει τους ενάγοντες για τα τμήματα των ακινήτων τους τα οποία θεωρήθηκαν ως αυταποζημιούμενα. Ότι, επικουρικά, το εναγόμενο πρέπει να αποζημιώσει τους ενάγοντες σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 904 ΑΚ. Για τους λόγους αυτούς ζήτησαν να υποχρεωθεί το εναγόμενο να καταβάλει στον 1ο από αυτούς το ποσό των 130.368,59 Ε, στον 2ο από αυτούς το ποσό των 219.546,69 Ε και σε έκαστο από τους λοιπούς ενάγοντες, ως εξ αδιαθέτου κληρονόμους του Κ. Α., το ποσό των 28.814,36 Ε, νομιμότοκα από την επίδοση της αγωγής μέχρι την πλήρη εξόφληση της οφειλής. Ως προς την ένδικη αγωγή εκδόθηκε η οριστική απόφαση τακτικής διαδικασίας με αριθμό 309/2011 του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, με την οποία το πρωτοβάθμιο δικαστήριο δέχτηκε την ένδικη αγωγή και υποχρέωσε το εναγόμενο να καταβάλει στους ενάγοντες τα ανωτέρω ποσά, με τους νόμιμους τόκους που ορίζονται στο άρθρο 21 ΝΔ 26.06/10.07.1944, από την επομένη της

επίδοσης της αγωγής. Ήδη το εναγόμενο, το οποίο ήττήθηκε στην πρωτοβάθμια δίκη, παραπονείται με την ένδικη έφεσή του ότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο έσφαλε ως προς την εκτίμηση των αποδείξεων και την εφαρμογή του νόμου και, ειδικότερα, ότι υπέπεσε στις πλημμέλειες που αναφέρονται στην έφεση λεπτομερώς, και ζητεί να εξαφανιστεί η εκκαλούμενη απόφαση και να απορριφθεί η ένδικη αγωγή των αντιδίκων του ολικά.

III. Με το άρθρο 33 παρ. 1 του Ν. 2971/2001 «περί αιγιαλού και παραλίας και άλλες διατάξεις» ορίζεται ότι το κατά τις διατάξεις του Ν. 653/1977 τεκμήριο ωφέλειας των ιδιοκτητών είναι μαχητό και κρίνεται μετά την κήρυξη της απαλλοτρίωσης από το αρμόδιο για τον οριστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης Εφετείο, κατά την ειδική διαδικασία του άρθρου αυτού. Περαιτέρω, στις παραγράφους 2 έως 5 του ίδιου άρθρου ορίζεται η ειδική διαδικασία που εφαρμόζεται, για να διαπιστωθεί η ωφέλεια, και ότι αυτή δεν αναστέλλει τη διαδικασία της απαλλοτρίωσης, ούτε επηρεάζει τη συντέλεσή της, αλλά εξασφαλίζει σε κάθε περίπτωση το δικαίωμα των εικαζόμενων ιδιοκτητών, παρέχοντας σε αυτούς τη δυνατότητα υποβολής αίτησης ακόμη και μετά τη συντέλεση της απαλλοτρίωσης, (βλ. εισηγητική έκθεση του Ν. 2971/2001). Περαιτέρω, στο άρθρο 37 του ίδιου νόμου ορίζεται ότι η ισχύς των διατάξεων του άρθρου 33 αρχίζει μετά την πάροδο μηνός από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 19.1.2002, και εφαρμόζεται και στις αναγκαστικές απαλλοτρίωσεις που δεν έχουν συντελεσθεί μέχρι την έναρξη της ισχύος

του, ενώ στις περιπτώσεις που κατά την έναρξη της ισχύος του έχει παρέλθει η ανατρεπτική προθεσμία της παρ. 3 αυτού, η προθεσμία αυτή παρατείνεται επί δύο μήνες από την έναρξη ισχύος του, ήτοι μέχρι 19.3.2002. Από το γράμμα των ανωτέρω διατάξεων προκύπτει ότι οι διατάξεις αυτές έχουν εφαρμογή στις απαλλοτριώσεις που κηρύσσονται μετά την έναρξη της ισχύος του νόμου 2971/2001 και, επίσης, στις απαλλοτριώσεις που είναι ήδη εκκρεμείς και δεν έχουν ακόμη συντελεσθεί κατά την έναρξη της ισχύος του. Αντιθέτως, οι ανωτέρω διατάξεις δεν έχουν εφαρμογή στις απαλλοτριώσεις, οι οποίες έχουν ήδη συντελεσθεί κατά την έναρξη ισχύος του Ν. 2971/2001. Στην τελευταία περίπτωση η αγωγή του παρόδιου ιδιοκτήτη, με την οποία ζητείται να αναγνωριστεί ότι δε συντρέχει το τεκμήριο ωφέλειας για το απαλλοτριωθέν ακίνητό του και ότι αυτός δεν έχει υποχρέωση αυταποζημίωσης, αλλά δικαιούται αποζημίωση για το απαλλοτριωθέν ακίνητό του, στηρίζεται σε αυτοτελή νομική βάση, δηλαδή στις διατάξεις του άρθρου 17 του Συντάγματος και του άρθρου 1 του Προσθέτου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α. (περί πλήρους αποζημίωσης) και δικαίεται από το καθ' ύλη αρμόδιο πολιτικό δικαστήριο με την τακτική διαδικασία. Η παραγραφή της αξίωσης αυτής υπόκειται στις συνήθεις διατάξεις (βλ. άρθρο 10 παρ. 1 Ν. 797/1971, δεκαετής παραγραφή της αξίωσης προς είσπραξη της προσωρινής ή οριστικής αποζημίωσης, η οποία αρχίζει από την κατάληψη του ακινήτου ή από την μετ' αυτή παρακατάθεση της αποζημίωσης). Η παραπάνω αποζημίωση είναι διαφορετική από εκείνη, που ορίζεται

στο άρθρο 105 του ΕισΝΑΚ και οφείλεται για τις παράνομες πράξεις των οργάνων της διοίκησης κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους στα πλαίσια της διαδικασίας της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης, η οποία υπάγεται στη δικαιοδοσία των διοικητικών δικαστηρίων (βλ. ΑΕΔ 13/92 Δην 33.300), διότι αφορά την αξία τμήματος του απαλλοτριωθέντος ακινήτου, ως προς το οποίο τα αρμόδια όργανα, ενεργώντας νόμιμα, (με εφαρμογή του ανωτέρω νόμιμου τεκμηρίου ωφέλειας), έκριναν ότι αυτοποζημιώνεται ως ωφελούμενη παρόδια ιδιοκτησία (βλ. ΑΠ 534/12, ΑΠ 792/10, ΑΠ 1781/08 Νόμος).

Στην επίδικη υπόθεση το εκκαλούν Ελληνικό Δημόσιο παραπονείται με τον 1ο λόγο της ένδικης έφεσής του ότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο έσφαλε ως προς την εφαρμογή του άρθρου 33 Ν. 2971/2001 και ότι, αν ερμήνευε ορθά το ανωτέρω άρθρο, έπρεπε να κρίνει ότι αρμόδιο δικαστήριο για την εκδίκαση της επίδικης υπόθεσης είναι το Εφετείο που όρισε την οριστική τιμή μονάδας αποζημίωσης και ότι η υπόθεση έπρεπε να εκδίκαστεί με την ειδική διαδικασία του ανωτέρω άρθρου. Σύμφωνα με τη νομική σκέψη που εκτέθηκε ανωτέρω, ο συγκεκριμένος λόγος έφεσης αποβαίνει ουσιαστικά αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί, διότι στην ένδικη αγωγή ιστορείται ότι η επίδικη απαλλοτρίωση συντελέσθηκε στις 12.10.2001, δηλαδή πριν τεθούν σε ισχύ οι διατάξεις του άρθρου 33 Ν. 2971/2001, γεγονός που έχει ως συνέπεια να μην έχουν εφαρμογή αυτές οι διατάξεις στην επίδικη απαλλοτρίωση, και η ένδικη αγωγή των παρόδιων ιδιοκτητών, με την οποία ζητείται (έμμεσα) να αναγνωριστεί

ότι δε συντρέχει το τεκμήριο ωφέλειας για τα επίδικα απαλλοτριωθέντα ακίνητά τους και ότι αυτοί δεν έχουν υποχρέωση αυτοποζημίωσης, αλλά, αντίθετα, δικαιούνται πλήρη αποζημίωση για τα απαλλοτριωθέντα ακίνητά τους, εκδικάζεται, όπως αποφάνθηκε ορθά το πρωτοβάθμιο δικαστήριο με την εκκαλούμενη απόφασή του, από το καθ' ύλη αρμόδιο πολιτικό δικαστήριο, το οποίο είναι το Πολυμελές Πρωτοδικείο Λάρισας, με την τακτική διαδικασία.

IV. Με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 653/1977 «περί υποχρεώσεως των παροδίων ιδιοκτητών διά την διάνοιξιν εθνικών οδών κλπ», οι οποίες εφαρμόζονται σύμφωνα με το άρθρο 62 § 9 του ν. 947/1979 «περί οικιστικών περιοχών» και για βελτιωτικές υφιστάμενων οδών νέες χαράξεις ή διαπλατύνσεις αυτών ή τμημάτων τους, ορίζονται τα ακόλουθα: «Προκειμένου περί διανοίξεως εκτός σχεδίου πόλεων εθνικών οδών, πλάτους καταλήψεως μέχρι τριάκοντα μέτρων, (το οποίο με το άρθρο 14 § 1 του ν. 1349/1983, σε συνδυασμό με το άρθρ. 6 § 14 του ν. 2052/1992, αυξήθηκε σε πενήντα μέτρα), οι ωφελούμενοι παρόδιοι ιδιοκτήται εκάστης πλευράς υποχρεούνται εις αποζημίωσιν ζώνης, πλάτους δεκαπέντε μέτρων (που αυξήθηκε με τα αυτά άρθρα 14 § 1 του ν. 1349/1983 και 6 § 14 του ν. 2052/1992 σε εικοσιπέντε μέτρα), διά συμμετοχής των εις τας δαπάνας απαλλοτρίωσεως των καταλαμβανομένων υπό των οδών τούτων ακινήτων, η δε επιβάρυνσις αύτη δεν δύναται να υπερβαίνη το ήμισυ του εμβαδού του βαρυνομένου ακινήτου (παρ. 1) ... Ωφελούμενοι παρόδιοι ιδιοκτήται διά την εφαρμογήν του παρόντος άρθρου θεωρούνται εκείνοι, των

οποίων τα ακίνητα αποκτούν πρόσωπον επί των διανοιγομένων οδών (παρ. 3) ... Οσάκις οι δικαιούχοι αποζημιώσεως διά την απαλλοτρίωσιν είναι και υπόχρεοι διά την πληρωμήν αυτής, επέρχεται συμψηφισμός δικαιωμάτων και υποχρεώσεων (παρ. 4)...». Έτσι, με τη διάταξη της παρ. 3 του ως άνω άρθρου, εισάγεται τεκμήριο ωφέλειας για τους ιδιοκτήτες ακινήτων, τα οποία με τη διάνοιξη εθνικής οδού αποκτούν πρόσωπο σε αυτή. Το τεκμήριο αυτό κρίθηκε αρχικά ως αμάχητο, με συνέπεια να μη μπορούν οι παρόδιοι ιδιοκτήτες να το ανατρέψουν, αποδεικνύοντας την έλλειψη ωφέλειάς τους από τη διάνοιξη εθνικής οδού. Παράλληλα κρίθηκε ότι η καθιέρωση του ίδιου τεκμηρίου ως αμάχητου δεν αντίκειται στη διάταξη του άρθρ. 17 § 2 εδ. α του Συντάγματος που επιβάλλει την προηγούμενη πλήρη αποζημίωση του ιδιοκτήτη αναγκαστικά απαλλοτριούμενου ακινήτου, προκειμένου να στερηθεί αυτός την ιδιοκτησία του, αφού με βάση το εν λόγω τεκμήριο προσδιορίζονται οι υπόχρεοι μόνο προς αποζημίωση για τη διάνοιξη εθνικής οδού, χωρίς κατά τα λοιπά να θίγεται το δικαίωμα αποζημίωσης όσων οι ιδιοκτησίες απαλλοτριώνονται αναγκαστικά για τη διάνοιξή της. Κατ' επέκταση η συνταγματικότητα του τεκμηρίου δεν αναιρείται, αν στο ίδιο πρόσωπο συντρέχει δικαίωμα αποζημίωσης και, συγχρόνως, υποχρέωση προς αποζημίωση με συνέπεια τον αμοιβαίο συμψηφισμό τους (βλ. ολΑΠ 14/91). Έτσι, η αποζημίωση για την απαλλοτριούμενη ιδιοκτησία εμφανίζεται τυπικά να είναι πλήρης, αυτοτελώς όμως η υποχρέωση αποζημίωσης για τη διάνοιξη εθνικής οδού, δηλαδή ανεξάρτητα από τη

σύμπτωση δικαιώματος αποζημίωσης στο ίδιο πρόσωπο, συνιστά για τον υπόχρεο προσβολή της περιουσίας του, όταν το τεκμήριο ωφέλειας της παρ. 3 του άρθρου 1 v. 653/1977, στο οποίο βασίζεται, χαρακτηρίζεται ως αμάχητο, αφού τότε ανατρέπεται η αναγκαία ισορροπία ανάμεσα στην επιβάρυνση του παρόδιου ιδιοκτήτη και το επιδιωκόμενο γενικό συμφέρον, αν συμβεί να μην υφίσταται ωφέλειά του ή να είναι σημαντικά μικρότερη από το μέγεθος της υποχρέωσής του προς αποζημίωση. Συνεπώς, εφόσον η ύπαρξη ωφέλειας από τη διάνοιξη εθνικής οδού δεν είναι δεδομένη για τους παρόδιους ιδιοκτήτες ακινήτων, ενώ και το μέγεθός της μπορεί να ποικίλει κατά περίπτωση, δεν επιτρέπεται να προσδιορίζεται κατά τρόπο αμάχητο με διάταξη γενικής εφαρμογής. Μια τέτοια διάταξη, η οποία εμποδίζει τον υπόχρεο να αποδείξει στη συγκεκριμένη περίπτωση την έλλειψη ωφέλειάς του ή το πραγματικό μέγεθός της από τη διάνοιξη εθνικής οδού, συνιστά υπερβολική (δυσανάλογη) επιβάρυνση γι' αυτόν και προσκρούει στη διάταξη του άρθρου 1 εδ. α' του από 20.03.1952 Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου στην από 4.11.1950 Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ε.Σ.Δ.Α.) που προστατεύει την περιουσία στην ευρύτερη δυνατή έννοιά της, ορίζοντας ότι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο δικαιούται σεβασμού της περιουσίας του (πρβλ. ΕυρΔΔΑ 72/1995/578/664 και 106/1995/612/700 της 15.11.1996). Το Πρώτο Πρόσθετο Πρωτόκολλο και η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου κυρώθηκαν από κοινού αρχικά με το v. 2329/1953 και εκ νέου με το v.δ. 53/1974 και, συνε-

πώς, αποτελούν έκτοτε εσωτερικό δίκαιο της χώρας μας που υπερισχύει, σύμφωνα με το άρθρο 28 § 1 του Συντάγματος, από κάθε αντίθετη διάταξη του ημεδαπού δικαίου. Έπειται, ως εκ τούτου, ότι το ως άνω τεκμήριο ωφέλειας μόνον ως μαχητό μπορεί να ισχύει, με συνέπεια ο ισχυριζόμενος ότι δεν υφίσταται ωφέλειά του από τη διάνοιξη εθνικής οδού, να μπορεί, αποδεικνύοντας το αντίθετο της τεκμαιρόμενης ωφέλειάς του, να ανατρέψει το τεκμήριο, προκειμένου να αποφύγει την καταβολή αποζημίωσης, είτε αξιώνεται αυτή ευθέως κατά την παρ. 1 του άρθρου 1 v. 653/1977 είτε συμψηφιστικά κατά την παρ. 4 του ίδιου άρθρου, οπότε και δικαιούται (στη δεύτερη περίπτωση) να ζητήσει να αποζημιωθεί και για το τμήμα της ιδιοκτησίας του που απαλλοτριώθηκε αναγκαστικά για τη διάνοιξη εθνικής οδού, θεωρήθηκε όμως ως προς αυτό ότι πρέπει να αυταποζημιωθεί ως ωφελούμενος παρόδιος ιδιοκτήτης.

Ήδη το ως άνω τεκμήριο χαρακτηρίζεται ρητά ως μαχητό από τη διάταξη του άρθρου 33 § 1 του ν. 2971/2001 και κρίνεται, μετά την κήρυξη της απαλλοτρίωσης, από το αρμόδιο για τον οριστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης Εφετείο, με την ειδική διαδικασία του άρθρου αυτού, με το οποίο ορίζονται περαιτέρω και τα ακόλουθα: «Ο εικαζόμενος ιδιοκτήτης ή ο αξιών δικαιώματα επί του απαλλοτριωμένου, εφόσον θεωρεί ότι δεν υφίσταται το τεκμήριο της ωφέλειας, μπορεί με αίτησή του να ζητήσει από το φορέα του έργου τη διόρθωση του κτηματολογικού πίνακα κήρυξης της απαλλοτρίωσης, η υποβολή δε της αίτησης δεν αναστέλλει τις διαδικασίες της απαλλοτρίωσης (παρ. 2). Η αίτηση υποβάλλεται

εντός ανατρεπτικής προθεσμίας δύο μηνών από την έκδοση της απόφασης περί προσωρινού ή απευθείας οριστικού προσδιορισμού της αποζημίωσης και παραπέμπεται μετά τη λήξη της προθεσμίας προς εξέταση σε τριμελή επιτροπή... (παρ. 3) ... Η αίτηση του ιδιώτη μαζί με την έκθεση της επιτροπής και τα στοιχεία της απαλλοτρίωσης αποστέλλονται από την αρχή που κήρυξε την αναγκαστική απαλλοτρίωση στο κατά την παρ. 1 του παρόντος άρθρου δικαστήριο..., το οποίο οφείλει να εκδώσει οριστική απόφαση μέσα σε τριάντα ημέρες από την τελευταία συζήτηση της υπόθεσης... (παρ. 6)...». Εξάλλου με το άρθρο 37 εδ. α' του ν. 2971/2001, το οποίο περιέχει κανόνα διαχρονικού δικαίου, ορίζεται ότι η ισχύς των διατάξεων του ως άνω άρθρου 33 αρχίζει μετά την πάροδο ενός μηνός από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και ότι οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται και για τις αναγκαστικές απαλλοτριώσεις που δεν έχουν συντελεσθεί μέχρι την έναρξη της ισχύος του, στις δε περιπτώσεις που κατά την έναρξη ισχύος του άρθρου αυτού έχει παρέλθει η προθεσμία της τρίτης παραγράφου του, η ανατρεπτική αυτή προθεσμία παρατείνεται για δύο μήνες από την έναρξη της ισχύος του. Σύμφωνα με το σαφές γλωσσικό νόημα του άρθρου 37 εδ. α' του ν. 2971/2001 καταλαμβάνονται από τις διαδικαστικές ρυθμίσεις του άρθρου 33 του ίδιου νόμου οι αναγκαστικές απαλλοτριώσεις για τη διάνοιξη, βελτίωση ή διαπλάτυνση των εθνικών οδών της χώρας, οι οποίες κηρύσσονται μετά την έναρξη της ισχύος του, αφού άλλωστε κατά το άρθρ. 2 ΑΚ «ο νόμος ορίζει για το μέλλον (και)

δεν έχει αναδρομική ισχύ...». Καταλαμβάνονται, επίσης, αναδρομικά οι αναγκαστικές απαλλοτριώσεις που κηρύχθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος του άρθρου 33 του ν. 2971/2001, αλλά δεν είχαν μέχρι τότε συντελεσθεί, αφού το άρθρο 2 του ΑΚ δεν έχει αυξημένη τυπική δύναμη και, συνεπώς, ο νομοθέτης δεν εμποδίζεται να προσδώσει στο νόμο αναδρομική ισχύ, εφόσον δεν προσβάλλονται έτσι δικαιώματα που προστατεύονται συνταγματικά (βλ. ΟΛΑΠ 6/07). Αντίθετα, το άρθρο 37 εδ. α' του ν. 2971/2001 δεν περιέχει ρύθμιση για τις ήδη συντελεσμένες κατά την έναρξη ισχύος του άρθρου 33 του ίδιου νόμου αναγκαστικές απαλλοτριώσεις, οι οποίες και αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής του τελευταίου αυτού άρθρου, όπως αυτό προκύπτει από το σύνδεσμο «και» που χρησιμοποιείται στο κείμενο του ως άνω άρθρου 37, για να καταδειχθεί ακριβώς ότι οι ρυθμίσεις του άρθρ. 33, οι οποίες αφορούν καταρχήν τις μελλοντικές αναγκαστικές απαλλοτριώσεις, επεκτείνονται και σε κηρυγμένες κατά την έναρξη της ισχύος του αναγκαστικές απαλλοτριώσεις, μόνον όμως αν αυτές ήταν ακόμη τότε σε εξέλιξη και όχι ήδη συντελεσμένες. Ως προς τις απαλλοτριώσεις αυτές η περιοριστική ρύθμιση του άρθρου 37 εδ. α' του ν. 2971/2001 δεν καταλείπει κενό στην εφαρμογή του δικαίου, προκειμένου να ανατραπεί δικαστικά το νόμιμο τεκμήριο ωφέλειας των ιδιοκτητών ακινήτων που απέκτησαν με τη διάνοιξη, βελτίωση ή διαπλάτυνση εθνικής οδού πρόσωπο σε αυτή, αφού ο ενδιαφερόμενος μπορεί να επιδιώξει τη δικαστική ανατροπή του τεκμηρίου με τον τρόπο που μπορούσε και πριν από την ισχύ του

v. 2971/2001, δηλαδή είτε στο πλαίσιο της δίκης για τον καθορισμό της οφειλόμενης για την απαλλοτρίωση αποζημίωσης είτε και εκτός της δίκης αυτής (βλ. ΟΛΑΠ 10 και 11/04). Επομένως, ως προς τις άνω αναγκαστικές απαλλοτριώσεις δεν τίθεται ζήτημα ανάλογης εφαρμογής των άρθρων 33 και 37 εδ. α' του ν. 2971/2001, αφού η αναλογία προϋποθέτει αποχή του θετικού δικαίου από οποιαδήποτε ρύθμιση της κρίσιμης βιοτικής περίπτωσης, μολονότι η ρύθμιση της αξιώνεται από την έννομη τάξη. Διαφορετική από την αναλογία, ως μέθοδο ερμηνείας και εφαρμογής του δικαίου που στηρίζεται στην ουσιώδη ομοιότητα της αρρύθμιστης περίπτωσης με ρυθμισμένες από την έννομη τάξη αντίστοιχες περιπτώσεις (αναλογία νόμου), είναι η διασταλτική ερμηνεία της εφαρμοστέας διάταξης νόμου που επιχειρείται, όταν διαπιστώνεται ότι το γλωσσικό (γραμματικό - ιστορικό) νόημα της διάταξης υπολείπεται του σκοπού που επιδιώκεται με αυτή, όπως αυτός προσδιορίζεται με αξιολογικά στοιχεία που αντλούνται από την ίδια την εφαρμοστέα διάταξη, αυτοτελώς αλλά και σε συστηματική αλληλουχία με συναφείς διατάξεις. Κατά την έννοια αυτή η διασταλτική ερμηνεία, όπως και η αναλογία, αποτελούν ειδικότερες εφαρμογές της τελολογίας ως βασικής μεθόδου ερμηνείας του δικαίου με αναφορά στις γενικές αξίες του. Οι διατάξεις του άρθρου 37 εδ. α' του ν. 2971/2001, με τις οποίες επεκτάθηκαν οι ρυθμίσεις του άρθρου 33 του ίδιου νόμου και σε κηρυγμένες κατά την έναρξη της ισχύος του αναγκαστικές απαλλοτριώσεις, εφόσον όμως αυτές ήταν ακόμη τότε σε εξέλιξη και όχι ήδη συντελεσμένες, εί-

χαν ως σκοπό να συμβάλουν στη γρήγορη εκκαθάριση των σχετικών με το τεκμήριο αφέλειας των παρόδιων ιδιοκτητών εκκρεμοτήτων, ορίζοντας προς το σκοπό αυτό, αμέσως ή κατά παραπομπή, ιδιαίτερα σύντομες προθεσμίες για την ολοκλήρωση της διαδικασίας ανατροπής του τεκμηρίου και κατ' επέκταση για τη συντέλεση της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης, αφού η έννοια της πλήρους αποζημίωσης, από την οποία εξαρτάται η συντέλεση της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης για τη διάνοιξη, βελτίωση ή διαπλάτυνση εθνικής οδού διαφοροποιείται ανάλογα με την ύπαρξη ή όχι αντίστοιχης αφέλειας για τους παρόδιους ιδιοκτήτες, δηλαδή ανάλογα με την ανατροπή ή όχι του σχετικού τεκμηρίου. Έτσι εξυπηρετείται τόσο το συμφέρον του υπόχρεου προς αποζημίωση, προκειμένου να έχει αυτός σε εύλογο χρόνο σαφή και οριστική αντίληψη του μεγέθους των υποχρεώσεών του, όσο και το δημόσιο συμφέρον, προκειμένου να καταστεί δυνατή η συντέλεση της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης και η εκτέλεση του έργου που αφορά αυτή. Ο παραπάνω σκοπός δεν συντρέχει στις αναγκαστικές απαλλοτριώσεις που είχαν ήδη συντελεσθεί κατά την έναρξη ισχύος του άρθρου 33 του ν. 2971/2001, αφού ως προς αυτές ήταν πλέον δυνατή χωρίς άλλο η κατάληψη των ακινήτων που απαλλοτριώθηκαν, και η ανατροπή του τεκμηρίου αφέλειας μέσα στις εξαιρετικά σύντομες προθεσμίες των άρθρων 33 και 37 εδ. α' του ως άνω νόμου δεν εξυπηρετεί στην περίπτωση αυτή αξιόλογο συμφέρον οποιασδήποτε πλευράς. Αντίθετα, υπερακοντίζει το σκοπό του νόμου η άποψη ότι καταλαμβάνονται από τις διαδικαστικές

ρυθμίσεις του άρθρου 33 του ν. 2971/2001 και οι συντελεσμένες κατά την έναρξη της ισχύος του αναγκαστικές απαλλοτριώσεις, αφού καταλήγει σε δυσανάλογη επιβάρυνση του δικαιούχου της αποζημίωσης, αξιώνοντας από αυτόν, παρόλο που η διαδικασία της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης είχε τότε ολοκληρωθεί ουσιαστικά, να είναι σε ετοιμότητα, προκειμένου να αντιληφθεί έγκαιρα τη σχετική νομοθετική μεταβολή και να ενεργήσει σύμφωνα με αυτή για την ανατροπή του νόμιμου σε βάρος του τεκμηρίου αφέλειας, με στόχο την είσπραξη, τελικά, της πλήρους αποζημίωσής του. Συνεπώς, οι παραπάνω τελολογικές εκτιμήσεις δεν δικαιολογούν τη διασταλτική ερμηνεία του άρθρου 37 του ν. 2971/2001, ώστε να επεκταθούν οι διαδικαστικές ρυθμίσεις του άρθρου 33 του ίδιου νόμου και στις συντελεσμένες κατά την έναρξη της ισχύος του αναγκαστικές απαλλοτριώσεις και, αντίθετα, πρέπει εξ αντίδιαστολής (*argumentum a contrario*) να αποκλεισθεί η επέκτασή της στις αναγκαστικές αυτές απαλλοτριώσεις (βλ. ολΑΠ 11/11 και 12/11 Νόμος).

Περαιτέρω, από το συνδυασμό των διατάξεων των παρ. 1 και 4 του άρθρου 33 Ν. 2971/2001 προκύπτει ότι τα στοιχεία για την αφέλεια ή μη του ακινήτου διευρύνονται και ότι, εκτός από την πρόσοψη στη διανοιγόμενη οδό που προέβλεπε ο νόμος 653/1977, ορίζονται (ενδεικτικά) και η δυνατότητα πρόσβασης του ακινήτου στο έργο που περιλαμβάνεται στη ζώνη απαλλοτρίωσης, η δημιουργία επιπτώσεων στις χρήσεις του ακινήτου και η αρτιότητα και οικοδομησιμότητα του ακινήτου κατά τις ισχύουσες διατάξεις. Έτσι, ο ισχυριζόμε-

νος ότι το απομένον τμήμα του ακινήτου του δεν ωφελείται, αλλά, αντιθέτως, ζημιώνεται από την απαλλοτρίωση, μπορεί, αποδεικνύοντας το αντίθετο της τεκμαιρομένης ωφέλειας, δηλαδή την επικαλούμενη ζημία του και ανατρέποντας το ως άνω μαχητό τεκμήριο, να αποζημιωθεί και για την αυταποζημιούμενη έκτασή του και να ζητήσει τον καθορισμό οριστικής τιμής μονάδας αποζημίωσης και γι' αυτή (βλ. ΑΠ 1009/11, ΑΠ 346/12).

V. {...} Το οδικό έργο, για την κατασκευή του οποίου κηρύχθηκε η επίδικη απαλλοτρίωση, δεν προσπόρισε ωφέλεια στα ακίνητα των εναγόντων ούτε αύξησε την αγοραία αξία τους, αλλά αντίθετα τη μείωσε για τους εξής λόγους: I) Η εθνική οδός που κατασκευάζεται, είναι αυτοκινητόδρομος περίκλειστος με προστατευτικά κιγκλιδώματα (μπάρες) και βρίσκεται σε απόσταση αρκετών μέτρων από τα εναπομείναντα τμήματα των ακινήτων με ΑΚΠ 393 και 404 και σε ύψος αρκετών μέτρων σε σχέση με τα εναπομείναντα τμήματα του ακινήτου με ΑΚΠ 138, II) Η μετάβαση των εναγόντων στον αυτοκινητόδρομο θα γίνεται μέσω ανισόπεδων κόμβων, οι οποίοι απέχουν από τα ακίνητά τους, III) Οι εναπομείνασες εκτάσεις των εναγόντων δεν αποκτούν πρόσοψη και άμεση πρόσβαση στον αυτοκινητόδρομο. Περαιτέρω: I) Το ακίνητο του 1ου ενάγοντος με αριθμό κτηματολογικού πίνακα 393 ήταν άρτιο και οικοδομήσιμο, πριν απαλλοτριωθεί, διότι είχε εμβαδόν 8.752 τμ, αλλά η έκταση που απέμεινε μετά την απαλλοτρίωση, έχει εμβαδόν 1.212 τμ και δεν είναι άρτια ούτε οικοδομήσιμη. Επίσης, λόγω του τριγωνικού σχήματός της δεν μπορεί να αξιοποιηθεί

πλήρως για αγροτική εκμετάλλευση. II) Το ακίνητο του 2ου ενάγοντος με αριθμό κτηματολογικού πίνακα 404, ήταν άρτιο και οικοδομήσιμο, πριν απαλλοτριωθεί, διότι είχε εμβαδόν 17.420 τμ, αλλά τα δύο τμήματά του που απέμειναν μετά την απαλλοτρίωση, εμβαδού 1.300 τμ και 5.300 τμ αντίστοιχα, δεν είναι οικοδομήσιμα, διότι το πρώτο από αυτά δεν έχει το ελάχιστο αναγκαίο εμβαδόν και το δεύτερο δεν έχει τις αναγκαίες αποστάσεις από τη γραμμή δόμησης. III) Το ακίνητο με αριθμό κτηματολογικού πίνακα 138 των εναγόντων με αριθμό 3, ήταν άρτιο και οικοδομήσιμο, πριν απαλλοτριωθεί, διότι είχε εμβαδόν 10.000 τμ, αλλά τα δύο τμήματά του που απέμειναν μετά την απαλλοτρίωση, εμβαδού 3.500 τμ και 3.135 τμ, δεν είναι πλέον οικοδομήσιμα, διότι ο νόμος επιβάλλει την τήρηση απόστασης 60 μ. από τον άξονα της κεντρικής αρτηρίας και 40 μ. από το όριο της ή 45 μ. από τον άξονα των παραπλευρών και καθέτων οδών και 30 μ. από το όριο τους, την οποία δεν διαθέτουν τα ανωτέρω εδαφικά τμήματα. Περαιτέρω, τα ακίνητα των εναγόντων εξυπηρετούνταν, πριν απαλλοτριωθούν, από την εθνική οδό Λ.-Θ., από την επαρχιακή οδό Α.-Μ. και από τους αγροτικούς δρόμους που δημιουργήθηκαν πριν από χρόνια στην περιοχή. Μετά την απαλλοτρίωση το δίκτυο των αγροτικών δρόμων καταστρέφεται παντελώς και δημιουργείται ένας περίκλειστος αυτοκινητόδρομος, που δεν εξυπηρετεί επαρκώς τις ανάγκες των εναγόντων.

Από όσα αναφέρθηκαν αποδεικνύεται ότι τα εναπομείναντα τμήματα των επίδικων ακινήτων των εναγόντων δεν ωφελούνται από την επίδικη απαλλοτρίωση, ούτε

Θα αυξηθεί η εμπορική αξία τους εξαιτίας της απαλλοτρίωσης, αλλά, αντίθετα, αυτή η αξία τους μειώθηκε σημαντικά εξαιτίας της απαλλοτρίωσης, όπως αποφάνθηκε ήδη το Δικαστήριο τούτο με την απόφασή του αριθμ. 540/2004. Το Ελληνικό Δημόσιο, εφαρμόζοντας το τεκμήριο του άρθρου 1 ν. 653/1997, αρνείται να καταβάλει αποζημίωση για τα ανωτέρω τμήματα των επιδικων ακινήτων των εναγόντων, τα οποία θεωρήθηκαν ως αυταποζημιούμενα. Σύμφωνα με την απόφαση αριθμ. 540/2004 του Δικαστηρίου τούτου, με την οποία δημιουργήθηκε δεδικασμένο, η αποζημίωση που οφείλει το Ελληνικό Δημόσιο στους ενάγοντες για τις εδαφικές εκτάσεις τους που χαρακτηρίστηκαν ως αυταποζημιούμενες, ανέρχεται αντίστοιχα: i) Για την αυταποζημιούμενη έκταση του ακινήτου του 1ου ενάγοντος με ΑΚΠ 393 στο ποσό των 130.368,59 Ε., (ήτοι: 3.701,55 τμ χ 35,22 Ε/τμ = 130.368,59 Ε), ii) Για την αυταποζημιούμενη έκταση του ακινήτου του 2ου ενάγοντος με ΑΚΠ 404 στο ποσό των 219.546,69 Ε., (ήτοι: 6.233,58 τμ χ 35,22 Ε/τμ = 219.546,69 Ε), iii) Για την αυταποζημιούμενη έκταση του ακινήτου με ΑΚΠ 138 των εναγόντων με αριθμό 3 στο ποσό των 115.257,45 Ε., (ήτοι: 2.805 τμ χ 41,09 Ε/τμ = 115.257,45 Ε), και, συνεπώς, στο ποσό των 28.814,36 Ε ανά έκαστο από αυτούς τους ενάγοντες, (ήτοι: 115.257,45 : 4). Το ζήτημα της κυριότητας των εναγόντων στα επίδικα ακίνητα έχει κριθεί ήδη με ισχύ δεδικασμένου με την απόφαση αριθμ. 16/2002 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας για τους δύο πρώτους ενάγοντες και με την απόφαση αριθμ. 358/2002 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας για τον Κ.

Α., του οποίου νόμιμοι εξ αδιαθέτου κληρονόμοι τυγχάνουν οι ενάγοντες με αριθμό 3, το κληρονομικό δικαίωμα των οποίων αναγνωρίσθηκε τελεσίδικα με την απόφαση εκούσιας δικαιοδοσίας αριθμ. 592/2008 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο δέχτηκε τα ίδια πραγματικά περιστατικά ως ουσιαστικά βάσιμα και απέληξε σε παραδοχή της ένδικης αγωγής ως ουσιαστικά βάσιμης, δεν έσφαλε ως προς την εκτίμηση των αποδείξεων και την εφαρμογή του νόμου, ήτοι του άρθρου 1 Ν. 653/1977 και του άρθρου 33 Ν. 2971/2001, όπως παραπονείται ήδη το Ελληνικό Δημόσιο με το 2ο λόγο της ένδικης έφεσής του, γεγονός που πρέπει να οδηγήσει σε απόρριψη αυτού του λόγου έφεσης, ως ουσιαστικά αβάσιμου.

VI. Σύμφωνα με το άρθρο 18 παρ. 4-ε του ν. 2882/2001, «σε περίπτωση εμπρόθεσμης αίτησης το Εφετείο αποφαίνεται ενιαίως τόσο για τη δικαστική δαπάνη της ενώπιον αυτού διαδικασίας, όσο και για τη δικαστική δαπάνη του προσωρινού προσδιορισμού της αποζημίωσης». Από τη διάταξη αυτή συνάγεται ότι οι διαδικασίες για τον προσωρινό και οριστικό προσδιορισμό της καταβλητέας αποζημίωσης αφορούν τη διερεύνηση μιας διαφοράς. Γ' αυτό, αν παραστάθηκε και στις δύο διαδικασίες ο ίδιος δικηγόρος, οφείλεται σ' αυτόν αμοιβή μία φορά και για τις δύο διαδικασίες, αφού ουσιαστικά μία μόνο φορά παρέσχε την εργασία του. Αν δεν υπάρχει ειδική συμφωνία, η αμοιβή αυτή υπολογίζεται κατά τα άρθρα 98, 100 παρ. 1, 107, 110, 111 και 114 παρ. 5 του ν.δ. 3026/1954 «Περί του Κώδικος των Δικηγόρων» επί της αξίας

του αντικειμένου της δίκης που ταυτίζεται με την οριστική αποζημίωση, και προσδιορίζεται σε ποσοστό 3% της αποζημίωσης, από το οποίο 2% για τη σύνταξη των αιτήσεων προσωρινού και οριστικού προσδιορισμού της αποζημίωσης και 1% για τη σύνταξη και κατάθεση των προτάσεων (βλ. ΑΠ 868/12, ΑΠ 1170/10, 672/03). Ήδη με το άρθρο 130 § 2 Ν. 4070/2012, με το οποίο αντικαταστάθηκε το τρίτο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 18 του Ν. 2882/2001, ορίζεται ότι «Όταν υπόχρεος προς αποζημίωση είναι φορέας που υπάγεται στη Γενική Κυβέρνηση κατά την έννοια του άρθρου 1B του Ν. 2362/1995, η επιδικαζόμενη από το Δικαστήριο αμοιβή του πληρεξουσίου δικηγόρου των δικαιούχων αποζημίωσης στις περιπτώσεις που υπολογίζεται με βάση την αξία του αντικειμένου της δίκης, καθορίζεται υποχρεωτικά έως το ήμισυ των νόμιμων αμοιβών του Κώδικα Δικηγόρων». Η διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 18 του Ν. 2882/2001, όπως τροποποιήθηκε ανωτέρω, εφαρμόζεται και στις απαλλοτριώσεις που είναι εκκρεμείς κατά την έναρξη ισχύος του Ν. 4070/2012 (βλ. άρθρο 146 § 9 Ν. 4070/2012), δηλαδή στις 10.4.2012, οπότε δημοσιεύτηκε ο Ν. 4070/2012 στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και τέθηκε σε ισχύ, (βλ. άρθρο 188 Ν. 4070/2012). Όσα αναφέρθηκαν εφαρμόζονται σε όλες τις δίκες απαλλοτριώσης, στις οποίες περιλαμβάνονται, επίσης, και εκείνες που έχουν ως αντικείμενο την άρση του τεκμηρίου ωφέλειας και τον καθορισμό αποζημίωσης για τα εναπομείναντα τμήματα των απαλλοτριούμενων ακινήτων και εκείνα που αναφέρονται εσφαλμένα στον Κτηματολογικό Πίνακα ως αυταποζημιού-

μενα (βλ. ΑΠ 895/10, ΑΠ 346/12 Νόμος). Αντίθετα, στη δίκη άρσης του τεκμηρίου ωφέλειας, όπως και στις λοιπές δίκες της απαλλοτρίωσης, δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 22 παρ. 1 και 2 του ν. 3693/1957 που προβλέπουν συμψηφισμό των δικαστικών εξόδων ή περιορισμό τους μέχρι του ποσού των 294 Ε, διότι έτσι φαλκιδεύεται η πλήρης αποζημίωση των απαλλοτριωθέντων, με συνέπεια να παραβιάζεται το άρθρο 17 του Συντάγματος (βλ. ΑΠ 176/02 Δνη 43. 1361, ΑΠ 592/01 Δνη 43. 1362). Αν το δικαστικό στάδιο της διαδικασίας απαλλοτριώσης είχε προχωρήσει ομαλά, στην αποζημίωση του δικαιούχου θα περιλαμβανόταν η πλήρης δικαστική δαπάνη του. Αυτό πρέπει να επιτυγχάνεται, ακόμη και όταν αυτός αναγκάζεται, από υπαιτιότητα του υπόχρεου, να διεκδικήσει την πλήρη αποζημίωσή του, διενεργώντας άλλη δίκη, μεταγενέστερη από τις δίκες καθορισμού τιμής μονάδας απαλλοτρίωσης (βλ. Εφιωαν 40/08 Νόμος).

Στην επίδικη υπόθεση το εκκαλούν Ελληνικό Δημόσιο παραπονείται με τον 3ο λόγο της ένδικης έφεσής του ότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο έσφαλε ως προς την ερμηνεία και εφαρμογή του άρθρου 18 § 4 Ν. 2882/2001 και ότι εσφαλμένα καθόρισε τη δικαστική δαπάνη των αντιδίκων του στο ποσό των 13.900 Ε, ποσό υπέρτερο από το ποσό των 293 Ε, το οποίο καθορίζεται με το άρθρο 22 Ν. 3693/1957, διότι στην επίδικη υπόθεση δεν εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 18 § 4 Ν. 2882/2001. Σύμφωνα με τη νομική σκέψη που εκτέθηκε ανωτέρω, ο συγκεκριμένος λόγος έφεσης αποβαίνει ουσιαστικά αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί, διότι η δίκη αυτή

και, επίσης, η αντίστοιχη πρωτοβάθμια δίκη περιλαμβάνονται στις δίκες απαλλοτρίωσης, στις οποίες δεν εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 22 Ν. 3693/1957, αλλά η δικαστική δαπάνη των καθ' ων η απαλλοτρίωση καθορίζεται σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 18 § 4 Ν. 2882/2001 και τις οικείες διατάξεις του Κώδικα περί δικηγόρων, όπως αποφάνθηκε ορθά το πρωτοβάθμιο δικαστήριο με την εκκαλούμενη απόφασή του. Συνεπώς, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, προσδιορίζοντας τη δικαστική δαπάνη των εναγόντων με βάση τις διατάξεις για τις απαλλοτριώσεις σε ποσοστό 3% του ποσού της αποζημίωσης που επιδικάστηκε, δεν υπέπεσε σε πλημμέλεια...

432/2013

Πρόεδρος: Ιωάν. Μαγγίνας

Εισηγήτρια: Σοφία Πανουτσακοπούλου

Δικηγόροι: Αριστοτέλης Γεωργακόπουλος, Αντωνία Μπαλλού - Στυλ. Μαλακασιώτης

Ακυρότητα δωρεάς, αν ο δωρητής δεν μπορούσε λόγω άνοιας να διαγνώσει την ουσία, το περιεχόμενο και τις συνέπειες της πράξης, ευρισκόμενος σε κατάσταση έλλειψης συνείδησης αποδειχθείσα από μαρτυρικές καταθέσεις και δη ιατρικές βεβαιώσεις που αφορούν το κρίσιμο διάστημα, μη πειστικές δε καταθέσεις προσώπων που τον γνώρισαν λίγο και περιστασιακά.

Άνευ αντικειμένου αίτημα ιατρικής πραγματογνωμοσύνης ήδη αποβιώσαντος δωρητή.

Νομιμοποίηση ενάγοντος προς άσκηση της ένδικης αγωγής αναγνώρισης

της ακυρότητας ως δικ. συμπαραστάτης του δωρητή, αλλά και ατομικά ως κληρονόμος αφού το ακύρως δωρηθέν ακίνητο είναι κληρονομιαίο.

{...} Με την αγωγή, επί της οποίας εκδόθηκε η εκκαλουμένη απόφαση, ο ενάγων, ενεργώντας ατομικά και ως πρωσωρινός δικαστικός συμπαραστάτης της θείας του Σ. Ρ. , ζητεί να αναγνωρισθεί η ακυρότητα της εκεί περιγραφομένης δωρεάς στην οποία προέβη η εν λόγω Σ. Ρ. προς τους εναγόμενους, καθόσον κατά το χρόνο κατάρτισής της η δωρήτρια δεν είχε συνείδηση των πραττομένων και να αποδοθεί σε αυτόν το δωρηθέν. Επί της αγωγής αυτής εκδόθηκε η εκκαλουμένη απόφαση, που την έκανε δεκτή ως ουσιαστικά βάσιμη κατά ένα μέρος και ανεγνώρισε την ακυρότητα της ένδικης δωρεάς. Κατά της απόφασης αυτής παραπονούνται με την έφεση οι εναγόμενοι για εσφαλμένη ερμηνεία του Νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων και ζητούν την εξαφάνισή της προκειμένου να απορριφθεί η αγωγή.

Από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα: Την 22.8.2007 η Σ. χήρα Κ. Ρ., θεία του ενάγοντος (αδελφή της αποβιώσασας μητέρας του) με το .../22.8.7 συμβόλαιο του Συμβολαιογράφου Ι. Ζ. που έχει μεταγραφεί νόμιμα, μεταβίβασε λόγω δωρεάς στους εναγόμενους, από τους οποίους η πρώτη ήταν η οικιακή της βοηθός από το Μάρτιο 2007, οι λοιποί δε εναγόμενοι είναι τα τέκνα αυτής, και κατά το 1/3 εξ αδιαιρέτου στον καθένα, την ψιλή κυριότητα του μοναδικού ακινήτου της που αποτελούσε και την κατοικία της, δηλαδή

του Β1 διαμερίσματος, εμβαδού 86,19 τμ που βρίσκεται στην οδό Δ. Σ. ... στο Β.. Η εν λόγω δωρήτρια κατά τον χρόνο της δωρεάς ήταν 75 ετών, άτεκνη, ζούσε μόνη της στο ως άνω διαμέρισμα, έχοντας πλησιεστέρους συγγενείς τα ανίψια της (τέκνα προαποβιωσάντων αδελφών της) μεταξύ των οποίων και ο ενάγων. Κατά τον εν λόγω χρόνο, όπως διαπιστώθηκε, αυτή έπασχε από άνοια τύπου Alzheimer, όπως τούτο βεβαιώνεται και στην από 22.1.2010 γνωμάτευση του Ψυχιάτρου του Κέντρου Ψυχικής Υγείας του Νοσοκομείου Β. όπου αναφέρεται: «Η κα. Σ. Ρ.-Σ. πάσχει από άνοια τύπου Alzheimer. Η διαταραχή άρχισε προ 15ετίας και διέδραμε επί μακρόν με προεξάρχοντες χαρακτήρες συναισθηματικής διαταραχής. Εν συνεχείᾳ εγκαταστάθηκαν συμπτώματα έκπτωσης των νευροψυχολογικών λειτουργιών. Κατά την παρούσα κατάσταση παρουσιάζει σημαντική έκπτωση και των δεξιοτήτων προσωπικής φροντίδας». Επίσης η εν λόγω Σ. Ρ. κατά το χρονικό διάστημα πριν και μετά την ένδικη δωρεά είχε πραγματοποιήσει πολλές επισκέψεις σε ιατρούς για το πρόβλημα της υγείας της, όπου διαπιστώθηκε ότι έπασχε από άνοια, ενώ και οι αξονικές τομογραφίες εγκεφάλου στις οποίες υποβλήθηκε έδειξαν ότι παρουσιάζει ατροφία εγκεφάλου, δηλαδή επιβεβαίωσαν την ύπαρξη της ανωτέρω άνοιας. Συγκεκριμένα, στις 12.4.07, 28.6.07, 10.7.07, 8.8.07, 11.9.07 και 30.10.07 η δωρήτρια επισκέφθηκε το ιατρείο του ειδικού παθολόγου Κ. Γ., όπου επιβεβαιώθηκε η άνοιά της (βλ. σχετικές εντολές υγειονομικής περίθαλψης με αριθμούς ...). Επίσης, κατά το ίδιο χρονικό διάστημα αυτή ελάμβα-

νε ως φαρμακευτική αγωγή το φάρμακο Exelon (αρχικά 1,5mg και μετά 3mg), το οποίο χρησιμοποιείται για την συμπτωματική θεραπεία της ήπιας έως μετρίως σοβαρής άνοιας Alzheimer (βλ. φυλλάδιο οδηγιών χρήσης του φαρμάκου, σε συνδυασμό με τις από 21.6.07, 11.9.07, 1.10.07, 12.10.07, 1.11.07 σχετικές συνταγές Δημοσίου, όπου αναγράφεται το εν λόγω φάρμακο με διάγνωση: άνοια). Κατά την αξονική τομογραφία εγκεφάλου στην οποία υποβλήθηκε την 30.7.07 στο ακτινολογικό κέντρο «Υ.» Β., εντοπίσθηκαν μικρό παλαιό ισχαιμικό έμφρακτο παρά της δεξιάς πλαγίας κοιλίας και ευρήματα εγκεφαλικής ατροφίας. Την 30.8.2007 (8 ημέρες μετά την κατάρτιση του ενδίκου συμβολαίου) η ως άνω Σ. Ρ. υποβλήθηκε σε εξετάσεις στη Μονάδα Αποκατάστασης Νόσου Alzheimer (M.A.N.A.), όπου διαπιστώθηκε ότι τουλάχιστον από 7μήνους αναφερόταν διαταραχή της πρόσφατης μνήμης της αρκετά σημαντική. Επίσης παρατηρήθηκαν κάποιες παραισθήσεις (ακούει χωροφύλακες να ανεβαίνουν τις σκάλες τη νύχτα), ενώ αναφέρθηκε περιορισμός δραστηριοτήτων, αδυναμία να κάνει δουλειές του νοικοκυριού, διαπιστώθηκε μέτρια ανοϊκή διαταραχή, δυσκολίες στο χρονικό προσανατολισμό, τη συγκέντρωση την ανάκληση και την αντιγραφή. Την ως άνω κατάσταση της άνοιας τύπου Alzheimer επιβεβαιώνει και η από 30.8.07 γνωμάτευση του νευρολόγου ιατρού Κ. Σ., ο οποίος εξήτασε τη δωρήτρια την ημερομηνία αυτή καθώς και η .../26.11.07 γνωμάτευση του αναπληρωτή Διευθυντή Ψυχιατρικής του Κέντρου Ψυχικής Υγείας Β. Μ. Δ., κατά την οποία η Σ. Ρ. «πάσχει από

άνοια τύπου Alzheimer μέσης βαρύτητας. Παραβλάπτονται η πρόσφατη μνήμη, η κρίση καθώς και οι πρακτικογνωσιακές λειτουργίες. Πλήρης αδυναμία χρήσης χρημάτων, δεν μπορεί να διατηρήσει στη μνήμη της ορθές απαντήσεις που της δίδονται, ούτε μετά βραχύ χρονικό διάστημα. Η νόσος χρονολογείται από ετών και επιδεινώνεται κατά την τελευταία πενταετία συνεχώς εξελισσόμενη. Λαμβάνει φαρμακευτική αγωγή και έχει ιατρική παρακολούθηση, πλην όμως το αναμενόμενο αποτέλεσμα αφορά σε σχετική μόνο επιβράδυνση της εξέλιξης της κατάστασης». Χαρακτηριστικό δε της έκπτωσης της μνήμης της ως άνω δωρήτριας ήταν και οι συχνές απώλειες της ταυτότητάς της (βλ. την .../15.11.07 βεβαίωση της Υποδιεύθυνσης Ασφάλειας Β. ότι στις 23.6.06 αυτή εμφανίσθηκε στην Ασφάλεια Β. και δήλωσε απώλεια της αστυνομικής της ταυτότητας που αντικαταστάθηκε με άλλη, ενώ το ίδιο έγινε και στις 18.8.06 και στις 14.11.06. Περαιτέρω, κατόπιν της από 29.10.2007 αίτησης του ενάγοντος προς τον Εισαγγελέα Πλημ/κών Βόλου, ο τελευταίος ζήτησε από το Μονομελές Πρωτοδικείο Βόλου να κηρυχθεί η Σ. Ρ. σε δικαστική συμπαράσταση. Με την 34/7.1.2008 απόφαση του εν λόγω Δικαστηρίου αυτή τέθηκε σε μερική στερητική δικαστική συμπαράσταση σε ό,τι αφορά την είσπραξη του μισθού της, τις δικαιοπραξίες που αναφέρονται στα άρθρα 1678 § 2, 3 και 1624 ΑΚ καθώς και οικονομικές συναλλαγές αξίας άνω των 100 Ε, και σε μερική επικουρική συμπαράσταση σε ό,τι αφορά δικαιοπραξίες καθημερινής συναλλαγής ύψους 100 Ε μηνιαίως, διορίσθηκε δε οριστικός και

προσωρινός μέχρι τελεσιδικίας της απόφασης, δικαστικός συμπαραστάτης ο ενάγων - ανιψιός της.

Από τα στοιχεία αυτά προκύπτει ότι η δωρήτρια Σ. Ρ. κατά το χρόνο πραγματοποίησης της ένδικης δωρεάς (22.8.2007) δεν είχε τη δυνατότητα να διαγνώσει την ουσία, το περιεχόμενο και τις συνέπειες της επιχειρηθείσας πράξης, ευρισκόμενη σε κατάσταση έλλειψης συνείδησης, πράγμα που επιβεβαίωσε άλλωστε και η μάρτυρας απόδειξης. Ενόψει των στοιχείων αυτών και κυρίως των ως άνω ιατρικών βεβαιώσεων που αφορούν το κρίσιμο χρονικό διάστημα, δεν κρίνονται πειστικές οι καταθέσεις της μάρτυρα των εναγομένων και των ενόρκων βεβαιούντων που γνώρισαν περιστασιακά και για πολύ λίγο χρόνο αυτήν, όπως οι ίδιοι καταθέτουν. Επίσης, το αίτημα των εναγομένων που επαναφέρουν αυτοί με την έφεσή τους για διενέργεια ιατρικής πραγματογνωμοσύνης προκειμένου να διαπιστωθεί η κατάσταση της υγείας της Σ. Ρ. είναι πλέον άνευ αντικειμένου, αφού η εν λόγω δωρήτρια έχει ήδη αποβιώσει κατά τα προεκτεθέντα. Σύμφωνα λοιπόν με όσα αναφέρθηκαν παραπάνω, η ένδικη σύμβαση δωρεάς είναι άκυρη, ο ενάγων δε νομιμοποιείται να ασκήσει την κρινόμενη αγωγή και ως δικαστικός συμπαραστάτης της δωρήτριας (βλ. και ΕφΠατρ 452/06 Νόμος), αλλά και απομικά, αφού το ακύρως δωρηθέν ακίνητο είναι κληρονομιαίο, αυτός δε ως κληρονόμος μπορεί να ασκήσει το κληρονομικό του δικαίωμα επ' αυτού (βλ. και ΕφΠατρ 333/05 Νόμος), απορριπτομένων ως ουσιαστικά αβασίμων των σχετικών λόγων έφεσης. Τα παραπάνω δέχθηκε κατ' ορθή

ερμηνεία του Νόμου και εκτίμηση των αποδείξεων και το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, γι' αυτό και πρέπει να απορριφθεί η έφεση ως ουσιαστικά αβάσιμη...

444/2013

Πρόεδρος: Ιωάν. Μαγγίνας

Εισηγητής: Σπυρ. Μελάς

Δικηγόροι: Κλεοπάτρα Σακελλαροπούλου, Δημ. Μακρυγιάννης

Ο οδηγός, ιδιοκτήτης και κάτοχος του ζημιογόνου αυτ/του δεν είναι «τρίτος» και δεν έχει δικαίωμα αποζημίωσης κατά του ασφαλιστή του για ζημίες του. Εκ του νόμου ευθύνη του ΕΚ μόνο έναντι του ζημιωθέντος τρίτου. Επί ανάκλησης της άδειας λειτουργίας ασφ. εταιρείας, η υπεισέλευση του ΕΚ στα δικαιώματα και υποχρεώσεις της αφορά μόνο συμβάσεις υποχρεωτικής ασφαλισης εξ αστικής ευθύνης και όχι προαιρετικής όπως η μικτή. Αξίωση αποζημίωσης ασφαλισμένου με βάση όρο της ασφ. σύμβασης περί κάλυψης και ζημιών οχήματος από φυσικά φαινόμενα, όπως πλημμύρα. Απαράδεκτη ελλείψη νομιμοποίησης η έφεση του ΕΚ κατά της σε βάρος της ασφ. εταιρίας εκκαλουμένης, εφόσον αυτό δεν υπήρξε πρωτόδικα διάδικος και η ανάκληση της άδειας λειτουργίας της δεν το καθιστά διάδοχό της ως προς την ως άνω αξίωση, αφού την υποκαθιστά μόνο σε απαιτήσεις τρίτων ζημιωθέντων από τη λειτουργία του αυτ/του. Ο προτεινόμενος λόγος έφεσης θα προβληθεί από το ΕΚ επί επίσπευσης εκτέλεσης, με ανακοπή του 933 ΚΠολΔ, ο δε εφεσίβλητος (ενά-

γων) θα ικανοποιηθεί από το προϊόν της εκκαθάρισης της ασφ. εταιρίας.

Από το άρθρο 516 § 1 ΚΠολΔ ορίζεται ότι δικαίωμα έφεσης έχουν, εφόσον νικήθηκαν ολικά ή εν μέρει στην πρωτόδικη δίκη, ο ενάγων, ο εναγόμενος, εκείνοι που άσκησαν κύρια ή πρόσθετη παρέμβαση, οι καθολικοί διάδοχοί τους, οι ειδικοί διάδοχοί τους εφόσον απέκτησαν την ιδιότητα αυτή μετά την άσκηση της αγωγής και οι εισαγγελείς πρωτοδικών, αν ήταν διάδικοι. Περαιτέρω ο ν. 489/1976 «περί υποχρεωτικής ασφαλίσεως της εξ ατυχημάτων αυτοκινήτων αστικής ευθύνης» ορίζει: Στο άρθρο 2 παρ. 1 ορίζει ότι ο κύριος ή κάτοχος αυτοκινήτου, που κυκλοφορεί μέσα στην Ελλάδα επί οδού, υποχρεούται να έχει καλύψει την εκ τούτου έναντι τρίτων αστική ευθύνη, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος. Στο άρθρο 6 παρ. 1 και 2, ότι η ασφάλιση αυτή πρέπει να καλύπτει την αστική ευθύνη του κυρίου, του κατόχου και κάθε οδηγού ή προστηθέντος για την οδήγηση ή υπεύθυνου του ασφαλισμένου αυτοκινήτου και ότι η ασφαλιστική κάλυψη πρέπει να περιλαμβάνει την έναντι τρίτων αστική ευθύνη εξαιτίας θανάτωσης ή σωματικής βλάβης ή ζημιών σε πράγματα. Στο άρθρο 7 ότι δεν θεωρούνται τρίτοι κατά την έννοια των διατάξεων των άρθρων 2 παρ. 1 και 6 παρ. 2 α) ο οδηγός του αυτοκινήτου που προξένησε τη ζημία, β) κάθε πρόσωπο του οποίου η αστική ευθύνη καλύπτεται με τη σύμβαση ασφαλισης, γ) εκείνος, ο οποίος έχει καταρτίσει μετά του ασφαλιστή την ασφαλιστική σύμβαση, δ) οι νόμιμοι εκπρόσωποι νομικού προσώπου που είναι ασφαλισμέ-

νο ή εταιρείας που δεν έχει αποκτήσει νομική προσωπικότητα. Στο άρθρο 10 παρ. 1, ότι το πρόσωπο που ζημιώθηκε έχει, από την ασφαλιστική σύμβαση και μέχρι του ποσού αυτής, ίδια αξίωση κατά του ασφαλιστή. Στο άρθρο 17, ότι σκοπός του Επικουρικού Κεφαλαίου είναι η καταβολή ασφαλιστικής αποζημίωσης για αστική ευθύνη από αυτοκινητιστικά ατυχήματα κατά τα ειδικότερον οριζόμενα στο άρθρο 19. Στο άρθρο 19 παρ. 1 και 3, ότι το Επικουρικό Κεφαλαίο είναι υποχρεωμένο να καταβάλει στα πρόσωπα που ζημιώθηκαν την, κατά την παρ. 2 του άρθρου αυτού, αποζημίωση λόγω θανάτωσης, σωματικών βλαβών ή υλικών ζημιών από αυτοκινητιστικά ατυχήματα όταν: α) αυτός που υπέχει ευθύνη παραμένει άγνωστος, β) το ατύχημα προήλθε από αυτοκίνητο ως προς το οποίο δεν είχε εκπληρωθεί η, κατά το άρθρο 2, υποχρέωση, γ) το ατύχημα προήλθε από αυτοκίνητο οδηγούμενο από πρόσωπο που προκάλεσε από πρόθεση το ατύχημα και δ) ο ασφαλισμένος επτώχευσε ή η σε βάρος του εκτέλεση απέβη άκαρπη ή ανακλήθηκε η άδεια λειτουργίας ασφαλιστικής επιχείρησης ένεκα παράβασης του νόμου, ότι στις περιπτώσεις της παρ. 1 του παρόντος άρθρου το ζημιώθεν πρόσωπο έχει ίδια αξίωση κατά του Επικουρικού Κεφαλαίου όχι όμως και κατά των μελών αυτού, και στο άρθρο 25 παρ. 4 ότι από την ημερομηνία που η ασφαλιστική επιχείρηση κηρύσσεται σε κατάσταση πτώχευσης ή ανακαλείται η άδεια λειτουργίας της για παράβαση νόμου, το Επικουρικό Κεφαλαίο υπεισέρχεται αυτοδίκαια στο σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων της ασφαλιστικής επιχείρησης που

πηγάζουν από ασφαλιστικές συμβάσεις του κλάδου αστικής ευθύνης από χερσαία αυτοκίνητα οχήματα. Κατά δε το άρθρο 19 της Κ4-585/5.4.78 ΑΥΕ, που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 6 παρ. 5 του ν. 489/1976 και ισχυει κατά το χρόνο επέλευσης του ασφαλιστικού κινδύνου (10.10.2006) «η ασφάλιση αστικής ευθύνης αφορά στην ικανοποίηση απαιτήσεων αποζημίωσης τρίτων κατά των ασφαλισμένων εκ της κυκλοφορίας του περιγραφόμενου στο ασφαλιστήριο συμβόλαιο οχήματος. Δεν θεωρούνται τρίτοι, ο οδηγός του οχήματος που προξένησε τη ζημιά, κάθε πρόσωπο του οποίου η ευθύνη καλύπτεται με τη σύμβαση ασφάλισης, αυτός που κατάρτισε την ασφαλιστική σύμβαση με τον ασφαλιστή». Από το συνδυασμό των παραπάνω διατάξεων συνάγεται ότι οι διατάξεις του ν. 489/76 αφορούν και ρυθμίζουν την υποχρεωτική ασφάλιση αστικής ευθύνης στα χερσαία αυτοκίνητα οχήματα και δεν αναφέρονται στα λοιπά είδη των προαιρετικών ασφαλίσεων, όπως η μικτή ασφάλιση. Η ασφάλιση αστικής ευθύνης του ιδιοκτήτη ή κατόχου αυτοκινήτου συνάπτεται για να καλύψει την αστική ευθύνη των ασφαλισμένων κατά το ν. 489/76 προσώπων απέναντι στους παθόντες τρίτους που ζημιώνονται. Κατά συνέπεια το Επικουρικό Κεφαλαίο, μη υπέχοντας μεγαλύτερη υποχρέωση του ασφαλιστή, δεν θα ευθύνεται στις περιπτώσεις, κατά τις οποίες εκείνος που ζημιώθηκε δεν φέρει την ιδιότητα του τρίτου. Ο οδηγός, ιδιοκτήτης και κάτοχος του ζημιογόνου ασφαλισμένου αυτοκινήτου δεν είναι «τρίτος» με την έννοια του άρθρου 7 του ν. 489/76 και δεν έχει δικαίωμα αποζημίωσης κατά της

ασφαλιστικής του εταιρείας για ζημιές που υπέστη. Η ευθύνη του Επικουρικού Κεφαλαίου, διαμορφώνεται από το νόμο, μόνο έναντι του ζημιωθέντος τρίτου και κανενός άλλου. Η υπεισέλευση του Επικουρικού Κεφαλαίου στα δικαιώματα και στις υποχρεώσεις της ασφαλιστικής εταιρείας, της οποίας ανακλήθηκε η άδεια λειτουργίας, αφορά μόνο τις ασφαλιστικές συμβάσεις του κλάδου αστικής ευθύνης από χερσαία αυτοκίνητα οχήματα, δηλαδή την υποχρεωτική ασφάλιση του άρθρου 2 παρ. 1 του ν. 489/76 και δεν αφορά τις προαιρετικές ασφαλίσεις (καλύψεις). Το ΕΚ σύμφωνα με τον, σαφώς, ευθέως από το νόμο, καθοριζόμενο σκοπό του, υποχρεούται να καταβάλει την οριζόμενη στην παρ. 2 του ως άνω άρθρου 19 αποζημίωση, στους ζημιωθέντες από αυτοκινητιστικό ατύχημα τρίτους, οσάκις η ασφαλιστική επιχείρηση, της οποίας η άδεια λειτουργίας ανακλήθηκε οριστικά, εκάλυπτε με σύμβαση την έναντι τρίτων αστική ευθύνη των, κατά την έννοια των άρθρων 1 παρ. 6 και 6 παρ. 1 του ν. 489/76 ασφαλισμένων προσώπων, δηλαδή του κυρίου, κατόχου, προστηθέντος στην οδήγηση ή υπεύθυνου του ασφαλισμένου ζημιογόνου αυτοκινήτου. Συνακόλουθα δεν αποτελεί ασφάλιση αστικής ευθύνης η κάλυψη από τον ασφαλιστή των ιδίων ζημιών του αυτοκινήτου του ασφαλισμένου. Εάν καταρτισθεί τέτοια σύμβαση ασφάλισης και επέλθει ο ασφαλιζόμενος κίνδυνος, το Επικουρικό Κεφάλαιο υπέχοντας ευθύνη ασφαλιστή, που έχει καλύψει την αστική ευθύνη του κυρίου, κατόχου και οδηγού του ζημιογόνου αυτοκινήτου, δεν υποχρεούται να καταβάλει αποζημίωση αν η ασφαλιστική εταιρεία με

την οποία έχει καταρτιστεί τέτοια σύμβαση πτωχεύσει ή ανακληθεί η άδεια λειτουργίας της (ΑΠ 327/05 Νόμος, Επιδικία 2006. 17, με σημείωμα Μ. Σ., ΕφΑθ 4593/96 Δην 1997. 1883, Α. Κρητικός Η αποζημίωση εκδ. 1998 αριθ. 2258 και Συμπλήρωμα εκδ.2002 αριθ. 2258 α).

II. Με την ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, από 3.3.2008 με αριθ. καταθ. 145/31.3.08 αγωγή του, ο εφεσίβλητος ζήτησε να υποχρεωθεί η ανώνυμη ασφαλιστική εταιρία με την επωνυμία «C. V.» να του καταβάλει, ως αποζημίωση, με βάση τον όρο της επικαλούμενης σύμβασης ασφαλίσεως, κατά τον οποίο ασφαλίζονταν και οι ζημίες που προέρχονται αμέσα από φυσικά φαινόμενα, μεταξύ των οποίων και η πλημμύρα, που συνέβη στις 10.10.2006 και κατέστρεψε ολοσχερώς το αυτοκίνητό του, 18.888 Ε, με το νόμιμο τόκο από την επομένη της επίδοσης της από 11.4.2007 εξώδικης δήλωσής του, άλλως από την επίδοση της αγωγής και να καταδικαστεί η εναγόμενη στη δικαστική του δαπάνη. Επί της αγωγής εκδόθηκε η υπ' αριθμό 53/2010 εκκαλούμενη οριστική απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, η οποία δέχτηκε εν μέρει την αγωγή και υποχρέωσε την εναγόμενη ασφαλιστική εταιρία να καταβάλει στον πρώτο εφεσίβλητο το ποσό των 18.350 Ε, με το νόμιμο τόκο από την επομένη της επίδοσης της από 11.4.2007 εξώδικης δήλωσής του. Ήδη το εκκαλούν, στο οποίο επιδόθηκε η εκκαλουμένη, ως ειδικό διάδοχο της ασφαλιστικής εταιρίας, λόγω ανάκλησης της άδειας λειτουργίας της, παραπονείται για εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και ζητά να γίνει δεκτή η έφεσή

του, να εξαφανιστεί η εκκαλουμένη και να απορριφθεί η αγωγή του εφεσίβλήτου.

Όπως προκύπτει από τα προαναφερθέντα, η εκκαλουμένη απόφαση εκδόθηκε σε βάρος της ασφαλιστικής εταιρίας, δηλ. το εκκαλούν δεν υπήρξε διάδικος στην πρωτόδικη δίκη. Αφού λοιπόν η ανάκληση της άδειας λειτουργίας της ασφαλιστικής εταιρίας δεν το καθιστά, κατά νόμο, καθολικό αυτής διάδοχο ή ειδικό διάδοχό της, ως προς την συγκεκριμένη απαίτηση και το εκκαλούν διαδέχεται αυτήν μόνο όσον αφορά τις απαιτήσεις των τρίτων ζημιώθέντων από τη λειτουργία του αυτοκινήτου, αυτό (το Επικουρικό Κεφάλαιο) δεν νομιμοποιείται να ασκήσει τη κρινόμενη έφεση, η οποία πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη. Βεβαίως τον προτεινόμενο με την έφεση λόγο το εκκαλούν μπορεί να προβάλει, σε περίπτωση επίσπευσης αναγκαστικής εκτέλεσης, με την ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ, ο δε εφεσίβλητος (ενάγων) θα ικανοποιηθεί από το προϊόν της εκκαθάρισης της εν εκκαθαρίσει τελούσας ασφαλιστικής εταιρίας...

458/2013

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας
Εισηγήτρια: Ευαγγελία Καρδάση
Δικηγόροι: Χρ. Νάστος, Κλεοπάτρα Τσιτιρίδου

Μη πτωχευτικές απαιτήσεις οι εμπράγματες αξιώσεις κατά του πτωχού ούτε τα διαπλαστικά δικαιώματα όπως για εξάλειψη υποθήκης.

Διαγραφή υποθήκης με πράξη του υποθηκοφύλακα, μετά από συμβολαιογραφική συναίνεση του δανειστή ή τελεσίδικη απόφαση. Ο περιορισμός,

εξάλειψη και διαγραφή υποθήκης ή κατάσχεσης υπέρ της ΑΤΕ μπορεί να γίνει με απλή αίτησή της, και μετά τη μετατροπή της σε ΑΕ.

Διαφορά της συναίνεσης για εξάλειψη υποθήκης από την εκποιητική παραίτηση από το δικαίωμα υποθήκης που συνιστά λόγο απόσβεσης της υποθήκης και υπόκειται σε συμβολαιογραφικό τύπο.

Δικαστική εξάλειψη υποθήκης, αν ο δανειστής δεν συναινεί, εφόσον η υποθήκη έχει αποσβεσθεί ή η εγγραφή της είναι άκυρη.

Κατά της 65/2012 οριστικής αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας που εκδόθηκε αντιμωλία των διαδίκων, κατά την τακτική διαδικασία, και απέρριψε, ως νόμω αβάσιμη, την από 21.10.2010 (και με αριθ. καταθ. 676/10) αγωγή για εξάλειψη υποθήκης που άσκησε κατά της εναγομένης, Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος, ο ενάγων, Θ. Μ., ο τελευταίος, ως ηττηθείς στη δίκη άσκησε, την υπό κρίση από 20.4.2012 (και με αριθ. καταθ. 138/12) έφεση κατά της αντιδίκου του ζητώντας, για τους λόγους ειδικότερα που διαλαμβάνονται στο εφετήριο έγγραφο και ανάγονται σε εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου, η εκκαλουμένη απόφαση να εξαφανισθεί, προκειμένου η αγωγή του να γίνει δεκτή κατ' ουσίαν. Η έφεση ασκήθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα (άρθρ. 495 § 1 και 2, 499, 511, 513 § 1β, 516 § 1, 517, 518 § 2, 520 § 1 ΚΠολΔ). Πρέπει, επομένως, να γίνει τυπικά δεκτή και να εξετασθεί από άποψη παραδεκτού και βασιμότητας των λόγων της κατά την ίδια διαδικασία (άρθρ. 533 § 1 ΚΠολΔ).

Το αίτημα δε της εφεσίβλητης Τράπεζας για κήρυξη απαράδεκτης της συζήτησης της έφεσης που ασκήθηκε στις 20.4.2012, ήτοι προ της θέσεως αυτής υπό ειδική εκκαθάριση με την 46/1/27.7.2012 απόφαση της Επιτροπής Πιστωτικών Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος, για το λόγο ότι τυχάνει, κατ' άρθρ. 68 § 2 εδ. β' του Ν. 3601/2007, αναλόγου εφαρμογής το άρθρο 25 του Πτωχευτικού Κώδικα (Ν. 3588/2007), βάσει του οποίου από την κήρυξη της πτώχευσης αναστέλλονται αυτοδικαίως όλα τα ατομικά καταδιωκτικά μέτρα των πιστωτών κατά του οφειλέτη προς ικανοποίηση ή εκπλήρωση πτωχευτικών απαιτήσεων, πρέπει να απορριφθεί, διότι δεν περιλαμβάνονται στις πτωχευτικές απαιτήσεις οι εμπράγματες αξιώσεις κατά του πτωχού ούτε τα διαπλαστικά δικαιώματα (βλ. ΑΠ 1491/02 ΔΕΕ 2003. 542), όπως το δικαίωμα για εξάλειψη υποθήκης (βλ. Μητσόπουλο, ΠολΔικ Α', 1972, σελ. 221 σημ. 89, Σπυριδάκη, Εμπράγματη ασφάλεια § 91 αριθ. 3, Παπαδόπουλο, Αγωγές Εμπραγμάτου Δικαίου, τομ. II, εκδ. 1992, σελ. 430, Βαθρακοκοίλη, ΕρνομΑΚ 1327 αριθ. 2, σελ. 694).

Κατά τις διατάξεις των άρθρων 1317, 1318, 1319, 1320, 1321, 1324, 1325, 1327, 1328 και 1329 ΑΚ «Η απόσβεση της απαίτησης με οποιονδήποτε τρόπο επιφέρει την απόσβεση της υποθήκης» (1317), «Απόσβεση της υποθήκης επέρχεται επίσης: 1. με την ολοσχερή εξαφάνιση του ενυποθήκου κτήματος 2. με την παραίτηση του δανειστή 3. με τον πλειστηριασμό του ενυποθήκου κτήματος και την καταβολή του εκπλειστηριάσματος 4. με την παρέλευση της προθεσμίας με την οποία

είχε παραχωρηθεί η υποθήκη» (1318), «Η παραίτηση από το δικαίωμα της υποθήκης γίνεται με μονομερή συμβολαιογραφική δήλωση» (1319), «Με την παραγραφή της απαίτησης επέρχεται απόσβεση της υποθήκης» (1320), «Η υποθήκη αποσβήνεται όταν ενωθούν στο ίδιο πρόσωπο η κυριότητα και το δικαίωμα της υποθήκης» (1321), «Οι υποθήκες που έχουν εγγραφεί εξαλείφονται από το βιβλίο υποθηκών είτε με τη συναίνεση του δανειστή είτε με τελεσίδικη απόφαση» (1324), «Η συναίνεση του δανειστή για την εξάλειψη γίνεται με μονομερή συμβολαιογραφική δήλωση» (1325), «Αν ο δανειστής δεν συναινεί στην εξάλειψη τη διατάζει το δικαστήριο ύστερα από αγωγή όποιου έχει έννομο συμφέρον» (1327), «Το δικαστήριο διατάζει την εξάλειψη, αν η υποθήκη έχει αποσβεσθεί ή η εγγραφή της είναι άκυρη» (1328), «Η εγγραφή είναι άκυρη: 1. αν από αυτή προκύπτει αβεβαιότητα για το πρόσωπο του δανειστή ή του οφειλέτη ή για το ενυπόθηκο ακίνητο ή για το ποσόν της ασφαλιζόμενης απαίτησης 2. αν δεν έχει χρονολογία 3. αν έγινε με βάση άκυρο τίτλο» (1329). Από τις ανωτέρω διατάξεις σαφώς προκύπτει ότι η εξάλειψη είναι η διαγραφή της υποθήκης από το βιβλίο υποθηκών, η οποία γίνεται με πράξη του υποθηκοφύλακα. Η εξάλειψη γίνεται από τον υποθηκοφύλακα είτε α) μετά από συναίνεση του δανειστή είτε β) με τελεσίδικη δικαστική απόφαση. Άλλοι τρόποι που να οδηγούν στην εξάλειψη της υποθήκης, δεν υπάρχουν. Η συναίνεση του δανειστή για την εξάλειψη της υποθήκης δίνεται με μονομερή, μη απευθυντέα και μη ανακλητή δήλωση βουλήσεως, η οποία πρέπει να περιβληθεί τον

τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου που προβλέπεται με ποινή ακυρότητος. Δεν αρκεί απλώς δημόσιο ή εκτελεστό έγγραφο ούτε επίσης οι δικαστικές εκθέσεις για ομολογία ή συμβιβασμό (βλ. Γεωργιάδη - Σταθόπουλο, AK 1324 αριθ. 1 και 3, σελ. 613-614, και AK 1325 αριθ. 1, σελ. 615, Απ. Γεωργιάδη, ΕμπρΔ, 2η ειδ., § 86 αριθ. 64 και 65, σελ. 1075-1076). Κατά τη διάταξη, όμως, του άρθρου 12 § 6 του Ν. 4332/1929 «Σύσταση και λειτουργία της Αγροτικής Τράπεζας», η εξάλειψη, περιορισμός και διαγραφή εγγεγραμμένης υποθήκης, επιταγής ή κατασχέσεως υπέρ της ΑΤΕ δύναται να γίνει και άνευ συμβολαιογραφικής πράξεως δι' απλής και μονομερούς αιτήσεως αυτής προς τον οικείο υποθηκοφύλακα και απαλλάσσεται παντός τέλους και δικαιώματος. Σημειώτεον ότι το προνόμιο της ΑΤΕ που καθιερώνεται με την άνω διάταξη εξακολουθεί να ισχύει μέχρι σήμερα ως διατηρηθέν ρητώς σε ισχύ με το άρθρο 26 § 4 του Ν. 1914/1990 που επέβαλε τη μετατροπή της σε ΑΕ, χωρίς να επέλθει μεταβολή του με τις γενικές ρυθμίσεις του άρθρου 26 § 8 και 9 του Ν. 2076/1992 (βλ. ολΑΠ 25/06 ΝοΒ 2007. 110, ΑΠ 360/10 Νόμος), όπως αβασίμως υποστηρίζει ο εκκαλών. Περαιτέρω, η συναίνεση για την εξάλειψη της υποθήκης δεν πρέπει να συγχέεται με την παραίτηση του δανειστή από το δικαίωμα της υποθήκης που προβλέπεται, κατ' άρθρ. 1318 AK, ως λόγος απόσβεσης της υποθήκης, η τελευταία δε συνιστά εκποιητική δικαιοτραξία εμπραγμάτου δικαιώματος επί ακινήτου και σε κάθε περίπτωση υπόκειται στον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου (βλ. Γεωργιάδη - Σταθόπουλο,

AK 1319 αριθ. 1, σελ. 607). Εξάλλου, αν ο δανειστής δεν συναινεί στην εξάλειψη, διατάζει αυτήν το δικαστήριο, ύστερα από αγωγή όποιου έχει συμφέρον, μόνον εφόσον η υποθήκη έχει αποσβεσθεί, για τους λόγους που αναφέρονται στις AK 1317 - 1321 ή εφόσον η εγγραφή της υποθήκης είναι άκυρη, για τους λόγους που αναφέρονται στην AK 1318 (βλ. Απ. Γεωργιάδη οπ., § 86 αριθ. 64, σελ. 1075, Βαθρακοκάλη, ΕρνομAK 1328, αριθ. 1, σελ. 695-696). Επομένως, απαραίτητη προϋπόθεση για να επιληφθεί το δικαστήριο είναι η άρνηση της συναίνεσης του δανειστή για εξάλειψη της υποθήκης, διαφορετικά, αν δηλαδή δεν υπάρχει άρνηση της συναίνεσης του δανειστή, δε γεννιέται το δικαίωμα του ενάγοντα να ζητήσει τη δικαστική διαταγή εξάλειψης της υποθήκης (βλ. Γεωργιάδη - Σταθόπουλο, AK 1327 - 1328 αριθ. 4, σελ. 618-619, Παπαδόπουλο, Αγωγές Εμπράγματου Δικαίου, τομ. 2ος, σελ. 430).

Στην προκειμένη περίπτωση, με την ανωτέρω αγωγή, για την οποία εκδόθηκε η εκκαλουμένη απόφαση, κατά τη δέουσα εκτίμηση του δικογράφου αυτής, ο ενάγων και ήδη εκκαλών, Θ. Μ., ισχυρίσθηκε ότι, δυνάμει του αριθ. .../2005 συμβολαίου της συμβ/φου Π.Τ.-Τ. που έχει μεταγραφεί νόμιμα στον τόμο ... και αριθ. ... των βιβλίων μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Λ., μεταβίβασε κατά κυριότητα, λόγω πτωλήσεως, στην Α. Ο. συζ. Ν. Γ., έναν ποτιστικό αγρό 12.500 τμ εξ αδιαιρέτου που βρίσκεται στη θέση «Σ. Π.» της κτηματικής περιοχής Κ. Λ. Ότι, ταυτόχρονα με το άνω συμβόλαιο, ενώπιον της ίδιας συμβολαιογράφου συνετάγη μεταξύ τους και το αριθ. .../2005 συμβόλαιο, που έχει

μεταγραφεί νόμιμα στον τόμο ... και αριθ. ... των αυτών βιβλίων μεταγραφών, δυνάμει του οποίου η Α. Ο. μεταβίβασε κατά κυριότητα, λόγω πωλήσεως, στον ενάγοντα, έναν άλλο ξηρικό 12.500 τμ εξ αδιαιρέτου που βρίσκεται στη θέση «Κ.» της ως άνω κτηματικής περιφέρειας Κ. Λ. Ότι, λόγω του ότι ο τελευταίος αγρός ήταν βεβαρημένος με υποθήκες υπέρ της εναγομένης και ήδη εφεσίβλητης, Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος, οι οποίες είχαν εγγραφεί προ της μεταβιβάσεως τούτου στον ενάγοντα, προς εξασφάλιση απαιτήσεως της εναγομένης κατά της δικαιοπαρόχου του, Α. Ο., προήλθε αυτός σε προφορική συμφωνία με το Διντή του Υποκαταστήματος της εναγομένης στη Φ. Λ., βάσει της οποίας η εναγομένη, δια του εν λόγω εκπροσώπου της, ανέλαβε την υποχρέωση, μετά τη μεταβίβαση των προεκτεθέντων αγρών προς την Α. Ο. και τον ενάγοντα, αντίστοιχα, και την προσκόμιση των πωλητηρίων συμβολαίων νομίμως μεταγεγραμμένων στο Υποκατάστημά της, να προβεί αφενός στην εξάλειψη των υποθηκών από τον αγρό που μεταβίβασε η οφειλέτριά της, Α. Ο., στον ενάγοντα και αφετέρου στην εκ νέου εγγραφή των υποθηκών αυτών με μεταφορά τους στον αγρό που μεταβίβασε ο ενάγων στην Α. Ο. Ότι, καίτοι προσκόμισε τα ανωτέρω συμβόλαια με την πράξη μεταγραφής τους στο Υποθηκοφυλακείο Λ., το Μάρτιο του έτους 2008, στο άνω Υποκατάστημα της εναγομένης, η τελευταία κατά παράβαση των μεταξύ τους συμφωνηθέντων δεν προέβη στην εξάλειψη των υποθηκών από το άνω ακίνητο που περιήλθε στην κυριότητα του ενάγοντος με το .../2005 πωλητήριο συμβόλαιο, αλλά τον

Απρίλιο του έτους 2005 του απέστειλε επιστολή, με την οποία του γνωστοποίησε ότι το ακίνητο βαρύνεται με τις ως άνω υποθήκες και ότι θα λάβει μέτρα για την είσπραξη των απαιτήσεών της που εξασφαλίζουν οι υποθήκες αυτές. Ότι, ενώπιον του ότι η εναγομένη παρέβη την απορρέουσα από την άνω συμφωνία τους υποχρέωση προς εξάλειψη των υποθηκών, συντρέχει περιπτωση έκδοσης δικαστικής αποφάσεως προς τούτο. Γ' αυτό ζήτησε την εξάλειψη, επικαλούμενος έννομο συμφέρον. Υπό τα εκτιθέμενα στην αγωγή ο ενάγων επιδιώκει να διαπιστωθεί η ύπαρξη συναίνεσης της εναγομένης για την εξάλειψη των υποθηκών που ενέγραψε αυτή στο ακίνητό του, η οποία (συναίνεση), κατά τους ισχυρισμούς του, δηλώθηκε προφορικά διά του αναφερομένου νόμιμου εκπροσώπου της, στα πλαίσια της επικαλούμενης μεταξύ τους συμφωνίας, και περαιτέρω επιδιώκει να υποκατασταθεί με δικαστική απόφαση ο ελλείπων έγγραφος τύπος, τον οποίο έπρεπε να περιβληθεί η συναίνεση. Όμως, η δικαστική διαταγή εξάλειψης της υποθήκης προβλέπεται για τους περιοριστικά αναφερομένους στο άρθρο 1328 ΑΚ λόγους, και δη λόγω απόσβεσης της υποθήκης ή ακυρότητας της εγγραφής της, - που δεν επικαλείται ο ενάγων -, και υπό την προϋπόθεση ότι ο δανειστής θα αρνηθεί να συναίνεσει στην εξάλειψη. Αν υπάρχει συναίνεση, όπως αυτή που επικαλείται ο ενάγων, δεν γεννάται δικαίωμα αυτού να ζητήσει την έκδοση δικαστικής απόφασης για την εξάλειψη. Άλλωστε, η συναίνεση του δανειστή πρέπει να προκύπτει αναμφιβόλως από συμβολαιογραφικό έγγραφο ή, εφόσον ο δανειστής είναι η ΑΤΕ, δύναται

η συναίνεση να προκύπτει και από σχετικό έγγραφο αίτησης για εξάλειψη, απευθυνομένης προς τον οικείο υποθηκοφύλακα, ενώ ο ενάγων επικαλείται συναίνεση της τελευταίας προφορική, η οποία δεν αρκεί προς τούτο. Συνεπώς, η αγωγή στερείται νομίμου βάσεως, το δε πρωτοβάθμιο δικαστήριο, που με την εκκαλουμένη απόφαση απέρριψε την αγωγή ως μη νόμιμη, δεν έσφαλε περί την ερμηνεία και την εφαρμογή του νόμου και πρέπει η έφεση του ενάγοντος να απορριφθεί...

479/2013

Πρόεδρος: Δήμητρα Τσουτσάνη
Εισηγητής: Περικλής Αλεξίου
Δικηγόροι: Βασ. Σταμπουλτζής, Περικλής Βούλγαρης

Παράνομη η εκπομπή θορύβων από ακίνητο αν βλάπτουν σημαντικά τη χρήση άλλου ακινήτου, δίχως υποχρέωση του κυρίου του προς ανοχή, εκτός αν προέρχονται από χρήση συνήθη για ακίνητα της περιοχής.

Εξ υγειονομικών και αστυνομικών δ/ξεων παράνομη συμπεριφορά του διατηρούντος κατάστημα σε αστική περιοχή, εφόσον εξ αυτού προέρχονται θόρυβοι προκαλούντες όχληση σε ένοικο ακινήτου της περιοχής ή διαταράσσοντες την ησυχία κατά τις ώρες κοινής ησυχίας. Αν η διατάραξη βλάπτει την υγεία του ενοίκου, παράνομη προσβολή προσωπικότητας.

Οι υγειονομικές δ/ξεις προστατεύουν έννομα αγαθά διαφορετικά από το 1003 ΑΚ και δεν προβλέπουν άρση της παρανομίας αν ο θόρυβος προ-

έρχεται από χρήση συνήθη, διό μη ανάγκη, επί αγωγής προσβολής προσωπικότητας, καθορισμού της έντασης του θορύβου ή της επιτρεπτής ηχοστάθμης.

Εκπομπή θορύβων από ισόγειο σούπερ μάρκετ πολυκατοικίας εκ μεταλλικών αμαξιδίων με σκληρές ρόδες, που παραβλάπτουν ουσιωδώς τη χρήση του διαμερίσματος του πρώτου ορόφου του ενάγοντος και προσβάλλουν την προσωπικότητά του, διότι αδυνατεί να αναπαυθεί και προκαλείται εκνευρισμός.

Ανώφελη η διενέργεια πραγματογνωμοσύνης αφού η ενόχληση δεν προκαλείται από την ένταση του θορύβου, αλλά από την ποιότητα και τη μεταδοτικότητα αυτού, και δη σε ώρες κοινής ησυχίας.

{...} II. Στην πιο πάνω αγωγή του με ημερομηνία 8.4.2008 και αριθ. κατάθ. 52/8.4.08 ο ενάγων, ήδη εφεσίβλητος, Π. Β., ιστόρησε τα εξής: Ότι στην Κ., στη συμβολή των οδών Σ. και Ε., υπάρχει οικοδομή, στον 1ο όροφο της οποίας κατοικεί. Ότι στο ισόγειο της ίδιας οικοδομής η 1η εναγομένη στεγάζει υποκατάστημά της σούπερ μάρκετ, το οποίο βρίσκεται κάτω ακριβώς από τα διαμερίσματα του πρώτου ορόφου. Ότι από το υποκατάστημα της 1ης εναγομένης εκπέμπονται έντονοι θόρυβοι και οξείς ήχοι σε όλη τη διάρκεια της ημέρας εξαιτίας των λόγων που αναφέρονται στην αγωγή λεπτομερώς, γεγονός που έχει ως συνέπεια να διαταράσσεται η ψυχική ηρεμία του ενάγοντος και να προκαλείται προσβολή της προσωπικότητάς του. Για τους λόγους αυτούς ζήτησε

να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να άρουν την περιγραφόμενη στην αγωγή προσβολή της προσωπικότητάς του, ιδίως να μη χρησιμοποιούν τα αμαξίδια εμπορευμάτων που περιγράφονται στην αγωγή, να απειληθούν οι εναγόμενοι με χρηματική ποινή και, επιπλέον, ο 2ος εναγόμενος με προσωπική κράτηση για κάθε παράβαση του αιτητικού της αγωγής και να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να καταβάλουν στον ενάγοντα το ποσό των 50.000 Ε ως χρηματική ικανοποίηση ηθικής βλάβης, με τους νόμιμους τόκους από την επίδοση της αγωγής μέχρι την εξόφληση. Στη διάρκεια της πρωτοβάθμιας δίκης ο ενάγων περιόρισε νόμιμα το καταψηφιστικό αίτημα της αγωγής κατά το ποσό των 30 Ε, το οποίο επιφυλάχθηκε να αξιώσει ενώπιον των πτοινικών δικαστηρίων. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο εξέδωσε ως προς την ένδικη αγωγή την ήδη εκκαλούμενη οριστική απόφασή του τακτικής διαδικασίας αριθμ. 27/2010, με την οποία διέταξε το χωρισμό των σωρευμένων αγωγών, κηρύχθηκε αναρμόδιο να εκδικάσει την αγωγή καταβολής χρηματικής ικανοποίησης εξαιτίας ηθικής βλάβης, παρέπεμψε την αγωγή αυτή προς εκδίκαση ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας, δέχτηκε την αγωγή προσβολής προσωπικότητας, υποχρέωσε τους εναγομένους να αποσύρουν οριστικά και να μη χρησιμοποιούν εντός του καταστήματος της 1ης εναγομένης τα τροχήλατα αμαξίδια που φέρουν ρόδες από σκληρό πλαστικό, και απείλησε χρηματική ποινή 1.500 Ε εναντίον των εναγομένων και, επιπλέον, προσωπική κράτηση δύο μηνών εναντίον του 2ου εναγομένου για κάθε παράβαση της

απόφασης. Ήδη οι εναγόμενοι, οι οποίοι ήττήθηκαν στην πρωτοβάθμια δίκη, παραπονούνται με την ένδικη έφεσή τους ότι η εκκαλούμενη απόφαση εκτίμησε εσφαλμένα τις αποδείξεις και εφάρμοσε εσφαλμένα το νόμο και, ειδικότερα, ότι υπέπεσε στις πλημμέλειες που αναφέρονται στην έφεση λεπτομερώς, και ζητούν να εξαφανιστεί η απόφαση εκείνη και να απορριφθεί η ένδικη αγωγή του αντιδίκου τους.

III. Από τη διάταξη του άρθρου 1003 ΑΚ συνάγεται ότι η εκπομπή θορύβου από ακίνητο, η οποία παραβλάπτει σημαντικά τη χρήση άλλου ακινήτου από τον κύριο τούτου, όπως συμβαίνει αν η εκπομπή θορύβου καθιστά το γειτονικό ακίνητο ανθυγιεινό, είναι πράξη παρανομή και γι' αυτό ο κύριος του γειτονικού ακινήτου δεν έχει υποχρέωση να την ανέχεται. Η παρανομία αίρεται, αν η εκπομπή θορύβου προέρχεται από χρήση συνήθη για τα ακίνητα της περιοχής του ακινήτου, από το οποίο προέρχεται η βλάβη. Στην περίπτωση αυτή ο κύριος του γειτονικού ακινήτου έχει υποχρέωση να ανέχεται την εκπομπή. Εξάλλου, από τη διάταξη του άρθρου 57 § 1α ΑΚ συνάγεται ότι όποιος προσβάλλεται παράνομα στην προσωπικότητά του, έχει δικαίωμα να απαιτήσει από τον προσβόλεα να μην επαναληφθεί η προσβολή στο μέλλον. Η παρανομία της συμπεριφοράς του προσβολέα καθορίζεται από άλλες διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου. Έτσι, από την ως άνω διάταξη, σε συνδυασμό προς τις διατάξεις των άρθρων 1 και 3 του Α.Ν. 2520/1940, τις διατάξεις της Υγειονομικής Διάταξης Α5/3010/14.08.1985 (ΦΕΚ Β' 593) που εκδόθηκε με εξουσιοδότηση του προαναφερόμενου Α.Ν. 2520/1940,

τη διάταξη του άρθρου 417 ΠΚ και τις διατάξεις της Αστυνομικής Διάταξης 1/1991 (ΦΕΚ Β' 621) που εκδόθηκε με εξουσιοδότηση του άρθρου 12 παρ. 3β του Ν. 1481/1984), συνάγονται τα εξής: Εκείνος που διατηρεί κατάστημα σε αστική περιοχή, εφόσον: α) από το κατάστημα προέρχονται θόρυβοι που προκαλούν όχληση σε ένοικο ακινήτου της περιοχής του καταστήματος, ή β) από τα ηχητικά όργανα του καταστήματος που βρίσκονται εκτός αυτού, προέρχονται θόρυβοι που προκαλούν όχληση σε ένοικο γειτονικού ακινήτου, ή γ) παράγει δημόσια θορύβους, με τους οποίους διαταράσσει την ησυχία τέτοιου ενοίκου κατά τις ώρες κοινής ησυχίας, πράττει παράνομα και, μάλιστα, η συμπεριφορά του στοιχειοθετεί την αντικειμενική υπόσταση αξιόποινων πράξεων. Αν τυχόν με την κατά τα ανωτέρω όχληση ή διατάραξη βλάπτει την υγεία του ενοίκου γειτονικού ακινήτου, προσβάλλει, συνάμα, την πρωσπικότητα τούτου παράνομα και γι' αυτό έχει έναντι τούτου την υποχρέωση να μην επαναλάβει την προσβολή στο μέλλον. Οι ως άνω διατάξεις που καθορίζουν την παρανομία της ανωτέρω συμπεριφοράς του καταστηματάρχη, προστατεύοντας έννομα αγαθά, διαφορετικά από εκείνα που προστατεύονται από τη διάταξη του άρθρου 1003 ΑΚ, δεν προβλέπουν και, εντεύθεν, αποκλείουν την άρση της παρανομίας, η οποία προβλέπεται από τη διάταξη του άρθρου 1003 ΑΚ, δηλονότι αποκλείουν την άρση της παρανομίας εξαιτίας του ότι η εκπομπή του θορύβου προέρχεται από χρήση συνήθη για τα ακίνητα της περιοχής του καταστήματος (βλ. ΑΠ 718/01 Νόμος). Αφού, λοιπόν, η συνήθης ένταση

του θορύβου δεν αποκλείει την παρανομία της ανωτέρω συμπεριφοράς του καταστηματάρχη, αποβαίνει ανώφελος (και, συνεπώς, δεν είναι αναγκαίος) ο ακριβής καθορισμός της έντασης του θορύβου (σε αντικειμενικά μεγέθη, ήτοι σε μονάδες μέτρησης του ήχου) στο δικόγραφο αγωγής, την οποία ασκεί ο ένοικος γειτονικού ακινήτου εναντίον του καταστηματάρχη και θεμελιώνει σε προσβολή της πρωσπικότητάς του εξαιτίας του θορύβου. Στη διάρκεια της πρωτοβάθμιας δίκης οι εναγόμενοι υπέβαλαν ένσταση αοριστίας της ένδικης αγωγής, με την αιτιολογία ότι δεν αναφέρεται στην αγωγή η μέγιστη επιτρεπόμενη ηχοστάθμη ούτε η υπέρβαση του επιβαλλόμενου μέτρου ακουστικής άνεσης, ούτε προσδιορίζεται η ηχοστάθμη μέσα στο διαμέρισμα του ενάγοντος χωρίς τη χρήση των επιδίκιων ηχητικών πηγών. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο απέρριψε την ανωτέρω ένσταση, με την αιτιολογία ότι δεν απαιτείται η αναφορά της μέγιστης επιτρεπόμενης ηχοστάθμης, ήδη όμως οι εναγόμενοι παραπονούνται, ως εκκαλούντες, με τον 1ο λόγο της ένδικης έφεσης τους ότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο έσφαλε, απορρίπτοντας την ανωτέρω ένσταση. Σύμφωνα με την ανωτέρω νομική σκέψη, τα στοιχεία, όπου θεμελιώνεται η ανωτέρω ένσταση αοριστίας, δεν αποτελούν αναγκαίο περιεχόμενο αγωγής, παρόμοιας με την ήδη ένδικη αγωγή. Συνεπώς, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο δεν έσφαλε, απορρίπτοντας την ανωτέρω ένσταση αοριστίας και το γεγονός αυτό πρέπει να οδηγήσει σε απόρριψη του 1ου λόγου της ένδικης έφεσης ως ουσιαστικά αβάσιμου.

IV. Από την εκτίμηση των αποδεικτικών

μέσων ... αποδείχθηκαν τα εξής πραγματικά περιστατικά: Δυνάμει συμβολαίου αγοράς με αριθμό .../2005, το οποίο καταρτίστηκε ενώπιον της συμβολαιογράφου Ε.Γ.-Κ. και μεταγράφηκε νόμιμα στα βιβλία μεταγραφών του υποθηκοφυλακείου Κ., ο ενάγων, Π. Β., έγινε κύριος ενός διαμερίσματος, εμβαδού 116,50 μ², το οποίο κείται στον 1ο πάνω από το ισόγειο όροφο πολυύροφης οικοδομής, οικοδομημένης στην πόλη της Κ. στη συμβολή των οδών Σ. και Ε. Το διαμέρισμα αυτό αποτελεί την κύρια και μόνιμη κατοικία του ενάγοντος. Η ανωτέρω πολυύροφη οικοδομή βρίσκεται σε περιοχή, η οποία απέχει αρκετά από το κέντρο της πόλης Κ., και επιλέχθηκε από τον ενάγοντα ως χώρος μόνιμης εγκατάστασής του εξαιτίας του γεγονότος ότι στην περιοχή αυτή είναι μειωμένοι οι θόρυβοι του περιβάλλοντος, ιδίως, μάλιστα, οι θόρυβοι που εκπέμπονται στα κεντρικά σημεία των πόλεων από καταστήματα, μηχανήματα ή ανθρώπους. Η 1η εναγομένη, εταιρία με την επωνυμία «D.H. Super Market», διατηρεί καταστήματα (super market) σε διάφορες πόλεις της χώρας και, επίσης, στην πόλη της Κ. Ένα από τα καταστήματά της στεγάζεται στον ισόγειο όροφο της ανωτέρω πολυύροφης οικοδομής, ο οποίος αποτελείται από τρεις ανεξάρτητες οριζόντιες ιδιοκτησίες, συνολικού εμβαδού 484,80 μ². Από τα τέλη περίπου του έτους 2006, οπότε μίσθωσε τους ανωτέρω χώρους, η 1η εναγομένη άρχισε να λειτουργεί εκεί κατάστημα super market. Από τις πρώτες ημέρες, οπότε εγκαταστάθηκε στο ανωτέρω διαμέρισμα, ο ενάγων διαπίστωσε ότι από το ανωτέρω κατάστημα εκπέμπονταν έντονοι θόρυβοι σε όλη

τη διάρκεια της ημέρας, ακόμη και κατά τις ώρες κοινής ησυχίας, οι οποίοι προέρχονταν από τη λειτουργία των θυρών ασφαλείας και του ψυγείου της αποθήκης, από τη χρήση ενός κουδουνιού, το οποίο χρησιμοποιούσαν οι υπάλληλοι του καταστήματος, για να ειδοποιούν την εκάστοτε υπάλληλο του ταμείου, και από την κίνηση τροχήλατων αμαξίδιων εντός του καταστήματος, τα οποία χρησιμοποιούσαν οι υπάλληλοι του καταστήματος, για να μεταφέρουν τα προς πώληση εμπορεύματα από τα φορτηγά αυτοκίνητα των προμηθευτών στην αποθήκη του καταστήματος και από εκεί στα ράφια του καταστήματος. Τα συγκεκριμένα τροχήλατα αμαξίδια είναι μεταλλικά αμαξίδια με επιφάνεια 1 μ² περίπου και με ύψος 2 μ. περίπου, τα οποία φέρουν στη βάση τους μικρούς τροχούς από σκληρό πλαστικό και κινούνται με ώθηση εκ μέρους ανθρώπου, η οποία θέτει τους μικρούς τροχούς σε περιστροφική κίνηση. Τα αμαξίδια αυτά συναρμολογούνται κάθε φορά που πρόκειται να διενεργηθεί τροφοδοσία του καταστήματος με εμπορεύματα, δηλαδή μεταφορά εμπορευμάτων προς το κατάστημα, και αποσυναρμολογούνται μετά το τέλος αυτής της διαδικασίας. Τα αμαξίδια αυτά είναι εντελώς διαφορετικά από εκείνα που χρησιμοποιούνται πελάτες του καταστήματος, για να τοποθετούν τα προϊόντα που αγοράζουν, και να τα μεταφέρουν μαζί τους στο εσωτερικό του καταστήματος ή από το εσωτερικό του καταστήματος προς τα ταμεία του καταστήματος. Τα εν λόγω μεταλλικά αμαξίδια, τα οποία χρησιμοποιούνται υπάλληλοι της 1ης εναγομένης, για να μεταφέρουν τα προς πώληση εμπορεύματα,

προκαλούν οχληρούς θορύβους κατά την κίνησή τους, διότι οι τροχοί τους είναι κατασκευασμένοι από σκληρό πλαστικό και, όταν μετακινούνται στο δάπεδο του καταστήματος, το οποίο φέρει επίστρωση από μικρά πλακίδια με αρμούς στα σημεία ένωσής τους, προκαλούνται οχληροί κτυπογενείς θόρυβοι (τακ - τακ - τακ - τακ), οι οποίοι μεταδίδονται διαμέσου της τοιχοποιίας στο διαμέρισμα του ενάγοντος, το οποίο βρίσκεται ακριβώς πάνω από το επίδικο κατάστημα της 1ης εναγομένης. Ο ενάγων διαμαρτυρήθηκε επανειλημένα προς τους εναγομένους, απευθείας ή διαμέσου των υπαλλήλων του καταστήματος, και ζήτησε να φροντίσουν, ώστε να περιοριστούν οι οχληροί θόρυβοι, αλλά οι εναγόμενοι, μολονότι, τελικά, μετά την ποινική δίωξη του 2ου εναγομένου για παράβαση του άρθρου 22 του Υγειονομικού Κανονισμού, φρόντισαν να εξαλειφθούν οι θόρυβοι που προέρχονταν από τη λειτουργία του ψυγείου της αποθήκης, από την κίνηση των θυρών ασφαλείας, των ταμείων και από τη χρήση του κουδουνιού ειδοποίησης της υπαλλήλου του ταμείου, δεν έπαψαν να χρησιμοποιούν (διαμέσου των υπαλλήλων του καταστήματος) τα ανωτέρω μεταλλικά αμαξίδια και να προκαλούν με την κίνηση αυτών οχληρούς θορύβους σε βάρος του ενάγοντος. Προκειμένου να διακοπεί η χρήση αυτών των αμαξίδιων, ο ενάγων άσκησε ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, με την οποία ζήτησε να απαγορευθεί η εκ μέρους των υπαλλήλων της 1ης εναγομένης χρήση των ανωτέρω αμαξίδιων μεταφοράς εμπορευμάτων εντός του καταστήματος. Ως προς την αί-

τηση αυτή εκδόθηκε η απόφαση ασφαλιστικών μέτρων αριθ. 347/2008 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας, με την οποία απαγορεύθηκε προσωρινά στην 1η εναγομένη να κινεί τα επίδικα τροχήλατα αμαξίδια εντός του καταστήματός της. Η ανωτέρω απόφαση ασφαλιστικών μέτρων επιδόθηκε στην 1η εναγομένη στις 3.4.2008. Μετά από αυτά η 1η εναγομένη φρόντισε, ώστε να χρησιμοποιούν οι υπάλληλοι του ανωτέρω καταστήματός της, όταν μεταφέρουν εμπορεύματα από την αποθήκη προς τα ράφια του καταστήματος, δύο τροχήλατα αμαξίδια με αθόρυβες ελαστικές ρόδες, με συνέπεια να μειώθει ο θόρυβος που προκαλούνταν προηγουμένως από την κίνηση των επίδικων μεταλλικών αμαξίδιων εντός του καταστήματος, αλλά παρόλα αυτά οι υπάλληλοι του καταστήματος συνέχισαν να χρησιμοποιούν τα αμαξίδια με ρόδες από σκληρό πλαστικό, όταν γινόταν μεταφορά εμπορευμάτων από τα φορτηγά των προμηθευτών προς την αποθήκη του καταστήματος. Επίσης, αρκετές φορές οι υπάλληλοι του καταστήματος χρησιμοποιούν τα μεταλλικά αμαξίδια, όταν μεταφέρουν εμπορεύματα από την αποθήκη προς τα ράφια του καταστήματος, διότι δεν επαρκεί ο αριθμός των αθόρυβων τροχήλατων αμαξίδιων, με συνέπεια να εκπέμπεται ακόμη ο ενοχλητικός θόρυβος που προκαλείται από τις σκληρές ρόδες των αμαξίδιων. Ως προς την ένταση αυτού του θορύβου ο μάρτυρας απόδειξης, ο οποίος έχει επισκεφθεί επανειλημένα την οικία του ενάγοντος, κατέθεσε ότι τα τροχήλατα αμαξίδια με ρόδες από σκληρό πλαστικό, όταν κινούνται μέσα στο κατάστημα, προκαλούν έναν

κτυπογενή θόρυβο που ακούγεται «σαν να περνάει τρένο, σαν ένας συρμός του μετρό». Η κατάθεση αυτή, μολονότι εμπεριέχει υπερβολή, αξιολογείται ως επαρκώς παραστατική, διότι είναι γνωστό, ως δίδαγμα της κοινής πείρας, ότι στις σύγχρονες οικοδομές, οι οποίες είναι κατασκευασμένες με αρμοκονίαμα και τούβλα, ο θόρυβος που προκαλείται με κτυπήματα στους τοίχους ή στα δάπεδα ή στα σώματα του καλοριφέρ γειτονικών πολυκατοικιών, μεταδίδεται με μεγάλη ένταση στα γειτονικά διαμερίσματα, διότι οι τοίχοι των οικοδομών, τα δάπεδα και τα σώματα του καλοριφέρ είναι καλοί αγωγοί του ήχου. Η κατάθεση του μάρτυρα απόδειξης ως προς το ανωτέρω ζήτημα δεν αναφέρεται από την κατάθεση του μάρτυρα ανταπόδειξης, αλλά, αντίθετα, επιβεβαιώνεται έμμεσα η πρόκληση οχληρού θορύβου από τα μεταλλικά αμαξίδια με τις σκληρές πλαστικές ρόδες, διότι ο μάρτυρας ανταπόδειξης κατέθεσε, μεταξύ άλλων, ότι «μετά την αντικατάσταση των παλιών αμαξίδιων από τα καινούργια (με τις αθόρυβες ελαστικές ρόδες) δεν αναφέρθηκε ότι προκαλείται κάποιος θόρυβος και ότι ενοχλείται ο κ. Β.» (ενάγων). Επίσης, δεν αναφέρεται από τη βεβαίωση της εταιρίας Η. ΕΠΕ με ημερομηνία 16.1.2009, στην οποία αναφέρεται, συμπερασματικά, ότι «ο παραγόμενος ήχος από την κύλιση των καροτσιών είναι καθ' όλα νόμιμος και το υποκατάστημα πληροί τις προϋποθέσεις ηχομόνωσης που ορίζει ο νόμος, για οποιαδήποτε ώρα της ημέρας». Τούτο, διότι είναι γνωστό, ως δίδαγμα της κοινής πείρας, ότι: i) ο κτυπογενής θόρυβος που προκαλούν οι τροχήλατες

βαλίτσες ταξιδιωτών, όταν σύρονται σε πλακόστρωτα πεζοδρόμια, μολονότι η έντασή του είναι μέσα στα νόμιμα όρια, είναι ευδιάκριτος ή οχληρός, ακόμη και σε σημεία των πόλεων, όπου επικρατεί έντονος θόρυβος από κίνηση οχημάτων, ii) ακόμη και ένας μικρός θόρυβος, ο οποίος προκαλείται λ.χ. από τον κτύπο ενός ρολογιού τοίχου ή από τον κτύπο του χεριού σε ένα τραπέζι ή από τον κτύπο μεταξύ των χαντρών κομπολογιού, μπορεί να αποβεί οχληρός κάτω από ορισμένες συνθήκες, μολονότι η έντασή του είναι μέσα στα νόμιμα όρια. Ο θόρυβος που προκαλείται από τα εν λόγω μεταλλικά αμαξίδια με τις σκληρές πλαστικές ρόδες, έχει ως συνέπεια να παραβλάπτεται ουσιωδώς η ακώλυτη χρήση του διαμερίσματος του ενάγοντος, να διαταράσσεται ο ενάγων κατά τη χρήση του διαμερίσματός του και, περαιτέρω, να προσβάλλεται η προσωπικότητά του και να απειλείται η ψυχική και σωματική υγεία του, η οποία αποτελεί έκφανση του δικαιώματος της προσωπικότητας, διότι εξαιτίας του ανωτέρω θορύβου ο ενάγων αδυνατεί να αναπταυθεί επαρκώς και περιέρχεται συχνά σε κατάσταση εκνευρισμού, ανησυχίας και υπερδιέγερσης. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο δέχτηκε ως αποδειγμένα τα ίδια περιστατικά και απέληξε στην κρίση ότι «κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω πρέπει να γίνει δεκτή η υπό κρίση αγωγή ως βάσιμη και κατ' ουσίαν και να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να αποσύρουν οριστικά και να παραλείπουν να χρησιμοποιούν εντός του καταστήματος (σούπερ μάρκετ) της πρώτης εναγομένης τα τροχήλατα αμαξίδια που φέρουν ρόδες από σκληρό πλαστικό», δεν έσφαλε ως

προς την εκτίμηση των αποδείξεων, όπως παραπονούνται ήδη οι εναγόμενοι, ως εκκαλούντες, με τους 20 και 40 λόγους της ένδικης έφεσης, γεγονός που πρέπει να οδηγήσει σε απόρριψη αυτών των λόγων έφεσης ως ουσιαστικά αβάσιμων.

V. Από τις διατάξεις του άρθρου 368 §§ 1-2 ΚΠολΔ προκύπτει ότι η διεξαγωγή πραγματογνωμοσύνης για συγκεκριμένο ζήτημα της δίκης εναπόκειται στην κυριαρχική και αναιρετικά ανέλεγκτη κρίση του δικαστηρίου της ουσίας, το οποίο εκτιμά ελεύθερα την ανάγκη να χρησιμοποιηθεί το συγκεκριμένο αποδεικτικό μέσο, με εξαίρεση την περίπτωση, κατά την οποία κάποιος από τους διαδίκους ζητεί να διενεργηθεί πραγματογνωμοσύνη και το δικαστήριο κρίνει ότι χρειάζονται «ιδιάζουσες» γνώσεις επιστήμης ή τέχνης, προκειμένου να γίνει αντιληπτό κάποιο ζήτημα της δίκης. Η κρίση αυτή είναι, επίσης, αναιρετικά ανέλεγκτη. Επομένως, αν δεν υπάρχει παραδοχή του δικαστηρίου της ουσίας ότι στη διάρκεια της δίκης πρόκειται να κριθούν ζητήματα που απαιτούν ιδιάζουσες γνώσεις επιστήμης ή τέχνης, για να γίνουν αντιληπτά, το γεγονός ότι το δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη του τον ισχυρισμό του διαδίκου ότι παρίσταται ανάγκη να διενεργηθεί πραγματογνωμοσύνη, ή ότι απέρριψε, ρητά ή σιωπηρά, σχετικό αίτημα του διαδίκου, δεν αποτελεί πλημμέλεια του δικαστηρίου ούτε δημιουργεί λόγο αναίρεσης του άρθρου 559 ΚΠολΔ (βλ. ΑΠ 49/13 Νόμος, ΑΠ 667/88 Δην 31. 327). Στη διάρκεια της πρωτοβάθμιας δίκης οι εναγόμενοι υπέβαλαν αίτημα διενέργειας πραγματογνωμοσύνης, για να διαπιστωθεί με έγκυρες μετρήσεις η ηχορύπανση από τη

χρήση των αμαξιδίων, αλλά το πρωτοβάθμιο δικαστήριο απέρριψε το ανωτέρω αίτημα των εναγόμενων σιωπηρά. Ήδη οι εναγόμενοι παραπονούνται, ως εκκαλούντες, με τον 3ο λόγο της ένδικης έφεσης, ότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο έσφαλε, απορρίπτοντας το ανωτέρω αίτημά τους, διότι η εκπομπή θορύβων και η συνακόλουθη προσβολή της προσωπικότητας των εναγόντων αποτελούν ζητήματα που απαιτούν ειδικές γνώσεις επιστήμης ή τέχνης, για να γίνουν αντιληπτά. Ο συγκεκριμένος λόγος έφεσης πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, όχι μόνο επειδή η διεξαγωγή πραγματογνωμοσύνης εναπόκειται στην ανέλεγκτη διακριτική ευχέρεια του δικαστηρίου της ουσίας, εφόσον δεν έχει διατυπωθεί παραδοχή του δικαστηρίου αυτού ότι η διάγνωση ζητημάτων της δίκης προϋποθέτει «ιδιάζουσες» γνώσεις επιστήμης ή τέχνης, με συνέπεια να μην υφίσταται πλημμέλεια του δικαστηρίου, αν απορρίψει σιωπηρά το αίτημα διαδίκου για διεξαγωγή πραγματογνωμοσύνης, αλλά, κυρίως, διότι στην επίδικη υπόθεση αποβαίνει ανώφελη η διενέργεια πραγματογνωμοσύνης ως προς τα ανωτέρω ζητήματα, αφού, όπως αποδείχθηκε αναμφίβολα, η ενόχληση του ενάγοντος δεν προκαλείται, κυρίως, από τη μεγάλη ένταση του παραγόμενου θορύβου, ο οποίος είναι «καθ' όλα νόμιμος», όπως βεβαιώνεται στην ανωτέρω βεβαίωση της εταιρίας Η. ΕΠΕ, δηλαδή δεν υπερβαίνει τα ανώτατα επιπρεπτά όρια θορύβου, αλλά προκαλείται από την ποιότητα του θορύβου, από την ιδιότητά του να μεταδίδεται διαμέσου των δαπέδων και των τοίχων της επιδίκης οικοδομής και, επίσης, από την πρόκλησή του ακόμη και

σε ώρες κοινής ησυχίας, οπότε οι θόρυβοι του περιβάλλοντος γίνονται αισθητοί ως πολύ έντονοι και πολύ ενοχλητικοί, μολονότι αντικειμενικά δεν είναι πολύ έντονοι. Συνεπώς, η διεξαγωγή πραγματογνωμοσύνης ως προς τα ανωτέρω ζητήματα ήταν περιττή και το πρωτοβάθμιο δικαστήριο δεν έσφαλε, απορρίπτοντας σιωπηρά το αίτημα των εναγομένων για διεξαγωγή πραγματογνωμοσύνης, γεγονός που πρέπει να οδηγήσει σε απόρριψη του ανωτέρω (3ου) λόγου έφεσης ως ουσιαστικά αιβάσιμου. Περαιτέρω, το ανωτέρω αίτημα των εναγομένων - εκκαλούντων (προς διενέργεια πραγματογνωμοσύνης), το οποίο επαναφέρεται ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου με τον ανωτέρω λόγο έφεσης, πρέπει να απορριφθεί ως ανώφελο για όσους λόγους αναφέρθηκαν ανωτέρω, ήτοι διότι τα αποδεικτικά μέσα, που προσκόμισαν οι διάδικοι ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου και έλαβε υπόψη του το Δικαστήριο κατά τη μελέτη της υπόθεσης, αξιολογούνται ως απολύτως σαφή και επαρκή για το σχηματισμό ασφαλούς δικανικής πεποίθησης ως προς τα ανωτέρω ζητήματα, με συνέπεια να αποβαίνει περιττή η συμπλήρωση των αποδείξεων με τη διενέργεια πραγματογνωμοσύνης...

510/2013

Πρόεδρος: Ιωάνν. Μαγγίνας
Εισηγήτρια: Ελένη Πολυχρόνου
Δικηγόροι: Γεωρ. Παππάς, Βασ. Μόσχος

Επί απλής ομοδικίας έφεση μόνον κατά του αντιδίκου του εκκαλούντος, όχι δε και κατά του απλού ομοδίκου του, εκτός

αν υπάρχει επιβλαβής δ/ξη για τον εκκαλούντα υπέρ του ομοδίκου του.

Με την καταβολή του πλειστηριάσματος καθίσταται αδύνατη η τροπή της προσημείωσης σε υποθήκη διότι επέρχεται απόσβεσή της, ο δε υπερθεματιστής μπορεί να ζητήσει εξάλειψή της. Η αναγγελθείσα όμως απαίτηση του προσημειούχου δανειστή κατατάσσεται τυχαία στον πίνακα υπό την αίρεση τελεσίδικης επιδίκασής της, λαμβάνουσα την τάξη και σειρά που θα λάμβανε, αν αντί προσημείωσης είχε εγγραφεί από την αρχή υποθήκη.

{...} Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 74, 516 και 517 ΚΠολΔ προκύπτει σαφώς ότι επί απλής ομοδικίας στην πλευρά των εναγομένων η έφεση απευθύνεται μόνον κατά του αντιδίκου του εκκαλούντος, όχι δε και κατά του απλού ομοδίκου του, εκτός εάν περιέχει κάποια επιβλαβή διάταξη για τον εκκαλούντα υπέρ του ομοδίκου του. Αν δεν συντρέχει η τελευταία περίπτωση, η κατά του απλού ομοδίκου απευθυνομένη έφεση είναι απαράδεκτη κατά τις διατάξεις των άρθρων 73 και 532 ΚΠολΔ (Εφιωαν 37/09 Νόμος, Εφθεσ 76/09 Αρμ 2009. 868, Εφιλαρ 169/05 Νόμος, ΕφΑθ 8251/99 Δνη 2001. 792).

Στην προκείμενη περίπτωση η ως άνω έφεση του πρώτου των καθών η ανακοπή Α. Μ., κατά της υπ' αρ. 36/2010 οριστικής απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας, που εκδόθηκε, κατά την τακτική διαδικασία, επί της υπ' αρ. κατ. 157/2009 ανακοπής κατά πίνακα κατάταξης και η οποία την έκανε δεκτή ως προς τους πρώ-

το και δεύτερη των καθών η ανακοπή, στρέφεται όχι μόνο κατά της ανακόπτουσας εταιρίας με την επωνυμία «Σ. Τράπεζα Κ. ΣΥΝΠΕ» (ήδη πρώτη εφεσίβλητη), αλλά και κατά της δεύτερης των καθών η ανακοπή εταιρίας με την επωνυμία «Α. Τράπεζα ΑΕ» (ήδη δεύτερη εφεσίβλητη), με την οποία ο εκκαλών συνδέεται με το δεσμό της απλής ομοδικίας. Συνεπώς η έφεση, κατά το μέρος που στρέφεται κατά της δεύτερης εφεσίβλητης, με την οποία ο εκκαλών δεν βρίσκεται σε σχέση αντιδικίας, είναι, σύμφωνα με όσα προεκτέθηκαν, απαράδεκτη και πρέπει για το λόγο αυτό να απορριφθεί. Δικαστικά έξοδα δεν επιδικάζονται, λόγω της ερημοδικίας της δεύτερης εφεσίβλητης. Περαιτέρω η έφεση κατά το μέρος που στρέφεται κατά της πρώτης εφεσίβλητης έχει ασκηθεί σύμφωνα με τις νόμιμες διατυπώσεις και εμπροθέσμως, εφόσον αντίγραφο της εκκαλουμένης επιδόθηκε από τον εκκαλούντα στην πρώτη εφεσίβλητη στις 23.9.2010, η δε έφεση ασκήθηκε με κατάθεση του δικογράφου της στη γραμματεία του Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου στις 13.10.2010, δηλαδή μέσα στη νόμιμη τριακονθήμερη προθεσμία (άρθρα 495 παρ. 1, 511 επ., 518 παρ. 1 ΚΠολΔ). Επομένως η έφεση ως προς την πρώτη εφεσίβλητη πρέπει να γίνει τυπικά δεκτή και να ερευνηθεί περαιτέρω ως προς το παραδεκτό και βάσιμο των λόγων της, κατά την ίδια ως άνω διαδικασία.

Με την ανωτέρω ανακοπή η ανακόπτουσα, επικαλούμενη άμεσο έννομο συμφέρον ως αναγγελθείσα δανείστρια στον πλειστηριασμό της ακίνητης περιουσίας της οφειλέτριας εταιρίας με την επωνυμία «Β. Ο.Ε.», ζήτησε, για τους

λόγους που αναφέρονται σ' αυτήν, την ακύρωση, άλλως τη μεταρρύθμιση του υπ' αρ. .../31.3.2009 πίνακα κατάταξης δανειστών της συμβολαιογράφου Π.Π.-Σ., προκειμένου να καταταγεί η ίδια στον ως άνω πίνακα για μέρος της απαίτησής της. Επί της ανακοπής αυτής εκδόθηκε η εκκαλούμενη απόφαση, η οποία την έκανε δεκτή ως προς τους πρώτη και δεύτερη των καθών, μεταρρύθμισε τον ως άνω πίνακα και κατέταξε την ανακόπτουσα τυχαία, ήτοι υπό την αίρεση της τελεσιδίκου επιδικάσεως της απαίτησης, στο ποσό των 2/3 του εκπλειστηριάσματος και σε περίπτωση μη πληρώσεως της αιρέσεως κατέταξε τον πρώτο των καθών (ήδη εκκαλούντα) για ποσό 8.599,07 Ε και τη δεύτερη των καθών για ποσό 7.498,61 Ε. Κατά της αποφάσεως αυτής παραπονείται ο εκκαλών για εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων και ζητεί την εξαφάνισή της και την απόρριψη της εναντίον του ανακοπής.

Από το συνδυασμό των άρθρων 1272, 1276, 1277, 1279, 1318 αρ. 3 ΑΚ, 976, 977 παρ. 2 εδ. β', 978, 1005 παρ. 3, 1007 παρ. 1 ΚΠολΔ και 41 ΕισΝΚΠολΔ σαφώς συνάγεται ότι η προσημείωση χορηγεί δικαίωμα προς απόκτηση υποθήκης, η οποία μετά την τελεσιδική επιδίκαση της ασφαλιζόμενης απαίτησης και τη νομότυπη τροπή της προσημείωσης σε υποθήκη, λογίζεται ότι έχει εγγραφεί από την ημέρα της προσημείωσης και επάγεται από τότε τις έννομες συνέπειές της. Αν πριν από την τροπή της προσημείωσης σε υποθήκη χώρησε αναγκαστικός πλειστηριασμός του ακινήτου, με την καταβολή του πλειστηριασμάτος καθίσταται αδύνατη η τροπή της προση-

μείωσης σε υποθήκη, διότι επέρχεται από-σβεση της προσημείωσης που υπάρχει επί του πλειστηριασθέντος ακινήτου, ο δε υπερθεματιστής έχει δικαίωμα να ζητήσει, μετά την καταβολή του πλειστηριασμάτος, την εξάλειψη της προσημείωσης. Ο προσημειόχος όμως δανειστής δεν αποστερείται του δικαιώματός του εκ της εγγραφής προσημείωσης και στον πίνακα κατατάξεως, που συντάσσεται από τον υπάλληλο του πλειστηριασμού, η απαίτησή του, που είναι ασφαλισμένη με την προσημείωση και έχει αναγγελθεί νομίμως, κατατάσσεται τυχαία, υπό την αίρεση της τελεσίδικης επιδίκασής της και λαμβάνει αυτή την τάξη και τη σειρά, την οποία θα ελάμβανε, εάν αντί της προσημείωσης είχε εγγραφεί υπέρ αυτής από την αρχή υποθήκη, δηλαδή αυτή προηγείται άλλων απαιτήσεων, για την εξασφάλιση των οποίων έχουν εγγραφεί μεταγενέστερα προσημειώσεις ή υποθήκες (ΑΠ 1767/09 Νόμος, ΑΠ 539/06 Νόμος, ΑΠ 1581/02 Νόμος, ΑΠ 240/97 ΝοΒ 46. 1227).

Από την ένορκη κατάθεση ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Δυνάμει της υπ' αρ. .../14.1.09 έκθεσης αναγκαστικού πλειστηριασμού της συμβολαιογράφου Π. Π.-Σ., εκπλειστηριάστηκε στις 14.1.2009, με επίσπευση του πρώτου των καθών η ανακοπή - εκκαλούντος ένα ακίνητο της καθής η εκτέλεση οφειλέτριας εταιρίας με την επωνυμία «Β. ΟΕ», το οποίο είχε κατασχεθεί με την υπ' αρ. .../2008 έκθεση αναγκαστικής κατασχέσεως του δικαστικού επιμελητή Π. Λ., ήτοι ένα διαμέρισμα, εμβαδού 55 τμ του πρώτου ορόφου της πολυόροφης οικοδομής, που βρίσκεται στην οδό Δ. στο υπ' αρ. ... Ο.Τ. της πόλης της Κ. Το εν

λόγω ακίνητο κατακυρώθηκε στο μοναδικό υπερθεματιστή την ανακόπτουσα - εφεσί-βλητη «Σ. Τράπεζα Κ. ΣΥΝΠΕ», αντί του ποσού των 39.601 Ε. Στον ανωτέρω πλειστηριασμό αναγγέλθηκαν, μεταξύ άλλων, η ανακόπτουσα με την από 21.1.2009 αναγγελία της, η οποία κοινοποιήθηκε στην υπάλληλο του πλειστηριασμού στις 29.1.2009, με την οποία ζήτησε να καταταγεί στον πίνακα κατάταξης δανειστών, που επρόκειτο να συνταχθεί, για ληξιπρόθεσμη απαίτησή της σε βάρος της ανωτέρω οφειλέτριας, ποσού 471.617,05 Ε, η οποία της επιδικάσθηκε με την υπ' αρ. 119/2008 διαταγή πληρωμής του Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας, δυνάμει της οποίας είχε εγγραφεί, στις 30.7.2008, για μέρος της ως άνω απαίτησης, ποσού 100.000 Ε, προσημείωση υποθήκης στο ανωτέρω ακίνητο, στο βιβλίο υποθηκών του Υποθηκοφυλακείου Κ. στον τόμο ... και αριθ. ... Ο επισπεύδων την εκτέλεση πρώτος των καθών η ανακοπή - εκκαλών είχε απαίτηση κατά της καθής η εκτέλεση, η οποία ήταν εξασφαλισμένη με προσημείωση υποθήκης, η οποία ενεγράφη στις 5.9.2008 για το ποσό των 10.512,60 Ε στο ως άνω βιβλίο στον τόμο ... και αριθ. ... και η οποία τράπηκε σε υποθήκη για το ίδιο ποσό στις 26.9.2008. Επίσης στη διαδικασία του πλειστηριασμού αναγγέλθηκε και η δεύτερη των καθών η ανακοπή για απαίτησή της κατά της καθής η εκτέλεση, η οποία ήταν εξασφαλισμένη με προσημείωση υποθήκης, η οποία ενεγράφη στις 5.9.2008 για το ποσό των 400.000 Ε στο ως άνω βιβλίο στον τόμο ... και αριθ. ... και η οποία τράπηκε σε υποθήκη για το ίδιο ποσό στις 9.12.2008. Επειδή το επι-

τευχθέν εκπλειστηρίασμα, δεν επαρκούσε για την ικανοποίηση όλων των αναγγελθεισών απαιτήσεων, η ως άνω υπάλληλος του πλειστηριασμού συνέταξε τον προσβαλλόμενο πίνακα, στον οποίο, μετά την αφαίρεση των εξόδων εκτέλεσης, επειδή υπήρχαν απαιτήσεις με γενικά και ειδικά προνόμια, προέβη σε διαχωρισμό του πλειστηριασμάτος σε ποσοστά 1/3 και 2/3, σύμφωνα με τα άρθρα 975, 976 και 977 ΚΠολΔ, και στο ποσό των 16.097,68 Ε που αντιστοιχούσε στα 2/3 κατέταξε τον πρώτο καθών η ανακοπή για ολόκληρη την απαίτησή του ποσού 8.599,07 Ε και τη δεύτερη των καθών η ανακοπή για το εναπομείναν ποσό των 7.498,61 Ε. Σύμφωνα όμως με όσα αναφέρονται στη μείζονα σκέψη η απαίτηση της ανακόπτουσας είχε χρονική προτεραιότητα έναντι των απαιτήσεων του πρώτου και της δεύτερης των καθών η ανακοπή και συνεπώς έπρεπε να καταταγεί στον πίνακα πριν από τις απαιτήσεις αυτών, τυχαίως όμως, ήτοι υπό την αίρεση της τελεσίδικης επιδικάσεως της απαίτησης και σε περίπτωση μη πληρώσεως της αιρέσεως έπρεπε να καταταγεί η απαίτηση του πρώτου των καθών - εκκαλούντος. Κατά συνέπεια, το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που με την εκκαλούμενη απόφασή του, δέχθηκε το σχετικό λόγο της ανακοπής ως ουσία βάσιμο και στη συνέχεια μεταρρύθμισε τον πίνακα κατατάξεως και κατέταξε την ανακόπτουσα τυχαία, ήτοι υπό την αίρεση της τελεσίδικης επιδικάσεως της απαίτησης, στο ποσό των 2/3 του εκπλειστηριασμάτος και σε περίπτωση μη πληρώσεως της αιρέσεως κατέταξε τον πρώτο των καθών - εκκαλούντα για το ποσό των 8.599,07 Ε, δεν έσφαλε, αλλά

ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο και σωστά εκτίμησε τις αποδείξεις και οι περί του αντιθέτου λόγοι της έφεσης είναι αβάσιμοι και απορριπτέοι. Επομένως η έφεση πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της ως ουσιαστικά αβάσιμη...

512/2013

Πρόεδρος: Ιωάν. Μαγγίνας

Εισηγήτρια: Σοφία Πανουτσακοπούλου

Δικηγόροι: Λάμπρος Φράγγος, Χριστίνα Παναγή-Αγοραστού

Πώληση ακινήτου βαρυνομένου με υποχρέωση αποζημίωσης γειτόνων λόγω ρυμοτομίας. Ανάληψη υπό του πωλητή με ρητό συμβατικό όρο της υποχρέωσης να καταβάλει την αποζημίωση στο δικαιούχο της, άλλως επί καταβολής της από τον αγοραστή δικαίωμα αναγωγής αυτού κατά του πωλητή (σύμβαση ελευθερώσεως).

20ετής παραγραφή αξίωσης, αρχόμενη από την καταβολή της αποζημίωσης στο δικαιούχο και όχι από την κατάρτιση της πώλησης.

{...} Με την υπ' αρ. κατ. 84/2006 αγωγή, επί της οποίας εκδόθηκε η εικαλούμενη απόφαση, οι ενάγοντες και ήδη εφεσίβλητοι ισχυρίστηκαν ότι οι πρώτος και δεύτερος εναγόμενοι με το υπ' αρ. .../1979 πωλητήριο συμβόλαιο του συμβολαιογράφου Δ. Π. πώλησαν και μεταβίβασαν στους ενάγοντες εξ αδιαιρέτου και κατ' ισομοιρία ένα ακίνητο, για τμήμα του οποίου εμβαδού 123,20 τμ υπήρχε υποχρέωση αποζημίωσεως παροδίων γειτόνων, λόγω ρυμοτομίας, η οποία δεν είχε καθορισθεί και

ότι οι εναγόμενοι με ρητό όρο του ως άνω συμβολαίου ανέλαβαν την υποχρέωση να καταβάλουν εις ολόκληρον ο καθένας την αποζημίωση στο δικαιούχο αυτής και ότι σε περίπτωση καταβολής αυτής από τους αγοραστές, τότε οι τελευταίοι θα έχουν δικαίωμα αναγωγής κατά των δικαιοπαρόχων τους πωλητών. Ότι μετά τον καθορισμό οριστικής τιμής μονάδος αποζημιώσεως, που έγινε το έτος 2003, οι ενάγοντες κατέβαλαν για την ανωτέρω αιτία, στις 5.10.2005, στη δικαιούχο Ι.-Ά. χήρα Γ. Μ., το συνολικό ποσό των 27.104 Ε (13.552 Ε έκαστος). Ζήτησαν δε να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να καταβάλουν εις ολόκληρον ο καθένας σε κάθε ενάγοντα το ποσό των 13.552 Ε, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής και μέχρι την εξόφληση. Επί της αγωγής αυτής εκδόθηκε η εκκαλούμενη απόφαση, η οποία την έκανε δεκτή και υποχρέωσε τους εναγομένους να καταβάλουν εις ολόκληρον ο καθένας σε κάθε ενάγοντα το ποσό των 13.552 Ε, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής. Κατά της αποφάσεως αυτής παραπονείται ο δεύτερος εναγόμενος για τους λόγους που αναφέρονται στην έφεσή του και ζητεί την εξαφάνισή της και την απόρριψη της εναντίον του αγωγής.

Οι λόγοι έφεσης, σύμφωνα με τους οποίους εσφαλμένα το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο δεν απέρριψε την αγωγή λόγω ελλείψεως ενεργητικής και παθητικής νομιμοποίησεως των διαδίκων, αλλά και λόγω αοριστίας αυτής, είναι αβάσιμοι και απορριπτέοι, διότι στην αγωγή, το περιεχόμενο της οποίας παρατέθηκε περιληπτικά παραπάνω, αναφέρεται το περιεχόμενο της επίμαχης συμβάσεως, η οποία αποτελεί,

κατά τα εκτιθέμενα στην αγωγή, σύμβαση ελευθερώσεως κατά το άρθρο 478 ΑΚ, ότι οι διάδοικοι ήσαν συμβαλλόμενοι σ' αυτήν καθώς και το γεγονός της καταβολής της αποζημιώσεως στη δικαιούχο της αποζημιώσεως και ως εκ τούτου η ένδικη αγωγή περιέχει όλα τα στοιχεία που τη θεμελιώνουν και δικαιολογούν την άσκησή της από τους ενάγοντες κατά του εναγομένου.

Από την ένορκη κατάθεση ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Με το υπ' αρ. .../21.2.1979 πωλητήριο συμβόλαιο του συμβολαιογράφου Δ. Π., που μεταγράφηκε νόμιμα στα οικεία βιβλία μεταγραφών, οι πρώτος και δεύτερος (ήδη εκκαλών) εναγόμενοι, ως συγκύριοι κατά ποσοστό 2/3 και 1/3 αντίστοιχα, ενός οικοπέδου, εμβαδού 575 τμ, που βρίσκεται εντός του σχεδίου πόλεως Β., στη συνοικία Ά. Α. (Θέση Κ.), επί των οδών Χ. και Ο. (η οποία δεν είχε διανοιχθεί κατά το χρόνο συντάξεως του συμβολαίου), πώλησαν και μεταβίβασαν τούτο στους ενάγοντες, εξ αδιαιρέτου και κατ' ισομοιρίαν, έναντι τιμήματος 1.000.000 δρχ, το οποίο καταβλήθηκε τοις μετρητοίς κατά την ημέρα συντάξεως του συμβολαίου. Με το ίδιο συμβόλαιο οι πωλητές εγγυήθηκαν ότι επρόκειτο περί οικοπέδου «ελευθέρου παντός εν γένει χρέους, υποθήκης, προσημείώσεως υποθήκης, κατασχέσεως, διεκδικήσεως, προικώου και κληρονομικού δικαίου, ρυμοτομίας και αποζημιώσεως παροδίων γειτόνων...». Επιπλέον στο ως άνω συμβόλαιο περιλήφθηκε και ο ακόλουθος όρος «Συνομολογείται εν τέλει μεταξύ των συμβαλλομένων ότι οι πωληταί πωλούν το προπεριγραφέν οικόπεδον ελεύθερον αποζημιώσεως παροδίων γειτόνων, δοθέντος δε ότι εις βά-

ρος του πωλουμένου υφίσταται υποχρέωσις αποζημιώσεως παροδίων γειτόνων δια το τμήμα του οικοπέδου το εμφαινόμενο εις το άνω τοπογραφικόν διάγραμμα υπό τα αλφαριθμητικά στοιχεία Α.Β.Ζ.Η.Δ.Α. εκτάσεως 123 τμ. Την αποζημίωσιν ταύτην, οι πωληταί, ευθυνόμενοι έναντι των αγοραστών αλληλεγγύως και εις ολόκληρον έκαστος, υποχρεούνται να καταβάλλουν εις τους δικαιούχους, απαλλάσσοντες πάσης τοιαύτης υποχρεώσεως τους αγοραστάς, οίτινες αγορασταί υποχρεούμενοι τυχόν εις τοιαύτην καταβολήν, θα έχωσι δικαίωμα αναγωγής κατά των πωλητών διά πανό, τι ήθελον πληρώση δι' αποζημίωσιν, δικαστικά έξοδα κλπ». Περαιτέρω, σε εφαρμογή του σχεδίου πόλης του Β. (Β.Δ. από 11-6-1956), εκδόθηκε η με αριθ. .../1997 πράξη εφαρμογής του τμήματος σχεδίου πόλης της Δ/νσης Πολεοδομίας του Δήμου Β. «περί προσκύρωσης, τακτοποίησης και αναλογισμού αποζημιώσεως», που κυρώθηκε με την υπ' αρ. .../11.4.1997 απόφαση του Νομάρχη Μαγνησίας και έχει μεταγραφεί νόμιμα στον τόμο ... και αριθμό ... των βιβλίων μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Β. Με την ως άνω πράξη εφαρμογής απαλλοτριώθηκε αναγκαστικά, λόγω ρυμοτομίας, τμήμα της ιδιοκτησίας της Ι. ή Ά. χήρας Γ. Μ., η υπ' αρ. κατ. 312/2002 αντίθετη αίτηση της τελευταίας και η υπ' αρ. 130/2002 ανακοίνωση δίκης και προσεπίκληση σε αναγκαστική παρέμβαση των ήδη εναγόντων κατά των πρώτου και δευτέρου εναγομένων, οι οποίοι παρέστησαν στη δίκη και άσκησαν πρόσθετη παρέμβαση υπέρ των εναγομένων. Επί των ανωτέρω εκδόθηκε η υπ' αρ. 855/2003 απόφαση του Εφετείου Λάρισας, η οποία απέρριψε την αίτηση της Ι. ή Ά. χήρας Γ. Μ. ως εκπρόθεσμη, έκανε τυπικά δεκτές τις παρεμβάσεις, δέχθηκε την αίτηση των ήδη εναγόντων και προσδιόρισε οριστικά την αποζημίωση για το ως άνω απαλλοτριούμενο ακίνητο στο ποσό των 220 Ε/τμ. Δικαιούχος της κατά τα ως άνω καθορισθείσας αποζημιώσεως είναι η ανωτέρω Ι. ή Ά. χήρα Γ. Μ. Οι ενάγοντες, στις 5.10.2005, δηλ. μετά την έκδοση της ως άνω απόφασης του Εφε-

το ως άνω απαλλοτριούμενο ακίνητό της. Οι ενάγοντες με το υπ' αρ. κατ. 480/2000 δικόγραφο προσεπικάλεσαν τους πρώτο και δεύτερο εναγομένους σε αναγκαστική παρέμβαση, οι οποίοι παρέστησαν στη δίκη και άσκησαν πρόσθετη παρέμβαση υπέρ των ήδη εναγόντων. Επί των ως άνω αιτήσεως, προσεπικήσεως και πρόσθετης παρέμβασης εκδόθηκε, κατά την ειδική διαδικασία των απαλλοτριώσεων, η υπ' αρ. 141/2001 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, η οποία καθόρισε την προσωρινή τιμή μονάδος αποζημιώσεως του ως άνω απαλλοτριούμενου ακίνητου στο ποσό των 75.000 δρχ. Ακολούθως ασκήθηκαν ενώπιον του Εφετείου Λάρισας η υπ' αρ. κατ. 102/2002 αίτηση περί οριστικού προσδιορισμού αποζημιώσης των ήδη εναγόντων κατά της I. ή Ά. χήρας Γ. Μ., η υπ' αρ. κατ. 312/2002 αντίθετη αίτηση της τελευταίας και η υπ' αρ. 130/2002 ανακοίνωση δίκης και προσεπίκληση σε αναγκαστική παρέμβαση των ήδη εναγόντων κατά των πρώτου και δευτέρου εναγομένων, οι οποίοι παρέστησαν στη δίκη και άσκησαν πρόσθετη παρέμβαση υπέρ των εναγομένων. Επί των ανωτέρω εκδόθηκε η υπ' αρ. 855/2003 απόφαση του Εφετείου Λάρισας, η οποία απέρριψε την αίτηση της Ι. ή Ά. χήρας Γ. Μ. ως εκπρόθεσμη, έκανε τυπικά δεκτές τις παρεμβάσεις, δέχθηκε την αίτηση των ήδη εναγόντων και προσδιόρισε οριστικά την αποζημίωση για το ως άνω απαλλοτριούμενο ακίνητο στο ποσό των 220 Ε/τμ. Δικαιούχος της κατά τα ως άνω καθορισθείσας αποζημιώσεως είναι η ανωτέρω Ι. ή Ά. χήρα Γ. Μ. Οι ενάγοντες, στις 5.10.2005, δηλ. μετά την έκδοση της ως άνω απόφασης του Εφε-

τείου Λάρισας, κατέβαλαν στην ανωτέρω δικαιούχο της αποζημιώσεως, I. ή Ά. χήρα Γ. Μ., συμμέτρως το συνολικό ποσό των 27.104 Ε (123,20 X 220 Ε/τμ), ήτοι έκαστος εξ αυτών το ποσό των 13.552 Ε.

Με τα δεδομένα αυτά υφίσταται νόμιμη υποχρέωση του δευτέρου εναγομένου να καταβάλει στους ενάγοντες το ποσό της αποζημιώσης, που κατέβαλαν αυτοί προηγουμένως στη δικαιούχο I. ή Ά. χήρα Γ. Μ. για το απαλλοτριούμενο ακίνητό της, η οποία απορρέει από την ως άνω σύμβαση ελευθερώσεως, που συνήφθη μεταξύ των διαδίκων. Ο ισχυρισμός του δευτέρου εναγομένου ότι υπόχρεοι σε καταβολή της αποζημιώσης είναι οι ενάγοντες, οι οποίοι ήσαν κύριοι του ωφελουμένου ακινήτου κατά το χρόνο προσδιορισμού της αποζημιώσης, είναι αβάσιμος, διότι η ένδικη υποχρέωση του εναγομένου στηρίζεται στην ως άνω σύμβαση ελευθερώσεως, που συνήψε με τους ενάγοντες και όχι στις διατάξεις του Ν. 5269/1931. Επίσης ο ισχυρισμός του δευτέρου εναγομένου ότι δεν υφίσταται η ένδικη αξίωση των εναγόντων, διότι δεν προηγήθηκε της καταβολής της αποζημιώσεως δικαστική αναγνώριση της ανωτέρω I. ή Ά. χήρας Γ. Μ. ως δικαιούχου αυτής, είναι αβάσιμος και απορριπτέος, διότι αφενός από το περιεχόμενο της επίμαχης συμβάσεως προκύπτει ότι η δικαστική αναγνώριση του δικαιούχου της αποζημιώσης δεν αποτέλεσε όρο της αναληφθείσας από το δεύτερο εναγόμενο υποχρεώσεως καταβολής της αποζημιώσεως, αφετέρου ο τελευταίος συμμετείχε στις δίκες του προσωρινού και οριστικού προσδιορισμού της αποζημιώσεως και ουδέποτε αμφισβήτησε το δικαίωμα κυριότητας της

ανωτέρω I. ή Ά. χήρας Γ. Μ. στο απαλλοτριούμενο, ούτε εξάλλου το αμφισβητεί και στην παρούσα δίκη. Περαιτέρω η ένσταση παραγραφής είναι αβάσιμη και απορριπτέα, διότι η ένδικη αξίωση των εναγόντων γεννήθηκε από της καταβολής της αποζημιώσεως στη δικαιούχο αυτής I. ή Ά. χήρα Γ. Μ., η οποία έλαβε χώρα στις 5.10.2005 και όχι από την κατάρτιση της συμβάσεως το έτος 1979, όπως αβάσιμα υποστηρίζει ο εναγόμενος και επομένως από τότε άρχισε η εικοσαετής παραγραφή της ένδικης αξιώσεως (άρθρο 251 ΑΚ). Επίσης η ένσταση περί καταχρηστικής ασκήσεως του ένδικου δικαιώματος, με την επικληση της μακροχρόνιας αδράνειας, πρέπει να απορριφθεί, λόγω του προσφάτου χρόνου γεννέσεως της ένδικης αξιώσεως των εναγόντων. Περαιτέρω ο ισχυρισμός του εναγομένου περί συντρέχοντος πταίσματος των εναγόντων, που συνίσταται στο ότι αν και γνώριζαν από το έτος 1979 το ρυμοτομικό βάρος του ακινήτου δεν φρόντισαν να εκδοθεί η πράξη αναλογισμού της αποζημιώσεως, είναι αβάσιμος και απορριπτέος, διότι οι ενάγοντες δεν είχαν αναλάβει την υποχρέωση να προχωρήσουν τη διαδικασία της απαλλοτρίωσης, ενώ, όπως προεκτέθηκε, συμμετείχαν στις δίκες του προσωρινού και του οριστικού προσδιορισμού της αποζημιώσης. Τέλος ο ισχυρισμός του εναγομένου ότι δεν υποχρεούται να καταβάλει πέραν του ποσού που αντιστοιχεί στο ποσοστό συγκυριότητάς του στο πωληθέν ακίνητο είναι αβάσιμος και απορριπτέος, διότι, όπως προεκτέθηκε, με όρο της ως άνω συμβάσεως συμφωνήθηκε η εις ολόκληρον υποχρέωση των συμβληθέντων πωλητών. Κατόπιν των ανωτέρω

το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που με την εκκαλούμενη απόφαση δέχθηκε τα ίδια και απέρριψε τους ανωτέρω ισχυρισμούς του εναγομένου και έκανε δεκτή την αγωγή δεν έσφαλε, αλλά ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο και σωστά εκτίμησε τις αποδείξεις και οι περί του αντιθέτου λόγοι της έφεσης είναι αβάσιμοι και απορριπτέοι. Επομένως η ως άνω έφεση πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της ως ουσιαστικά αβάσιμη...

521/2013

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας
Εισηγητής: Νικ. Πουλάκης
Δικηγόροι: Θεόδ. Κανελλής, Αριστέα Χρηστάκη

Αναιτιώδης η καταγγελία σύμβασης εργασίας αορίστου χρόνου, για το κύρος της όμως απαιτείται έγγραφο ως συστατικός τύπος, περιέλευσή του στον εργαζόμενο με οποιονδήποτε τρόπο και καταβολή της νόμιμης αποζημίωσης.

Σύμβαση στο πλαίσιο προγράμματος για κτήση εργασιακής εμπειρίας ανέργων, με φορέα επιδότησης τον Ο.Α.Ε.Δ. (stage) και λύση της μετά την πάροδο του ορισμένου χρόνου.

Νέα, έκτοτε, πρόσληψη του ενάγοντος με νέα σύμβαση ως βοηθού λογιστή. Πρόσθετη αμοιβή επί απασχόλησης εκτός του μόνιμου συμβατικού τόπου εργασίας (εκτός έδρας).

Προσβολή της επαγγελματικής προσωπικότητας λόγω καταλογισμού από τον εργοδότη στο μισθωτό της ευθύνης για τη λύση της σύμβασης με επίκληση δήθεν οικειοθελούς αποχώρησής του.

{...} 3. Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 648 και 669 ΑΚ, 1 και 3 Ν. 2112/1920 και 5 παρ. 3 Ν. 3198/1955, η καταγγελία της συμβάσεως εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου είναι μονομερής και αναιτιώδης δικαιοπραξία, συνεπώς δεν χρειάζεται αιτιολογία, για να είναι όμως έγκυρη και συνακόλουθα να επιφέρει τη λύση της σύμβασης, από την πλευρά του εργοδότη, πρέπει να είναι έγγραφη, του εγγράφου τύπου καθιερωμένου ως συστατικού της καταγγελίας της εργασιακής συμβάσεως από τον εργοδότη. Ο τύπος περιορίζεται στην έγγραφη διατύπωση, χωρίς τυποποιημένο περιεχόμενο, της σαφούς βουλήσεως του εργοδότη να επιφέρει τη λύση της εργασιακής σύμβασης, το σχετικό δε έγγραφο πρέπει να περιέλθει στον εργαζόμενο με οποιοδήποτε τρόπο, από τότε δε που θα περιέλθει στον εργαζόμενο επέρχονται τα αποτελέσματα της καταγγελίας. Επιπρόσθετο στοιχείο του κύρους της καταγγελίας της συμβάσεως είναι και η καταβολή της κατά νόμο αποζημίωσεως, εφόσον ο εργαζόμενος συμπλήρωσε στον εργοδότη απασχόληση πέραν των δύο μηνών, το ποσό της οποίας καθορίζεται ανάλογα με το χρόνο διάρκειας της εργασιακής σχέσης στον τελευταίο εργοδότη, υπολογίζεται δε με βάση το σύνολο των τακτικών μηνιαίων αποδοχών του μισθωτού, κατά τον τελευταίο πριν από την απόλυτή του μήνα υπό καθεστώς πλήρους απασχόλησης (ΑΠ 1825/99, ΑΠ 850/99 και ΑΠ 546/99 Δνη 1014, 399 και 94 αντίστοιχα). Εάν λείπει μία από τις ανωτέρω προϋποθέσεις του κύρους της, η καταγγελία δεν είναι νόμιμη, δεν επιφέρει τη λύση της σύμβασης, η οποία εξακολουθεί

να υφίσταται και ο εργοδότης καθίσταται υπερήμερος έναντι του εργαζόμενου, του οποίου δεν αποδέχεται την εργασία, υποχρεούμενος να του καταβάλλει, κατά τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 349, 350 και 656 ΑΚ, τις αποδοχές του, δηλαδή το μισθό του και ό,τι άλλο αυτός θα εισέπραττε (ΑΠ 1825/99 θ.π., ΑΠ 526/99 Δνη 41. 93).

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, από τις ένορκες καταθέσεις ... πλήρως αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Ο ενάγων (εκκαλών - εφεσίβλητος) Ε. Μ., στο πλαίσιο προγράμματος για την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας ανέργων σε επιχειρήσεις του Ε. Π. «Κοινωνία της Πληροφορίας», με υπεύθυνο φορέα τον Ο.Α.Ε.Δ., συμφώνησε με τον οργανισμό αυτό εγγράφως στις 15.5.2006 και αποδέχτηκε την τοποθέτησή του σε θέση προς απόκτηση εμπειρίας και ανέλαβε την υποχρέωση να εξασκηθεί τόσο σε θεωρητικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο στο εργασιακό περιβάλλον για χρονική διάρκεια ενός μηνός και ακολούθως με την τοποθέτησή του σε συγκεκριμένη θέση, σχετική με τον τομέα ειδίκευσής του για την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας διάρκειας τριών μηνών (άρθρο 2 του από 15.5.2006 συμφωνητικού). Στο συμφωνητικό αυτό συμβλήθηκε και ο εναγόμενος (εκκαλών - εφεσίβλητος) Κ. Τ., ως φορέας υλοποίησης του προγράμματος και γι' αυτό ο ενάγων τοποθετήθηκε από τον Ο.Α.Ε.Δ. Β. στο λογιστικό γραφείο του εναγομένου στο Β. Σύμφωνα με το άρθρο 3 του ανωτέρω συμφωνητικού, η διάρκεια του προγράμματος ήταν τεσσάρων μηνών, ήτοι από 15.5.2006 έως 14.9.2006. Σύμφωνα με το άρθρο 4

του ανωτέρω συμφωνητικού, σε συνδυασμό με την ΥΑ 309/2006 και ειδικότερα την παρ. 9 αυτής με τον τίτλο «ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ», «Ο ΟΑΕΔ αναλαμβάνει τη συνολική χρηματοδότηση του προγράμματος καταβάλλοντας κάθε μήνα στους ασκούμενους για κάθε ημέρα άσκησής τους και συνολικά όχι πάνω από 22 ημέρες το μήνα: α) 30 Ε ανά ημέρα μικτά για τους πτυχιούχους ΑΕΙ και ΤΕΙ και β) 25 Ε ανά ημέρα για τους αποφοίτους Ι.Ε.Κ., Τ.Ε.Ε., Τ.Ε.Λ., Ε.Π.Λ. και Γενικού Λυκείου. Στα πλαίσια της ανωτέρω συμφωνίας, ο ενάγων τοποθετήθηκε στην επιχείρηση του εναγομένου και πρόσφερε τις υπηρεσίες για το χρονικό διάστημα από 15.5.2006 έως 14.9.2006, ενταγμένος στο ανωτέρω πρόγραμμα με συμφωνημένη ημερήσια αποζημίωση, προβλεπόμενη στο ανωτέρω πρόγραμμα, γνωστό ως STAGE. Συνεπώς, δεν υπήρξε μεταξύ των διαδίκιων προφορική συμφωνία παροχής εξαρτημένης εργασίας αφίστου χρόνου, για το ανωτέρω χρονικό διάστημα, όπως αβασίμως ισχυρίζεται ο ενάγων.

Μετά τη λήξη του ανωτέρω προγράμματος, ο εναγόμενος συμφώνησε με τον ενάγοντα, στις 25.9.2006, να εργαστεί στην επιχείρησή του, ως βοηθός λογιστή, αντί των νομίμων και προβλεπομένων από τις ΣΣΕ της ειδικότητάς του αποδοχές, με πενθήμερη εργασία και οκτάωρο ημερησίων. Η πρόσληψη αυτή του ενάγοντος αναγγέλθηκε νομίμως στο σώμα Επιθεώρησης Εργασίας, καταχωρήθηκε στο ειδικό βιβλίο νεοπροσλαμβανομένου προσωπικού του εναγομένου και αναγγέλθηκε στον ΟΑΕΔ, στις 26.9.2006. Από της προσλήψεώς του ο ενάγων πρόσφερε τις υπηρεσίες του βοηθού λογιστή στην επιχείρηση του ενα-

γομένου στο Β., ενώ από 1.2.2007, που ο εναγόμενος άνοιξε δεύτερο γραφείο και στη Σ., πρόσφερε τις υπηρεσίες του αυτές περιστασιακά και στο ανωτέρω λογιστικό γραφείο της Σ. Ο εναγόμενος, όμως, από τους πρώτους μήνες της πρόσληψης του ενάγοντος, καθυστερούσε συστηματικά την καταβολή του μισθού, ενώ δεν του κατέβαλε και την αναλογία του δώρου των Χριστουγέννων του έτους 2006. Την ίδια τακτική συνέχισε ο εναγόμενος έως και το Μάρτιο του 2007, οπότε του κατέβαλε καθυστερημένα και μετά από πιέσεις το μισθό του που αντιστοιχούσε στους τρεις πρώτους μήνες του έτους, ενώ από τον Απρίλιο του 2007 έπαυσε να τον πληρώνει, με την αιτιολογία ότι είχε οικονομικές δυσχέρειες και ότι ανέμενε στις αρχές του Φεβρουαρίου να εισπράξει μεγάλα ποσά από επιχειρήσεις των οποίων τηρούσε τα λογιστικά βιβλία. Στις 26.10.2007, ημέρα Παρασκευή, όταν ο ενάγων απαίτησε την καταβολή των δεδουλευμένων του, καθώς και την αμοιβή για τις εκτός έδρας μεταβάσεις του στο λογιστικό γραφείο του εναγόμενου στη Σ., ο τελευταίος του ζήτησε να του παραδώσει τα κλειδιά του λογιστικού του γραφείου και να αποχωρήσει από την εργασία του. Τη Δευτέρα 29.10.2007, ο ενάγων προσέφυγε στην Επιθεώρηση Εργασίας, η οποία την ίδια ημέρα προσκάλεσε τον εναγόμενο για την Παρασκευή 1.11.2007. Στις 4.11.2007 ο εναγόμενος (ύστερα από αναβολή που ζήτησε ο ίδιος), προσήλθε στην επιθεώρηση εργασίας δηλώνοντας ότι δεν απέλυσε τον ενάγοντα, αλλά ότι αυτός αποχώρησε οικειοθελώς. Αναγνώρισε, όμως, ότι οφείλει στον ενάγοντα διαφορές δεδουλευμένων, την άδεια, το επίδομα αδείας και το δώρο

Χριστουγέννων. Ο ενάγων δήλωσε ενώπιον του Επιθεωρητή Εργασίας ότι είναι πρόθυμος να επιστρέψει στην εργασία του, γεγονός που δεν αποδέχθηκε ο εναγόμενος, εμμένοντας στην άποψή του ότι ο ενάγων είχε αποχωρήσει οικειοθελώς. Μάλιστα στις 7.11.2007 ανήγγειλε εγγράφως στον ΟΑΕΔ ότι ο ενάγων αποχώρησε οικειοθελώς από την εργασία του την 1.11.2007 (ήτοι 3 ημέρες αφού είχε ειδοποιηθεί από την επιθεώρηση εργασίας ότι είχε προσφύγει σ' αυτή και έξι ημέρες μετά τη λύση της εργασιακής σχέσης). Ενόψει των ανωτέρω εκτιθεμένων το δικαστήριο κρίνει ότι ο ενάγων δεν αποχώρησε από την εργασία του οικειοθελώς, αλλά ότι απολύθηκε από τον εναγόμενο, επειδή ο ενάγων του ζήτησε την άμεση καταβολή των δεδουλευμένων αποδοχών του. Άλλωστε δεν προτείνεται από τον εναγόμενο κάποιος σοβαρός λόγος για τον οποίο ο ενάγων θα εγκατέλειπε την εργασία του και θα επέλεγε την ανεργία με όλα τα δυσάρεστα προβλήματα που συνεπάγεται αυτή. Επίσης ο εναγόμενος δεν δίδει απάντηση στο εύλογο ερώτημα γιατί, αν ο εναγόμενος αποχώρησε οικειοθελώς στις 26.10.2007, ημέρα Παρασκευή, προσέφυγε την αμέσως επόμενη εργάσιμη ημέρα (Δευτέρα 29.10.2007) στην Επιθεώρηση εργασίας και κατήγγειλε την άτυπη και χωρίς κοινοποίηση εγγράφου απόλυτή του, που εκδηλώθηκε με την προαναφερθείσα συμπεριφορά του εναγόμενου. Συνεπώς η μη νόμιμη, λόγω του ότι δεν έγινε εγγράφως και χωρίς την καταβολή της κατά νόμο αποζημιώσεως, κατά τα εκτεθέντα στη μείζονα σκέψη, καταγγελία της συμβάσεως εργασίας του ενάγοντος είναι άκυρη και δεν επέφερε τη λύση της εργασιακής σχέσε-

ως, με αποτέλεσμα ο εναγόμενος, που δεν αποδεχόταν την από τον ενάγοντα έκτοτε προσφερόμενη προσηκόντως εργασία του, κατά το χρονικό διάστημα των τριών μηνών (Νοέμβριος, Δεκέμβριος 2007 και Ιανουάριος 2008) που αφορά ή αγωγή, κατέστη υπερήμερος και υποχρεούται, όπως λέχθηκε, σε καταβολή αποδοχών υπερημερίας. Ενόψει του ότι ο μηνιαίος μισθός του ενάγοντος κατά το παραπάνω χρονικό διάστημα ανέρχονταν στο ποσό των 1.108,94 Ε (ΔΕΝ 63. 1499), ο εναγόμενος οφείλει να του καταβάλει για μισθούς υπερημερίας (3 μην. X 1.108,94 Ε) 3.326,82 Ε, με το νόμιμο τόκο από την τελευταία ημέρα κάθε μήνα. Εφόσον τα ίδια δέχθηκε και το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, αναφορικά με την ακυρότητα της καταγγελίας και την επιδίκαση των μισθών υπερημερίας, δεν έσφαλε και ορθά εκτίμησε τις αποδείξεις. Τα αντίθετα παράπονα του εκκαλούντος - εναγομένου, που προβάλλονται με την έφεσή του, είναι απορριπτέα, ως αβάσιμα.

{...} Εξάλλου, όπως προαναφέρθηκε από το Φεβρουάριο του 2007, ο εναγόμενος λειτούργησε λογιστικό γραφείο και στη Σ., στο οποίο ο ενάγων ανέλαβε εξ ολοκλήρου εργατικά, ασφαλιστικά και μισθοδοτικά θέματα, δέκα έξι (16) επιχειρήσεων. Για τη διεκπεραίωση των υποθέσεων αυτών ο ενάγων πραγματοποιούσε κατά μέσον όρο πέντε περίπου διανυκτερεύσεις ανά μήνα από το μήνα Μάιο του 2007 έως και το Σεπτέμβριο του ίδιου έτους. Για την εργασία που ο ενάγων παρείχε στη Σ. ο εναγόμενος του παρείχε κατοικία, καθώς και

τα ναύλα μετάβασης και επιστροφής, αλλά όχι και τροφή. Ενόψει του ότι ο μόνιμος και συνήθης τόπος εργασίας του ενάγοντος ήταν στο Β. και η αποστολή του στη Σ. πρόσκαιρη, αυτός δικαιούται να λάβει ως πρόσθετη αμοιβή (εκτός έδρας) τα 4/5 του ημερομισθίου του για κάθε ημέρα εργασίας του στη Σ. (Απόφαση Υπουργού Οικονομικών και Εργασίας 21.091/2090/3.8.1946 ΔΕΝ 50. 1192) και ειδικότερα α) για το χρονικό διάστημα από Μάιο 2007 έως και Αύγουστο 2007 δικαιούται πρόσθετη αμοιβή για εκτός έδρας απασχόληση (43,02 X 4/5 = 34,42 X 20 ημ. =) 688,40 Ε και β) για το Σεπτέμβριο του 2007 (44,36 X 4/5 = 35,49 X 5 ημέρες =) 177,45 Ε. Συνολικά λοιπόν από τις ανωτέρω αιτίες ο ενάγων δικαιούται (3.326,82 + 7.595,83 + 2.066,03 + 1900,76 + 865,85 =) 15.755,29 Ε.

Τέλος, από όλη την προεκτεθείσα συμπεριφορά του εναγομένου και την προσπάθειά του να επιρρίψει στον ενάγοντα την ευθύνη για τη λύση της συμβάσεως εργασίας, επικαλούμενος οικειοθελή αποχώρηση αυτού, αποδεικνύεται ότι επήλθε παράνομη προσβολή της προσωπικότητας του ενάγοντος και ειδικότερα μειώθηκε η επαγγελματική του αξία και υπόληψη, από δε την παράνομη και υπαίτια αυτή προσβολή της προσωπικότητάς του ο ενάγων υπέστη ηθική βλάβη, για την αποκατάσταση της οποίας δικαιούται εύλογης χρηματικής ικανοποίησης εκ μέρους του εναγομένου και πρέπει να υποχρεωθεί ο τελευταίος να του καταβάλει για τον παραπάνω λόγο το ποσό των 1.500 Ε. {...}

ΜΟΝΟΜΕΛΟΥΣ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

70/2013

Πρόεδρος: Λεων. Χατζησταύρου
Δικηγόροι: Ιωάννα Αβδελλίδου, Περικλής Βούλγαρης

Επί άκυρου προσυμφώνου πώλησης ακινήτου λόγω μη τήρησης συμβολαιογραφικού τύπου, αξίωση αγοραστή εξ αδικ. πλουτισμού κατά της εκ προσυμφώνου πτωλήτριας για επιστροφή των καταβληθέντων, γεννηθείσα πριν τη σύναψη συμβολαίου με το οποίο αυτή μεταβίβασε την περιουσία της στον εναγόμενο. Εκ του νόμου σωρευτική αναδοχή υπό του αποκτώντος του άνω χρέους της μεταβιβάζουσας, το οποίο κατά τη συζήτηση της αγωγής ήταν ληξιπρόθεσμο και απαιτητό και για το οποίο ο εναγόμενος ευθύνεται αδιαφόρως αν γνώριζε την ύπαρξή του.

Προβολή ένστασης οικείου πταίσματος μόνο κατά αξίωσης αποζημίωσης και όχι αδικ. πλουτισμού.

{...} Με την από 10.11.2009 αγωγή της ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας η ενάγουσα, ήδη εφεσίβλητη, ιστορούσε ότι κατά της εξωχώριας εταιρείας με την επωνυμία S. D. LTD είχε απαίτηση ύψους 15.640 Ε, απορρέουσα από (άκυρο) αρραβώνα, που κατέβαλε στην εταιρεία αυτή την 27.4.2005, ενόψει της σχεδιαζόμενης πωλήσεως από την εταιρεία αυτή προς την ίδια του αναφερόμενου ακινήτου αυτής, συμβάσεως όμως που εν τέλει ματαιώθηκε. Ότι, μετά την άσκηση αγωγής από την ίδια κατά της ως άνω

εταιρείας, νόμιμη εκπρόσωπος της οποίας ήταν η I. S., αδελφή του εναγομένου, για την επιστροφή του καταβληθέντος αρραβώνα, η εταιρεία αυτή μεταβίβασε λόγω πωλήσεως το ως άνω ακίνητο, που αποτελούσε το μοναδικό της περιουσιακό στοιχείο, στον εναγόμενο, ο οποίος γνώριζε το γεγονός αυτό. Κατόπιν αυτών η ενάγουσα ζητούσε να υποχρεωθεί ο εναγόμενος, κατά τη διάταξη του άρθρου 479 ΑΚ, να της καταβάλει νομιμοτόκως το ανωτέρω ποσό. Το Μονομελές Πρωτοδικείο Καρδίτσας με την προσβαλλόμενη απόφασή του δέχθηκε εν μέρει την αγωγή και υποχρέωσε τον εναγόμενο να καταβάλει στην ενάγουσα το ποσό των 14.000 Ε νομιμοτόκως από την επομένη της επιδόσεως της αγωγής. Κατά της αποφάσεως αυτής παραπονείται τώρα ο εκκαλών για λόγους που ανάγονται σε εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων.

Από την εκτίμηση της υπ' αριθμ. .../2011 ένορκης βεβαίωσης ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Στις 27.4.2005 η εφεσίβλητη κατάρτισε με την εδρεύουσα στη Μ. Λιβερίας εξωχώρια (off shore) εταιρεία με την επωνυμία S. D. LTD ιδιωτικό προσύμφωνο πώλησης ακινήτου, δυνάμει του οποίου η τελευταία υποσχέθηκε να της πουλήσει και μεταβίβασε κατά πλήρη κυριότητα μία διώροφη οικία της, ευρισκόμενη στη Σ. Α. επί των οδών Α. και Π. Νόμιμη εκπρόσωπος της ως άνω εταιρείας ήταν η I. S., αδελφή του εκκαλούντος. Ειδικότερα δε με το ως άνω ιδιωτικό συμφωνητικό το τίμημα ορίσθηκε σε 691.335 Ε, που θα καταβαλλόταν σε μετρητά κατά την υπογρα-

φή του οριστικού συμβολαίου, το οποίο έπρεπε να συναφθεί το αργότερο μέχρι τις 30.5.2005 υπό την προϋπόθεση ότι οι τίτλοι ιδιοκτησίας και τα νομιμοποιητικά έγγραφα θα ήταν πλήρη. Η εφεσίβλητη κατά την υπογραφή του ως άνω ιδιωτικού προσυμφώνου πώλησης κατέβαλε ως αρραβώνα το ποσό των 10.000 Ε, που θα συνυπολογιζόταν στο τίμημα πώλησης. Όμως, λόγω διαφωνιών που υπήρξαν μεταξύ των μερών ως προς τον τρόπο καταβολής μέρους του τιμήματος, ματαιώθηκε η σύναψη της συμβάσεως και η εφεσίβλητη άσκηση κατά της ως άνω εταιρείας την υπ' αριθμ. καταθ. 7420/4.11.05 αγωγή της ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, με την οποία ζητούσε την επιστροφή του ως άνω ποσού των 10.000 Ε. Με την υπ' αριθμ. 4768/2008 απόφασή του το Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών, συνεκδικάζοντας την ως άνω αγωγή με αντίθετη αγωγή της εταιρείας S. D. LTD κατά της εφεσίβλητης, αφού απέρριψε την αγωγή της τελευταίας, δέχθηκε την ως άνω υπ' αριθμ. καταθ. 7420/4.11.05 αγωγή. Ακολούθως, επί εφέσεως που άσκησε η ως άνω εταιρεία κατά της προαναφερόμενης αποφάσεως, εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 1265/2011 τελεσίδικη απόφαση του Εφετείου Αθηνών, που απέρριψε την έφεση. Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι λίγο μετά την άσκηση της ως άνω υπ' αριθμ. καταθ. 7420/4.11.05 αγωγής, η εταιρεία S. D. LTD, ενεργώντας διά της ως άνω νόμιμης εκπροσώπου της I. S., δυνάμει του υπ' αριθμ. .../28.12.2005 συμβολαίου της συμβολαιογράφου M. A.-Π., που μεταγράφηκε νόμιμα, πούλησε και μεταβίβασε κατά πλήρη κυριότητα το προαναφερόμενο ακίνητό της στον εκκα-

λούντα A. K. Το ακίνητο αυτό ήταν το μοναδικό περιουσιακό στοιχείο της εταιρείας S. D. LTD, γεγονός που γνώριζε ο εκκαλών, καθόσον μάλιστα, όπως προεκτέθηκε, η νόμιμη εκπρόσωπος της ως άνω εταιρείας I. S. είναι αδελφή του, προσθέτως δε τα δύο αδέλφια είχαν πολύ στενές σχέσεις μεταξύ τους.

Ενόψει των ανωτέρω, η νομική κατάσταση που διαμορφώνεται μεταξύ των μερών έχει ως ακολούθως: Το από 27.4.2005 ιδιωτικό προσύμφωνο μεταξύ της εφεσίβλητης και της εταιρείας S.D. LTD ήταν άκυρο, εφόσον αφορούσε σε ακίνητο και δεν τηρήθηκε ο συμβολαιογραφικός τύπος (άρθρα 159 παρ. 1, 166, 180, 369, 513, 1033 ΑΚ). Επομένως, η εφεσίβλητη είχε αξίωση εκ του αδικαιολόγητου πλουτισμού (άρθρα 904 επτ. ΑΚ) κατά της ως άνω εταιρείας για την επιστροφή του καταβληθέντος αρραβώνα, αξίωση που είχε γεννηθεί ήδη πριν από τη σύναψη του υπ' αριθμ. .../28.12.2005 συμβολαίου, με το οποίο μεταβιβάσθηκε η περιουσία της ως άνω εταιρείας στον εκκαλούντα. Συνακόλουθα, υπήρξε εκ του νόμου σωρευτική αναδοχή του ως άνω χρέους, το οποίο κατά την πρώτη συζήτηση της αγωγής ήταν ληξιπρόθεσμο και απαιτητό, εκ μέρους του εκκαλούντος, που ευθύνεται παράλληλα και σε ολόκληρο με την πωλήτρια εταιρεία. Επομένως, είναι αβάσιμοι και απορριπτέοι α) ο τρίτος λόγος της εφέσεως, με τον οποίο ο εκκαλών ισχυρίζεται ότι δεν γνώριζε ότι το μεταβιβασθέν ακίνητο αποτελούσε το μόνο ή το πλέον σημαντικό περιουσιακό στοιχείο της πωλήτριας εταιρείας και β) ο τέταρτος λόγος της εφέσεως, με τον οποίο ο εκκαλών προβάλλει άγνοια για την ύπαρξη του

ως άνω χρέους της πωλήτριας εταιρείας, καθόσον για την εφαρμογή του άρθρου 479 ΑΚ είναι αδιάφορο εάν ο αποκτών γνώριζε για την ύπαρξη του χρέους (βλ. ΑΠ 1384/05 Νόμος). Το πρωτοβάθμιο δε δικαστήριο, που έκρινε ομοίως, ορθώς εφάρμοσε το νόμο και εκτίμησε τις αποδείξεις.

Περαιτέρω, με τον πρώτο λόγο της εφέσεως του ο εκκαλών ισχυρίζεται ότι η οριστική πώληση του ως άνω ακινήτου από την εταιρεία S. D. LTD προς την εφεσίβλητη ματαιώθηκε από αποκλειστική υπαιτιότητα της τελευταίας, η οποία μονομερώς ζήτησε να γίνει η καταβολή του τιμήματος με διαφορετικό τρόπο από αυτόν που είχε αρχικώς συμφωνηθεί και εν τέλει υπαναχώρησε από τη σύμβαση. Ενόψει δε αυτών εκθέτει ότι κατ' εφαρμογήν του άρθρου 300 ΑΚ πρέπει να μην επιδικασθεί οποιοδήποτε ποσό στην εφεσίβλητη. Όμως, ο ανωτέρω λόγος της έφεσης είναι αβάσιμος και απορριπτέος προεχόντως διότι η ένσταση εξ οικείου πταίσματος του άρθρου 300 ΑΚ μπορεί να προβληθεί μόνο κατά αξιώσεως αποζημιώσεως και δεν έχει εφαρμογή στην περίπτωση αξιώσεως εκ του αδικαιολόγητου πλούτισμού (βλ. ΕφΑΘ 44/06 Δνη 2007. 1507). Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, που απέρριψε τον ανωτέρω ισχυρισμό του εκκαλούντος, αν και με διαφορετική αιτιολογία, που πρέπει να αντικατασταθεί με την προαναφερόμενη, δεν έσφαλε. Τέλος, με το δεύτερο λόγο της έφεσης ο εκκαλών ισχυρίζεται ότι η αξιώση της αντιδίκου του ασκείται κατά κατάχρηση δικαιώματος (άρθρο 281 ΑΚ), διότι αφενός μεν η μη σύναψη της σύμβασης πώλησης, που είχε προσυμφωνηθεί μεταξύ της εφεσίβλητης και της δικαιοπα-

ρόχου του εταιρείας οφειλόταν σε υπαιτιότητα της αντιδίκου του, αφετέρου δε ο ίδιος έχει ήδη μεταβιβάσει το επίδικο ακίνητο σε τρίτο πρόσωπο. Ο λόγος αυτός είναι αβάσιμος και απορριπτέος, καθόσον τα εκτιθέμενα πραγματικά περιστατικά ακόμη και αν υποτεθούν αληθινά, δεν θεμελιώνουν καταχρηστική άσκηση δικαιώματος εκ μέρους της εφεσίβλητης. Επομένως, η εκκαλούμενη απόφαση, που έκρινε ομοίως, δεν έσφαλε. Ενόψει των ανωτέρω πρέπει να απορριφθεί η έφεση στο σύνολό της...

75/2013

Πρόεδρος: Σοφία Πανουσακοπούλου
Δικηγόροι: Σπυρ. Σακκάς, Νεοπτόλεμος Δημουλάς, Νικ. Παπαπέτρου, Χρ. Φώτος

Επί εργατικού ατυχήματος αναγκαίος δόλος ή μη τήρηση των νόμων περί όρων ασφαλείας μόνο για την περιουσιακή ζημία και όχι για την ικανοποίηση ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης που επιδικάζεται αν συντρέχουν οι όροι αδικοπραξίας.

Πταίσμα εργοδότη ή προστηθέντων επί μη τήρησης των δ/ξεων περί υγιεινής και ασφαλείας.

Μέτρα ασφαλείας σε οικοδομικά έργα. Για την ύπαρξη πρόστησης απαιτείται εξάρτηση, έστω χαλαρή, με παροχή υπό του προστήσαντος εντολών και επίβλεψη της ανατεθείσας εργασίας. Ο εργολάβος δεν θεωρείται προστηθείς του εργοδότη, εκτός αν ο τελευταίος επιφύλαξε για τον εαυτό του, ρητά ή σιωπηρά, τη διεύθυνση και επίβλεψη του έργου.

Πτώση οικοδόμου από πλάκα ορο-

φής. Υπαιτιότητα του εργολάβου (- εργοδότη του παθόντος) που δεν έλαβε μέτρα ασφαλείας για εξασφάλιση των ξυλοτύπων και της πλάκας με ανθεκτικά κιγκλιδώματα, όπως και του επιβλέποντος μηχανικού που δεν τα υπέδειξε, ούτε επέβλεψε την τήρησή τους.

{...} Με την αγωγή επί της οποίας εκδόθηκε η εκκαλουμένη απόφαση οι ενάγοντες εκθέτουν ότι ο σύζυγος της πρώτης και πατέρας των λοιπών Δ. Σ. κατά τη διενέργεια οικοδομικών εργασιών σε οικοδομή συνιδιοκτησίας των δύο πρώτων εναγομένων, την επιβλεψη των οποίων είχε αναλάβει ο τρίτος των εναγομένων μηχανικός, έπεισε από την οροφή του ισογείου της οικοδομής και τραυματίσθηκε θανάσιμα. Ότι τον εν λόγω θανόντα είχε προσλάβει στο έργο με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας ο τέταρτος των εναγομένων - εργολάβος, ο οποίος τελούσε υπό τις οδηγίες και εντολές του επιβλέποντος μηχανικού (τρίτου εναγομένου). Επειδή δε, κατά τα εκτιθέμενα στην αγωγή, ο θάνατος του ως άνω Δ. Σ. οφείλεται σε υπαιτιότητα των εναγομένων και συγκεκριμένα στη μη τήρηση από αυτούς των αναγκαίων μέτρων ασφαλείας, οι ενάγοντες ζητούν να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι και με προσωπική τους κράτηση να καταβάλουν, σε ολόκληρο ο καθένας, το πιοσό των 200.000 Ε στον κάθε ενάγοντα, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής, ως χρηματική ικανοποίηση για την ψυχική τους οδύνη. Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο με την εκκαλουμένη απόφαση απέρριψε την αγωγή ως μη νόμιμη για τους δύο πρώτους εναγομένους και έκανε δεκτή κατά ένα μέρος αυτήν ως

προς τους λοιπούς. Κατά της απόφασης αυτής παραπονούνται οι ενάγοντες και οι τρίτος και τέταρτος εναγόμενοι με τις εφεσίες (και πρόσθετους λόγους ο τρίτος) για εσφαλμένη ερμηνεία του Νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων και ζητούν την εξαφάνισή της προκειμένου να απορριφθεί η αγωγή στο σύνολό της.

Από τα άρθρα 914 και 932 του ΑΚ και 1 και 16 του ν. 551/1915, που κωδικοποιήθηκε με το β.δ. της 24.7/25.8.1920 και διατηρήθηκε σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του ΑΚ (άρθρο 38 παρ. 1 ΕισΝΑΚ), προκύπτει ότι χρηματική ικανοποίηση για ηθική βλάβη ή ψυχική οδύνη οφείλεται και επί εργατικού ατυχήματος όταν συντρέχουν οι όροι της αδικοπραξίας. Οι διατάξεις του άρθρου 16 παρ. 1 του κ.ν. 551/1915, κατά τις οποίες ο παθών σε εργατικό ατύχημα δικαιούται να εγείρει την αγωγή του κοινού αστικού δικαίου και να ζητήσει πλήρη αποζημίωση μόνο όταν το ατύχημα μπορεί να αποδοθεί σε δόλο του εργοδότη ή των προστηθέντων του ή όταν επήλθε σε εργασία στην οποία δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών για τους όρους ασφαλείας των εργαζομένων και εξαιτίας της μη τηρήσεως των διατάξεων αυτών, αναφέρονται στην επιδίκαση αποζημιώσεως για περιουσιακή ζημία και όχι στη χρηματική ικανοποίηση, για την οποία δεν υπάρχει πρόβλεψη στον ανωτέρω νόμο και εφαρμόζονται γι' αυτή μόνο οι γενικές διατάξεις (ολΑΠ 1117/86). Επομένως, για να δικαιούται ο παθών σε εργατικό ατύχημα χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, αρκεί να συντέλεσε στην επέλευση του ατυχήματος πτάσμα του εργοδότη ή των προστηθέντων από

αυτόν, με την έννοια του άρθρου 914 ΑΚ, δηλαδή αρκεί να συντρέχει οποιαδήποτε αμέλεια αυτών και όχι μόνο η ειδική αμέλεια ως προς την τήρηση των όρων ασφαλείας του άρθρου 16 παρ. 1 του κ.ν. 551/1915 (ΑΠ 1168/07, 412/08, 1380/01, 1185/93). Πταίσμα του εργοδότη ή των προστηθέντων από αυτόν μπορεί να θεμελιωθεί, στην περίπτωση αυτή, και στο ότι δεν τηρήθηκαν από αυτούς οι διατάξεις ισχυόντων νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών, που επιβάλλουν όρους υγειεινής και ασφαλείας, για τη διαφύλαξη της υγείας, της σωματικής ακεραιότητας και της ζωής των εργαζομένων, σύμφωνα με τη γενική διάταξη του άρθρου 662 ΑΚ, είτε η τήρηση των μέτρων αυτών από τον εργοδότη επιβάλλεται από τους παραπάνω νόμους, διατάγματα ή κανονισμούς που προβλέπουν τα μέτρα αυτά. Τέτοια γενικά μέτρα ασφαλείας, που πρέπει να τηρούν οι εργοδότες, καθορίζονται με το ν. 1586/85 «Υγιεινή - Ασφάλεια εργαζομένων», οι διατάξεις του οποίου εφαρμόζονται σε όλες τις επιχειρήσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες, ορίζεται δε στο άρθρο 32 του νόμου αυτού, μεταξύ άλλων, ότι ο εργοδότης έχει υποχρέωση να λαμβάνει κάθε μέτρο που απαιτείται, ώστε να εξασφαλίζονται οι εργαζόμενοι και οι τρίτοι που παρευρίσκονται στους τόπους εργασίας από κάθε κίνδυνο που μπορεί να απειλήσει την υγεία τους ή τη σωματική τους ακεραιότητα. Ειδικότερα μέτρα ασφαλείας για τα οικοδομικά έργα καθορίζονται στο Ν. 1396/1983 «περί μέτρων ασφαλείας σε οικοδομές και ιδιωτικά τεχνικά έργα», στο άρθρο 4 παρ. 1 του οποίου ορίζεται ότι «σε περίπτωση που δεν ανατίθεται η εκτέλεση ολόκληρου του

έργου σ' έναν εργολάβο, ο κύριος του έργου είναι υποχρεωμένος να λαμβάνει πριν την εγκατάσταση κάθε εργολάβου ή υπεργολάβου τμήματος του έργου και να τηρεί, όσο διαρκεί το έργο αυτού, όλα τα μέτρα ασφαλείας, τα οποία του υποδεικνύει ο επιβλέπων το έργο, εφόσον αυτά δεν αφορούν σε τμήματα του έργου που ανέλαβαν και εκτελούν εργολάβοι και υπεργολάβοι». Εξάλλου, κατά το άρθρο 2 του ίδιου νόμου, για την εφαρμογή των διατάξεων του νόμου αυτού θεωρείται «... 3. Κύριος του έργου: Ο κύριος, ο νομέας ή ο κάτοχος του ακινήτου στο οποίο εκτελείται, ύστερα από εντολή του και για λογαριασμό του, τεχνικό έργο....». Τέλος, με το Π.Δ. 1073/1981 «περί μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεσην εργασιών εις εργοτάξια οικοδομών και πάσης φύσεως έργων αρμοδιότητος πολιτικού μηχανικού», προβλέπονται τα μέτρα ασφαλείας που πρέπει να τηρούνται κατά την εκτέλεση οικοδομικών εργασιών και, ειδικότερα, στο άρθρο 45 αυτού προσδιορίζονται οι προδιαγραφές που πρέπει να πληρούν τα μηχανήματα, συσκευές, εργαλεία κλπ που χρησιμοποιούνται στα εργοτάξια, ενώ στο άρθρο 104 ορίζεται ότι «εις εργασίας, αι οποίαι είναι δυνατόν να προκαλέσουν βλάβιας οφθαλμών, ως π.χ. κατεδαφίσεις, συγκολλήσεις, τρόχισμα, κοπή κεφαλών ήλων, τεμαχισμός λίθων, εκκένωσιν ή μετάγγισην οξέων ή αλκαλίων κ.λ.π., διατίθενται υπό του εκτελούντος το έργον κατάλληλα μέσα προστασίας π.χ. οματούλια, προσωπίδες, ασπίδα κ.α.».

Περαιτέρω, κατά το άρθρο 922 ΑΚ «ο κύριος ή ο προστήσας κάποιον άλλον σε μια υπηρεσία ευθύνεται για τη ζημία που ο υπηρέτης ή ο προστηθείς προξένησε σε

τρίτον παράνομα κατά την υπηρεσία του». Πρόστηση είναι η τοποθέτηση, διορισμός, χρησιμοποίηση από ένα πρόσωπο (τον προστήσαντα) ενός άλλου προσώπου (του προστηθέντος) σε θέση ή απασχόληση (διαρκή ή μεμονωμένη εργασία), που αποβλέπει στη διεκπεραίωση υποθέσεως ή υποθέσεων και γενικότερα στην εξυπηρέτηση των επαγγελματικών, οικονομικών ή άλλων συμφερόντων του πρώτου (προστήσαντος). Για να υπάρχει σχέση προστήσεως θα πρέπει να υπάρχει εξάρτηση, έστω και χαλαρή, ανάμεσα στον προστήσαντα και στον προστηθέντα, ώστε ο πρώτος να μπορεί να δίνει στον δεύτερο εντολές ή οδηγίες και να τον ελέγχει ή επιβλέπει κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας που του ανέθεσε. Ειδικότερα, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 922, 681, 688-691 ΑΚ καθώς και εκείνης του άρθρου 4 παρ. 1 του Ν. 1396/1983 προκύπτει ότι ο εργολάβος δεν θεωρείται, καταρχήν, προστηθείς του εργοδότη, όταν όμως ο εργοδότης επιφύλαξε για τον εαυτό του, ρητώς ή σιωπηρώς, τη διεύθυνση και την επίβλεψη της εκτελέσεως του έργου και μάλιστα το δικαίωμα παροχής οδηγιών προς τον εργολάβο, ο τελευταίος θεωρείται ότι βρίσκεται σε σχέση προστήσεως προς τον εργοδότη (ΑΠ 52/10, 1421/08, 1168/07, 1210/06). Επομένως, για τη θεμελιώση αξίωσης χρηματικής ικανοποιήσεως, κατά του υπαιτίου του ατυχήματος, ως και κατά εκείνου ο οποίος με σύμβαση μισθώσεως έργου ανέθεσε στον υπαίτιο την εκτέλεση του έργου, όπου συνέβη το ατύχημα, αναγκαία προϋπόθεση είναι, ο εργοδότης να έχει επιφύλαξει για τον εαυτό του τη διεύθυνση και επίβλεψη του έρ-

γου, στοιχεία τα οποία συνιστούν την ιδιότητα του τελευταίου ως προστήσαντος τον υπαίτιο εργολάβο (ΑΠ 1840/11 Νόμος).

Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από το δικόγραφο της αγωγής δεν εκτίθεται σε αυτήν ότι οι δύο πρώτοι εναγόμενοι - συνιδιοκτήτες της οικοδομής στην οποία συνέβη το ένδικο εργατικό ατύχημα είχαν επιφύλαξει για τον εαυτό τους, ρητώς ή σιωπηρώς, τη διεύθυνση και την επίβλεψη της εκτέλεσης του έργου, ώστε να ευθύνονται και αυτοί σύμφωνα με τα αναφερόμενα στη νομική σκέψη της παρούσας για το θάνατο του συγγενούς των εναγόντων ως συνδεόμενοι με σχέση προστησης με τους λοιπούς εναγομένους, δηλαδή το μηχανικό που κατά τα εκτιθέμενα στην αγωγή επέβλεπε το έργο και υπό τις οδηγίες του οποίου ενεργούσε ο έτερος εναγόμενος - εργολάβος ο οποίος είχε προσλάβει τον θανόντα. Επομένως μη νομίμως στρέφουν την αγωγή οι ενάγοντες κατά των δύο πρώτων εναγομένων, απορριπτούμενου ως αβασίμου του σχετικού λόγου έφεσης αυτών.

Περαιτέρω, από τις ένορκες καταθέσεις ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα: Οι δύο πρώτοι εναγόμενοι, προτιθέμενοι να ανεγείρουν οικοδομή σε οικόπεδο τους στον οικισμό Μ. του Δήμου Σ. Ν. Μ., ανέθεσαν το 2003 στον τρίτο εναγόμενο πολιτικό μηχανικό το έργο της μελέτης και γενικής επίβλεψης των οικοδομικών εργασιών του φέροντος οργανισμού της εν λόγω οικοδομής, εκδοθείσας προς τούτο της .../2004 άδειας της πολεοδομίας της Νομαρχίας Μ. Στη συνέχεια, και ενώ είχε ολοκληρωθεί η κατασκευή του ισογείου, οι ως άνω συνιδιοκτήτες της οικοδομής ανέθεσαν το

έτος 2007 στον ίδιο πολιτικό μηχανικό και το έργο της μελέτης και γενικής επίβλεψης των οικοδομικών εργασιών του πρώτου ορόφου της οικοδομής, εκδοθείσας για το σκοπό αυτό από την ως άνω Πολεοδομία της .../13.9.2007 αναθεώρησης της αρχικής άδειας. Το Φεβρουάριο 2008 οι συνιδιοκτήτες της οικοδομής δύο πρώτοι εναγόμενοι ανέθεσαν στον τέταρτο εναγόμενο - εργολάβο την κατασκευή του πρώτου ορόφου, αυτός δε, υπό την επίβλεψη και τις οδηγίες του τρίτου εναγόμενου, άρχισε πράγματι την υλοποίηση του εν λόγω έργου απασχολώντας μεταξύ άλλων σε αυτό και τον Δ.Σ., σύζυγο της πρώτης και πατέρα των λοιπών εναγόντων, τον οποίον είχε προσλάβει ως οικοδόμο με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου. Την 20.3.2008 περί ώρα 12:00, ενώ ο ως άνω Δ. Σ. βρισκόταν στην πλάκα οροφής του ισογείου και εκτελούσε εργασίες αποξήλωσης των ξυλοτύπων (ξεκαλούπωμα) αυτής, έχασε την ισορροπία του και ἐπεσε σ από ύψος τριών περίπου μέτρων στο έδαφος, με αποτέλεσμα να υποστεί βαριές κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις που επέφεραν το θάνατο του την 30.3.2008 (βλ. το σχετικό πιστοποιητικό θανάτου του Νοσοκομείου Β.). Η πτώση αυτή θα είχε αποφευχθεί αν στην ένδικη οικοδομή είχαν ληφθεί τα αναγκαία μέτρα προς αποφυγή της πτώσης των εργαζομένων, καθόσον, όπως προέκυψε, κατά τον κρίσιμο χρόνο η πλάκα οροφής του ισογείου ήταν ακάλυπτη και στα άκρα τόσο αυτής όσο και των ξυλοτύπων δεν είχαν τοποθετηθεί κιγκλιδώματα, θωράκια ή δίχτυα (άρθρ. 17 § 1 π.δ. 778/1980 «περί των μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεση οικοδομικών εργασι-

ών» σε συνδυασμό με το π.δ. 305/1996). Και είναι μεν γεγονός ότι κατά τη διενέργεια από την Επιθεώρηση Εργασίας αυτοψίας στον τόπο του ατυχήματος, η οποία (αυτοψία) έγινε την 9.5.2008, δηλαδή 49 ημέρες μετά το ατύχημα, διαπιστώθηκε ότι περιμετρικά της πλάκας οροφής του ισογείου υπήρχαν ξύλινα προστατευτικά κιγκλιδώματα, πλην όμως, όπως εκτιμά και ο ίδιος ο διενεργήσας την αυτοψία υπάλληλος, τα κιγκλιδώματα αυτά, ανεξαρτήτως του ότι ήσαν ελλιπή, τοποθετήθηκαν εκ των υστέρων, μετά το ατύχημα (βλ. τις σχετικές παρατηρήσεις στην ως άνω έκθεση αυτοψίας). Η κρίση αυτή επιβεβαιώνεται και από την κατάθεση του μάρτυρα απόδειξης Μ.-Α.Γ., ο οποίος είπε σχετικά στο ακροατήριο του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου: «Το ατύχημα έγινε 11-12 η ώρα το πρωί... Το σπίτι που έγινε το ατύχημα το γνωρίζω. Μετά πήγα εκεί, το ίδιο βράδυ, γύρω στις 18:00 το απόγευμα, αφού είχαμε γυρίσει από το νοσοκομείο με τον κ. Μ. Εκεί είδα ότι δεν υπήρχαν κιγκλιδώματα, η πλάκα ήταν κενή... Προφανώς είχε άσχημη πτώση, από πού να πιαστεί;». Τα παραπάνω δεν αναιρούν οι προσκομιζόμενες από τους εναγομένους φωτογραφίες του τόπου του ατυχήματος, όπου εμφανίζεται στον τόπο του ατυχήματος η ύπταρξη ξυλίνων κιγκλιδωμάτων, αφού από τις φωτογραφίες αυτές δεν προκύπτει βεβαίως ο χρόνος τοποθέτησης των εν λόγω κιγκλιδωμάτων. Ενισχυτικό επίσης της ως άνω κρίσης είναι και το γεγονός ότι ο τέταρτος εναγόμενος - εργοδότης του θανόντος - ανήγειλε το ατύχημα στον Αστυνομικό Σταθμό Α. καθυστερημένα, και μάλιστα 36 ώρες αφότου συνέβη τούτο (στις 00:15 μετά τα

μεσάνυχτα της 22.3.2008), με αποτέλεσμα να υπάρχει αρκετός χρόνος για να αλλοιωθεί η υφιστάμενη κατά το χρόνο του ατυχήματος πραγματική κατάσταση (βλ. το .../1.4.2008 έγγραφο του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας Κεντρικής Ελλάδας). Εξάλλου, για το ένδικο ατύχημα δεν είχε εκπονηθεί σχέδιο ασφαλείας και υγείας, ούτε είχε υποβληθεί σχετικός φάκελος στην αρμόδια Πολεοδομία προς έκδοση της οικοδομικής άδειας ή της κατά τα άνω αναθεώρησής της, αλλά ούτε και υπήρχε τούτο στο χώρο της οικοδομής (βλ. το .../7.4.2008 έγγραφο της εν λόγω Υπηρεσίας, καθώς και το .../24.3.2008 δελτίο ελέγχου του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας Μαγνησίας). Ενόψει των στοιχείων αυτών, κρίνεται ότι το προσκομιζόμενο από τους εναγομένους σχέδιο ασφαλείας και υγείας που υπογράφεται από τον τρίτο εναγόμενο - πολιτικό μηχανικό και φέρει ημερομηνία 10.11.2007, συντάχθηκε μετά το ατύχημα και λόγω αυτού, όπως εξάλλου εκτιμά και ο διενεργήσας την αυτοψία τεχνικός επιθεωρητής Γ. Θ. (βλ. τις έγγραφες εξηγήσεις αυτού που ενεχείρισε την 1.11.2010 στην Πταισματοδίκη Βόλου).

Υπό τα εκτεθέντα περιστατικά, το ένδικο εργατικό ατύχημα οφείλεται σε αμέλεια των τρίτου και τετάρτου εναγομένων, η οποία συνίσταται στο ότι ο μεν τέταρτος (εργολάβος - εργοδότης του θανόντος) παρέλειψε να λάβει και να τηρήσει κατά την εκτέλεση των προαναφερομένων οικοδομικών εργασιών τα προεκτεθέντα μέτρα ασφαλείας (δηλαδή εξασφάλιση των περάτων των ξυλοτύπων και της πλάκας οροφής του ισογείου ορόφου με ανθεκτικά κιγκλιδώματα, θωράκια ή δίχτυα) (άρθρ. 2,

3, 5 του ν. 1396/1983, άρθρ. 2, 7 § 5, 6γ του π.δ. 17/1996, άρθρ. 32 ν. 1568/1985), ο δε τρίτος εναγόμενος (επιβλέπων μηχανικός) δεν προέβη σε έγγραφη (αλλά ούτε και προφορική) υπόδειξη των αναγκαίων μέτρων ασφαλείας, ούτε επέβλεψε την τήρηση αυτών, δίδοντας τις σχετικές οδηγίες στον τέταρτο εναγόμενο ως προς την ασφαλή εκτέλεση των οικοδομικών εργασιών, αν και ήταν υπόχρεος προς τούτο έχων τη γενική επίβλεψη εκτέλεσης τόσο της αρχικής όσο και της αναθεωρημένης οικοδομικής άδειας, σύμφωνα και με τα αναφερόμενα στη νομική σκέψη της παρούσας. Καμία συνυπαίτιότητα για το ατύχημα δεν βαρύνει τον ίδιο τον θανόντα εργαζόμενο, ο οποίος ήταν υγιής, νέος (48 ετών) έμπειρος και άψογος στη δουλειά του, όπως κατέθεσε και ο συνάδελφός του Κ. Β., μάρτυρας του τρίτου εναγομένου. Τα ως άνω δέχθηκε και το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο κατ' ορθή ερμηνεία του Νόμου και εκτίμηση των αποδείξεων, απορριπτόμενων ως ουσιαστικά αβασίμων των αντίθετων λόγων έφεσης των εναγομένων.

Περαιτέρω, λόγω του θανάτου του ως άνω Δ. Σ., οι ενάγοντες σύζυγος (49 ετών κατά το χρόνο του ατυχήματος) και τα παιδιά του Ε. (15 ετών κατά το χρόνο του ατυχήματος) και Β.-Κ. (11 ετών κατά τον εν λόγω χρόνο) που διατηρούσαν ισχυρό συναισθηματικό δεσμό με αυτόν, υπέστησαν ψυχική οδύνη από τον αιφνίδιο θάνατό του. Προς απάμβλυνση αυτής δικαιούνται χρηματική ικανοποίηση, όπως ζητούν με σχετικό αίτημα της αγωγής, το οποίο είναι ορισμένο αφού αναγράφονται σε αυτήν όλα τα κατά νόμο στοιχεία για τον προσδιορισμό του ύψους της, απορριπτό-

μένου ως ουσιαστικά αβασίμου του σχετικού λόγου έφεσης του τρίτου εναγομένου. Εν όψει των συνθηκών υπό τις οποίες συνέβη το ένδικο εργατικό ατύχημα, της ηλικίας του θανόντος και των εναγόντων, του στενού δεσμού αυτών με το θανόντα, της αποκλειστικής υπαιτιότητας των τρίτου και τετάρτου εναγομένων για το ατύχημα, της κοινωνικής και οικονομικής κατάστασης των διαδίκων, το ύψος της εν λόγω χρηματικής ικανοποίησης πρέπει να καθορισθεί στο ποσό των 60.000 Ε για κάθε ενάγοντα, και όχι στο ποσό των 45.000 Ε για τη σύζυγο και των 35.000 Ε για κάθε παιδί που όρισε το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, γενομένου δεκτού ως ουσιαστικά βασίμου του σχετικού λόγου έφεσης των εναγόντων. Περαιτέρω, ενώψει της βαρύτητας των συνεπειών που είχε η κατά τα άνω αποκλειστική αμέλεια του τρίτου και τετάρτου εναγομένων στη ζωή των εναγόντων, της αφερεγγυότητας αυτών (ο τρίτος εναγόμενος φέρεται κατηγορούμενος για έκδοση ακαλύπτων επιταγών συνολικού ύψους 42.000 Ε που εξέδωσε το 2011, όπως προκύπτει από τα προσκομιζόμενα από 25.7.2011 κατηγορητήρια, η εκδίκαση των οποίων εκκρεμεί, ο δε τέταρτος εναγόμενος εμφανίζει μικρά εισοδήματα στην Εφορία, όπως προκύπτει από τα προσκομιζόμενα αντίγραφα των φορολογικών δηλώσεών του των ετών 2008, 2009, 2010), πρέπει να απαγελθεί κατά των ως άνω εναγομένων, ως μέσο εκτέλεσης της παρούσας απόφασης, προσωπική κράτηση μέχρι δέκα μηνών, κατά παραδοχή ως ουσιαστικά βασίμου του σχετικού λόγου έφεσης των εναγόντων...

92/2013

Πρόεδρος: Ερατώ Κολέση

Δικηγόροι: Αντ. Τίγκας, Κων. Χατζόπουλος

Εφαρμογή του νόμου περί εμπορικών μισθώσεων στις συναπτόμενες για εγκατάσταση εκπαιδευτηρίων, όπως και στις μισθώσεις Δημοσίου και νπδδ.

Επί αγωγής αποζημίωσης χρήσης λόγω παρακράτησης του μισθίου, ανάγκη προσδιορισμού του ιδανικού μεριδίου κάθε συνεκμισθωτή ενάγοντος στο μίσθιο.

12ετής η μίσθωση εκπαιδευτηρίου συναφθείσα με διαδικασία δημόσιου διαγωνισμού. Επί μη τήρησης της διαδικασίας λόγω κατεπείγοντος, αν μεν προηγήθηκε άκαρπος διαγωνισμός η διάρκειά της δεν υπερβαίνει τα 5 έτη, άλλως τους 6 μήνες. Μη δυνατή σιωπηρή αναμίσθωση ή παράταση.

Ακυρότητα ποινής υπέρτερης των τόκων υπερημερίας ως προς το υπερβάλλον.

Μείωση δυσανάλογης ποινικής ρήτρας στην προσήκουσα. Κριτήρια δυσαναλογίας, κατ' εκτίμηση των συνθηκών κάθε περίπτωσης.

Παρακράτηση μισθίου εξ υπαιτιότητας της μισθώτριας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, αφού δεν μερίμνησε για μεταστέγαση του σχολείου με τις νόμιμες διαδικασίες.

Αοριστία λόγου ότι έπρεπε η ποινική ρήτρα να περιοριστεί στο νόμιμο δικαιοπρακτικό ή υπερημερίας τόκο, αν δεν προσδιορίζεται κατά ποιό ποσό είναι ανώτερη αυτών. Κρίση ότι η προσαύξηση της αποζημίωσης

χρήσης κατά 30% επί του συμβατικού μισθώματος δεν είναι καταχρηστική δυσανάλογα επαχθής για την οικονομικά εύρωστη μισθώτρια, ούτε συντρέχει λόγος μείωσης στο 75% του τιμαρίθμου του κόστους ζωής όπως επί νόμιμης αναπροσαρμογής του μισθώματος.

{...} II. Σύμφωνα με το άρθρο 601 ΑΚ, που εφαρμόζεται, κατά τη ρητή διάταξη του άρθρου 44 αυτού, και στο π.δ. 34/1995 «Κωδικοποίηση διατάξεων νόμων περί εμπορικών μισθώσεων», στο οποίο υπάγονται «και οι μισθώσεις ακινήτων, οι οποίες συνάπτονται για εγκατάσταση γενικώς εκπαιδευτηρίων και παιδικών σταθμών», καθώς και στις μισθώσεις του Δημοσίου και των ΝΠΔΔ (ΕφΑθ 4141/93 ΕΔΠολ 1997. 63), ορίζεται ότι «ο μισθωτής, για όσο χρόνο παρακρατεί το μίσθιο μετά τη λήξη της μίσθωσης, οφείλει ως αποζημίωση το συμφωνημένο μίσθιμα, χωρίς αυτό να αποκλείει δικαίωμα του εκμισθωτή να απαιτήσει και άλλη περαιτέρω ζημία». Από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων και εκείνης του άρθρου 599 ΑΚ συνάγεται ότι ο μισθωτής, ΝΠΔΔ και επομένως και οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, οφείλει μετά τη λήξη του συμβατικού χρόνου της μίσθωσης να αποδώσει το μίσθιο στον εκμισθωτή, εάν δε δεν το αποδίδει και εξακολουθεί να παραμένει σε αυτό, ευθύνεται κατ' άρθρο 601 ΑΚ για πλήρη αποζημίωση του εκμισθωτή (ΑΠ 1194/95 Δην 1997. 837, ΕφΑθ 92/03 Δην 2003. 850), η οποία συνίσταται στο συμφωνημένο μίσθιμα και στην αξίωση να απαιτήσει κάθε περαιτέρω ζημία καθώς και την τυχόν

ποινική ρήτρα, που έχει συμφωνηθεί, κατά τα άρθρα 404, 405, 406 και 407 ΑΚ (ΕφΑθ 4116/01 Δην 44. 554, ΕφΑθ 7483/00 Δην 2001. 225, ΕφΑθ 7248/93 ΕΔΠολ 1995. 265, ΕφΑθ 1467/93 ΕΔΠολ 1996. 352, contra ΕφΑθ 2963/86 Δην 28. 129).

Στην κρινόμενη περίπτωση, με την υπό κρίση από 4.3.2010 (αριθ. εκθ. κατ 243/5.3.10) αγωγή τους, οι εναγόντες και ήδη εφεσίβλητοι, ισχυριζόμενοι ότι με το από 1.8.2006 ιδιωτικό συμφωνητικό μίσθισης εκμίσθωσαν, κατά τα αναφερόμενα ποσοστά συγκυριότητάς τους, στην εναγόμενη και ήδη εκκαλούσα, ένα ακίνητο μετά των επ' αυτού κτισμάτων, που βρίσκεται στην πόλη των Τ., για το χρονικό διάστημα από 1.8.2006 έως 31.1.2007, αντί μηνιαίου μισθώματος 5.000 Ε, προκειμένου η τελευταία να το χρησιμοποιήσει για την προσωρινή στέγαση του ... δημοτικού σχολείου Τ., καθώς και ότι, παρά τη λήξη του συμβατικού χρόνου της μίσθωσης, τις σχετικές οχλήσεις τους και την έκδοση απόφασης περί απόδοσης του μισθίου αυτού του Δικαστηρίου, η εναγόμενη παρακρατεί το μίσθιο χωρίς να τους καταβάλλει οποιοδήποτε ποσό, ζήτησαν, με βάσει τα μεταξύ τους συμφωνηθέντα, επικαλούμενοι άλλως και τις περί αδικαιολογήτου πλουτισμού διατάξεις, μετά τον παραδεκτό με τις προτάσεις τους μερικό περιορισμό του καταψηφιστικού αιτήματος της αγωγής (άρθρο 223 ΚΠολΔ), αφενός μεν να αναγνωριστεί ότι η εναγόμενη τους οφείλει ισόποση αποζημίωση προς τα μισθώματα των μηνών Σεπτεμβρίου 2009 έως και Φεβρουαρίου 2010, προσαυξημένη ετησίως κατά την εκ ποσοστού 30% επί του μηνιαίου μισθώματος συμφωνηθείσα

και καταπεσούσα λόγω της παρακράτησης του μισθίου ποινική ρήτρα, ήτοι το ποσό των 26.910 Ε, όπως τα επιμέρους κονδύλια αναλυτικά εξειδικεύονται στην αγωγή, αφετέρου δε να υποχρεωθεί, με απόφαση προσωρινά εκτελεστή, να τους καταβάλλει για τις ίδιες αιτίες το ποσό των 39.000 Ε, (σύνολο αναγνωριστικού καταψηφιστικού αιτήματος 65.910 Ε), όλα δε τ' ανωτέρω ποσά με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής, καταδικαζόμενης συγχρόνως στην καταβολή της δικαστικής τους δαπάνης. Επί της αγωγής αυτής το ανωτέρω δικαστήριο εξέδωσε, αντιμωλία των διαδίκων, την υπ' αριθμ. 144/2011 οριστική απόφασή του, με την οποία ορθά κρίθηκε ορισμένη η αγωγή, καθόσον περιέχει όλα τα στοιχεία που απαιτεί ο νόμος για το ορισμένο της κατ' άρθρο 601 ΑΚ αγωγής αποζημίωσης χρήσης λόγω παρακράτησης του μισθίου, ήτοι έγκυρη σύμβαση μίσθωσης, λήξη αυτής, παράνομη παρακράτηση του μισθίου, συνομολόγηση ποινικής ρήτρας και προσδιορισμό του ιδανικού μεριδίου κάθε συνεκμισθωτή ενάγοντος στο μίσθιο και στα δικαιώματα από τη μίσθωση. Επομένως, τα αντίθετα που ισχυρίζεται η εκκαλούσα με τον πρώτο λόγο της εφέσεως της ότι η αγωγή είναι αόριστη καθόσον δεν εκτίθεται σ' αυτήν σε τι συνίσταται η ζημία των εναγόντων για το πέραν του συμφωνημένου μισθώματος αιτούμενο ποσό, αν δηλαδή οφείλεται στην απώλεια μείζονος μισθώματος ή οφείλεται σε άλλους λόγους, πρέπει ν' απορριφθούν ως ουσιαστικά αβάσιμα. Στη συνέχεια η αγωγή έγινε δεκτή και ως ουσιαστικά βάσιμη. Κατ' αυτής της αποφάσεως η εναγόμενη, ως διάδικος που ηττήθηκε, άσκησε την

κρινόμενη έφεσή της, με την οποία και για τους λόγους που επικαλείται ζητεί την εξαφάνισή της και την απόρριψη της ανωτέρω αγωγής των αντιδίκων της.

III. Το άρθρο 1 παρ. 1 εδ. β' του π.δ. 34/1995 «Κωδικοποίηση διατάξεων νόμων περί εμπορικών μισθώσεων» ορίζει ότι «στις διατάξεις του παρόντος υπάγονται και οι μισθώσεις ακινήτων, οι οποίες συνάπτονται για εγκατάσταση γενικώς εκπαιδευτηρίων και παιδικών σταθμών». Επίσης η διάταξη του άρθρου 5 παρ. 1 του ίδιου π.δ/τος ορίζει ότι «η μίσθωση ισχύει για δώδεκα έτη ακόμη και, αν έχει συμφωνηθεί για βραχύτερο ή για αόριστο χρόνο, μπορεί όμως να λυθεί με νεότερη συμφωνία που αποδεικνύεται με έγγραφο βέβαιης χρονολογίας». Περαιτέρω, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 16 παρ. 1 του π.δ/τος 242/1996, για τη μίσθωση ακινήτων τρίτων από τις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις - στις οποίες μεταβιβάστηκαν με το ν. 2218/1994 και το π.δ. 161/2000 οι αρμοδιότητες του Δημοσίου για τη μίσθωση ακινήτων προς το σκοπό στεγάσεως δημοσίων σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΕφΑθ 82/03 Δην 44. 850, ΕφΠειρ 629/97 Δην 38. 1910) - απαιτείται δημοπρασία. Σύμφωνα δε με τη διάταξη της παρ. 2 εδ. α' του ίδιου ως άνω άρθρου, κατ' εξαίρεση δεν απαιτείται δημοπρασία και όταν η ανάγκη μισθώσεως ακινήτου έχει κατεπείγοντα χαρακτήρα, οπότε όμως η διάρκεια της μίσθωσης δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τους έξι μήνες. Εξάλου το άρθρο 20 του ν. 3369/2005 ορίζει: «1. Για τη μίσθωση χώρων από τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες

στέγασης σχολικών μονάδων, επιτρέπεται σε κατεπείγουσες περιπτώσεις με απόφαση του Νομάρχη, μετά από εισήγηση της Νομαρχιακής Επιτροπής και πρόταση των Διευθύνσεων Εκπαίδευσης, κατά παρέκκλιση από τις κείμενες διατάξεις, η κατ' εξαίρεση μίσθωση σχολείων, ακόμα και χωρίς τις τυπικές προϋποθέσεις που απαιτούνται κάθε φορά. 2. Για την κατ' εξαίρεση μίσθωση της προηγούμενης παραγράφου θα πρέπει προηγουμένως να έχει εξαντληθεί η διαδικασία εξεύρεσης σχολείου μέσω της προβλεπόμενης διαδικασίας δημόσιου διαγωνισμού που προβλέπεται στο π.δ. 242/1996 και να έχει κριθεί ο σχετικός διαγωνισμός ως άγονος. 3. Η διάρκεια της μίσθωσης μπορεί να καταλαμβάνει όλο το χρονικό διάστημα μέχρι την οριστική στέγαση του οικείου σχολικού συγκροτήματος σε δημόσιο κτίριο και δεν δύναται να υπερβεί, με τις παρατάσεις της ή ανανέωσεις της, τα πέντε χρόνια. Η μίσθωση θα λύεται αυτοδικίως και χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση για τη Νομαρχία, σε περίπτωση που εξευρεθεί κτίριο για τη στέγαση του συγκεκριμένου σχολείου». Από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων συνάγεται ότι, σε περίπτωση που τηρηθεί η διαδικασία μίσθωσης ακινήτου για την εγκατάσταση εκπαιδευτηρίου, μέσω της προβλεπόμενης διαδικασίας δημόσιου διαγωνισμού, που προβλέπεται στο π.δ. 242/1996 και ο διαγωνισμός τελεσφορήσει με την ανάδειξη πλειοδότη, η μεταξύ αυτού και της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης σύμβαση μίσθωσης για τη στέγαση του εκπαιδευτηρίου δεν μπορεί παρά να έχει δωδεκαετή διάρκεια, σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 1 του π.δ/τος 34/1995. Αν όμως συντρέχει

κατεπείγουσα περίπτωση μίσθωσης από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση χώρου προς κάλυψη των στεγαστικών αναγκών σχολικής μονάδας και προέλθει στην κατάρτιση συμβάσεως μίσθωσης κατά παρέκκλιση από τις κείμενες διατάξεις, εφόσον προηγήθηκε διαγωνισμός και απέβη άκαρπος, η διάρκεια της μίσθωσης δεν δύναται να υπερβεί τα πέντε έτη, ενώ σε περίπτωση που δεν προηγήθηκε διαγωνισμός και δεν εξαντλήθηκε η προβλεπόμενη από το π.δ. 242/1996 διαδικασία για την εξεύρεση ακινήτου προς εγκατάσταση της σχολικής μονάδας, η διάρκεια της μίσθωσης δεν δύναται να υπερβεί τους έξι μήνες. Περαιτέρω το π.δ. 715/1979 «περί τρόπου ενεργείας υπό των νηπδ προμηθειών, μίσθωσεων κλπ», το οποίο εφαρμόζεται και στις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις (ΕφΑθ 92/03 Δην 2003. 850), ορίζει στο άρθρο 37 ότι «σιωπηρά αναμίσθωσις ή παράτασης της μίσθωσης, πέραν του διά της συμβάσεως συμφωνηθέντος χρόνου, δεν επιτρέπεται, επιφυλασσομένων των διατάξεων της παρ. 5 του άρθρου 34 του παρόντος» και στο άρθρο 34 παρ. 5 ότι «η μίσθωσις λήγει κατά τον διά της συμβάσεως ορισθέντα χρόνον. Το Ν.Π.Δ.Δ. υποχρεούται όπως κατά τον χρόνον τούτον παραδώση το μίσθιον εις τον εκμισθωτήν, εκτός αν συνεφωνήθη ότι δύναται να παραδώση τούτο μεταγενεστέρως, ουχί δε πάντως πέραν του διμήνου από της λήξεως της μίσθωσεως, επί καταβολή εις τον μισθωτήν του συμφωνηθέντος μισθώματος».

Εξάλλου, από την αρχή της ελευθερίας των συμβάσεων (άρθρο 361 ΑΚ) προκύπτει ότι τα μέρη είναι καταρχήν ελεύθερα να συμφωνήσουν το μέγεθος της ποινής.

Όριο στην ελευθερία αυτή θέτουν διατάξεις όπως οι ΑΚ 178, 179 και, στην περίπτωση των χρηματικών ενοχών, τα νόμιμα όρια τόκου (βλ. ΑΚ 293, 294). Ειδικότερα στην περίπτωση που έχει συνομολογηθεί ποινική ρήτρα για την περίπτωση υπερημερίας προς την εκπλήρωση χρηματικής ενοχής, τίθεται το ζήτημα της σχέσης της ποινικής ρήτρας με τους τόκους υπερημερίας. Αν η ποινή είναι μεγαλύτερη από τους τόκους υπερημερίας, είναι άκυρη ως προς το υπερβάλλον λόγω καταστρατήγησης των απαγορευτικών διατάξεων των ΑΚ 293, 294 και 345 ΑΚ (βλ. ΑΠ 1438/97 Δνη 39. 379, ΕφΑΘ 8294/04 ΤΝΠ ΔΣΑ, ΕφΑΘ 6563/03 Δνη 45. 1500, ΕφΑΘ 9469/01 Δνη 43. 1082, ΕφΑΘ 6743/99 Δνη 42. 494, Σταθόπουλο, Γενικό Ενοχικό, 2004 § 23 αρ. 32, Απ. Γεωργιάδη, Γενικό Ενοχικό Δίκαιο, 1999, § 20 αρ. 1 υποσ. 1 και αρ. 24 υποσ. 25). Και σε περιπτώσεις όμως που δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής των διατάξεων αυτών, η συνομολογηθείσα ποινή ενδέχεται να είναι δυσανάλογα μεγάλη σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό, δηλαδή την ενίσχυση της θέσης του δανειστή ενόψει μη εκπλήρωσης ή μη προσήκουσας εκπλήρωσης της παροχής από τον οφειλέτη, και να καταλήγει σε υπέρμετρη επιβάρυνση του οφειλέτη, διαταράσσοντας την ισορροπία των συμφερόντων των μερών (βλ. Ταμπάκη, στον ΑΚ Γεωργιάδη - Σταθόπουλου, αρθρ. 409, αρ. 1, ΠολΠρωτΑθ 8811/97 ΑρχN 49. 64, ΜονΠρωτΛαρ 156/93 ΔΕΝ 51. 278). Στην περίπτωση αυτή καλείται σε εφαρμογή η ΑΚ 409, με την οποία ο νομοθέτης θεσπίζει περιορισμό της ελευθερίας των συμβάσεων, δεδομένου ότι

παρέχει στο δικαστή τη διαπλαστική εξουσία να μειώσει τη συνομολογηθείσα ποινή στο προσήκον μέτρο μετά από αίτηση του οφειλέτη (βλ. Σόντη, ΕρμΑΚ αρθρ. 409, αρ. 3, Λιώση, Η αξιώση από την ποινική ρήτρα και η σχέση της με τις αξιώσεις εκπλήρωσης και αποζημίωσης (1993) σ. 134). Η διάταξη μπορεί να θεωρηθεί ως ειδική διάταξη που εξειδικεύει τη γενική ρήτρα της καλής πίστης (βλ. Δωρή, Η εξειδίκευση της καλής πίστης στο άρθρο 2 v. 2251/1994 για την προστασία των καταναλωτών και η σημασία της στο κοινό Αστικό Δίκαιο, NoB 2000. 737 (739), Λιώση, ό.π., σ. 134, Σταθόπουλο, ό.π. § 23 αρ. 37) και ειδικότερα έκφανση της γενικής αρχής της απαγόρευσης καταχρηστικής άσκησης δικαιώματος (ολΑΠ 17/99, NoB 2000. 461) ή της αρχής της αναλογικότητας (ΑΠ 81/04 ΧρΙΔ 2004. 986). Ο χαρακτηρισμός της ποινής ως δυσανάλογης προϋποθέτει κατ' αρχάς σύγκρισή της με άλλο μέγεθος και ως βάση της σύγκρισης θα πρέπει να τεθεί η ζημία του δανειστή από τη μη εκπλήρωση ή τη μη προσήκουσα εκπλήρωση της παροχής. Δεν αρκεί όμως να υπάρχει διαφορά στα δύο μεγέθη, αφού η ποινή δεν έχει (ή δεν έχει μόνο) αποζημιωτικό χαρακτήρα και μια εύλογη υπεροχή του ύψους της ποινής έναντι του ύψους της ζημίας είναι ανεκτή (βλ. Σταθόπουλο, ό.π., αρ. 42, Απ. Γεωργιάδη, ό.π., αρ. 27, Σόντη, ό.π. αρθ. 409, αρ. 5). Ειδικότερα, αφού επιτρέπεται η συνομολογηση ποινής εις βάρος του οφειλέτη, που καταπίπτει ανεξάρτητα από την πραγματική ζημία και πέραν αυτής (βλ. ολΑΠ 17/99 NoB 2000. 461, ΕφΑΘ 6884/90 Δνη 31. 1534), το μέτρο της δυσαναλογίας θα πρέ-

πει να προκύψει μετά από εκτίμηση όλων των συνθηκών της συγκεκριμένης περίστασης. Κριτήρια για τη διαπίστωση της δυσαναλογίας συνιστούν: το μέγεθος της ποινής σε σχέση με την αξία της αντιπαροχής του δανειστή, η έκταση της παράβασης της συμβατικής υποχρέωσης, τα εκ της αθετήσεως της συμβάσεως πληγέντα συμφέροντα του δανειστή και μάλιστα όχι μόνον η περιουσιακή αλλά και η τυχόν ηθική βλάβη αυτού, ο βαθμός του ππαίσματος του οφειλέτη, το όφελος που αποκομίζει ο οφειλέτης από τη μη εκπλήρωση ή τη μη προσήκουσα εκπλήρωση, η περιουσιακή κατάσταση των μερών, η ηθική και κοινωνική μεταξύ τους σχέση, τα απώτερα επιβλαβή αποτελέσματα από την αθέτηση, οι τυχόν μεταβαλλόμενες συνθήκες μετά τη συνομολόγηση της ποινικής ρήτρας (βλ. ΑΠ 1460/05 Νόμος, ΑΠ 445/05 ΧρΙΔ 2005. 732, ΑΠ 1705/02 Δνη 44. 1639, ΑΠ 948/02 Δνη 43. 1690, ΑΠ 762/00 Δνη 42. 153, ΑΠ 1439/97 Δνη 38. 376, ΑΠ 1185/92 Δνη 35. 432, ΕφΑθ 180/04 Δνη 46. 582, ΕφΑθ 5937/03 Δνη 45. 192).

IV. Στην κρινόμενη περίπτωση, από τις καταθέσεις ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Μετά από μειοδοτικό διαγωνισμό, καταρτίσθηκε εγγράφως στις 1.4.1974 και 13.3.1976 σύμβαση μισθώσεως μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και των I. X. και E. K. (πρώτης εφεσίβλητης), δυνάμει της οποίας οι τελευταίοι εκμίσθωσαν στο Δημόσιο ένα ακίνητό τους (οικόπεδο 2.500 τμ με κτίσματα) στην οδό Φ. και Π. της πόλης των Τ. για τη στέγαση δημόσιου εκπαιδευτηρίου και συγκεκριμένα για τη στέγαση του ... δημοτικού σχολείου Τ. Το μίσθωμα καθορίσθηκε σε 15.000

δρχ το μήνα και προβλέφθηκε σταδιακά η αναπροσαρμογή του. Χρόνος λήξεως της μισθώσεως ορίσθηκε η 15.7.1980, πλην όμως το Δημόσιο συνέχισε να χρησιμοποιεί το μίσθιο και μετά την πάροδο του συμφωνημένου χρόνου χωρίς οι εκμισθωτές που γνώριζαν την εξακολούθηση της χρήσεως, αφού εισέπρατταν τα μισθώματα, να εναντιωθούν σ' αυτό. Σύμφωνα λοιπόν με τις προαναφερόμενες αιτιολογίες, η μίσθωση παρατάθηκε σιωπηρά για αριστο χρόνο, πράγμα που εξακολούθησε να ισχύει και μετά την ισχύ του ν. 2218/1994, με βάση τον οποίο οι αρμοδιότητες που αφορούν στη μίσθωση ακινήτων για τη στέγαση δημόσιων σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης μεταβιβάσθηκαν στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις. Από τότε μισθωτής ήταν το νομικό πρόσωπο της Νομαρχιακής Αυτοδιοικήσης Τρικάλων. Το 1990 ο συνεκμισθωτής I. X. μεταβίβασε το κατά 1/2 εξ αδιαιρέτου μερίδιο συγκυριότητας του επί του μισθίου στους 2ο, 3ο, 4ο και 5ο ενάγοντες και ήδη εφεσίβλητους, οι οποίοι έκτοτε υπεισήλθαν ανάλογα στη μισθωτική σχέση. Η μίσθωση αυτή έληξε μετά από καταγγελία των εκμισθωτών στις 31.10.2003. Με τη με αριθμό 142/2004 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων, η οποία εκδόθηκε μετά από αγωγή απόδοσης μισθίου των εκμισθωτών και η οποία επικυρώθηκε με τη με αριθμό 534/2005 απόφαση του Εφετείου Λάρισας, η εναγόμενη και ήδη εκκαλούσα - μισθώτρια υποχρεώθηκε να αποδώσει στους εκμισθωτές - ενάγοντες τη χρήση του μισθίου. Επειδή όμως η πρώτη δεν απέδωσε το μίσθιο, επισπεύσθηκε από τους εκμισθωτές σε

βάρος της αναγκαστική εκτέλεση της προ-αναφερόμενης τελεσίδικης απόφασης, δυνάμει της οποίας αποβλήθηκε από το μίσθιο και αποδόθηκε η χρήση αυτού στους ενάγοντες στις 22.6.2006 με τη με αριθμό .../22.6.2006 έκθεση βίαιης αποβολής και εγκατάστασης του δικαστικού επιμελητή Ν.Τ. Η εκκαλούσα, από την καταγγελία της μίσθωσης (2003) έως το χρόνο αποβολής της από το μίσθιο (22.6.2006), δεν είχε προβεί σε καμία ενέργεια για την εξεύρεση χώρου προς στέγαση του ως άνω δημοτικού σχολείου και συγκεκριμένα στη διενέργεια του προβλεπόμενου από το π.δ.242/1996 δημόσιου διαγωνισμού, ο χρόνος δε που μεσολαβούσε μέχρι την κατά την 1η Σεπτεμβρίου του ίδιου έτους (2006) έναρξη του νέου σχολικού έτους δεν επαρκούσε προς τούτο, για το λόγο αυτό αναγκάστηκε να απευθυνθεί εκ νέου στους ενάγοντες. Τότε τους ζήτησε, λόγω κατεπείγοντος, να της εκμισθώσουν, χωρίς τη διενέργεια διαγωνισμού, για χρονικό διάστημα έξι μηνών το επίδικο μίσθιο ακίνητο. Σε αυτό συνέβαλε και το ότι το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Τ. είχε αποφασίσει ομόφωνα με τη με αριθμό .../2006 απόφαση του την αναγκαστική απαλλοτρίωση του επιδίκου και εκκρεμούσε απόφαση του ίδιου Δημοτικού Συμβουλίου, μετά την από 28.7.2006 εισήγηση του Διευθυντή του Δήμου Τ., για απευθείας εξαγορά αυτού, αντί τιμήματος που θα καθόριζε το Σώμα Ορκωτών Εκτιμητών, για την οριστική επίλυση του στεγαστικού προβλήματος του ως άνω δημοτικού σχολείου. Έτσι την 1.8.2006 συνήφθη μεταξύ των εφεσιβλήτων και της εκκαλούσας, νομίμως εκπροσωπούμενης από το Νομάρχη Τρικάλων,

σύμβαση μίσθωσης, για την οποία συντάχθηκε το με ίδια χρονολογία ιδιωτικό συμφωνητικό μίσθωσης, με την οποία οι εφεσιβλήτοι εκμίσθωσαν στην εκκαλούσα τιμήμα του ανωτέρω ακινήτου τους, εμβαδού 2.000 τμ, μετά των επ' αυτού κτισμάτων, εμβαδού 600 τμ περίπου, για το χρονικό διάστημα από 1.8.2006 έως 31.1.2007, αντί μηνιαίου μισθώματος 5.000 Ε, προκειμένου η εκκαλούσα να το χρησιμοποιήσει για τη στέγαση του ως άνω δημοτικού σχολείου και παραχώρησαν τη χρήση του υπολοίπου τιμήματος του ακινήτου, εμβαδού 1726,65 τμ, χωρίς αντάλλαγμα για την εξυπηρέτηση των αναγκών του σχολείου. Στο παραπάνω συμφωνητικό μνημονεύτηκαν οι προαναφερόμενοι λόγοι που επέβαλαν την κατάρτιση της βραχυχρόνιας αυτής μίσθωσης χωρίς τη διενέργεια διαγωνισμού κατ' εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 16 παρ. 2α του π.δ/τος 242/1996, δηλαδή η κατεπείγουσα ανάγκη στέγασης του δημοτικού σχολείου λόγω της έναρξης σε διάστημα 30 ημερών του νέου σχολικού έτους και η επικείμενη εξαγορά του επιδίκου ακινήτου από το Δήμο Τ. Επίσης στο ανωτέρω συμφωνητικό περιελήφθησαν και οι ακόλουθοι όροι: «Μετά το πέρας του εξαμήνου η μισθώτρια υποχρεούται να αποδώσει άμεσα και απροφάσιστα το μίσθιο στους εκμισθωτές. Σε περίπτωση, όμως, που η μισθώτρια εξακολουθήσει να παραμένει στη χρήση του μισθίου ακινήτου για οποιαδήποτε λόγο παρά την αντίθετη θέληση των εκμισθωτών, θα οφείλει μέχρι τη λήξη του διδακτικού έτους, μέχρι δηλαδή την 30.6.2007 αποζημίωση χρήσης 5.000 Ε. Από την 1.7.2007 όμως και εφόσον η μι-

σθώτρια παραμένει στη χρήση του μισθίου παρά τη ρητή αντίθεση των εκμισθωτών, τότε υποχρεούται να καταβάλει αποζημίωση χρήσης επί του καταβληθέντος κατά το προηγούμενο μισθωτικό διάστημα μηνιαίου μισθώματος προσαυξημένη ως εξαναγκαστικό μέσο (ποινική ρήτρα) σε ποσοστό 30% και για κάθε επιπλέον έτος. Συγκεκριμένα, από 1.7.2007 μέχρι 30.6.2008, 6.500 Ε (5.000 X 30% = 1.500 Ε), για το έτος από 1.7.2008 μέχρι 30.6.2009, ποσό 8.450 Ε (6.500 X 30% = 1.950 Ε) και αναλόγως για τα επόμενα έτη χρήσης του μισθίου ακινήτου από τη μισθώτρια». Η μίσθωση αυτή, με τους όρους που αναφέρονται στο ως άνω από 1.8.2006 ιδιωτικό συμφωνητικό, εγκρίθηκε με τη με αριθμό .../1.8.2006 απόφαση της αρμόδιας προς τούτο Νομαρχιακής Επιτροπής της εκκαλούσας για τους προαναφερόμενους λόγους, ήτοι λόγω του κατεπείγοντος και της επικείμενης εξαγοράς του μισθίου από το Δήμο Τ. Η προαναφερθείσα σύμβαση μίσθωσης, εφόσον συνήφθη λόγω κατεπείγουσας ανάγκης μίσθωσης ακινήτου προς στέγαση σχολείου και μετά από έγκριση της αρμόδιας Νομαρχιακής Επιτροπής της εκκαλούσας, ήταν έγκυρη σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 16 του π.δ/τος 242/1996 και 12 παρ. 3 του ν.δ/τος 496/1974. Επίσης έγκυρος ήταν, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στη μείζονα σκέψη, και ο περιεχόμενος στο ανωτέρω συμφωνητικό όρος συνομολόγησης ποινικής ρήτρας για την περίπτωση παρακράτησης του μισθίου για το χρονικό διάστημα από 1.7.2007 και έως την απόδοση αυτού. Εξάλλου, στις 3.8.2006 ελήφθη η αναμενόμενη με αριθμό .../2006

απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Τ., με την οποία εγκρίθηκε η εξαγορά του μισθίου από το Δήμο για τη στέγαση του ... δημοτικού σχολείου Τ., η οποία, όμως, δεν υλοποιήθηκε ποτέ. Η ανωτέρω μίσθωση έληξε στις 31.1.2007 με την πάροδο του συμβατικού της χρόνου, η εκκαλούσα όμως δεν απέδωσε κατά τη λήξη της μίσθωσης το μίσθιο στους εφεσίβλητους εκμισθωτές, αλλά, παρά την εναντίωση των τελευταίων στην εξακολούθηση της παραμονής της στο μίσθιο, που εκφράσθηκε με την από 9.3.2007 εξώδικη δήλωση - πρόσκληση αυτών, η οποία της επιδόθηκε στις 9.3.2007 (βλ. σχετ. τη με αριθμό .../9.3.07 έκθεση επίδοσης του δικαστικού επιμελητή Ν.Τ.), εξακολούθησε να το χρησιμοποιεί για τη στέγαση του ως άνω δημοτικού σχολείου έως τις 15.7.2010, καταβάλλοντος μόνο, μέχρι τότε στους ενάγοντες εκμισθωτές, ως αποζημίωση χρήσης, το ισάξιο των μισθωμάτων των μηνών Φεβρουαρίου 2007 έως και Σεπτεμβρίου 2007 ποσό των 40.000 Ε (= 5.000 Ε X 8 μήνες). Στις 15.7.2010, η εκκαλούσα αποβλήθηκε από το μίσθιο και η χρήση αυτού αποδόθηκε στους εφεσίβλητους εκμισθωτές δυνάμει της με αριθμό .../15.7.2010 έκθεσης βίαιης αποβολής και εγκατάστασης του δικαστικού επιμελητή Ν.Τ., που επισπεύσθηκε σε βάρος της εκκαλούσας σε εκτέλεση της με αριθμό 305/2007 τελεσίδικης απόφασης περί απόδοσης της χρήσης του επιδίκου μισθίου ακινήτου του Μονομελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων, εκδοθείσας κατόπιν της με αριθμό 367/2007 σχετικής αγωγής των εναγόντων - εκμισθωτών και επικυρωθείσας με τη με αριθμό 415/2010 απόφαση

του Εφετείου Λάρισας (βλ. τις προαναφερόμενες δικαστικές αποφάσεις και την έκθεση αποβολής του δικαστικού επιμελητή).

Η παρακράτηση του μισθίου από την εκκαλούσα κατά το ένδικο χρονικό διάστημα (από 31.1.2007, οπότε και έληξε η μίσθωση, έως τις 15.7.2010) οφειλόταν σε υπαιτιότητα της τελευταίας, η οποία συνίσταται στο ότι αυτή δεν μερίμνησε εγκαίρως, όπως όφειλε, για την εξεύρεση άλλου ακινήτου για τη μεταστέγαση του ως άνω δημοτικού σχολείου μέσω των νόμιμων διαδικασιών, παρόλο που γνώριζε ότι: α) η από 1.8.2006 σύμβαση μίσθωσης είχε συναφθεί χωρίς διαγωνισμό λόγω κατεπείγοντος και έληγε στις 31.1.2007, β) ότι δεν υπήρχε από το νόμο δυνατότητα αναμίσθωσης ή παράτασής της, γ) ότι η εξαγορά ή η απαλλοτρίωση του μισθίου από το Δήμο Τ. δεν θα πραγματοποιούνταν, δ) ότι οι εφεσίβλητοι εκμισθωτές είχαν ρητώς εναντιωθεί στην εξακολούθηση παραμονής της στο μίσθιο. Πρέπει δε να σημειωθεί ότι η ανάγκη στέγασης του ως άνω δημοτικού σχολείου είχε ανακύψει πολλά χρόνια πριν, ενώ και κατά το παρελθόν η εκκαλούσα είχε παρακρατήσει τη χρήση του επιδίκου μισθίου, μετά τη λήξη της κατά το έτος 1974 συναφθείσας σύμβασης μίσθωσης και είχε υποχρεωθεί με τη με αριθμό 121/2007 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων, η οποία επικυρώθηκε με τη με αριθμό 644/2009 απόφαση του Εφετείου Λάρισας, να καταβάλει στους και νυν ενάγοντες αποζημίωση χρήσης για το χρονικό διάστημα από 1.5.2004 έως 30.11.2005. Από τα ίδια ως άνω αποδεικτικά στοιχεία αποδείχθηκε ότι η εκκαλούσα διενήργησε δημοπρασίες για

την εξεύρεση και μίσθωση άλλου ακινήτου το πρώτον το Νοέμβριο του έτους 2007, ήτοι 10 μήνες μετά τη λήξη της επιδικης μίσθωσης, οι οποίες απέβησαν άκαρπες, πλην όμως οι άκαρπες δημοπρασίες αυτές αλλά και οι αποδειχθείσες ανταλλαγές εγγράφων μεταξύ της εναγομένης και άλλων αρμοδίων φορέων, που απλά διαπίστωνταν την ανάγκη εξεύρεσης ακινήτου για τη στέγαση του σχολείου, δεν εξήντλησαν τις νόμιμες δυνατότητες της εναγόμενης για την επίλυση του προβλήματος αυτού, όπως ήταν π.χ. η αναγκαστική απαλλοτρίωση ή η αγορά άλλου ακινήτου στην ίδια ή σε γειτονική, έστω, περιοχή, ή η συστέγαση με άλλο σχολείο, ενόψει μάλιστα και του ότι τούτο υφίστατο από πολλών ετών και δεν ήταν έκτακτο. Συνεπώς, οι ως άνω ενέργειές της δεν στοιχειοθετούν αντικειμενική αδυναμία και δεν αίρουν την υπαιτιότητα αυτής για την παράνομη κατακράτηση του μισθίου, όπως η εκκαλούσα ισχυρίζεται με τον πέμπτο λόγο της κρινόμενης εφέσεώς της, ο οποίος για τούτο και πρέπει ν' απορριφθεί, λαμβανομένου υπόψη ότι υπό την αντίθετη εκδοχή θα δικαιολογείτο η επί μακρό χρόνο αδράνεια της εκκαλούσας να επιλύσει το στεγαστικό πρόβλημα του σχολείου, η καταστρατήγηση από αυτήν των προαναφερόμενων διατάξεων περί μισθώσεως σχολείων από τις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και η στέρηση της χρήσης της ίδιοκτησίας των εφεσίβλητων για μεγάλο διάστημα και μάλιστα αζημίως. Κατ' ακολουθία αυτών, εφόσον δεν αποδεικνύεται η έλλειψη υπαιτιότητας της εναγομένης, ως προς την καθυστέρηση απόδοσης του μίσθιου ακινήτου, ούτε η παρακράτηση βασίζεται στο νόμο ή σε

άλλη συμβατική σχέση, αυτή είναι παράνομη και υπαίτια (Ραψομανίκης σε Γεωργιάδη - Σταθόπουλο ΑΚ υπ' άρθρο 601 αρ. 2). Ως εκ τούτων, πρέπει να απορριφθεί ως κατ' ουσίαν αβάσιμος ο εκ του άρθρου 342 ΑΚ ισχυρισμός της εκκαλούσας περί ελλείψεως πταίσματός της ως προς τη μη απόδοση του μίσθιου μετά τη λήξη της μίσθωσης, που επαναφέρεται με το δεύτερο λόγο της έφεσης.

Επειδή επομένως η εκκαλούσα κατέστη υπαιτίως υπερήμερη ως προς την απόδοση της χρήσης του μίσθιου στους εφεσίβλητους, για το λόγο αυτό κατέπεσε και η συμφωνηθείσα ποινική ρήτρα και άρα οφείλει στους τελευταίους ισόποση αποζημίωση προς τα μισθώματα των μηνών Σεπτεμβρίου 2009 έως και Φεβρουαρίου 2010, προσαυξημένη ετησίως κατά την εκ ποσοστού 30% επί του μηνιαίου μισθώματος ποινική ρήτρα. Ειδικότερα, οφείλει στους εφεσίβλητους για το ένδικο χρονικό διάστημα από 1.9.2009 έως 28.2.2010 το ποσό των 65.910 Ε [= 6 μήνες X 10.985 Ε (8.450 Ε το μίσθιμα + 2.535 Ε ποινική ρήτρα 30%)]. Η εκκαλούσα με τον τρίτο και πέμπτο λόγους της εφέσεώς της ισχυρίζεται ότι το ύψος της αιτούμενης αποζημίωσης είναι εξαιρετικά υψηλό, καθόσον υπολογίζεται με βάση το εκ 5.000 Ε συμφωνηθέν μηνιαίο μίσθιμα και την εκ ποσοστού 30% επ' αυτού καταπεσούσα ποινική ρήτρα, που είναι υπέρμετρα υψηλά και δυσανάλογα του επιδίκου μίσθιου και των καταβαλλομένων για παρόμοια ακίνητα αγοραίων μισθωμάτων, ενόψει μάλιστα και του ότι συνομολογήθηκαν από αυτήν υπό την πιεστική ανάγκη στέγασης των μαθητών του δημοτικού σχολείου και

όχι από ελεύθερη συμβατική βούληση. Οι ως άνω λόγοι όμως της κρινομένης εφεσεως πρέπει να απορριφθούν ως ουσιαστικά αβάσιμοι, ενόψει του ότι: 1) η ίδια η εκκαλούσα σε παρελθόντα χρόνο εκτιμούσε ότι το ύψος του μισθώματος είναι λογικό, 2) η προϊστάμενη αυτής αρχή ενέκρινε την καταβολή της ποινικής ρήτρας στους εκμισθωτές, όπως αυτό αποδεικύεται με το με αριθμό .../24.10.2008 έγγραφο της υπηρεσίας Διοικητικής Μέριμνας και Προμηθειών της εναγόμενης προς την Υπηρεσία Δημοσιονομικού Ελέγχου του Νομού Τρικάλων, με το οποίο εκτιμά ότι το μίσθιο βρίσκεται σε κεντρική περιοχή της πόλης των Τ. και το μίσθιμα του είναι λογικό και συγκριτικά με άλλες μισθώσεις μάλλον χαμηλό, 3) από τις παραδοχές της με αριθμό 197/2010 απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων, που εκδόθηκε επί της αυτής διαφοράς των διαδίκων, προκύπτει ότι ο Υφυπουργός Οικονομίας και Οικονομικών με το με αριθμό .../3.4.2009 έγγραφο του εγκρίνει την καταβολή στους εκμισθωτές της καταπεσούσας ποινικής ρήτρας, 4) η εκκαλούσα αμέσως μετά την αποβολή της από το επίδικο μίσθιο (15.7.2010) συνήψε για τη στέγαση του ίδιου δημοτικού σχολείου και πάλι με τους ίδιους όρους βραχυχρόνια σύμβαση μίσθωσης ακινήτου χωρίς τη διενέργεια δημόσιου διαγωνισμού, κατ' εφαρμογή του άρθρου 16 παρ. 2α του π.δ/τος 242/1996 και συγκεκριμένα με το από 30.8.2010 ιδιωτικό συμφωνητικό συνήψε σύμβαση μίσθωσης ακινήτου, εμβαδού 1.800 τμ, μετά των επ' αυτού κτισμάτων, εμβαδού 399,83 τμ, δηλαδή ακινήτου που έχει μικρότερο εμβαδόν οικοπέδου και κτισμάτων σε

σχέση με το επίδικο και βρίσκεται σε κοντινή απόσταση από αυτό, διάρκειας έξι μηνών, αντί μηνιαίου μισθώματος 4.900 Ε και με τον όρο καταβολής σε περίπτωση παρακράτησης του μισθίου πέραν του διδακτικού έτους ποινικής ρήτρας εκ ποσοστού 30% επί του μηνιαίου μισθώματος προσαυξανόμενης ετησίως, όπως αυτό προκύπτει από το από 30.8.2010 ιδιωτικό συμφωνητικό μίσθωσης ακινήτου μεταξύ της μισθώτριας εκκαλούσας και των εκμισθωτών Κ. Β. και λοιπών. Περαιτέρω, ο τέταρτος λόγος της κρινομένης εφέσεως, με τον οποίο η εκκαλούσα ισχυρίζεται ότι έπρεπε η συμφωνηθείσα ποινική ρήτρα να περιοριστεί στο νόμιμο δικαιοπρακτικό ή υπερημερίας τόκο, πρέπει επίσης να απορριφθεί, καθόσον ο ισχυρισμός αυτός, πέραν της αοριστίας του, δεδομένου ότι δεν προσδιορίζεται επακριβώς ποιο είναι το ποσό κατά το οποίο υπερβαίνει η συμφωνηθείσα ποινική ρήτρα τον επί του ποσού της αιτούμενης αποζημίωσης νόμιμο δικαιοπρακτικό ή υπερημερίας τόκο, είναι μη νόμιμος, δεδομένου ότι η κύρια παροχή, η οποία ενισχύεται με την παρεπόμενη συμφωνία της ποινικής ρήτρας, δεν είναι η χρηματική (αυτή είναι η παροχή που οφείλει η εναγομένη - εκκαλούσα) αλλά η αντίθετή της, δηλαδή η (έγκαιρη) απόδοση του μισθίου στους εκμισθωτές, ο δε λόγος ακυρότητας, όπως προβάλλεται, ελέγχει το κύρος της ποινικής ρήτρας σε σχέση με τη χρηματική παροχή, η οποία όμως εν προκειμένω δεν είναι η κύρια (βλ. την ανωτέρω μείζονα σκέψη). Επίσης, το παρόν Δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη τα πραγματικά περιστατικά που συντρέχουν στην επίδικη υπόθεση, ιδίως το μέγεθος

της επίδικης προσαύξησης (ως ποινικής ρήτρας και μέσου εξαναγκασμού της μισθώτριας να αποδώσει το μίσθιο εμπρόθεσμα), την αξία της αντιπαροχής των εκμισθωτών, ήτοι τη μισθωτική αξία του μισθίου, η οποία υπερέβαινε το συμβατικό μίσθιμα, την οικονομική κατάσταση των μερών, την ηθική βλάβη των εκμισθωτών από την αυθαίρετη παρακράτηση του μισθίου, το πταίσμα της εκκαλούσας μισθώτριας ως προς τη μη έγκαιρη απόδοση του μισθίου, κρίνει ότι η επίδικη προσαύξηση της αποζημίωσης χρήσης, ποσοστού 30% επί του συμβατικού μισθώματος, δεν είναι καταχρηστική ή υπέρμετρη ή δυσανάλογα επαχθής για την οικονομικά εύρωστη μισθώτρια, ούτε συντρέχει λόγος να μειωθεί στο ποσοστό 75% του τιμαρίθμου του κόστους ζωής κατά τους προηγούμενους 12 μήνες, όπως συμβαίνει σε περίπτωση περαιτέρω αναπροσαρμογής του μισθώματος σύμφωνα με τη διάταξη του αρθ. 7§3 π.δ. 34/1995. Γ' αυτό και τα όσα αντιθέτως ισχυρίζεται η εκκαλούσα με τον πέμπτο λόγο της κρινομένης εφέσεως της πρέπει ν' απορριφθούν ως ουσιαστικά αβάσιμα.

Τέλος πρέπει να σημειωθεί ότι ο πολεοδομικός περιορισμός, σύμφωνα με τον οποίο το ακίνητο των εφεσιβλήτων εκμισθωτών είχε καθοριστεί ως χώρος για την ανέγερση μόνον κτηρίων κοινής αφελείας και συγκεκριμένα βρεφονηπιακού σταθμού, νηπιαγωγείου και τοπικού εμπορικού και πολιτιστικού κέντρου, ήρθη στις 30.11.2005, οπότε και δημοσιεύθηκε η υπ' αριθμ. 377/2005 απόφαση του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Τρικάλων, όπως το θέμα αυτό έχει κριθεί τελεσίδικα με την υπ' αριθμ. 777/2010 απόφαση του

παρόντος δικαστηρίου επί προγενέστερης αγωγής των εκμισθωτών κατά της εκκαλούσας. Ως εκ τούτου κατά το χρόνο σύναψης της επίδικης μίσθωσης, 1.8.2006, δεν υφίστατο πολεοδομική δέσμευση. Τα όσα δε αντίθετα ισχυρίζεται η εκκαλούσα με τον πέμπτο λόγο της έφεσής της και συγκεκριμένα ότι η πολεοδομική δέσμευση υφίστατο μέχρι την 24.2.2009, οπότε και εκδόθηκε η υπ' αριθμ. .../24.2.2009 απόφαση του Νομάρχη Τρικάλων, πρέπει ν' απορριφθούν ως ουσιαστικά αβάσιμα. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, έπρεπε η αγωγή να γίνει δεκτή ως βάσιμη και κατ' ουσίαν, να αναγνωρισθεί ότι η εκκαλούσα οφείλει στους εφεσίβλητους, για την ανωτέρω αιτία και για το προαναφερόμενο ένδικο χρονικό διάστημα (Σεπτέμβριος 2009 έως και Φεβρουάριος 2010), διαιρετά και σε ποσοστό 50% στην πρώτη των εφεσίβλήτων και σε ποσοστό 12,5 % σε καθένα των λοιπών, το ποσό των 26.910 Ε, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής έως την εξόφληση και να υποχρεωθεί να καταβάλει σε αυτούς, διαιρετά και κατά τα προαναφερόμενα ποσοστά, το ποσό των 39.000 Ε, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής. Το πρωτοβάθμιο επομένως δικαστήριο, που έκρινε κατά τον ίδιο τρόπο και δέχτηκε την αγωγή ως κατ' ουσίαν βάσιμη και κατά το ως άνω ποσό, δεν έσφαλε περί την εκτίμηση των αποδείξεων, γι' αυτό και ο περί του αντιθέτου πέμπτος λόγος της έφεσης πρέπει ν' απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος.

V. Επειδή, δεν υπάρχει άλλος λόγος εφέσεως, πρέπει η ένδικη έφεση να απορριφθεί στο σύνολό της ως κατ' ουσίαν αβάσιμη...

122/2013

**Πρόεδρος: Αρχοντούλα Σταυρίδου
Δικηγόροι: Βηθλέεμ Ευτυχιάδου-Μπάστα, Μαρίνα Χρυσοβελώνη**

Προσδιορισμός του προσώπου του διαδίκου σε οποιοδήποτε μέρος του δικογράφου, αρκεί να μην προκύπτει εύλογη αμφιβολία για τη δικονομική του θέση. Κρίση ότι η εναγόμενη ενάγεται ατομικά και όχι ως εκπρόσωπος του ανηλίκου τέκνου όπως αναφέρεται στην επικεφαλίδα.

Οι δαπάνες ενοικίου και δανείων δεν προαφαιρούνται από τα εισοδήματα του υπόχρεου διατροφής, εκτιμώνται όμως ως βιοτικές ανάγκες.

Η απορία του δικαιούχου συζύγου δεν συνιστά προϋπόθεση της διατροφής του διεστώτος του γάμου, αρκεί ο συσχετισμός των οικονομικών δυνάμεων των συζύγων να καθιστά τον υπόχρεο ισχυρότερο.

Παραχώρηση εκ λόγων επιείκειας στον στερούμενο άλλης ιδιόκτητης κατοικίας σύζυγο της αποκλειστικής χρήσης ισογείου ορόφου διώροφης οικοδομής συγκυριότητας των συζύγων που διαθέτει ανεξάρτητη είσοδο, η δε σύζυγος με το ανήλικο μένουν σε άλλο όροφο.

Υποχρεωτική προδικασία σε διαφορές γονικής μέριμνας και επικοινωνίας, με απότομη συμβιβασμού από το δικαστήριο πριν από κάθε συζήτηση και εκτίμηση της γνώμης του ανηλίκου, ανάλογα με την ωριμότητά του. Επανάληψη συζήτησης της έφεσης για τήρηση προδικασίας, αφού οι διάδικοι δεν παρέστησαν αυτοπροσώπως.

{...} Ο ενάγων και ήδη εφεσίβλητος - αντεκκαλών άσκησε ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου την από 20.1.2010 αγωγή του (αρ. καταθ. 44/10), με την οποία ζητούσε να του παραχωρηθεί η αποκλειστική χρήση του ισογείου ορόφου της διώροφης οικοδομής, στην οποία διέμενε μαζί με την εναγομένη σύζυγο του έως τη διάσπαση της έγγαμης συμβίωσής τους, και να ρυθμιστεί από το Δικαστήριο το δικαίωμα της επικοινωνίας του με το ανήλικο τέκνο που απέκτησε από το γάμο του με την εναγομένη. Με την ανωτέρω αγωγή του ενάγοντος - εφεσιβλήτου συνεκδικάστηκε η από 3.5.2010 (αρ. καταθ. 186/10) αγωγή της ενάγουσας - εκκαλούσας, με την οποία και για τους ειδικότερους σε αυτή εκτιθέμενους λόγους ζητούσε να της ανατεθεί οριστικά η αποκλειστική άσκηση της γονικής μέριμνας του ανηλίκου τέκνου, που απέκτησε από το γάμο της με τον εναγόμενο, να υποχρεωθεί ο εναγόμενος από υπαιτιότητα του οποίου διασπάσθηκε η έγγαμη συμβίωσή τους να της καταβάλει στην αρχή κάθε μήνα και για χρονικό διάστημα δύο ετών ως διατροφή το ποσό των 500 Ε για την ίδια ατομικά και το ποσό των 500 Ε για λογαριασμό της ανήλικης θυγατέρας τους Ν., νομιμοτόκως από την επίδοση σε αυτόν προγενέστερης όμοιας αγωγής από την οποία παραιτήθηκε, να της παραχωρηθεί η αποκλειστική χρήση της συζυγικής οικίας, συνιδιοκτησίας αυτής και του εναγομένου και να απαγορευθεί στον εναγόμενο να προσεγγίζει τους χώρους κατοικίας και εργασίας της καθώς και τα εκπαιδευτήρια της ανήλικης σε απόσταση 300 μ., απειλουμένης όσον αφορά τα δύο τελευταία αιτήματα χρημα-

τικής ποινής και προσωπικής κράτησης σε βάρος του εναγομένου για κάθε παραβίαση της εκδοθησιμένης απόφασης. Επί των αγωγών αυτών εκδόθηκε η υπ' αριθμό 106/2011 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, που έκανε εν μέρει δεκτές τις αγωγές ως κατ' ουσίαν βάσιμες. Κατά της απόφασης αυτής παραπονούνται τόσο η ενάγουσα - εκκαλούσα με την έφεσή της όσο και ο ενάγων - αντεκκαλών με την αντέφεσή του, ζητώντας η μεν πρώτη να εξαφανιστεί η εκκαλουμένη ώστε να γίνει εξολοκλήρου δεκτή η αγωγή της και να απορριφθεί στο σύνολό της η αγωγή του ενάγοντος - εναγομένου - εφεσιβλήτου, ο δε τελευταίος να εξαφανιστεί η εκκαλουμένη κατά το μέρος που προσβάλλεται με την αντέφεσή του και ειδικότερα ως προς την περί διατροφής διάταξη αυτής ώστε να απορριφθεί η αγωγή της ενάγουσας κατά το σκέλος αυτής που αφορά την επιδίκαση διατροφής στην ίδια ατομικά και να γίνει εν μέρει δεκτή ως προς την επιδίκαση διατροφής στην ανήλικη κατά τα ειδικότερα στην αντέφεσή του εκτιθέμενα.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 118 παρ. 3 ΚΠολΔ τα δικόγραφα πλην άλλων, πρέπει να αναφέρουν και το όνομα, το επώνυμο, το όνομα πατρός και την κατοικία καθενός των διαδίκων και των νομίμων αντιπροσώπων τους, κατά δε τη διάταξη του άρθρου 216 παρ. 1 ΚΠολΔ η αγωγή πρέπει να περιέχει α) σαφή έκθεση των γεγονότων που τη θεμελιώνουν κατά νόμο και δικαιολογούν την άσκησή της από τον ενάγοντα κατά του εναγομένου, β) ακριβή περιγραφή του αντικειμένου της διαφοράς και γ) ορισμένο αίτημα. Από τις παραπάνω διατάξεις σαφώς προκύπτει ότι ο προσδιορι-

σμός του προσώπου του διαδίκου μπορεί να γίνεται σε οποιοδήποτε μέρος του δικογράφου αρκεί από το όλο περιεχόμενό του να μην προκύπτει εύλογη αμφιβολία περί της ταυτότητας και της διαδικαστικής του θέσης και δεν αποτελεί αποκλειστικό στοιχείο πορισμού της ιδιότητας του διαδίκου η αναγραφόμενη στην κεφαλίδα της αγωγής, το δε δικαστήριο θα συναγάγει τη δικονομική ταυτότητα του διαδίκου από το σύνολο του δικογράφου, λαμβάνοντας ιδιαιτέρως υπόψη το διατυπούμενο αίτημα δικαστικής προστασίας, σε συνάρτηση με τη γενικότερη διαδικαστική εμφάνιση του διαδίκου (βλ. ΕφΑθ 4670/33 Δνη 1994. 1624, σχόλια Γεωργίου Ρήγου, Προέδρου Εφετών σε ΕφΑθ 10659/88 Δνη 1994. 130). Στην προκειμένη περίπτωση στην προμετωπίδα της με αριθ. κατάθ. 44/10 αγωγής του ενάγοντος Δ. Σ. κατά της εναγομένης Ζ. συζ. Δ. Σ. αναγράφεται ότι αυτή ενάγεται με την ιδιότητα της ως ασκούσα προσωρινά την επιμέλεια της ανήλικης θυγατέρας τους Ν. Παραταύτα, από το περιεχόμενο του δικογράφου της αγωγής και τα αιτήματα αυτής, όπως προκέθηκαν, προκύπτει χωρίς αμφιβολία ότι αυτή ενάγεται ατομικά και όχι ως εκπρόσωπος της ανήλικης θυγατέρας τους Ν. Το Πρωτοβάθμιο, επομένως, Δικαστήριο, που δέχθηκε τα ίδια και απέρριψε την πρωτοδίκιως προβληθείσα από την εναγομένη - εκκαλούσα ένσταση απαραδέκτου της υπ' αριθμό 44/10 αγωγής του ενάγοντος, διότι αυτή δεν στρέφεται κατά της ίδιας ατομικά, αλλά κατ' αυτής με την ιδιότητά της «ως ασκούσα προσωρινά την επιμέλεια της ανήλικης θυγατέρας τους», ορθά το νόμο ερμήνευσε και εφάρμοσε και όσα περί του αντιθέτου ισχυρίζεται η εκκαλούσα με

τον πρώτο λόγο της έφεσής της κρίνονται απορριπτέα στην ουσία τους.

Ο δεύτερος λόγος έφεσης της εκκαλούσας, με τον οποίο ισχυρίζεται ότι εσφαλμένα το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο κήρυξε προσωρινά εκτελεστή την απόφασή του ως προς το σκέλος αυτής που αφορά τη ρύθμιση του δικαιώματος επικοινωνίας του ενάγοντος με το ανήλικο τέκνο του, είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος, καθόσον η απόφαση του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου ως τελεσίδικη μπορεί άμεσα να εκτελεστεί, ενώ ο διάδικος μπορεί να ζητήσει μόνο την αναστολή της προσωρινής εκτελεστότητας.

Από τις ένορκες καταθέσεις ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Οι διάδικοι τέλεσαν νόμιμο γάμο στην Α.Μ. στις 3.12.1994 και από το γάμο τους αυτό απέκτησαν ένα τέκνο τη Ν., η οποία γεννήθηκε στις 8.2.1999. Η έγγαμη συμβίωση των διαδίκων δεν εξελίχθηκε ομαλά και διακόπηκε οριστικά τον Οκτώβριο του 2008 από αποκλειστική υπαιτιότητα του εναγομένου - ενάγοντος, ο οποίος λόγω του απότομου και εριστικού χαρακτήρα του δημιουργούσε συνεχώς βίαια επεισόδια μπροστά στο ανήλικο τέκνο τους, ιδίως κατά το τελευταίο έτος της έγγαμης συμβίωσής του με την ενάγουσα - εναγομένη, συνοδευόμενα από ύβρεις και απειλές σε βάρος της συζύγου του, ενώ περαιτέρω επιδείκνυε προκλητική αδιαφορία για τις ανάγκες της ίδιας και του τέκνου τους. Οι διάδικοι από το έτος 2007 διέμεναν στον πρώτο όροφο μίας διώροφης οικοδομής, αποτελούμενης από ισόγειο και πρώτο όροφο, την οποία έκτισε ο εναγόμενος - ενάγων, ο οποίος είναι

οικοδόμος, με προσωπική του εργασία, σε οικόπεδο συνιδιοκτησίας του ιδίου και της συζύγου του, που βρίσκεται στην Α. Β. Στο ακίνητο αυτό εξακολουθεί να διαμένει η ενάγουσα με την ανήλικη θυγατέρα των διαδίκων, της οποίας ασκεί την επιμέλεια δυνάμει της υπ' αριθμό 1038/2009 απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, που λήφθηκε κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, ενώ ο εναγόμενος - ενάγων, σε εκτέλεση της ίδιας απόφασης, που διέταξε τη μετοίκησή του από τη συζυγική οικία, διαμένει ήδη από τον Ιούνιο του 2009 σε μισθωμένη οικία στην Α. Μ., για την οποία καταβάλει μίσθωμα 150 Ε μηνιαίως. Ο ενάγων ο οποίος έχει συμπληρώσει το 60ο έτος της ήλικιάς του (γεννήθηκε στις 26.8.1949) εργάζεται ως οικοδόμος και από την εργασία του αυτή αποκερδαίνει κατά μέσο όρο, ενώψιε της κάμψης των οικοδομικών εργασιών και της γενικότερης οικονομικής κρίσης, το ποσό των 1.000 Ε μηνιαίως, με το ποσό δε αυτό συμμετείχε κατά τη διάρκεια της έγγαμης συμβίωσής του με την ενάγουσα στην κάλυψη των οικογενειακών αναγκών. Γεραιτέρω είναι κύριος - πέραν του 1/2 εξ αδιαιρέτου της κατοικίας που αποτελούσε τη συζυγική οικία αυτού και της ενάγουσας - ενός ελαιοπεριβόλου έκτασης 22 στρεμμάτων στα Ά. Λ. ν. Μ. και ενός αγροκτήματος εμβαδού 1.175,35 τμ με δύο αποθήκες στη θέση «Μ.» της κτηματικής περιφέρειας του Δήμου Α. ν. Μ. Επιπλέον από την πώληση ενός άλλου οικοπέδου στη θέση «Ν.» του δ.δ. Α. Λ. του Δήμου Α. έλαβε ως τίμημα το ποσό των 60.000 Ε, το μεγαλύτερο μέρος του οποίου κατέθεσε σε προθεσμιακό λογαριασμό στην Ε. Τράπεζα, ενώ τέλος από

την πώληση ελαιολάδου, και ελαιοκάρπου, που παράγει ο ελαιώνας τους αποκερδαίνει το ποσό των 5.000 Ε ετησίως. Ο εναγόμενος δεν υποχρεούται σε διατροφή άλλου προσώπου πλην της ανήλικης Ν., επιβαρύνεται όμως με την καταβολή ενοικίου ποσού 150 Ε, ως προελέχθη, και με την καταβολή μηνιαίως του ποσού των 122 Ε για την αποπληρωμή δύο δανείων που έλαβε από τις Τράπεζες «Ε.» και «Ε.» ποσού 8.576,83 Ε και 15.000 Ε αντίστοιχα. Τα παραπάνω ποσά δεν προαφαιρούνται μεν από τα εισοδήματά του, λαμβάνονται όμως υπόψη ως στοιχεία προσδιοριστικά των συνθηκών διαβίωσής του, ήτοι ως επιπλέον βιοτικές του ανάγκες (βλ. ΑΠ 837/09).

Η ενάγουσα - εναγομένη, ηλικίας 40 ετών κατά το κρίσιμο διάστημα (γεννήθηκε στις 25.7.1968) δεν εργαζόταν κατά τη διάρκεια της έγγαμης συμβίωσής της με τον εναγόμενο - ενάγοντα, μετά από απαίτηση του τελευταίου, μολονότι στο παρελθόν απασχολείτο ως νοσοκόμα - μαία, και συμμετείχε στην κάλυψη των οικογενειακών αναγκών αποκλειστικά με την παροχή της προσωπικής της εργασίας στο σπίτι, καθόσον ήταν επιφορτισμένη με τις οικιακές φροντίδες και την ανατροφή του τέκνου τους. Η ίδια είναι κυρία κατά το 1/2 εξ αδιαιρέτου του ακινήτου που αποτελούσε τη συζυγική στέγη, στον πρώτο όροφο του οποίου εξακολουθεί να διαμένει, με αποτέλεσμα να μην επιβαρύνεται με την καταβολή ενοικίου. Άλλα εισοδήματα ή πόρους δεν αποδείχθηκε ότι έχει. Από τα παραπάνω παρέπεται ότι το κύριο βάρος της συντήρησης της οικογένειας το έφερε ο εναγόμενος από τα εισοδήματα της εργασίας του συμμετέχοντας με αυτά στην

κάλυψη των οικογενειακών αναγκών. Η ενάγουσα, επομένως, υπό καθεστώς έγγαμης συμβίωσης δικαιούτο διατροφής ως οικονομικά ασθενέστερη, τη διατροφή δε αυτή εξακολουθεί να δικαιούται και μετά τη διάσπαση της έγγαμης συμβίωσής της με τον εναγόμενο, καθόσον η διακοπή αυτής προήλθε από υπαιτιότητα του τελευταίου, οι δε περιστάσεις αναγόμενες στο καθεστώς της έγγαμης συμβίωσής τους δεν έχουν μεταβληθεί, ώστε να αποκλεισθεί το προς διατροφή δικαίωμά της. Ο εναγόμενος ισχυρίστηκε πρωτοδίκως αλλά και με την αντέφεσή του ότι υπαίτια της διάσπασης της έγγαμης συμβίωσής τους είναι η ενάγουσα, ο ισχυρισμός όμως αυτός δεν αποδείχθηκε από κανένα στοιχείο. Απορριπτέος εξάλλου είναι και ο πρωτοδίκως υποβληθείς και επαναφερόμενος ισχυρισμός του εναγομένου ότι η ενάγουσα έχει τη δυνατότητα να διατρέφει εξ ολοκλήρου τον εαυτό της περιουσία και εργασία κατάλληλη για την ηλικία της και τις λοιπές βιοτικές της συνθήκες, καθόσον η απορία του δικαιούχου δεν συνιστά προϋπόθεση της υποχρέωσης διατροφής λόγω διακοπής της έγγαμης συμβίωσης, αλλά αρκεί η ύπαρξη συσχετισμού οικονομικών δυνάμεων μεταξύ των συζύγων, που καθιστά τον υπόχρεο ισχυρότερο έναντι του δικαιούχου, ενώ περαιτέρω ο ισχυρισμός αυτός ότι η ενάγουσα από οκνηρία και κακοβουλία δεν εργάζεται δεν μπορεί να θεμελιώσει κατάχρηση δικαιώματος. Με βάση τον παραπάνω συσχετισμό των οικονομικών δυνάμεων των συζύγων, το ύψος της διατροφής που η ενάγουσα δικαιούται, το οποίο είναι ανάλογο με το ποσό που ο εναγόμενος θα ήταν υποχρεωμένος να συ-

νεισφέρει για τη διατροφή της στα πλαίσια της έγγαμης συμβίωσης, λαμβανομένων υπόψη και των συνθηκών που διαμορφώθηκαν από την ξεχωριστή τους διαβίωση, ανέρχεται στο ποσό των 300 Ε μηνιαίως. Το Πρωτοβάθμιο, επομένως, Δικαστήριο, που έκανε εν μέρει δεκτό το σχετικό αίτημα της ενάγουσας και επεδίκασε σε αυτή ως διατροφή για την ίδια ατομικά το παραπάνω ποσό, ορθά το νόμο εφάρμοσε και τις αποδείξεις εκτίμησε και όσα περί του αντιθέτου ισχυρίζονται η μεν ενάγουσα στην έφεσή της ο δε εναγόμενος στην αντέφεσή του κρίνονται απορριπτέα στην ουσία τους.

Περαιτέρω αποδεικνύεται ότι η ανήλικη θυγατέρα των διαδίκων Ν., που γεννήθηκε στις 8.2.1999, στερείται ίδιας περιουσίας και λόγω της ανηλικότητάς της και των αναγκών εκπαίδευσής της αδυνατεί να αυτοδιατραφεί. Οφείλουν, επομένως, οι γονείς της να τη διατρέφουν ανάλογα με τις οικονομικές τους δυνάμεις, στις οποίες συμπεριλαμβάνεται και η ικανότητά τους για τη δημιουργία πόρων με την ανάλογη εργασία. Η ενάγουσα λόγω της ηλικίας της και της εξειδίκευσής της ως νοσοκόμας - μαίας μπορεί να εργαστεί έστω και περιστασιακά και από την εργασία της να αποκερδίνει τουλάχιστον το ποσό των 500 Ε μηνιαίως. Η ανήλικη, η οποία κατά το κρίσιμο εν προκειμένω διάστημα ήταν μαθήτρια δημόσιου δημοτικού σχολείου έχει τα συνήθη έξοδα ενός παιδιού της ηλικίας της. Με βάση τα παραπάνω η οφειλόμενη από τους διαδίκους διατροφή του ανηλίκου τέκνου τους Ν. πρέπει να καθοριστεί σε 380 Ε μηνιαίως. Το ποσό αυτό ανταποκρίνεται στα απαραίτητα έξοδα για

τη συντήρηση, εκπαίδευση, ένδυση και ψυχαγωγία της ανήλικης και είναι ανάλογο με το οικονομικό επίπεδο των γονέων της. Στο εν λόγω δε ποσό συνυπολογίζεται και η προσφορά της προσωπικής εργασίας και απασχόλησης της μητέρας του, που είναι επίσης αποτιμητή σε χρήμα. Για τον προσδιορισμό της αναλογίας που βαρύνει τον εναγόμενο πατέρα πρέπει να γίνει αναγωγή των οικονομικών δυνατοτήτων και των δύο γονέων, ήτοι τόσο των δυνάμεων τους όσο και της ικανότητάς τους για τη δημιουργία πόρων με την ανάλογη εργασία, στο σύνολο των εισοδημάτων του και να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να καταβάλει στο ανήλικο τέκνο του το ποσό των 250 Ε μηνιαίως, ενώ το υπόλοιπο ποσό βαρύνει την ενάγουσα μητέρα της ανήλικης, δεκτής γενομένης της προταθείσας από τον εναγόμενο πρωτοδίκως ένστασης συνεισφοράς της ενάγουσας στην κάλυψη των αναγκών διατροφής του τέκνου τους. Το Πρωτοβάθμιο, επομένως, Δικαστήριο, που υποχρέωσε τον εναγόμενο να καταβάλει στην ενάγουσα ως διατροφή για λογαριασμό της ανήλικης θυγατέρας του το παραπάνω ποσό, ορθά το νόμο εφάρμοσε και τις αποδείξεις εκτίμησε και όσα περί του αντιθέτου ισχυρίζονται οι διάδικοι με σχετικό λόγο έφεσης και αντέφεσης αντίστοιχα κρίνονται απορριπτέα στην ουσία τους.

Ο ενάγων - εναγόμενος, τέλος, στερείται άλλης ιδιόκτητης κατοικίας, πλην του οικήματος, που αποτελούσε τη συζυγική οικία, συγκυριότητας ως προελέχθη του ιδίου και της εναγομένης - ενάγουσας συζύγου του, η οποία εξακολουθεί να διαμένει στον πρώτο όροφο αυτής μαζί με την

ανήλικη θυγατέρα του, του οποίου η χρήση της παραχωρήθηκε με την εκκαλουμένη απόφαση, που ως προς τη διατάξη της αυτή δεν εκκαλείται. Ο ισόγειος όροφος της παραπάνω οικίας, ο οποίος διαθέτει αυτοτελή και ανεξάρτητη είσοδο, είναι ημιτελής, μπορεί όμως να ολοκληρωθεί με προσωπική εργασία του ενάγοντος και να χρησιμοποιηθεί ως κατοικία του. Ενόψει των παραπάνω, λόγοι επιείκειας επιβάλλουν να παραχωρηθεί η αποκλειστική χρήση του ισογείου αυτού ορόφου στον ενάγοντα - εναγόμενο, ο οποίος έτσι θα εξοικονομήσει τις δαπάνες μίσθωσης άλλης κατοικίας, ενώ περαιτέρω από κανένα στοιχείο δεν αποδείχθηκε ότι η συγκατοίκηση των εν διαστάσει συζύγων στην ίδια οικοδομή, πλην όμως σε διαφορετικούς και αυτοτελείς χώρους, θα δημιουργήσει προστριβές και επεισόδια μεταξύ τους. Το Πρωτοβάθμιο, επομένως, Δικαστήριο, που παραχώρησε την αποκλειστική χρήση του ισογείου ορόφου στον ενάγοντα - εναγόμενο, ορθά τις αποδείξεις εκτίμησε και όσα περί του αντιθέτου ισχυρίζεται η εναγομένη - εκκαλούσα με την έφεσή της πρέπει να απορριφθούν στην ουσία τους. Ενόψει των ανωτέρω πρέπει τόσο η ασκηθείσα αντέφεση του ενάγοντος - εναγομένου όσο και η ασκηθείσα έφεση της εναγομένης - ενάγουσας να απορριφθούν κατά τους παραπάνω εξετασθέντες λόγους ως κατ' ουσίαν αβάσιμες.

Από τις διατάξεις του άρθρου 681Γ ΚΠολΔ προκύπτει ότι για τις διαφορές που υπάγονται σ' αυτή, δηλαδή για τις διαφορές που αφορούν στην άσκηση της γονικής μέριμνας και την επικοινωνία των γονέων και των λοιπών ανιόντων με αυτό,

καθιερώνεται στάδιο υποχρεωτικής προδικασίας, η παράλειψη του οποίου τάσσεται κατά το τελευταίο εδάφιο της παρ. 2 με την ποινή του απαραδέκτου και περιλαμβάνει την προσπάθεια του Μονομελούς ή Πολυμελούς δικαστηρίου κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο της αγωγής και πριν από κάθε συζήτηση να προσπαθήσει να επιλύσει συμβιβαστικά τη διαφορά, ύστερα από ακρόαση των διαδίκων και των πληρεξουσίων τους, ενώ περαιτέρω το δικαστήριο σύμφωνα με την παρ. 3 του ιδίου άρθρου πριν από την έκδοση της απόφασής του, ανάλογα με την ωριμότητα του τέκνου, λαμβάνει υπόψη τη γνώμη του. Στην προκειμένη περίπτωση υπόκειται προς κρίση διαφορά που αφορά την ανάθεση του συνόλου της γονικής μέριμνας της ανήλικης θυγατέρας των διαδίκων N. στην ενάγουσα μητέρα της (ως προς τη διάταξη της ανάθεσης της επιμέλειας η απόφαση δεν εκκαλείται) και τη ρύθμιση του δικαιώματος της επικοινωνίας του ενάγοντος πατέρα της με αυτή. Επομένως, είναι υποχρεωτική η απόπειρα συμβιβαστικής επίλυσης της διαφοράς κατά τα ανωτέρω. Όμως η προϋπόθεση αυτή δεν τηρήθηκε πριν από τη συζήτηση της ένδοικης έφεσης ενώπιον του παρόντος Δικαστηρίου, κατά τη δικάσιμο που αναφέρεται στην αρχή της παρούσας απόφασης, γεγονός το οποίο ήταν απαραίτητο κατά τη ρητή διατύπωση της πιο πάνω διάταξης σύμφωνα με όσα προεκτέθηκαν. Και δεν ήταν δυνατόν να τηρηθεί η πιο πάνω προϋπόθεση αμέσως πριν από τη συζήτηση, διότι κανένας από τους διαδίκους δεν εμφανίστηκε στο ακροατήριο αυτοπροσώπως, αλλά εκπροσωπήθηκαν από πληρεξουσίους δικηγόρους. Παρου-

σιάζεται, επομένως, κενό, που χρειάζεται συμπλήρωση και ως εκ τούτου πρέπει κατ' εφαρμογή του άρθρου 254 ΚΠολΔ, που εφαρμόζεται και στην κατ' έφεση δίκη, να διαταχθεί η επανάληψη της επ' ακροατηρίων συζήτησης της έφεσης για να τηρηθεί η πιο πάνω προδικασία και να γίνει η απαιτούμενη από το νόμο απόπειρα συμβιβαστικής επίλυσης της διαφοράς.

Περαιτέρω ενόψει της ηλικίας της ανήλικης (13 ετών) το Δικαστήριο κρίνει ότι έχει την απαιτούμενη ωριμότητα για να αντιληφθεί το συμφέρον της και τη σημασία της διαφοράς των γονέων της. Επομένως κρίνεται αναγκαία και η εμφάνιση στο Δικαστήριο του τέκνου τούτου από τη μητέρα του, με την οποία διαμένει και η οποία έχει την επιμέλεια του προσώπου της, προκειμένου να ληφθεί υπόψη η γνώμη του.

141/2013

Πρόεδρος: Βαρβάρα Πάπαρη
Δικηγόροι: Κων. Κλειδωνάρης, Μιχ. Βασιλικός

Επί αγωγών κυριότητας ακινήτων κατά ΟΤΑ μη αναγκαία πλέον προηγούμενη κοινοποίηση αίτησης με τις αξιώσεις.

Χρησικησία κατά το βυζαντινορωμαϊκό δίκαιο και τον ΑΚ.

Εκτός συναλλαγής κοινόχρηστοι οι δρόμοι και πλατείες που, αν δεν ανήκουν σε ΟΤΑ, ανήκουν στο Δημόσιο. Κοινοχρησία και με την αμνημονεύτου χρόνου αρχαιότητα, συμπληρωθείσα μέχρι την εισαγωγή του ΑΚ.

Ο χρόνος έκτακτης χρησικησίας σε κτήμα ενοριακού ναού (που κατά το

προϊσχύσαν δίκαιο δεν υπόκειτο σε χρησικτησία) δεν μπορούσε να αρχίσει πριν τις 23.2.46 και έπρεπε να συμπληρωθεί μέχρι τις 18.8.69 (έναρξη του Κανονισμού Ιεράς Συνόδου με τον οποίο κατέστησαν ανεπίδεκτα χρησικτησίας τα κτήματα της εκκλησιαστικής περιουσίας), εφόσον όμως η νομή του δεν είχε αφαιρεθεί αλλά είχε παραχωρηθεί στον χρησιδεσπόζοντα από το Ναό και απύπως, αφού η μεταβίβαση της νομής είναι άτυπη και αναιτιώδης.

Μη παραγραφή αναγνωριστικής αγωγής, αν όμως παραγράφηκε η ασκούμενη αξίωση ελλείπει πλέον το έννομο συμφέρον.

Αγωγή κυριότητας Ιερού Ναού κατά Δήμου ο οποίος θεωρούσε χώρο του ναού ως κοινόχρηστη δημοτική πλατεία, ενώ ο Ναός εκμίσθωνε το προ αυτού καφενείο και επέτρεπε τη χρήση του επίδικου χώρου από τους μισθωτές του με τραπέζοκαθίσματα και από τους κατοίκους του Δήμου, οι οποίοι είχαν την πεποίθηση ότι αυτός αποτελεί κυριότητα του Ναού.

{...} 2. Ο ενάγων Ιερός Ναός Π.Τ.Τ. - ήδη εφεσίβλητος, με την υπό κρίση αγωγή του, την οποία απηγόρισε κατά του εναγμένου Δήμου Μ. - ήδη εκκαλούντος, ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, ισχυρίσθηκε ότι είναι κύριος, νομέας και κάποχος ενός ακινήτου, εκτάσεως 395 τμ, που βρίσκεται εντός των ορίων του οικισμού Τ. Π. Νομού Μ., όπως λεπτομερώς περιγράφεται κατά θέση, έκταση και όρια, το οποίο περιήλθε στην κυριότητά του με πρωτότυπο τρόπο και συγκεκριμένα με

τα προσόντα της έκτακτης χρησικτησίας, ασκώντας συνεχώς και αδιαλείπτως ήδη από το έτος 1700 τις προσιδιάζουσες στη φύση και τον προορισμό του πράξεις νομής και κατοχής, όπως αναλυτικά εκτίθενται στην αγωγή. Ότι ο εναγόμενος Δήμος Μ. προσφάτως αμφισβητεί την κυριότητά του επί του παραπάνω ακινήτου, αξίας 30.000 Ε. Με βάση το ιστορικό αυτό, ο ενάγων ζήτησε να αναγνωριστεί η κυριότητά του στο επίδικο ακίνητο και να καταδικαστεί ο εναγόμενος στη δικαστική του δαπάνη. Η υπόθεση εκδικάσθηκε αντιμωλία των διαδίκων και εκδόθηκε η υπ' αριθ. 250/2009 οριστική απόφαση του εν λόγω Δικαστηρίου, η οποία, αφού έκρινε την αγωγή επαρκώς ορισμένη και νόμιμη, στηριζόμενη σε πρωτότυπο τρόπο κτήσης κυριότητας (έκτακτη χρησικτησία) και ότι δεν απαιτείται η τήρηση της προδικασίας του άρθρου 8 του ν. 1539/1938, στη συνέχεια τη δέχτηκε και ως ουσιαστικά βάσιμη. Κατά της αποφάσεως αυτής (αριθ. 250/2009) παραπονείται με την κρινόμενη έφεσή του ο εναγόμενος Δήμος, για εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και για κακή εκτίμηση των αποδείξεων, ζητώντας να εξαφανισθεί, ώστε να απορριφθεί η εναντίον του αγωγή.

3. Από το άρθρο 8 του ν. 1539/1938 «περί προστασίας των δημοσίων κτημάτων», όπως ίσχυε πριν από την αντικατάστασή του με το άρθρο 24 παρ. 1 του ν. 2732/1999, εφαρμοζόμενο αναλόγως και επί οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, σύμφωνα με το άρθρο 1 του ν.δ. 31/1968 «περί προστασίας της περιουσίας των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης κλπ», που όριζε στις παρ. 1 και 4 αυτού

ότι «όποιος αξιώνει δικαίωμα κυριότητας ή άλλο πλην νομής εμπράγματο δικαίωμα επί ακινήτου κατεχομένου από το Δημόσιο, οφείλει πριν από κάθε αγωγή να κοινοποιήσει με δικαστικό κλητήρα στο Δημόσιο αίτηση περιλαμβάνουσα τις αξιώσεις του κλπ και μόνο μετά πάροδο έξι μηνών από την επίδοση της αίτησης αυτής κλπ μπορεί να εγερθεί η αγωγή», σαφώς προκύπτει ότι στην καθοριζόμενη με το πιο πάνω άρθρο προδικασία υποβαλλόταν και η αναγνωριστική αγωγή κυριότητας ακινήτου υπό την προϋπόθεση, όμως, ότι το εν λόγω ακίνητο κατεχόταν κατά το χρόνο άσκησης της αγωγής από το Δημόσιο και αναλόγως από το Δήμο ή την Κοινότητα. Η διάταξη, όμως, του άρθρου 1 του ν.δ. 31/1968 αντικαταστάθηκε αρχικά μεν με τη διάταξη του άρθρου 62 του ν. 1416/1984, που όριζε, ότι: «Ως προς τα κτήματα των δήμων και κοινοτήτων εφαρμόζεται η νομοθεσία που ισχύει εκάστοτε για την προστασία της ακίνητης περιουσίας του Δημοσίου εκτός από τα άρθρα 8 έως 20 του α.ν. 1539/1938» και ήδη με την ταυτόσημου περιεχομένου διάταξη του άρθρου 3 παρ. 11 του ν. 2307/1995. Επομένως, δεν απαιτείται πλέον η τήρηση της προαναφερόμενης προδικασίας για διεκδικούμενα ακίνητα που κατέχονται από Δήμο ή Κοινότητα (ΑΠ 224/09 Νόμος), όπως ορθώς έκρινε και το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο και τα όσα αντίθετα υποστηρίζει ο εκκαλών Δήμος με τον πρώτο λόγο της έφεσής του, είναι αβάσιμα και απορριπτέα.

4. Κατά τις διατάξεις των νόμων 8 παρ. 1 Κωδ.(7.39), 9 παρ. 1 Βασ. (50.14), 2 παρ. 20 Πανδ. (41.4), 6 Πανδ. (44.3), 76 παρ. 1 Πανδ. (18.1) και 7 παρ. 3 Πανδ.

(23.3) του προϊσχύσαντος βυζαντινορωμαϊκού δικαίου, οι οποίες, κατά το άρθρο 51 ΕισΝΑΚ, έχουν εφαρμογή για τον πριν την εισαγωγή του ΑΚ χρόνο, μπορούσε να αποκτηθεί κυριότητα επί ακινήτου και με έκτακτη χρησικτησία, κατόπιν ασκήσεως επ' αυτού νομής με διάνοια κυρίου και καλή πίστη επί συνεχή τριακονταετία, εκείνος δε που χρησιδέσποιζε μπορούσε να συνυπολογίσει στο χρόνο της δικής του νομής και το χρόνο όμοιας νομής του δικαιοπαρόχου του, εφόσον είχε γίνει κατά νόμιμο τρόπο ειδικός ή καθολικός διάδοχος αυτού (ΑΠ 1619/99 Δνη 41. 450, ΕφΛαρ 608/02 ό.π.). Εξάλλου, κατά το άρθρο 1045 ΑΚ, εκείνος που έχει στη νομή του για μια εικοσαετία πράγμα κινητό ή ακίνητο γίνεται κύριος αυτού με έκτακτη χρησικτησία. Άσκηση δε νομής κατά το άρθρο 974 ΑΚ, που ορίζει ότι όποιος απέκτησε τη φυσική εξουσία πάνω στο πράγμα (κατοχή) είναι νομέας του αν ασκεί την εξουσία αυτή με διάνοια κυρίου, συνιστούν υλικές πράξεις με τις οποίες εκδηλώνεται η βιούληση για εξουσίαση του πράγματος. Γ' αυτό και είναι απαραίτητο οι υλικές αυτές πράξεις να αναφέρονται στην απόφαση για την πληρότητα των αιτιολογιών της (ΑΠ 1310/00 Δνη 43. 461, ΑΠ 29/00 Δνη 41. 762). Περαιτέρω, από το συνδυασμό των άρθρων 966, 967 και 968 προκύπτει ότι μεταξύ των εκτός συναλλαγής κοινοχρήστων πραγμάτων περιλαμβάνονται και οι δρόμοι και πλατείες, οι οποίες, εφόσον δεν ανήκουν σε Δήμο ή Κοινότητα ή ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά, ανήκουν στο Δημόσιο. Εξάλλου, ακίνητο καθίσταται κοινόχρηστος δημοτική ή κοινοτική οδός ή πλατεία και με την αμνημονεύτου χρόνου

παραγραφή - αρχαιότητα (*vetustas*), την οποία προέβλεπε το προϊσχύσαν Β.Ρ.Δ (v. 3 παρ. 2 πανδ. 4.3-7) και η οποία υφίσταται όταν δύο κατά συνέχεια γενεές, η κάθε μία των οποίων εκτείνεται σε σαράντα έτη, τέτοια γινώρισαν τη χρήση του πράγματος, δηλαδή ως οδού ή πλατείας, υπό την προϋπόθεση πάντως ότι η αρχαιότητα αυτή είχε συμπληρωθεί μέχρι της κατά την 23.2.1946 εισαγωγής του ΑΚ, δεδομένου ότι ο τελευταίος δεν αναγνωρίζει τον θεσμό της αμνημονεύτου παραγραφής - αρχαιότητας (ΑΠ 872/01 Δνη 43. 763, ΕφΛαρ 608/02 ό.π.). Ακόμα, από το συνδυασμό των άρθρων 966, 967 και 1045 ΑΚ προκύπτει ότι οι πλατείες και οι δρόμοι ως εκτός συναλλαγής κοινόχρηστα πράγματα είναι ανεπίδεκτοι χρησικτησίας (ΑΠ 872/01 ό.π.). Επίσης, από το συνδυασμό των διατάξεων των νόμων 23Κ/1.3 Νεαρ. ΡΙΑ κεφ. Α' και ΡΛΑ κεφ. Στ', των άρθρων 64 και 66 ΕισΝΑΚ, του άρθρου 4 παρ. 3 του με αριθ. 4 του έτους 1969 Κανονισμού της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, του Α.Ν. 1539/1939 «περί προστασίας των δημοσίων κτημάτων», του άρθρου 17 παρ. 3 του Ν.Δ. 3432/1955, του άρθρου 62 παρ. 2 του Ν. 590/1977 «περί Καταστατικού Χάρτου της Εκκλησίας της Ελλάδος», προκύπτει ότι, προκειμένου για κτήμα ενοριακού ναού, το οποίο κατά το προϊσχύσαν του ΑΚ δίκαιο δεν υπόκειτο σε χρησικτησία και έτσι ο προ της εισαγωγής του ΑΚ χρόνος νομής δεν λαμβάνεται υπόψη, ο χρόνος της έκτακτης χρησικτησίας δεν μπορούσε να αρχίσει πριν από τις 23.2.1946 (ημερομηνία εισαγωγής του ΑΚ) και έπρεπε να συμπληρωθεί μέχρι τις 18.8.1969 (χρονολογία έναρξης ισχύος

του προαναφερομένου Κανονισμού της Ιεράς Συνόδου, άρθρο 19, με τον οποίο κατέστησαν ανεπίδεκτα χρησικτησίας, κατ' ανάλογη εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων που αφορούν τα κτήματα του Δημοσίου, τα κτήματα της εκκλησιαστικής περιουσίας, όπως είναι και τα των ενοριακών Ναών), υπό τον όρο όμως ότι η νομή του κτήματος δεν είχε αφαιρεθεί, αλλά είχε παραχωρηθεί στον χρησιδεσπόζοντα από τον ενοριακό Ναό, έστω και απύπως, αφού η σύμβαση για μεταβίβαση της νομής είναι άτυπη και αναιτιώδης, επιφέρει δε το μεταβιβαστικό της αποτέλεσμα άσχετα από την ύπαρξη ή όχι υποκείμενης αιτίας ή την εγκυρότητά της (ΑΠ 695/94 ΝοΒ 43. 827, ΕφΛαρ 608/02 ό.π., ΕφΑΘ 4164/01 Δνη 42. 1371 και ΕφΑΘ 489/99 Δνη 41. 861 και εκεί παραπομπές).

Περαιτέρω, κατ' άρθρο 247 ΑΚ, η παραγραφή χωρεί επί αξιώσεων και συνεπώς η αναγνωριστική αγωγή, διά της οποίας δεν διώκεται αξίωση, δεν υπόκειται σε παραγραφή. Αν όμως παραγράφηκε η αξίωση, την οποία πρόκειται να προπαρασκευάσει η εν λόγω αγωγή, ελλείπει πλέον το πρός έγερση αυτής έννομο συμφέρον (άρθρο 70 ΚΠολΔ) και, κατόπιν αυτού, η αγωγή αυτή καθίσταται από το λόγο αυτό απορριπτέα. Τέλος, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 249, 251 και 1094 ΑΚ προκύπτει ότι η διεκδικητική της κυριότητος αγωγή υπόκειται σε εικοσαετή παραγραφή, η οποία αρχίζει από της προσβολής του απολύτου δικαιώματος της κυριότητας, δηλαδή από την κατάληψη του πράγματος (ΑΠ 275/83 ΕΕΝ 50. 796, ΑΠ 264/83 Δνη 24. 956, ΑΠ 750/80 ΕΕΝ 47. 925 ΑΠ 1535/79 ΝοΒ 28. 1086, ΑΠ 378/75 ΝοΒ 23.

1153, ΕφΑθ 7246/96 Δνη 1998. 136).

5. Στην κρινόμενη περίπτωση από την επανεκτίμηση των ενόρκων καταθέσεων ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η επίδικη έκταση έχει εμβαδό 395 τμ και βρίσκεται στην Τ. του Νομού Μ. της πρώην Κοινότητας Τ. (η οποία ιδρύθηκε περίπου το έτος 1882 - δεν είχε ιδρυθεί στις αρχές του 19ου αιώνα κατέθεσαν οι μάρτυρες - μετά την απελευθέρωση της Θεσσαλίας) και ήδη του εναγομένου Δήμου Μ., μπροστά από τον Ιερό Ναό Π. Τ., ο οποίος θεμελιώθηκε το έτος 1746, όπως μαρτυρεί σχετική μαρμάρινη επιγραφή που βρίσκεται μέσα στο Ναό, απεικονίζεται δε στο συνημμένο στην αγωγή από Ιούνιο του 2002 τοπογραφικό διάγραμμα της τοπογράφου μηχανικού Γ. Π. - Ζ., με τα οριθετικά στοιχεία ΑΡΠΧΣΤΥΦΑ και τα εξής όρια: Βόρεια με πλευρές ΑΡ μήκους 9,05 μ, ΡΠ μήκους 12,56 μ. με κατάστημα ιδιοκτησίας ενάγοντος Ιερού Ναού, βορειοανατολικά με πλευρά ΠΧ μήκους 3,83 μ. με ιδιοκτησία ενάγοντος, ανατολικά με πλευρές ΧΠ μήκους 9,16 μ. και ΤΥ μήκους 10,12 μ. με Ιερό Ναό, νότια με πλευρές ΣΤ μήκους 1,52 μ. με ιδιοκτησία ενάγοντος και με πλευρά ΦΥ μήκους 1941 μ. με ιδιοκτησία Ε. Μ. και δυτικά με πλευρά ΑΦ μήκους 15,34 μ. με δημοτικό δρόμο. Το επίδικο έχει τη μορφή πλατείας (βλ. ως άνω τοπογραφικό και ομολογία διαδίκων) και χρησιμοποιείται εκτός από προαύλιο του Ιερού Ναού, για την προσέλευση και παραμονή των προσκυνητών κατά τη διάρκεια των ιερών ακολουθιών, επιπλέον και για την αναψυχή των κατοίκων και επισκεπτών της περιοχής, όπου υπάρχουν και τραπεζοκαθίσματα παρακείμενου κέντρου εστίασης

ιδιοκτησίας του ενάγοντος, το οποίο εκμεταλλεύεται με την εκμίσθωσή του σε τρίτους. Ειδικότερα, το επίδικο συνέχεται με κτίσμα ιδιοκτησίας του ενάγοντος και δη εκτείνεται έμπροσθεν αυτού, πράγμα το οποίο δεν αμφισβητείται, το οποίο (κτίσμα) ανέκαθεν, πριν ακόμη από την απελευθέρωση της Θεσσαλίας, εκμισθωνόταν, κατόπιν δημοπρασίας, από τον ενάγοντα, που ήταν ο μοναδικός ενοριακός Ναός της Κοινότητας, προκειμένου να χρησιμοποιηθεί, από τον εκάστοτε μισθωτή, ως ένα εκ των καφενείων της τότε Κοινότητας και μετέπειτα Δήμου, στον ελεύθερο δε χώρο του επιδίκου αναπτυσσόταν τραπεζοκαθίσματα, προς εξυπηρέτηση των πελατών του καφενείου, τις εποχές βέβαια (άνοιξη, καλοκαίρι και φθινόπωρο) που οι καιρικές συνθήκες το επέτρεπαν. Όλο αυτό το χρονικό διάστημα μέχρι το έτος 2003, ο ενάγων, κατόπιν σχετικών δημοσίων διακηρύξεων των νομίμων εκπροσώπων του, των οποίων λάμβαναν γνώση οι περισσότεροι κάτοικοι και η Κοινότητα και ο Δήμος, αφού επακολουθούσε δημοπρασία που διενεργούταν δημόσια ενώπιον των κατοίκων, που κατέληγε στην εκμίσθωση του καφενείου και του επιδίκου ελεύθερου χώρου, ο οποίος, λόγω του ότι ήταν αναπεπταμένος και ελεύθερος κτισμάτων, ονομάζεται ανέκαθεν «πλατεία», χωρίς εξ αυτού να συνάγεται, όπως αβάσιμα υποστηρίζει ο εναγόμενος, ότι ο ενάγων, παρά τις όσες θα εκτεθούν κατωτέρω υλικές πράξεις εξουσιάσεως με διάνοια κυρίου, που, κατά τα εκτεθέντα στη μείζονα σκέψη, συνιστούν πράξεις αισκήσεως νομής επ' αυτού με καλή μάλιστα πίστη, με την έννοια της ειλικρινούς πεποίθησης ότι δεν προσβάλλει το

δικαίωμα οποιουδήποτε άλλου, συνομολογεί το χαρακτήρα του επιδίκου ως κοινόχρηστης πλατείας, που απέκτησε τον χαρακτήρα αυτό, κατά τα εκτεθέντα στη μείζονα σκέψη, διά της, με την εκεί αναφερόμενη έννοια, αμνημονεύου χρόνου αρχαιότητας, όπως ισχυρίσθηκε ο εναγόμενος (άλλο νόμιμο τρόπο, με τον οποίο να απέκτησε το επιδίκο κοινόχρηστο χαρακτήρα, όπως πράξη της Αρχής, εγκατάλειψη σε κοινή χρήση των κατοίκων ως πλατείας από τον ιδιοκτήτη του, δεν επικαλείται ο εναγόμενος). Χαρακτηριστικές, επί του αμφισβητουμένου ζητήματος αν το επιδίκο εκμισθωνόταν μετά του καφενείου, (χωρίς να συμφωνείται ιδιαίτερο μίσθωμα για το καφενείο και ιδιαίτερο για τον επιδίκο χώρο), είναι οι επικαλούμενες και προσκομιζόμενες από τον ενάγοντα πράξεις του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου του Ναού (βλ. ενδεικτικά τις με αριθμούς .../1954, .../1954, .../1960, .../1961, .../1965, .../1965, .../1965, .../1965, .../1967, .../1970, .../1970, .../1970 πράξεις, στις οποίες αναφέρεται ότι εγκρίνονται οι αντίστοιχες πλειοδοτικές δημοπρασίες για την πενταετή ενοικίαση του καφενείου του Ναού μετά της πλατείας). Δηλαδή το αναφερόμενο με την ονομασία πλατεία, ως συνεκμισθούμενος μετά του καφενείου χώρος - επιδίκο, μνημονεύεται σε σειρά διακηρύξεων δημοπρασιών, σε εγκριτικές των δημοπρασιών αποφάσεις του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου, που εκδόθηκαν στο χρονικό αυτό διάστημα, καθώς και στις καταρτισθείσες εγγράφως οικείες συμβάσεις εκμισθώσεως. Σε όλα τα ανωτέρω έγγραφα, καθώς και στις ως άνω συμβάσεις, αναφέρεται ότι εκμισθώνεται το καφενείο

με τον έμπροσθεν αυτού χώρο, που, για το λόγο που εκτίθεται ανωτέρω, αποκαλείται πλατεία, οι δε μετέχοντες στις δημοπρασίες το γνώριζαν και ήταν ένα από τα κίνητρα της πλειοδοτήσεως, όπως καταθέτουν οι μάρτυρες του ενάγοντος Β. Ν. και Μ. Σ., που γεννήθηκαν και μεγάλωσαν στην Τ., που λέγουν χαρακτηριστικά ότι «μαζί με το μαγαζί ο Ναός δίνει το δικαίωμα στον ενοικιαστή του καταστήματος να αναπτύσσει το καλοκαίρι τραπεζοκαθίσματα στον προαύλιο χώρο του Ναού για να κάθονται οι πελάτες του καταστήματος», «δεν συμφωνούσε ιδιαίτερο ενοίκιο, αλλά όποιος νοίκιαζε το μαγαζί ήξερε ότι έχει το δικαίωμα να χρησιμοποιεί το χώρο - πλατεία μπροστά στην εκκλησία». Αντίθετα η μάρτυρας του εναγομένου Μ. Ρ., αντιδήμαρχος από το 2007, δεν κατέθεσε κάτι συγκεκριμένο επ' αυτού, παρά ανέφερε αορίστως ότι μόνον ο εναγόμενος Δήμος φρόντιζε το χώρο της πλατείας και ότι οι δημότες της Τ. έχουν την αίσθηση ότι το επιδίκο είναι κοινόχρηστη πλατεία. Και ενώ η Κοινότητα και ο εναγόμενος Δήμος γνώριζαν πολύ καλά ότι ο ενάγων ασκούσε τις ως άνω πράξεις νομής επί του επιδίκου και έβλεπαν τους εκάστοτε μισθωτές να χρησιμοποιούν τον χώρο αυτό προς άσκηση της ανωτέρω επαγγελματικής των δραστηριότητας, ενέργεια η οποία, αν θεωρούσαν, όπως ισχυρίζεται ο εναγόμενος, το χώρο αυτό ως κοινόχρηστη πλατεία, που είχε καταστεί τέτοια διά της αμνημονεύου χρόνου αρχαιότητας, δηλαδή επί 80 έτη πριν από τις 23.2.1946 είχε αφεθεί στην κοινή χρήση των κατοίκων της Κοινότητας και του Δήμου, συνεπαγόταν υποχρέωση καταβολής τελών χρήσεως κοινοχρήστου χώρου, τα

αρμόδια όργανα της Κοινότητας και του Δήμου ουδέποτε μέχρι το έτος 2003 απαίτησαν την καταβολή τέτοιων τελών, ούτε καν διαμαρτυρήθηκαν για την ενέργεια αυτή, ούτε περαιτέρω ζήτησαν διά της δικαστικής οδού την αποβολή του από τον κοινόχρηστο χώρο, που αν βέβαια είχε το χαρακτήρα αυτό θα ανήκε στην Κοινότητα και μετέπειτα στον εναγόμενο Δήμο. Ειδικότερα, αν και με το άρθρο 7 του Ν.Δ. 318/1969 «περί βεβαιώσεως και εισπράξεως των Δήμων και Κοινοτήτων» θεσπίστηκε η υποχρέωση των χρησιμοποιούντων κοινόχρηστες πλατείες να πληρώνουν τέλη χρήσεως στον οικείο Δήμο ή Κοινότητα, παρόλο που, όπως κατέθεσαν όλοι οι μάρτυρες, ο χώρος χρησιμοποιούνταν ανελλιπώς από την ίδρυση της Εκκλησίας από τον εκάστοτε μισθωτή του υπάρχοντος πάνω στην πλατεία καφενείου, για την ανάπτυξη τραπεζοκαθισμάτων και η χρήση αυτή γινόταν υπό τα όμματα της Κοινότητας Τ. και μετέπειτα του Δήμου Μ., εν τούτοις μέχρι το έτος 2003, ποτέ ο οικείος ΟΤΑ δεν επέβαλε τέλη χρήσεως στο κατάστημα της Εκκλησίας αναγνωρίζοντας έτσι έμμεσα, ότι η συγκεκριμένη πλατεία δεν είναι κοινόχρηστη αλλά ανήκει στην Εκκλησία, που την εκμισθώνει μαζί με το κατάστημα. Για πρώτη φορά τέλη χρήσεως επιβλήθηκαν το έτος 2003 από το νοεσύστατο Δήμο Μ. Πέραν αυτού, όλος ο ένδικος χώρος περιβάλλεται από κτίσματα που ανήκουν στην Εκκλησία και πάνω σε αυτόν έχουν πρόσωπο ο Ναός, το καφενείο - εστιατόριο, κτίριο με κελιά, ενώ περιβάλλεται και από δημοτική οδό (καλντερίμι). Εκτός από το καφενείο της Εκκλησίας, μέχρι προ δυο ή τριών ετών δεν υπήρχε άλλο καφενείο

που να αναπτύσσει τραπεζοκαθίσματα στην πλατεία, πλην του καφενείου της Εκκλησίας. Ο χώρος της Εκκλησίας οριοθετείται σαφώς από την υπάρχουσα δημοτική οδό, από την άλλη πλευρά της οποίας, μέχρι το έτος 2003, δεν υπήρχε καφενείο, παρά άλλα καταστήματα, όπως παντοπωλείο, κουρείο, κατάστημα εμπορικό κλπ. Όταν το έτος 2003 άνοιξε καφενείο ιδιωτικό στην άλλη πλευρά της δημοτικής οδού, ο εκμεταλλευτής αυτού ζήτησε από το εναγόμενο Δήμο Μ. άδεια ανάπτυξης τραπεζοκαθισμάτων και αμέσως άρχισαν οι διενέξεις ανάμεσα στον ενάγοντα και τον εναγόμενο Δήμο. Ο πλάτανος και οι τηλίες που φύονται στο χώρο (βλ. τοπογραφικό διάγραμμα), είναι υπεραιωνόβια δένδρα και προφανώς φυτεύτηκαν ταυτόχρονα με την ανέγερση της Εκκλησίας. Κλαδιά των δένδρων αυτών δεν κόπηκαν ποτέ, ούτε τα δένδρα αυτά χρειάζονται καλλιέργεια. Επίσης τα κλαδιά που έσπαζαν το χειμώνα τα μάζευαν ο μισθωτής του καταστήματος και τα μέλη του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου. Η βρύση που υπάρχει στο χώρο (βλ. ως άνω τοπογραφικό) κατασκευάστηκε μαζί με την Εκκλησία για τις ανάγκες των πιστών και στις αρχές του αιώνα απέκτησε μαρμάρινη επένδυση με ιδιωτική δωρεά. Η καθαριότητα στο χώρο γινόταν μέχρι τα τελευταία χρόνια, μέχρι τη σύσταση του Δήμου Μ., από το μισθωτή του εκκλησιαστικού καταστήματος και από τον εκάστοτε Ιερέα και τα μέλη του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου, καθώς η κοινότητα Τ. δεν διέθετε υπηρεσία καθαριότητας. Τέτοια υπηρεσία δημιουργήθηκε μόνο στο νοεσύστατο Δήμο Μ. και αυτή τοποθέτησε τα τελευταία μόλις χρόνια κάδους απορριμμάτων, όπως άλ-

λωστε το έχει πράξει σε ολόκληρη την περιφέρεια του Δήμου για τις ανάγκες των δημοτών. Εξάλλου, στις μικρές κοινότητες, όπως η Τ., είναι συχνό το φαινόμενο να εκτελούνται έργα σε εκκλησιαστικούς χώρους από τους οικείους Δήμους ή Κοινότητες, διότι οι τελευταίοι αναγνωρίζουν πως η συντήρηση και ανακαίνιση των εκκλησιαστικών χώρων, γίνεται προς όφελος της συντριπτικής πλειοψηφίας των κατοίκων που προσέρχονται στους Ναούς καθώς είναι Ορθόδοξοι Χριστιανοί. Το γεγονός ότι ο Δήμος ή η Κοινότητα εκτελεί κάποια έργα σε εκκλησιαστικούς χώρους με την άδεια της Εκκλησίας, που κατά κανόνα δίνεται προφορικά, δεν προσπορίζει σε αυτόν δικαιώματα στο χώρο. Και βέβαια, όπως συνομολογείται, στο επίδικο, λόγω της εκτάσεώς του και του ότι είναι ελεύθερο κτισμάτων, βρίσκεται δε σε κεντρικό σημείο της πρώην Κοινότητος και νυν Δήμου, δεν υπάρχει δε ανάλογος κατάλληλος προς τούτο χώρος, πραγματοποιούνταν κατ'έτος διάφορες εκδηλώσεις των δημοτών, πλην όμως η εν λόγω χρήση του επιδίκου γινόταν με την άδεια και την συγκατάθεση του ενάγοντος. Η χρήση δε αυτή του επιδίκου από τους κατοίκους της τότε Κοινότητας και νυν Δήμου γινόταν με την πεποιθήση ότι το επίδικο δεν αποτελεί κοινόχρηστη πλατεία, αλλ' αντιθέτως ανήκει στην κυριότητα, νομή και κατοχή του ενάγοντος, ο οποίος, κατά παραχώρηση, επέτρεπε τις συγκεκριμένες χρονικές στιγμές ή περιόδους την χρήση αυτή, η οποία βέβαια σε καμιά περίπτωση μπορεί να του προσδώσει τον χαρακτήρα κοινόχρηστης πλατείας. Τέλος, πρέπει να τονισθεί ότι η από 2.2.2004 επιστολή του Εκκλησιαστικού

Συμβουλίου του Ιερού Ναού (η οποία δεν προσκομίζεται σε πρωτότυπο ή σε αντίγραφο, αλλά μνημονεύεται στα υπ' αριθμ. .../31.3.2004 πρακτικά και απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του εναγομένου και δεν αμφισβητείται από τον ενάγοντα), δεν συνιστά αναγνώριση της κυριότητας του εναγομένου επί του επιδίκου, όπως εσφαλμένα υπολαμβάνει ο τελευταίος, αλλά παραδοχή ότι οι πλατείες είναι εκ του νόμου κοινόχρηστες και ως εκ τούτου ανήκουν στους οικείους ΟΤΑ, κρίση που ενισχύεται από το περιεχόμενο επόμενης από 16.5.2004 απόφασης του ίδιου Εκκλησιαστικού Συμβουλίου («...πρέπει οπωσδήποτε σαν εκκλησιαστικό συμβούλιο του ιερού Ναού, έχουμε ιερή υποχρέωση να προστατέψουμε και να διαφυλάξουμε τα συμφέροντα και δικαιώματα του αύλιου χώρου, όποιος κι αν είναι ο νόμος έστω κι αν δικαιώνει τις βλέψεις του Δήμου....»). Κατ' ακολουθία όλων των προεκτεθέντων, που προκύπτουν από τις καταθέσεις των μαρτύρων του ενάγοντος και κυρίως από όλα τα ανωτέρω παρατιθέμενα έγγραφα, η γνησιότητα των οποίων και δεν αμφισβητείται, τα οποία, όπως λέχθηκε, καταρρίπτουν τις καταθέσεις των μαρτύρων του εναγομένου, οι οποίες ως εκ τούτου δεν μπορούν να αναιρέσουν τις καταθέσεις των μαρτύρων του ενάγοντος, ο τελευταίος, δια των νομίμων εκπροσώπων του, άσκησε επί του επιδίκου τις ανωτέρω λεπτομερώς αναφερόμενες υλικές πράξεις εξουσιάσεως αυτού, που αρμόζουν σε κύριο, σύμφωνα με την φύση του και τον προορισμό του και καλή, κατά την ανωτέρω έννοια, πίστη συνεχώς από της προστήσεως της Θεσσαλίας (1881) στο νεο-

σύστατο τότε Ελληνικό Κράτος και μέχρι τις 23.2.1946, αλλά και έκτοτε και μέχρι το 2003 τουλάχιστον, με αποτέλεσμα, σύμφωνα με αυτά που εκτέθηκαν στη μείζονα σκέψη, να γίνει κύριος αυτού με χρησικτησία υπό το καθεστώς του προϊσχύσαντος β.ρ.δ., αλλά και έκτακτη χρησικτησία υπό την ισχύ του ΑΚ, αφού από της κατά τα άνω ενάρξεως της ασκήσεως νομής επ' αυτού, με την πεποίθηση ότι δεν προσβάλλει το δικαίωμα οποιουδήποτε άλλου, συμπληρώθηκε ο χρόνος αυτής, υπό το ένα, αλλά και το άλλο νομικό καθεστώς. Αντιθέτως ουδόλως αποδείχθηκε ότι το επίδικο χρησιμοποιήθηκε ως κοινόχρηστη πλατεία από τους κατοίκους της Κοινότητας Τ. και του Δήμου Μ. για χρονικό διάστημα 80 τουλάχιστον ετών προ της 23.2.1946, ούτε περαιτέρω αποδείχθηκε ότι ο εναγόμενος και η ως άνω Κοινότητα άσκησαν ποτέ οποιαδήποτε πράξη νομής επί του επιδίκου, με αποτέλεσμα οι ενστάσεις του εναγομένου περί ίδιας κυριότητας επί του επιδίκου, ως κοινόχρηστης πλατείας, άλλως κτηθείσης με έκτακτη χρησικτησία, τυγχάνουν αβάσιμες και απορριπτέες, ανεξάρτητα του ότι η δεύτερη, τυγχάνει μη νόμιμη αφού ο εναγόμενος επικαλέσθηκε ότι επιλήφθηκε μόνος της νομής του επιδίκου και όχι ότι του πα-

ραδόθηκε από τον ενάγοντα ενοριακό Ναό, κατά τα προαναφερθέντα στη μείζονα σκέψη. Περαιτέρω ο ισχυρισμός του εναγομένου ότι το ένδικο δικαίωμα του ενάγοντος έχει υποπέσει στην 20ετή παραγραφή, διότι ο ίδιος (εναγόμενος) νεμόταν το επίδικο από αρχαιοτάτων χρόνων, είναι απορριπτέος προεχόντως ως νόμω αβάσιμος, διότι, κατά τα προαναφερόμενα στη μείζονα σκέψη, παραγραφή χωρεί επί αξιώσεων και όχι επί αναγνωριστικής αγωγής, όπως η προκείμενη. Συνεπώς οι ανωτέρω ενστάσεις του εναγομένου είναι απορριπτέες, ενώ η αγωγή είναι βάσιμη κατ' ουσία. Εφόσον λοιπόν και η εκκαλουμένη έτσι έκρινε και, αν και με ελλιπή αιτιολογία, η οποία παραδεκτώς κατ' άρθρο 534 ΚΠολΔ συμπληρώνεται με την παρούσα, αφού απέρριψε τις ανωτέρω ενστάσεις του εναγομένου, έκανε δεκτή την αγωγή και αναγνώρισε τον ενάγοντα κύριο του επιδίκου, όπως περιγράφεται κατ' όρια και έκταση σ' αυτή, ορθώς τις διατάξεις που αναφέρονται στη μείζονα σκέψη ερμήνευσε και εφάρμοσε και τις αποδείξεις εκτίμησε και πρέπει οι λόγοι της εφέσεως, που υποστηρίζουν τα αντίθετα, να απορριφθούν ως αβάσιμοι. Συνεπώς πρέπει η έφεση να απορριφθεί στο σύνολό της...

ΠΟΛΥΜΕΛΟΥΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

12/2014

Πρόεδρος: Παύλος Μαυρομάτης
Εισηγητής: Χρ. Αλμπάνης
Δικηγόροι: Δημ. Γίτσας - Πέτρος Δημοβέλης, Μαρία Γαλλιού - Μάριος Καϊτσάς - Δημ. Γιώτσας

Δυνατή η υπό ΑΕ ανάληψη υποχρέωσης καταβολής στα μέλη του ΔΣ αμοιβής ή αποζημίωσης μη καθοριζόμενης κατά ποσό στο καταστατικό, ανεξαρτήτως κερδών ή ζημιών, κατόπιν ειδικής απόφασης τακτικής ΓΣ με διεξαγωγή αυτοτελούς ψηφοφορίας. Η αμοιβή μπορεί να οφείλεται κατά τη διάρκεια παροχής των υπηρεσιών ή και μετά ως αποζημίωση ή σύνταξη, συνίσταται δε σε κάθε είδους παροχή χρηματική και μη.

5ετής παραγραφή των μηνιαίων αμοιβών αρχόμενη μόλις λήξει το έτος στο οποίο γεννήθηκε κάθε περιοδική παροχή.

Επί ένστασης καταβολής ο οφειλέτης αποδεικνύει την καταβολή, επί δε αντέντασης του δανειστή ότι αυτή αφορά άλλο χρέος αυτός πρέπει ν' αποδείξει την ύπαρξή του, οπότε στον οφειλέτη απόκειται να αποδείξει ότι ο καταλογισμός της παροχής στο επίδικο χρέος έγινε βάσει συμφωνίας ή δικαιώματος επιλογής ή κατά την στο 422 εδ. β' ΑΚ σειρά καταλογισμού.

Κατάχρηση δικαιώματος επί μεταβολής συμπεριφοράς του δικαιούχου, ανατρέπουσας τη δημιουργηθείσα κατάσταση με επαχθείς, όχι κατ' ανάγκην αφόρητες συνέπειες.

Γενικές και αόριστες οι αποφάσεις

τακτικών ΓΣ που καθόρισαν μόνο το ανώτατο όριο (και όχι συγκεκριμένο ποσό) αμοιβής δυνάμενης να καταβληθεί στα μέλη του ΔΣ.

Στο άρθρο 24 του ν. 2190/1920, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 11 του ν.δ. 4237/1962, ορίζεται ότι: «1 Πάσα επί των κερδών χορηγουμένη εις μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου αμοιβή, δέον να λαμβάνηται εκ του απομένοντος υπολοίπου των καθαρών κερδών μετά την αφαίρεσιν των κρατήσεων διά τακτικού αποθεματικού και του απαιτουμένου ποσού προς διανομή του πρώτου μερίσματος υπέρ των μετόχων, ίσον τουλάχιστον προς 6% επί του καταβεβλημένου εταιρικού κεφαλαίου» και στην παρ. 2 ορίζεται ότι «Πάσα ετέρα, μη καθοριζομένη κατά ποσόν υπό του καταστατικού, χορηγουμένη δε εξ οιονδήποτε λόγου εις σύμβουλους αμοιβή ή αποζημίωσης θεωρείται βαρύνουσα την εταιρείαν μόνον εάν εγκριθεί δι' ειδικής αποφάσεως της τακτικής γενικής συνελεύσεως». Από τις διατάξεις αυτές, οι οποίες ρυθμίζουν το θέμα της παροχής αμοιβών ή αποζημίωσεων στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου μίας ανώνυμης εταιρίας για τις υπό την ιδιότητα αυτών παρεχόμενες υπηρεσίες, συνάγεται σαφώς ότι η ανώνυμη εταιρεία μπορεί να αναλάβει την υποχρέωση καταβολής στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου οποιασδήποτε άλλης, δηλαδή εκτός της συμμετοχής τους στα κέρδη, μη καθοριζόμενης κατά ποσό στο καταστατικό αμοιβής ή αποζημίωσης, που επιβαρύνουν την εταιρική περιουσία και καταβάλλονται

όπως τα άλλα γενικά έξοδα ανεξάρτητα από την ύπαρξη κερδών ή ζημιών, μόνον με ειδική απόφαση της τακτικής γενικής συνέλευσης (και όχι έκτακτης). Για να είναι δε ειδική η πιο πάνω απόφαση πρέπει ο καθορισμός της αμοιβής ή της αποζημίωσης να περιέχεται ως ειδικό θέμα της ημερήσιας διάταξης και να διεξαχθεί σχετικά αυτοτελής ψηφοφορία. Η ανωτέρω αμοιβή των συμβούλων μπορεί να οφείλεται τόσο κατά τη διάρκεια παροχής των υπηρεσιών τους, όσο και μετά το διάστημα αυτό, ως αποζημίωση μετά τη λήξη της θητείας τους και την αποχώρησή τους ή ως σύνταξη προς τον σύμβουλο ή προς μέλος της οικογενείας του και μπορεί να συνίσταται στην καταβολή οποιονδήποτε είδους αμοιβής ή αποζημίωσης, όπως πάγια αντιμισθία αποζημίωση κατά συνεδρίαση, συμμετοχή στις πωλήσεις ή στις προμήθειες, καθώς και σε άλλες μη χρηματικές παροχές όπως στη χρήση αυτοκινήτου της εταιρείας, δωρεάν εισιτήρια (ΑΠ 421/00 ΕΕΝ 2001. 636).

Στην προκείμενη περίπτωση, ο ενάγων, με την κρινόμενη αγωγή, εκθέτει ότι κατά το χρονικό διάστημα από 1.1.2000 έως και 30.6.2010 διετέλεσε μέλος του διοικητικού συμβουλίου της εναγομένης ανώνυμης εταιρίας. Ότι, σύμφωνα με το 19ο άρθρο του καταστατικού της εναγομένης αλλά και με τις οικείες αποφάσεις των ετήσιων τακτικών γενικών συνελεύσεων των μετόχων της εταιρίας, αποφασίσθηκε η παροχή μηνιαίας αμοιβής, αναλυτικά αναφερόμενης κατ' έτος, στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της εναγομένης για τις παρεχόμενες από τα μέλη του Δ.Σ. αυτής υπηρεσίες. Ότι η εναγομένη δεν του κατέ-

βαλε την εν λόγω αμοιβή του καθόλο το χρονικό διάστημα της συμμετοχής του στο ΔΣ της εταιρίας. Με βάση το ανωτέρω ιστορικό, το οποίο εκτίθεται εκτενέστερα στην αγωγή, ζητεί να υποχρεωθεί η εναγομένη να του καταβάλει την οφειλόμενη αμοιβή του για την ανωτέρω αιτία, η οποία ανέρχεται στο συνολικό ποσό των 344.581,37 Ε, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής, καθώς και να καταδικαστεί η εναγομένη στα δικαστικά του έξοδα. Με το περιεχόμενο αυτό η αγωγή, που αρμοδίως καθ' ύλην και κατά τόπο φέρεται προς συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου αυτού (άρθρα 7, 9, 10, 14 παρ. 2, 18, 25 παρ. 2 ΚΠολΔ), κατά την τακτική διαδικασία, είναι νόμιμη και στηρίζεται στις διατάξεις των άρθρων 24 v. 2190/1920, 346 ΑΚ, και 176 ΚΠολΔ και επομένως, δεδομένου ότι έχει καταβληθεί το απαιτούμενο τέλος δικαστικού ενσήμου με τα ανάλογα επ' αυτού προστά υπέρ του Ταμείου Νομικών και του ΤΑΧΔΙΚ (βλ. το με αριθμό .../27.11.2013 διπλότυπο είσπραξης τύπου Α' της ΔΟΥ Λ. και το με αριθμό ... γραμμάτιο κατάθεσης της ΕΤΕ), πρέπει να εξετασθεί περαιτέρω ως προς την ουσιαστική βασιμότητά της.

Από τη διάταξη του άρθρου 250 § 17 ΑΚ, η οποία ορίζει ότι σε πενταετή παραγραφή υπόκεινται οι αξιώσεις των κάθε είδους μισθών, των καθυστερουμένων προσόδων, συντάξεων, διατροφής και κάθε άλλης παροχής που επαναλαμβάνεται περιοδικά, προκύπτει ότι, λόγω της γενικότητας των όρων «καθυστερουμένων προσόδων» και «κάθε άλλης παροχής που επαναλαμβάνεται περιοδικά», περιλαμβάνονται σε αυτές (αξιώσεις) και οι μηνιαίες αμοιβές των μελών του Δ.Σ. ανώνυμης

εταιρίας και συνακόλουθα στην προβλεπόμενη από τη διάταξη αυτή πενταετή παραγραφή υπόκεινται και οι αξιώσεις των μελών του Δ.Σ. των ανωνύμων εταιριών για τις μηνιαίες αμοιβές τους. Κατά δε τα άρθρα 251 και 253 ΑΚ η παραγραφή των παραπάνω αξιώσεων αρχίζει μόλις λήξει το έτος μέσα στο οποίο γεννήθηκε κάθε περιοδική παροχή και ήταν δυνατή η δικαιοστική επιδίωξή της (βλ. ΑΠ 898/09 Δηνη 2011. 1025, ΑΠ 440/00, ΕφΑΘ 4515/09, ΕφΔωδ 177/09 Νόμος).

Περαιτέρω, από τις διατάξεις των άρθρων 416 και 422 ΑΚ, σε συνδυασμό με εκείνη του άρθρου 361 του ίδιου Κώδικα, προκύπτει ότι, αν ο οφειλέτης έχει περισσότερα χρέη προς το δανειστή και η καταβαλλόμενη παροχή δεν επαρκεί για την εξόφληση όλων, τότε ο προσδιορισμός του εξοφλούμενου χρέους θα γίνει με βάση την τυχόν συμφωνία των μερών, ελλείψει δε τέτοιας συμφωνίας, ο προσδιορισμός αυτός θα γίνει μονομερώς από τον οφειλέτη κατά την καταβολή, ενώ, σε περίπτωση που ούτε ο οφειλέτης άσκησε το εν λόγω δικαίωμα επιλογής, η παροχή θα καταλογισθεί πρώτον στο ληξιπρόθεσμο χρέος και επί πολλών ληξιπρόθεσμων χρεών, σε εκείνο που παρέχει μικρότερη ασφάλεια για το δανειστή, επί χρεών δε με ίση ασφάλεια, στο επαχθέστερο για τον οφειλέτη και επί χρεών εξίσου επαχθών, στο αρχαιότερο, αν δε τα περισσότερα χρέη έχουν γεννηθεί συγχρόνως, ο καταλογισμός θα γίνει συμμέτρως. Από το συνδυασμό των πιο πάνω διατάξεων των άρθρων 416 και 422 ΑΚ προκύπτει ότι ο οφειλέτης, εναγόμενος για την πληρωμή ορισμένων χρεών, εάν ισχυρισθεί ότι αυτό έχει απο-

σβεσθεί με καταβολή, αρκεί να αποδείξει αυτήν την καταβολή, χωρίς να είναι ανάγκη να αποδείξει και ότι η καταβολή αφορά το επίδικο χρέος, γιατί τούτο εξυπακούεται, αφού σ' αυτό αναφέρεται η δίκη. Μόνο δε αν ο δανειστής (ενάγων) - αποδεχόμενος την καταβολή, αντιλέγει με αντένσταση, ισχυριζόμενος ότι η προβαλλόμενη από τον οφειλέτη καταβολή αφορά όχι το επίδικο, αλλά το χρέος του οφειλέτη προς αυτόν από άλλη αιτία, τότε ο δανειστής, επί τη αρνήσει του οφειλέτη, υποχρεούται ν' αποδείξει την ύπαρξη του άλλου χρέους, οπότε στον οφειλέτη απόκειται περαιτέρω με αντένσταση να επικαλεσθεί και να αποδείξει ότι ο καταλογισμός της παροχής στο επίδικο χρέος έγινε είτε βάσει συμφωνίας των μερών, είτε κατόπιν άσκησης από αυτόν του σχετικού δικαιώματος επιλογής, είτε σύμφωνα με τη προβλεπόμενη στο άρθρο 422 εδ. β' ΑΚ σειρά καταλογισμού (ΑΠ 892/11 Νόμος, ΑΠ 1988/06 ΝοΒ 2007. 1553).

Τέλος, με το άρθρο 281 ΑΚ ορίζεται ότι η άσκηση του δικαιώματος απαγορεύεται, αν υπερβαίνει προφανώς τα όρια που επιβάλλουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο κοινωνικός ή οικονομικός σκοπός του δικαιώματος. Κατά την έννοια της διάταξης αυτής, για να θεωρηθεί η άσκηση του δικαιώματος ως καταχρηστική, θα πρέπει η προφανής υπέρβαση των ορίων που επιβάλλουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο οικονομικός ή κοινωνικός σκοπός του δικαιώματος να προκύπτει από τη συμπεριφορά του δικαιούχου που προηγήθηκε ή τις περιστάσεις που μεσολάβησαν ή από άλλα περιστατικά, τα οποία, χωρίς να εμποδίζουν τη γέννηση ή να επάγονται την

απόσβεση του δικαιώματος, καθιστούν μη ανεκτή την άσκησή του, κατά τις περί δικαίου και θηικής αντιλήψεις του μέσου κοινωνικού ανθρώπου. Η συμπεριφορά του δικαιούχου που προηγήθηκε μπορεί να συνίσταται σε θετική πράξη ή παράλειψή του, καταχρηστική δε άσκηση του δικαιώματος υφίσταται όχι μόνο στην περίπτωση αδράνειας του δικαιούχου να ασκήσει το δικαίωμά του, η οποία, εάν συνοδεύεται και από άλλες περιστάσεις, μπορεί να θεμελιώσει την ένσταση καταχρηστικότητας υπό την ειδικότερη μορφή της αποδυνάμωσης του δικαιώματος, αλλά και στην περίπτωση που η μεταβολή της προηγούμενης συμπεριφοράς του δικαιούχου, που είχε δημιουργήσει στον προσβολέα την εύλογη πεποιθηση ότι δεν θα ασκήσει αυτός το δικαίωμά του και είχε συντελέσει στην ενέργεια πράξεων από εκείνον που αποκρούει το δικαίωμα και στη δημιουργία ορισμένης πραγματικής κατάστασης, είναι αδικαιολόγητη και μη αναμενόμενη, η λόγω δε της μεταβολής της συμπεριφοράς αυτής άσκηση του δικαιώματος, επιφέρει ανατροπή της κατάστασης που δημιουργήθηκε, με επαχθείς, αν και όχι κατ' ανάγκην αφόρητες ή υπέρμετρα επαχθείς συνέπειες, για την αποτροπή των οποίων, με γνώμονα την καλή πίστη, τα χρηστά ήθη ή τον οικονομικό και κοινωνικό σκοπό του δικαιώματος, να παρίσταται επιβεβλημένη η θυσία του (ΑΠ 263/07 Νόμος).

Στην προκειμένη περίπτωση, η εναγομένη αρνείται (αιτιολογημένα) την αγωγή και επικουρικά με τις προτάσεις της που κατατέθηκαν εμπρόθεσμα, και με δήλωση των πληρεξουσίων δικηγόρων της που καταχωρήθηκε στα πρακτικά, ισχυρίζεται ότι

η αξίωση του ενάγοντος για την καταβολή σε αυτόν αμοιβής λόγω της ιδιότητάς του ως μέλος του Δ.Σ. αυτής (εναγομένης) έχει υποπέσει σε παραγραφή για μέρος του αιτούμενου χρονικού διαστήματος και συγκεκριμένα για το χρονικό διάστημα από 1.1.2000 μέχρι και 31.12.2005 καθόστον, από τότε που έληξε το έτος μέσα στο οποίο γεννήθηκε κάθε περιοδική παροχή και ήταν δυνατή η δικαστική της επιδίωξη μέχρι την επίδοση της ένδικης αγωγής την 20.12.2011, παρήλθε η προβλεπόμενη εκ του νόμου πενταετής παραγραφή. Περαιτέρω, ισχυρίζεται ότι έχει καταβάλει στον ενάγοντα το συνολικό ποσό των 277.428,05 Ε, και τέλος ισχυρίζεται ότι ο ενάγων ασκεί το δικαίωμά του καταχρηστικά, διότι η συμπεριφορά του καθόλο το χρονικό διάστημα από το έτος 2000 μέχρι και το έτος 2011 της δημιούργηση την εύλογη πεποιθηση ότι δεν θα ασκήσει τα δικαιώματά του, καθώς ουδέποτε μέχρι τότε είχε διατυπώσει σχετική απαίτηση και ότι η άσκηση των δικαιωμάτων του ενάγοντος επιφέρει ανατροπή της κατάστασης που δημιουργήθηκε με επαχθείς για αυτήν συνέπειες συνεπαγόμενες την οικονομική της κατάρρευση, και για το λόγο αυτό η άσκηση των δικαιωμάτων του ενάγοντος είναι καταχρηστική καθώς συνιστά προφανή υπέρβαση των ορίων που επιβάλλουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο οικονομικός ή κοινωνικός σκοπός του δικαιώματος. Με το περιεχόμενο αυτό ο πρώτος ισχυρισμός της εναγομένης συνιστά, σύμφωνα με τα προαναφερθέντα στη νομική σκέψη, ένσταση παραγραφής, ο δεύτερος ένσταση (μερικής) εξόφλησης και ο τρίτος ένσταση καταχρηστικής άσκησης του δι-

καιώματος, οι οποίες είναι νόμιμες, στηρίζονται στις διατάξεις που αναφέρθηκαν στη νομική σκέψη και πρέπει να εξεταστούν περαιτέρω ως προς την ουσιαστική βασιμότητά τους. Ο ενάγων αποδέχεται την καταβολή που η εναγομένη ισχυρίζεται ότι έκανε προς αυτόν, ισχυριζόμενος ότι η προβαλλόμενη από την εναγομένη καταβολή αφορά τους μισθιούς του που λάμβανε από την εναγομένη κατά το ίδιο ως άνω χρονικό διάστημα, καθώς πέραν της ιδιότητός του ως μέλος του Δ.Σ. αυτής ταυτόχρονα συνδεόταν με την εναγομένη εταιρία και με σχέση εργασίας εξαρτημένης εργασίας. Με το περιεχόμενο αυτό ο ισχυρισμός του ενάγοντος συνιστά αντένσταση στην προβαλλόμενη από την εναγομένη ένσταση εξόφλησης, είναι νόμιμη, σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν ανωτέρω στη νομική σκέψη, και πρέπει να εξετασθεί περαιτέρω ως προς την ουσιαστική της βασιμότητα.

Από την ένορκη κατάθεση ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η εναγομένη είναι ανώνυμη εταιρία που συστάθηκε με το με αριθμό .../6.3.1981 συμβολαιογραφικό έγγραφο του συμβολαιογράφου Η. Π., το οποίο δημοσιεύθηκε στο με αριθμό 607/28.3.1981 ΦΕΚ (τεύχος ΑΕ & ΕΠΕ). Εδρεύει στη Λ. και σκοπός της είναι η διενέργεια εμπορευματικών μεταφορών με φορτηγά αυτοκίνητα αντί αμοιβής. Ο ενάγων, ο οποίος τυχάνει ένας εκ των βασικών μετόχων της εναγομένης (διαθέτει περίπου το 1/3 των μετοχών αυτής), κατά το χρονικό διάστημα από 1.1.2000 μέχρι και 30.6.2010 ήταν μέλος του διοικητικού συμβουλίου της εναγομένης και κατά το επιμέρους χρονικό διά-

στημα από 30.6.2005 έως 30.6.2010 διετέλεσε και Πρόεδρος του Δ.Σ. αυτής (εναγομένης) δυνάμει σχετικών αποφάσεων των τακτικών γενικών συνελεύσεων της εναγομένης ανώνυμης εταιρίας, που δημοσιεύθηκαν νόμιμα στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών και στο ΦΕΚ. Τα ανωτέρω πραγματικά περιστατικά συνομολογούνται από τους διαδίκους. Σχετικά με το δικαίωμα των μελών του Δ.Σ. της εναγομένης προς λήψη αμοιβής λόγω αυτής της ιδιότητάς τους αποδείχθηκε ότι στο 19ο άρθρο του καταστατικού της εναγομένης ορίζονται τα ακόλουθα: «Εις τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου δύναται να χορηγηθή αποζημίωσις της οποίας το ποσόν ορίζεται υπό της τακτικής Γενικής Συνελεύσεως δι' ειδικής αποφάσεως». Περαιτέρω, όπως προκύπτει από τα πρακτικά των τακτικών γενικών συνελεύσεων της εναγομένης των ετών 2000 μέχρι και 2010 που προσκομίζουν και επικαλούνται αμφότεροι οι διάδικοι, αποδεικύονται τα ακόλουθα: Την 30.6.2000 η τακτική γενική συνέλευση των μετόχων της εναγομένης συνήλθε για συζήτηση και λήψη απόφασης, μεταξύ άλλων θεμάτων, και για την έγκριση αμοιβών μελών του Δ.Σ. (4ο θέμα). Σχετικά αποφασίσθηκε ομόφωνα και παμψηφεί η έγκριση των αμοιβών των μελών του Δ.Σ. και η αμοιβή τους ορίσθηκε «μέχρι 500.000 δρχ μηνιαίως για τον καθένα» (βλ. το με αριθμό ... πρακτικό της εναγομένης ανώνυμης εταιρίας». Την 30.6.2001 η τακτική γενική συνέλευση των μετόχων της εναγομένης συνήλθε για συζήτηση και λήψη απόφασης, μεταξύ άλλων θεμάτων, και για την έγκριση αμοιβών μελών του Δ.Σ. (4ο θέμα). Σχετικά αποφασίσθηκε, ομόφωνα

με αριθμό ... πρακτικό της εναγομένης ανώνυμης εταιρίας». Την 30.6.2009 η τακτική γενική συνέλευση των μετόχων της εναγομένης συνήλθε για συζήτηση και λήψη απόφασης, μεταξύ άλλων θεμάτων, και για την έγκριση αμοιβών μελών του Δ.Σ. (4ο θέμα). Σχετικά αποφασίσθηκε, ομόφωνα και παμψηφεί, η έγκριση των αμοιβών των μελών του Δ.Σ. και η αμοιβή τους ορίσθηκε «σε ποσό μέχρι 5.000 Ε μηνιαίως για τον καθένα» (βλ. το με αριθμό ... πρακτικό της εναγομένης ανώνυμης εταιρίας». Τέλος, την 30.6.2010 η τακτική γενική συνέλευση των μετόχων της εναγομένης συνήλθε για συζήτηση και λήψη απόφασης, μεταξύ άλλων θεμάτων, και για την έγκριση αμοιβών μελών του Δ.Σ. (5ο θέμα). Σχετικά στο με αριθμό ... πρακτικό της εναγομένης ανώνυμης εταιρίας αναγράφονται τα ακόλουθα: «Για τα μέλη του νέου Δ.Σ. προτείνει ο κ. Κ. Σ. να είναι αμειβόμενα και οι αμοιβές να καθοριστούν από τη Γενική Συνέλευση. Ο κ. Σ. Δ. εξέφρασε την αντίθεσή του ως προς το θέμα της αμοιβής των μελών του Δ.Σ. και πρότεινε να υπάρχει αμοιβή μόνο για τον Πρόεδρο και το Διευθύνοντα Σύμβουλο. Ο κ. Β. Δ. Σ. (ενάγων) εξέφρασε την άποψη να μην υπάρχει αμοιβή για κανένα μέλος του Δ.Σ. Η Γενική Συνέλευση μετά από συζήτηση των μελών αποφάσισε τα παρακάτω: Για τον Πρόεδρο και για τους δύο Αντιπροέδρους οι μικτές μηνιαίες αποδοχές τους θα ανέρχονται στις 6.000 Ε έκαστος. Για τα υπόλοιπα μέλη του Δ.Σ. μικτές μηνιαίες αποδοχές θα ανέρχονται στις 2.300 Ε έκαστος.» Από τη γραμματική ερμηνεία των ανωτέρω προκύπτει ότι στο καταστατικό της εναγομένης ανωνύμου εταιρίας δεν

καθορίζεται συγκεκριμένη, κατά ποσό, αμοιβή στα μέλη του Δ.Σ., αλλά προβλέπεται μόνο η δυνατότητα καταβολής αμοιβής στα μέλη του Δ.Σ., το ποσό της οποίας πρέπει να καθορισθεί με ειδική απόφαση της τακτικής Γενικής Συνέλευσης των μετόχων. Περαιτέρω, αποδεικνύεται ότι οι τακτικές Γενικές Συνελεύσεις των μετόχων της εναγομένης κατά τα έτη 2000 έως και 2009 δεν έλαβαν τέτοια απόφαση, καθώς σε όλες, ανεξαιρέτως, δεν καθορίσθηκε κάποιο συγκεκριμένο ποσό αμοιβής των μελών του Δ.Σ., όπως εσφαλμένα εκλαμβάνει ο ενάγων, αλλά μόνο το ανώτατο όριο της αμοιβής που θα μπορούσε να καταβληθεί στα μέλη του Δ.Σ., όπως προκύπτει από τη χρήση της λέξης «μέχρι», γεγονός που καθιστά τις εν λόγω αποφάσεις των τακτικών Γενικών Συνελεύσεων των μετόχων της εναγομένης, σχετικά με το επίμαχο θέμα, ήτοι την καταβολή αμοιβής στα μέλη του Δ.Σ. αυτής, αόριστες και γενικές, και όχι ειδικές, όπως απαιτεί τόσο ο νόμος (άρθρο 24 παρ. 2 ν. 2190/1920), όσο και το καταστατικό (19ο άρθρο) της εναγομένης εταιρίας. Το ανωτέρω συμπέρασμα επιβεβαιώνεται πλήρως σε αντιδιαστολή με την προαναφερθείσα απόφαση της τακτικής Γενικής Συνέλευσης των μετόχων της εναγομένης του έτους 2010, όπου για πρώτη φορά ορίζεται σαφώς, ρητά και ειδικά το ποσό της αμοιβής του κάθε μέλους του Δ.Σ. της εναγομένης, και μάλιστα ανάλογα με την ιδιότητά του (πρόεδρος, αντιπρόεδρος ή μέλος). Για τον ανωτέρω λόγο άλλωστε η εναγομένη καθόλο το χρονικό διάστημα των ετών 2000 μέχρι και 2010 δεν κατέβαλε ποτέ και σε κανένα μέλος του Δ.Σ. αυτής αμοιβή, όπως

αποδεικνύεται από τις οικονομικές καταστάσεις της κατά το προαναφερθέν χρονικό διάστημα. Αξίζει να σημειωθεί ότι ακόμη και ο ίδιος ο ενάγων μέχρι και το έτος 2010 θεωρούσε ότι δεν δικαιούται αμοιβή για τη συμμετοχή του στο Δ.Σ. της εναγομένης γεγονός που αποδεικνύεται από το ότι ουδέποτε καθόλο αυτό το μακρύ χρονικό διάστημα, και πολύ περισσότερο κατά το χρονικό διάστημα από 30.6.2005 μέχρι και 30.6.2010, οπότε και ήταν Πρόεδρος της εναγομένης, διεκδίκησε το ποσό που όψιμα τώρα αιτείται με την ένδικη αγωγή του, αν και είχε, λόγω της ιδιότητάς του, τη σχετική δυνατότητα εκταμίευσης του εν λόγω ποσού. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνεται και από τη θέση που έλαβε ο ενάγων κατά

την τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων της εναγομένης την 30.6.2010 στο θέμα της καταβολής αμοιβής στα μέλη του Δ.Σ. της εναγομένης, όταν πλέον ο ίδιος δεν ήταν μέλος του Δ.Σ. Συγκεκριμένα, έχοντας ο ίδιος διατελέσει επί μακρό χρονικό διάστημα μέλος αλλά και Πρόεδρος του Δ.Σ. της εναγομένης, δίχως να λαμβάνει αμοιβή, όταν τέθηκε θέμα αμοιβής των μελών του Δ.Σ. αυτής, η θέση του ήταν αρνητική και εισηγήθηκε να μη καταβάλλεται αμοιβή σε κανένα μέλος του Δ.Σ. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω η ένδικη αγωγή πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη, παρελκομένης της εξέτασης της ουσιαστικής βασιμότητας των ενστάσεων της εναγομένης...

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

91/2013

Πρόεδρος: Θεόδ. Ασημακόπουλος
Εισηγητής: Χρ. Χουτόπουλος
Δικηγόροι: Ελένη Χατζούλη, Σωτ. Παταβούκας

Αποζημιωτική ευθύνη Δημοσίου ή νηπδ από μη νόμιμες εκτελεστές πράξεις ή υλικές ενέργειες οργάνων τους ή παράλειψη οφειλομένων νομίμων τοιούτων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων, απορρεόντων από τη λειτουργία των δημόσιων υπηρεσιών. Σωρευτική απόληψη της αποζημίωσης από τον αδικοπραγήσαντα και της παροχής από τον υπόχρεο εκ του νόμου. Αποζημίωση παθόντος για υπηρεσίες από τους γονείς του ίση με το ποσό που θα κατέβαλε σε τρίτον, έστω κι αν ουδέν κατέβαλε.

Ευθύνη Δημοσίου εκ πτώσης στρατιώτη εκ κινητής κλίμακας κατά τη διενέργεια εργασιών σε στρατόπεδο, καθόσον ο επικεφαλής αξιωματικός δεν μερίμνησε για συνεχή και σταθερή στήριξη της και απομακρύνθηκε με αποτέλεσμα να πέσει ο στρατιώτης.

{...} 2. Επειδή, με τις διατάξεις του άρθρου 105 του ΕισΝΑΚ ορίζεται ότι: «Για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του δημοσίου κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας που τους έχει ανατεθεί, το δημόσιο ενέχεται σε αποζημίωση, εκτός αν η πράξη ή η παράλειψη έγινε κατά παράβαση διάταξης που υπάρχει για

χάρη του γενικού συμφέροντος...». Κατά την έννοια των διατάξεων αυτών, ευθύνη προς αποζημίωση γεννάται όχι μόνο από την έκδοση μη νόμιμης εκτελεστής διοικητικής πράξεως ή από τη μη νόμιμη παράλειψη εκδόσεως τέτοιας πράξης, αλλά και από μη νόμιμες υλικές ενέργειες των οργάνων του Δημοσίου ή ν.π.δ., ή από παράλειψη οφειλόμενων νόμιμων υλικών ενεργειών αυτών, εφ' όσον απορρέουν από την οργάνωση και λειτουργία των δημοσίων υπηρεσιών και δεν συνάπτονται με την ιδιωτική διαχείριση του Δημοσίου, ούτε οφείλονται σε προσωπικό πταίσμα του οργάνου που ενήργησε εκτός του κύκλου των υπηρεσιακών του καθηκόντων (ΑΕΔ 5/95, ΣΤΕ 727/09, 2796/06, 2463/98, 3045/92 Ολομ. κ.ά.). Η αποζημίωση αυτή την οποία υποχρεούται να καταβάλει το Δημόσιο περιλαμβάνει την αποκατάσταση κάθε θετικής ή αποθετικής ζημίας, αλλά και την, κατ' άρθρο 932 ΑΚ, χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης (πρβλ. ΣΤΕ 2521/08, 2579/06, 740/01 κ.ά.)¹: το ποσό της τελευταίας πρέπει να προσδιορίζεται κατ' εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας, χωρίς να υποβαθμίζεται η απαξία της παράνομης πράξης, παράλειψης, υλικής ενέργειας ή παράλειψης οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας με την επιδίκαση ιδιαίτερα χαμηλών ποσών, ούτε όμως να υπερτιμάται και να παράγεται υπέρμετρος πλουτισμός του ζημιωθέντος (πρβλ. ΣΤΕ 727/09, 1018/08, 1915/07, Πρβλ. ΑΠ 43/05). Εξ άλλου, με τη διάταξη του άρθρου 930

παρ. 3 ΑΚ ορίζεται ότι «η αξίωση αποζημιώσεως δεν αποκλείεται από το λόγο ότι κάποιος άλλος έχει την υποχρέωση να αποζημιώσει ή να διατρέψει αυτόν που αδικήθηκε», συναγομένου εξ αυτού ότι, για να μη αποβεί προς όφελος του ζημιώσαντος το γεγονός ότι κάποιος άλλος υποχρεούται εκ του νόμου ή εξ άλλου λόγου να διατρέψει αυτόν που αδικήθηκε, θεωρείται προτιμότερη από το νομοθέτη η αθροιστική απόλαυση από το ζημιωθέντα, τόσο της αποζημίωσης από τον ευθυνόμενο από αδικοπραξία, όσο και από τον υπόχρεο από το νόμο για διατροφή γονέα, ο οποίος στα πλαίσια της υποχρέωσής του παρέχει διατροφή στο τέκνο του (ανήλικο ή ενήλικο κατά περίπτωση) υπό τις προϋποθέσεις των άρθρων 1485 επ. ΑΚ. Συνεπώς, ο τραυματισθείς από υπαιτίο τρίτου, ο οποίος δέχεται τις αυξημένες περιποίησεις και φροντίδες των γονέων του για την αποκατάσταση της υγείας του, δικαιούται να απαιτήσει από τον υπόχρεο, ως αποζημίωση, τουλάχιστον το ποσό που θα ήταν υποχρεωμένος να καταβάλει σε τρίτον που για το σκοπό αυτό προσλάμβανε, έστω και αν στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν κατέβαλε κανένα τέτοιο ποσό στους γονείς του, οι οποίοι με προσωπική τους επιμέλεια και εις βάρος των λοιπών απασχολήσεών τους περιποιούνται το τραυματισμένο τέκνο τους (ΑΠ 833/05, 1379/04, 371/01).

3. Επειδή, τέλος με τις διατάξεις του άρθρου 2 του π.δ. της 22/12/1933 «Περί ασφαλείας εργατών και υπαλλήλων εργαζομένων επί φορητών κλιμάκων» (ΦΕΚ 406 Α') ορίζεται ότι «Απαγορεύεται η ανάθεσης εργασίας επικινδύνου ή απαιτούσης

ιδιαιτέραν προσοχήν εις εργάτας προ της βεβαιώσεως ότι γνωρίζουσι καλώς τας σχετικάς προς την υπηρεσίαν ταύτην διατάξεις του κανονισμού και της εξακριβώσεως της πνευματικής και σωματικής ικανότητος αυτών προς τας εργασίας ταύτας» και με τις διατάξεις του άρθρου 4 αυτού ότι: «Εις περίπτωσιν χρησιμοποιήσεως κλιμάκων εν γένει εις οδόν ή εις διαδρόμους, δέον όπως, παρά τους πόδας της κλίμακος, παρίσταται και έτερος εργάτης όστις να κράτη ταυτην εξασφαλίζων την σταθερότητα αυτής. Ο παρά την κλίμακα εργάτης επ' ουδενί λόγω απομακρύνηται. Οσάκις δε παραστή ανάγκη απομακρύνσεως θα αντικαθίσταται αμέσως δι' ετέρου».

4. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, από τα στοιχεία τής δικογραφίας προκύπτουν τα εξής: Ο εφεσίβλητος κατά το έτος 2005 υπηρετούσε, εις εκπλήρωση της υποχρεωτικής στρατιωτικής θητείας του, στην ... Μονάδα Επιστρατεύσεως (ΜΕ) του εκκαλούντος, του οποίου τα αρμόδια υπηρεσιακά όργανα του είχαν αναθέσει τα καθήκοντα του ταχυδρόμου της στρατιωτικής αυτής μονάδας του. Στις 18.11.2005 και περί ώρα 11.30' ο υπολοχαγός Μ. Σ., ο οποίος είχε αναλάβει τις εργασίες κλαδέματος δέντρων εντός του στρατοπέδου και κατ' εκείνη τη στιγμή διενεργούσε την κλαδονομή ενός δέντρου, ζήτησε από τον εφεσίβλητο να συνεχίσει τη σχετική εργασία εκείνος· ο τελευταίος, υπακούοντας στην εντολή αυτή, ανέβηκε προς το σκοπό τούτο σε απλή φορητή σκάλα που στηριζόταν στον κορμό του δένδρου, στο πέμπτο σκαλοπάτι της, σε ύψος 2,50 μ. από το έδαφος· τη σκάλα αυτή αρχικά συγκρατούσε ο ανωτέρω υπολοχαγός, ο οποίος,

όμως, στη συνέχεια απομακρύνθηκε και ουδείς έμεινε να τη στηρίζει. Αποτέλεσμα αυτού ήταν να υποχωρήσει η σκάλα και να πέσει στο έδαφος ο εφεσίβλητος και να τραυματισθεί σοβαρά. Ειδικότερα, αυτός, όπως διαπιστώθηκε στο 424 Γενικό Στρατιωτικό Νοσοκομείο Εκπαιδύσεως, όπου διεκομίσθη και δεν αμφισβητείται από το εκκαλούν, υπέστη από την ανωτέρω πτώση 1ον) εκρηκτικό κάταγμα Θ12 σπονδύλου, 2ον) διπολικό κάταγμα διάφυσης (ΔΕ) δεξιού μηριαίου και 3ον) ρωγμώδες κάταγμα έσω σφύρου (ΔΕ) δεξιάς ποδοκνημικής. Για την αντιμετώπιση των παραπάνω σωματικών βλαβών ο εφεσίβλητος υποβλήθηκε σε αλλεπάλληλες χειρουργικές επεμβάσεις και παρέμεινε νοσηλευόμενος στο 424 Γ.Σ.Ν.Ε. στη Θεσσαλονίκη μέχρι τις 9.1.2006, οπότε και έλαβε εξιτήριο από αυτό και τυχών αναρρωτικής αδείας 45 ημερών, συνέχισε να νοσηλεύεται στην πατρική του οικία στην Κ., όπου και παρέμεινε κλινήρης μέχρι τέλους Μαΐου 2006. Επηκολούθησαν και άλλες συμπληρωματικές επεμβάσεις (αφαίρεσης ενδομυελικών ήλων, υλικών σπονδυλοδεσίας κλπ) καθώς και 57 φυσικοθεραπείες από 10.1 έως 30.3.2006 καθ' υπόδειξη των θεραπόντων ιατρών· παρά τα ανωτέρω όμως παραμένουν προβλήματα κινητικότητας στο δεξί πόδι του εφεσίβλητου, το οποίο παρουσιάζει αγκύλωση και σημαντική δυσκαμψία. Στις 10.12.2008 εκδόθηκε από το αρμόδιο Πενταμελές Αναθεωρητικό Δικαστήριο Θεσσαλονίκης η υπ' αριθμ. 166/2008 απόφασή του, η οποία έχει καταστεί αμετάκλητη (λόγω παρέλευσης άπρακτης της προθεσμίας προσβολής της) και με την οποία κηρύχθηκε ένοχος

σωματικής βλάβης από αμέλεια σε βάρος του εφεσίβλητου, ο προαναφερόμενος υπολοχαγός Μ. Σ., ο οποίος έχει την ευθύνη των ένδικων εργασιών κλαδέματος δέντρων εντός του στρατοπέδου, εξ αιτίας των οποίων τραυματίσθηκε ο εφεσίβλητος. Ειδικότερα με την εν λόγω Δικαστική απόφαση κρίθηκε ότι ο ανωτέρω υπολοχαγός «ενώ έχει ορισθεί από το Διοικητή της Μονάδας του (... ΜΕ) ως επικεφαλής συνεργείου κλαδέματος των δέντρων του στρατοπέδου και έχει υποχρέωση λόγω της υπηρεσίας του αυτής να φροντίζει με ιδιαίτερη επιμέλεια για τη λήψη των μέτρων ασφαλείας που προβλέπονται από το άρθρο 4 του από 22.12.1933 Προεδρικού Διατ/τος «Περί ασφαλείας εργατών και υπαλλήλων εργαζομένων επί φορητών κλιμάκων», αλλά και από την κοινή πείρα επιβάλλονται για την εργασία αυτή, δηλαδή ενώ ο Δεκανέας (ΠΒ) της ίδιας μονάδας Ο. Σ. του Β. εργαζόταν πάνω σε κινητή κλίμακα κλαδεύοντας ένα δέντρο και ο κατηγορούμενος κρατούσε από κάτω την κλίμακα αυτή, όπως έπρεπε αλλά και επιβαλλόταν από την κοινή πείρα, από απερισκεψία του δεν μερίμνησε για τη συνεχή στήριξη της κλίμακας και κάποια στιγμή έπαψε να την κρατάει και ασχολήθηκε με την περισυλλογή των κλαδιών, με αποτέλεσμα να γλιστρήσει η κλίμακα και να πέσει στο έδαφος ο Δεκανέας Ο., ο οποίος υπέστη «διπολικό κάταγμα διάφυσης μηριαίου δεξιά και εκρηκτικό κάταγμα δωδέκατου θωρακικού σπονδύλου», αξιόποιον αποτέλεσμα που οφείλεται στην παραπάνω αμελή συμπεριφορά του κατηγορουμένου....». Με τις διαπιστώσεις αυτές της ως άνω αμετάκλητης Δικαστικής απόφασης

προσδιορίζονται οι ευθύνες για το ένδικο ζημιογόνο συμβάν και πιστοποιείται ως αποκλειστικώς υπεύθυνος για την επέλευσή του ο προαναφερόμενος υπολοχαγός Μ. Σ., ο οποίος ως όργανο του εκκαλούντος και στα πλαίσια των ανατεθημένων σε αυτόν καθηκόντων είχε την ευθύνη των ένδικων εργασιών εξ αιτίας των οποίων τραυματίσθηκε ο εφεσίβλητος, στον οποίο δεν αποδίδεται καμία συνυπαιτιότητα. Ο τελευταίος στις 23.12.2008 άσκησε κατά του εκκαλούντος την ένδικη αγωγή του και ζήτησε να υποχρεωθεί αυτό να του καταβάλει το συνολικό ποσό των 227.060 Ε για τη ζημία που αυτός υπέστη από τον παραπάνω τραυματισμό του. Το ποσό αυτό αναλύεται ως εξής: (Α) ποσό 200.000 Ε για την ηθική βλάβη που υπέστη από τον τραυματισμό αυτό και τις συνέπειές του, εν όψει του είδους, της βαρύτητας και της φύσης τους, των σοβαρών επιπτώσεών τους στην επαγγελματική και κοινωνική ζωή του (περιλαμβανομένης και καθυστέρησης εξ αιτίας τους κατά δύο χρόνια να λάβει το πτυχίο της Νομικής) και στη σωματική αρτιμέλειά του, εφ' όσον δεν προβλέπεται να εξαλειφθούν ποτέ πλήρως τα προβλήματα κινητικότητας στο δεξί πόδι του (αγκύλωση και σημαντική δυσκαμψία), (Β) 7.300 Ε για δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε για βελτίωση της διατροφής του, προς αντιμετώπιση των ειδικών αναγκών του οργανισμού του εν όψει των ένδικων σωματικών βλαβών του, (Γ/1) 1.000 Ε για μετακινήσεις του από Κ., όπου η κατοικία του, προς Θεσσαλονίκη όπου το 424 Γ.Σ.Ν.Ε. (μετ' επιστροφής) για τις ανάγκες συμπληρωματικών επεμβάσεων και ιατρικής παρακολούθησής του, (Γ/2) 2.080 Ε

για τη διατροφή των γονέων του κατά την παραμονή τους στο Νοσοκομείο για συμπαράσταση και υποστήριξή του στη νοσηλεία του επί 52 ημέρες, (Γ/3) 780 Ε για σχετικά μικροέξοδα των γονέων του κατά το ως άνω διάστημα και (Δ) ποσό 15.900 Ε για υπηρεσίες αποκλειστικών νοσοκόμων που του προσέφεραν οι γονείς του εγκαταλείψαντες προς τούτο κάθε άλλη επαγγελματική και προσωπική απασχόλησή τους. Η αγωγή, την οποία το εκκαλούντι αρνήθηκε πλήρως, έγινε εν μέρει δεκτή με την εκκαλουμένη απόφαση, με την οποία αποκλείστηκε συντρέχον πταίσμα του ενάγοντος - εφεσίβλητου, αποδοθείσης της σχετικής ευθύνης αποκλειστικώς στο εναγόμενο και ήδη εκκαλούντι, με συνακόλουθη υποχρέωσή του ν' αποζημιώσει κατ' άρθρο 105 ΕισΝΑΚ τον εφεσίβλητο. Η αποζημίωση, την οποία η εκκαλουμένη υποχρεώνει το εκκαλούντι να καταβάλει στον εφεσίβλητο ανέρχεται στο ποσό των 47.140 Ε, αναλυόμενο ως εξής: (α) ποσό 30.000 Ε για την ηθική βλάβη που υπέστη από τον τραυματισμό του και τις εξ αυτού συνέπειες, εν όψει του είδους, της βαρύτητας και της φύσης τους, των σοβαρών επιπτώσεών τους στην επαγγελματική και κοινωνική ζωή του εφεσίβλητου, την καταπόνησή του από τις πέντε συνολικώς χειρουργικές επεμβάσεις με αναστολή μάλιστα και των σπουδών του, επί ζημία των επαγγελματικών προοπτικών του, συνεκτιμώμενων τόσον του νεαρού της ηλικίας του όσον και των μονίμων βλαβών που επήλθαν στο δεξί πόδι του και λαμβανομένου επίσης υπ' όψιν της έλλειψης συνυπαιτιότητός του αλλά και των οικονομικών δεδομένων εκατέρας πλευράς, με εμφανώς ασθενέστερη

την πλευρά του εφεσιβλήτου, (β) ποσό 15.900 Ε για τη διαρκή φροντίδα που του προσέφερε η μητέρα του κατά τη διάρκεια της νοσηλείας του και της ανάρρωσής του, και συγκεκριμένα ποσό 7.800 Ε για το χρονικό διάστημα της νοσηλείας του στο 424 ΓΣΝΕ από 19.11.2005 έως 9.1.2006 (52 ημέρες Χ 30κτάρα Χ 50 Ε) για την υπηρεσία αποκλειστικής νοσοκόμας, και το ποσό των 8.100 Ε για το χρονικό διάστημα της ανάρρωσής του στην οικία των γονέων του από 9.1.2006 έως 31.3.2006 (81 ημέρες Χ 100 Ε), για την υπηρεσία της νοσοκόμας και οικιακής βοηθού που θα κατέβαλε σε τρίτα πρόσωπα και (γ) ποσό 1.040 Ε για τη διατροφή της μητέρας του κατά τη διάρκεια της νοσηλείας του (52 ημέρες Χ 20 Ε) και (δ) ποσό 200 Ε για τη μεταφορά του στη Θεσσαλονίκη.

5. Επειδή, ήδη, το Ελληνικό Δημόσιο άσκησε την από 18.11.2010 κρινομένη έφεση κατά της εκκαλουμένης απόφασης και ζητεί την εξαφάνισή της, ισχυριζόμενο: (Πρώτον) ότι εσφαλμένως απορρίφθηκε με αυτήν η ένσταση συνυπαιτιότητος του εφεσιβλήτου που είχε προβάλει κατά την πρωτόβαθμη δίκη, ενώ έπρεπε αυτή να γίνει δεκτή, καθ' όσον ο τελευταίος αυτός εξ ιδίας πρωτοβουλίας του «προσφέρθηκε να αναλάβει την εργασία κλαδέματος δέντρου και δεν διετάχθη προς τούτο, ... άλλως και υπό την εκδοχή ότι ... δεν διατύπωσε επιφύλαξη ή αντίρρηση, ενώ ο ίδιος γνώριζε ότι δεν είχε καμία εμπειρία ή κατάρτιση για την εκτέλεση της εργασίας αυτής...» προς απόδειξη του ισχυρισμού του το εκκαλούν επικαλείται το από 6.2.2006 πόρισμα ένορκης διοικητικής εξέτασης του Λοχαγού (ΕΜ) Δ. Α. και μαρτυρικές καταθέσεις

που ελήφθησαν στα πλαίσια αυτής. Πλην ο ισχυρισμός αυτός είναι απορριπτέος ως ουσία αβάσιμος, διότι σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 166/2008 απόφαση του αρμοδίου Πενταμελούς Αναθεωρητικού Δικαστηρίου Θεσσαλονίκης, η οποία παράγει πλήρη απόδειξη ως αμετάκλητη Δικαστική Απόφαση, μόνος υπεύθυνος για τη σωματική βλάβη που επήλθε στον εφεσιβλήτο είναι το προαναφερόμενο όργανο του εκκαλούντος, υπολοχαγός Μ. Σ., παραγομένης εντεύθυν αποκλειστικής υπαιτιότητος του εκκαλούντος για τις σωματικές βλάβες και την εξ αυτών ένδικη ζημία του εφεσιβλήτου. (Δεύτερον) ότι κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων και με εσφαλμένη αιτιολογία καλείται αυτό με την εκκαλουμένη απόφαση να καταβάλει στον εφεσιβλήτο το ποσό των 30.000 Ε, ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, ενώ θα έπρεπε το σχετικό αίτημα να απορριφθεί ως νόμω και ουσία αβάσιμο, άλλως καθορισθεί αυτή σε χαμηλότερο ποσό, εν όψει και της συνυπαιτιότητος του εφεσιβλήτου. Όμως και ο ισχυρισμός αυτός πρέπει να απορριφθεί ως ουσία αβάσιμος, διότι πρωτίστως μεν δεν υφίσταται συνυπαιτιότητα του παθόντος εφεσιβλήτου, αλλά και κατά τα λοιπά το ποσό αυτό για την ικανοποίηση της ηθικής βλάβης του εφεσιβλήτου από την ως άνω αιτία προσδιορίζεται και αιτιολογείται αναλυτικά, τεκμηριωμένα και σύννομα στην εκκαλουμένη απόφαση, όπως αυτό καταφαίνεται από το παραπάνω σχετικό απόσπασμα της σε κάθε δε περίπτωση η ένδικη σωματική βλάβη προκλήθηκε στον εφεσιβλήτο από αποκλειστική υπαιτιότητα του εκκαλούντος,

κατά το χρόνο που αυτός υπηρετούσε τη στρατιωτική του θητεία, για την οποία αυτό όφειλε να έχει λάβει τα κατάλληλα μέτρα, ώστε ο εφεσίβλητος μετά τη λήξη της να επιστρέψει αρτιμελής στην πολιτική ζωή του· εν όψει αυτών και της ιδιαίτερης καταπόνησης που υπέστη από τα ανωτέρω ιστορούμενα ο εφεσίβλητος και της οριστικής ανατροπής που επέφερε στη ζωή του η βλάβη την οποία το εκκαλούν τού προκάλεσε, το ποσό των 30.000 Ε που αυτό καλείται να του καταβάλει για την εντεύθεν ηθική βλάβη του παρίσταται εύλογο, δίκαιο και το ελάχιστο προσήκον και ορθώς του επιδικάσθηκε με την εκκαλουμένη απόφαση. Και τέλος (Τρίτον) ότι κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων και πλημμελή αιτιολογία, επιδικάσθηκαν με την εκκαλουμένη υπέρ του εφεσίβλήτου τα προαναφερόμενα κονδύλια 15.900 Ε, για τη φροντίδα που του προσέφερε η μητέρα του κατά τη διάρκεια της νοσηλείας του και της ανάρρωσής του με υπηρεσίες αποκλειστικής νοσοκόμας, νοσοκόμας και οικιακής βοηθού, που θα κατέβαλε σε τρίτα πρόσωπα, 1.040 Ε για τη διατροφή της μητέρας του κατά τη διάρκεια της νοσηλείας του και 200 Ε για τη μεταφορά του στη Θεσσαλονίκη, διότι αφ' ενός αυτές οι δαπάνες δεν ήταν αναγκαίες και αφ' ετέρου το αντίστοιχο αγωγικό αίτημα ήταν αόριστο. Πλην και ο ισχυρισμός αυτός του εκκαλούντος πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, διότι τα ως άνω κονδύλια είναι εξειδικευμένα και νόμιμα αιτιολογημένα, και ανταποκρίνονται στις συνήθεις, αναγκαίες υπηρεσίες οι οποίες παρέχονται σε νοσηλευομένους σε περιπτώσεις όπως οι επεμβάσεις στις οποίες

αναγκαστικά υποβλήθηκε ο εφεσίβλητος, είτε στο νοσοκομείο είτε κατόπιν κατά την κατ' οίκον αναγκαία νοσηλεία, ανεξάρτητα από το αν λόγω ανεπάρκειας οικονομικών πόρων του αυτές τις ανέλαβε η μητέρα του, αντί άλλου τρίτου προσώπου· σύμφωνα δε και με τη σχετική νομολογία, δικαιούται ο τραυματισθείς εφεσίβλητος να απαιτήσει την καταβολή και αυτών των δαπανών από το ζημιώσαν αυτόν εκκαλούντος (πρβλ. ΑΠ 833/05, 1379/04 κ.ά.) και ορθώς επιδικάσθηκαν σ' αυτόν με την εκκαλουμένη απόφαση.

6. Επειδή, επομένως, η εκκαλουμένη απόφαση ορθώς τα πραγματικά περιστατικά εκτίμησε και το νόμο εφήρμοσε και όλοι οι περί του αντιθέτου ισχυρισμοί και αιτιάσεις του εκκαλούντος πρέπει να απορριφθούν, καθώς και η κρινομένη έφεσή του στο σύνολό της...

251/2013

Πρόεδρος: Ευσταθία Παπαγεωργίου
Εισηγήτρια: Αλεξάνδρα Παπαμανώλη-Ιωαννίδου
Δικηγόροι: Βασιλική Μπαμπουκλή, Βασ. Κορκίζογλου

Επιτρεπτή παραχώρηση ιδιαίτερων δικαιωμάτων σε κοινόχρηστα πράγματα (αιγιαλό και παραλία), χωρίς να μεταβάλλεται ο κοινόχρηστος χαρακτήρας τους.

Εκτελεστές διοικητικές πράξεις οι καταλογίζουσες σε βάρος διοικουμένου χρηματικό ποσό για ιδιαίτερη υπ' αυτού χρήση κοινοχρήστου πράγματος, οι δε εξ αυτών διαφορές υπόκεινται στον ακυρωτικό έλεγχο του ΣΤΕ.

Παραπομπή της αίτησης ακύρωσης

στο ΣΤΕ, εφόσον η προσβαλλόμενη πράξη της Επιτροπής του 18 ν. 2218/94, που ακύρωσε απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου για διαγραφή τελών χρήσης παραλίας καταλογισθέντων σε βάρος του αιτούντος - μισθωτή χώρου αυτής, εκδόθηκε κατ' εφαρμογή της νομοθεσίας των ΟΤΑ ως προς την άσκηση ελέγχου νομιμότητας των οργάνων τους.

Επειδή, νόμιμα επανεισάγεται στο Δικαστήριο η προκείμενη αίτηση ακυρώσεως, για την άσκηση της οποίας έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο, μετά την έκδοση της 29/2009 αποφάσεως του Δικαστηρίου τουτου που διέταξε τα σε αυτήν, με την οποία επιδιώκεται η ακύρωση της .../9.10.2006 αποφάσεως της Επιτροπής του άρθρου 18 νόμου 2218/1994 Νομών Μαγνησίας και Καρδίτσας, Περιφέρειας Θεσσαλίας, με την οποία ακυρώθηκε η .../2006 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Σ. που είχε κάνει δεκτό αίτημα της ήδη αιτούσας περί διαγραφής τελών χρήσεως παραλίας ετών 1996, 1997, 1998, 1999, 2000 και 2001, ποσού 418,20, 440,21, 880,41, 880,41, 1.100,51 και 1.100,51 Ε αντίστοιχα που είχαν βεβαιωθεί εις βάρος της με τις από 31.3.97, 30.4.98, 31.3.99, 30.4.01, 30.4.01 και 30.11.01 πράξεις του Δήμου Σ. και είχαν εγγραφεί στους .../2006 χρηματικούς καταλόγους του ανωτέρω Δήμου.

Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 95 του Συντάγματος, η εκδίκαση των αιτήσεων ακυρώσεως κατά των εκτελεστών διοικητικών πράξεων ανήκει στην αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας (παρ. 1 περ. α'). Κατ' εξαίρεσιν, η εκδίκαση κατη-

γοριών υποθέσεων της ακυρωτικής αρμοδιότητας του Συμβουλίου της Επικρατείας μπορεί να υπαχθεί με νόμο, σε πρώτο βαθμό, στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια (παρ. 3). Σε εκτέλεση της τελευταίας αυτής διατάξεως του Συντάγματος δημοσιεύθηκε ο ν. 702/1977, ο οποίος στο άρθρο 1, όπως ίσχυε κατά το χρόνο κατάθεσης της κρινόμενης αίτησης (άρθρο 29 παρ.1 ν. 2721/1999 - ΦΕΚ Α' 112 και άρθρο 1 παρ. 1 ν. 2944/2001, ΦΕΚ Α' 222), ορίζει τα εξής: «1. Στην αρμοδιότητα του τριμελούς διοικητικού εφετείου υπάγεται η εκδίκαση σε πρώτο βαθμό αιτήσεων ακυρώσεως απομικών πράξεων διοικητικών αρχών, οι οποίες αφορούν: α) το διορισμό και την εν γένει υπηρεσιακή κατάσταση των υπαλλήλων (πολιτικών, στρατιωτικών και δικαστικών) του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας και των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, β) την εισαγωγή και κατάσταση γενικώς μαθητών των παραγωγικών σχολών των πιο πάνω υπαλλήλων και τις μεταβολές κατάστασης των έφεδρων αξιωματικών, γ) την πρόσληψη και την κατάσταση γενικώς του προσωπικού του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας και των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, ανεξαρτήτως από τη φύση της σχέσης που το συνδέει, καθώς και το προσωπικό γενικώς των ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων και φροντιστηρίων, δ) την εφαρμογή της εκπαιδευτικής νομοθεσίας για τους μαθητές, σπουδαστές, φοιτητές υποτρόφους και μετεκπαιδευόμενους, ε) το προσωπικό γενικά των ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων

και φροντιστηρίων, στ) την τακτοποίηση, προσκύρωση και αναλογισμό αποζημίωσης ακινήτων, ζ) το χαρακτηρισμό κτισμάτων ή κατασκευών ως αυθαιρέτων και την εξαίρεσή του από την κατεδάφιση, η) την έκδοση οικοδομικών αδειών και αδειών για την κοπή δένδρων, καθώς και τη σύνδεση οικοδομών με κάθε είδους δίκτυα. 2. Εξακολουθούν να υπάγονται στην κατά πρώτο και τελευταίο βαθμό αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας αιτήσεις ακυρώσεως που αφορούν: α) το διορισμό ή την πρόσληψη και την υπηρεσιακή κατάσταση γενικώς των δικαστικών λειτουργών και των ανωτάτων υπαλλήλων, β) την προαγωγή από ανώτερο σε ανώτατο βαθμό της υπαλληλικής ιεραρχίας, εκτός από την προαγωγή στο βαθμό του ταξίαρχου ή αντίστοιχο, γ) την εκλογή και την υπηρεσιακή κατάσταση γενικώς των μελών του διδακτικού ερευνητικού προσωπικού των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων (πανεπιστημίων), εκτός από τους λέκτορες, δ) την αναγνώριση τίτλων σπουδών της αλλοδαπής». Περαιτέρω, στο άρθρο 2 παρ. 1 του προαναφερόμενου ν. 702/1997 ορίζεται ότι: «Εάν το διοικητικόν εφετείον κρίνη ότι η αίτησις ακυρώσεως δεν είναι εκ των κατά το άρθρον 1 του παρόντος υπαγομένων εις την αρμοδιότητα αυτού, παραπέμπει την υπόθεσις εις το Συμβούλιον της Επικρατείας, το οποίον αποφασίζει περί της αρμοδιότητος, κρίνον δε ότι η υπόθεσις είναι της αρμοδιότητος του διοικητικού εφετείου δύναται ή να την αναπέμψῃ ή να την κρατήσῃ και δικάσῃ αυτήν κατ' ουσίαν». Εξάλλου, στο άρθρο 34 παρ. 1 του ν. 1968/1991 (ΦΕΚ Α' 150) ορίζεται ότι: «στις διοικητικές διαφορές ουσίας ή

ακυρώσεως, αν το Διοικητικό Δικαστήριο κρίνει ότι στερείται αρμοδιότητας, επειδή η υπόθεση υπάγεται στην αρμοδιότητα άλλου Διοικητικού Δικαστηρίου ή του Συμβουλίου της Επικρατείας, παραπέμπει την υπόθεση στο Δικαστήριο αυτό...».

Επειδή, στο άρθρο 177 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (Π.Δ. 140/1995, Α' 231), υπό τον τίτλο «Εποπτεία των πράξεων των συλλογικών οργάνων των ΟΤΑ», ορίζονται μεταξύ άλλων, τα εξής: «1. Ο Περιφερειακός Διευθυντής ασκεί την εποπτεία στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού. Όλες οι πράξεις των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων και λοιπών συλλογικών οργάνων των ΟΤΑ και των νομικών τους προσώπων δημοσίου δικαίου αποστέλλονται στον Περιφερειακό Διευθυντή, μέσα σε προθεσμία δέκα ημερών από τη συνεδρίαση... Ο Περιφερειακός Διευθυντής παραπέμπει μέσα σε προθεσμία πέντε ημερών από τη λήψη τους στην Επιτροπή της επομένης παραγράφου, τις πράξεις που θεωρεί αιτιολογημένα ότι δεν είναι νόμιμες... 2. Στην έδρα κάθε Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και κάθε Νομαρχιακού Διαμερίσματος συνίσταται τριμελής επιτροπή... Η Επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας ... Έργο της Επιτροπής είναι η άσκηση ελέγχου νομιμότητας στις πράξεις των οργάνων των ΟΤΑ πρώτου βαθμού που παραπέμπονται σε αυτήν από τον Περιφερειακό Διευθυντή και η εκδίκαση των προσφυγών κατά των πράξεων αυτών. 3. Η Επιτροπή αποφασίζει αιτιολογημένα ... ακυρώνοντας την πράξη ή αποφαινόμενη ότι νομίμως εξεδόθη».

Επειδή, με το άρθρο 1 του ν. 2971/2001

ορίζεται ότι «1. Αιγιαλός είναι η ζώνη της ξηράς που βρέχεται από τη θάλασσα από τις μεγαλύτερες και συνήθειες αναβάσεις των κυμάτων της. 2. «Παραλία» είναι η ζώνη ξηράς που προστίθεται στον αιγιαλό ... προς εξυπηρέτηση της επικοινωνίας της ξηράς με τη θάλασσα και αντίστροφα. 3...», με το άρθρο 2 ότι «1. Ο αιγιαλός, η παραλία είναι πράγματα κοινόχροστα και ανήκουν κατά κυριότητα στο Δημόσιο, το οποίο τα προστατεύει και τα διαχειρίζεται. 2. Η προστασία του οικοσυστήματος των ζωνών αυτών είναι ευθύνη του Κράτους. 3. Ο κύριος προορισμός των ζωνών αυτών είναι η ελεύθερη και ακώλυτη πρόσβαση προς αυτές. Κατ' εξαίρεση ο αιγιαλός, η παραλία ... μπορούν να χρησιμεύσουν για κοινωφελείς περιβαλλοντικούς και πολιτιστικούς σκοπούς και για απλή χρήση της παρ. 1 του άρθρου 13, καθώς επίσης και για την εξυπηρέτηση υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος. 4. Στον αιγιαλό, την παραλία ... δεν επιτρέπεται η κατασκευή κτισμάτων και εν γένει κατασκευασμάτων, παρά μόνο για την επιδίωξη των σκοπών που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο. 5...», με το άρθρο 13 ότι «1. Απλή χρήση του αιγιαλού και της παραλίας είναι κάθε χρήση, εφόσον από αυτή δεν παραβιάζεται ο προορισμός τους ως κοινοχρήστων πραγμάτων και δεν επέρχεται αλλοίωση στη φυσική μορφολογία τους και τα βιοτικά στοιχεία τους. 2. Η παραχώρηση της απλής χρήσης του αιγιαλού και της παραλίας γίνεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, έναντι ανταλλάγματος, κατά τις διατάξεις για την εκμίσθωση δημόσιων κτημάτων, ... σε ΟΤΑ, φορείς διοίκησης και εκμετάλλευσης Λιμένων, ορ-

γανισμούς κοινής ωφέλειας και ΝΠΔΔ η παραχώρηση δύναται να γίνει και γίνεται πάντοτε με αντάλλαγμα. 3. Είναι δυνατή η παραχώρηση, με τη διαδικασία και τους όρους του πρώτου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου, της απλής χρήσης αιγιαλού για την άσκηση δραστηριοτήτων, που εξυπηρετούν τους λουομένους ή την αναψυχή του κοινού (όπως εκμίσθωση θαλάσσιων μέσων αναψυχής, καθισμάτων, ομπρελών, λειτουργία τροχηλάτου αναψυκτηρίου κλπ). Αν παραχωρθεί η χρήση αιγιαλού για την εκμίσθωση καθισμάτων και ομπρελών, η έκταση αιγιαλού κάθε παραχώρησης δεν δύναται να υπερβαίνει τα 500 τμ. 4. ... 5. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών επιτρέπεται η απευθείας παραχώρηση με ή χωρίς αντάλλαγμα της απλής χρήσης του αιγιαλού και της παραλίας σε δήμους και κοινότητες για την άσκηση των δραστηριοτήτων της παραγράφου 2. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια». Και με το άρθρο 15 του αυτού νόμου, μεταξύ άλλων, ότι «1. Οι παραχωρήσεις αιγιαλού, παραλίας, όχθης και παρόχθιας ζώνης υπόκεινται πάντοτε σε μονομερή ανάκληση από το Δημόσιο για λόγους δημόσιου συμφέροντος, εθνικής άμυνας, συγκοινωνιακούς, δημόσιας τάξης και ασφάλειας ή δημόσιας υγείας και προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος. 2. ... 3. Η αξιοποίηση του αιγιαλού και της παραλίας με την παραχώρηση και την εκτέλεση έργων πρέπει να εξασφαλίζει και να μην εμποδίζει την ελεύθερη και απρόσκοπη πρόσβαση των πολιτών στην παραλία

και αιγιαλό, εκτός αν τούτο επιβάλλεται για λόγους εθνικής άμυνας, δημόσιας τάξης και ασφάλειας, προστασίας αρχαίων, του περιβάλλοντος ή της δημόσιας υγείας. 4. ... 5. Με την επιφύλαξη της παρ. 6 του άρθρου 14 και άλλων ειδικών διατάξεων, ο παραχωρησιούχος δεν επιτρέπεται να μεταβιβάσει ολικά ή μερικά το δικαίωμά του σε άλλον ή να συνάψει οποιαδήποτε σχέση γι' αυτό, με ή χωρίς αντάλλαγμα, που να αφορά την έκταση που παραχωρήθηκε ή τις εγκαταστάσεις και γενικά τα έργα πάνω σε αυτή, χωρίς έγκριση του Υπουργού Οικονομικών, σε περίπτωση δε που ο παραχωρησιούχος είναι ΟΤΑ και του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Η απαγόρευση αυτή δεν καταλαμβάνει τη μεταβίβαση δικαιώματος ΟΤΑ σε αμιγή επιχείρηση του ίδιου ΟΤΑ. Η παράβαση της διάταξης του προηγούμενου εδαφίου συνεπάγεται αυτοδικαίως την ανάκληση της παραχώρησης. Για την αυτοδίκαιη αυτή έκπτωση από την παραχώρηση εκδίδεται διαπιστωτική απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, η οποία κοινοποιείται στον παραχωρησιούχο. Με την ίδια απόφαση διατάσσεται διοικητικώς και η κατάληψη από το Δημόσιο των έργων που κατασκευάσθηκαν. 6....». Τέλος, κατ' επίκληση των ανωτέρω άρθρων 13 και 15 του Ν. 2971/2001 εκδόθηκε η αναφερόμενη στην πρώτη σκέψη 1047427/4612/B0010 κοινή υπουργική απόφαση, με την οποία παραχωρείται απ' ευθείας και με αντάλλαγμα στους ΟΤΑ Α' βαθμού το δικαίωμα της απλής χρήσεως των αιγιαλών και παραλίων που βρίσκονται στα όρια της διοικητικής τους περιφέρειας (άρθρο 1), προβλεπομένης περαιτέρω, μεταξύ άλ-

λων, της απαγορεύσεως ανεγέρσεως σε αυτούς κάθε κτίσματος ή σταθερής κατασκευής (άρθρο 5 περ. β').

4. Επειδή, με τις διατάξεις αυτές επιτρέπεται η παραχώρηση ιδιαιτέρων δικαιωμάτων σε κοινόχρηστα πράγματα (αιγιαλό και παραλία), χωρίς να μεταβάλλεται ο χαρακτήρας τους ως κοινοχρήστων, στο πλαίσιο διαχειρίσεως πράγματος περιλαμβανόμενου στη δημόσια κτήση, έχοντος ως προορισμό την εξυπηρέτηση δημόσιου σκοπού (πρβλ. ΣτΕ 1436, 1523/02, επίσης 2122/99, 3741/04) και προστατευόμενου ως αποτελούντος ευαίσθητο οικοσύστημα (ΣτΕ 978/05, 3476/01, 2539/00 κ.α.).

Επειδή, περαιτέρω, κάθε πράξη της Διοικήσεως, με την οποία καταλογίζεται εις βάρος διοικουμένου ορισμένο χρηματικό ποσό με ιδιαίτερη από αυτόν χρήση κοινοχρήστου πράγματος, αποτελούν εκτελεστές διοικητικές πράξεις. Οι διαφορές που δημιουργούνται από τις πράξεις αυτές υπόκεινται στον ακυρωτικό έλεγχο του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ 891/08 ολομ., 858/06, 1467/90 ολομ. κ.α.).

Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, με την προσβαλλόμενη απόφαση, ακυρώθηκε, στα πλαίσια ασκήσεως του προβλεπόμενου ελέγχου νομιμότητας που ασκεί η Επιτροπή του άρθρου 18 ν. 2218/1994 της Περιφέρειας Θεσσαλίας Νομών Μαγνησίας και Καρδίτσας, η .../2006 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Δήμου Σ. με την οποία, όπως προελέχθη, αποφασίστηκε η διαγραφή των τελών χρήσεως παραλίας των ετών 1996-2001 που είχαν καταλογισθεί εις βάρος της ήδη αιτούσας ως μισθώτριας χώρου της παραλίας για την εγκατάσταση ομπρελών, κατ' επίκλη-

ση της διατάξεως του άρθρου 235 ΔΚΚ (Π.Δ. 410/1995), που όπως κρίθηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση της ανωτέρω Επιτροπής, δεν μπορούσε να εφαρμοστεί στην προκειμένη περίπτωση.

Επειδή, η προσβαλλόμενη με την κρινόμενη αίτηση απόφαση, με το περιεχόμενο που προαναφέρθηκε, εκδόθηκε κατ' εφαρμογή της νομοθεσίας που αφορά την οργάνωση και λειτουργία των ΟΤΑ και, ειδικότερα, την άσκηση ελέγχου νομιμότητας των οργάνων τους εκ μέρους του κράτους. Επομένως, ενώψει και του ότι η υποκείμενη διαφορά αναφέρεται στην παραχώρηση δικαιώματος χρήσης αιγιαλού (κατά την έννοια της εγκρίσεως της περαιτέρω μεταβιβάσεως του δικαιώματος παραχώρησης από τους ΟΤΑ προς τρίτους με τη σύναψη συμβάσεως μισθώσεως έναντι ανταλλάγματος, που ρυθμίζεται κάθε φορά με Υπουργικές Αποφάσεις, ενδεικτικά αναφέρεται η νόμιμα δημοσιεύμενη στο Β' ΦΕΚ ΥΑ Δ10/2013), γεννά διαφορά που υπάγεται στον ακυρωτικό έλεγχο του Συμβουλίου της Επικρατείας, στο οποίο και πρέπει να παραπεμφθεί.

379/2013

Πρόεδρος: Θεανώ Τζοβαρίδου
Εισηγήτρια: Ιφιγένεια Μετζελοπούλου
Δικηγόροι: Παρασκευή Νταμάγκα,
 Βάνα Παπακωνσταντίνου

Για το παραδεκτό αίτησης ακύρωσης αναγκαίο έννομο συμφέρον του αιτούντος, άμεσο και προσωπικό.

Μη έννομο συμφέρον αιτούντος, καθόσον οι ένδικες αποφάσεις της Γενικής Γραμματέως Αποκεντρωμένης

Διοίκησης είναι ατομικές διοικ. πράξεις γενικού περιεχομένου, αφορώσεις τη συγκρότηση του Συμβουλίου Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων (ήδη αρμόδιου εξέτασης ενστάσεων κατά εκθέσεων αυτοψίας αυθαιρέτων), και δεν επιφέρουν άμεση βλάβη σε αυτόν (που επικαλείται μη νόμιμη συγκρότηση), καθόσον δεν έχει ακόμη εκδοθεί από το όργανο αυτό ατομική πράξη βλαπτική για τον αιτούντα.

1. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση, για την άσκηση της οποίας καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο, ο αιτών, συνιδιοκτήτης οικοδομής στα Τ., στη συμβολή των οδών Σ. και Μ., ζητεί την ακύρωση των αριθ. .../9.5.2012 και .../15.6.2012 αποφάσεων της Γενικής Γραμματέως Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας, καθώς και της τεκμαιρόμενης απόρριψης - λόγω χρονικής αναρμοδιότητας - από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (Υ. Π.Ε.Κ.Α.) της από 3.7.2012 προσφυγής του αιτούντος κατά των ανωτέρω αποφάσεων της Γενικής Γραμματέως Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας - Στ. Ελλάδας.

2. Επειδή, στο άρθρο 47 του π.δ/τος 18/1989 (Α' 8), ορίζεται ότι: «1. Αίτηση ακυρώσεως δικαιούται να ασκήσει ο ιδιώτης ή το νομικό πρόσωπο, τους οποίους αφορά η διοικητική πράξη ή των οποίων τα έννομα συμφέροντα, έστω και μη χρηματικά, προσβάλλονται από αυτήν». Κατά την έννοια της ανωτέρω διάταξης, το έννομο συμφέρον για την άσκηση της αιτήσεως ακυρώσεως πρέπει να είναι άμε-

σο και προσωπικό, απαιτείται δηλαδή η ύπαρξη ενός ιδιαίτερου δεσμού του αιτούντος με την προσβαλλόμενη πράξη, από την έκδοση της οποίας υφίσταται υλική ή ηθική βλάβη. Επομένως, όταν δεν υπάρχει η ειδική αυτή σχέση, υπάρχει έλλειψη εννόμου συμφέροντος, που καθιστά απαράδεκτη την αίτηση ακύρωσης (βλ. ΣτΕ 3348/96, 4041/98, 2050/10 κ.α.).

3. Επειδή, στην προκείμενη περίπτωση από τα στοιχεία του φακέλου, προκύπτουν τα εξής: Η Διεύθυνση Πολεοδομίας του Δήμου Τ. της Νομαρχίας Τ., ύστερα από αίτηση του αιτούντος (Η. Ν.), συνιδιοκτήτη της επίμαχης οικοδομής, εξέδωσε την .../7.4.1989 άδεια οικοδομής, με την οποία επιτράπηκε σ' αυτόν η ανέγερση οικοδομής, αποτελούμενης από υπόγειο, ισόγειο και πρώτο όροφο στη συνοικία Μ. του Δήμου Τ. και στη συμβολή των οδών Μ. και Σ. Στη συνέχεια χορηγήθηκε στον αιτούντα η .../2012 οικοδομική άδεια «για εσωτερική διαρρύθμιση ισογείου με αλλαγές στην όψη του κτιρίου, συνένωση καταστημάτων από τέσσερα σε δύο, νέα είσοδος κοινοχρήστου κλιμακοστασίου - στέγαση κλιμακοστασίου - διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου». Όμως στις 9.4.2012 διενεργήθηκε αυτοψία στην επίμαχη οικοδομή από όργανα της ως άνω Διεύθυνσης Πολεοδομίας και με τη συνταχθείσα .../10.4.12 έκθεση αυτοψίας αυθαίρετης κατασκευής και υπολογισμού των σχετικών προστίμων διαπιστώθηκε αυθαίρετη τοποθέτηση οπποπλινθοδομής μήκους 2,75 μ. στο δώμα της οικοδομής και στο τμήμα που εμπίπτει στο θεωρητικό προκήπτο. Με την .../12.4.2012 αίτησή του ο αιτών (Η. Ν.) γνωστοποίησε στη Διεύθυνση Πολεο-

δομίας την κατεδάφιση της ως άνω οπποπλινθοδομής μήκους 2,75 μ. και ζήτησε τη διενέργεια αυτοψίας και τη χορήγηση συνέχισης εργασιών. Πραγματοποιήθηκε αυτοψία στις 12.4.12 και συντάχθηκε το από 12.4.12 πρωτόκολλο αυτοψίας, σύμφωνα με το οποίο αποχήλωθηκε η προαναφερόμενη οπποπλινθοδομή μήκους 2,75 μ., η οποία εμπίπτει στο θεωρητικό προκήπτο. Ο δε αιτών άσκησε κατά της .../10.4.2012 έκθεσης αυτοψίας την .../30.4.2012 ένσταση, με την οποία ισχυρίζεται ότι εργασίες για λόγους χρήσεως και υγιεινής στο προκήπτο, όπως η τοποθέτηση οπποπλινθοδομής με υδρορροή στο δώμα καθώς και του κιγκλιδώματος για λόγους ασφάλειας, είναι καθ' όλα νόμιμες και μάλιστα εγκριθείσες από την .../2012 οικοδομική άδεια. Ακολούθως, η Διεύθυνση Πολεοδομίας του Δήμου Τ. με το αριθ. .../27.6.2012 έγγραφό της ενημέρωσε τον αιτούντα όσον αφορά τη συζήτηση της ως άνω ένστασής του κατά της αριθ. .../10.4.2012 έκθεσης αυτοψίας ενώπιον της Επιτροπής Κρίσεως Αυθαιρέτων, ότι δεν θα πραγματοποιηθεί η προγραμματισμένη συνεδρίαση της εν λόγω Επιτροπής στις 28.6.2012, διότι σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 31, 33 και 45 παρ. 2 του ν. 4030/2011 καταργούνται οι Επιτροπές του άρθρου 4 του πδ 267/1998, δεδομένου ότι η αρμοδιότητα εξέτασης των ενστάσεων ως ενδικοφανών προσφυγών έχει περιέλθει στα Συμβούλια Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων (Σ.Υ.Π.Ο.Θ.Α.), καθώς και ότι με την αριθ. .../15.6.2012 απόφαση της Γενικής Γραμματέως Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας - Στ. Ελλάδας συγκροτήθηκε το Σ.Υ.Π.Ο.Θ.Α. της Περιφερειακής Ενότη-

τας Τ., Περιφέρειας Θεσσαλίας, με έδρα τα Τ. Συγκεκριμένα: α) με την .../9.5.2012 απόφαση της Γενικής Γραμματέως Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας, - αφού λήφθηκε υπόψη το αριθ. 31280/7.3.2012 έγγραφο του Νομικού Συμβουλίου του κράτους, με το οποίο δεν προτάθηκαν από το ΝΣΚ αναπληρωματικά μέλη των Προέδρων για τη συγκρότηση των ΣΥ.ΠΟ.Θ.Α. των Περιφερειακών Ενοτήτων Μαγνησίας και Τρικάλων Περιφέρειας Θεσσαλίας -, ορίσθηκε ως αναπληρωτής του Προέδρου στη σύνθεση του Συμβουλίου αυτού ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού Θεσσαλίας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας, β) με την .../15.6.2012 απόφαση της ίδιας ως άνω Γενικής Γραμματέως, με θέμα «Συγκρότηση Συμβούλιου Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων (ΣΥ.ΠΟ.Θ.Α.), Περιφερειακής Ενότητας Τ., Περιφέρειας Θεσσαλίας, με έδρα τα Τ.», συγκροτήθηκε Συμβούλιο Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων (ΣΥ.ΠΟ.Θ.Α.) της Περιφερειακής Ενότητας Τ., Περιφέρειας Θεσσαλίας, με έδρα τα Τ., αποτελούμενο από τα εξής μέλη: «1. Την κα Δ. Κ. Δικαστική Αντιπρόσωπο του ΝΣΚ, ως Πρόεδρο, με αναπληρωτή της τον κο Β. Κ., πολιτικό μηχανικό με Β' βαθμό, προϊστάμενο της Δ/νσης Περ/ντος και Χωρικού Σχεδιασμού Θεσσαλίας, 2. Τον κο Α. Τ., πολιτικό μηχανικό με Β' βαθμό, προϊστάμενο του Τμήματος Περ/ντος και Υδροοικονομίας ΠΕ Τ., ως Αντιπρόεδρο, με αναπληρωτή του την κα Μ. Ν. μηχανικό χωροταξίας, πολεοδομίας και περιφερειακής ανάπτυξης με Γ' βαθμό, προϊσταμένη του Τμή-

ματος Περιβαλλοντικού και Χωρικού Σχεδιασμού της Δ/νσης Περ/ντος και Χωρικού Σχεδιασμού Θεσσαλίας, Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας - Στ. Ελλάδας...». Στη συνέχεια, με την αριθ. .../11.10.2012 απόφαση της ως άνω Γραμματέως περί αδυναμίας ορισμού ως Προέδρου και αναπληρωτή του εκπροσώπου του ΝΣΚ στη συγκρότηση του ΣΥ.ΠΟ.Θ.Α. Περιφερειακής Ενότητας Τ. - αφού λήφθηκε υπόψη το αριθ. .../7.8.2012 έγγραφο της Κεντρικής Υπηρεσίας του ΝΣΚ, σύμφωνα με το οποίο δεν μπορεί να διατεθεί μέλος του ΝΣΚ για τη στελέχωση του ΣΥ.ΠΟ.Θ.Α Π.Ε. Τ. και ανακαλείται η προηγηθείσα αριθ. .../7.3.2012 πρότασή του - διαπιστώθηκε η αδυναμία ορισμού ως Προέδρου του ΣΥ.ΠΟ.Θ.Α Π.Ε. Τ. και αναπληρωτή του, εκπροσώπων του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και αποφασίσθηκε να τροποποιηθεί η ως άνω συγκρότηση του συλλογικού αυτού οργάνου και να γίνει χωρίς τη συμμετοχή ως Προέδρου και αναπληρωτή του, εκπροσώπων του ΝΣΚ. Έτσι, με την αριθ. .../11.10.2012 απόφαση της ίδιας Γενικής Γραμματέως, με θέμα «Τροποποίηση της συγκρότησης του Συμβουλίου Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων (ΣΥ.ΠΟ.Θ.Α.), Περιφερειακής Ενότητας Τ., Περιφέρειας Θεσσαλίας, με έδρα τα Τ.» - αφού λήφθηκε υπόψη η ανωτέρω αριθ. .../15.6.2012 απόφαση της Γενικής Γραμματέως, ως προς τα μέλη με αριθμό 1 και 2, ως εξής: «1. Τον κο Β. Κ., πολιτικό μηχανικό με Β' βαθμό, προϊστάμενο της Δ/νσης Περ/ντος και Χωρικού Σχεδιασμού Θεσσαλίας... Κατά τα λοιπά η αριθμ. .../15.6.2012 απόφαση

Γ.Γ. Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας, ισχύει ως έχει...». Κατά των προαναφερόμενων (.../9.5.2012 και .../15.6.2012) αποφάσεων της Γενικής Γραμματέως Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλία - Στερεάς Ελλάδας ο αιτών άσκησε την από 3.7.2012 προσφυγή, η οποία απορρίφθηκε σιωπηρώς - λόγω χρονικής αναρμοδιότητας, μετά την πάροδο των 60 ημερών - από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Άλλαγής (σχετ. το αριθ. .../10.10.2012 έγγραφο της Γενικής Δ/νσης Διοικήσεως του ΥΠΕΚΑ).

4. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση ο αιτών προβάλλει ότι οι προσβαλλόμενες αποφάσεις της Γενικής Γραμματέως Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας είναι μη νόμιμες και ακυρωτέες, κυρίως λόγω μη νόμιμης συγκρότησης του Σ.Υ.ΠΟ.ΘΑ της ΠΕ Τ., καθόσον, ο Β. Κ., ως πολιτικός μηχανικός, Προϊστάμενος της Δ/νσης Περ/ντος και Χωρικού Σχεδιασμού Θεσσαλίας, δεν έχει τις προβλεπόμενες από το νόμο (άρθρο 32 ν. 4030/2011) ιδιότητες, και συγκεκριμένα δεν είχε ούτε την ιδιότητα του Παρέδρου του ΝΣΚ, ούτε την ιδιότητα του Δικαστικού Αντιπροσώπου, ώστε να διορισθεί αναπληρωτής του Προέδρου του συλλογικού αυτού οργάνου. Ενόψει όμως του ότι οι ένδικες αποφάσεις της Γενικής Γραμματέως Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας, επικυρωθείσες με τη σιωπηρή απόρριψη από τον Υ.Π.Ε.Κ.Α. της προσφυγής του αιτούντος κατ' αυτών, είναι ατομικές διοικητικές πράξεις γενικού περιεχομένου, μη επιφέρουσες άμεση και συγκεκριμένη βλάβη στον αιτούντα, δεδομένου ότι δεν έχει,

ακόμη, εκδοθεί από το συλλογικό αυτό όργανο ατομική πράξη, βλαπτική για τον αιτούντα, ήτοι να του προξενεί δυσμενείς έννομες συνέπειες, το Δικαστήριο κρίνει ότι εν προκειμένω ελλείπει η απαιτούμενη, κατά τα προεκτεθέντα, ειδική και άμεση σχέση του αιτούντος με τις πράξεις αυτές και, ως εκ τούτου, ο ανωτέρω δεν θεμελιώνει το απαιτούμενο άμεσο και προσωπικό έννομο συμφέρον για την ακύρωση των προαναφερόμενων πράξεων. Επομένως, η κρινόμενη αίτηση πρέπει προεχόντως να απορριφθεί ως απαράδεκτη λόγω έλειψης εννόμου συμφέροντος του αιτούντος προς εκδίκασή της...

415/2013

Πρόεδρος: Ιωάν. Καλαμάρας

Εισηγήτρια: Κωνσταντινιά Μαργαρίτη

Δικηγόροι: Νικ. Εμμανουηλίδης, Βάνα Παπακωνσταντίνου, Κων. Ευθυμίου

Αίτηση ακύρωσης απόφασης χορήγησης άδειας ίδρυσης ιδιωτικού κέντρου τεχνικού ελέγχου οχημάτων στην παρεμβαίνουσα. Έννομο συμφέρον της θιγόμενης επαγγελματικά αιτούσας, που λειτουργεί αντίστοιχο ιδιωτικό κέντρο σε εγγύς κείμενη περιοχή.

Για χορήγηση άδειας ίδρυσης ιδιωτικών ΚΤΕΟ σε περιοχές εκτός σχεδίου πόλης και εκτός οικισμών, αναγκαία έγκριση κυκλοφοριακής σύνδεσης με το οδικό δίκτυο.

Ακυρωτά ως απωλέσασα το νόμιμο έρεισμα η προσβαλλόμενη απόφαση της αρμόδιας Δ/νσης του Υπουργείου Μεταφορών, που ερείδεται επί ακυρωθεισών πράξεων του Δημάρχου (περί έγκρισης κυκλοφοριακής σύν-

δεσης της εγκατάστασης και αλλαγής χρήσης του χώρου).

{...} 2. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση ζητείται η ακύρωση της υπ' αριθμ. πρωτ. .../23.6.2009 απόφασης του Διευθυντή της Διεύθυνσης Ασφαλείας Χερσαίων Μεταφορών του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών (ήδη Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων), με την οποία χορηγήθηκε στην εταιρεία «Α. Θ. ΕΠΕ» η .../23.6.2009 άδεια ίδρυσης Ιδιωτικού Κέντρου Τεχνικού Ελέγχου Οχημάτων (Ιδιωτικού Κ.Τ.Ε.Ο.) σε εγκατάσταση που βρίσκεται σε περιοχή εκτός εγκεκριμένου σχεδίου πόλεως (... χλμ Νέας Εθνικής Οδού Β.-Λ., αριθ., θέση «Κ.»).

3. Επειδή, στη δίκη παρεμβαίνει νομίμως, ως έχουσα έννομο συμφέρον, η εταιρεία με την επωνυμία «Α. Θ. ΕΠΕ» και τον διακριτικό τίτλο «Α.Ε. Ι.Κ.Τ.Ε.Ο. Θ.» που εδρεύει στη Λ. (... χλμ Λ.-Β.), υπέρ του κύρους της .../23.6.2009 απόφασης του Διευθυντή της Διεύθυνσης Ασφάλειας Χερσαίων Μεταφορών (Τμήμα Εποπτείας Κ.Τ.Ε.Ο.), ως δικαιούχος της ως άνω άδειας ίδρυσης ιδιωτικού Κ.Τ.Ε.Ο.

4. Επειδή, η αιτούσα, η οποία έχει ως αντικείμενο της επιχειρηματικής της δραστηριότητας τη λειτουργία Ιδιωτικού Κέντρου Τεχνικού Ελέγχου Οχημάτων στη Ν. Α. και στη Βιομηχανική Περιοχή του Β., δηλαδή σε περιοχή εγγύς κείμενη προς το ιδιωτικό Κ.Τ.Ε.Ο. που αδειοδοτείται με την προσβαλλόμενη πράξη, με έννομο συμφέρον στρέφεται κατά της πράξεως αυτής προβάλλοντας ότι θίγεται στην επαγγελματική της δραστηριότητα (πρβλ. ΣτΕ 358/03,1297/94). Οι δε περί του αντιθέτου

ισχυρισμοί της παρεμβαίνουσας πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι.

5. Επειδή το άρθρο 36 του ν. 2963/2001 στην παρ. 1 αυτού ορίζει ότι: Για τη χορήγηση άδειας ίδρυσης ιδιωτικών Κ.Τ.Ε.Ο. ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει στην αρμόδια υπηρεσία: ... ε. Έγκριση κυκλοφοριακής σύνδεσης από την αρμόδια για την οδό υπηρεσία για τα εκτός σχεδίου και εκτός οικισμών ίδρυσμενα Κ.Τ.Ε.Ο. σύμφωνα με τις διατάξεις του β.δ/τος 465/1970 (ΦΕΚ 150/Α'), όπως αυτό ισχύει. (Η παρ. ε' αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 16 παρ. 3 του ν. 3534/2007, ΦΕΚ Α' 40/23.2.2007). Περαιτέρω σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 3 της ΥΑ 30861/3651/2007 (ΦΕΚ 895/Β/6.6.2007) του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών περί όρων και προϋποθέσεων για τη χορήγηση άδειων ίδρυσης και λειτουργίας ιδιωτικών Κέντρων Τεχνικού Ελέγχου Οχημάτων (Ι.Κ.Τ.Ε.Ο.) «2. Σε περίπτωση που το Ι.Κ.Τ.Ε.Ο ιδρύεται σε περιοχή εκτός εγκεκριμένου σχεδίου..., επί επαρχιακής ή εθνικής οδού απαιτείται διαμόρφωση κυκλοφοριακής σύνδεσης σύμφωνα με τα οριζόμενα για τις εγκαταστάσεις του άρθρου 24 του β.δ. 465/1970 (ΦΕΚ 150/Α'), όπως ισχύει.

6. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 33 παρ. 1 του ν. 2963/2001 «Οργάνωση και λειτουργία των δημόσιων επιβατικών μεταφορών με λεωφορεία, τεχνικός έλεγχος οχημάτων και ασφάλεια χερσαίων μεταφορών και άλλες διατάξεις» (Α' 268), ο περιοδικός τεχνικός έλεγχος των μηχανοκίνητων οχημάτων και των ρυμουλκουμένων τους, που προβλέπεται από τις κείμενες διατάξεις, διενεργείται από τα Κέντρα Τεχνικού Ελέγχου Οχημάτων (Κ.Τ.Ε.Ο.). Περαιτέ-

ρω, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 34 παρ. 3 του ίδιου ως άνω νόμου η ίδρυση και λειτουργία ιδιωτικών Κ.Τ.Ε.Ο., των οποίων οι εγκαταστάσεις εντάσσονται στην κατηγορία των «χαμηλής όχλησης εγκαταστάσεων», επιτρέπεται και σε περιοχές εκτός εγκεκριμένων σχεδίων πόλεων ή εκτός ορίων οικισμών προϋφισταμένων του έτους 1923 ή οριοθετημένων, σύμφωνα με τους όρους του από 24.4.1985 π.δ. (ΦΕΚ 181 Δ'). Τέλος, σύμφωνα με τα άρθρα 36 και 37 του ίδιου 2963/2001, όπως αυτά ισχύουν μετά την τροποποίησή τους με το άρθρο 16 του ν. 3534/2007 (ΦΕΚ Α' 40), για τη χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας, αντιστοίχως, ιδιωτικών Κ.Τ.Ε.Ο., δεν απαιτείται πλέον υποβολή στην αρμόδια αρχή Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων ούτε και απόφαση εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων, (αντιθέτως, απαραίτητη εξακολουθεί να είναι η έγκριση κυκλοφοριακής σύνδεσης του ιδιωτικού Κ.Τ.Ε.Ο. από την αρμόδια για την οδό υπηρεσία της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ή της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων) (ΣτΕ 940/10).

7. Επειδή, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα εξής: Με την .../23.6.2009 απόφαση του Διευθυντή του Τμήματος Εποπτείας Κ.Τ.Ε.Ο. της Διεύθυνσης Ασφάλειας Χερσαίων Μεταφορών της Γενικής Διεύθυνσης Μεταφορών του Πρώην Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών και ήδη Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, όπως, τελικά, τροποποιήθηκε με την .../30.4.2010 όμοια απόφαση, χορηγήθηκε στην παρεμβαίνουσα εταιρεία με την επωνυμία «Α. Θ. ΕΠΕ» άδεια ίδρυσεως ιδιωτικού Κέντρου

Τεχνικού Ελέγχου Οχημάτων (ιδιωτικού Κ.Τ.Ε.Ο) σε εγκατάσταση που βρίσκεται σε περιοχή εκτός εγκεκριμένου σχεδίου πόλεως (... χλμ Νέας Εθνικής Οδού Β.-Λ., αριθ. ..., Θέση «Κ.»). Η άνω προσβαλλόμενη απόφαση εκδόθηκε αφού λήφθηκαν υπόψη μεταξύ άλλων οι παρακάτω πράξεις: η .../27.2.2009 απόφαση του Δημάρχου Ν. I., με την οποία έγινε δεκτή η από 24.2.2009 ένσταση του «Συγκοινωνιακού Προμηθευτικού και Καταναλωτικού Συνεταιρισμού Ιδιοκτητών Υπεραστικών Λεωφορείων Ν. M. ΣΥΝ.Π.Ε.» και ακυρώθηκε η .../2009 απόφαση του ιδίου Δημάρχου, με την οποία ανακλήθηκε η .../9.12.2008 απόφαση του ιδίου Δημάρχου. Με την τελευταία αυτή πράξη είχε εγκριθεί αφ' ενός η υφιστάμενη κυκλοφοριακή σύνδεση της ως άνω εγκατάστασης, ως «χώρου στάθμευσης, τροφοδοσίας, συντήρησης και λίπανσης λεωφορείων» του Συγκοινωνιακού Προμηθευτικού και Καταναλωτικού Συνεταιρισμού Ιδιοκτητών Υπεραστικών Λεωφορείων Ν. M., και αφ' ετέρου η αλλαγή χρήσης του ανωτέρω χώρου σε χώρο λειτουργίας ιδιωτικού Κ.Τ.Ε.Ο. Με την κρινόμενη αίτηση η αιτούσα, ζητεί την ακύρωση της .../23.6.2009 απόφασης του Διευθυντή του Τμήματος Εποπτείας Κ.Τ.Ε.Ο. της Διεύθυνσης Ασφάλειας Χερσαίων Μεταφορών της Γενικής Διεύθυνσης Μεταφορών του Πρώην Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών και ήδη Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, με την οποία χορηγήθηκε στην παρεμβαίνουσα εταιρεία «Α. Θ. ΕΠΕ» άδεια ίδρυσης ιδιωτικού Κ.Τ.Ε.Ο. όπως, τελικά, τροποποιήθηκε με την .../30.4.2010 όμοια απόφαση, για τους σ' αυτή αναφερόμενους λόγους.

8. Επειδή, το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη ότι: 1) η προσβαλλόμενη .../23.6.2009 απόφαση του Διευθυντή της Διεύθυνσης Ασφαλείας Χερσαίων Μεταφορών του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών (ήδη Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων) αφορά στη χορήγηση άδειας ίδρυσης ιδιωτικού Κ.Τ.Ε.Ο. στην παρεμβαίνουσα εταιρία. 2) Με την .../27.2.2009 απόφαση του Δήμαρχου Ν. Ι. (ήδη Δήμου Β.) Μ. ακυρώθηκε η .../12.2.2009 απόφαση του Δημάρχου Ν. Ι. Μ., με την οποία είχε ανακληθεί η .../9.12.2008 πράξη του και επαναφέρθηκε σε ισχύ η τελευταία αυτή πράξη, με την οποία είχε εγκριθεί η υφιστάμενη κυκλοφοριακή σύνδεση της ως άνω εγκατάστασης, «χώρος στάθμευσης, τροφοδοσίας, συντήρησης και λίπανσης λεωφορείων» του «Συγκοινωνιακού Προμηθευτικού και Καταναλωτικού Συνεταιρισμού Ιδιοκτητών Υπεραστικών Λεωφορείων Ν. Μ. ΣΥΝ.Π.Ε.» και η αλλαγή χρήσης του ανωτέρω χώρου σε χώρο λειτουργίας ιδιωτικού Κ.Τ.Ε.Ο., οι οποίες παρατίθενται στο προσίμιο της προσβαλλόμενης πράξης. 3) Ότι τα ζητήματα της κυκλοφοριακής σύνδεσης με το οδικό δίκτυο των εκτός σχεδίου πόλεως ιδρυομένων ιδιωτικών Κ.Τ.Ε.Ο., καθώς και των χορηγουμένων από τις αρμόδιες αρχές σχετικών εγκρίσεων, όπως αυτή στην οποία αφορούν οι ανωτέρω πράξεις του Δημάρχου Ν. Ι. Μ., συνάπτονται άρρηκτα με την ίδρυση ιδιωτικού Κ.Τ.Ε.Ο. Και τούτο διότι προϋπόθεση για τη χορήγηση άδειας ίδρυσης ιδιωτικών Κ.Τ.Ε.Ο. σε περιοχές εκτός σχεδίου πόλεως και εκτός οικισμών αποτελεί η υποβολή στην αρμόδια αρχή έγκρισης κυκλοφοριακής σύνδεσης με το οδικό δίκτυο (σύμ-

φωνα με το β.δ. 465/1970, όπως ισχύει). Η έγκριση, εξ άλλου, αυτή ρυθμίζεται μαζί με τις λοιπές κατά νόμο προϋποθέσεις για τη χορήγηση της άδειας ίδρυσης ιδιωτικού Κ.Τ.Ε.Ο. και αποτελεί, ως εκ τούτου, αναπόσπαστο τμήμα της οικείας διοικητικής διαδικασίας (άρθρο 36 περ. ε' του ν. 2963/2001, φ. Α' 268, όπως η περ. ε' αντικαταστάθηκε με το άρθρο 16 παρ. 3 περ. γ' του ν. 3534/2007, φ. Α' 40), (πρβλ. ΣτΕ 655/10, 1957/11 εν συμβουλίω). 4) Με την 414/2013 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Λάρισας ακυρώθηκαν οι ως άνω .../27.2.2009 και .../9.12.2008 πράξεις του Δήμαρχου Ν. Ι. Υπό τα δεδομένα αυτά, η προσβαλλόμενη .../23.6.2009 απόφαση του Διευθυντή της Διεύθυνσης Ασφαλείας Χερσαίων Μεταφορών του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών (ήδη Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων), η οποία ερείπεται επί των ως άνω ακυρωθεισών πράξεων του Δημάρχου Ν. Ι. Μ. (.../2009 και .../2008) και επί της εσφαλμένης εκδοχής ότι υπήρχε απόφαση έγκρισης κυκλοφοριακής σύνδεσης της εγκατάστασης της παρεμβαίνουσας, που βρίσκεται σε περιοχή εκτός εγκεκριμένου σχεδίου πόλεως, απώλεσε το νόμιμο έρεισμά της (πρβλ. ΣτΕ 3950/02) και για το λόγο αυτό πρέπει να ακυρωθεί.

9. Επειδή, ενώπιει των ανωτέρω, παρέλκει πλέον ως αλυσιτελής η έρευνα των λοιπών λόγων ακυρώσεως, πρέπει να γίνει δεκτή η υπό κρίση αίτηση, να απορριφθεί η παρέμβαση...

49/2013 (Συμβ)
Πρόεδρος: Θεανώ Τζοβαρίδου
Εισηγήτρια: Αικατερίνη Κοφινά

Ανάκληση αποφάσεων αναστολής εκτέλεσης λόγω νέων στοιχείων που δεν είχαν τεθεί υπόψη του Δικαστηρίου και ανατρέπουν τα δεδομένα στα οποία στηρίχθηκε.

Αναστολή εκτέλεσης φύλλου ελέγχου φορολογίας εισοδήματος ως προς το καταλογισθέν ποσό, λόγω ανεπανόρθωτης οικονομικής βλάβης φορολογουμένου, και δ/γή εγγραφής προσημείωσης υπέρ του Δημοσίου σε ακίνητα κυριότητάς του.

Αίτηση Δημοσίου για ανάκληση της απόφασης καθόσον τα ακίνητα αυτά δεν βρίσκονται πλέον στην κυριότητα του καθού, βάσει πρόσφατων βεβαιώσεων περιουσιακής κατάστασης. Ανάκληση εν μέρει της απόφασης καθό διατάχθηκε εγγραφή προσημείωσης, και δ/γή εγγραφής υποθήκης στα ακίνητα που περιέχονται στις επίκαιρες βεβαιώσεις.

1. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση, η οποία ασκείται κατά νόμο ατελώς, ζητείται η ανάκληση της 140/2012 αποφάσεως του Διοικητικού Εφετείου Λάρισας (σε Συμβούλιο), με την οποία κατ' αποδοχή σχετικής αιτήσεως των Δ. Μ. και Δ. Ά. ανεστάλη η εκτέλεση του .../2.2.2012 οριστικού φύλλου ελέγχου φορολογίας εισοδήματος του Προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ. Λ., κατά το προβλεπόμενο από τις διατάξεις του άρθρου 21 παρ.7 εδ.α' του ν. 3943/2011 (Α' 66) ποσοστό της συνολικής οφειλής του καθενός από αυτούς, ενώ προκειμένου να διασφαλιστούν τα συμφέροντα του Ελληνικού Δημοσίου διατάχθηκε η εγγραφή προσημείωσης υποθήκης υπέρ αυτού για ακίνητα κυριότητας των φορολογουμένων

που βρίσκονται στα οικοδομικά τετράγωνα ..., ... και ... του Δήμου Λ..

2. Επειδή, στο άρθρο 69 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999 ΦΕΚ 97 Α') ορίζεται ότι: «1. Η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής και η άσκηση της δεν αναστέλλουν την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης. 2. Κατ' εξαίρεση, αν με την πράξη καταλογίζονται χρηματικά ποσά που αναφέρονται σε φορολογικές εν γένει απαιτήσεις του Δημοσίου ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή αυτοτελείς χρηματικές κυρώσεις για παραβάσεις της φορολογικής νομοθεσίας, η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής καθώς και η άσκηση της αναστέλλουν την εκτέλεση της πράξης. Ειδικές διατάξεις, οι οποίες αποκλείουν την αναστολή ή θεσπίζουν την κατά ορισμένο μόνο ποσοστό αναστολή των πράξεων τούτων, διατηρούνται σε ισχύ. 3. Κατά τα λοιπά σε κάθε περίπτωση έχουν εφαρμογή οι διατάξεις των άρθρων 200 έως 205». Περαιτέρω, στο άρθρο 200 του ίδιου Κώδικα ορίζεται: «Σε κάθε περίπτωση που η προθεσμία ή η άσκηση της προσφυγής δεν συνεπάγεται κατά νόμο την αναστολή εκτέλεσης της προσβαλλόμενης εκτελεστής διοικητικής πράξης και εφόσον στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν έχει χορηγηθεί αναστολή από την αρμόδια διοικητική αρχή, μπορεί, ύστερα από αίτηση εκείνου που άσκησε την προσφυγή, να ανασταλεί, με αιτιολογημένη απόφαση του δικαστηρίου, εν όλω ή εν μέρει η εκτέλεση της πράξης αυτής», στο άρθρο 202, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 34 του ν. 3900/2010 (ΦΕΚ 213 Α') ορίζεται ότι: «1. Η αίτηση αναστολής γίνεται δεκτή μόνο εφόσον ο αιτών

επικαλεσθεί και αποδείξει ότι η άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης θα του προκαλέσει ανεπανόρθωτη βλάβη ή αν το δικαστήριο εκτιμά ότι το ένδικο βοήθημα είναι προδήλως βάσιμο. 2. Ειδικώς επί φορολογικών, τελωνειακών και διαφορών με χρηματικό αντικείμενο το δικαστήριο διατάσσει την αναστολή εκτέλεσης της πράξης κατά το μέρος που συνεπάγεται τη λήψη ενός ή περισσοτέρων αναγκαστικών μέτρων είσπραξης ή διοικητικών μέτρων για τον εξαναγκασμό ή τη διασφάλιση της είσπραξης της οφειλής, εφόσον ο αιτών αποδεικνύει ότι η βλάβη την οποία επικαλείται, προέρχεται από τα μέτρα αυτά», στο άρθρο 205 ότι: «1. Αν γίνει εν όλω ή εν μέρει δεκτή η αίτηση, διατάσσεται η ολική ή μερική αναστολή εκτέλεσης της προσβαλλόμενης με την αντίστοιχη προσφυγή πράξης. Εκτός από την αναστολή εκτέλεσης της προσβαλλόμενης πράξης, μπορεί να διαταχθεί και κάθε άλλο, κατά περίπτωση, κατάλληλο μέτρο, χωρίς δεσμευση, από τις προτάσεις των διαδίκων. 2. Η αναστολή, αν στη σχετική απόφαση δεν ορίζεται διαφορετικά, ισχύει ως τη δημοσίευση της οριστικής απόφασης για την προσφυγή. 3. Με την απόφαση, με την οποία διατάσσεται η αναστολή εκτέλεσης ή άλλο κατάλληλο μέτρο, το Δικαστήριο, ακόμη και χωρίς να υποβληθεί σχετικό αίτημα, λαμβάνει και κάθε αναγκαίο μέτρο για τη διασφάλιση του δημόσιου συμφέροντος, όπως: α) την κατάθεση στο καθού η αίτηση, μέσα σε τακτή προθεσμία, εγγυητικής επιστολής αναγνωρισμένης τράπεζας για ποσό που καθορίζεται με την απόφαση αυτή ή β) την εγγραφή από το καθού προσημείωσης υποθήκης σε ακίνητο του

αιτούντος για ποσό που καθορίζεται με την ίδια απόφαση. 3. Σε κάθε περίπτωση, η αίτηση απορρίπτεται: α) εάν η προσφυγή είναι προδήλως απαράδεκτη ή αβάσιμη, ακόμη και αν η βλάβη του αιτούντος από την άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης είναι ανεπανόρθωτη, β) αν κατά τη στάθμιση της βλάβης του αιτούντος, των συμφερόντων τρίτων και του δημόσιου συμφέροντος, κρίνεται ότι οι αρνητικές συνέπειες από την αποδοχή θα είναι σοβαρότερες από την ωφέλεια του αιτούντος. 4. Η χορήγηση αναστολής αποκλείεται κατά το μέρος που η προσβαλλόμενη πράξη έχει ήδη εκτελεσθεί». Ακολούθως, στην παρ. 5 του άρθρου 205 ΚΔΔ, όπως αυτή αναριθμήθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 22 του ν. 3659/2008 (Α' 77), ορίζεται ότι: «Οι αποφάσεις που εκδίδονται για την αίτηση αναστολής μπορούν να ανακληθούν εν όλω ή εν μέρει, ύστερα από αίτηση διαδίκου ή τρίτου που έχει έννομο συμφέρον, αν η αίτηση ανάκλησης στηρίζεται σε νέα στοιχεία. Κατά την εκδίκαση της αίτησης αυτής εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 200 έως και 205».

3. Κατά την έννοια των ως άνω διατάξεων της παρ. 6 του άρθρου 205 ΚΔΔ, ως νεότερα στοιχεία, δυνάμενα να δικαιολογήσουν την επάνοδο του Δικαστηρίου, νοούνται εκείνα τα οποία δεν είχαν τεθεί υπόψη του Δικαστηρίου κατά την εκδίκαση της αιτήσεως αναστολής. Περαιτέρω, προκειμένου τα προσκομιζόμενα νεότερα στοιχεία να οδηγήσουν στην ανάκληση αποφάσεως επί της αναστολής, πρέπει τα στοιχεία αυτά να ανατρέπουν τα δεδομένα, επί των οποίων στηρίχθηκε το Δικαστήριο κατά την έκδοση της απόφασης, με την οποία

έκανε δεκτή την ασκηθείσα αίτηση αναστολής (πρβλ. Ε.Α. 151/11, 637/09, 853/08, 266/08 κ.α.).

4. Επειδή, με την 140/2012 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού (σε Συμβούλιο) ανεστάλη το .../2.2.2012 οριστικό φύλλο ελέγχου φορολογίας εισοδήματος οικονομικού έτους 2008 του Προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ.Λ., με το οποίο καταλογίστηκε κύριος φόρος 133.979,06 Ε και 154.201,57 Ε σε βάρος του πρώτου καθού και της δεύτερης καθής, αντιστοίχως, (συζύγων), πλέον προσαυξήσεων, ενώ για τη διασφάλιση των συμφερόντων του Δημοσίου διατάχθηκε η εγγραφή προσημείωσης υποθήκης υπέρ του Δημοσίου για τα ακίνητα κυριότητας των φορολογουμένων, που βρίσκονται στα οικοδομικά τετράγωνα ..., ..., και ... του Δήμου Λ. Τα ακίνητα αυτά προέκυπταν από τη δήλωση που υπέβαλαν στο έντυπο Ε9 για την κατάσταση της περιουσίας τους την 1η Ιανουαρίου 2009. Περαιτέρω, η αιτιολογία της δικαστικής απόφασης για την αποδοχή της αρχικής αίτησης αναστολής ήταν ότι η άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης θα προκαλέσει στους φορολογούμενους ανεπανόρθωτη βλάβη ενόψει του ύψους των εισοδημάτων τους το οικονομικό έτος 2011, που ανέρχονταν σε 10.916,77 Ε για τον πρώτο και σε 12.664,33 Ε για την δεύτερη, όπως τα πισά αυτά προέκυπταν από το σχετικό εκκαθαριστικό σημείωμα φορολογίας εισοδήματος και τα ενημερωτικά σημειώματα συντάξεων του Οργανισμού Ασφάλισης Ελευθέρων Επαγγελματιών και του Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων, καθώς και από τις βεβαιώσεις των ασφαλιστικών αυτών φορέων για τις συντάξεις που κα-

ταβλήθηκαν στους καθών η αίτηση από 1.1.2011 έως 31.12.2011.

5. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση το Ελληνικό Δημόσιο ζητεί την ανάκληση της 140/2012 απόφασης, υποστηρίζοντας ότι τα εν λόγω ακίνητα δεν βρίσκονται πλέον στην κυριότητα των φορολογουμένων και για το λόγο αυτό πρέπει να γίνει δεκτή η κρινόμενη αίτηση και να απορριφθεί η αρχική αίτηση αναστολής. Προς απόδειξη του ισχυρισμού αυτού, επικαλείται και προσκομίζει βεβαιώσεις της περιουσιακής κατάστασης των καθών την 1η Ιανουαρίου 2012, σύμφωνα με τη δήλωσή τους στο έντυπο Ε9.

6. Επειδή, τα ως άνω έγγραφα αποτελούν νεότερα στοιχεία, κατά την έννοια του άρθρου 205 παρ. 5 ΚΔΔ και, επομένως, δικαιολογούν την επάνοδο του Δικαστηρίου επί της αιτήσεως αναστολής, χωρίς όμως, να αναιρούν τα προαναφερόμενα δεδομένα, στα οποία το Δικαστήριο στήριξε την κρίση του για την αποδοχή της αιτήσεως αναστολής ως προς την προαναφερόμενη βλάβη των αιτούντων. Περαιτέρω, από τις ως άνω βεβαιώσεις προκύπτει ότι ο πρώτος φορολογούμενος είναι κύριος α) ποσοστού 50% εξ αδιαιρέτου 5 κτισμάτων στο Δήμο Λ., από τα οποία τρία είναι επιφανείας 50,20 19,50 και 32 τμ, αποτελούν κύριους χώρους, ενώ τα υπόλοιπα δύο επιφανείας 11,50 και 48 τμ αποτελούν βοηθητικούς χώρους, β) ποσοστού 50% εξ αδιαιρέτου ενός οικοπέδου εμβαδού 170 τμ στο Δήμο Λ. και γ) ποσοστού 33,33% εξ αδιαιρέτου δύο εκτάσεων (μεταλλευτικών ή λατομικών) 1.500 τμ και 2.500 τμ στο Δήμο Γ. στο νομό Φ. και, περαιτέρω, ότι η δεύτερη φορολογούμενη είναι κυρία

α) ποσοστού 50% εξ αδιαρέτου των ως άνω κτισμάτων εμβαδού 50,20 τμ, 19,50 τμ, 32 τμ και 11,50 τμ στο Δήμο Λ., β) δύο κτισμάτων στο δήμο Κ., το ένα 84,36 τμ με οικόπεδο 138,93 τ.μ. και το άλλο 57,60 τμ με βοηθητικούς χώρους 52,80 τμ, γ) 5 αγροτεμαχίων μονοετούς καλλιέργειας στο Δήμο Κ. 6 τμ, 22 τμ, 3 τμ, 7 τμ και 6 τμ και 1 αγροτεμαχίου μονοετούς καλλιέργειας στο Δήμο Κ. Ο. 11,36 τμ. Από τα ως άνω περιεχόμενα των προσκομιζομένων βεβαιώσεων προκύπτει ότι τα ακίνητα, για τα οποία διατάχθηκε η εγγραφή προσημείωσης υποθήκης με την 140/2012 απόφαση, δεν βρίσκονται πλέον στην κυριότητα των φορολογουμένων την 1η Ιανουαρίου 2012 και για το λόγο αυτό πρέπει να ανακληθεί εν μέρει η 140/2012 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού (σε Συμβούλιο), κατά το μέρος που ορίστηκε η εγγραφή προσημείωσης υποθήκης για αυτά, και να διαταχθεί η εγγραφή υποθήκης στα ως άνω ακίνητα που περιέχονται στις προσκομιζόμενες βεβαιώσεις για την περιουσιακή κατάσταση των καθών η αίτηση την 1η Ιανουαρίου 2012, προκειμένου να διασφαλισθούν τα συμφέροντα του Δημοσίου.

7. Επειδή, ενώψει αυτών, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή και να ανακληθεί εν μέρει η 140/2012 απόφαση του Δικαστηρίου (σε Συμβούλιο).

76/2013 (Συμβ)

Πρόεδρος: Ιωάν. Καλαμάρας

Εισηγήτρια: Κωνσταντινιά Μαργαρίτη

Μη πρόσδηλη βασιμότητα λόγων που απαιτούν ενδελεχή έρευνα, η οποία ανήκει στην κρίση του Δικαστηρίου

της αίτησης ακύρωσης και όχι στην επείγοντος χαρακτήρα κρίση του δικαστηρίου της αναστολής.

Μη αναστολή εκτέλεσης απόφασης αποστέγασης του αιτούντος αξιωματικού από οίκημα, καθόσον με βάση το δηλούμενο οικογενειακό εισόδημα στο προηγούμενο έτος μπορεί να μισθώσει κατοικία χωρίς στέρηση των μέσων βιοπορισμού, συνεκτιμώμενου του δημοσίου συμφέροντος που επιτάσσει εκ περιτροπής σύμμετρη στέγαση όλων των στερουμένων κατοικίας στρατιωτικών και δη πολυτέκνων, αλλά και του περιορισμένου αριθμού των οικημάτων.

{...} 2. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση αναστολής εκτελέσεως, η οποία κατατέθηκε από τον αιτούντα σε εκτέλεση των όσων διατάχθηκαν με την 118/2012 απόφαση του ίδιου Συμβουλίου, επιδιώκεται να ανασταλεί η εκτέλεση των εξής πράξεων: α) της .../29.5.2012 πράξης του Διοικητή της ... Πτέρυγας Μάχης του Γενικού Επιτελείου Αεροπορίας (Γ.Ε.Α.) του Υπουργείου Εθνικής Αμύνης, με την οποία εγκρίνεται το από 5.4.2012 πρακτικό (απόφαση) της Επιτροπής Οικημάτων Στέγασης Εγγάμων Αξιωματικών, Ανθυπασπιστών, Υπαξιωματικών εφεξής Επιτροπή (Ο.Σ.Ε.Α.Α.Υ.) της ... Πτέρυγας Μάχης (Π.Μ.). Με το πρακτικό αυτό αποφασίσθηκε η αποστέγαση του αιτούντος αξιωματικού της Πολεμικής Αεροπορίας από αντίστοιχο συγκεκριμένο οίκημα (των Ο.Σ.Ε.Α.Α.Υ.) από 15.6.2012, με την αιτιολογία ότι την ημερομηνία αυτή ο αιτών συμπληρώνει από την έναρξη της στέγασής του τον ανώτατο προβλεπόμενο χρόνο στέγασης, β) του ανωτέρω από

5.4.2012 πρακτικού (απόφασης) της Επιτροπής Οικημάτων Στέγασης Εγγάμων Αξιωματικών, Ανθυπασπιστών, Υπαξιωματικών (Ο.Σ.Ε.Α.Α.Υ.) της ... Πτέρυγας Μάχης (Π.Μ.), κατά το μέρος με το οποίο αποφασίσθηκε η αποστέγαση του αιτούντος, γ) της με αριθμό .../22.5.2012 πράξης του ΓΕΑ/Β3 (σήμα ...), με την οποία παρατείνεται η ημερομηνία αποστέγασης όλου του στρατιωτικού προσωπικού (επομένως και του αιτούντος) έως την 25 Ιουλίου 2012.

3. Επειδή, κατά τις διατάξεις του άρθρου 52 του π.δ. 18/1989 (Α' 18), όπως ισχύουν μετά την αντικατάστασή του από το άρθρο 35 του ν. 2721/1999 (Α' 112) και οι οποίες κατά την παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 702/1977 εφαρμόζονται και στις υποθέσεις ακυρωτικής διαδικασίας ενώπιον των Διοικητικών Εφετείων, το Δικαστήριο μπορεί, μετά από αίτηση εκείνου που άσκησε αίτηση ακυρώσεως, να αναστείλει την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης, με συνοπτικά αιτιολογημένη απόφαση, η οποία εκδίδεται σε συμβούλιο. Η αίτηση αναστολής εκτέλεσης γίνεται δεκτή, όταν κρίνεται ότι η άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης θα προκαλέσει στον αιτούντα βλάβη ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη σε περίπτωση ευδοκίμησης της αίτησης ακυρώσεως. Η αίτηση όμως μπορεί να απορριφθεί, αν κατά τη στάθμιση της βλάβης του αιτούντος, των συμφερόντων τρίτων και του δημοσίου συμφέροντος κρίνεται ότι οι αρνητικές συνέπειες από την αποδοχή θα είναι σοβαρότερες από την ωφέλεια του αιτούντος. Επίσης, μπορεί να γίνει δεκτή η αίτηση αναστολής αν εκτιμάται ότι η αίτηση ακυρώσεως είναι

προδήλως βάσιμη, ακόμη και αν η βλάβη του αιτούντος από την άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης δεν κρίνεται ως ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη. Αντίθετα, η αίτηση αναστολής μπορεί να απορριφθεί ακόμη και σε περίπτωση ανεπανόρθωτης ή δυσχερώς επανορθώσιμης βλάβης, αν εκτιμάται ότι η αίτηση ακυρώσεως είναι προδήλως απαράδεκτη ή προδήλως αβάσιμη.

4. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, ο αιτών είναι Αξιωματικός της Πολεμικής Αεροπορίας (Π.Α.) και είναι οργανικά τοποθετημένος σε Μονάδα της που εδρεύει στη ... συγκεκριμένα στην ... Π.Μ., στεγάζεται δε στα οικήματα Στέγασης της ... Π.Μ ως πολύτεκνος από 11.10.1996. Με την Φ. 900/ΑΔ 451/877/4.8.2011/ΓΕΑ/Β' ΚΛ./Δ/νση Μέριμνας Προσωπικού Γενική Διαταγή, εκδοθείσα κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 5 παρ. 4 της υπό στοιχεία Φ.400/32/82424/Σ.343/3.6.2011, ΦΕΚ Β' 1139/3.6.2011 απόφασης Υπουργού Εθνικής Άμυνας, εκδοθείσης κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 5 παρ. 24 του ν. 2292/1995, ΦΕΚ Α' 35, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 71 παρ. 47 του ν. 3883/2010, ΦΕΚ Α' 167, ορίσθηκε ότι η διάρκεια στέγασης για δικαιούχους που έχουν 4 παιδιά είναι πενταετής. Ο αιτών υπέβαλε την από 24.10.2011 αναφορά ως προς το χρόνο της αποστέγασης της οικογένειάς του. Κατόπιν με το από 5.4.2012 Πρακτικό της Επιτροπής Ο.Σ.Ε.Α.Α.Υ. της ... Π.Μ. (β' προσβαλλόμενη) αποφασίσθηκε η αποστέγαση του αιτούντος από το οίκημα Στέγασης της ... Π.Μ από 15.6.2012 με την αιτιολογία ότι συμπλήρωσε τον

μέγιστο προβλεπόμενο χρόνο στέγασης (πενταετίας). Με την .../ΓΕΑ/Β3 σηματική διαταγή (γ' προσβαλλόμενη) παρατάθηκε ο χρόνος αποστέγασης όλου του προσωπικού μέχρι την 25.7.2012. Κατόπιν αυτών ο αιτών κατέθεσε ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου την κρινόμενη αίτηση αναστολής, με την οποία ζητά την αναστολή εκτέλεσης των ανωτέρω πράξεων μέχρι να εκδοθεί απόφαση επί της από 11.6.2012 αιτήσεως ακυρώσεως που άσκησε κατά των άνω πράξεων και εκκρεμεί ενώπιον του Δικαστηρίου αυτού.

8. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση αναστολής, ο αιτών προβάλλει ότι η αίτηση ακυρώσεως, την οποία αντιγράφει στο δικόγραφο της αναστολής, είναι προδήλως βάσιμη, γιατί οι προσβαλλόμενες πράξεις είναι μη νόμιμες: 1) ως προς την έκδοσή τους αναρμοδίως, καθ' υπέρβαση των ορίων της νομοθετικής εξουσιοδότησης, (η Φ .900/ΑΔ.451 877/Σ.346/4.8.2011 Γενική Διαταγή του Αρχηγού Γ.Ε.Α. με βάση την οποία εκδόθηκαν, κείται εκτός των ορίων της Υ.Α. (Υ.Π.Ε.Θ.Α.) Φ.400/32/82424/Σ.343 (ΦΕΚ Β 1139/2011) και δεν έχει τροποποιηθεί ο Κ.Π.Α./2008), 2) λόγω της αντίθεσης της ουσιαστικής ρύθμισης με το άρθρο 21 του (παρ. 2) του Συντάγματος του 1975 (προστασία της οικογένειας) δεν είναι ανεκτός ο περιορισμός της ειδικής φροντίδας προς τους πολύτεκνους, 3) ως προς τη μη ρητή πρόβλεψη αναδρομικής ισχύος της εκδοθείσας Γενικής Διαταγής, καθώς η 5ετία πρέπει να υπολογισθεί από την επόμενη της δημοσίευσης της άνω Γενικής Διαταγής, 4) ως αντικείμενη στις αρχές χρηστής διοίκησης (ανατροπή του οικογενειακού

προγραμματισμού) και προστατευόμενης εμπιστοσύνης του διοικούμενου (παρεμπόδιση του δικαιώματος οικογενειακής στέγασης). Επίσης ως αναιτιολόγητες, γιατί με τις εν λόγω πράξεις επέρχεται περιορισμός στην παρεχόμενη ειδική φροντίδα για τους πολυτέκνους χωρίς ειδική αιτιολόγηση. Οι λόγοι όμως αυτοί δεν παρίστανται προδήλως βάσιμοι, αφού για την εξετασή τους απαιτείται ενδελεχής έρευνα και εκτίμηση στοιχείων, η οποία ανήκει στην κρίση του Δικαστηρίου που θα δικάσει την αίτηση ακυρώσεως και όχι στην επείγοντος χαρακτήρα κρίση του Δικαστηρίου ως Συμβουλίου επί της αιτήσεως αναστολής.

Τέλος, ο αιτών προβάλλει ότι από την εκτέλεση των προσβαλλόμενων αποφάσεων αποστέγασής του από τα οικήματα Στέγασης της ... Π.Μ. θα υποστεί ανεπανόρθωτη βλάβη, η οποία δεν δύναται να επανορθωθεί σε περίπτωση ευδοκιμήσεως της ασκηθείσης αιτήσεως ακυρώσεως, για τους παρακάτω λόγους: Έχει υποστεί μείωση μισθού 200 περίπου ευρώ και εισπράττει 1.290 Ε μηνιαίως, η δε σύζυγός του δεν εργάζεται, έχει έσοδα από ακίνητα 3.078 Ε, τα οποία όμως της οφείλονται, ενώ το πολυτεκνικό επίδομα μειώθηκε σε 2.825,56 Ε και πλέον καταργείται. Αποτληρώνει κατά μήνα ποσά 142,34 και 156,62 Ε σε δάνεια από το Τ. Τ., κατά μήνα κρατήσεις επιπλέον 152,44 Ε προς αποτληρωμή δανείου και επιπλέον οφείλει 11.719,35 Ε σε στεγαστικό δάνειο της M. Bank. Επικαλείται και προσκομίζει δήλωση φορολογίας εισοδήματος οικονομικού έτους 2010, 2011, μισθωτήριο, φύλλα μισθοδοσίας του αιτούντος Μαρτίου 2011, 2012, 2013, αναλυτικές καταστάσεις των

δανείων. Εξάλλου, το Γενικό Επιτελείο Στρατού, Διεύθυνση Μόνιμου Στρατιωτικού με το από 4.7.2013 έγγραφο απόψεών του υποστηρίζει ότι: Ο αιτών ανήκει στην κατηγορία των πολυτέκνων, έχει κάνει χρήση του δικαιώματος στέγασης στα οικήματα που διατίθενται για το στρατιωτικό προσωπικό για χρονικό διάστημα πλέον των πέντε ετών, ενώ το δημόσιο συμφέρον ικανοποιείται με το καθορισμό ορισμένου χρονικού διαστήματος προσωρινής στέγασης ανά κατηγορία δικαιούχων, και όχι από την κατ' ουσία κατοχύρωση μόνιμης στέγασης για μια κατηγορία προσωπικού.

9. Επειδή, ενώπει των ανωτέρω, το Δικαστήριο σε Συμβούλιο κρίνει ότι ο αιτών, με βάση το δηλούμενο συνολικό οικογενειακό εισόδημα (27.000 Ε περίπου) στο προηγούμενο έτος στο οποίο περιλαμβάνεται εισόδημα από ακίνητα του ίδιου και της σύζυγου του, δύναται να μισθώσει κατοικία για τη στέγαση της οικογένειάς του, χωρίς να υποστεί ουσιώδη στέρηση των μέσων βιοπορισμού, αυτός και τα μέλη της οικογένειάς του, από την εκτέλεση της πράξης αποστέγασής του. Υπό τα δεδομένα αυτά, συνεκτιμώμενου και του δημοσίου συμφέροντος, που επιπάσσει την εκ περιτροπής στέγαση όλων των στερουμένων κατοικίας στρατιωτικών και δη των πολυτέκνων, όπως ο αιτών, ώστε να ικανοποιούνται κατά το δυνατόν συμμέτρως οι στεγαστικές τους ανάγκες, δεδομένου και του περιορισμένου αριθμού των διατιθέμενων για στέγαση οικημάτων, δεν συντρέχει εξαιρετική περίπτωση χορήγησης της αιτούμενης αναστολής εκτέλεσης. Η δε κρινόμενη αίτηση αναστολής πρέπει να απορριφθεί.

87/2013 (Συμβ)

Πρόεδρος: Θεανώ Τζοβαρίδου

Εισηγήτρια: Αικατερίνη Κοφινά

Η αξίωση παροχής έννομης προστασίας έναντι εκτελεστών διοικ. πράξεων εκτείνεται και στην προσωρινή προστασία, διό η δ/ξη του 27 παρ. 8 ν. 2971/01, που απαγορεύει την αναστολή εκτέλεσης της κατεδάφισης κατασκευών σε αιγιαλό ή παραλία, είναι αντισυνταγματική.

Αναστολή εκτέλεσης πρωτοκόλλου κατεδάφισης, αφού οι επίμαχες κατασκευές (τοιχία, ράμπα, σκάλα) δεν κωλύουν τη χρήση του αιγιαλού, ενώ βιοηθούν στην πρόσβαση πελατών στην επιχείρηση ενοικιαζομένων δωματίων του αιτούντος, με συνέπεια η κατεδάφισή τους, ενώπει του ήδη επελθόντος θέρους, να καταστήσει δυσχερή τη λειτουργία της επιχείρησης κατά την τουριστική περίοδο και τη βιωσιμότητά της.

1. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση, για την άσκηση της οποίας καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο, ο αιτών ζητεί ν' ανασταλεί η εκτέλεση του υπ' αριθμ .../12.2.2013 πρωτοκόλλου κατεδάφισης της Προϊσταμένης της Κτηματικής Υπηρεσίας νομού Μ., με το οποίο κλήθηκε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 27 του ν. 2971/2001, να κατεδαφίσει και απομακρύνει αυθαίρετες κατασκευές που βρίσκονται στην κοινόχρηστη ζώνη παραλίας στη θέση «Π. Ν.» της Δημοτικής Ενότητας Μ. του Δήμου Ζ.-Μ. v. Μ. Κατά της πράξης αυτής, ο αιτών άσκησε αίτηση ακύρωσης (ΑΚ 49/26.4.2013), για την οποία δεν έχει ακόμη ορισθεί δικάσιμος.

2. Επειδή, στην παρ. 2 του άρθρου 27 του ν. 2971/2001 (Α' 285) ορίζεται ότι «Τα πάσης φύσεως κτίσματα και εν γένει κατασκευάσματα, τα οποία έχουν ανεγερθεί ή θα ανεγερθούν χωρίς άδεια στον αιγιαλό ή την παραλία, μετά τον καθορισμό και τη συντέλεση των απαλλοτριώσεων των άρθρων 7 και 10 κατεδαφίζονται, ανεξάρτητα από το χρόνο ανέγερσης τους ή αν κατοικούνται ή άλλως πως χρησιμοποιούνται... Προς τούτο ο προϊστάμενος της αρμόδιας Κτηματικής Υπηρεσίας εκδίδει πρωτόκολλο κατεδάφισης...», ενώ, στην παρ. 8 της ίδιας διάταξης ορίζεται ότι «... αίτηση αναστολής εκτέλεσης της κατεδάφισης, άρσης ή απομάκρυνσης ενώπιον οποιουδήποτε Διοικητικού ... Δικαστηρίου ή άλλης Αρχής δεν επιτρέπεται».

3. Επειδή, κατά την έννοια των διατάξεων των άρθρων 20 παρ. 1 και 95 του Συντάγματος η αξίωση για παροχή έννομης προστασίας έναντι των εκτελεστών πράξεων των διοικητικών αρχών εκτείνεται και στην προσωρινή έννομη προστασία, τη λήψη δηλαδή του κατάλληλου μέτρου για να αποσοβηθεί η ανεπανόρθωτη βλάβη που κατά περίπτωση συνδέεται με την άμεση εκτέλεση της διοικητικής πράξης. Ενόψει τούτων, η προαναφερθείσα διάταξη της παρ. 8 του άρθρου 27 του ν. 2971/2001, παραβιάζει συνταγματικά κατοχυρώμένο δικαίωμα και είναι ανίσχυρη (ΕΑ ΣΤΕ 590/10, 837/09, 773/06, 484/03, 718/93 κ.ά).

4. Επειδή, εξάλλου, με τις διατάξεις του άρθρου 52 του π.δ. 18/1989 (φ. Α' 8), όπως αντικαταστάθηκαν με εκείνες του άρθρου 35 του ν. 2721/1999 (Α' 112) και οι οποίες εφαρμόζονται, σύμφωνα με το

άρθρο 4 του ν. 702/1997 (φ. Α' 268) και στα Διοικητικά Εφετεία, το Δικαστήριο στο οποίο ασκήθηκε αίτηση ακυρώσεως εκτελεστής ατομικής διοικητικής πράξης, μπορεί, με συνοπτικά αιτιολογημένη απόφαση, η οποία εκδίδεται σε συμβούλιο, να διατάξει, με αίτηση εκείνου που άσκησε την αίτηση ακυρώσεως, την αναστολή εκτελέσεως της διοικητικής πράξης, όταν η άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης θα προκαλέσει στον αιτούντα βλάβη ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη σε περίπτωση ευδοκίμησης της αιτήσεως ακυρώσεως. Αντίθετα το Δικαστήριο μπορεί να απορρίψει την αίτηση, αν κατά τη στάθμιση της βλάβης του αιτούντος και του δημοσίου συμφέροντος κρίνεται ότι οι αρνητικές συνέπειες από την αποδοχή θα είναι σοβαρότερες από την ωφέλεια του αιτούντος. Εξάλλου, εάν το Δικαστήριο εκτιμά ότι η αίτηση ακυρώσεως είναι προδήλως βάσιμη, μπορεί να δεχθεί την αίτηση αναστολής, ακόμη και αν η βλάβη του αιτούντος από την άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης δεν κρίνεται ως ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη. Ενώ, η αίτηση αναστολής μπορεί να απορριφθεί ακόμη και σε περίπτωση ανεπανόρθωτης ή δυσχερώς επανορθώσιμης βλάβης, αν η επιτροπή εκτιμά ότι η αίτηση ακυρώσεως είναι προδήλως απαράδεκτη ή προδήλως αβάσιμη.

5. Επειδή, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα εξής: Σε αυτοψία που πραγματοποιήθηκε στις 2.12.2011 από υπάλληλο της Κτηματικής Υπηρεσίας νομού Μ. στην παραλία της περιοχής «Π. Ν.» του Δήμου Ζ.-Μ., μπροστά από διύροφη οικοδομή ιδιοκτησίας του αιτούντος,

διαπιστώθηκε ότι καταπατήθηκαν από αυτόν με την κατασκευή αυθαίρετων κτισμάτων, τμήματα δημοσίου κτήματος (παλαιός αιγιαλός) εκτάσεως 19,66 τμ και κοινόχρηστης ζώνης παραλίας εκτάσεως 204,82 τμ, όπως τα όρια αιγιαλού, παραλίας και παλαιού αιγιαλού επανακαθορίστηκαν με την με την υπ. αρ. 1519/22.2.2005 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Θεσσαλίας (ΦΕΚ 518/Δ'18.5.2005). Οι αυθαίρετες αυτές κατασκευές, όπως περιγράφονται λεπτομερώς στην από 27.3.2012 έκθεση ελέγχου και αποτυπώνονται στο θεωρημένο από τον Προϊστάμενο της ίδιας υπηρεσίας τοπογραφικό διάγραμμα που συνοδεύει την έκθεση αυτή, είναι οι ακόλουθες: 1) Τοιχίο από τσιμεντόλιθους σοβατισμένο εξωτερικά, ύψους 1,60, πλάτους 0,20 μ., το οποίο απεικονίζεται στο συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα με τα στοιχεία $B1-B2 = 5,62 \text{ μ.}$, 2) Τοιχίο ύψους 0,5 μ., επάνω στο οποίο υπάρχουν τσιμεντένια κολωνάκια πλευρικών διαστάσεων $0,50 \times 0,50 \text{ μ.}$ που μεταξύ τους ενώνονται με ξύλινες τάβλες, το οποίο απεικονίζεται στο συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα με τα στοιχεία $B2-B3 = 8,87 \text{ μ.}$, $B5-B6 = 8,62$ και $B7-B8 = 5,31$, 3) Τοιχίο ύψους 0,30 μ. επάνω στο οποίο υπάρχουν τσιμεντένια κολωνάκια πλευρικών διαστάσεων $0,50 \times 0,50 \text{ μ.}$, το οποίο απεικονίζεται στο συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα με τα στοιχεία $B8-B9 = 7,95 \text{ μ.}$ 4) Τοιχίο με επένδυση από πέτρες πλάτους 0,35 μ. και ύψους 0,40 μ. στη βόρεια πλευρά του οποίου υπάρχει σοβατισμένο τοιχίο ύψους 0,90 μ. και πλάτους 0,10 μ. και χρησιμοποιείται ως παγκάκι. Τμήμα των προαναφερόμενων τοιχίων, μήκους 4,72

μ., εμπίπτει εντός της κοινόχρηστης ζώνης παραλίας και απεικονίζεται στο συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα με το στοιχείο $t1, 5$) Πλακοστρωμένη σκάλα που φαίνεται στο συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα με το στοιχείο $s1$ διαστάσεων περιμετρικά $2,02 + 1,83 + 2,08 + 1,91$ και εμβαδού 3,83, που ενώνεται στη βόρεια πλευρά της με πλακοστρωμένη ράμπα που απεικονίζεται στο συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα με το στοιχείο $r1$ διαστάσεων περιμετρικά $0,88 + 1,91 + 0,81 + 1,83$ και εμβαδού 1,58 τμ, 6) Τσιμεντένια σκάλα με ξύλινη επένδυση που φαίνεται στο συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα με το στοιχείο $s2$ διαστάσεων περιμετρικά $1,54 \text{ μ.} + 0,50 + 1,56 + 0,50$ και εμβαδού 0,77 τμ, 7) Ξύλινη κατασκευή με οροφή από τέντα, μέσου ύψους 2,50 μ. που απεικονίζεται στο συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα με το στοιχείο $k1$ από την οποία τμήμα a) διαστάσεων περιμετρικά $3,75 + 1,87 + 1,51 + (1,38 + 0,31) + 3,57$ και εμβαδού 8,85 τμ εμπίπτει εντός παλαιού αιγιαλού και β) διαστάσεων περιμετρικά $(0,31 + 1,38) + 1,65 + 0,36$ και εμβαδού 0,31 τμ εμπίπτει εντός κοινόχρηστης ζώνης παραλίας. Κατ' επίκληση της έκθεσης αυτής εκδόθηκε το προσβαλλόμενο πρωτόκολλο, με το οποίο κλήθηκε ο αιτών να κατεδαφίσει, εντός τριάντα ημερών από την κοινοποίηση αυτού, τις περιγραφόμενες σε αυτό αυθαίρετες κατασκευές και να απομακρύνει τα υλικά, με τη σημείωση ότι αν παρέλθει άπρακτη η ως άνω ταχθείσα προθεσμία η κατεδάφιση θα γίνει από συνεργείο της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας σε συνεργασία με την Ειδική Υπηρεσία Επιθεώρησης και Κατεδάφισης

Αυθαιρέτων (Ε.Υ.Ε.Κ.Α.) με τον καταλογισμό σε βάρος του της σχετικής δαπάνης και την είσπραξη αυτής κατά τις διατάξεις είσπραξης των δημοσίων εσόδων (παρ. 6 άρθρου 27 ν. 2971/2001).

6. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση και το με ημερομηνία κατάθεσης 16.5.2013 υπόμνημα, ο αιτών ζητεί την αναστολή εκτέλεσης του προσβαλλόμενου πρωτοκόλλου κατεδάφισης λόγω πρόδηλης βασιμότητας της ασκηθείσας αίτησης ακύρωσης. Οι προβαλλόμενοι, όμως, λόγοι ακύρωσης α) ότι το ένδικο πρωτόκολλο εκδόθηκε κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 1 του α.ν. 1539/1938 και του άρθρου 2 του α.ν. 263/1968, β) ότι προ της εκδόσεώς του δεν τηρήθηκε ο ουσιώδης τύπος της προηγούμενης ακρόασης, γ) ότι κατά παράβαση της υπ' αρ. 1090652/6799/B0010/2005 υπουργικής αποφάσεως (Β' 1393) η αυτοψία διενεργήθηκε από μόνο ένα υπάλληλο αντί δύο υπαλλήλων της Κτηματικής Υπηρεσίας του νομού Μ., δ) ότι το προσβαλλόμενο πρωτόκολλο είναι αναιτιολόγητο, ε) ότι είναι κύριος της αναφερόμενης στο προσβαλλόμενο πρωτόκολλο έκτασης, στ) ότι η από 23.1.2004 έκθεση της επιτροπής επανακαθορισμού ορίων αιγιαλού, παραλίας και παλαιού αιγιαλού του άρθρου 3 του ν. 2971/2001, που επικυρώθηκε με την υπ' αρ. 1519/22.2.2005 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Θεσσαλίας, είναι άκυρη ζ) ότι ο Γ. Π., θείος του αιτούντος, που είχε την επικαρπία του ακινήτου μέχρι το χρόνο του θανάτου του στις 27.3.2010 και το οποίο κληρονόμησε ο αιτών, προέβη στην κατασκευή των επίμαχων κτισμάτων και η) ότι το προσβαλλόμενο πρωτόκολλο

εκδόθηκε κατά παράβαση του άρθρου 281 ΑΚ, των κανόνων της καλής πίστης, της αναλογικότητας και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, δεν παρίστανται, κατά την κρίση του Δικαστηρίου τούτου σε Συμβούλιο, προδήλως βάσιμοι, ώστε να δικαιολογείται εκ του λόγου αυτού η χορήγηση της επιδιωκόμενης αναστολής.

7. Επειδή, περαιτέρω, ο αιτών προβάλλει ότι από την άμεση εκτέλεση του προσβαλλόμενου πρωτοκόλλου θα υποστεί ανεπανόρθωτη βλάβη, λόγω της φύσης του μέτρου της κατεδάφισης, καθόσον αν κατεδαφιστούν τα επίμαχα τοιχία, θα υπάρχει κίνδυνος κατολίσθησης της αυλής της ιδιοκτησίας του, μέχρι δε να υψωθεί νέα περίφραξη η ιδιοκτησία του θα παραμείνει εκτεθειμένη στον κίνδυνο κλοπών, πέραν του ότι οι σχετικές δαπάνες για την ανέγερση νέας περίφραξης με τοιχία, καλαίσθητα όπως και τα επίδικα θα επιβαρύνουν σημαντικά τη χαμηλή οικονομική του κατάσταση. Επίσης, ισχυρίζεται ότι από τις επίδικες κατασκευές (περίφραξη με τοιχία, σκάλα, ράμπα) που βρίσκονται πάνω και πίσω από το δρόμο (πεζόδρομο) και σε απόσταση μεγαλύτερη από 50 μέτρα από την ακτογραμμή, δεν κωλύεται η χρήση του αιγιαλού από το κοινό, ενώ αν αυτές κατεδαφιστούν δεν θα υπάρχει πρόσβαση στην επιχείρησή του ενοικιαζόμενων δωματίων τους επερχόμενους θερινούς μήνες και θα καταστεί δύσκολη έως αδύνατη η λειτουργία της, αφού ο εξωτερικός του χώρος (αυλή) της ιδιοκτησίας του, ευρισκόμενος σε υψηλότερο επίπεδο σε σχέση με το δημοτικό πεζόδρομο, έχει διαμορφωθεί κατάλληλα με αυτές τις επίδικες κατασκευές. Εξάλλου, υποστηρίζει, όλα τα τοιχία του παραλιακού

μετώπου βρίσκονται στην ίδια ευθεία, κατά μήκος όλου του πεζόδρομου, χωρίς να υπάρχει οποιαδήποτε προβολή μέσα στον πεζόδρομο, το δικό του τοιχίο δε, κτίσθηκε όταν κατασκευάσθηκε ο πεζόδρομος με τη σύμφωνη γνώμη του Δήμου Μ. Περαιτέρω, ο αιτών προβάλλει οι ως άνω κατασκευές είναι πολύ παλιές και εκτελέσθηκαν από τον θείο του Γ. Π., ώστε να μην συντρέχει λόγος επείγοντος για την άμεση κατεδάφισή τους. Τέλος, ο αιτών ισχυρίζεται ότι σε περίπτωση ευδοκίμησης της αίτησης ακυρώσεως, οι δαπάνες της εκ νέου ανέγερσης της περίφραξης, των σκαλιών και της ράμπας θα επιβαρύνουν σημαντικά την οικονομική του κατάσταση. Προς απόδειξη των ισχυρισμών του, προσκομίζει, μεταξύ άλλων: 1) την υπ' αρ. .../19.4.1994 άδεια λειτουργίας καταστήματος (καφενείου - εστιατορίου - ψησταριάς) επ' ονόματι του αιτούντος, το οποίο λειτουργεί στο ισόγειο της διώροφης οικοδομής του, 2) την υπ' αρ. .../1993 άδεια οικοδομής του Τμήματος Πολεοδομίας της νομαρχίας Μ. για την προσθήκη ορόφου στο επίμαχο ακίνητο, 3) το υπ' αρ. .../25.6.2003 Ειδικό Σήμα Λειτουργίας της Διεύθυνσης Τουρισμού Θεσσαλίας, που χορηγήθηκε κατά τις διατάξεις του ν. 2160/1993 «Περί Ε.Ο.Τ.» (Α' 118) στο θείο του αιτούντος Γ. Π. προκειμένου να λειτουργεί στο ακίνητο επιχείρηση ενοικιαζομένων δωματίων, η οποία σύμφωνα με την υπ' αρ. .../3.7.1998 βεβαίωση, που προσκομίζεται, κατετάγη στην Α' κατηγορία, 4) την αριθ. .../13.5.2013 ένορκη βεβαίωση ενώπιον Συμβολαιογράφου του μάρτυρος Κ. Λ., με την οποία δηλώνει ότι διετέλεσε Δήμαρχος Μ. από το έτος 2003 έως το 2010, ότι το ακίνητο του αιτούντος

εφάπτεται του δημοτικού πεζόδρομου, είναι υπερυψωμένο όσον αφορά τη θάλασσα και τον πεζόδρομο που διέρχεται από μπροστά του και ότι σε εκείνο το σημείο η απόσταση από τη θάλασσα είναι πολύ μεγάλη. Επιπλέον δηλώνει ότι κατά μήκος του πεζόδρομου και προς το μέρος των ιδιοκτησιών του παραλιακού μετώπου, οι ιδιοκτήτες όπως και ο αιτών κατασκεύασαν, σε ευθεία γραμμή, χαμηλά τοιχία ομοιόμορφα με πέτρες και τσιμέντο, σύμφωνα με την αρχιτεκτονική μελέτη ανάπλασης του παραλιακού δρόμου, την οποία εκπόνησε ο Δήμος Μ. και εγκρίθηκε από την επιτροπή αρχιτεκτονικού ελέγχου Ν. Μ. και από την Κτηματική Υπηρεσία. Επισημαίνει δε ότι οι επίμαχες κατασκευές είναι παλιές κατασκευές, δεν εμποδίζουν την πρόσβαση του κοινού στη θάλασσα, διευκολύνουν μόνο την πρόσβαση στην επιχείρηση που ο αιτών διατηρεί, και ότι, αν αυτές κατεδαφισθούν, θα αλλοιωθεί το δομημένο και το φυσικό περιβάλλον της περιοχής. 5) το .../28.11.1996 συμβόλαιο δωρεάς εν ζωή της ψιλής κυριότητας της ως άνω διώροφης οικοδομής με το οικόπεδο εμβαδού 529,87 τμ από τον Γ. Π. προς τον ανιψό του και αιτούντα, 6) την .../29.3.2010 ληξιαρχική πράξη θανάτου του Γ. Π.

8. Επειδή, με τα ανωτέρω δεδομένα, λαμβάνοντας δε υπόψη ότι καταρχήν οι επίμαχες κατασκευές (τοιχία, ράμπα, σκάλα), ευρισκόμενες πάνω και πίσω από το δημοτικό πεζόδρομο, χωρίς να προκύπτει προβολή τους μέσα στον πεζόδρομο, και μάλιστα σε ικανή απόσταση από την ακτογραμμή, δεν προκύπτει ότι κωλύουν τη χρήση του αιγιαλού από το κοινό, κατά τα εκτιθέμενα στην προηγούμενη σκέψη και

μη αμφισβητούμενα ειδικώς από το καθού Ελληνικό Δημόσιο, και ότι περαιτέρω στην εν λόγῳ ιδιοκτησίᾳ του αιτούντος ασκείται επιχείρηση ενοικιαζομένων δωματίων Α' κατηγορίας και τα ως άνω περιγραφόμενα στο πρωτόκολλο έργα, λόγω της μορφολογίας του εδάφους (επικλινές, σε υψηλότερο επίπεδο σε σχέση με τον πεζόδρομο), βοηθούν στην πρόσβαση των πελατών και στην εύρυθμη λειτουργία της, με συνέπεια η κατεδάφισή τους και η άμεση ανάγκη εκ νέου διαμόρφωσης του χώρου, ενώψει ιδιαίτερα του ήδη επελθόντος θέρους, θα καταστήσει δυσχερή τη λειτουργία της επιχείρησης αυτής κατά την τουριστική περίοδο και εν τέλει τη βιωσιμότητά της, το Δικαστήριο τούτο (σε Συμβούλιο) κρίνει ότι στην προκείμενη περίπτωση δεν συντρέχει ανάγκη άμεσης κατεδάφισης των επίμαχων κατασκευών και, συνεπώς, πρέπει να ανασταλεί η εκτέλεση της προσβαλλόμενης απόφασης, η οποία, λόγω της φύσης του μέτρου της κατεδάφισης, θα επιφέρει δυσχερώς επανορθώσιμη βλάβη στον αιτούντα, παρά το ότι κατά κανόνα πράξεις κατεδάφισης κτισμάτων στον αιγιαλό και στην παραλία πρέπει καταρχήν να εκτελούνται χωρίς καθυστέρηση για λόγους δημοσίου συμφέροντος (πρβλ. ΕΑ ΣτΕ 448/03, 479/06, 1059/07, 837/09, 590/10). Κατόπιν όλων των εκτεθέντων, πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή η κρινόμενη αίτηση και να ανασταλεί η προσβαλλόμενη απόφαση, μέχρι την 30.9.2013...

103/2013 (Συμβ)
Πρόεδρος: Ιωάν. Καλαμάρας
Εισηγήτρια: Ίλια Φωτιάδου

Δυνατή νέα αίτηση αναστολής εκτέλεσης αν προσκομίζονται νεότερα κρίσιμα στοιχεία μη τεθέντα αρχικά υπόψη του Δικαστηρίου ή επί μεταβολής δεδομένων.

Νέα αίτηση αναστολής πράξης ανάκλησης έγκρισης προσωρινής κυκλοφοριακής σύνδεσης επαγγελματικής εγκατάστασης κάμπινγκ.

Αναπόδεικτη οικονομική βλάβη, αφού δεν προσκομίζονται στοιχεία για την συνολική περιουσιακή - οικονομική κατάσταση των αιτούντων και της επιχείρησής τους, ενώ τα προσκομίζομενα έγγραφα αφορούν χρέη μόνο της επιχείρησης και ενός μέλους της προς τρίτους.

Επί προσωρινής αναστολής από τη Διοίκηση της προσβαλλόμενης πράξης μέχρι την εξέταση αίτησης θεραπείας, η δικαστική αναστολή αποβαίνει άνευ αντικειμένου.

Μη αναστολή ενώψει ότι δεν άρθηκαν οι λόγοι δημοσίου συμφέροντος που επιτάσσουν ομαλή και ασφαλή κυκλοφορία των οχημάτων πέριξ της τουριστικής εγκατάστασης.

1. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση, για την άσκηση της οποίας καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο, ζητείται η αναστολή εκτέλεσης: α) Της .../31.3.2011 πράξης της Προϊσταμένης της Διεύθυνσης Ελέγχου Συντήρησης Έργων (Δ.Ε.Σ.Ε.) Θεσσαλίας. Με την εν λόγω πράξη ανακλήθηκε η .../10.6.1983 απόφαση του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Συγκοινωνιακών Έργων (τέως Π.Υ.Δ.Ε.) Λάρισας περί έγκρισης προσωρινής κυκλοφοριακής σύνδεσης της επαγγελματικής εγκατά-

στασης Camping υπό την επωνυμία «M.G.», κειμένης επί του ... χλμ της Εθνικής Οδού Κ.-Ι. (κατεύθυνση προς Ι.), που ανήκει στην ιδιοκτησία των δεύτερης και τρίτης αιτουσών και εκμεταλλεύοταν η πρώτη αιτούσα, ήδη δε περιήλθε (όπως εκτίθεται στο κρινόμενο δικόγραφο) στην τέταρτη αιτούσα, ως καθολική διάδοχο των λοιπών αιτουσών. β) (Καθ' ερμηνεία του δικογράφου) της σιωπηρής απόρριψης της με ημερομηνία 1.4.2011 αίτησης θεραπείας κατά της πιο πάνω πράξης που υπέβαλαν οι δεύτερη και τρίτη αιτούσες. Και γ) κάθε άλλης σχετικής πράξης ή παράλειψης της Διοίκησης.

2. Επειδή, στο άρθρο 4 παρ. 2 του ν. 702/1977 (Α'268) ορίζεται ότι «2. Η κατά το άρθρον 52 του Ν.Δ. 170/1973 (ήδη π.δ. 18/1989) αίτησις περί αναστολής εκτελέσεως της επί ακυρώσει προσβληθείσης πράξεως κρίνεται υπό του διοικητικού εφετείου εν συμβουλίῳ». Συναφώς, από τις διατάξεις των παρ. 9 και 10 του άρθρου 52 του ως άνω π.δ. 18/1989 συνάγεται ότι, εάν έχει απορριφθεί αίτηση αναστολής εκτελέσεως διοικητικής πράξεως, είναι δυνατή η υποβολή νέας σχετικής αιτήσεως, εφόσον προσκομίζονται νεότερα κρίσιμα στοιχεία μη τεθέντα αρχικώς υπόψη της Επιτροπής Αναστολών ή υπάρχει μεταβολή δεδομένων (πρβλ. ΕΑ ΣτΕ 33/10, 991/08).

3. Επειδή, εν προκειμένω, από τα στοιχεία της δικογραφίας προκύπτουν τα εξής: Με την .../10.6.1983 απόφαση του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Συγκοινωνιακών Έργων του Υπουργείου Δημοσίων Έργων είχε εγκριθεί η προσωρινή κυκλοφοριακή σύνδεση με την εθνική οδό Κ. -

I. (τότε πρωτεύον εθνικό οδικό δίκτυο και ήδη δευτερεύον) της επιχείρησης εκμετάλλευσης οργανωμένης τουριστικής κατασκήνωσης (camping), ιδιοκτησίας του Α.Τ., δικαιοπαρόχου των δεύτερης και τρίτης αιτουσών ως συνιδιοκτητριών της ανωτέρω κατασκήνωσης, την οποία εκμεταλλεύοταν η πρώτη αιτούσα και η οποία, όπως προεκτέθηκε, περιήλθε στην τέταρτη αιτούσα, ως καθολική διάδοχο των λοιπών αιτουσών. Η εν λόγω έγκριση χορηγήθηκε υπό προϋποθέσεις, ήτοι (κατά τα αναγραφόμενα στην εν λόγω απόφαση) «σύμφωνα με τα διορθωμένα και θεωρημένα σχέδια ... και με τους όρους και προϋποθέσεις του 465/1970 Β.Δ/τος όπως συμπληρώθηκε και ισχύει...». Κατόπιν αυτοψιών (16.5.07, 13.3.08, 22.10.10) που διενεργήθηκαν αρμοδίως, διαπιστώθηκε ότι τα στοιχεία που απαρτίζουν την πιο πάνω κυκλοφοριακή σύνδεση είχαν υποστεί φθορές και ότι η διαμόρφωση της κεντρικής νησίδας της σύνδεσης αυτής δεν είχε γίνει σύμφωνα με τα εγκεκριμένα σχέδια. Ενώψει τούτων, εκδόθηκε η προσβαλλόμενη πράξη με την οποία ανακλήθηκε η πιο πάνω .../10.6.1983 απόφαση (περί έγκρισης της κυκλοφοριακής σύνδεσης της επίμαχης εγκατάστασης), η δε από 1.4.2011 (αριθ. πρωτ. .../1.4.2011 Δ.Ε.Σ.Ε. Θεσσαλίας) αίτηση θεραπείας κατά της εν λόγω πράξης που υπέβαλαν οι δεύτερη και τρίτη αιτούσες, απορρίφθηκε σιωπηρώς (προσβαλλόμενη, καθ' ερμηνεία του δικογράφου, σιωπηρή απόρριψη). Εξάλλου, με την .../31.5.2011 απόφαση του Προϊσταμένου της Περιφερειακής Υπηρεσίας Τουρισμού Θεσσαλίας ανακλήθηκε το με αριθμό ΜΗΤΕ .../27.4.2010 Ειδικό Σήμα

λειτουργίας του camping των αιτουσών, με την αιτιολογία ότι λόγω ανάκλησης της κυκλοφοριακής σύνδεσης, εξέλιπε η νόμιμη προϋπόθεση υπό την οποία είχε χορηγηθεί το ειδικό σήμα λειτουργίας αυτού.

Περαιτέρω, κατά των προσβαλλομένων πράξεων οι αιτούσες, πλην της τετάρτης εξ αυτών, άσκησαν ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Λάρισας το με ημερομηνία κατάθεσης 11.4.2011 ένδικο βιόήθημα επιγραφόμενο ως «προσφυγή», καθώς και την αντίστοιχη (επίσης με ημερομηνία κατάθεσης 11.4.2011) αίτηση αναστολής. Με την 167/2011 απόφαση του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Λάρισας (εκδοθείσα κατ' άρθρο 126Α ΚΔΔ) το ως άνω ασκηθέν ένδικο βιόήθημα μαζί με την αντίστοιχη αίτηση αναστολής παραπέμφθηκαν προς εκδίκαση στο Συμβούλιο της Επικρατείας. Ακολούθως, το Συμβούλιο της Επικρατείας (Δ' Τμήμα - κατ' άρθρο 34Α π.δ. 18/1989) με την 804/2012 απόφασή του παρέπεμψε λόγω αρμοδιότητας ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Λάρισας, αποκλειστικώς και μόνο το ως άνω (ασκηθέν ως «προσφυγή») ένδικο βιόήθημα [όπως και το σχετικό επ' αυτού από 30.8.2011 δικόγραφο πρόσθετων λόγων], για να εκδικασθεί τούτο ως αίτηση ακυρώσεως. Περαιτέρω δε, για την ως άνω αντίστοιχη (από 11.4.2011) αίτηση αναστολής εκτέλεσης των προσβαλλομένων πράξεων εκδόθηκε η 789/2011 απόφαση της Επιτροπής Αναστολών του Συμβουλίου της Επικρατείας (κατ' άρθρο 52 π.δ. 18/1989), με την οποία απορρίφθηκε στην ουσία η εν λόγω αίτηση αναστολής, με την αιτιολογία ότι, ανεξαρτήτως της επικληθείσας με την πιο πάνω αίτηση αναστολής βλάβης,

συντρέχουν λόγοι δημοσίου συμφέροντος συνδεόμενοι με την ομαλή και ασφαλή διεξαγωγή της κυκλοφορίας των οχημάτων, οι οποίοι, έχοντας από μακρού επισημανθεί, κωλύουν τη χορήγηση αναστολής εκτέλεσης των ως άνω προσβαλλομένων πράξεων, ενώ παράλληλα κρίθηκε ότι οι προβαλλόμενοι λόγοι ακυρώσεως δεν παρίστανται ως προδήλως βάσιμοι.

4. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση αναστολής, που άσκησαν ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Λάρισας (σε Συμβούλιο), οι αιτούσες ζητούν εκ νέου την αναστολή εκτέλεσης των ιδίων ως άνω προσβαλλομένων πράξεων και ισχυρίζονται ότι ανέκυψαν νέα κρίσιμα στοιχεία καθώς και μεταβολή των δεδομένων, με βάση τα οποία δικαιολογείται η χορήγηση της αιτούμενης αναστολής. Ειδικότερα, υποστηρίζουν ότι υφίστανται ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη υλική και ηθική βλάβη λόγω της επικείμενης εκτέλεσης, αφού παύει η λειτουργία της επιχείρησής τους και δεν καθίσταται δυνατή η άμεση αποπληρωμή των χρεών προς τους προμηθευτές τους, με αποτέλεσμα τόσο τον οικονομικό κλονισμό της επιχείρησης όσο και την προσβολή της ανάπτυξης και της βιωσιμότητάς της, αλλά και των μελών της σε προσωπικό και οικογενειακό επίπεδο, καθόσον η επιχείρηση αυτή αποτελεί το μοναδικό έσοδο βιοπορισμού τους, ενώφει και της τουριστικής περιόδου αλλά και της γενικότερης οικονομικής κρίσης που επικρατεί. Ο εν λόγω ισχυρισμός απορρίπτεται πρωτίστως ως αναπόδεικτος, δεδομένου ότι δεν προσκομίζονται στοιχεία από τα οποία να προκύπτει η τρέχουσα συνολική περιουσιακή

οικονομική κατάσταση τόσο των ιδίων των αιτουσών ατομικώς όσο και της επίμαχης επιχείρησης, ενώ περαιτέρω τα προσαγόμενα στις 18.7.2013 (χωρίς όμως να γίνεται επίκληση αυτών με την κρινόμενη αίτηση) έγγραφα αφορούν σε χρέη μόνο και υποχρεώσεις της επιχείρησης και ενός μέλους της προς τρίτους (ήτοι προσάγονται α) το από 1.7.2013 Δελτίο Αποστολής - Τιμολόγιο Πώλησης για ποσό 245,71 Ε της προμηθεύτριας επιχείρησης «Ν. Λ.» (με υπόλοιπο χρέος περίπου 1.696,10 Ε), β) ο από 29.5.2013 λογαριασμός της ΔΕΗ ύψους 874 Ε για την επιχείρηση του camping, γ) η από 3.6.2013 βεβαίωση της Τράπεζας Π. για οφειλόμενο από την τρίτη αιτούσα υπόλοιπο 29.826,90 Ε από στεγαστικό δάνειο και δ) ο από 29.5.2013 Πίνακας Προσωπικού του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας, όπου αναγράφονται δύο εργαζόμενοι ως απασχολούμενοι της επιχείρησης αυτής).

Ακόμη, οι αιτουσες διατείνονται ότι η ίδια η Διοίκηση προέβη στην επίμαχη αναστολή, αφού με την .../26.3.2013 απόφαση του Αντιπεριφερειάρχου Τρικάλων αναστέλλεται προσωρινώς η προσβαλλόμενη πράξη μέχρι την 30.4.2013 (υπό τους όρους που διαλαμβάνονται σ' αυτήν) και μέχρι να εξετασθεί η από 7.3.2013 (νέα προφανώς) αίτηση θεραπείας - επανεξέτασης κατά της πράξης αυτής, ενώπιον και των ρυθμίσεων του άρθρου 114 (παρ. 3) του ν. 4070/2012 (Α' 82) για τις εγκαταστάσεις που έλαβαν άδειες ίδρυσης στο χρονικό διάστημα μεταξύ της ενάρξεως ισχύος του β.δ. 465/1970 και της έκδοσης του π.δ. 143/1989 (όπως η επιχείρηση των αιτουσών). Τα ανωτέρω όμως προβαλλόμε-

να απορρίπτονται ως αλυσιτελή, καθόσον υπό την υποτιθέμενη εκδοχή της αναστολής των προσβαλλομένων πράξεων από την ίδια τη Διοίκηση, η αιτούμενη αναστολή αποβαίνει άνευ αντικειμένου, ενώ και κατ' επίκληση εφαρμογής του άρθρου 114 (παρ. 3) του ν. 4070/2012 δεν προσκομίζεται αντίστοιχη διαπιστωτική πράξη περί επαναφοράς της λειτουργίας της ανωτέρω επιχείρησης. Κατόπιν τούτων, ενώπιον του ότι με βάση τα προεκτεθέντα στοιχεία δεν αναιρούνται ούτε οι λόγοι δημοσίου συμφέροντος που επιτάσσουν την ομαλή και ασφαλή διεξαγωγή της κυκλοφορίας των οχημάτων πέριξ της τοποθεσίας της επίμαχης τουριστικής εγκατάστασης, αλλά ούτε και προκύπτει το προδήλως βάσιμο των προβαλλομένων λόγων ακυρώσεως, δεν συντρέχει νόμιμη περίπτωση για την χορήγηση της αιτούμενης αναστολής. Ως εκ τούτου, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί.

1/2013 (Συμβ - άρθ. 2 ν. 3068/02)

Πρόεδρος: Ιωάν. Καλαμάρας

Εισηγήτρια: Κωνσταντινία Μαργαρίτη

Υποχρέωση συμμόρφωσης χωρίς καθυστέρηση προς δίκ. αποφάσεις από το Δημόσιο, ΟΤΑ, νπδδ αλλά και νπιδ του ευρύτερου δημόσιου τομέα που ανήκουν στο Δημόσιο.

Εφόσον, κατά τα κριθέντα από το ΣτΕ, η υπόθεση δεν παραπέμφθηκε στο ΔιοικΕφ για νέα κρίση, η αναιρεσι-βληθείσα απόφαση αυτού ήταν πλέον εκτελεστέα κατά τα μη αναιρεθέντα κεφάλαιά της, και δη ως προς την καταβολή εργολαβικού ανταλλάγματος.

Νομιμοποίηση αναδόχου να ζητήσει

συμμόρφωση της Διοίκησης στην άνω εφετειακή απόφαση.

Κρίση ότι η μη καταβολή της εγκριθείσας δαπάνης δεν οφείλεται σε μη συμμόρφωση, αλλά σε παράλειψη του αιτούντος να υποβάλει δικαιολογητικά για είσπραξη (τιμολόγια, ενημερότητα).

1. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση, η οποία ασκείται παραδεκτώς, σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 3068/2002 (ΦΕΚ 274 Α'), όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 56 του ν. 3900/2010 (ΦΕΚ 213 Α'), ο αιτών ισχυρίζεται ότι η Διοίκηση παρανόμως δεν συμμορφώνεται προς την 155/1997 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Λάρισας και ζητά να εκτελεσθεί η απόφαση αυτή.

2. Επειδή, κατά το άρθρο 1 του ν. 3068/2002, όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 4ε παρ. 3 ν. 3388/2005, το Δημόσιο, οι Ο.Τ.Α., τα λοιπά Ν.Π.Δ.Δ., καθώς και τα Ν.Π.Ι.Δ. του ευρύτερου δημόσιου τομέα που ανήκουν εξ ολοκλήρου στο Δημόσιο έχουν υποχρέωση να συμμορφώνονται χωρίς καθυστέρηση προς τις δικαστικές αποφάσεις.

3. Επειδή, με την 155/1997 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Λάρισας - η οποία εκδόθηκε μετά την αναίρεση της 83/1988 απόφασης του ίδιου Δικαστηρίου με την 2972/1994 απόφαση του ΣτΕ και μετά την, εν συνεχείᾳ, έκδοση της 220/1995 προδικαστικής απόφασης του Εφετείου Λάρισας - αναγνωρίσθηκε ότι συνέτρεχε, λόγω υπαιτιότητας του κυρίου του έργου, νόμιμος λόγος διάλυσης της εργολαβίας για την εκτέλεση του έργου «Α. Γ. Μ.» που είχε συναφθεί μεταξύ του

Νομαρχιακού Ταμείου Καρδίτσας δικαιοπαρόχου της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Καρδίτσας και ήδη Περιφέρειας Θεσσαλίας και της προσφεύγουσας αναδόχου κοινοπραξίας «Ι. Φ. - Ι. Ν.» και αναπέμφθηκε η υπόθεση στη Διοίκηση προκειμένου να επιληφθεί του θέματος της αποζημίωσης της αναδόχου κατά το άρθρο 13 ν.δ. 1266/1972. Κατά της απόφασης αυτής η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση άσκησε αναίρεση, η οποία έγινε εν μέρει δεκτή με την 3149/2002 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, το οποίο δέχθηκε ότι η κρίση του Διοικητικού Εφετείου, κατά την οποία λόγω της διάλυσης της συμβάσεως έπρεπε να καταβληθεί στην ανωτέρω, μεταξύ άλλων, αποζημίωση των μηχανημάτων που είχαν διατεθεί για το έργο αυτό, δεν είναι νόμιμη σύμφωνα με τις εφαρμοστέες εν προκειμένω διατάξεις του άρθρου 13 παρ.1 ν.δ. 1266/1972 και 35 παρ. 6 π.δ. 475/1976, εφόσον τέτοια αποζημίωση δεν προβλέπεται από αυτές, ενώ η εταιρεία είχε τη δυνατότητα να αποσύρει τα μηχανήματά της από το εργοτάξιο. Επίσης, δέχθηκε ότι το Διοικητικό Εφετείο, κρίνοντας ότι έπρεπε να καταβληθεί στην ίδια, μεταξύ άλλων, και η αξία των δοκίμων υλικών που είχαν ενσωματωθεί στο έργο, αποφάνθηκε πέραν των αιτηθέντων κατά παράβαση της διάταξης του άρθρου 54 παρ. 2 π.δ. 341/1978, εφόσον η εταιρεία αυτή δεν είχε ζητήσει με την προσφυγή της να της καταβληθεί η αξία των εν λόγω υλικών. Δεδομένου δε ότι σύμφωνα με τα κριθέντα από το Συμβούλιο της Επικρατείας η υπόθεση δεν παραπέμφθηκε στο Διοικητικό Εφετείο Λάρισας για να κριθεί εκ νέου, προκύπτει ότι η 155/1997 απόφαση αυτού ήταν πλέ-

ον εκτελεστέα κατά τα λοιπά κεφάλαιά της, που δεν αναιρέθηκαν και αφορούν τον ήδη αιτούντα και ειδικότερα α) ως προς την καταβολή του εργολαβικού ανταλλάγματος που αντιστοιχεί στις εργασίες που είχαν ήδη εκτελεσθεί και β) ως προς τον κανονισμό αποζημίωσης, ανάλογα με τις εγκαταστάσεις της αναδόχου, και τεκμαιρούμενου οφέλους από τη διάλυση της συμβάσεως κατ' άρθρο 13 ν.δ. 1266/1972.

Ο αιτών, όπως αναφέρει στην αίτησή του, κοινοποίησε στην τέως Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Καρδίτσας και ήδη Περιφέρεια Θεσσαλίας την από 7.6.2004 εξώδικη πρόσκληση, με την οποία την κάλεσε να εκτελέσει την 155/1997 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Λάρισας. Η άνω Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, όπως προκύπτει από το .../9.12.2004 Πρακτικό που προσκομίζεται, αναγνωρίζει ότι, βάσει των άνω δικαστικών αποφάσεων που έχουν καταστεί αμετάκλητες, ανακύπτει υποχρέωσή της να καταβάλει νομιμοτόκων στην κοινοπραξία, ως αμοιβή για εργασίες που εκτελέσθηκαν και ως αποζημίωση για τη διάλυση της συμβάσεως του έργου «Α.Γ.Μ.», ποσό 35.000 Ε για το οποίο και εγκρίνει τη διάθεση ανάλογης πίστωσης, χωρίς έκτοτε να προκύπτει άλλη ενέργεια ή ότι το εν λόγω ποσό καταβλήθηκε. Με τα δεδομένα αυτά, και ενόψει της παρέλευσης μακρού χρονικού διαστήματος από τη δημοσίευση της 3149/2002 απόφασης του Συμβουλίου της Επικρατείας αλλά και την έγκριση της πίστωσης, το παρόν Συμβούλιο με το 3/2012 πρακτικό του διαπίστωσε ότι υφίσταται καθυστέρηση συμμόρφωσης προς τα κριθέντα με την 155/1997 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Λάρισας. Για το λόγο

αυτό, πρέπει να κληθεί η Περιφέρεια Θεσσαλίας, σύμφωνα με τα άρθρα 3 παρ.1 ν. 3068/2002 και 30 παρ. 1 πδ 61/2004, να εκθέσει τις απόψεις της και να υποβάλλει τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή της εντός μηνός από τη νόμιμη κοινοποίηση του παρόντος πρακτικού. Με το .../29.11.2012 έγγραφο της Περιφερειακής Ενότητας Καρδίτσας απεστάλησαν οι απόψεις της Δ/ντριας Τεχνικών Έργων σε εκτέλεση του 3/12 πρακτικού του άνω Συμβουλίου, στις οποίες αναφέρεται ότι παραμένει εγκεκριμένη πίστωση 40.000 Ε που καλύπτει πλήρως τη δαπάνη με ΦΠΑ εγκριθείσα με την .../9.10.2004 απόφαση της Ν. Ε., της οποίας «έλαβε γνώση η ανάδοχος κοινοπραξία «Ι. Φ. - Ι. Ν.», δεν υπέβαλε όμως τα απαιτούμενα δικαιολογητικά πληρωμής (τιμολόγια, κρατήσεις, φορολογική - ασφαλιστική ενημερότητα) ώστε να καταστεί δυνατή δημοσιονομικά η πληρωμή της».

Επειδή, ενόψει των ανωτέρω, δικαιούχος του δικαιώματος να ζητήσει τη συμμόρφωση της Διοίκησης στην 155/1997 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Λάρισας, από την οποία απέρρεε η υποχρέωση χορήγησης αποζημίωσης, είναι η ανάδοχος της κοινοπραξίας «Ι. Φ. - Ι. Ν.», το μοναδικό επιζών μέλος της οποίας Ι. Ν. κατάθεσε την από 17.11.2011 αίτηση συμμόρφωσης, στο όνομα του οποίου το από 24.12.12 υπόμνημα απαραδέκτως κατατέθηκε στη Γραμματεία του Συμβουλίου, γιατί δεν δόθηκε προθεσμία προς κατάθεση αυτού στον ίδιο, που δεν εμφανίσθηκε στο παρόν Συμβούλιο, ούτε σε κάποιο νόμιμο αντιπρόσωπό του εμφανισθέντα κατόπιν εξουσιοδότησής του στο Συμβούλιο. Από το περιεχόμενο δε των .../29.11.2012 από-

ψεων της Περιφερειακής Ενότητας Καρδίτσας συνάγεται ότι η μη καταβολή της ήδη εγκριθείσης δαπάνης δεν οφείλεται σε έλλειψη συμμόρφωσης της Διοίκησης στην ανωτέρω δικαστική απόφαση, όπως αβάσιμα ισχυρίζεται ο αιτών, αλλά σε παράλειψη του αιτούντος να υποβάλει τα απαι-

τούμενα δικαιολογητικά για την είσπραξη αυτής (τιμολόγια, κρατήσεις, φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα), ώστε να καταστεί δυνατή η έκδοση εντάλματος είσπραξης της εν λόγω δαπάνης. Κατόπιν τούτων η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί.

**ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΣΧΟΛΙΑ - ΕΙΔΗΣΕΙΣ - ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ**

**ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ (ΔΤΚ)
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΜΙΣΘΩΜΑΤΟΣ ΜΗΝΩΝ
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ - ΜΑΡΤΙΟΥ 2014**

Από την Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία (ΕΛ.ΣΤΑΤ.) ανακοινώνεται ότι:

1. Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), κατά τη δωδεκάμηνη περίοδο Ιανουαρίου 2013 - Δεκεμβρίου 2013 παρουσίασε μείωση (απλή δωδεκάμηνη μεταβολή) κατά 1,7%.
Στις περιπτώσεις των μισθώσεων των οποίων η ετήσια αναπροσαρμογή μισθώματος ορίζεται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, στο 75% της μεταβολής του ΔΤΚ, όπως αυτός υπολογίζεται από την ΕΛ.ΣΤΑΤ., το ποσοστό μείωσης του μισθώματος για το μήνα **ΙΑΝΟΥΑΡΙΟ 2014** διαμορφώνεται σε **-1,3%** επί του καταβαλλόμενου μισθώματος.
2. Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), κατά τη δωδεκάμηνη περίοδο Φεβρουαρίου 2013 - Ιανουαρίου 2014 παρουσίασε μείωση (απλή δωδεκάμηνη μεταβολή) κατά 1,5%.
Στις περιπτώσεις των μισθώσεων των οποίων η ετήσια αναπροσαρμογή μισθώματος ορίζεται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, στο 75% της μεταβολής του ΔΤΚ, όπως αυτός υπολογίζεται από την ΕΛ.ΣΤΑΤ., το ποσοστό μείωσης του μισθώματος για το μήνα **ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟ 2014** διαμορφώνεται σε **-1,1%** επί του καταβαλλόμενου μισθώματος.
3. Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), κατά τη δωδεκάμηνη περίοδο Μαρτίου 2013 - Φεβρουαρίου 2014 παρουσίασε μείωση (απλή δωδεκάμηνη μεταβολή) κατά 1,1%.
Στις περιπτώσεις των μισθώσεων των οποίων η ετήσια αναπροσαρμογή μισθώματος ορίζεται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, στο 75% της μεταβολής του ΔΤΚ, όπως αυτός υπολογίζεται από την ΕΛ.ΣΤΑΤ., το ποσοστό μείωσης του μισθώματος για το μήνα **ΜΑΡΤΙΟ 2014** διαμορφώνεται σε **-0,8%** επί του καταβαλλόμενου μισθώματος.

ΝΕΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΔΣΛ ΚΑΙ ΛΕΑΔΠΛ

Το νέο ΔΣ του ΔΣΛ, που προήλθε από τις εκλογές Φεβρουαρίου 2014, συγκροτήθηκε σε σώμα ως εξής:

Πρόεδρος:	Δημήτριος Κατσαρός
Αντιπρόεδρος Α':	Τρύφων Τσάτσαρος
Αντιπρόεδρος Β':	Ιωάννης Τσιάμπας
Γενικός Γραμματέας:	Αντώνιος Γραβάνης
Ταμίας:	Γεώργιος Νασιακόπουλος
Μέλη:	Δέσποινα Μίγα-Κατσογιάννη Νικόλαος Κολοκυθόπουλος Βασιλική Μπαμπουκλή ¹ Ιωάννης Γιαγλάρας Χρήστος Μπραζιώτης Φαίδρα Γκάγκα Ανδρέας Ανδριτσόπουλος Ιωάννης Ζιάγκας Αστέριος Λιάπης Σουλτάνα Δόκου

Το νέο ΔΣ του ΛΕΑΔΠΛ, που προήλθε από τις εκλογές Μαρτίου 2014, συγκροτήθηκε σε σώμα ως εξής:

Πρόεδρος:	Παναγιώτης Γκορτσίλας
Αντιπρόεδρος:	Αλεξάνδρα Κωνσταντινίδου
Γραμματέας:	Αναστάσιος Παπαβασιλείου
Ταμίας:	Δέσποινα Σβερώνη
Μέλη:	Χρήστος Μπατζιανούλης Σοφία Αλεξίου Ιωάννα Καραβάνα
Εποπτικό Συμβούλιο:	Χρήστος Νότας Ελπινίκη Τσάτσαρη Κωνσταντίνος Τάσιος

ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Δ.Σ.Λ. κατά την πρώτη του συνεδρίαση την 16.3.2014 προχώρησε στη συγκρότηση των κάτωθι επιτροπών, όπως προβλέπεται από τις οικείες διατάξεις του Κώδικα περί Δικηγόρων:

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ

Μίγα-Κατσογιάννη Δέσποινα - Τσάτσαρος Τρύφων - Ανδριτσόπουλος Ανδρέας

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΚΑΙ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ Κολοκυθόπουλος Νικόλαος - Μπαμπουκλή Βασιλική - Μπραζιώτης Χρήστος

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΣΚΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΝΕΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΗΣ ΔΙΚΗΓΟΡΙΑΣ

Μίγα-Κατσογιάννη Δέσποινα - Μπραζιώτης Χρήστος - Γκάγκα Φαίδρα

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Λιάπτης Αστέριος - Δόκου Σουλτάνα - Νασιακόπουλος Γεώργιος

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Γιαγλάρας Ιωάννης - Τσιάμπας Ιωάννης - Γραβάνης Αντώνιος - Ζιάγκας Ιωάννης

1η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΔΙΕΝΕΞΕΩΝ

Μίγα-Κατσογιάννη Δέσποινα - Γιαγλάρας Ιωάννης - Τσάτσαρος Τρύφων

2η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΔΙΕΝΕΞΕΩΝ

Κολοκυθόπουλος Νικόλαος - Μπραζιώτης Χρήστος - Γκάγκα Φαίδρα

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ**ΕΓΚΡΙΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ**

Με την υπ' αριθμ. 4/12.3.2014 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Δικηγορικού Συλλόγου Λάρισας, εγκρίνεται το καταστατικό της δικηγορικής εταιρίας με την επωνυμία «**ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ - ΔΕΒΕΤΖΗΣ - ΣΤΕΦΑΝΟΥΛΗ - ΜΑΚΡΟΒΑΣΙΛΗΣ & ΣΥΝΕΤΑΙΡΟΙ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ**» και στην Αγγλική γλώσσα «**PAPAIOANNOU - DEVETZIS - STEFANOULI - MAKROVASILIS & PARTNERS LAW FIRM**» ή εν συντομίᾳ «**PDSM & Partners Law Firm**» και με το διακριτικό τίτλο της εταιρίας με λατινικούς χαρακτήρες «**JUSTITIA**» με έδρα τη Λάρισα στην οδό Ερυθρού Σταυρού 7-17, 4ος όροφος, ΤΚ 41221 Λάρισα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ 1^{ΟΥ} ΤΕΥΧΟΥΣ 2014

1. Άρθρα - Μελέτες - Απόψεις	1
2. Νομολογία: Πολιτικών Δικαστηρίων	9
Διοικητικών Δικαστηρίων	173
3. Επαγγελματικά θέματα - Ανακοινώσεις	209
4. Έγκριση καταστατικού δικηγορικής εταιρίας	212
5. Ευρετήριο άρθρων - μελετών - σχολίων	E1
6. Αλφαριθμητικό ευρετήριο αποφάσεων	E3
7. Αριθμητικό ευρετήριο αποφάσεων	E21

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΑΡΘΡΩΝ - ΜΕΛΕΤΩΝ - ΣΧΟΛΙΩΝ

Σταμάτη ΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΥ, Εισαγγελέα Εφετών Αθηνών
Λειτουργική αποστολή του εισαγγελέα και φύση του εισαγγελικού θεσμού1

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Βλ. Τράπεζες

ΑΓΩΓΗ

Εξ εντολής. ΤριμΕφλαρ 168/13, σ. 14

Για επιστροφή επιταγής λόγω εικονικότητας.

ΤριμΕφλαρ 199/13, σ. 23

Ηθικής βλάβης καταναλωτή. ΤριμΕφλαρ 277/13, σ. 54

Εξ αδικοπραξίας εργολάβου. ΤριμΕφλαρ 379/13, σ. 60

Διαφυγόντων κερδών λόγω μη παραγωγής καρπών. ΤριμΕφλαρ 380/13, σ. 67, ΤριμΕφλαρ 398/13, σ. 81

Προσβολής προσωπικότητας. ΤριμΕφλαρ 389/13, σ. 75, Εξ εκπομπής θορύβων. ΤριμΕφλαρ 479/13, σ. 113

Αναγνώρισης ακυρότητας δωρεάς. ΤριμΕφλαρ 432/13, σ. 103

Εκ σύμβασης ελευθερώσεως. ΤριμΕφλαρ 512/13, σ. 123

Εκ προσυμφώνου αγοραστή λόγω ματαίωσης σύμβασης. ΜονΕφλαρ 70/13, σ. 131

Εξ εργατικού ατυχήματος. ΜονΕφλαρ 75/13, σ. 133

Αποζημίωσης χρήσης λόγω παρακράτησης μισθίου. ΜονΕφλαρ 92/13, σ. 139

Διατροφής συζύγου διεστώτος του γάμου και ρύθμισης οικογενειακής στέγης. ΜονΕφλαρ 122/13, σ. 150

Επί αγωγών κυριότητας ακινήτων κατά ΟΤΑ μη αναγκαία πλέον προδικασία. ΜονΕφλαρ 141/13, σ. 156

Αμοιβής μέλους ΔΣ ΑΕ. ΠολΠρωτλαρ 12/14, σ. 165

Παθόντος στρατιώτη κατά του Δημοσίου. ΔιοικΕφλαρ 91/13, σ. 173

ΑΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΟΣ ΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ

Επί άκυρης μίσθωσης περιπτέρου αξίωση κατά μισθωτή που το χρησιμοποιούσε, καταστάς πλουσιότερος χωρίς νόμιμη αιτία. ΤριμΕφλαρ 249/13, σ. 49

Επί άκυρου μη συμβολαιογραφικού προσυμφώνου πώλησης ακινήτου, αξίωση αγοραστή εξ αδικ. πλουτισμού για επιστροφή καταβληθέντων. Μη ένσταση οικείου ππαίσματος κατά αξίωσης αδικ. πλουτισμού. ΜονΕφλαρ 70/13, σ. 131

ΑΔΙΚΟΠΡΑΞΙΑ

Βάρος απόδειξης επί αξίωσης ηθικής βλάβης καταναλωτή κατά παραγωγού ελαπτωματικού προϊόντος κατά το ν. 2251/94. Μη υποχρέωση επικλησης ππαίσματος. Επί αδικοπρακτικής ευθύνης κατά το κοινό δίκαιο απαιτείται συμπεριφορά υπαίτια και παράνομη, όπως η αντίθετη στην υποχρέωση πρόνοιας.

Ευθύνη εκ διάθεσης ελαπτωματικού πετρελαίου θέρμανσης αναμεμειγμένου με βενζίνη. ΤριμΕφλαρ 277/13, σ. 54

Έκρηξη και καταστροφή δεξαμενής εξ ανάφλεξης των εντός αυτής αερίων βενζίνης. ΤριμΕφλαρ 379/13, σ. 60

Συρροή συμβατικής και αδικοπρακτικής ευθύνης. ΤριμΕφλαρ 380/13, σ. 67

Αδικοπρακτική ευθύνη δηλητηριάσαντος με φυτοφάρμακο λάστιχο ποτίσματος κηπευτικών. ΤριμΕφλαρ 398/13, σ. 81

Πτώση οικοδόμου από πλάκα οροφής. Υπαιτιότητα εργολάβου που δεν έλαβε μέτρα ασφαλείας και επιβλέποντος μηχανικού που δεν τα υπέδειξε. ΜονΕφλαρ 75/13, σ. 133

Σωρευτική απόληψη της αποζημίωσης από τον αδικοπραγήσαντα και της παροχής από τον υπόχρεο εκ του νόμου.

Ευθύνη Δημοσίου εκ πτώσης στρατιώτη από κινητή κλίμακα σε στρατόπεδο, λόγω μη σταθερής στήριξης της από τον αξιωματικό. ΔιοικΕφλαρ 91/13, σ. 173

ΑΙΓΑΛΟΣ

Επιτρεπτή παραχώρηση ιδιαίτερων δικαιωμάτων σε αιγιαλό και παραλία. ΔιοικΕφλαρ 251/13, σ. 178

Αντισυνταγματικότητα του 27 παρ. 8 ν. 2971/01 που απαγορεύει την αναστολή εκτέλε-

σης της κατεδάφισης κατασκευών σε αιγιαλό ή παραλία. ΔιοικΕφλαρ(Συμβ) 87/13, σ. 196

ΑΙΤΗΣΗ ΑΚΥΡΩΣΗΣ (Διοικ)

Οι διαφορές εξ εκτελεστών διοικ. πράξεων που καταλογίζουν ποσά για χρήση κοινόχρηστου πράγματος υπόκεινται στον ακυρωτικό έλεγχο του ΣτΕ.

Παραπομπή στο ΣτΕ αίτησης ακύρωσης πράξης της Επιπροπής του 18 v. 2218/94, που ακύρωσε απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου για διαγραφή τελών χρήσης παραλίας σε βάρος του αιτούντος - μισθωτή χώρου αυτής. ΔιοικΕφλαρ 251/13, σ. 178

Μη έννομο συμφέρον αιτούντος, καθόσον οι ένδικες αποφάσεις της Γενικής Γραμματέως Αποκεντρωμένης Διοίκησης είναι ατομικές διοικ. πράξεις γενικού περιεχομένου, αφορώσεις συγκρότηση του Συμβουλίου Πολεοδομικών Θεμάτων και δεν επιφέρουν άμεση βλάβη, αφού δεν έχει ακόμη εκδοθεί από αυτό ατομική πράξη βλαπτική για τον αιτούντα, που επικαλείται μη νόμιμη συγκρότηση. ΔιοικΕφλαρ 379/13, σ. 183

Αίτηση ακύρωσης απόφασης χορήγησης άδειας ίδρυσης ιδιωτικού ΚΤΕΟ. Έννομο συμφέρον της λειτουργούσας όμοιο κέντρο σε κοντινή περιοχή αιτούσας.

Ακυρωτά η προσβαλλόμενη απόφαση ως ερειδόμενη επί ακυρωθεισών πράξεων (περί έγκρισης κυκλοφοριακής σύνδεσης). ΔιοικΕφλαρ 415/13, σ. 186

ΑΚΥΡΩΤΗΤΑ (Αστ)

Εντολής αν η ανατιθέμενη πράξη αντιβαίνει σε απαγορευτική δ/ξη νόμου ή τα χρηστά ήθη. ΤριμΕφλαρ 168/13, σ. 14

Μίσθωσης άδειας εκμετάλλευσης περιπτέρου χωρίς έγγραφο και έγκριση. ΤριμΕφλαρ 249/13, σ. 49

Δωρεάς αν ο δωρητής δεν είχε συνείδηση των πραττομένων. ΤριμΕφλαρ 432/13, σ. 103

Καταγγελίας σύμβασης εργασίας αορίστου χρόνου χωρίς έγγραφο, περιέλευσή του στον εργαζόμενο και αποζημίωση. ΤριμΕφλαρ 521/13, σ. 127

Προσυμφώνου πώλησης ακινήτου μη συμβολαιογραφικού. ΜονΕφλαρ 70/13, σ. 131

Ποινής υπέρτερης των τόκων υπερημερίας ως προς το υπερβάλλον. ΜονΕφλαρ 92/13, σ. 139

ΑΝΑΓΓΕΛΙΑ

Βλ. Εκτέλεση

ΑΝΑΔΟΧΗ ΧΡΕΟΥΣ

Επί άκυρου προσυμφώνου πώλησης ακινήτου και μεταβίβασης της περιουσίας του πωλητή σε τρίτον, εκ του νόμου σωρευτική αναδοχή του προς τον εκ προσυμφώνου αγοραστή χρέους, αδιαφόρως γνώσης. ΜονΕφλαρ 70/13, σ. 131

ΑΝΑΙΡΕΣΗ (ΠολΔικ)

Η εν όλω αναιρεθείσα απόφαση αποβάλλει την ισχύ μη παράγουσα δεδικασμένο, οι δε διάδικοι επιτανέρχονται στην προ αυτής κατάσταση. ΤριμΕφλαρ 216/13, σ. 29

ΑΝΑΚΟΠΗ (ΠολΔικ)

Κατά πίνακα κατάταξης. ΤριμΕφλαρ 102/13, σ. 9

ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ (Διοικ)

Ανάκληση αποφάσεων αναστολής εκτέλεσης λόγω νέων στοιχείων.

Αναστολή εκτέλεσης φύλλου ελέγχου φορολογίας εισοδήματος ως προς το καταλογισθέν ποσό και δ/γή εγγραφής προσημίωσης υπέρ του Δημοσίου σε ακίνητα του οφειλέτη. Ανάκληση της απόφασης εν μέρει αφού τα ακίνητα δεν ανήκουν πλέον στον καθού και δ/γή εγγραφής υποθήκης σε ακίνητα που περιέχονται σε επίκαιρες περιουσιακές βεβαιώσεις. ΔιοικΕφλαρ(Συμβ) 49/13, σ. 189

Η πρόδηλη βασιμότητα λόγων απαιτεί ενδελεχή έρευνα μη ανήκουσα στην κρίση του Δικαστηρίου της αναστολής.

Μη αναστολή απόφασης αποστέγασης αξιωματικού από οίκημα, καθόσον μπορεί να μισθώσει κατοικία χωρίς κίνδυνο βιοπορισμού, ενώ το δημόσιο συμφέρον επιτάσσει εκ περιπροπής σύμ-

μετρη στέγαση όλων των στερούμενων κατοικίας στρατιωτικών. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 76/13, σ. 193

Η αξίωση έννομης προστασίας έναντι εκτελεστών διοικ. πράξεων εκτείνεται και στην προσωρινή προστασία, διό αντισυνταγματικότητα του 27 παρ. 8 ν. 2971/01 που απαγορεύει αναστολή της κατεδάφισης κατασκευών σε αιγιαλό ή παραλία. Αναστολή εκτέλεσης πρωτοκόλλου κατεδάφισης κατασκευών που δεν κωλύουν τη χρήση του αιγιαλού, ενώ βοηθούν στην πρόσβαση πελατών στην επιχείρηση μίσθωσης δωματίων του αιτούντος, ενόψει και ήδη επελθόντος θέρους. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 87/13, σ. 196

Νέα αίτηση αναστολής επί νέων στοιχείων ή μεταβολής δεδομένων.

Επί προσωρινής διοικ. αναστολής της πράξης μέχρι την εξέταση αίτησης θεραπείας, άνευ αντικειμένου η δικαστική αίτηση αναστολής.

Μη αναστολή πράξης ανάκλησης έγκρισης προσωρινής κυκλοφοριακής σύνδεσης επαγγελματικής εγκατάστασης κάμπινγκ, ενόψει ότι δεν άρθηκαν οι λόγοι δημοσίου συμφέροντος για ασφαλή κυκλοφορία οχημάτων. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 103/13, σ. 201

ΑΝΗΛΙΚΟΣ

Παραίτηση από αγωγικό δικόγραφο από το γονέα για λ/σμό του ανηλίκου δίχως ανάγκη δικαστικής άδειας. ΤριμΕφΛαρ 262/13, σ. 52

Διατροφή. ΜονΕφΛαρ 122/13, σ. 150

Βλ. και Δίκη - Δικονομία (Πολ)

ΑΟΡΙΣΤΙΑ

Επί ανακοπής κατά πίνακα κατάταξης ανάγκη περιγραφής της προς κατάταξη απαίτησης και προνομίου.

Επί μερικής απόσβεσης της απαίτησης του καθ' ου λόγω ικανοποίησης βάσει άλλου απρόσβλητου πίνακα κατάταξης, ο ανακόπτων πρέπει να επικαλεσθεί και το κατατεθέν δημόσια προς τούτο ποσό του πλειστηριάσματος. ΤριμΕφΛαρ 102/13, σ. 9

Μη αοριστία αγωγής εντολέα κατά του εντολοδόχου επί μη μνείας για ποίον λόγο καταβλήθηκε το ποσό, αν η εντολή δεν εκτελέστηκε. ΤριμΕφΛαρ 168/13, σ. 14

Επί διαφυγόντων κερδών μη ανάγκη μνείας ότι δεν εξοικονομήθηκε δαπάνη ή προσδιορισμού της. ΤριμΕφΛαρ 380/13, σ. 67. Όταν ζητείται η αξία απολεσθέντων καρπών ανάγκη μνείας των δαπανών παραγωγής. ΤριμΕφΛαρ 398/13, σ. 81

Ορισμένη αγωγή χωρίς επίκληση συγκεκριμένων κανόνων δικαίου. ΤριμΕφΛαρ 389/13, σ. 75

Επί προσβολής προσωπικότητας λόγω παράνομης εκπομπής θορύβων από γειτονικό ακίνητο, μη ανάγκη ακριβούς καθορισμού της έντασης του θορύβου ή της επιτρεπτής ηχοστάθμης. ΤριμΕφΛαρ 479/13, σ. 113

Επί αποζημίωσης χρήσης λόγω παρακράτησης μισθίου ανάγκη προσδιορισμού του ιδανικού μεριδίου κάθε συνεκμισθωτή ενάγοντος.

Αοριστία λόγου περί περιορισμού της ποινικής ρήτρας στο νόμιμο δικαιοπρακτικό ή υπερημερίας τόκο, αν δεν προσδιορίζεται κατά ποιό ποσό είναι ανώτερη αυτών. ΜονΕφΛαρ 92/13, σ. 139

ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗ

Συνταγματικό το μαχητό τεκμήριο αφέλειας παρόδιων ιδιοκτητών, κρινόμενο από το Εφετείο κατά τη διαδικασία του 33 ν. 2971/01, δίχως αναστολή της απαλλοτρίωσης. Για τις ήδη συντελεσμένες μέχρι τον άνω νόμο απαλλοτριώσεις η αξίωση ανατροπής του τεκμηρίου στηρίζεται σε αυτοτελή νομική βάση και δικάζεται από το καθ' ύλην αρμόδιο δικαστήριο με την τακτική διαδικασία, η δε παραγραφή της υπόκειται στις συνήθεις δ/ξεις.

Η άνω αξίωση αποζημίωσης κατά του υπέρ ου η απαλλοτρίωση είναι διαφορετική εκείνης του 105 ΕισΝΑΚ, αφορώσα αξία απαλλοτριώθεντος ακίνητου για το οποίο τα αρμόδια όργανα ενεργούντα νόμιμα έκριναν ότι αυταποζημιώνεται.

Υπολογισμός αμοιβής δικηγόρου όταν υπόχρεος είναι φορέας υπαγόμενος στη Γενική Κυβέρνηση. Μη εφαρμογή του περιορισμού μέχρι του ποσού των 294 Ε, ως αντισυνταγματικό. ΤριμΕφΛαρ 411/13, σ. 92

ΑΠΟΔΕΙΞΗ (ΠολΔικ)

Επί ανακοπής κατά πίνακα κατάταξης ο κα-

θού βαρύνεται με απόδειξη της αμφισβητηθείσας απαίτησης ή προνομίου του.

Σε δίκη περί την εκτέλεση η δικ. απόφαση που βεβαιώνει τη σχέση που παρέχει στο διάδικτο δικαίωμα εκτέλεσης αποδεικνύει πλήρως την απαίτηση έναντι και τρίτων, ανατροπή της δε μόνο από αντίθετο περιεχόμενο των πρακτικών ή με προσβολή της ως πλαστής. ΤριμΕφλαρ 102/13, σ. 9

Δικ. τεκμήριο υπεύθυνη δήλωση διαδίκου αν δεν έγινε για χρήση στη δίκη, δυνάμενη να θεωρηθεί και ως εξώδικη ομολογία.

Μαχητό τεκμήριο ότι ο τεμαχισμός, διάτροπη ή διαγραφή εγγράφου έγινε για να εκμηδενιστεί η αποδεικτική δύναμη, οπότε δεν λαμβάνεται υπόψη ούτε ως μη πληρούν το νόμο μέσο, ο δε επικαλούμενος το έγγραφο πρέπει να αποδειξεί ότι αυτά έγιναν από παραδοριή, φθορά, πλάνη. ΤριμΕφλαρ 216/13, σ. 29

Το απόστασμα βιβλίων Τράπεζας μπορεί, κατόπιν συμφωνίας, να χρησιμεύσει προς απόδειξη των κονδυλίων της σύμβασης και της οφειλής. ΤριμΕφλαρ 236/13, σ. 44

Βάρος απόδειξης επί αξιώσης ηθικής βλάβης καταναλωτή λόγω ελαττωματικού προϊόντος κατά το v. 2251/94. ΤριμΕφλαρ 277/13, σ. 54

Επί αδικοπραξίας ο ενάγων πρέπει να αποδειξεί την παρανομία, υπαπιότητα, ζημία και τον αιτιώδη σύνδεσμο, ενώ επί συμβατικής ευθύνης τη σύμβαση και παράβαση. ΤριμΕφλαρ 380/13, σ. 67

Μαχητό τεκμήριο αφέλειας παρόδιων ιδιοκτητών. ΤριμΕφλαρ 411/13, σ. 92

Απόδειξη έλειψης συνείδησης προσώπου με μαρτυρικές καταθέσεις και ιατρικές βεβαιώσεις για το κρίσιμο διάστημα, μη πειστικές δε καταθέσεις προσώπων που το γνώρισαν λίγο και περιστασιακά. ΤριμΕφλαρ 432/13, σ. 103

Βάρος και περιεχόμενο απόδειξης επί ένστασης καταβολής και αντέντασης ότι αυτή αφορά άλλο χρέος. ΠολΠρωτΛαρ 12/14, σ. 165

ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ (Αστ)

Η εκ του νόμου εγγυητική ευθύνη για ελαττώματα καλύπτει μόνο την άμεση ζημία, ενώ η

περαιτέρω αποκαθίσταται κατά τα ισχύοντα επί πλημμελούς εκπλήρωσης. ΤριμΕφλαρ 380/13, σ. 67

Αποζημίωση χρήσης λόγω παρακράτησης μισθίου. ΜονΕφλαρ 92/13, σ. 139

Αποζημίωση μελών ΔΣ ΑΕ. ΠολΠρωτΛαρ 12/14, σ. 165

Σωρευτική απόληψη της αποζημίωσης από τον αδικοπραγήσαντα και της παροχής από τον υπόχρεο εκ του νόμου. Αποζημίωση παθόντος για υπηρεσίες περιποίησης από τους γονείς ίση με το ποσό που θα κατέβαλε σε τρίτον. ΔιοικΕφλαρ 91/13, σ. 173

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ (Διοικ)

Οι διαφορές εξ εκτελεστών διοικ. πράξεων καταλογιστικών ποσών για χρήση κοινόχρηστου πράγματος υπόκεινται στον ακυρωτικό έλεγχο του ΣτΕ. ΔιοικΕφλαρ 251/13, σ. 178

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ (ΠολΔικ)

Για τις ήδη συντελεσμένες απαλλοτριώσεις κατά την έναρξη του v. 2971/01 η αξιώση ανατροπής του τεκμηρίου δικάζεται από το καθ' ύλην αρμόδιο δικαστήριο. ΤριμΕφλαρ 411/13, σ. 92

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

Βλ. Ασφαλιστική σύμβαση

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ

Ο οδηγός, ιδιοκτήτης και κάτοχος του ζημιούντος αυτ/του δεν είναι «τρίτος» και δεν έχει δικαίωμα αποζημίωσης κατά του ασφαλιστή του. Επί ανάκλησης της άδειας λειτουργίας ασφ. εταιρείας, υπεισέλευση του ΕΚ μόνο για συμβάσεις υποχρεωτικής ασφάλισης εξ αστικής ευθύνης και όχι προαιρετικής όπως η μικτή.

Επί ασφαλισης ζημιών οχήματος και από φυσικά φαινόμενα όπως πλημμύρα, το ΕΚ δεν καθίσταται διάδοχος της ασφ. εταιρίας ως προς την κάλυψη αυτή, ο δε ασφαλιζόμενος θα ικανοποιηθεί από το προϊόν της εκκαθάρισης της ασφ. εταιρίας. ΤριμΕφλαρ 444/13, σ. 106

ΑΥΘΑΙΡΕΤΑ

Αρμοδιότητα πλέον του Συμβουλίου Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων επί ενστάσεων κατά εκθέσεων αυτοψίας. ΔιοικΕφλαρ 379/13, σ. 183

Αντισυνταγματικότητα του 27 παρ. 8 ν. 2971/01, που απαγορεύει αναστολή κατεδάφισης κατασκευών σε αιγιαλό ή παραλία. ΔιοικΕφλαρ(Συμβ) 87/13, σ. 196

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ - ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ

Ο σημαντικός, ιδιοκτήτης και κάτοχος του ζημιούντος αυτ/ου δεν είναι «τρίτος» και δεν έχει δικαίωμα αποζημίωσης κατά του ασφαλιστή του. Εκ του νόμου ευθύνη του ΕΚ μόνο έναντι του ζημιωθέντος τρίτου. ΤριμΕφλαρ 444/13, σ. 106

ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ

Βλ. Ένορκες βεβαιώσεις

ΓΕΙΤΟΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Παράνομη εκπομπή θορύβων από ακίνητο αν βλάπτουν σημαντικά τη χρήση άλλου ακινήτου, χωρίς υποχρέωση του κυρίου προς ανοχή, εκτός αν προέρχονται από χρήση συνήθη για την περιοχή.

Προσβολή προσωπικότητας λόγω εκπομπής θορύβων από σούπερ μάρκετ που παραβλάπτουν ουσιωδώς τη χρήση διαμερίσματος. ΤριμΕφλαρ 479/13, σ. 113

ΓΟΝΕΙΣ

Η παραίτηση εκ του δικογράφου από το γονέα για λ/σμό του ανηλίκου δεν απαιτεί δικαστική άδεια. ΤριμΕφλαρ 262/13, σ. 52

ΓΟΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ

Βλ. Γονείς, Δίκη - Δικονομία (Πολ)

ΔΕΔΙΚΑΣΜΕΝΟ (ΠολΔικ)

Μη δεδικασμένο εξ ολικά αναιρεθείσας απόφασης. ΤριμΕφλαρ 216/13, σ. 29

Μη δεδικασμένο για ζήτημα κριθέν πλεοναστικά. ΤριμΕφλαρ 220/13, σ. 41

ΔΗΜΟΙ

Βλ. Κοινόχρηστα πράγματα, Κυριότητα, ΟΤΑ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

Ιδιωτική η διαφορά εξ αγωγής αποζημίωσης του εργοδότη Δημοσίου λόγω αδικοπραξίας του εργολάβου και των προστηθέντων. ΤριμΕφλαρ 379/13, σ. 60

Νομιμοποίηση αναδόχου να ζητήσει συμμόρφωση της Διοίκησης σε δικ. απόφαση. Κρίση ότι η μη καταβολή της εγκριθείσας δαπάνης δεν οφείλεται σε μη συμμόρφωση, αλλά σε μη υποβολή δικαιολογητικών. ΔιοικΕφλαρ(Συμβ) 1/13, σ. 204

ΔΗΜΟΣΙΟ

Συνταγματική υποχρέωση Δημοσίου, ΟΤΑ, νπδδ και νπδ του ευρύτερου δημόσιου τομέα προς συμμόρφωση σε δικ. αποφάσεις, άλλως ευθύνη για αποζημίωση. ΤριμΕφλαρ 249/13, σ. 49. ΔιοικΕφλαρ(Συμβ) 1/13, σ. 204

Παρέμβαση του Υπουργού Οικονομικών σε κάθε στάση της δίκης, και με τις προτάσεις, σε δίκες διεκδίκησης της υπέρ του κοινωφελούς σκοπού ταχθείσας περιουσίας και άσκηση ενδικών μέσων έστω κι αν δεν παρέστη πρωτοδίκως. ΤριμΕφλαρ 400/13, σ. 85

Εφαρμογή του νόμου εμπορικών μισθώσεων επί εκπαιδευτηρίων, ως και στις μισθώσεις Δημοσίου και νπδ. ΜονΕφλαρ 92/13, σ. 139

Ευθύνη Δημοσίου εκ πτώσης στρατιώτη από κινητή κλίμακα σε στρατόπεδο. ΔιοικΕφλαρ 91/13, σ. 173

ΔΙΑΔΙΚΟΣ

Επί συγχώνευσης ΑΕ η νέα εταιρεία συνεχίζει τις εκκρεμείς δίκες. ΤριμΕφλαρ 389/13, σ. 75

Προσδιορισμός του διαδίκου σε οποιοδήποτε μέρος του δικογράφου, αρκεί να μην προκύπτει αμφιβολία. Κρίση ότι η εναγομένη ενάγεται ατομικά και όχι ως εκπρόσωπος ανηλίκου όπως αναφέρει η επικεφαλίδα. ΜονΕφλαρ 122/13, σ. 150

ΔΙΑΘΗΚΗ

Ο εκτελεστής κάθε διαθήκης, ως και τοιαύτης με δ/ξεις υπέρ κοινωφελών σκοπών, δεν νομιμο-

ποιείται σε δίκες για κληρονομικό δικαίωμα αλλά μόνο στις σχετικές με τη διαχειριστική του εξουσία για εκκαθάριση της κληρονομίας ή εκτέλεση του σκοπού. Δικαίωμά του παρέμβασης.

Παρέμβαση Υπουργού Οικονομικών σε κάθε στάση, και με τις προτάσεις, σε δίκες διεκδίκησης της υπέρ του σκοπού ταχθείσας περιουσίας, και άσκηση ενδίκων μέσων έστω κι αν δεν παρέστη πρωτοδίκως. ΤριμΕφΛαρ 400/13, σ. 85

ΔΙΑΚΟΠΗ ΔΙΚΗΣ

Εκούσια επανάληψη δίκης από τον κληρονόμο θανόντος διαδίκου και με επίδοση κλήσης για συζήτηση. ΤριμΕφΛαρ 168/13, σ. 14

ΔΙΑΤΡΟΦΗ

Οι δαπάνες ενοικίου και δανείων δεν προαφαιρούνται από τα εισοδήματα του υπόχρεου διατροφής, εκτιμώνται όμως ως βιοτικές ανάγκες. Η απορία του δικαιούχου συζύγου δεν συνιστά προϋπόθεση διατροφής του διεστώτος του γάμου. ΜονΕφΛαρ 122/13, σ. 150

ΔΙΑΦΥΓΟΝΤΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ

Μη ανάγκη μνείας στην αγωγή ότι δεν εξοικονομήθηκε δαπάνη ή προσδιορισμού και αφαιρεστησης αυτής, που θα γίνει βάσει αποδείξεων, και αυτεπάγγελτα, ακόμη και από το Εφετείο αν το ύψος της αποθετικής ζημίας κατέστη αντικείμενο της έκκλησης δίκης. ΤριμΕφΛαρ 380/13, σ. 67

Ανάγκη μνείας των προσδοκώμενων εσόδων και των δαπανών που αποφεύχθηκαν. Όταν ζητείται η αξία απολεσθέντων καρπών ανάγκη μνείας των δαπανών παραγωγής. ΤριμΕφΛαρ 398/13, σ. 81

ΔΙΚΑΙΟ BYZANTINOPΩΜΑΪΚΟ

Προϋποθέσεις χρησικήσιας.

Κοινοχρησία οδού ή πλατείας και με την αμνημονεύτου χρόνου αρχαιότητα, συμπληρωθείσα μέχρι την εισαγωγή του ΑΚ. ΜονΕφΛαρ 141/13, σ. 156

ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ (ΠολΔικ)

Ιδιωτική η διαφορά εξ αγωγής αποζημίωσης

του εργοδότη Δημοσίου λόγω αδικοπραξίας του εργολάβου. ΤριμΕφΛαρ 379/13, σ. 60

ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΕΣ

Ακυρότητα λόγω έλλειψης συνείδησης. ΤριμΕφΛαρ 432/13, σ. 103

ΔΙΚΑΣΤΙΚΑ ΤΕΚΜΗΡΙΑ

Βλ. Απόδειξη, Δίκη - Δικονομία (Πολ)

ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ

Βλ. Δικηγόροι

ΔΙΚΗ - ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ (Διοικ)

Οι διαφορές εξ εκτελεστών διοικ. πράξεων καταλογιστικών ποσών για χρήση κοινοχρήστου πράγματος υπόκεινται στον ακυρωτικό έλεγχο του ΣΤΕ. ΔιοικΕφΛαρ 251/13, σ. 178

Για αίτηση ακύρωσης αναγκαίο έννομο συμφέρον άμεσο και προσωπικό. ΔιοικΕφΛαρ 379/13, σ. 183

Ανάκληση απόφασης αναστολής εκτέλεσης ή νέα αίτηση αναστολής λόγω νέων στοιχείων ή μεταβολής δεδομένων. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 49/13, σ. 189, ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 103/13, σ. 201

Η πρόδηλη βασιμότητα λόγων που απαιτεί ενδελεχή έρευνα ανήκει στην κρίση του Δικαστηρίου της αίτησης ακύρωσης και όχι της αναστολής. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 76/13, σ. 193

Η αξιώση έννομης προστασίας έναντι εκτελεστών διοικ. πράξεων εκτείνεται και στην προσωρινή προστασία. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 87/13, σ. 196

Επί προσωρινής διοικ. αναστολής πράξης μέχρι την εξέταση αίτησης θεραπείας, άνευ αντικειμένου η αίτηση δικαστικής αναστολής. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 103/13, σ. 201

ΔΙΚΗ - ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ (Ποιν)

Λειτουργική αποστολή του εισαγγελέα και φύση του εισαγγελικού θεσμού (Μελ), σ. 1

ΔΙΚΗ - ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ (Πολ)

Στοιχεία και βάρος απόδειξης επί ανακοπής κατά πίνακα κατάταξης. ΤριμΕφΛαρ 102/13, σ. 9

Επί επαναλαμβανόμενης συζήτησης επαναφορά της υπόθεσης στο σύνολό της ως είχε κατά την προηγούμενη, συγκρότηση δε του Δικαστηρίου από διαφορετική σύνθεση αν η ίδια είναι αδύνατη.

Μη επανάληψη συζήτησης για προσκόμιση μη επικαλούμενου εγγράφου.

Αίτημα διαγραφής υβριστικών χαρακτηρισμών. ΤριμΕφλαρ 216/13, σ. 29

Κατά την ειδική εκκαθάριση αναστολή των απομικών καταδικητικών μέτρων. Παραδεκτή συζήτηση έφεσης αφού η δίκη δεν αφορά απομική δίωξη κατά της εφεσίβλητης ΑΤΕ. ΤριμΕφλαρ 236/13, σ. 44

Η παραίτηση εκ του δικογράφου από το γονέα για λ/σμό του ανηλίκου δεν απαιτεί δικαστική άδεια. ΤριμΕφλαρ 262/13, σ. 52

Απαράδεκτο ενόρκων βεβαιώσεων στην τακτική διαδικασία του ΠολΠρωτ εφόσον εκδίδεται προδικαστική απόφαση. ΤριμΕφλαρ 379/13, σ. 60

Επί μη προσκόμισης δήλωσης αποτυχίας συμβιβασμού, δυνατή συμπλήρωση και μετά τη συζήτηση.

Η ανεύρεση των κανόνων δικαίου και η σε αυτούς υπαγωγή των περιστατικών ανήκουν στο δικαστήριο. ΤριμΕφλαρ 389/13, σ. 75

Προσδιορισμός του διαδίκου σε οποιοδήποτε μέρος του δικογράφου, αρκεί να μην προκύπτει αμφιβολία.

Υποχρεωτική προδικασία σε διαφορές γονικής μέριμνας. ΜονΕφλαρ 122/13, σ. 150

Επί αγωγών κυριότητας ακινήτων κατά ΟΤΑ μη αναγκαία πλέον προηγούμενη κοινοποίηση αίτησης με τις αξιώσεις. ΜονΕφλαρ 141/13, σ. 156

ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ

Σε όλες τις δίκες απαλλοτρίωσης, όταν υπόχρεος αποζημίωσης είναι φορέας υπαγόμενος στη Γενική Κυβέρνηση, η αμοιβή του δικηγόρου των δικαιούχων αυτής, όταν υπολογίζεται βάσει της αξίας του αντικειμένου, καθορίζεται έως το ήμισυ των αμοιβών του Κώδικα Δικηγόρων. Αντισυναγματικός ο περιορισμός των δικ. εξόδων μέχρι του ποσού των 294 Ε. ΤριμΕφλαρ 411/13, σ. 92

ΔΙΚΟΓΡΑΦΑ

Απορριπτέο αίτημα διαγραφής χαρακτηρισμών «κακόβουλη» και «ψεύδος ολκής», ως μη παραβιαζόντων τα ακραία όρια ευπρέπειας. ΤριμΕφλαρ 216/13, σ. 29

Προσδιορισμός του προσώπου του διαδίκου σε οποιοδήποτε μέρος του δικογράφου, αρκεί να μην προκύπτει εύλογη αμφιβολία. ΜονΕφλαρ 122/13, σ. 150

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Υποχρέωση Διοίκησης να θεωρήσει ανίσχυρη τη δικαστικά ακυρωθείσα πράξη, αλλά και να ανακαλέσει ή τροποποιήσει τυχόν εκδοθείσες ενδιάμεσα ή να εκδώσει άλλες με αναδρομική ισχύ. Η ακυρωτική ή τροποποιητική απόφαση ισχύει μεν από τη δημοσίευσή της, ανατρέχει όμως στο χρόνο έκδοσης της πρώτης πράξης που θεωρείται μηδέποτε εκδοθείσα ή ως εκδοθείσα με το περιεχόμενο της τροποποιητικής. ΤριμΕφλαρ 249/13, σ. 49

ΔΥΣΦΗΜΗΣΗ

Βλ. Προσωπικότητα

ΔΩΡΕΑ

Ακυρότητα αν ο δωρητής δεν μπορούσε λόγω άνοιας και έλειψης συνείδησης να διαγνώσει την ουσία, περιεχόμενο και συνέπειες της πράξης. ΤριμΕφλαρ 432/13, σ. 103

ΕΓΓΡΑΦΑ

Μαχητό τεκμήριο ότι ο τεμαχισμός, διάτρηση ή διαγραφή εγγράφου έγινε για να εκμηδενιστεί η αποδεικτική του δύναμη, οπότε δεν λαμβάνεται υπόψη ούτε ως μη πληρούν το νόμο μέσο, ο δε επικαλούμενος το έγγραφο πρέπει να αποδείξει ότι αυτά έγιναν από παραδρομή, φθορά, πλάνη. ΤριμΕφλαρ 216/13, σ. 29

Το απόσπασμα βιβλίων Τράπεζας μπορεί, κατόπιν συμφωνίας, να χρησιμεύσει για απόδειξη των κονδυλίων της σύμβασης και της οφειλής. ΤριμΕφλαρ 236/13, σ. 44

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ

Βλ. Πτώχευση

ΕΙΚΟΝΙΚΟΤΗΤΑ

Προσυμφωνία αγοράς μηχανημάτων χωρίς προσδιορισμό της αξίας τους. Εικονικότητα εκδόθεντων τιμολογίων εν γνώσει των μερών, αφού δεν υπήρξε πώληση, παράδοση εμπορευμάτων ή καταβολή τιμήματος. ΤριμΕφΛαρ 199/13, σ. 23

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ

Λειτουργική αποστολή του εισαγγελέα και φύση του εισαγγελικού θεσμού (Μελ), σ. 1

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ

Εφαρμογή του νόμου εμπορικών μισθώσεων σε συναπτόμενες για εκπαιδευτήρια.

12ετής η μίσθωση δημόσιου εκπαιδευτηρίου συναφθείσα με τη διαδικασία δημόσιου διαγωνισμού. Επί μη τήρησης αυτής λόγω κατεπείγοντος, αν μεν προηγήθηκε άκαρπος διαγωνισμός δεν υπερβαίνει τα 5 έτη, άλλως τους 6 μήνες. Μη δυνατή σιωπηρή αναμίσθωση ή παράταση. ΜονεμφΛαρ 92/13, σ. 139

ΕΚΤΕΛΕΣΗ (ΠολΔικ)

Επί ανακοπής κατά πίνακα κατάταξης ανάγκη περιγραφής της προς κατάταξη απάίτησης και προνομίου. Επί αμφισβήτησης της απάίτησης ή προνομίου του καθού, αυτός βαρύνεται με απόδειξή τους.

Σε δίκη περί την εκτέλεση η δικ. απόφαση, που βεβαιώνει τη σχέση που παρέχει στο διάδικο δικαίωμα εκτέλεσης, αποδεικνύει πλήρως την απάίτηση έναντι πάντων, ανατροπή της δε μόνο από αντίθετο περιεχόμενο των πρακτικών ή με προσβολή της ως πλαστής.

Η βάσει ενός απρόσβλητου πίνακα ικανοποίηση της απάίτησης του δανειστή ματαιώνει την κατάταξή του σε άλλον, ο δε ανακόπτων επί μερικής απόσβεσής της πρέπει να επικαλεσθεί και το κατατεθέν προς τούτο δημόσια ποσό πλειστηριάσματος. ΤριμΕφΛαρ 102/13, σ. 9

Υποχρεωτική έγγραφη πρόσκληση του επί του πλειστηριασμού υπαλλήλου προς τον επι-

σπεύδοντα, καθού και αναγγελθέντες δανειστές για να λάβουν γνώση του πίνακα. Αν ο συμβολαιογράφος κοινοποιήσει, αντί για πρόσκληση, αντίγραφα του πίνακα, δεν δικαιούται δικαιώματα για την έκδοσή τους. ΤριμΕφΛαρ 132/13, σ. 13

Κατά την ειδική εκκαθάριση αναστολή των απομικών καταδιωκτικών μέτρων. ΤριμΕφΛαρ 236/13, σ. 44

Η αναγγελθείσα απαίτηση του προσημειούχου δανειστή κατατάσσεται τυχαία υπό την αίρεση τελεσίδικης επιδίκασης, λαμβάνουσα την τάξη και σειρά που θα λάμβανε αν είχε εγγραφεί από την αρχή υποθήκη. ΤριμΕφΛαρ 510/13, σ. 120

ΕΚΤΕΛΕΣΤΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ (Διοικ)

Βλ. Αίτηση ακύρωσης, Αίτηση αναστολής, Δίκη - Δικονομία (Διοικ), Διοικητικές πράξεις

ΕΚΤΕΛΕΣΤΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Βλ. Διαθήκη

ΕΝΝΟΜΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ (ΔιοικΔικ)

Βλ. Αίτηση ακύρωσης (Διοικ), Δίκη - Δικονομία (Διοικ)

ΕΝΝΟΜΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ (ΠολΔικ)

Βλ. Έφεση, Παραγραφή (Αστ - Πολ)

ΕΝΟΡΚΕΣ ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ

Απαράδεκτες στην τακτική διαδικασία του ΠολΠρωτ εφόσον εκδίδεται προδικαστική απόφαση. ΤριμΕφΛαρ 379/13, σ. 60

ΕΝΟΧΗ (Αστ)

Ενοχή εις ολόκληρον αν συνάγεται από ρητή ρύθμιση ή έμμεσα από τη δικαιοπραξία ή το νόμο. Μη νόμιμο αίτημα εις ολόκληρον καταδίκης χωρίς επίκληση νόμιμου ή συμβατικού λόγου που το δικαιολογεί. ΤριμΕφΛαρ 220/13, σ. 41

Ενεργητική εις ολόκληρον ενοχή επί κατάθεσης στο όνομα καταθέτη και τρίτου σε κοινό λ/σμό, μεταξύ αυτών και της τράπεζας. ΤριμΕφΛαρ 400/13, σ. 85

ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ (ΠολΔικ)

Κληρονόμου με απογραφή για περιορισμό του αιτήματος σε μικρότερο ενεργητικό ποσό της κληρονομιάς περιουσίας με αφαίρεση της αξίας απαλλοτριούμενων οικοπέδων. ΤριμΕφλαρ 168/13, σ. 14

Οικείου πταίσματος μόνο κατά αξίωσης αποζημίωσης και όχι αδικ. πλουτισμού. ΜονΕφλαρ 70/13, σ. 131

Επί ένστασης καταβολής ο οφειλέτης αποδεικνύει την καταβολή, επί δε αντένστασης ότι αφορά άλλο χρέος ο δανειστής πρέπει ν' αποδείξει την ύπαρξή του, οπότε στον οφειλέτη απόκειται να αποδείξει ότι ο καταλογισμός της παροχής στο επίδικο χρέος έγινε βάσει συμφωνίας ή δικαιώματος επιλογής ή κατά το 422 εδ. β' ΑΚ. ΠολΠρωτΛαρ 12/14, σ. 165

ΕΝΤΟΛΗ

Άτυπη η σύμβαση εντολής, κι αν αφορά ακίνητο. Η ανατιθέμενη πράξη πρέπει να μην αντιβαίνει σε απαγορευτική δ/ξη νόμου ή τα χρηστά ήθη.

Η αγωγή κατά του εντολοδόχου προς απόδοση όσων έλαβε για εκτέλεση της εντολής ή απέκτησε από την εκτέλεσή της, ανεξαρτήτως τρόπου κτήσης, στηρίζεται στο 719 ΑΚ, χωρίς ανάγκη επίκλησης αδικ. πλουτισμού.

Μη αοριστία αγωγής εντολέα επί μη μνείας για ποιόν λόγο καταβλήθηκε το ποσό, αν η εντολή δεν εκτελέστηκε.

Η σύμβαση ανάθεσης στον εντολοδόχο να μεσολαβήσει για αγορά από τρίτον συντελεστή δόμησης ακινήτου, δεν αφορούσε πράξη απαγορευμένη αλλά προβλεπόμενη σε νομοσχέδιο που ψηφίστηκε. ΤριμΕφλαρ 168/13, σ. 14

Επί κατάθεσης στο όνομα καταθέτη και τρίτου σε κοινό λ/σμό, αν η μεταξύ τους σχέση είναι εντολή ο εντολέας, εφόσον προβλέφθηκε ότι ο εντολοδόχος δεν θα προβαίνει σε αναλήψεις χωρίς εντολή του, δικαιούται από αυτόν όλο το αναληφθέν ποσό. Εφόσον ο συνδικαιούχος αναλαμβάνει τα χρήματα στο όνομά του και όχι του εντολέα, μη εφαρμογή του 720 ΑΚ. ΤριμΕφλαρ 400/13, σ. 85

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Υποχρεωτική προδικασία σε διαφορές επικοινωνίας τέκνου με απόπειρα συμβιβασμού πριν από κάθε συζήτηση. ΜονΕφλαρ 122/13, σ. 150

ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Εκ του νόμου ευθύνη ΕΚ μόνο έναντι του ζημιωθέντος τρίτου. Επί ανάκλησης της άδειας λειτουργίας ασφ. εταιρείας, υπεισέλευση ΕΚ μόνο για συμβάσεις υποχρεωτικής ασφάλισης εξ αστικής ευθύνης και όχι προαιρετικής όπως η μικτή. Επί ασφάλισης ζημιών του οχήματος και από φυσικά φαινόμενα όπως πλημμύρα, μη υπεισέλευση του ΕΚ ως προς την κάλυψη αυτή, ο δε ασφαλιζόμενος θα ικανοποιηθεί από το προϊόν της εκκαθάρισης της ασφ. εταιρίας. ΤριμΕφλαρ 444/13, σ. 106

ΕΠΙΤΑΓΗ

Άσκηση αγωγής για ανυπαρξία οφειλής εξ επιταγής και επιστροφή της. ΤριμΕφλαρ 199/13, σ. 23

ΕΡΓΑΣΙΑ

Για το κύρος ανατιθέντος καταγγελίας σύμβασης εργασίας αφίστου χρόνου απαιτείται έγγραφο, περιέλευσή του στον εργαζόμενο και καταβολή αποζημίωσης.

Η σύμβαση stage λύεται με την πάροδο του ορισμένου χρόνου.

Πρόσθετη αμοιβή επί απασχόλησης εκτός της συμβατικής έδρας.

Προσβολή επαγγελματικής προσωπικότητας λόγω καταλογισμού από τον εργοδότη στο μισθωτό της ευθύνης για τη λύση της σύμβασης. ΤριμΕφλαρ 521/13, σ. 127

ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΑΤΥΧΗΜΑ

Επί εργατικού ατυχήματος αναγκαίος δόλος ή μη τήρηση των νόμων περί όρων ασφαλείας μόνο για την περιουσιακή ζημία και όχι για την ηθική βλάβη ή ψυχική οδύνη.

Μέτρα ασφαλείας σε οικοδομικά έργα.

Πτώση οικοδόμου από πλάκα οροφής. Υπαιτιό-

τητα εργολάβου που δεν έλαβε μέτρα ασφαλείας των ξυλοτύπων και της πλάκας και επιβλέποντος μηχανικού που δεν τα υπέδειξε. ΜονΕφΛαρ 75/13, σ. 133

ΕΡΓΟΔΟΤΗΣ

Βλ. Εργασία, Εργατικό ατύχημα

ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΑΝΩΝΥΜΕΣ

Επί συγχώνευσης ΑΕ η συγχωνεύμενη παύει να υφίσταται χωρίς εκκαθάριση, η δε νέα ως διάδοχος συνεχίζει εκκρεμείς δίκες. ΤριμΕφΛαρ 389/13, σ. 75

Δυνατή η από ΑΕ ανάληψη υποχρέωσης καταβολής στα μέλη του ΔΣ αμοιβής μη καθοριζόμενης κατά ποσό στο καταστατικό, ανεξαρτήτως κερδών ή ζημιών, κατόπιν ειδικής απόφασης τακτικής ΓΣ με διεξαγωγή αυτοτελούς ψηφοφορίας. Η αμοιβή οφείλεται κατά τη διάρκεια των υπηρεσιών ή μετά ως αποζημίωση ή σύνταξη, συνίσταται δε σε κάθε είδους παροχή χρηματική και μη. Γενικές και αόριστες οι αποφάσεις ΓΣ που καθόρισαν μόνο το ανώτατο όριο (και όχι συγκεκριμένο ποσό) αμοιβής. ΠολΠρωτΛαρ 12/14, σ. 165

ΕΥΘΥΝΗ

Σύμμετρη ευθύνη πλειόνων εν αμφιβολίᾳ.
ΤριμΕφΛαρ 220/13, σ. 41

Συροοή συμβατικής και αδικοπρακτικής ευθύνης. ΤριμΕφΛαρ 380/13, σ. 67

Εις ολόκληρον ευθύνη μεταβιβάζοντος και αποκτώντος περιουσία. ΜονΕφΛαρ 70/13, σ. 131

Αποζημιωτική ευθύνη Δημοσίου ή νπδδ από μη νόμιμες εκτελεστές πράξεις ή υλικές ενέργειες οργάνων τους ή παράλειψη τοιούτων. ΔιοικΕφΛαρ 91/13, σ. 173

ΕΦΕΣΗ

Αν πριν την αναιρεθείσα οριστική εφετειακή απόφαση είχε εκδοθεί προδικαστική με την οποία, αφού έγινε τυπικά δεκτή η έφεση, διατάχθηκε επανάληψη συζήτησης για αποδείξεις χωρίς αυτή να αναιρεθεί, σημείο εκκίνησης της διαδικασίας στο Εφετείο της παραπομπής είναι εκείνο κατά το οποίο είχε αρχίσει η συζήτηση της έφεσης.

Αν το Εφετείο, χωρίς να εξαφανίσει την εκκαλουμένη, διέταξε επανάληψη, μη δυνατή άσκηση προσθέτων λόγων.

Η υπό της εκκαλουμένης λήψη υπόψη και διάτρητου ή τεμαχισμένου εγγράφου δεν άγει σε εξαφάνιση της, αν και χωρίς αυτό οδηγείται σε ισοδύναμο διατακτικό.

Η έλλειψη μείζονος πρότασης δεν δικαιολογεί εξαφάνιση της απόφασης, αρκεί οι (μη μνημονεύμενες) δίξεις που στηρίζουν το αιγαγικό αίτημα να δικαιολογούν το διατακτικό. ΤριμΕφΛαρ 216/13, σ. 29

Έφεση νικήσαντος διαδίκου εφόσον έχει ένομο συμφέρον αυτεπάγγελτα ερευνώμενο, αν οι αιτιολογίες της απόφασης παράγουν βλαπτικό δεδικασμένο ως προς κριθέν δικαίωμα που στηρίζει το διατακτικό και όχι ως προς ζήτημα κριθέν πλεοναστικά. ΤριμΕφΛαρ 220/13, σ. 41

Αν ο εφεσίβλητος δεν κλητεύθηκε νόμιμα και εμπρόθεσμα, δεν μπορεί να προσέλθει αυτοβούλως και να επιμείνει σε συζήτηση της υπόθεσης ερήμην του επισπεύσαντος αυτήν εκκαλούντος. ΤριμΕφΛαρ 238/13, σ. 47

Αν πρωτοδίκως διάδικοι ήταν οι γονείς ανηλίκου ενηλικιωθέντος μετά την έκδοση απόφασης, η έφεση, με ποινή απαραδέκτου, απευθύνεται κατά αυτού εφόσον ο εκκαλών έλαβε γνώση της ενηλικίωσης, επί δε μη γνώσης παραδεκτή η έφεση κατά του νόμιμου αντιπροσώπου εφόσον κατά τη συζήτηση εμφανιστεί ο ενήλικος και προβάλει επί της ουσίας υπεράσπιση. ΤριμΕφΛαρ 262/13, σ. 52

Επί διαφυγόντων κερδών ο προσδιορισμός και αφαίρεση της εξοικονομηθείσας δαπάνης θα γίνει βάσει αποδείξεων, και αυτεπάγγελτα, ακόμη και από το Εφετείο αν το ύψος της αποθετικής ζημίας είναι αντικείμενο της έκκλητης δίκης. ΤριμΕφΛαρ 380/13, σ. 67

Μετά το ν. 2915/01 η εσφαλμένη εφαρμογή του 214Α ΚΠολΔ (υποχρεωτική απόπειρα συμβιβασμού) δεν αποτελεί λόγο έφεσης. ΤριμΕφΛαρ 389/13, σ. 75

Έφεση Υπουργού Οικονομικών σε δίκες διεκδίκησης της υπέρ κοινωφελούς σκοπού ταχθείσας με διαθήκη περιουσίας, κι αν δεν παρέστη πρωτοδίκως.

Έφεση από προσθέτως παρεμβάντα, κι αν ο υπέρ ου η παρέμβαση άσκησε έφεση, εφόσον προτείνει και άλλους λόγους. ΤριμΕφΛαρ 400/13, σ. 85

Απαράδεκτη ελλείψει νομιμοποίησης η έφεση του ΕΚ κατά της σε βάρος της ασφ. εταιρίας εκκαλουμένης, εφόσον αυτό δεν υπήρξε πρωτόδικα διάδικος και η ανάκληση της άδειας λειτουργίας της δεν το καθιστά διάδοχο της ως προς αξιώσεις προαιρετικής ασφαλιστικής κάλυψης. Ο λόγος έφεσης θα προβληθεί από το ΕΚ επί επίσπευσης εκτέλεσης με ανακοπή του 933 ΚΠολΔ. ΤριμΕφΛαρ 444/13, σ. 106

Έφεση και κατά απλού ομοδίκου αν υπάρχει επιβλαβής δ/ξη για τον εκκαλούντα υπέρ του ομοδίκου του. ΤριμΕφΛαρ 510/13, σ. 120

Επανάληψη συζήτησης έφεσης για τήρηση της υποχρεωτικής προδικασίας σε διαφορές γονικής μέριμνας. ΜονΕφΛαρ 122/13, σ. 150

ΗΟΙΚΗ ΒΛΑΒΗ

Επί περιπτώσεων ευθύνης παραγωγού που συντελέστηκαν μέχρι 10.7.07, αξίωση ηθικής βλάβης κατά τις περί αδικοπραξιών δ/ξεις και όχι το v. 2251/94. ΤριμΕφΛαρ 277/13, σ. 54

Επί εργατικού ατυχήματος ικανοποίηση ηθικής βλάβης κατά το κοινό δίκαιο. ΜονΕφΛαρ 75/13, σ. 133

ΚΑΜΠΙΝΓΚ

Βλ. Αναστολή εκτέλεσης (Διοικ.)

ΚΑΤΑΒΟΛΗ (Αστ)

Ένσταση καταβολής και αντένσταση ότι αφορά άλλο χρέος. ΠολΠρωτΛαρ 12/14, σ. 165

ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ

Βλ. Εργασία

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ

Καταναλωτής ο τελικός αποδέκτης προϊόντος. Επί περιπτώσεων ευθύνης παραγωγού που συντελέστηκαν μέχρι 10.7.07, αξίωση ηθικής βλάβης κατά τις περί αδικοπραξιών δ/ξεις και όχι το v. 2251/94.

Βάρος απόδειξης επί αξίωσης ηθικής βλάβης καταναλωτή κατά παραγωγού ελαπτωματικού προϊόντος κατά το v. 2251/94 και κατά το κοινό δίκαιο. Ευθύνη για διάθεση ελαπτωματικού πετρελαίου θέρμανσης της εναγομένης, που αγόραζε, έθετε σε αυτό το σήμα της και το διένεμε με δικό της δίκτυο διανομής όπως με ναυλωθέν παλαιάς τεχνολογίας πλοίο δίχως ηλεκτρονικό σύστημα ασφαλείας, με αποτέλεσμα να προκληθεί έκχυση και ανάμιξη βενζινής στο πετρέλαιο. Ευθύνη και πρατηριούχου που μπορούσε λόγω εμπειρίας να αντιληφθεί την ανάμιξη. ΤριμΕφΛαρ 277/13, σ. 54

ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ

Μη καταχρηστική η σε βάρος του μισθωτή ΟΤΑ προσαύξηση της αποζημίωσης χρήσης λόγω παρακράτησης μισθίου κατά 30% επί του συμβατικού μισθώματος. ΜονΕφΛαρ 92/13, σ. 139

Κατάχρηση επί μεταβολής συμπειριφοράς του δικαιούχου, ανατρέπουσας τη δημιουργείσα κατάσταση με επαχθείς, όχι κατ' ανάγκην αφόρητες συνέπειες. ΠολΠρωτΛαρ 12/14, σ. 165

ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΧΗΜΑΤΩΝ

Για χορήγηση άδειας ίδρυσης ιδιωτικών ΚΤΕΟ σε περιοχές εκτός σχεδίου πόλης και εκτός οικισμών, αναγκαία έγκριση κυκλοφοριακής σύνδεσης με το οδικό δίκτυο. ΔιοικΕφΛαρ 415/13, σ. 186

ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Επί αποδοχής κληρονομίας επ' αφελεία απογραφής, ευθύνη κληρονόμου για τα χρέα έως το ενεργητικό της. Η ανεπάρκεια της κληρονομικής περιουσίας δεν κωλύει τους δανειστές της να ασκήσουν αγωγή επιδίκασης των απαιτήσεών τους, ο δε κληρονόμος δεν μπορεί να τη ματαιώσει προσφέροντας σε χρήμα την αξία των κληρονομιάνων κατά το χρόνο επαγγελής.

Απορριπτέα ένσταση κληρονόμου με απογραφή για περιορισμό του αιτήματος σε μικρότερο ενεργητικό ποσό της κληρονομιαίας περιουσίας με αφαίρεση της αξίας απαλλοτριούμενων οικοπέδων, αφού η απαλλοτρίωση θα γίνει με καταβολή αποζημίωσης. ΤριμΕφΛαρ 168/13, σ. 14

Ο εκτελεστής κάθε διαθήκης, ως και έχουσας δύξεις υπέρ κοινωφελών σκοπών, δεν νομιμοποιείται σε δίκες για κληρονομικό δικαίωμα αλλά μόνο στις σχετικές με τη διαχειριστική του εξουσία για εκκαθάριση της κληρονομίας ή εκτέλεση του σκοπού. Δικαίωμά του παρέμβασης.

Παρέμβαση Υπουργού Οικονομικών σε κάθε στάση, και με τις προτάσεις, σε δίκες διεκδίκησης της υπέρ του σκοπού ταχθείσας περιουσίας, και άσκηση ενδίκων μέσων έστω κι αν δεν παρέστη πρωτοδίκως. ΤριμΕφλαρ 400/13, σ. 85

Νομιμοποίηση κληρονόμου σε αγωγή αναγνώρισης της ακυρότητας δωρεάς κληρονομιάσιου ακινήτου. ΤριμΕφλαρ 432/13, σ. 103

ΚΟΙΝΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ

Βλ. Τράπεζες

ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

Βλ. Κοινόχροηστα πράγματα, ΟΤΑ

ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

Εκτός συναλλαγής κοινόχροηστοι οι δρόμοι και πλατείες που, αν δεν ανήκουν σε ΟΤΑ, ανήκουν στο Δημόσιο.

Κοινοχρηστία και με την αμνημονεύτου χρόνου αρχαιότητα συμπληρωθείσα έως την εισαγωγή του ΑΚ.

Αγωγή κυριότητας Ιερού Ναού κατά Δήμου που θεωρούσε ως κοινόχρηστη δημοτική πλατεία χώρο του Ναού. ΜονΕφλαρ 141/13, σ. 156

Επιπρεπτή παραχώρηση ιδιαίτερων δικαιωμάτων σε αιγιαλό και παραλία. ΔιοικΕφλαρ 251/13, σ. 178

ΚΤΕΟ

Βλ. Αίτηση ακύρωσης (Διοικ.), Κέντρο Τεχνικού Ελέγχου Οχημάτων

ΚΥΡΙΟΤΗΤΑ

Παράνομη εκπομπή θορύβων από ακίνητο αν βλάπτουν σημαντικά τη χρήση άλλου ακινήτου και μη υποχρέωση του κυρίου προς ανοχή, εκτός αν προέρχονται από χρήση συνήθη για ακίνητα της περιοχής. ΤριμΕφλαρ 479/13, σ. 113

Επί αγωγών κυριότητας ακινήτων κατά ΟΤΑ μη αναγκαία πλέον προηγούμενη κοινοποίηση αίτησης με τις αξιώσεις.

Χρησιτησία κατά το ΒΡΔ και τον ΑΚ.

Εκτός συναλλαγής κοινόχροηστοι οι δρόμοι και πλατείες που, αν δεν ανήκουν σε ΟΤΑ, ανήκουν στο Δημόσιο.

Προϋποθέσεις χρησιτησίας σε κτήμα ενοριακού ναού.

Αγωγή κυριότητας Ιερού Ναού κατά Δήμου ο οποίος θεωρούσε ως κοινόχρηστη δημοτική πλατεία χώρο του Ναού, που εκμίσθωνε το προ αυτού καφενείο και επέτρεπε τη χρήση του χώρου από τους μισθωτές του με τραπεζοκαθίσματα και από τους κατοίκους που είχαν την πεποίθηση ότι αυτός αποτελεί κυριότητα του Ναού. ΜονΕφλαρ 141/13, σ. 156

ΜΑΡΤΥΡΕΣ (ΠολΔικ)

Βλ. Απόδειξη

ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

Εκ του νόμου σωρευτική, μεταβιβάζοντος και αποκτώντος περιουσία, αναδοχή χρέους αδιαφόρως αν ο αποκτών το γνώριζε. ΜονΕφλαρ 70/13, σ. 131

ΜΙΣΘΩΣΗ

Άκυρη μίσθωση άδειας εκμετάλλευσης περιπέρου ελλείψει εγγράφου και έγκρισης. Επί τελεστικης ακύρωσης ΥΑ που ανακάλεσε την απόφαση παραχώρησης του δικαιώματος εκμετάλλευσης περιπτέρου, ο εκμισθωτής θεωρείται ότι ουδέποτε έχασε το δικαίωμα, δικαιούμενος αντάλλαγμα από το μισθωτή που το χρησιμοποιούσε, καταστάς πλουσιότερος σε βάρος του χωρίς νόμιμη αιτία. ΤριμΕφλαρ 249/13, σ. 49

Αναπροσαρμογή μισθώματος. ΔΤΚ μηνών Ιανουαρίου - Μαρτίου 2014, σ. 209

ΜΙΣΘΩΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ

Εφαρμογή του νόμου εμπορικών μισθώσεων επί εκπαιδευτήριων ως και στις μισθώσεις Δημοσίου και νπδδ.

Επί αγωγής αποζημίωσης χρήσης λόγω παρακράτησης μισθίου, ανάγκη προσδιορισμού του ιδανικού μεριδίου κάθε συνεκμισθωτή ενάγοντος στο μίσθιο.

12ετής η μίσθωση εκπαιδευτηρίου συναφθείσα με τη διαδικασία δημόσιου διαγωνισμού. Επί μη τήρησής της λόγω κατεπείγοντος, αν μεν προηγήθηκε άκαρπος διαγωνισμός δεν υπερβαίνει τα 5 έτη, άλλως τους 6 μήνες. Μη δυνατή σιωπηρή αναμίσθωση ή παράταση.

Υπαίτια παρακράτηση μισθίου από μισθωτή ΟΤΑ που δεν μερίμνησε για μεταστέγαση του σχολείου. Κρίση ότι η προσαύξηση της αποζημίωσης χρήσης κατά 30% επί του συμβατικού μισθώματος δεν είναι καταχρηστική ή δυσανάλογη. ΜονΕφΛαρ 92/13, σ. 139

ΜΙΣΘΩΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Βλ. Εργασία

ΜΙΣΘΩΣΗ ΕΡΓΟΥ

Η υπεργολαβία διαφέρει από την υποκατάσταση στην οποία ο τρίτος υπεισέρχεται στα δικαιώματα και υποχρεώσεις του εργολάβου έναντι του εργοδότη, ενώ ο υπεργολάβος ως βοηθός εκπλήρωσης δεν συνδέεται νομικά με τον εργοδότη.

Έκρηξη και καταστροφή δεξαμενής εξ ανάφλεξης των εντός αυτής αερίων βενζίνης. Ευθύνη υπεργολάβου που δεν προέβη σε εκκένωση από τα καύσιμα και έλεγχο με ειδικό μηχάνημα, ως και του εργολάβου που προς ταχεία περάτωση του έργου συναποφάσισε συνέχισή του. ΤριμΕφΛαρ 379/13, σ. 60

Πτώση οικοδόμου από πλάκα οροφής. Υπαιτιότητα εργολάβου που δεν έλαβε μέτρα ασφαλείας των ξυλοτύπων και της πλάκας με ανθεκτικά κιγκλιδώματα και του επιβλέποντος μηχανικού που δεν τα υπέδειξε. ΜονΕφΛαρ 75/13, σ. 133

ΜΙΣΘΩΤΟΙ

Βλ. Εργασία

ΝΑΟΙ

Προϋποθέσεις χρησικησίας σε κτήματα ενοικιακών ναών. ΜονΕφΛαρ 141/13, σ. 156
Βλ. και Κυριότητα, Χρησικησία

ΝΟΜΗ

Η μεταβίβαση της νομής είναι άτυπη και αναιτιώδης. ΜονΕφΛαρ 141/13, σ. 156

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ (ΔιοικΔικ)

Αναδόχου να ζητήσει συμμόρφωση της Διοίκησης σε δικ. απόφαση. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 1/13, σ. 204

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ (ΠολΔικ)

Επί συγχώνευσης ΑΕ η νέα εταιρεία συνεχίζει τις εκκρεμείς δίκες. ΤριμΕφΛαρ 389/13, σ. 75

Ο εκτελεστής κάθε διαθήκης, ως και της έχουσας δ/ξεις υπέρ κοινωφελών σκοπών, δεν νομιμοποιείται σε δίκες για κληρονομικό δικαίωμα αλλά μόνο στις σχετικές με τη διαχειριστική του εξουσία για εκκαθάριση της κληρονομίας ή εκτέλεση του κοινωφελούς σκοπού. ΤριμΕφΛαρ 400/13, σ. 85

Ενάγοντος επί αγωγής αναγνώρισης ακυρότητας δωρεάς, ως δικ. συμπαραστάτης του δωρητή αλλά και ατομικά ως κληρονόμος του. ΤριμΕφΛαρ 432/13, σ. 103

ΟΔΟΙ

Βλ. Κοινόχρηστα πράγματα, Κυριότητα, ΟΤΑ

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΣΤΕΓΗ

Βλ. Σύζυγοι

ΟΜΟΔΙΚΙΑ (ΠολΔικ)

Έφεση μόνο κατά του αντιδίκου του εκκαλούντος, όχι δε και κατά του απλού ομοδίκου του εκτός αν υπάρχει επιβλαβής δ/ξη για τον εκκαλούντα υπέρ του ομοδίκου του. ΤριμΕφΛαρ 510/13, σ. 120

ΟΜΟΛΟΓΙΑ

Εξώδικη ομολογία από το περιεχόμενο ιδιωτικού συμφωνητικού συμβιβασμού. ΤριμΕφΛαρ 398/13, σ. 81

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Επί αγωγών κυριότητας ακινήτων κατά ΟΤΑ μη αναγκαία πλέον προηγούμενη κοινοποίηση αίτησης με τις αξιώσεις.

Εκτός συναλλαγής κοινόχρηστοι οι δρόμοι και πλατείες που, αν δεν ανήκουν σε ΟΤΑ, ανήκουν στο Δημόσιο. ΜονΕφλαρ 141/13, σ. 156

Υποχρέωση συμμόρφωσης των ΟΤΑ χωρίς καθυστέρηση προς δικ. αποφάσεις. ΔιοικΕφλαρ(Συμβ) 1/13, σ. 204

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ (Αστ-Πολ)

20ετής παραγραφή της αξιώσης του εντολέα κατά του εντολοδόχου προς απόδοση όσων έλαβε για εκτέλεση της εντολής ή απέκτησε από την εκτέλεσή της. ΤριμΕφλαρ 168/13, σ. 14

Επί πώλησης ακινήτου βαρυνόμενου με αποζημίωση γειτόνων εκ ρυμοτομίας και ανάληψής της υπό του πωλητή, η αξιώση του καταβαλόντος αυτήν αγοραστή υπόκειται σε 20ετή παραγραφή αρχόμενη από την καταβολή και όχι την κατάρτιση της πώλησης. ΤριμΕφλαρ 512/13, σ. 123

Μη παραγραφή αναγνωριστικής αγωγής, αν όμως παραγράφηκε η ασκούμενη αξιώση ελλείπει πλέον το έννομο συμφέρον. ΜονΕφλαρ 141/13, σ. 156

5ετής παραγραφή των μηνιαίων αμοιβών μελών του ΔΣ ΑΕ, αρχόμενη από τη λήξη του έτους στο οποίο γεννήθηκε κάθε περιοδική παροχή. ΠολΠρωτΛαρ 12/14, σ. 165

ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ (ΠολΔικ)

Η παραίτηση εκ του δικογράφου από το γονέα για λ/σμό ανηλίκου δεν απαιτεί δικαιοστική άδεια. ΤριμΕφλαρ 262/13, σ. 52

ΠΑΡΑΛΙΑ

Βλ. Αιγαλός

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ (ΠολΔικ)

Πρόσθετη παρέμβαση σε κάθε στάση της δίκης ως την έκδοση αμετάκλητης απόφασης,

προς υποστήριξη ή απόκρουση της εκκρεμούς αίτησης παροχής προστασίας και όχι προς υποβολή νέας. ΤριμΕφλαρ 216/13, σ. 29

Παρέμβαση εκτελεστή διαθήκης.

Παρέμβαση Υπουργού Οικονομικών σε κάθε στάση, και με τις προτάσεις, σε δίκες διεκδίκησης της υπέρ κοινωφελούς σκοπού ταχθείσας περιουσίας. ΤριμΕφλαρ 400/13, σ. 85

ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ

Βλ. Μίσθωση

ΠΛΑΤΕΙΕΣ

Βλ. Κοινόχρηστα πράγματα, Κυριότητα, Ναοί

ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΟΣ

Βλ. Εκτέλεση

ΠΟΙΝΙΚΗ ΡΗΤΡΑ

Ακυρότητα ποινής υπέρτερης των τόκων υπερημερίας ως προς το υπερβάλλον. Μείωση δυσανάλογης ποινής στην προσήκουσα. Κριτήρια δυσαναλογίας. ΜονΕφλαρ 92/13, σ. 139

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Βλ. Αυθαίρετα

ΠΡΑΓΜΑΤΟΓΝΩΜΟΣΥΝΗ

Άνευ αντικειμένου αίτημα ιατρικής πραγματογνωμοσύνης ήδη αποβιώσαντος δωρητή. ΤριμΕφλαρ 432/13, σ. 103

Ανώφελη η πραγματογνωμοσύνη αφού η όχληση του ενάγοντος δεν προκαλείται από την ένταση, αλλά από την ποιότητα και μεταδοτικότητα του θορύβου και δη σε ώρες κοινής ησυχίας. ΤριμΕφλαρ 479/13, σ. 113

ΠΡΟΣΗΜΕΙΩΣΗ ΥΠΟΘΗΚΗΣ

Με την καταβολή του πλειστηριάσματος καθίσταται αδύνατη η τροπή της προσημείωσης σε υποθήκη, ο δε υπερθεματιστής μπορεί να ζητήσει εξάλειψή της. Η αναγγελθείσα όμως απαίτηση του προσημειούχου δανειστή κατατάσσεται

τυχαία υπό την αίρεση τελεσίδικης επιδίκασης, λαμβάνουσα την τάξη και σειρά που θα λάμβανε αν είχε εγγραφεί από την αρχή υποθήκη. ΤριμΕφλαρ 510/13, σ. 120
Βλ. και Υποθήκη

ΠΡΟΣΥΜΦΩΝΟ

Επί άκυρου ως μη συμβολαιογραφικού προσυμφώνου πώλησης ακινήτου, αξίωση αγοραστή εξ αδικ. πλουτισμού για επιστροφή των καταβληθέντων. ΜονΕφλαρ 70/13, σ. 131

ΠΡΟΣΤΗΣΗ

Απαιτείται εξάρτηση, έστω χαλαρή, με παροχή οδηγιών και επίβλεψη. Ο εργολάβος δεν θεωρείται προστηθείς του εργοδότη εκτός αν ο τελευταίος επιφύλαξε για τον εαυτό του, ρητά ή σιωπηρά, τη διεύθυνση και επίβλεψη του έργου. ΜονΕφλαρ 75/13, σ. 133

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ

Μη προσβολή της, εφόσον οι ενέργειες της εναγόμενης χρηματιστηριακής εταιρείας (εξώδικο και αγωγή) έγιναν προς περιορισμό της ζημίας της από τη μη νόμιμη μέχρι τότε εκτέλεση συναλλαγών χωρίς εμπρόθεσμη καταβολή του αντιτίμου αυτών και προς προστασία δικαιώματός της, δίχως ακραίους χαρακτηρισμούς. ΤριμΕφλαρ 389/13, σ. 75

Προσβολή εξ εκπομπής θορύβων από σούπερ μάρκετ εκ μεταλλικών αμαξιδίων με σκληρές ρόδες, που παραβλάπτουν ουσιώδως τη χρήση διαμερίσματος του ενάγοντος. ΤριμΕφλαρ 479/13, σ. 113

Προσβολή επαγγελματικής προσωπικότητας μισθωτού λόγω καταλογισμού από τον εργοδότη σε αυτόν της ευθύνης για τη λύση της σύμβασης με επίκληση δήθεν οικειοθελούς αποχώρησης. ΤριμΕφλαρ 521/13, σ. 127

ΠΤΑΙΣΜΑ

Βλ. Συντρέχον πταίσμα, Υπαιτιότητα

ΠΤΩΧΕΥΣΗ

Ανάκληση άδειας λειτουργίας της ΑΤΕ, θέση

της σε ειδική εκκαθάριση και μεταβίβαση στην Τράπεζα Πειραιώς των περιουσιακών στοιχείων και συμβατικών σχέσεων, πλην των ειδικά εξαιρουμένων όπως καθυστερούμενες δανειακές συμβάσεις.

Κατά την ειδική εκκαθάριση αναλογική εφαρμογή του ΠτωχΚ και αναστολή των ατομικών καταδιωκτικών μέτρων. Παραδεκτή συζήτηση έφεσης αφού δεν αφορά ατομική δίωξη κατά της εφεσί- βλητης ΑΤΕ. ΤριμΕφλαρ 236/13, σ. 44

Μη πτωχευτικές απαιτήσεις οι εμπράγματες αξιώσεις κατά του πτωχού ούτε τα διαπλαστικά δικαιώματα όπως για εξάλειψη υποθήκης. ΤριμΕφλαρ 458/13, σ. 109

ΠΩΛΗΣΗ

Προσυμφωνία αγοράς μηχανημάτων χωρίς προσδιορισμό της αξίας τους. Έκδοση εικονικών τιμολογίων και χορήγηση στην πωλήτρια από τον ενάγοντα (ομόρρυθμο μέλος της αγοράστριας) επιταγής με το υπερτιμολογημένο τίμημα. Εκβιαστική αξίωση καταβολής αυτού για επιστροφή της επιταγής, δίχως υλοποίηση της πώλησης. Εικονικότητα παραστατικών εν γνώσει των μερών. ΤριμΕφλαρ 199/13, σ. 23

Ο νόμος προστασίας καταναλωτών δεν υποκαθιστά τις δίξεις πώλησης ελαττωματικού πράγματος.

Ευθύνη προμηθευτή για τη διάθεση ελαττωματικού πετρελαίου θέρμανσης αναμεμειγμένου με βενζίνη. ΤριμΕφλαρ 277/13, σ. 54

Πλημμελής εκπλήρωση παροχής, όπως επί αθέτησης της κατά την καλή πίστη παρεπόμενης υποχρέωσης παροχής οδηγιών ή συμβουλών.

Η εκ του νόμου εγγυητική ευθύνη για ελαττώματα καλύπτει μόνο την άμεση ζημία, ενώ η περαιτέρω αποκαθίσταται κατά τα ισχύοντα επί πλημμελούς εκπλήρωσης.

Παρεπόμενη υποχρέωση του πωλητή γεωργικών εφοδίων - γεωπόνου να παρέχει οδηγίες για τον τρόπο χρήσης τους. Μη απόδειξη ότι η ζημία στην παραγωγή καρπών προκλήθηκε από εσφαλμένες συμβουλές του. ΤριμΕφλαρ 380/13, σ. 67

Πώληση ακινήτου και συμφωνία ανάληψης

υπό του πωλητή της υποχρέωσης καταβολής της βαρύνουσας αυτό αποζημίωσης παροδίων εκ ρυμοτομίας, άλλως δικαιώματος αναγωγής του καταβαλόντος αγοραστή. ΤριμΕφλαρ 512/13, σ. 123

Επί άκυρου μη συμβολαιογραφικού προσυμφώνου πώλησης ακινήτου, αξίωση αγοραστή εξ αδικ. πλουτισμού για επιστροφή των καταβληθέντων. ΜονΕφλαρ 70/13, σ. 131

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΙ

Εκ περιτροπής σύμμετρη στέγαση όλων των στερούμενων κατοικίας στρατιωτικών και δη πολύτεκνων. ΔιοικΕφλαρ(Συμβ) 76/13, σ. 193

ΣΥΓΚΥΡΙΟΤΗΤΑ

Βλ. Κυριότητα, Σύζυγοι

ΣΥΖΗΤΗΣΗ (ΠολΔικ)

Εκούσια επανάληψη δίκης από τον κληρονόμο θανόντος διαδίκου και με επίδοση κλήσης για συζήτηση. ΤριμΕφλαρ 168/13, σ. 14

Επί επαναλαμβανόμενης συζήτησης επαναφορά της υπόθεσης στο σύνολό της όπως είχε κατά την προηγούμενη, συγκρότηση δε του Δικαστηρίου από διαφορετική σύνθεση αν η ίδια είναι αδύνατη.

Μη επανάληψη συζήτησης για προσκόμιση μη επικαλούμενου εγγράφου. ΤριμΕφλαρ 216/13, σ. 29

Επί διαφορών γονικής μέριμνας επανάληψη συζήτησης για τήρηση της υποχρεωτικής προδικασίας συμβιβασμού. ΜονΕφλαρ 122/13, σ. 150

ΣΥΖΥΓΟΙ

Επί άσκησης αγωγής διαζυγίου ή ακύρωσης του γάμου ή αποκτημάτων, ειδική αυτοτελής ενοχική αξίωση συζύγου να ζητήσει από τον άλλο σύζυγο ή τους κληρονόμους του, αν υπάρχει βασιμος φόβος ότι κινδυνεύει η αξίωσή του, παροχή ασφάλειας, που μπορεί να είναι υποθήκη, ενέχυρο ή εγγύηση κάθε μορφής και καθορίζεται από το Δικαστήριο. ΤριμΕφλαρ 220/13, σ. 41

Μη προϋπόθεση της διατροφής συζύγου διεστώτος του γάμου η απορία του.

Παραχώρηση εξ επιείκειας στον στερούμενο άλλης ιδιόκτητης οικίας σύζυγο της αποκλειστικής χρήσης ισόγειου διαμερίσματος διώροφης οικοδομής συγκυριότητας των συζύγων που διαθέτει ανεξάρτητη είσοδο, η δε σύζυγος με το ανήλικο μένουν σε άλλο όροφο. ΜονΕφλαρ 122/13, σ. 150

ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ (Αστ - Εμπ)

Ελευθερώσεως. ΤριμΕφλαρ 512/13, σ. 123
Stage. ΤριμΕφλαρ 521/13, σ. 127

ΣΥΜΒΑΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΩΣΕΩΣ

Πώληση ακινήτου και συμφωνία ανάληψης υπό του πωλητή της υποχρέωσης καταβολής της βαρύνουσας αυτό αποζημίωσης παροδίων εκ ρυμοτομίας, άλλως δικαιώματος αναγωγής του καταβαλόντος αγοραστή (σύμβαση ελευθερώσεως). ΤριμΕφλαρ 512/13, σ. 123

ΣΥΜΒΙΒΑΣΜΟΣ (Αστ)

Αναγνώριση της αδικοπραξίας και ανάληψη της ευθύνης αποκατάστασης με ιδιωτικό συμφωνητικό συμβιβασμού, από το περιεχόμενο του οποίου συνάγεται εξώδικη ομολογία. ΤριμΕφλαρ 398/13, σ. 81

ΣΥΜΒΙΒΑΣΜΟΣ (ΠολΔικ)

Μετά το v. 2915/01 η εσφαλμένη εφαρμογή του 214Α ΚΠολΔ (περί υποχρεωτικής απόπειρας συμβιβασμού) δεν αποτελεί λόγο έφεσης. ΤριμΕφλαρ 389/13, σ. 75

Υποχρεωτική προδικασία απόπειρας συμβιβασμού σε διαφορές γονικής μέριμνας πριν από κάθε συζήτηση. ΜονΕφλαρ 122/13, σ. 150

ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΣ

Βλ. Εκτέλεση

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

Συνταγματική υποχρέωση Δημοσίου, ΟΤΑ, νπδδ και νπιδ του ευρύτερου δημόσιου τομέα προς συμμόρφωση σε δικ. αποφάσεις. ΤριμΕφλαρ 249/13, σ. 49, ΔιοικΕφλαρ(Συμβ) 1/13, σ. 204

Συνταγματικότητα του τεκμηρίου ωφέλειας ως μαχητού.

Μη εφαρμογή του περιορισμού των δικ. εξόδων μέχρι του ποσού των 294 Ε, διότι φαλκιδεύεται αντισυνταγματικά η πλήρης αποζημίωση των απαλλοτριωθέντων. ΤριμΕφλαρ 411/13, σ. 92

Αντισυνταγματικό το 27 παρ. 8 ν. 2971/01, που απαγορεύει την αναστολή της κατεδάφισης κατασκευών σε αιγιαλό ή παραλία. ΔιοικΕφλαρ(Συμβ) 87/13, σ. 196

ΣΥΝΤΡΕΧΟΝ ΠΤΑΙΣΜΑ

Προβολή ένστασης οικείου πταίσματος μόνο κατά αξίωσης αποζημίωσης και όχι αδικ. πλουτισμού. ΜονΕφλαρ 70/13, σ. 131

TEKNO

Βλ. Ανήλικος, Διατροφή

TOKOI

Εφόσον ο συνδικαιούχος κοινού λ/σμού αναλαμβάνει τα χρήματα στο όνομά του και όχι του εντολέα, μη εφαρμογή του 720 ΑΚ, κατά το οποίο ο εντολοδόχος, αν χρησιμοποίησε για τον εαυτό του χρήματα του εντολέα, οφείλει έκτοτε τόκο. ΤριμΕφλαρ 400/13, σ. 85

ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Ανάκληση άδειας λειτουργίας της ΑΤΕ, θέση της σε ειδική εκκαθάριση και μεταβίβαση στην Τράπεζα Πειραιώς των περιουσιακών στοιχείων και συμβατικών σχέσεων, πλην ειδικά εξαιρουμένων όπως καθυστερούμενες δανειακές συμβάσεις.

Το απόσπασμα βιβλίων Τράπεζας μπορεί, κατόπιν συμφωνίας, να χρησιμεύσει για απόδειξη των κονδυλίων της σύμβασης και της οφειλής. Κρίση ότι ο συμβατικός όρος αναφέρεται σε ενδεχόμενη εκτέλεση της ΑΤΕ και δεν περιέχει συμφωνία καθορισμού του αποσπάσματος ως μέσου απόδειξης. ΤριμΕφλαρ 236/13, σ. 44

Επί κατάθεσης στο όνομα καταθέτη και τρίτου σε κοινό λ/σμό, ενεργητική εις ολόκληρον ενοχή μεταξύ αυτών και της τράπεζας. Αν αναληφθεί όλο το ποσό από ένα δικαιούχο, απόσβεση

της απαίτησης έναντι της τράπεζας και ως προς τον μη αναλαβόντα. ΤριμΕφλαρ 400/13, σ. 85

Περιορισμός, εξάλειψη και διαγραφή υποθήκης ή κατάσχεσης υπέρ της ΑΤΕ με απλή αίτησή της, και μετά τη μετατροπή της σε ΑΕ. ΤριμΕφλαρ 458/13, σ. 109

ΥΠΑΙΤΙΟΤΗΤΑ

Επί αξίωσης ηθικής βλάβης καταναλωτή λόγω ελαπτωματικού προϊόντος κατά το ν. 2251/94, μη υποχρέωση για επίκληση πταίσματος του παραγωγού. ΤριμΕφλαρ 277/13, σ. 54

Υπαιτιότητα εργολάβου και υπεργολάβου για έκρηξη και καταστροφή δεξαμενής. ΤριμΕφλαρ 379/13, σ. 60

Υπαιτιότητα εργολάβου και μηχανικού επί πτώσης οικοδόμου από πλάκα οροφής. ΜονΕφλαρ 75/13, σ. 133

Υπαιτιότητα αξιωματικού επί πτώσης στρατιώτη από κινητή κλίμακα σε στρατόπεδο. ΔιοικΕφλαρ 91/13, σ. 173

ΥΠΕΡΓΟΛΑΒΙΑ

Βλ. Μίσθωση έργου

ΥΠΟΘΗΚΗ

Μη πτωχευτικές απαιτήσεις οι εμπράγματες αξιώσεις κατά πτωχού ούτε τα διαπλαστικά δικαιώματα όπως για εξάλειψη υποθήκης.

Διαγραφή υποθήκης με πράξη του υποθηκοφύλακα, κατόπιν συμβολαιογραφικής συναίνεσης δανειστή ή τελεσίδικης απόφασης. Περιορισμός, εξάλειψη και διαγραφή υποθήκης ή κατάσχεσης υπέρ της ΑΤΕ με απλή αίτησή της, και μετά τη μετατροπή της σε ΑΕ.

Διαφορά της συναίνεσης για εξάλειψη υποθήκης από την εκποιητική παραίτηση από το δικαίωμα υποθήκης που συνιστά λόγο απόσβεσής της και υπόκειται σε συμβολαιογραφικό τύπο.

Δικαστική εξάλειψη υποθήκης αν ο δανειστής δεν συναινεί, εφόσον η υποθήκη έχει αποσβεσθεί ή η εγγραφή της είναι άκυρη. ΤριμΕφλαρ 458/13, σ. 109

Με την καταβολή του πλειστηριάσματος καθίσταται αδύνατη η τροπή της προσημείωσης σε

υποθήκη, ο δε υπερθεματιστής μπορεί να ζητήσει εξάλειψή της. ΤριμΕφλαρ 510/13, σ. 120

ΥΠΟΣΧΕΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗΣ

Βλ. Πώληση, Σύμβαση ελευθερώσεως

ΧΡΕΟΣ

Βλ. Αναδοχή χρέους, Ενστάσεις, Καταβολή

ΧΡΗΜΑΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ

Βλ. Ηθική βλάβη, Ψυχική οδύνη

ΧΡΗΣΙΚΤΗΣΙΑ

Χρησικτησία κατά το ΒΡΔ και τον ΑΚ.

Ο χρόνος έκτακτης χρησικτησίας σε κτήμα ενοριακού ναού (που κατά το προϊσχύσαν δίκαιο δεν υπόκειτο σε χρησικτησία) δεν μπορούσε να αρχίσει πριν τις 23.2.46 και έπρεπε να συμπληρωθεί μέχρι τις 18.8.69 (έναρξη Κανονισμού της Ιεράς Συνόδου), εφόσον όμως η νομή του έχει παραχωρηθεί στο χρησιδεσπόζοντα από το Ναό και απύπως. ΜονΕφλαρ 141/13, σ. 156

ΨΥΧΙΚΗ ΟΔΥΝΗ

Επί εργατικού ατυχήματος ψυχική οδύνη κατά το κοινό δίκαιο. ΜονΕφλαρ 75/13, σ. 133

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

1. ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ	92	σ. 139
	122	σ. 150
	141	σ. 156

A. ΤΡΙΜΕΛΟΥΣ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΕΤΟΥΣ 2013

102	σ. 9
132	σ. 13
168	σ. 14
199	σ. 23
216	σ. 29
220	σ. 41
236	σ. 44
238	σ. 47
249	σ. 49
262	σ. 52
277	σ. 54
379	σ. 60
380	σ. 67
389	σ. 75
398	σ. 81
400	σ. 85
411	σ. 92
432	σ. 103
444	σ. 106
458	σ. 109
479	σ. 113
510	σ. 120
512	σ. 123
521	σ. 127

Γ. ΠΟΛΥΜΕΛΟΥΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΕΤΟΥΣ 2014	12	σ. 165
-------------------	----	--------

2. ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

A. ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΕΤΟΥΣ 2013	91	σ. 173
	251	σ. 178
	379	σ. 183
	415	σ. 186

B. ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ (ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ)

ΕΤΟΥΣ 2013	1	σ. 204
	49	σ. 189
	76	σ. 193
	87	σ. 196
	103	σ. 201

B. ΜΟΝΟΜΕΛΟΥΣ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΕΤΟΥΣ 2013

70	σ. 131
75	σ. 133

